

Doktori (PhD) értekezés

**Helynévvizsgálatok a magyar-román-ukrán hármashatár
térségében**

Hankusz Éva

Debreceni Egyetem

BDT

2023

HELYNÉVVIZSGÁLATOK A MAGYAR-ROMÁN-UKRÁN HÁRMASHATÁR TÉRSÉGÉBEN

Értekezés a doktori (PhD) fokozat megszerzése érdekében
a nyelvtudományok tudományágban

Írta: Hankusz Éva okleveles magyartanár-földrajztanár

Készült a Debreceni Egyetem Nyelvtudományok Doktori Iskolája
(Magyar és Finnugor Nyelvészeti Programja) keretében
Témavezető: Dr. Hoffmann István

.....

Az értekezés bírálói: Dr.

Dr.

Dr.

A bírálóbizottság:

elnök: Dr.

tagok: Dr.

Dr.

Dr.

Dr.

Az értekezés védésének időpontja: 20...

Én, Hankusz Éva teljes felelősségem tudatában kijelentem, hogy a benyújtott értekezés önálló munka, a szerzői jog nemzetközi normáinak tiszteletben tartásával készült, a benne található irodalmi hivatkozások egyértelműek és teljesek. Nem állok doktori fokozat visszavonására irányuló eljárás alatt, illetve 5 éven belül nem vontak vissza tőlem odaítélt doktori fokozatot. Jelen értekezést korábban más intézményben nem nyújtottam be és azt nem utasították el.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
I. Módszertani háttér	8
1. A vizsgált térség területi, demográfiai viszonyai	9
2. A kutatás forrásanyaga	12
3. Az élőnyelvi helynévgyűjtésről.....	14
4. A történeti helynevek köre	16
II. Névsűrűségi vizsgálatok	18
1. Tudománytörténeti háttér	18
2. Névsűrűségi vizsgálatok a szatmári térségben	23
2.1. Helynévi szinonímia és névsűrűség.....	27
2.1.1. Helynévi szinonímia a belterület és a külterület helynevei körében	30
2.2. Területméret és névsűrűség.....	38
2.2.1. A területméret és a névsűrűség összefüggése a magyarországi térségben	40
2.2.2. A területméret és a névsűrűség összefüggése a romániai térségben	46
2.2.3. A területméret és a névsűrűség összefüggése az ukrainai térségben.....	57
3. Összegzés	59
III. A helynevek összevető névrendszertani elemzése	61
1. A helynévfajták megoszlása.....	63
2. Folyóvíznevek összevető vizsgálata.....	70
2.1. Névszerkezeti áttekintés	70
2.2. Fajtajelölő névrészek	74
2.3. Megnevező szerepű névrészek	77
2.4. A hely sajátosságát megjelölő névrészek	78
2.5. Hivatalos folyóvíznevek a Csengeri járásban.....	82
3. Határnevek összevető vizsgálata.....	84
3.1. Névszerkezeti áttekintés	84
3.2. Fajtajelölő névrészek	87
3.3. Megnevező szerepű névrészek	91
3.4. A hely sajátosságát megjelölő névrészek	94
4. Összegzés	107
IV. Határnevek történeti összevető vizsgálata.....	108
1. Névszerkezeti áttekintés	109

2. Fajtajelölő névrészek	111
3. Megnevező szerepű névrészek	113
4. A hely tulajdonságát megjelölő névrészek	115
V. Helynévtár.....	124
1. Atya	125
2. Csedreg.....	140
3. Dabolc	155
4. Halmi.....	166
5. Halmihegy	189
6. Kispeleske	194
7. Kissár.....	205
8. Kökényesd.....	215
9. Lázári.....	242
10. Mikola.....	258
11. Nagypeleske.....	278
12. Pete	290
13. Pusztadaróc	296
14. Sándorhomok.....	314
15. Szamosdara	334
16. Szárazberek.....	347
17. Tamásváralja.....	365
Összegzés. Kitekintés	387
Irodalom- és forrásjegyzék	389

Bevezetés

A helynevek területi elterjedtségével foglalkozó kutatások a 20. század második felében, a megyei és járási helynévtárak egyre nagyobb számú megjelenésével párhuzamosan kaptak lendületet, ezek ugyanis kiváló forrásanyagot jelentenek a névföldrajzi kutatások számára. KÁZMÉR MIKLÓS *A »falu« a magyar helynevekben* című monográfiájában a névföldrajzi vizsgálatok három irányát különítette el. A nyelvtörténeti és településtörténeti célú névföldrajz mellett az önelvű névkutatás névföldrajzát említi, melyet fő kutatási irányként jelöl meg (1970: 12–15). Ez a kutatási szempont a nevek, illetve névtípusok területi elterjedésére és történeti változásaira van tekintettel.

A helynévföldrajzi kutatások jelentős részét kitevő szóföldrajzi – a nevek szókincsére, főképp a földrajzi köznevek elterjedésére irányuló – vizsgálatok (lásd JUHÁSZ D. 1988: 40–41, KÁLNÁSI 1996: 196–215, VÖRÖS O. 1999) mellett a nevek szerkezeti típusainak területi szempontú elemzése is előtérbe került. TÓTH VALÉRIA három nagyobb összefüggő terület Árpád-kori névanyagának lexikális-morfológiai vizsgálata során tárta fel a területek névmintáinak eltéréseit (2002). BÁRTH M. JÁNOS pedig székelyföldi névanyagokat elemezve névföldrajzi térképlapokon mutatta be bizonyos névszerkezeti típusok elterjedtségét (2018: 130–144). Ehhez a kutatási irányvonalhoz kötődik DITRÓI ESZTER munkája, aki a helynévrendszerek területi eltéréseit, illetve az azt meghatározó nyelven kívüli tényezőket élőnyelvi helynévanyagokra épülő, településenkénti összehasonlító elemzéssel vizsgálta. Munkájában a névrendszerek területi eltéréseit a földrajzi környezet, a migráció és az idegen nyelvi környezet hatásával magyarázta (2017).

Dolgozatomban e kutatási szálhoz kapcsolódva egy további tényezőnek, mégpedig a trianoni országhatároknak a helynévrendszerekre gyakorolt hatását igyekszem feltárni. A magyar névrendszerek területi jellemzőit vizsgálva ugyanis számolnunk kell azzal a körülménnyel, hogy a nyelvterület határai közel sem esnek egybe az ország politikai határvonalaival. BENKŐ LORÁND ezt a körülményt a nyelvi elkülönülést elősegítő tényezőként említi a több mint fél évszázaddal ezelőtt írott nyelvjárástörténetében (1957: 25). Hasonlóképpen vélekedik TOLCSVAI NAGY GÁBOR, aki szerint az 1920-ban kijelölt országhatárok, melyek nem követnek sem nyelvi, sem etnikai, sem néprajzi vagy más regionális kulturális határokat, a nyelvközösség kommunikációs hálózatát is feldarabolták,

mindez pedig a nyelvi rendszerben különfejlődést eredményezett (2017: 151–154). A mintegy száz éve elkülönült régiók nyelvhasználatának sajátosságait bemutató munkák (pl. CSERNICKÓ 1998, GÖNCZ 1999, LANSTYÁK 2000, SZÉPFALUSI–VÖRÖS–BEREGSZÁSZI–KONTRA 2012, PÉNTEK–BENŐ 2020 stb.), illetve a határ menti területek nyelvállapotára irányuló átfogó igényű vizsgálatok (P. LAKATOS–T. KÁROLYI–IGLAI 2012) szintén megerősítik az országhatár nyelvi elkülönítő szerepéről alkotott elképzelést.

Nem alaptalan tehát azt feltételeznünk, hogy a trianoni határmegvonás a helynévrendszerekre mint a nyelvi rendszer részeire ugyancsak jelentős hatást gyakorolt. Noha az utóbbi időszakban feloldódott a korábban jellemző nyelvi elszigeteltség¹, feltételezhető, hogy a hosszú ideig fennálló megosztottság, akárcsak a nyelvben általában, a helynévrendszerekben is az elkülönülést erősítette. Dolgozatomban ennek igazolására teszek kísérletet, mégpedig az egykori Szatmár és Ugocsa vármegyék területén fekvő települések mikrotoponímiai anyagának összevető vizsgálata révén. Vizsgálatomba a magyar–román–ukrán hármashatár térségében egy tömbben elhelyezkedő 57 település helyneveit vontam be.

Névrendszertani vizsgálatom három nagyobb egységre tagolódik. Az első részben egy korábban alig vizsgált problémakörrel, a helynévsűrűség kérdésével foglalkozom. A szakirodalmi előzmények áttekintése után a települések névsűrűségi viszonyait vizsgálom, illetve a névsűrűséget meghatározó tényezők feltárásával foglalkozom. Elsőként a helynévi szinonímiának a névsűrűségekre gyakorolt hatásáról szólok, majd a települések névsűrűségének a területük méretével való összevetését országonként külön-külön végzem el, kitérve a névsűrűség alakulásában szerepet játszó egyéb körülményekre is.

Disszertációm második fejezetében az általam vizsgált három térség helynévadási mintáinak összevető analízisével foglalkozom. Ehhez a HOFFMANN ISTVÁN által kialakított és sokak által alkalmazott helynévelemzési modellt használom (1993a), azaz a nevek funkcionális-szemantikai és lexikális-morfológiai síkon mutakozó eltéréseit tárgyalom.

¹PÉNTEK JÁNOS rámutat arra, hogy a 20. századra jellemző divergens változási irányt, az 1989/1990-es fordulathoz kösönhetően, a konvergencia váltotta fel a határon túli régiók belső, illetve egymáshoz és az anyaországhoz viszonyított mozgásában. Megszűnt az elszigeteltség, szabadabbá vált a nyelvhasználat, amihez a technika is jelentősen hozzájárult (2017: 184–185).

Vizsgálataim a névrendszerek egésze helyett a két legjelentősebb, legnagyobb elemszámú névcsoportra, mégpedig a folyóvíznevekre, illetve a határnevekre irányulnak. A folyóvíznevek vizsgálatába további két térség, az Egri és a Sásdi járás névanyagát is bevontam, így a nyelvterület egymástól távol eső területeinek névmintáiban mutatkozó eltérések feltárása is lehetővé vált.

A harmadik fejezetben történeti kitekintést teszek: az érintett térség Trianon előtti időszakból származó határneveinek elemzésével foglalkozom. A 19. századi, illetve a mai helynévanyagok névmintáink összevetése ugyanis lehetőséget ad annak a pontosabb megvilágítására, hogy a névrendszerekben mutatkozó területi eltérések mennyiben magyarázhatók az országhatár elkülönülést elősegítő szerepével.

Vizsgálataimhoz a legutóbbi időszakból származó helynévkorpuszok mellett a romániai térség 17 településén végzett helynévgyűjtő munkámból származó helyneveket is felhasználtam. Az összegyűjtött névanyagot bizonyos történeti források névadataival kiegészítve szótári formába rendeztem, melyet dolgozatom is tartalmaz, és amely a térségben végzett további – elsősorban a nevek lokalizációját pontosító – gyűjtőmunka, illetve gazdag történeti helynévanyag feldolgozása után a Magyar Nemzeti Helynévtár Program keretében kerül majd kiadásra.

I. Módszertani háttér

Az általam vizsgált határmenti települések korábban az egykori Szatmár vármegye északi, illetve Ugocsa vármegye déli területeihez tartoztak. A térség települései a trianoni határok megvonásával három különböző ország fennhatósága alá kerültek: a nyugati terület maradt Magyarországon, a keleti részeket Romániához, az északi térséget pedig Ukrajnához csatolták (lásd az 1. ábrát.). Ezáltal a szomszédos települések közötti érintkezés lényegében teljesen megszűnt, és ez az elszigeteltség feltehetően a helynévrendszerekben is nyomot hagyott. Az erre irányuló vizsgálataim eredményeinek értelmezését azonban nagyban megkönnyítheti a térség településeinek területi, illetve demográfiai viszonyainak rövid áttekintése. Célszerűnek látom továbbá a felhasznált források körének, azok hasznosíthatóságának, illetve azzal kapcsolatban felmerülő problémáknak az itt következő módszertani fejezetben történő előzetes ismertetését is.

1. ábra: A vizsgált települések

1. A vizsgált térség területi, demográfiai viszonyai

Az általam vizsgált terület települései a területméret, a lakosságszám, illetve a nyelvi-etnikai összetétel tekintetében sem mondhatók egységesnek. Az e téren mutatkozó eltérések tisztázása azért kiemelten fontos, mert ezek a paraméterek – ahogyan arra dolgozatom II. fejezetében részletesen kitérek – a névsűrűségi viszonyokat alapvetően meghatározzák. A vizsgálat alá vont települések mutatóit az alábbi táblázatokban foglaltam össze (lásd a 2., 3. és 4. ábrát).

Települések	Terület (km ²)	Lakosságszám
Császló	10,19	428
Csegöld	19,36	730
Csenger	36,16	5544
Csengersima	23,81	754
Csengerújfalú	25,67	936
Gacsály	19,83	890
Garbolc	7,26	160
Hermánszeg	5,2	320
Kishódos	8,92	90
Komlódtótfalu	6,97	102
Méhtelek	8,62	880
Nagygéc	7,47	747
Nagyhódos	7,65	180
Pátyod	9,05	666
Porcsalma	31,1	2875
Rozsály	14,87	774
Szamosangyalos	8,07	610
Szamosbecs	6,71	421
Szamossályi	11,58	945
Szamostatárfalva	4,5	352
Tisztaberek	18,22	729
Tyukod	62,22	2496
Ura	32,34	772
Zajta	9,17	424

2. ábra: Területi és népességi adatok a magyarországi települések körében

Település	Terület (km²)	Lakosságszám	Magyar lakosság száma	Magyar lakosság aránya
Atya	12,4	416	389	93,5%
Csedreg	7,1	1110	669	60,3%
Dabolc	7,2	354	242	68,4%
Egri	13,3	1427	1016	71,2%
Halmi	30,3	3564	1215	34,1%
Halmihegy	n.a.	51	44	86,3%
Kisbábony	14,3	417	287	68,8%
Kispeleske	8,6	304	247	81,3%
Kissár	4,8	316	134	42,4%
Kökényesd	23,1	1420	1369	96,4%
Lázári	21,1	2666	1962	73,6%
Mikola	36,2	3049	1313	43,1%
Nagypeleske	19,5	855	737	86,2%
Pete	3,9	464	260	56,0%
Pusztadaróc	7,8	1730	1476	85,3%
Sándorhomok	9,7	831	728	87,6%
Szamosdara	12,8	1196	1124	94,0%
Szárazberek	19,3	590	536	90,8%
Tamásváralja	18,2	452	426	94,2%
Túrterebes	65,0	2523	2009	79,6%
Túrterebesi szőlőhegy	n.a.	187	186	99,5%

3. ábra: Területi és népességi adatok a romániai települések körében

Település	Terület (km²)	Lakosságszám	Magyar lakosság száma	Magyar lakosság aránya
Akli	13,0	366	350	95,6%
Aklihegy	n.a.	611	597	97,7%
Batár	17,1	924	882	95,5%
Csepe	13,5	1943	1110	57,1%
Fertősalmás	16,3	1070	989	92,4%
Forgolány	9,4	890	861	96,7%
Nagypalád	30,8	1824	1773	97,2%
Nevetlenfalu	6,3	1632	1401	85,8%
Szőlősgyula	17,8	1421	1360	95,7%
Tiszabökény	14,0	2216	2144	96,8%
Tiszaújlak	7,9	3422	2772	81,0%
Újakli	n.a.	314	215	68,5%

4. ábra: Területi és népességi adatok az ukrainai települések körében

A három térség adatait összevetve kitűnik, hogy 5000 főt meghaladó lakosságával Csenger a térség legnépesebb települése. Ezt követi az ukrajnai Tiszaújlak, illetve a romániai Mikola, melyek lakossága 3000 fő fölé emelkedik. Valamennyi település adatait figyelembe véve elmondható, hogy a Csengeri járás településeinek néhány kivételtől eltekintve 1000 fő alatti népességszám jellemző, vagyis alapvetően aprófalvas térségről beszélhetünk. A határon túli településeknek azonban körülbelül a fele eléri az ezer fős lakosságszámot.

Ez utóbbi térségekben a lakosság etnikai összetételére is tekintettel kell lennünk. A táblázatok adatai azt mutatják, hogy az ukrajnai területen mindössze Csepe és Újakli esetében számolhatunk jelentősebb ukrán népességgel, a térség többi települése nyelvi-etnikai szempontból lényegében homogén. A romániai területen azonban a hasonlóan homogén lakosságú falvak mellett több esetben előfordulnak jelentősebb román lakossággal rendelkező, sőt román többségű települések is.

A települések területi kiterjedése kapcsán szólnunk kell a határon túli térségben ezen a téren felmerülő problémákról. Romániában kizárólag a több településből álló úgynevezett községekre vonatkozóan lehet a területi adatokhoz hozzáférni. Az egyes települések területének méretét a hatóságok nem tartják nyilván. Hasonló a helyzet az ukrajnai térségben is, a települések területének méretére vonatkozóan hiteles információk itt sem állnak rendelkezésre. A fenti táblázatokban szereplő területi adatok forrásaként (a romániai és ukrajnai térség esetében) tehát az 1944-es helységnévtárban szereplő, a települések területére vonatkozó információkat használtam fel. A névsűrűségi, illetve népsűrűségi viszonyok számítása során tehát a továbbiakban ezekre az adatokra támaszkodom. További nehézséget okoznak azonban azok a falvak, melyek az utóbbi évtizedekben váltak önálló településsé. Ide tartozik az ukrajnai Aklihegy és Újakli, illetve a romániai Halmihegy és Túrterebesi szőlőhegy. Ezek a települések ugyanis nem szerepelnek az említett helységnévtárban, hiszen abban az időben Akli, illetve Halmi és Túrterebes részét képezték. Ezekben az esetekben a területméretre épülő számítások során a korábban összetartozó településeket együtt kezeltem.

2. A kutatás forrásanyaga

A helynevek területi szempontú vizsgálatához kiváló forrásanyagot jelentenek a modern kori, teljességre törekvő, a névanyagokat településenként közlő helynévtárak. Névrendszertani vizsgálataim során magam is részben ilyen helynévgyűjteményekre támaszkodom. Vizsgálatomba bevontam a magyarországi Csengeri járás 24 településének névanyagát, melynek összegyűjtését 1974-ben SEBESTYÉN ÁRPÁD kezdte el, majd 1990–91-ben KÁLNÁSI ÁRPÁD végzett helyszíni ellenőrző és gyűjtőmunkát (KÁLNÁSI 1993: 168). Nem kétséges, hogy a települések névanyagának összegyűjtése azonos szemlélet és módszertan alapján történt, így munkám során igen egységes, megbízható forrásanyagra támaszkodhatom.

A határon túli térségekben rendelkezésre álló névgyűjtemények azonban kevésbé tekinthetők a fentihez hasonló egységes szemléletű adattáraknak. A romániai területen BURA LÁSZLÓ helynévtára közli a vizsgálatba általam bevont 21 település mikrotoponímiai anyagát (2008). A szerző az 1960 és 2005 között végzett helynévgyűjtő munkába számos diákját bevonta, így a gyűjtést végző személyek névtudatának, módszereinek, illetve a gyűjtések mélységének eltéréseiből adódóan heterogénebb névanyagokkal számolhatunk. Ennek veszélyeit felismerve a területen én magam az utóbbi években kiterjedt helynévgyűjtő munkát végeztem, illetve néhány további – egy-egy település névanyagát közreadó – munkával is kiegészítettem a Bura-féle névanyagot (KISS KÁLMÁN 2004, 2014, SZILÁGYI VARGA ZSUZSA 2015).

Az általam vizsgált terület ukrainai településeinek névtani vizsgálata során a KOCÁN BÉLA által gyűjtött helynévanyagra támaszkodtam² (2003), illetve Szőlősgyula helyneveit BARTA VIKTÓRIA gyűjtése nyomán dolgoztam fel (2009: 213–224). Noha ez utóbbi településtől eltekintve a terület névanyagai azonos gyűjtőtől származnak, a névkorpusz bizonyos fokú heterogenitásával ezen a területen is számolnunk kell. Akli, Aklihegy, Újakli és Nevetlenfalu esetében teljesebb körű, több adatközlő bevonásával elvégzett, a települések kül- és belterületére is kiterjedő helynévgyűjtés történt. Ezeket a névanyagokat a szerző szakdolgozata mellett publikált formában is közreadta. Ezzel szemben Batár,

² Batár, Csepe, Fertőszalmás, Forgolány, Nagypalád, Tiszabökény és Tiszaújlak helyneveit a szerző ezidáig még nem publikálta. Köszönöm, hogy ezeket is rendelkezésemre bocsátotta.

Csepe, Fertőszalmás, Forgolány, Nagypalád, Tiszabökény és Tiszaújlak helyneveit a szerző más céllal, a történeti források névadataiból kiindulva és a külterület helyneveire koncentrálva gyűjtötte össze. Ezekre a körülményekre tehát a vizsgálatok eredményeinek értékelésekor feltétlenül tekintettel kell lennünk, hiszen a kapott eredményeket (főleg a névsűrűségi vizsgálatok kapcsán) a gyűjtések eltérő mélysége torzíthatja. Az ukrajnai terület névanyagát érintő heterogenitás enyhítésére az ukrajnai településeknek kizárólag a külterületi neveit vontam vizsgálat alá, így a belterületi nevek hiányából adódó eltérések a térségen belül kiküszöbölhetők.

A felhasznált forrásanyagoknak a fent bemutatott jellemzőiből kitűnik, hogy a vizsgálatba bevont névanyagok – a gyűjtések szemléletének és módszertanának különbségeiből adódóan – országoként némileg eltérő képet mutatnak. A névállományok összevetését nehezítheti az a körülmény is, hogy a három térség helyneveinek összegyűjtése más-más időben történt. A névtárak ilyen jellegű eltéréseiből adódó problémák leginkább a névsűrűségi vizsgálatok kapcsán merülhetnek fel, hiszen egy-egy település vagy térség névsűrűségében az ott elvégzett helynévgyűjtés ideje, illetve mélysége, alapossága is tükröződik. Ezt felismerve dolgozatomban a névsűrűségi vizsgálatokat a három térségben döntően külön-külön végeztem el. Az egyes térségeken belül rendelkezésre álló helynévanyagok ugyanis viszonylag egységesnek mondhatók. Azzal azonban számolnunk kell, hogy a névanyagoknak a másfél-két generációnyi időbeli eltérése nem teszi lehetővé egyes vizsgálati szempontok (például a határhasználatban bekövetkezett változások névsűrűségre gyakorolt hatása) érvényesítését a teljes területen. Mindezek ellenére úgy vélem, hogy a területről rendelkezésre álló csaknem 12 000 élőnyelvi helynévadatra támaszkodva kellő óvatossággal érvényes következtetésekre juthatunk az egy-egy térségen belül jellemző névsűrűségi viszonyok, illetve a különböző névminták elterjedtségét illetően.

Az említett forrásokat felhasználva vizsgálatomba összesen 57 település mikrotoponímiai anyagát, azaz 11 802 használatban lévő helynevet vontam be, mely 8 499 különböző objektumot jelöl. Ez a névmennyiség 883,32 négyzetkilométeres területen oszlik meg. Az alábbi táblázat az említett mutatókat, országoként lebontva ábrázolja (lásd az 5. ábrát).

	Települé- sek száma	Terület mérete (km ²)	Nevek száma	Objektu- mok száma
magyarországi terület	24	403	7 061	4 666
romániai terület	21	334,31	3 937	3 049
ukrajnai terület	12	146,01	804	784
összesen	57	883,32	11 802	8 499

5. ábra: A térségek területe és az ott előforduló helynevek mennyiségi viszonyai

A vizsgálatba vont települések számát az egyes térségekben leginkább gyakorlati szempontok motiválták. A magyarországi területről a határmenti fekvésű Csengeri járás 24 településének bevonása kézenfekvő lehetőség volt. A romániai térségben azonban a települések kiválasztását a határmentiség mellett egyéb szempontok is befolyásolták. Az ebben a térségben rendelkezésre álló Bura-féle gyűjtésnek a már említett egyenetlensége miatt, további gyűjtőmunkára volt szükség, melyet azonban annak időigényes volta miatt mindössze 17 településre tudtam kiterjeszteni. Ezek mellett további 4 olyan települést választottam ki (Túrterebes, Túrterebesi szőlőhegy, Egri és Kisbábony), melyek esetében BURA LÁSZLÓ helynévtára mellett publikált helynévközlések is rendelkezésre álltak. Az ukrajnai területen a kutatópontok kiválasztását ugyancsak a hozzáférhető névanyagok mennyisége határozta meg. Ebben a térségben valamennyi olyan határmenti települést vizsgálat alá vontam, melyeken az utóbbi időszakban élőnyelvi helynévgyűjtés folyt.

3. Az élőnyelvi helynévgyűjtésről

Az egykori Szatmár és Ugocsa vármegyék területén fekvő 17 romániai településen döntően 2017 és 2020 között végeztem élőnyelvi helynévgyűjtést. A helynévgyűjtés módszertanával már a 20. század közepén, a névgyűjtések fellendülésének időszakában is számos kutató foglalkozott (lásd például SEBESTYÉN 1967, 1986 stb.), a legutóbbi időszakban pedig a Magyar Nemzeti Helynévtár Program keretében összeállított útmutató segíti e téren az eligazodást. Helynévgyűjtésem során magam is az MNH elveire és módszereire támaszkodtam, és hasonlóan jártam el a szócikkes formába rendezett helynévszótár elkészítésekor is. Munkám során nagy előnyt jelentett, hogy a gyűjtést szülőfalumban, Kökényesden kezddhettem el, így az adatközlők kiválasztása, a velük való

kapcsolatteremtés nem jelentett nehézséget. Az adatközlők kiválasztásában a hagyományosnak mondható módszer szerint jártam el, azaz az idősebb, lehetőleg férfi, mezőgazdasággal foglalkozó és a határ több pontján földdel rendelkező lakosokat igyekeztem megkeresni (vö: SEBESTYÉN 1967: 49, PÁSZTOR 2013: 44). Az általam kevésbé jól ismert településeken a hólabdamódszert alkalmazva sikerült újabb adatközlőkhöz eljutnom. A módszer lényege, hogy az általam kikérdezett személyek javaslatai alapján választom ki a további adatközlők körét (vö: SZILÁGYI VARGA 2020: 22).

A helynévgyűjtést félig strukturált interjúk keretében (vö: BABBIE 2000: 313–314) végeztem valamennyi településen. A beszélgetés irányát tehát én jelöltem ki, ugyanakkor igyekeztem kötetlen beszélgetést folytatni az adatközlőkkel. A gyűjtés során nagy segítségemre volt BURA LÁSZLÓNAK a már említett helynévtára (2008), az ebben fellelhető névadatokra való konkrét rákérdezés ugyanis sok esetben hozzájárult az adatközlők által ismert névanyag előhívásához.

A napjainkban rendelkezésre álló, a kutatást nagyban megkönnyítő technikai lehetőségeket is igyekeztem kihasználni a helynévgyűjtő munka során. A települések belterületéről és határáról készített Google Earth felvételeket nyomtatott formában is magammal vittem a településekre, ugyanakkor a nevek által jelölt objektumok térképi azonosítása jóval egyszerűbbnek bizonyult a laptopon megjelenített műholdfelvétel segítségével. Ez ugyanis lehetőséget teremtett az egyes településrészekre való ráközelítésre, illetve a helyeknek a helyjelölőkkel való pontos térképi jelölésére.

Munkámat bizonyos mértékben megnehezítette a Romániában érvényben lévő fentebb említett közigazgatási beosztás. Mivel a települések itt nem önálló közigazgatási egységek, a hatóságok nem tartják nyilván, hogy hol húzódnak az egyes települések határai, kizárólag a községhatárok helyéről lehet információhoz jutni. A helynévgyűjtő munkám során tehát a települések határának kiterjedéséről, határvonaláról a legtöbb esetben nem volt egyértelmű ismeretem, e téren ezért az adatközlők nyilatkozataira támaszkodhattam. A legtöbb esetben interjúalanyaim határozott választ adtak arra a kérdésre, hogy hol húzódik a településük határa, azonban kérdéses esetek is jócskán előfordultak. Olyan esetekben, amikor a települések határsávjában több településről származó lakosok is birtokolnak területeket, tapasztalatom szerint az ott fellelhető helyneveket az érintett települések mindegyikében ismerik és használják. Példaként említhetjük a Nagypeleske, Lázári és Pusztadaróc

határának találkozásánál fekvő Mózes-tagot, melyet az adatközlők egy része mindhárom településen a saját településükhöz tartozónak tekintett, más adatközlők pedig bizonytalanok voltak a kérdés megítélésében. Ebben és az ehhez hasonló esetekben tehát az adott helynevet minden érintett település névtárába felvettem.

Határon túli térség lévén bizonyos településeken a nyelvi heterogenitással, illetve az abból adódó esetleges nehézségekkel is számolnunk kell a gyűjtőmunka során. Én magam a települések magyar helyneveinek összegyűjtését tűztem ki célul, ezért a vegyes etnikumú településeken is magyar adatközlők kiválasztására törekedtem. Az ilyen, nyelvi-etnikai szempontból heterogén térségekben felmerülhet a különböző nyelvekre jellemző névminták kölcsönhatásának lehetősége is. Az általam végzett helynévgyűjtő munka során azonban még a román többségű települések névállománya esetében sem tapasztaltam a román nyelvnek, illetve névmintáknak a magyar helynévrendszerre gyakorolt számottevő befolyását. A felgyűjtött helynevekben mindössze néhány, a magyar nyelvbe átkerült közszói elem jelzi az idegen nyelvi hatást (*Diszpenszár, Primöria, Alimentára, Báza, Ferma* stb.).

4. A történeti helynevek köre

A dolgozatom IV. fejezetében vizsgált 19. századi helynevek elsődleges forrásaként Pesty Frigyes 1864-es helynévgyűjteményét használtam fel, mely a korabeli élőnyelvi névanyag hiteles forrása. Ezt a névanyagot kiegészítettem a második és harmadik katonai felmérések térképein szereplő névadatokkal, melyek ugyancsak a 19. század második feléből valók. A vizsgált névállomány összeállításához továbbá olyan levéltári források és kataszteri térképek adatait is felhasználtam, melyek az 1850 és 1920 közötti időszakban készültek, azaz a trianoni országhatárok meghúzása előtti névállapotot tükrözik.

Az említett történeti források névadataival az általam összeállított helynévszótár szócikkait is kiegészítettem, illetve további néhány történeti forrást is felhasználtam. Noha a névtár történeti elmélyítése nem volt dolgozatom célja, bizonyos források bevonása mégis célszerű eljárásnak bizonyult, ugyanis ezek gyakran a névfejtések szempontjából is hasznos információval szolgáltak. A névtár legkorábbi mikrotoponímáit SZABÓ ISTVÁN *Ugocsa megye* című könyvéből (1937) vettem át, mely az általam vizsgált ugocsai településekről döntően 14–17. századi helyneveket közöl. A 18. századi névadatok az első

katonai felmérés térképszelvényeiről valók. A 20. század első feléből pedig az 1941-es katonai felmérés térképein, illetve CSÜRI BÁLINT *Szamosháti szótárában* (1935–1936) közölt helyneveket építettem be szótáramba.

A történeti forrásanyag korlátozott számát tehát dolgozatom elemző részének vizsgálati céljai magyarázzák. Ugyanakkor a névtár publikálásakor rendkívül gazdag történeti névanyaggal egészül majd ki a szótár, illetve a nevek térképi ábrázolására is ekkor kerül majd sor.

A fentiekben bemutatott élőnyelvi és történeti forrásokra támaszkodó, a különböző szempontú névrendszertani vizsgálataimhoz felhasznált névállományok összeállításának elveiről és módszereiről az elemző részek bevezetőjében szólok.

II. Névsűrűségi vizsgálatok

A névrendszerek jellemzésének egyik fontos összetevője a névsűrűség vizsgálata, vagyis annak feltárása, hogy egy adott területet a névközösség milyen sűrűn népesít be helynevekkel. A névtani szakirodalomban azonban jobbra csak az utóbbi időszakból találunk erre irányuló részletes vizsgálatokat. Az eddigi vizsgálatokból kiderült, hogy az egy-egy helynévrendszer felépítésében részt vevő nevek számát számos tényező befolyásolja: a terület természetföldrajzi jellege, a település kora, mérete, a névhasználó közösségek társadalmi, gazdasági viszonyai stb. Azonban e tényezők teljes körű feltárása, befolyásuk mértékének meghatározása – éppen sokféleségükből és bonyolult összefüggésrendszerükből adódóan – nem könnyű feladat. Az itt következő fejezetben a névsűrűség alakulásában szerepet játszó tényezőket az általam vizsgált térség településeinek névsűrűségi mutatóit elemezve igyekszem számba venni és jellemezni.

1. Tudománytörténeti háttér

1. A névkutatók a helynévgyűjtő és -feldolgozó munka tapasztalataiból tudják, hogy a mikrotoponimák földrajzi eloszlása meglehetősen egyenetlen, azaz egy területi egység különböző részein jelentősebb számbeli eltérések is előfordulhatnak a helynevek állományában. Nem véletlen tehát, hogy már a 20. század közepén, a magyarországi helynévgyűjtés fellendülésének időszakában (lásd bővebben HOFFMANN 2003: 43–53) megjelent jelentősebb hazai helynévgyűjtemények (INCZEFI 1958, ZMFN.) is reflektálnak a különböző területek helynévállományának számbeli eltéréseire, illetve azok lehetséges okaira.

INCZEFI GÉZA *Sövényháza és vidékének földrajzi nevei* című munkájában veti fel a nevek számában mutatkozó eltérések kérdését. Az általa összegyűjtött névmennyiség más vidékek névanyagához viszonyított lemaradását az alföldi táj egyhangúságával magyarázza. Megjegyzi, hogy az alföldön ritkábbak, és nagyobb területet jelölnek a földrajzi nevek, mint a változatos felszínű hegyvidéken (1958: 84). Ugyancsak a domborzat meghatározó szerepéről olvashatunk az első megyei helynévkötet, a *Zala megye földrajzi nevei* (1964) című helynévtár bevezető fejezetében. A szerzők kiemelik, hogy

bizonyos településeken a magas névszámot a domborzati viszonyok változatossága magyarázza. A természetföldrajzi viszonyok mellett azonban más tényezők jelenlétére is felhívják a figyelmet: fontos körülménynek tartják egy-egy település határának nagyságát (a nagyobb területű településeken általában több helynév fordul elő), a korábbi birtokviszonyokat (a nagybirtokokon folyó nagyüzemi gazdálkodás nem kedvezett a nevek létrejöttének), illetve kifejtik, hogy a települések kora, a gyűjtést végzők munkájának mélysége, illetve „a lakosság névadó ötlete” is befolyásolhatja a gyűjteményben szereplő helynevek számát (1964: 15). Ez utóbbi tényező kapcsán azonban inkább INCZEFI GÉZA véleményével érthetünk egyet, aki a zalai kötet ismertetésében vitatja, hogy egy-egy vidék lakosságának névadó készsége befolyásolhatja a névállomány nagyságát. Helyette a névadási szükségletet jelöli meg, mint legfontosabb tényezőt. Véleménye szerint „a nevek száma a reális szükségleten alapul, és azt a tájékozódás lehetősége (ez a tájtól függő) és szüksége (ez a tájékozódó ember igényétől függő) határozza meg.” (1966: 206).

Noha ezek a munkák a névsűrűség kérdéséről csak általánosságban szólnak, a helynévgyűjtő és -feldolgozó munka megfigyelésein nyugvó megállapításaik kiváló kiindulópontot jelentettek a későbbi egzakt vizsgálatok számára.

2. Az első, névsűrűségre irányuló konkrét vizsgálat ugyancsak INCZEFI GÉZA nevéhez köthető, aki a *Névsűrűség a települések határában* (1968) című írásában a magyar nyelvterület különböző részeiről származó helynévgyűjteményeket felhasználva végzett számításokat a névsűrűség területi eltérései és az azokat meghatározó tényezők feltárására. Vizsgálata a különböző vidékek névsűrűségi különbségeinek felderítése mellett egy-egy település határán belül mutatkozó eltérések elemzésére is kiterjedt. A mért névsűrűségi értékek tükrében igyekezett meghatározni, hogy mit is nevezhetünk sűrű, közepes és gyér névsűrűségnek, illetve számba vette azokat a motívumokat, melyek a névállományok sűrű vagy gyér voltát meghatározzák. Noha az alkalmazott vizsgálati módszer³ némileg

³ Analízise során a névtárakhoz tartozó térképek segítségével kiválasztotta a települések határának legnagyobb, illetve legkisebb névsűrűségű területeit, majd ezekben a térségekben 4 km²-es nagyságú területeket kijelölve állapította meg az ott előforduló nevek számát, így kapva meg a települések legnagyobb, illetve legkisebb névsűrűségi értékét. Egy-egy település átlagos névsűrűségének pedig az ott mért legnagyobb és legkisebb névsűrűség középértékét tekintette.

kifogásolható, a névsűrűséget meghatározó tényezők számbavétele terén a vizsgálat figyelemreméltó eredményt hozott.

A vizsgálat során felszínre került tényezőket a szerző a zalai kötet kapcsán is kiemelt két alapvető faktorból, azaz az emberi tevékenységből, illetve a táj jellegéből eredezteti. A különböző vidékeken mért névsűrűségi értékek összevető vizsgálata elsősorban a táj természetföldrajzi adottságainak a névsűrűsésre gyakorolt hatását igazolta, ugyanakkor rávilágított a településsűrűségnek, ezzel összefüggésben a népsűrűségnek, a belterjes gazdálkodás mértékének, illetve a korábbi birtokviszonyoknak a névsűrűség alakulásában betöltött szerepére is. Az egyes településeken belüli névsűrűségi különbségeket a szerző részben a fenti tényezőkkel magyarázza, részben pedig más okokat jelöl meg a különbségek hátterében. A névsűrűség alakulásának szempontjából alapvető fontosságúnak tartja a település belterületétől való távolság, a közlekedést gátló földrajzi alakulatok (például sűrű erdők, állandó vízállások), a lakosság által sűrűn látogatott létesítmények (például malmok, kutak), illetve a közösség számára fontos események helyszínének szerepét. Következtetéseit a szerző konkrét példákkal támasztotta alá, noha a vizsgálat idejében a rendelkezésre álló források szűkössége miatt ennek lehetőségei korlátozottak voltak.

3. Bár a 20. század második felében az újabb megyei és járási helynévtárak megjelenésével jelentősen bővült a névsűrűségi vizsgálatokhoz felhasználható források köre, ilyen irányú részletes vizsgálat nem született ebben az időszakban. A névsűrűség kérdése többnyire csupán a magyar helynévkincs mennyiségbeli becslésével összefüggésben merült fel a névkutatók körében. KISS LAJOS 1985-ben hat megye (Zala, Somogy, Tolna, Vas, Komárom, Heves) átlagos névsűrűségéből kiindulva igyekezett meghatározni a magyarországi helynevek számát. A megyei, illetve járási átlagok esetében mutatkozó eltéréseket elsősorban a már korábban mások által is emlegetett természetföldrajzi adottságok különbségeivel magyarázta, ugyanakkor arra is rámutatott, hogy a táj jellege önmagában nem ad kielégítő magyarázatot a névsűrűségi eltérésekre. Mindezt az Egri járás, illetve Komárom megye mutatóival példázza, ugyanis a hasonlóan változatos domborzati képük ellenére ezek igen eltérő névsűrűségi értékeket (9,4, illetve 5,8 név/km²) mutatnak. A különbség hátterében álló tényezők mibenlétére azonban nem tér ki a szerző (1985: 364–365).

NYIRKOS ISTVÁN *A földrajzinév-sűrűség kérdéséhez* című (1993) írásában ugyancsak a magyar helynévkinccs nagyságát igyekezett megbecsülni, mégpedig Baranya és Somogy megye névsűrűségi mutatói, illetve finnországi adatok alapján. Írása terminológiai szempontból is érdekes, ugyanis a szerző különválasztja a névsűrűség és a névgyakoriság fogalmát. A két terminust KISS LAJOS még felváltva használta az egységnyi területre eső helynevek számának mutatójaként, noha utalt rá, hogy a névsűrűség kifejezést alkalmasabbnak találja „az egy-egy névnek több helyen való előfordulását sugalló névgyakoriságnál” (1985: 364). NYIRKOS azonban egyértelmű különbséget tesz a fogalmak jelentése között: értelmezése szerint a névsűrűség egy meghatározott területen belül létező nevek számát, míg a névgyakoriság egy-egy név előfordulásának gyakoriságát jelenti.

A szerző általánosságban szól a névsűrűséget meghatározó tényezőkről is, ezek között említi a népsűrűséget, a településsűrűséget, a települések korát, a táj változatosságát, illetve a lakosság életmódját. Mindezt azonban konkrét elemzéssel nem támasztja alá. A névsűrűség megyei szintű tanulmányozása azonban nem is teszi lehetővé az említett tényezőknek a névsűrűség alakulásában betöltött szerepének egzakt vizsgálatát, ugyanis a nagyobb területi egységek (tájak, régiók, megyék) mutatói elfedik a települések közötti, igen lényeges névsűrűségi eltéréseket (vö. TÓTH 2015: 218). Megbízható eredményeket hozó településenkénti összevető vizsgálatok azonban még viszonylag hosszú ideig nem születtek.

4. Az első ilyen jellegű vizsgálatok egyetemi szakdolgozatok keretében valósultak meg. A névsűrűségi viszonyokkal én magam is szakdolgozatomban foglalkoztam először, mégpedig romániai települések helyneveinek névrendszertani elemzése részeként (SZEMÁK 2012). Vizsgálatom során 5 hasonló természetföldrajzi adottságokkal rendelkező határ menti település névsűrűségi mutatóit áttekintve igyekeztem meghatározni a névsűrűség alakulását befolyásoló tényezőket. Meglehetősen határozott összefüggést állapítottam meg a települések névsűrűsége és területük mérete között. A települések adatai azt mutatták, hogy a két érték fordított arányban áll egymással, azaz minél nagyobb területen fekszik egy település, annál kisebb a névsűrűsége. Erre a meglehetősen szabályszerűnek tűnő jelenségre az szolgálhat magyarázatul, hogy a kisebb területű települések határának felhasználtsága jóval intenzívebb, így több helyet illetnek névvel, mint egy nagyobb

területű településen, ahol a terület egyes részeit a lakosság kevésbé veszi használatba, sőt nem is feltétlenül ismeri.

Az intenzív emberi munka, illetve a belterjes gazdálkodás jelentőségét már INCZEFI GÉZA is hangsúlyozta névsűrűségi vizsgálatainak során. Véleménye szerint, „ahol nagy számban él földműves lakosság, és belterjes gazdálkodás folyik (kertészetben, kis parcellákon), ott a nevek száma is nagyobb, mert a föld részletes megnevezése munkájukhoz szükséges.” (1968: 103). Az intenzív emberi munkát igénylő gazdálkodási forma azonban rendszerint nem terjed ki a települések határának teljes területére. INCZEFI a településen belüli névsűrűségi eltéréseket vizsgálva megfigyelte, hogy főként a nagy határu alföldi településeken az intenzív emberi munka a belterülethez közelebb eső határrészekre koncentrálódik, ami ezeken a területeken a nevek felszaporodását eredményezi. A települések távolabbi részeire azonban „csak kevesebben és ritkábban jutnak el. Ilyen helyeken a közösség nem igényli a nagyobb névsűrűséget.” (i. m. 104).

Egy kiterjedt határral rendelkező településen tehát jó eséllyel fordulnak elő akár nagyobb műveletlen, esetleg erdővel fedett területek is. Ennek egyrészt az az oka, hogy a nehezen megközelíthető távolabbi határrészek kevésbé jelentenek alkalmas terepet a munkaigényes gazdálkodás számára. Másrészt a nagy területtel rendelkező települések esetében a lakosság megélhetése szempontjából nem feltétlenül szükséges a terület egészének intenzív, belterjes művelése. Természetesen az ilyen területeken a helynevekkel való differenciálás igénye is kisebb, így az adott településen összességében alacsonyabb névsűrűség várható. A kis területű településeken azonban ritkábban fordulnak elő műveletlen határrészek. Itt ugyanis a határ legnagyobb része elérhető távolságban van, a lakosság pedig rendszerint igyekszik a rendelkezésére álló viszonylag kis területet minél jobban kihasználni, ami a helynevek felszaporodását, azaz magasabb névsűrűséget eredményez.

Ez a tendencia azonban semmiképpen sem tekinthető mechanikusan érvényesülő szabályosságnak, hiszen a terület mérete mellett számos egyéb körülmény befolyásolja a névsűrűség alakulását: az általam vizsgált 5 település esetében elsősorban a népsűrűségnek, illetve a lakosság nyelvi-etnikai viszonyainak (magyar, román és cigány lakosság jelenléte) a hatása mutatkozott meg.

A feltárt összefüggések érvényességét – különösen a területméret és a névsűrűség kapcsolatát – mások nagyobb területre kiterjesztve is vizsgálták. NAGY MÁTÉ a Bodroghöz 22 településének névanyagára támaszkodva mutatta ki a névsűrűség és a terület méretének fordított arányosságát. Az említett tendenciához kevésbé igazodó értékeket pedig ugyancsak a népsűrűségi, illetve etnikai viszonyok eltéréseivel magyarázta (2013). HALMOS JUDIT a Pápai járás 17 településének névsűrűségi mutatóit vizsgálva jutott hasonló következtetésre, ugyanakkor a névsűrűségi értékek háttérében a fentiek mellett településtörténeti és birtoklástörténeti motívumokat is bemutatott (2013).

A névsűrűségi viszonyok elemzése a legutóbbi időszakban az élőnyelvi névállományok névrendszertani vizsgálatának szerves részévé vált. HOFFMANN ISTVÁN Nagykörű és Tapolcafő (2015), E. NAGY KATALIN pedig Bakonszeg és Szentpéterszeg (2018) helyneveinek összevető névrendszertani analízise kapcsán vizsgálta meg a települések névsűrűségi mutatóit. DITRÓI ESZTER a csíki térség, a Veszprémi járás és a Fehérgyarmati járás területéről származó 9 településről, továbbá 3 tolnai, illetve 126 Vas megyei településről közölt névsűrűségi adatokat (2017). Az említett szakmunkák mindegyike hangsúlyozza a terület méretének meghatározó szerepét, ugyanakkor a vizsgálatokból a névsűrűséget meghatározó faktorok sokfélesége, illetve azok bonyolult kapcsolata is kitűnik.

2. Névsűrűségi vizsgálatok a szatmári térségben

1. Már a névsűrűség kérdését elsőként felvető munkák is felhívják a figyelmet arra, hogy egy adott területen összegyűjtött helynevek számát egyebek mellett a gyűjtés módszerei, a gyűjtést végzők szemlélete, illetve munkájuk alapossága is meghatározza (ZMFN: 15, KISS 1985: 365). Ahhoz tehát, hogy a névsűrűségi vizsgálatok hiteles, összevethető eredményt hozzanak, a települések hasonló szemlélettel és alapossággal összegyűjtött névanyagára van szükség. Ellenkező esetben előfordulhat, hogy a névsűrűségi értékek eltérései a gyűjtést végző személyek eltérő szemléletéből, illetve a gyűjtések mélységének különbségeiből adódnak. Az általam vizsgált területről rendelkezésre álló – a módszertani bevezetőben ismertetett – névanyagok inkább csak az egyes térségeken belül felelnek meg a fent megfogalmazott követelménynek, ugyanis a három térségben eltérő gyűjtők, eltérő módszerekkel, sőt eltérő időben gyűjtöttek. A

névanyagoknak az ebből adódó különbözősége jelentős mértékben torzíthatja a kapott eredményeket. Ezt elkerülendő a névsűrűségi vizsgálatokat döntően térségenként külön-külön végzem el, ugyanis a települések névsűrűségi értékeinek összevetése az említett okok miatt elsősorban az egyes térségeken belül hozhat releváns eredményt.

A kapott eredményeket a vizsgálat alapjául szolgáló nevek kiválasztásának, azaz a számítások alapját képező névállomány összeállításának elvei is nagymértékben befolyásolhatják. A névsűrűségi elemzések előtt ezért célszerűnek látom az alkalmazott elvek és módszerek részletes áttekintését.

Vizsgálataim során a névsűrűségnek a HOFFMANN ISTVÁN által megfogalmazott értelmezéséből indultam ki, miszerint az abszolút névsűrűség meghatározásakor az adott területen egyidejűleg használatban lévő összes névalakkal számolnunk kell (2015: 378). Meghatározásának egyik komponense az egyidejű használat. Ennek megfelelően számításaim alapját az egy szinkrón időmetszetben használatos helynevek képezik, vagyis az adattárak által élőnyelvi helynevekként közölt névadatok. A romániai térségben azonban a közelmúltban két élőnyelvi helynévgyűjtés is zajlott, így felmerülhet annak a kérdése, hogy mely adatokat vegyük figyelembe ebben az esetben. Mivel a két gyűjtés között viszonylag kicsi az időbeli eltérés, vizsgálataim során az általam gyűjtött helynevek mellett figyelembe vettem azokat – az adatközlőim által nem említett – neveket is, melyeket BURA LÁSZLÓ élőnyelvi nevekként közölt. Számításaim során tehát egyaránt tekintettel voltam a Daboltc határában fekvő mesterséges tavat jelölő, 2021-es gyűjtéséből származó *Halastó*, illetve a BURA LÁSZLÓ által 2008-ban gyűjtött *Porondos* névalakra. Ugyancsak figyelembe vettem például a Tamásváralja határában BURA által 2000-ben adatolt *Nyíres*, és az általam 2017-ben gyűjtött *Nagy-Nyíres* és *Férges Nyíres* helyneveket. Névsűrűségi vizsgálatomba nem vontam be azonban a különböző térképes és egyéb forrásokból való történeti helyneveket, így a Nyíres szócikkében szereplő 1941-ből adatolt *Nyíres-dűlő* névformát sem.

A magyarországi Csengeri járás névsűrűségi vizsgálata során a helynévtárban élőnyelvi nevekként közölt, egyfajta hivatalos helynévadásból származó nevek kapcsán merülhetnek fel kételyek. A kötetben az egykori téeszék által bevezetett, gyakran igen szokatlan struktúrájú, külterületi helynevek is előfordulnak. Például a *Felső-Berke* népnévi elnevezés szinonimájaként megjelenik a *Berke egy*, illetve *Egyes berke* névalak, illetve az is gyakori

jelenség, hogy a téesz által kialakított földtáblák megnevezésére egy-egy betűjelet használnak, úgy, mint a *B-1*, *B-2*, *C-1*, *C-2* stb. Első látásra nehezen hihető, hogy az említett névpéldákat (főképp a betűjeleket) a gyűjtés idejében valóban ismerték és használták a helybeliek. A neveket összegyűjtő KÁLNÁSI ÁRPÁD és SEBESTYÉN ÁRPÁD azonban a következőképpen nyilatkozik a kötet bevezetőjében: „Korábban a hatalmas földtáblákat a nagyüzemek (téeszek, állami gazdaságok) az ábécé első betűivel vagy a művelési jellegre (talajra) utaló rövidítéssel és egy számmal jelölték: *A-1*, *Gy-1*, *H-1* stb. Ez a kezdetben térképre, írásbeli használatra szánt megjelölés sajnos a szóbeli közlésben is tért hódított, kiszorítva ezzel a hagyományos elnevezéseket.” (1993: 3). Ez alapján nem lehet tehát kétségünk az említett névtípusok ismertsége felől. Az persze elképzelhető, hogy ezek a nevek a lakosságnak csak egy szűkebb körében váltak ismertté, mint ahogyan azt a mesterséges árkok, csatornák hivatalos elnevezései kapcsán a szerzők gyakran meg is jegyzik. A nevek ismertségi foka azonban nem vehető figyelembe a névsűrűségi vizsgálatok során, a névtárak információi alapján ugyanis legfeljebb hozzávetőleges ismeretünk lehet egy-egy helynév szűkebb vagy tágabb körű ismertségéről. Az említett hivatalos jellegű elnevezések típusa tehát szűk körben való ismertségük ellenére sem vonható ki a névsűrűségi vizsgálatokból, főleg, ha figyelembe vesszük, hogy a népi elnevezések esetében ugyanúgy előfordulhat, hogy bizonyos helyneveket a lakosságnak mindössze egy-két tagja ismeri.

A névállományok összeállítása kapcsán az alakváltozatokban élő névpárok kérdése is felmerülhet, azaz, hogy a *Kádár ~ Kádáré*, *Brenner ~ Brenneré*, *Éger ~ Égeres*, *Kaloda út ~ Kaloda útja* stb. típusú névpárok mindkét tagját vegyük-e figyelembe a névsűrűségi vizsgálatok során. Az alakváltozatok, azaz a mindössze nyelvi megformálásukban eltérő névpárok szűkebb értelmezés szerint nem tartoznak a szinonim helynévtípusok közé (a helynévi szinonímiáról bővebben a 2.1. fejezetben olvasható). Meglátásom szerint azonban a különböző morféimák (-é birtokjel, -a -e, /-ja -je birtokos személyjel stb.) megléte, illetve hiánya egy-egy helynév névtestében igen fontos jellemzője az adott névnek. Vizsgálatom során tehát a legalább egy morféimányi eltérést mutató helyneveket minden esetben figyelembe vettem.

Névsűrűségi vizsgálataimat a fent bemutatott elvek mentén kialakított névállományokra alapoztam. Az így összeállt névkorpusz mennyiségi viszonyait, illetve a vizsgált térségek névsűrűségi mutatóit az alábbi táblázat mutatja (lásd a 6. ábrát).

	Terület mérete (km ²)	Nevek száma	Objektu- mok száma	Átlagos névsűrűség	Átlagos objektum- sűrűség
magyarországi terület	403	7 061	4 666	17,63	11,65
romániai terület	334,31	3 937	3 049	11,77	9,12
ukrajnai terület	146,01	804	784	5,50	5,36
összesen	883,32	11 802	8 499	13,36	9,62

6. ábra: A vizsgált térségek területe és névsűrűségi mutatói

A névsűrűséget úgy határozhatjuk meg, mint egységnyi területre eső helynevek számszerű mutatóját (NYIRKOS 1993: 244). HOFFMANN ISTVÁN azonban felhívja a figyelmet arra, hogy a névsűrűség fogalma kétféleképpen értelmezhető aszerint, hogy a területen helynévvel megjelölt objektumok számát vagy a területen egyidejűleg használatban lévő összes névalakot vesszük-e alapul. Ez utóbbi mutatót abszolút névsűrűségnek, előbbi pedig objektumsűrűségnek nevezi (2015: 378). Az általam vizsgált területen átlagosan 9,62 objektum, illetve 13,36 név fordul elő négyzetkilométerenként. A táblázat adataiból azonban kitűnik, hogy mind a névsűrűség, mind pedig az objektumsűrűség átlagértéke országonként jelentős eltérést mutat. Igen magas értékeket mérhetünk a magyarországi települések esetében, itt az átlagos névsűrűség 17,63, az objektumsűrűség pedig 11,65. Jóval kisebb mutatókat láthatunk a határon túli területeken: a romániai településeken átlagosan 11,77 név, illetve 9,12 objektum fordul elő négyzetkilométerenként, míg az ukrajnai térségben ennél is jóval kisebb átlagértékekkel számolhatunk (5,50, illetve 5,36).

Ez utóbbi terület értékeinek lemaradásához azonban a belterületi nevek hiánya is jelentősen hozzájárulhatott. Érdekes tehát a térségek névsűrűségi mutatóit olyan módon is összevetni, hogy az ukrajnai területhez hasonlóan a magyarországi és a romániai térségben is csak a külterületi értékekre támaszkodunk (lásd a 7. ábrát).

	Terület mérete (km ²)	Nevek száma	Objektu- mok száma	Átlagos névsűrűség	Átlagos objektum- sűrűség
magyarországi terület	403	5 464	3 826	13,55	9,49
romániai terület	334,31	2 797	2 129	8,36	6,36
ukrajnai terület	146,01	804	784	5,50	5,36
összesen	883,32	9 065	6 379	10,26	7,22

7. ábra: A vizsgált térségek területe és a külterületi névanyagra alapuló névsűrűségi értékek

A külterületi névanyagon alapuló számítások azt mutatják, hogy a vizsgált térségek értékei között valójában nincs akkora eltérés, amennyiben a vizsgálatba vont nevek köre a három térségben azonos. Noha a magyarországi térség mutatói (13,55 és 9,49) még ebben az esetben is jócskán meghaladják az ukrajnai térségben mért értékeket, a romániai térség névsűrűségi viszonyai az ukrajnai térségéhez közelítenek. A kétféle számítási módszerrel kapott eredmények összevetéséből az is látszik, hogy a települések belterületi neveinek felhasználása jelentős mértékben megnöveli a települések névsűrűségét. A lakosságnak a belterülettel való intenzívebb kapcsolata ugyanis nagyszámú belterületi név létrejöttéhez vezethet.

2.1. Helynévi szinonímia és névsűrűség

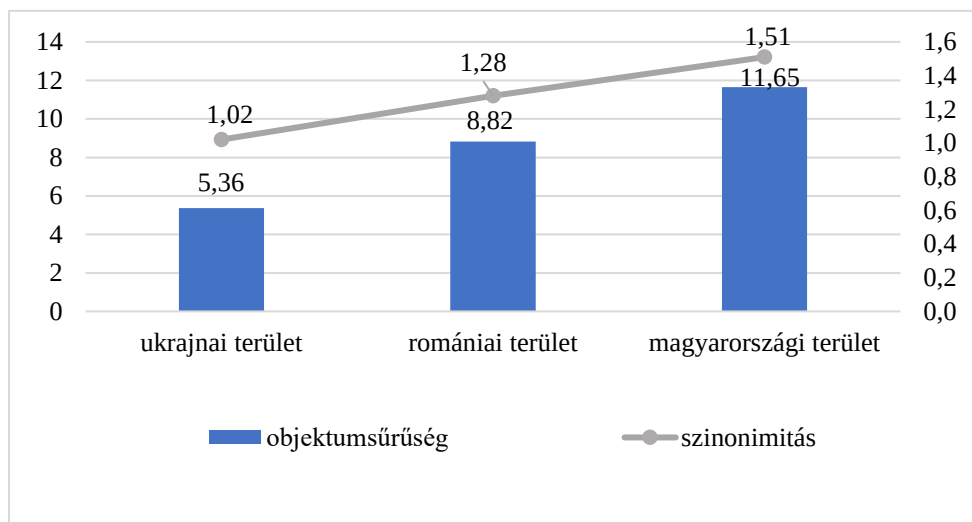
A névsűrűségi érték valamennyi helynévrendszer esetében értelemszerűen meghaladja a tereptárgyak négyzetkilométerenkénti számát, azaz számolnunk kell a szinonimitással, mely a névsűrűség alakulása szempontjából nem elhanyagolható tényező. Helynevek esetében szinonim viszonyról akkor beszélhetünk, ha azonos denotátumra több különböző név is vonatkozik, melyek az értelemszerű megváltozása nélkül felcserélhetők (J. SOLTÉSZ 1979: 39). A helynevek szinonimikus viszonyainak osztályozását HOFFMANN ISTVÁN Tapolcafő helyneveinek bevonásával végezte el (1980). HOFFMANN tipizálását alapul véve legtágabb értelemben a szinonim helynevek közé sorolhatjuk az egymástól csupán grammatikai felépítésükben különböző névpárokat⁴ (*Brenner ~ Brenneré, Hegy*

⁴ Az alakváltozatokat, azaz a mindössze nyelvtani felépítésükben különböző névpárokat TÓTH VALÉRIA nem sorolja a szinonim helynévtípusok közé (1999: 60).

alatt ~ Hegy alja), azokat a neveket, melyek valamely névrésze közszóként is szinonim viszonyban áll egymással (*Kenderföld ~ Kendersor*, *Malom sikátor ~ Malom utca*), a hosszú–rövid változatokat (*Legelő ~ Zsidó papi legelő*), a jelzői előtagjukban különböző névpárokat (*Csedregi út ~ Csinált út*), azokat a bővítményrészükben azonos névpárokat, melyeknek csak egyik tagja tartalmaz osztályjelölő névrészt (*Horgasfa ~ Horgasfai-dűlő*, *Varjas ~ Varjas-erdő*), illetve azokat a névpárokat, melyek esetében semmilyen nyelvi elem nem utal a szinonim viszonyra (*Kosán-láz ~ Legelő*, *Csajlái ~ Burjáké*).

A helynévi szinonimák gyakorisága vidékenként eltérő lehet. ÖRDÖG FERENC egyik írásában úgy vélekedett, hogy „a névvel jelölt földrajzi helyeknél 25–30%-kal több a nevek száma” (1981: 151). A későbbi vizsgálatok azonban ennél nagyobb arányokról számoltak be: a Tapolcai járás területén a nevek és a megnevezett helyek aránya 1,5 (VARGA 1981: 159), a baranyai névanyag esetében pedig valamivel kisebb, 1,44-es értéket állapítottak meg (PESTY 1985: 86). A HOFFMANN által vizsgált Tapolcafőn a tereptárgyaknak ugyancsak mintegy fele többnevű, azaz objektumonként 1,56 névvel számolhatunk (1980: 18). Hasonló értékeket tapasztalt HALMOS JUDIT is a Pápai járás névsűrűségi viszonyait vizsgálva (2013). Ott tereptárgyanként átlagosan 1,41 név fordul elő, településenként ez az érték 1,2 és 1,7 között mozog.

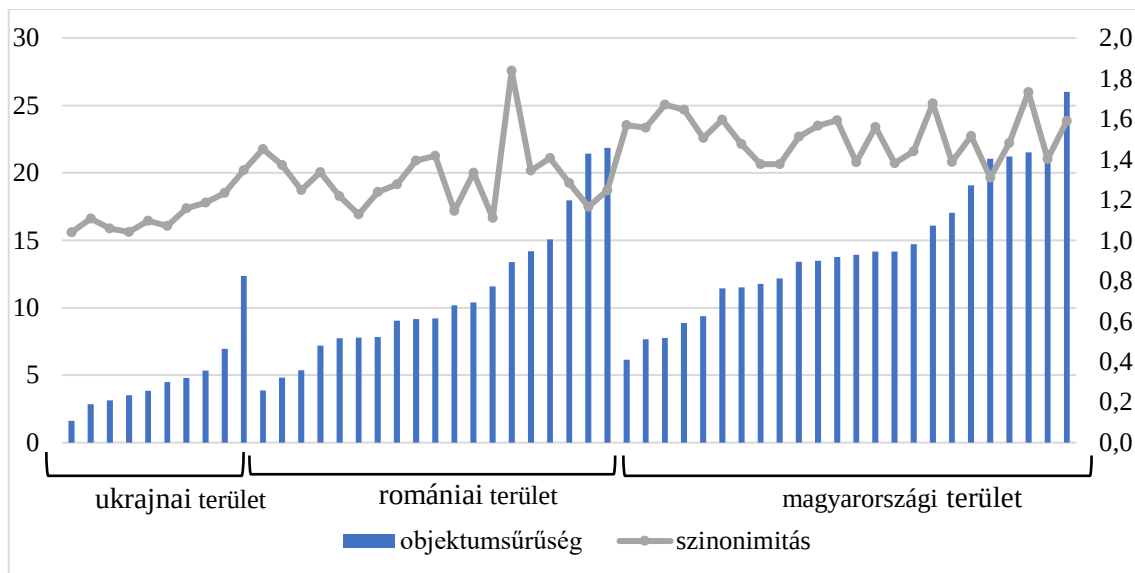
Az általam vizsgált területen a szinonimitás mértékét tekintve – a névsűrűségi értékekhez hasonlóan – országonként jelentősebb eltérések mutatkoznak. A magyarországi területen egy objektumra átlagosan 1,51 név jut. A romániai területen ennél kisebb, 1,28-as átlagértéket mérhetünk, míg az ukrainai térségben ez az érték mindössze 1,02. Ha ezeket az értékeket összevetjük a térségek átlagos objektumsűrűségével (lásd a 8. ábrát), azt tapasztaljuk, hogy a szinonim helynevek gyakorisága az objektumsűrűség értékével arányosan növekszik.

8. ábra: Az objektumsűrűség és a szinonimitás mértéke a vizsgált térségekben

Mindez talán azzal magyarázható, hogy a magasabb objektumsűrűség, azaz a nevet viselő tereptárgyak nagyobb számú előfordulása kedvezhet bizonyos típusú szinonim helynevek kialakulásának. Ebben az esetben ugyanis gyakrabban előfordul, hogy egy objektumtípusból több is fellelhető az adott területen, így azok egyszerű földrajzi köznévvvel való megjelölése (*Legelő, Erdő*) nem elegendő. A homonímia elkerülése érdekében a névhasználók az azonos osztályjelölő névrészhez valamilyen megkülönböztető jelzőt kapcsolnak. Azonban a névközösség tagjai az adott helyeknek gyakran más-más tulajdonságát jelölik meg a névadás során, így hozva létre szinonim helyneveket (Mikola: *Felső-végesi-legelő ~ Nagy-legelő – Alsó-végesi-legelő ~ Kis-legelő*, Atya: *Belső-legelő ~ Nagy-legelő ~ Falu legelője ~ Igényelt-legelő – Külső-legelő ~ Kis-legelő ~ Bodó-legelő ~ Úrbéres-legelő*). A vizsgált névanyagokban természetesen a helynévi szinonímiának az itt említett típusától eltérő változatai is megjelennek, melyek létrejöttét más tényezők indokolják.

Ahhoz, hogy az objektumsűrűség és a szinonimitás mértékének összefüggéséről árnyaltabb képet kapjunk, érdemes az említett mutatókat településenként is megvizsgálni (9. ábra).

9. ábra: Az objektumsűrűség és a szinonimitás mértéke a vizsgált településeken

Az adatok azt mutatják, hogy az objektumsűrűségnek és a szinonim helynevek gyakoriságának a fent bemutatott összefüggése az egyes térségek helynévrendszereit tekintve nem feltétlenül érvényesül. Noha az ukrajnai településeken az említett mutatók közötti egyenes arányosság többé-kevésbé kivehető, a romániai és a magyarországi településeken ez a tendencia nem jellemző. Nem hagyhatjuk azonban figyelmen kívül a területek átlagértékeinek összefüggéseit sem, miszerint az átlagosan magasabb objektumsűrűséggel rendelkező térségekben a helynévi szinonimitás mértéke is nagyobb, ami természetesen az abszolút névsűrűség növekedéséhez is vezet. Figyelemre méltó azonban, hogy az egyes térségeken belül — néhány kiugró átlagtól eltekintve — viszonylag kiegyenlített szinonimitási értékeket láthatunk, 0,3-en belüli eltérésekkel. Mindez arra is utalhat, hogy az átlagos értékek között fentebb bemutatott határozott különbségek összefüggésben lehetnek az egyes térségekben végzett gyűjtőmunka módszerbeli különbségével és mélységével is, ami különösen az ukrajnai rész esetében szembetűnő.

2.1.1. Helynévi szinonímia a belterület és a külterület helynevei körében

1. A szinonim helynevek gyakorisága a nevet viselő objektumok sűrűségén túl a denotátum fajtájával is összefüggést mutathat. HOFFMANN ISTVÁN a nevek keletkezésének szociológiai aspektusait vizsgálva megjegyzi, hogy a természeti nevek körében (mivel a

névadás kevésbé tudatos) ritkábban fordulnak elő szinonim helynevek, mint a műveltségi nevek esetében (2005: 121). Ez a megállapítás összecseng CSOMORTÁNI MAGDOLNÁNAK a csíki névrendszerek szinonimáira irányuló vizsgálata során tett megfigyeléseivel. A többnevűség eseteinek előfordulási arányait a víz-, a domborzati, a lakott területi és az építménynevek vonatkozásában vizsgálva megállapítja, hogy a kétnevűség – noha valamennyi névfajta körében a legalapvetőbb többnevűségtípus – a lakott területi nevek esetében fordul elő legnagyobb arányban. A négy- és ötnevűség jelenségét ugyancsak erre a névfajtára találta leginkább jellemzőnek. Mindezt a lakott területi nevek nagyfokú változásérzékenységevel magyarázta (2014: 63–64).

Ennek fényében talán nem alaptalan az a feltételezés, hogy a belterületi névanyagban, mely szinte kizárólag műveltségi nevekből áll, a helynévi szinonímia gyakrabban fordul elő, mint a természeti nevek nagyobb arányát mutató külterületi névállomány esetében. A szinonim névpároknek a belterületen való gyakoribb előfordulásához az körülmény is hozzájárulhat, hogy egy-egy névközösség tagjai a települések belterületével jóval szorosabb kapcsolatban vannak, mint a külterülettel. A viszonylag kis méretű településeken a belterületi objektumokat (utcák, épületek stb.), illetve azok elnevezéseit a lakosságnak csaknem minden tagja jól ismeri, ellentétben a külterületi helynevekkel, melyek gyakran csak egy szűk réteg által ismertek⁵. A helynevek széles körben való ismertsége, illetve azok gyakori használata pedig kedvezhet a szinonim névpárok létrejöttének. A sokak által használt helyneveknek könnyen létrejöhet például egy alakváltozata (*Márton-ház ~ Márton háza, Temető lejáró ~ Temető lejárata*), vagy egy hosszú–rövid változata (*Cigánysor ~ Sor, Halmi-forduló ~ Bábonyi forduló ~ Turci forduló ~ Forduló*), illetve az is könnyen előfordulhat, hogy a névközösség tagjai a helynek más-más tulajdonságát alapul véve nevezik meg az adott objektumot (*Új sor ~ Állomás utca ~ Halmi út*). Mivel a belterületi helyeket a lakosság általában jobban ismeri, mint a külterületet, a szinonim nevek használata az adott hely azonosítása szempontjából kevésbé okoz nehézséget.

⁵ Ezt a megfigyelést a legújabb helynévszociológiai vizsgálatok is alátámasztják. Az E. NAGY KATALIN (2021) és VARGA ZSUZSA (2020) által vizsgált településeken általános jelenség, hogy a legtöbb ember által ismert helynevek a belterületen vagy annak közvetlen szomszédságában fekszenek.

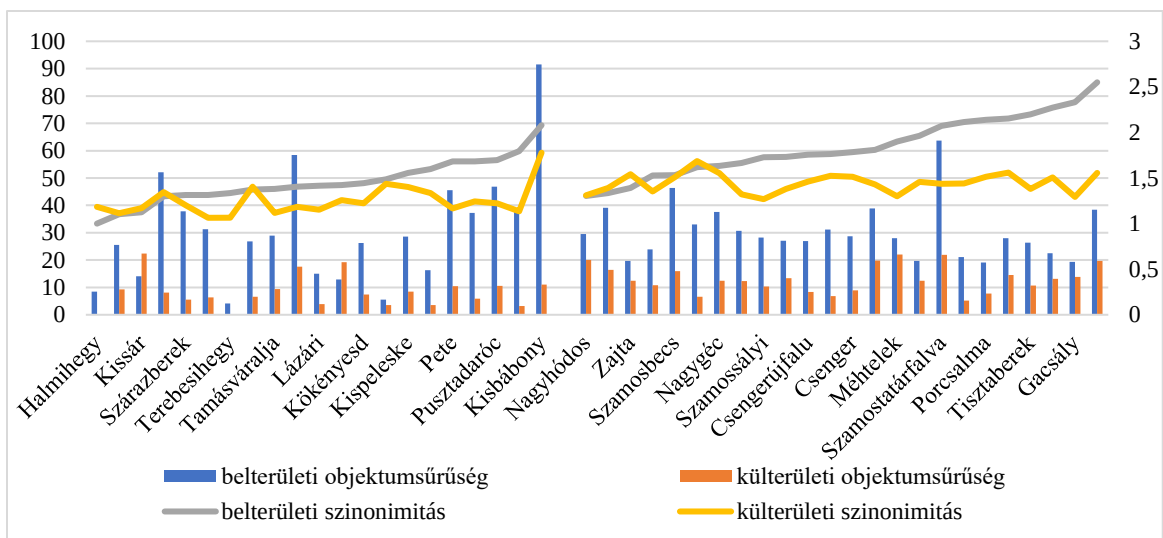
A szinonim helynevek gyakoriságát, illetve ennek a helynévsűrűséggel való összefüggését tehát célszerűnek látom a belterületi és külterületi névanyag vonatkozásában külön-külön is megvizsgálni.⁶

	szinonimitás belterületen	szinonimitás külterületen	szinonimitás a teljes névanyagban
magyarországi térseg	1,85	1,45	1,51
romániai térseg	1,46	1,23	1,28

10. ábra: A vizsgált térségek névkincsének átlagos szinonimitási értékei

A kül- és belterület átlagos szinonimitási értékeit mutató táblázat szerint (lásd a 10. ábrát) mind a magyarországi, mind pedig a romániai térségben általánosan mondható az a fentebb megfogalmazott tendencia, miszerint a belterületen több nevet használnak egy-egy objektum megnevezésére, mint a külterületen. A szinonimitás mértékét településenként vizsgálva (lásd a 11. ábrát) ugyancsak érvényesnek látszik az említett tendencia, ettől való eltérést mindössze néhány település adatai jeleznek.

⁶ Az ukrajai települések esetében a belterületi helynevek hiánya miatt ezt az összevetést nem áll módomban elvégezni.

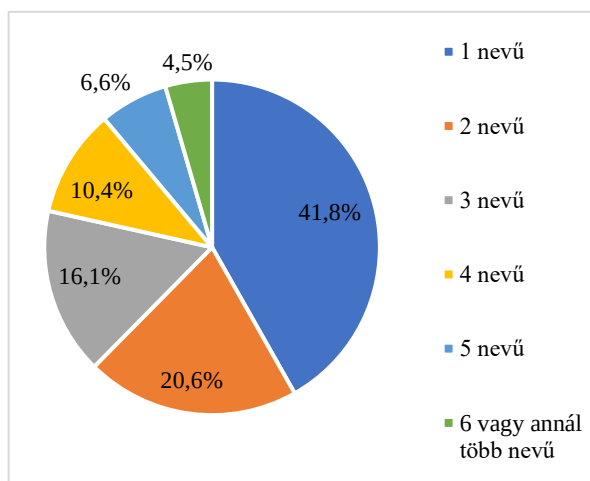
11. ábra: Az objektumsűrűségi értékek és a szinonimitás mértéke a vizsgált romániai és magyarországi települések bel- és külterületén

A kül- és belterületen előforduló szinonim névpárok gyakoriságát az ott jellemző objektumsűrűséggel összevetve pedig a névanyagok egésze esetében is kimutatott összefüggés rajzolódik ki, vagyis a szinonim helynevek előfordulása a magasabb objektumsűrűségű belterületen gyakoribb, mint a megnevezett objektumok alacsonyabb arányát mutató külterületen. Az egyes települések esetében azonban a két érték itt sem mutat szabályos megfelelést, a korreláció inkább csak az átlagértékek szintjén mutatkozik meg.

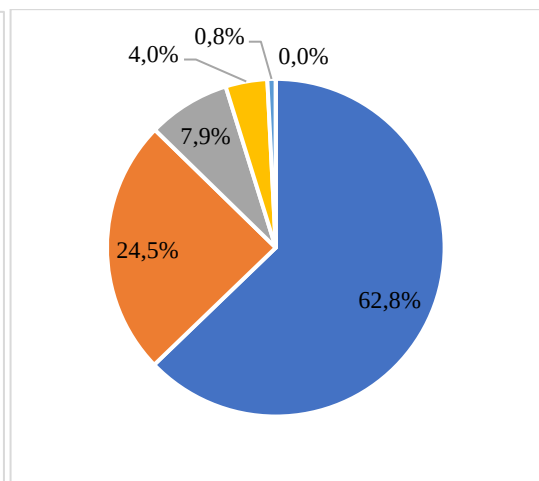
2. A két térség szinonimitási értékeit egymással összevetve kitűnik, hogy a romániai térségben a belterület és a külterület vonatkozásában is (ugyanúgy, mint a terület egésze esetében) ritkábbak a szinonim névpárok, mint a magyarországi területen. Érdekes továbbá, hogy noha a szinonim helyneveknek a belterületen való nagyobb gyakorisága mindkét térségben kétségtelenül kimutatható, a belterület és a külterület mutatói inkább a magyarországi térségben mutatnak nagyobb különbséget. A romániai térségben jóval kisebb az eltérés a két érték között. Ennek a területi eltérésnek a magyarázatához a szinonim helynevek tüzetesebb vizsgálata ad lehetőséget.

2.1. A magyarországi térségben a belterületi szinonim helynevek gyakorisága szempontjából az utcanevek, illetve utcarészek és településrészek nevei képviselik a legjelentősebb csoportot. A belterületi helynevek 53%-át kitevő névfajtaán belül egy objektumra átlagosan 2,4 helynév jut, ez az érték pedig jóval nagyobb a belterületi

helynevek egésze esetében mért számnál (1,85). Ebben a térségben tehát a belterületi szinonim helynevek döntő hányada az utcanevek közül kerül ki. A romániai területen azonban az említett helyfajta jelentősége jóval kisebb a helynévi szinonímia vonatkozásában. Itt ugyanis a helyfajta belül tereptárgyanként mindössze 1,55 névvel számolhatunk. Ebből adódóan az egy- és többnevű utcák térségenkénti arányaiban is jelentős különbségek mutatkoznak (lásd a 12. és 13. ábrát).

12. ábra: Egy- és többnevűség a magyarországi utcanevek körében

13. ábra: Egy- és többnevűség a romániai utcanevek körében

Míg a magyarországi területen az utcák, utca-, illetve településrészek többsége (mintegy 58%-a) több nevet visel, addig a romániai oldalon az egynevű objektumok dominanciája jellemző (*Gyöngyvirág utca, Jogos, Temető utca, Kis sikátor* stb.). A többnevűség legjellegzetesebb esete mindkét területen a kétnevűség (*Kis utca ~ Kossuth köz, Cigány sor ~ Szibéria, Bábonyi utca ~ Falu*), melynek előfordulási aránya is hasonló (20% körüli) a vizsgált térségekben. Három, illetve négy nevet viselő utcák is szép számban megjelennek (Sándorhomok: *Fő utca ~ Kecse sor ~ Köves út*, Csenger: *Kastély utca ~ Foglár utca ~ Jókai Mór utca ~ Jókai utca*), ezek aránya azonban a magyarországi területen nagyjából kétszer akkora, mint a romániai oldalon. Öt vagy annál több nevet viselő objektumok (Rozsály: *Brazil telep ~ Cigány sor ~ Cigány telep ~ Új telep ~ Új telep utca ~ Zrínyi Miklós utca ~ Zrínyi utca ~ Zrínyi út*) pedig csak a magyarországi térségben jelennek meg számottevő arányban.

2.2. A magyarországi térség utcanévei körében mutatkozó nagyfokú szinonimitáshoz a hivatalos névadás is nagymértékben hozzájárult. A természetes névadás mellett ugyanis a 20. században rendszeressé vált a hivatalos utcanévadás is, ami a természetes népi elnevezések és a hivatalos utcanévek kettősségét eredményezte (KÁLNÁSI 1995: 55). A politikai, ideológiai indíttatásból végrehajtott utcanév-változtatások következtében pedig az egymást váltó hivatalos elnevezések párhuzamos használata vált jellemzővé.⁷ A csengeri *Lenin utca* a rendszerváltást követően – a helyi születésű helytörténész után – a *Molnár József utca* elnevezést kapta, azonban a helybeliek körében a névváltoztatást követően is tovább élt a régi, *Lenin utca* elnevezés is. A szinonimák számát tovább növeli, hogy egy-egy hivatalos utcanév általában több változatban él, mint például a *Dózsa György utca* ~ *Dózsa utca*, *Petőfi Sándor utca* ~ *Petőfi utca*, *Kossuth Lajos utca* ~ *Kossuth utca* stb. névpárok esetében. Mindezek következtében vált például a csengeri *Halom utca* ötnévű utcává, ugyanis a népi elnevezés mellé előbb a *Horthy Miklós utca*, illetve *Horthy utca*, majd a rendszerváltás után az *Ady Endre utca*, illetve *Ady utca* elnevezés társult.

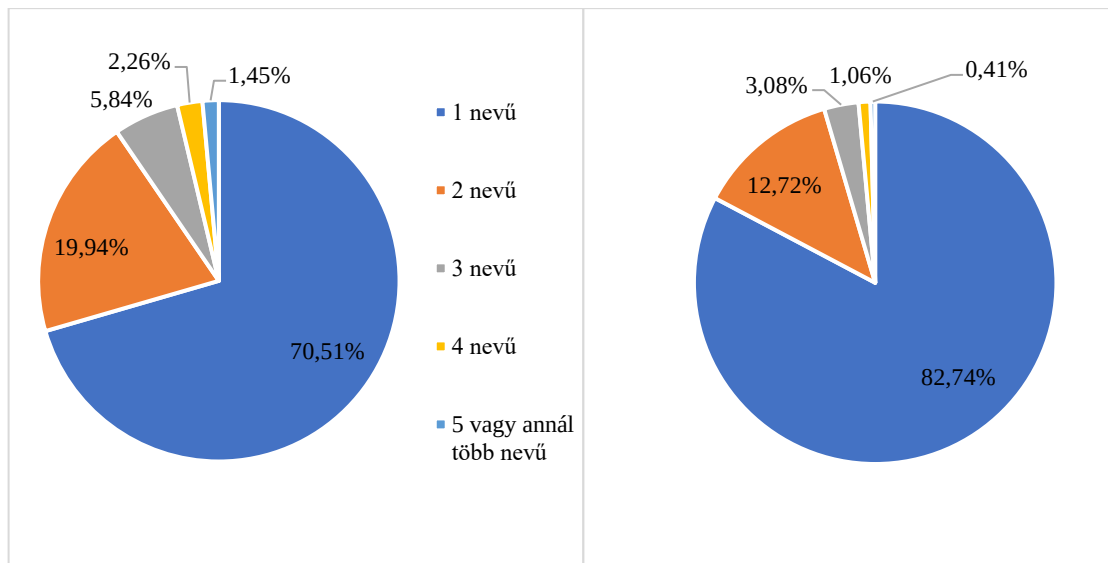
2.3. Nem hagyhatjuk azonban figyelmen kívül azt sem, hogy a szinonim utcanéveknek egy jelentős része a népi névadás eredményeként jött létre. Példaként Garbolc egyik utcáját emelhetjük ki, mely 9 nevet visel, ezek között azonban csak egy hivatalos elnevezés van (*Pocvég* ~ *Pocokvég* ~ *Alvég* ~ *Erdő utca* ~ *Erdő vég* ~ *Hajnal utca* ~ *Sáros utca* ~ *Sáros vég* ~ *Petőfi utca*). Ez a jelenség még inkább jellemző a romániai térség utcanévanyagára. Romániában ugyanis a hivatalos utcanévadás többnyire csak a városokat, illetve nagyobb településeket érinti. Az általam vizsgált viszonylag kis méretű települések névkincse néhány kivételtől eltekintve nem tartalmaz hivatalos utcanéveket. Ebben a térségben tehát a szinonim utcanévek szinte kivétel nélkül a természetes névadás termékei (Százaberek: *Berki út* ~ *Libarét*, Kökényesd: *Új sor* ~ *Állomás utca* ~ *Vasút utca* ~ *Halmi út*, *Csedregi*

⁷ KÁLNÁSI ÁRPÁD a rendszerváltást követő utcanév-változtatásokról szóló írásában a hivatalos utcanévadás első szakaszát az első világháború végétől számítja. Ez azonban többnyire csak a városokban eredményezte új utcanévek megjelenését. A hivatalos utcanévadás második – 1945-től a rendszerváltásig tartó – szakaszában viszont jelentős változások mentek végbe a vidéki névállományokban is. Ebben az időszakban a kor ideológiájához jól illeszkedő, többnyire személynévi előtagú hivatalos utcanévek felszaporodása volt jellemző. A rendszerváltást követően újabb utcanév-változtatások történtek, melyek célja a letűnt rendszer ideológiáját tükröző nevek kicserélése volt (1995).

utca ~ Csedregi út ~ Almási utca ~ Kiscsedreg). Noha a szinonim névpárok előfordulása itt is számottevő, ezeknek a magyarországi értékhez viszonyított alacsonyabb aránya nagy mértékben összefügg a hivatalos utcanevek hiányával.

3. A külterületi névanyagok szinonimikus viszonyait tekintve nem találunk az utcanevekhez hasonló domináns névfajtát. Szinonim névpárok egyaránt előfordulnak határnevek (*Lim Buc ~ Szemák Pistáé, Papé ~ Orosz papé* stb.), építménynevek (*Csere-kút ~ Csorda kútja ~ Csordakút ~ Felső-kút*), domborzati nevek (*Párti-domb ~ Pap-domb*), víznevek (*Vájás ~ Szomita ~ Szomita-csatorna ~ Kanális*) stb. körében.

A többnevűség típusait vidékenként vizsgálva azonban területi eltérésekkel ebben az esetben is számolhatunk (lásd a 14. és 15. ábrát).

14. ábra: Egy- és többnevűség a magyarországi térség külterületi nevei körében

15. ábra: Egy- és többnevűség a romániai térség külterületi nevei körében

Noha mindkét térség esetében az egynevű objektumok túlsúlya jellemző, ezek arányában mintegy 10%-os eltérés mutatkozik. Az egynevűség dominanciája a romániai térségben a nagyobb, ott a tereptárgyaknak mindössze 17%-a többnevű. Ezzel szemben a magyarországi területen a külterületi objektumoknak közel egyharmada több nevet visel.

3.1. A magyarországi térségben a szinonim névpárok nagyobb gyakorisága – a belterületi névanyaghoz hasonlóan – alighanem a hivatalos névadással magyarázható. Ebben a térségben ugyanis mind a határnevek, mind pedig a folyóvíznevek körében

számolnunk kell a már említett, egyfajta hivatalos névadás során létrejött helynevekkel is. A települések határát ugyanis az állami gazdaság vagy a térsz többnyire a korábban megszokottól eltérő módon osztotta fel és művelte meg, az újonnan létrehozott parcellákat pedig új – legtöbb esetben a népi elnevezések mintáitól eltérő – hivatalos nevekkkel jelölte. Ezek gyakran több változatban is elterjedtek, így gyarapítva a szinonim helynevek körét. Példaként említhetjük a hermánszegi *Kő-kert* területén kialakított parcellák megnevezéseit: *Kő-kert egy* ~ *Kert egyes*, *Kő-kert kettő* ~ *Kert kettes*, *Kő-kert három* ~ *Kert hármas*. Más esetekben a hivatalos elnevezés – mely akár egy betűjel is lehet – a népi elnevezéssel alkot szinonimapárt (*A-6* ~ *Zsák halma*, *A-7* ~ *Setét-szeg*, *B-2* ~ *Kaufmann-tag* stb.). Az ilyen típusú, intézmények által létrehozott, meglehetősen névszerűtlen elnevezéseket a térségben folytatott helynévgyűjtés idejében élőnyelvi helynevekként adatolták, vagyis a hivatali szférából kiszivárogha a mindennapi névhasználat részévé váltak. Ismertségük foka, illetve használatuk gyakorisága persze eltérhetett a népi elnevezésektől, azonban erre vonatkozó információkat csak elvétve találunk a kötetben.

A hivatalos névadás a térség víznévanyagát is érintette. A vízszabályozásokat követően számos mesterséges belvízelvezető csatorna kapott hivatalos nevet (KÁLNÁSI 1996: 151), melyeknek a határnevekhez hasonlóan több változata is létrejöhetett⁸ (*Sár-Éger* ~ *Sár-Éger-csatorna* ~ *Sár-Éger-főcsatorna*). A természetes vízlevezető árkok csatornázása pedig a népi és a hivatalos elnevezések együttélését eredményezte (*Vájás* ~ *Keleti-csatorna* ~ *Keleti-övcatorna*)⁹.

3.2. A romániai térség külterületi névanyagában a hivatalos névadásra utaló elnevezésekkel szinte egyáltalán nem találkozhatunk. Sem BURA LÁSZLÓ helynévgyűjteménye (2008), sem pedig az általam végzett helynévgyűjtő munka nem hozott felszínre a fentiekhez hasonló hivatalos elnevezéseket. Az egyetlen kivételt a Lázári határában fekvő *Stefán-tag* két parcellája jelenti, melyeket a helybeliek *Stefán egy*, illetve *Stefán kettő* néven ismernek. Ez a példa azt mutatja, hogy hivatalos elnevezések ezen a

⁸ A Csengeri járás hivatalos vízneveinek szerkezettypusaira a III. fejezet 1.5-ös alfejezetben bővebben kitérek.

⁹ A hivatalos nevek természetesen nem minden esetben hoznak létre szinonim névpárokat. Gyakori jelenség, hogy egy újonnan kialakított parcella, egy belvízelvezető csatorna vagy akár egy újabban épült utca megnevezésére kizárólag a hivatalos elnevezés használatos.

területen is minden bizonnyal léteznek (főként hivatalos iratokban, térképeken), ezek azonban nem kerültek be a köztudatba. A romániai terület külterületi nevei között előforduló szinonim helynevek tehát minden esetben a népi névadás eredményeként jöttek létre, ami magyarázatul szolgálhat a szinonimák kisebb mértékű előfordulására.

A hivatalos szervek névadói tevékenysége tehát a szinonimák gyakorisága és ezzel összefüggésben a helynévsűrűség szempontjából a települések belterületén és külterületén is kiemelt jelentőségűnek tűnik.

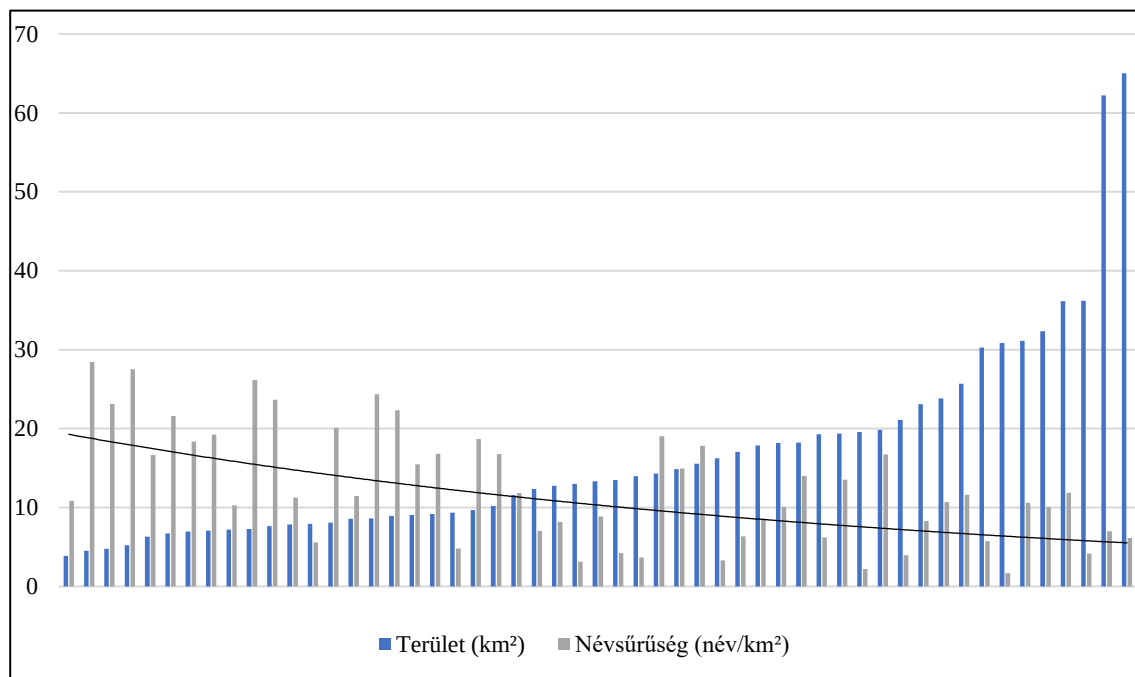
2.2. Területméret és névsűrűség

A helynévrendszerek abszolút névsűrűségét a szinonimitás mellett egyéb tényezők is erősen befolyásolják. A korábbi vizsgálatok eredményeiből kiindulva elmondható, hogy egy-egy településen a helynevek négyzetkilométerenkénti számát legmarkánsabban a terület mérete határozza meg. Minél nagyobb területen fekszik ugyanis egy település, általában annál kisebb helynévsűrűségi mutatóval rendelkezik. Ahogyan azt a szakirodalmi előzmények ismertetése kapcsán részletesen kifejtettem, a két érték fordított arányossága elsősorban a terület kihasználtságának mértékével függ össze. A kisebb területű településekre többnyire az intenzív, belterjes művelés jellemző, ami a nevek felszaporodását eredményezi, míg a kiterjedt határral rendelkező falvak esetében jó eséllyel előfordulnak akár megműveletlen, a lakosság által kevésbé ismert határrészek is, ahol a nevekkal való differenciálás igénye kevésbé jellemző.

A két érték fordított arányosságát több kutató is érvényesnek találta vizsgálatainak során. NAGY MÁTÉnak az Alsó-bodroghöz települései körében végzett névsűrűségi vizsgálatai is kimutatták, hogy a legnagyobb területű, több 10 km²-es települések névsűrűsége viszonylag alacsony, 10 alatti értéket mutat (Cigánd: 7,19, Tiszakarád: 8,34, Karcsa: 7,5, Pácin: 7,51 név/km²), ezzel szemben a mindössze néhány km²-en elterülő falvak névsűrűsége olykor kiugróan magas értéken áll (Felsőberecki: 29,18, Alsóberecki: 14,78, Kisrosvág: 15,47, Semjén: 17,22 név/km²) (2013: 12). HALMOS JUDIT a Pápai járás névsűrűségi viszonyait vizsgálva jutott hasonló következtetésre. Ott a legkiterjedtebb települések 20–25 km² között mozognak, és ezeken kb. 10-15 név fordul elő négyzetkilométerenként (Dáka: 9,02, Kup: 17,39, Nagygyimót: 8,88, Nemesszalók: 15, Csót: 9,74 név/km²). Az ellentétes pólust képviselik a 10 km²-nél kisebb települések, melyek névsűrűségi mutatója többnyire 20 fölötti értéket mutat (Vinár: 32,2, Pápadereske:

23,3, Nóráp: 16,5, Marcalgergelyi: 18,3, Kéttornyúlak: 22,18 név/km²) (2013: 17). A terület és a névsűrűség közötti fordított arányosságot DITRÓI ESZTER több térség névanyagán is kimutatta, de leghatározottabban a Vas megyei települések esetében rajzolódott ki ez az összefüggés (2017: 66).

Az említett tendenciát jobbra az általam vizsgált szatmári térség településeinek mutatói is megerősítik. A települések területi és névsűrűségi értékeit összevető diagramon¹⁰ (16. ábra) jól látható, hogy 10 km²-nél kisebb településeken – néhány kivételtől eltekintve – a névsűrűség 20 körüli értéket mutat. Ezzel szemben a 10 km²-nél nagyobb területtel rendelkező települések többsége esetében négyzetkilométerenként jóval kevesebb névvel számolhatunk.

16. ábra: A települések területének és névsűrűségének összefüggése a szatmári térségben

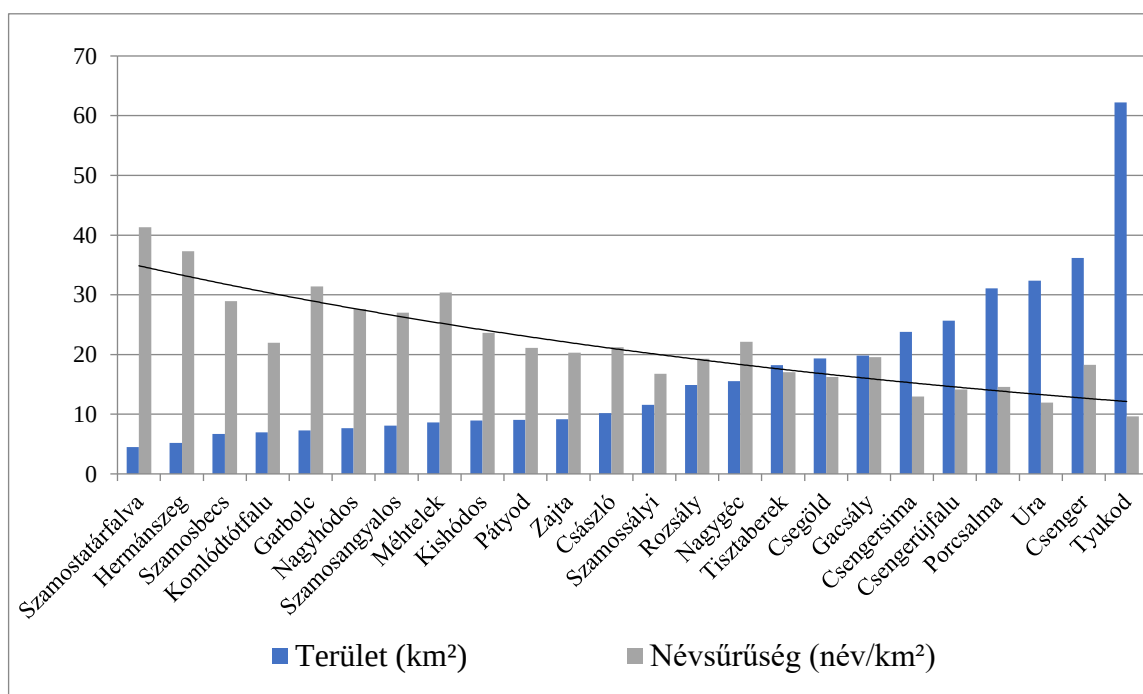
Noha a terület és a névsűrűség fordított arányossága a diagramon jól kivehető, ez az összefüggés – az összes település adatait figyelembe véve – közel sem tekinthető

¹⁰ Az ukrajnai települések belterületi neveinek hiánya miatti eltérések elkerülése végett, valamennyi település esetében a külterületi neveket vontam be a számításba.

mechanikus jellegűnek. Igen nagy számban fordulnak elő ugyanis olyan települések, melyek mutatói a tendenciához egyáltalán nem illeszkednek. Ennek oka elsősorban az, hogy a vizsgált térségben a névsűrűség átlagos értéke országoként számottevő eltérést mutat (lásd a 6. és 7. ábrát), így az egyes térségek településeinek mutatói kevésbé vethetők össze egymással. Az említett eltérésekben a gyűjtés idejének és a gyűjtési módszereknek a már említett különbözősége mellett a hivatalos névadási gyakorlat, a természeti adottságok, illetve a területhasználati módok eltéréseinek is szerepe lehet. Ebből kifolyólag tehát célszerűnek látom a névsűrűségi értékeknek a terület méretével való összevetését, illetve a további névsűrűséget meghatározó tényezők feltérképezését országoként külön-külön elvégezni.

2.2.1. A területméret és a névsűrűség összefüggése a magyarországi térségben

1. A terület mérete és névsűrűsége közötti összefüggést a magyarországi Csengeri járás települései körében vizsgálva (lásd a 17. ábrát) azt tapasztaljuk, hogy a két érték fordított arányossága sokkal határozottabban kimutatható, mint a terület egészének vonatkozásában.

17. ábra: A települések területének és névsűrűségének összefüggése a magyarországi Csengeri járásban

A névsűrűségnek a terület méretével való összefüggése azonban ebben az esetben sem ad mechanikusan érvényesülő magyarázatot valamennyi település névsűrűségi mutatójának alakulására, ami a hasonló kiterjedésű települések összevetése révén válik szembetűnővé.

A 18. ábra táblázataiban a legkisebb, illetve legnagyobb területtel rendelkező települések területi és névsűrűségi adatait tüntettem fel, melyek közül főként a Szamos jobb és bal partján fekvő, egymással szomszédos Komlódtótfalu és Csenger mutatói szorulnak további magyarázatra. Komlódtótfalu a viszonylag kis területű (8 km² alatti) települések közé tartozik, amelyeken igen magas névsűrűségi mutatók jellemzőek: négyzetkilométerenként kb. 30–40 név fordul elő. Ezzel szemben Komlódtótfalu helynévsűrűsége mindössze 21 körüli értéken áll, noha területének kiterjedése ennél nagyobb értéket feltételez. Csenger a maga 36 négyzetkilométert is meghaladó területével a legnagyobb területű települések közé tartozik, ehhez képest viszonylag magas, 18 körüli névsűrűséget mutat.

Település	Terület (km ²)	Névsűrűség (név/km ²)
Szamosatárfalva	4.5	41.3
Hermánszeg	5.2	37.3
Szamosbecs	6.7	28.9
Komlódtótfalu	6.9	21.9

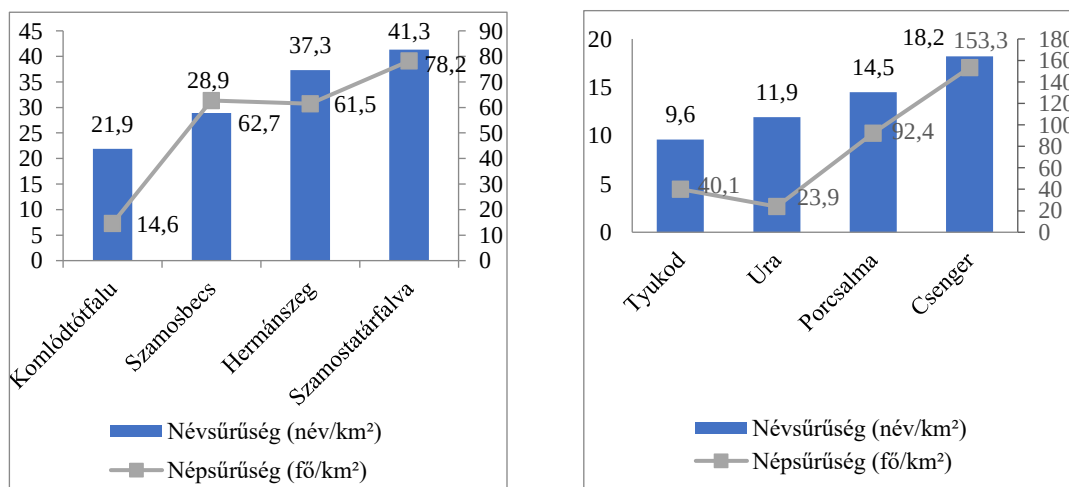
Település	Terület (km ²)	Névsűrűség (név/km ²)
Tyukod	62.2	9.6
Csenger	36.1	18.2
Ura	32.3	11.9
Porcsalma	31.1	14.5

18. ábra: A legkisebb, illetve legnagyobb területű települések névsűrűségi mutatói

2. Ahhoz, hogy a fenti értékekre valamelyest megnyugtató magyarázatot adjunk, további tényezőként érdemes a települések lakosságát, ezzel összefüggésben pedig népsűrűségi mutatóit megvizsgálni. Joggal tételezhetjük fel ugyanis, hogy minél nagyobb számú egy település lakossága, annál több névvel népesíti be az adott területet. Mindez persze fordítva is igaz: minél alacsonyabb egy terület népsűrűsége, annál kevesebb a használatban lévő helynevek száma. Fontos megjegyeznünk, hogy a népsűrűség is szorosan összefügg a terület kihasználtságának mértékével, hiszen a sűrűbben lakott területeket a lakosság intenzívebben művelés alá vonja, és ez – ahogyan az előzőekben is kifejtettem – szükségszerűen magasabb helynévsűrűséget eredményez.

A népsűrűségnek a helynévsűrűség alakulásában betöltött szerepét korábbi vizsgálatok is kimutatták. NAGY MÁTÉ a Tiszacsermely és Gyöngytarló területén megfigyelhető relatíve alacsony névsűrűségi mutatót is az alacsony népsűrűséggel magyarázza (2013: 13), de ugyanezt az összefüggést mutatta ki HALMOS JUDIT is a Pápai járás egyes települései esetében (2013: 20).

A népsűrűség és a helynévsűrűség összefüggését mutató 19. ábra diagramjaiból kitűnik, hogy a névsűrűségnek a nagyjából azonos területű falvak mutatóitól való eltérése a Csengeri járás települései esetében is leginkább a népsűrűségbeli különbségekkel magyarázható.

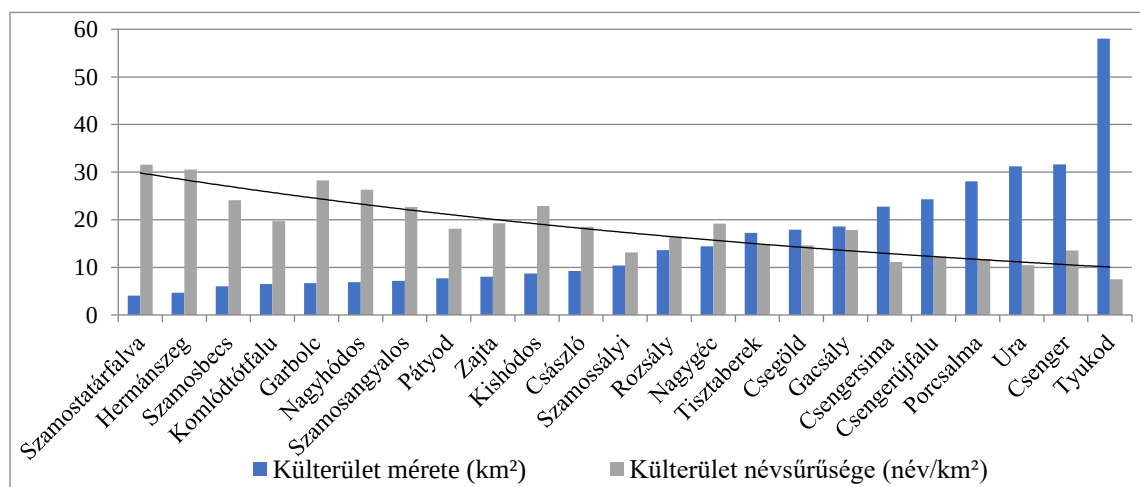
19. ábra: Népsűrűség és névsűrűség összefüggése a legkisebb, illetve legnagyobb területű településeken

Komlódótfalu névsűrűségének a vele területileg azonos kategóriát képviselő falvakéhoz viszonyított lemaradása az alacsony népsűrűségi mutatóval állhat

összefüggésben. Népsűrűsége ugyanis nagyjából egyharmada a Szamostatárfalván, illetve fele a Hermánszegen és Szamosbecsen mért értékeknek.

Csengerben pedig a kiemelkedően magas népsűrűség lehet az, ami a nagy területi kiterjedés ellenére magas helynévsűrűségi értéket eredményez, hiszen a hasonló területű falvak közül mindössze Porcsalma népsűrűsége közelíti meg valamelyest a Csengerben mért értéket. Ugyanakkor az itt jellemző magas helynévsűrűséghez a település meghatározó gazdasági jelentősége is hozzájárulhatott. Már történelmének korai időszakában is jelentős mezőváros volt, illetve – Szamos menti átkelőhelyként – a közlekedés szempontjából is fontos csomópontként funkcionált. A későbbi időszakokban a háborús megpróbáltatások és járványok nem kímélték ugyan, így jelentősége sokat csökkent, ennek ellenére ma is a járás egyetlen városi rangú települése. Határába az idők folyamán több kisebb falu beleolvadt, mely szintén a névsűrűségi mutató növekedését eredményezhette. Ugyanakkor Csenger városias jellege, központi szerepköre a belterületi nevek felszaporodását is eredményezhette, így felmerülhet, hogy az itt mért magas névsűrűség a belterületi nevek nagy arányával magyarázható. Érdekes lehet tehát a települések bel- és külterületének névsűrűségét külön-külön is megvizsgálni.

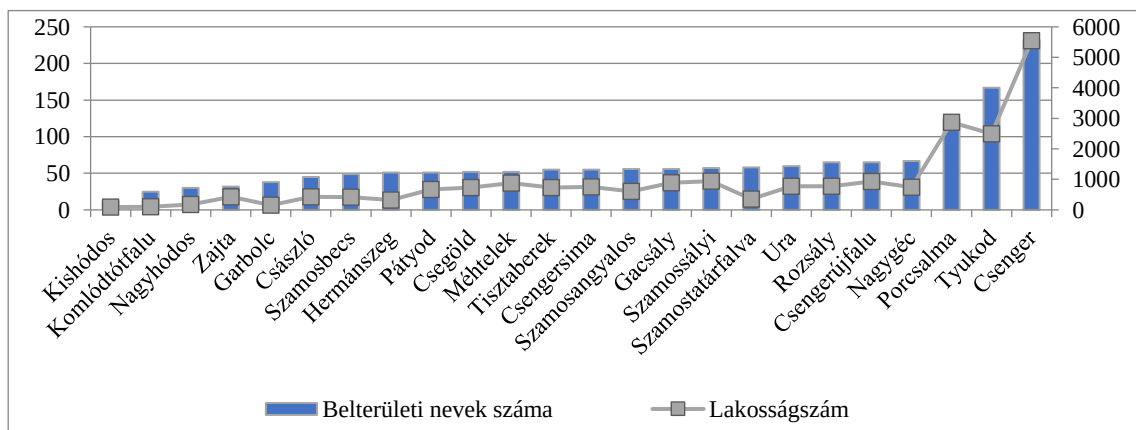
3. A Csengeri járás településeinek 7061 használatban lévő helyneve közül 5464 külterületi név, azaz a nevek 77,4%-a jelöl valamilyen külterületi objektumot. Ha tehát a települések névsűrűségének kiszámításakor eltekintünk a belterületi nevektől, és a kapott értéket a külterület méretével vetjük össze, akkor azt láthatjuk, hogy a terület egészének vizsgálatakor kimutatott tendencia itt is kirajzolódik (lásd a 20. ábrát).

20. ábra: A települések külterületének mérete és névsűrűsége közötti összefüggés

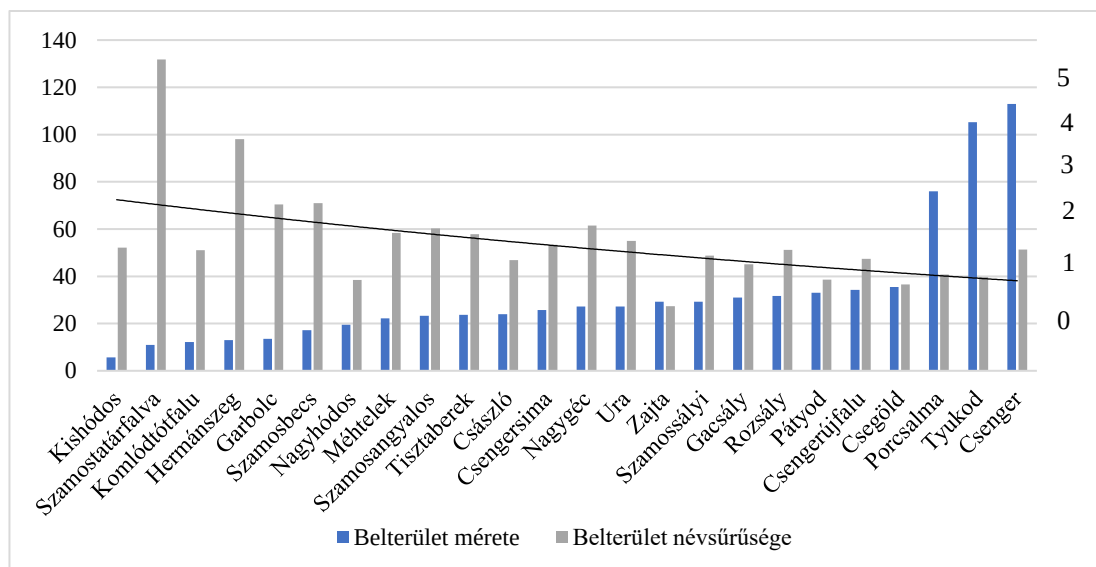
Amint azt a diagram is jól mutatja, a névsűrűség és a település mérete közötti fordított arányosság ebben az esetben is határozottan megmutatkozik, noha itt is előfordulnak olyan települések, melyek névsűrűsége a területük nagysága alapján várható értéktől erősebben eltér. A kiugró értékek könnyedén kiválaszthatóak a névsűrűségi adatokra rajzolt trendvonal segítségével. Komlódótfalu névsűrűsége a külterületi nevek viszonylatában is alacsony, Csenger névsűrűsége viszont kevésbé tér el a hasonló területű települések mutatóitól. Ez esetben tehát igazolódni látszik az a feltételezés miszerint a terület nagyságához képest magas névsűrűségi értékhez a belterületi nevek nagy aránya is hozzájárulhat.

4. A települések belterületével a névhasználó közösség sokkal intenzívebb kapcsolatban van, mint a külterülettel, ezért logikusnak tűnhet az a feltételezés, hogy a belterületen a nevek száma, illetve a névsűrűség sokkal inkább a népességszámmal mutathat összefüggést, mint a terület méretével. A települések névállományának 22,6%-a, azaz 1597 név valamilyen belterületi objektumra utal. Ennek kb. egyharmadát három település (Csenger, Tyukod, Porcsalma) belterületi névállománya alkotja, a fennmaradó rész pedig viszonylag egyenletesen oszlik meg a többi 21 település között. A belterületi nevek számának a lakosságszámmal való összevetéséből kiderül, hogy az említett három település népességszám szempontjából is jóval az átlag fölött van, a járás össznépességének csaknem felét teszik ki. Mindezek alapján, illetve a többi település adatait is figyelembe véve megállapítható, hogy a belterületi nevek száma a népességszámmal arányosan növekszik (lásd a 21. ábrát).

21. ábra: A települések lakosságszámának és a belterületi nevek számának összefüggése

Ha azonban a területileg arányos értékeket vizsgáljuk, azaz a belterület helynévsűrűségét és a népsűrűséget kíséreljük meg összevetni, akkor határozott összefüggést nem tapasztalunk a mutatók között. A terület méretének a helynévsűrűségre gyakorolt hatása azonban többé-kevésbé kimutatható (lásd a 22. ábrát).

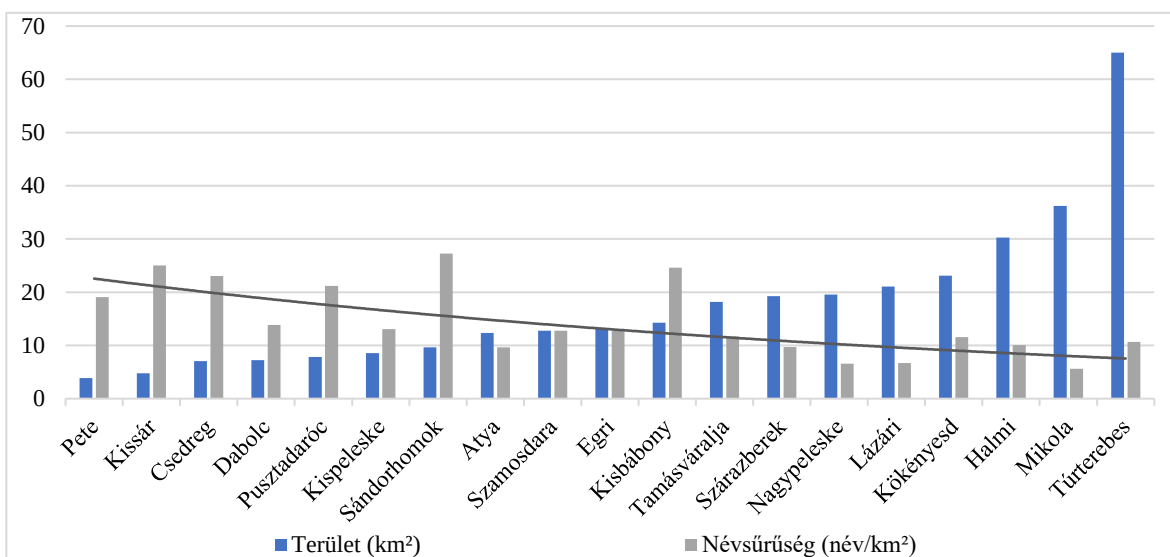
22. ábra: A települések belterületének mérete és névsűrűsége közötti összefüggés

Az a tendencia, ami a terület egésze, illetve a külterület névsűrűsége kapcsán is kirajzolódott, érvényesnek látszik tehát a belterületi nevek vonatkozásában is. Noha a terület mérete és a névsűrűség közötti fordított arányosság itt is megmutatkozik, nem mehetünk el szó nélkül a tendenciától eltérő adatok mellett sem. A területük méretéhez képest Csenger, Tyukod és Porcsalma helynévsűrűsége feltűnően magasnak, Kishódos, Komlódtótfalu és Nagyhódos mutatói pedig alacsonynak tűnnek. Ugyan a belterület helynévsűrűsége és a népsűrűség között határozott összefüggést nem állapíthattunk meg, a fenti értékekre mégis magyarázatul szolgálhat, hogy (Tyukod kivételével) az említett települések népsűrűségi mutatói a szélső értékeket képviselik. Mindez arra enged következtetni, hogy a települések területének mérete a belterület tekintetében is nagymértékben meghatározza a névsűrűség alakulását, ugyanakkor a települések névsűrűsége is fontos tényezőnek számít.

2.2.2. A területméret és a névsűrűség összefüggése a romániai térségben

1. Az általam vizsgált magyarországi települések természetföldrajzi jelleg, etnikai és nyelvi összetétel szempontjából is homogénnek tekinthetők, ezért különösen alkalmasnak bizonyultak a terület és a népsűrűség helynévsűrűségre gyakorolt hatásának megragadására. A határon túli térségek települései etnikai szempontból heterogénebbek, ami a névsűrűség alakulása szempontjából ugyancsak fontos tényező lehet.

Ugyanakkor a névsűrűségi vizsgálatot ezekben a térségekben is célszerű a terület és a névsűrűség összefüggéséből kiindulva elvégezni. A romániai települések mutatóit az alábbi ábra szemlélteti (23. ábra)¹¹.

23. ábra: A romániai települések területének mérete és névsűrűsége közötti összefüggés

2. Noha a helynévsűrűség és a terület mérete közötti fordított arányosság ezen a területen is megfigyelhető, a magyarországi területhez viszonyítva jóval több olyan településsel számolhatunk, melyek adatai ezt az összefüggést nem támasztják alá, azaz

¹¹ A számítások során Halmihegy és Túrterebesi szőlőhegy helyneveinek számát Halmi, illetve Túrterebes helyneveivel együtt, az utóbbiaknak az 1944-es helységnévtárban szereplő területméretéhez viszonyítottam. Abban az időben ugyanis Halmihegy és Halmi, illetve Túrterebesi szőlőhegy és Túrterebes egyazon településhez tartozott.

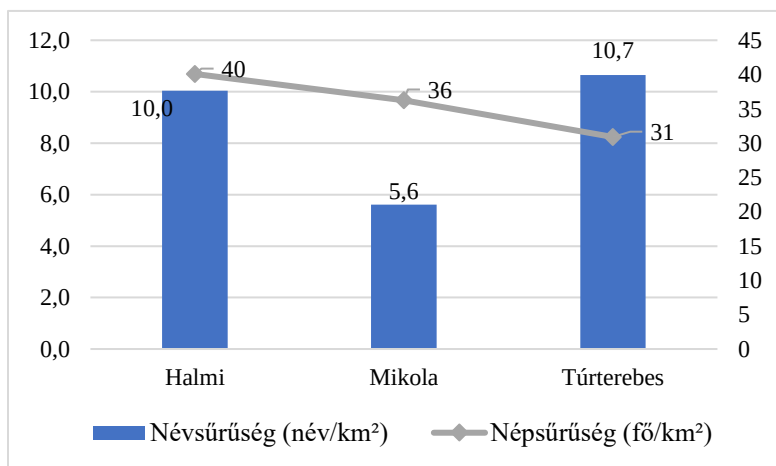
névsűrűségi mutatóik területük méretétől függetlenül alakulnak. A kiugró értékek magyarázatára itt is a hasonló területű települések összevetése ad lehetőséget.

Település	Terület (km ²)	Névsűrűség (név/km ²)
Túrterebes	65	10
Mikola	35	5,6
Halmi	30	10,7

24. ábra: A névsűrűségi értékek alakulása a legnagyobb méretű településeken

A romániai térség legnagyobb területű települése Túrterebes, amely 65 km² területen fekszik, ezt követi Mikola és Halmi, melyek mérete nagyjából feleakkora (36 és 30 km²). Túrterebes névsűrűsége azonban — a hatalmas területe ellenére — szinte pontosan megegyezik a Halmiban mért számmal, jócskán meghaladva a mikolai értéket (lásd a 24. ábrát).

A magyarországi térségben végzett vizsgálatok tanulságaiból kiindulva érdemes ebben a térségben is a települések népsűrűségi mutatóit áttekinteni (lásd a 25. ábrát).

25. ábra: A névsűrűség és népsűrűség alakulása a legnagyobb méretű településeken

A falvak névsűrűségének a népsűrűséggel való összevetése (lásd a 25. ábrát) nem ad magyarázatot a fenti értékekre, a települések népsűrűsége ugyanis számottevő eltérést nem mutat. Ugyanakkor ezzel összefüggésben meg kell jegyeznem, hogy a népsűrűségi

értékek kiszámításakor kizárólag a magyar lakosság számát vettem alapul¹². Vizsgálataim ugyanis a településeknek csak a magyar helyneveire irányulnak, az ott előforduló román helynevekre vizsgálataim során nem vagyok tekintettel. Ehhez igazodva a területileg arányos lakosságszám kiszámításakor célszerűnek látom a települések magyar lakosságát alapul venni.

Ugyanakkor az etnikai viszonyokat érdemes ebben az esetben is alaposabban megvizsgálni, ugyanis a románság nagyarányú jelenléte egy-egy településen a határ birtokviszonyainak megváltozását eredményezheti, ami a névsűrűség alakulását ugyancsak befolyásolhatja. Túrterebes lakosságának mintegy 80%-a magyar nemzetiségű (a fennmaradó 20% jórészt magyar anyanyelvű cigány lakosság), míg ez az arány Mikolában és Halmiban mindössze 43, illetve 34%, azaz ezeken a településeken jelentős számú román lakossággal számolhatunk. Vizsgálatom szempontjából a települések etnikai viszonyainak tisztázása azért fontos szempont, mivel általában véve is feltételezhető, hogy a magyar lakosság arányának csökkenésével a falvak határának egyre nagyobb része kerül románok birtokába, akik az ottani magyar helyneveket nem feltétlenül veszik át és őrzik meg, s ebből kifolyólag a nevek egy része kiveszhet a használatból¹³. Túrterebes esetében tehát a területéhez képest magas névsűrűségi értékhez bizonyára a magyar lakosság nagyobb aránya is hozzájárulhatott.

Az itt vizsgált települések névsűrűségi mutatóit — az etnikai viszonyokon túl — a települések gazdaság- és természetföldrajzi jellege is minden bizonnyal befolyásolta. Túrterebes és Halmi határához ugyanis egy-egy, önálló településsé fejlődött, korábbi szőlőhegy (Túrterebesi szőlőhegy, illetve Halmihegy) is hozzátartozik. Ezek a településrészek értelemszerűen növelik Túrterebes és Halmi névsűrűségi értékeit, annál is inkább, mivel igen változatos felszínű területekről van szó. Több kutató is felveti ugyanis, hogy a földrajzilag tagolt területeken a névsűrűségi érték magasabb a sík területeken mért értékeknél (Kiss 1985: 364–365).

¹² A határon túli települések népsűrűségének számítása során a továbbiakban ezt a módszert követem.

¹³ A területeknek román tulajdonba való átkerülése minden bizonnyal a román helynevek felszaporodását is eredményezi, vizsgálataim azonban csak a magyar helyneveket érintik.

3. A közepesen nagy területű falvak mutatói — a területméret névsűrűségre gyakorolt hatása mellett — szintén egyéb tényezők jelenlétére hívják fel a figyelmet. Nagypeleske és Lázári helynévsűrűsége ugyanis jócskán elmarad a területileg nagyjából azonos nagyságú falvak mutatóitól. Ezt a 23. ábra mellett az alábbi táblázat is szemlélteti (lásd a 26. ábrát).

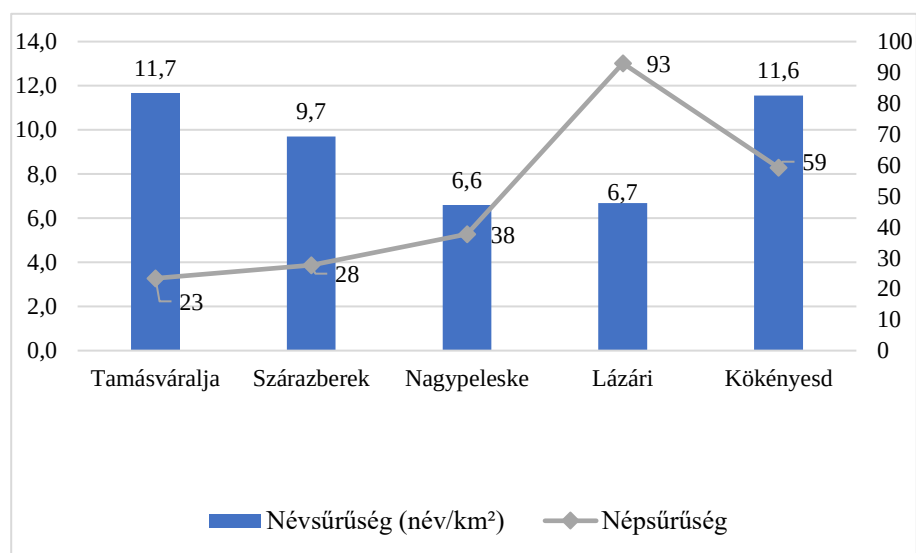
Település	Terület (km ²)	Névsűrűség (név/km ²)
Tamásváralja	18,1	11,7
Szárazberek	19,2	9,7
Nagypeleske	19,5	6,6
Lázári	21,0	6,7
Kökényesd	23,1	11,6

26. ábra: A névsűrűségi értékek alakulása közepesen nagy méretű településeken

Az itt feltüntetett települések területe 18 és 23 km² közötti, azaz ebből a szempontból alig különböznek egymástól. Jelentősebb eltérés mutatkozik azonban a névsűrűségi értékek terén, ugyanis Nagypeleske és Lázári területén nagyjából 6 név fordul elő négyzetkilométerenként, míg a hasonló méretű településeken ennek az értéknek csaknem a kétszerese jellemző. A fentebb vizsgált települések példája nyomán logikusnak tűnhet az itt tapasztalt eltérések magyarázatát is a népsűrűség, illetve az etnikai viszonyok különbségeiben keresni. Ezek a települések azonban etnikai szempontból viszonylag homogének: Tamásváralja, Szárazberek és Kökényesd esetében a magyar lakosság aránya meghaladja a 90%-ot, de ettől lényeges eltérést Nagypeleske (86%) és Lázári (73%) értékei sem mutatnak.

A települések névsűrűségének a népsűrűséggel való összevetése (lásd a 27. ábrát) szintén nem ad magyarázatot Nagypeleske és Lázári viszonylag alacsony névsűrűségi értékére. A népsűrűséget tekintve a Szatmárnémetihez legközelebb eső Lázárinál mutatkozik kiugróan magas érték, amihez bizonyára a szuburbanizáció is hozzájárulhatott. A Szatmárnémetiből, illetve más területekről ide költöző lakosság ugyanis rendszerint a városi munkahelyek gyors és egyszerű megközelíthetősége miatt választja a városkörnyéki

települést, azaz a falu határát kevésbé ismeri, így a (külterületi) helynevek létrehozásában nemigen vesz részt.

27. ábra: A névsűrűség és népsűrűség alakulása közepesen nagy méretű településeken

A falusi jellegű településeknek a várostól való távolsága alapvetően meghatározza a lakosság életmódját, ami a helynevek keletkezését és fennmaradását is jelentősen befolyásolja. A települések helynévsűrűségének alakulása szempontjából tehát minden bizonnyal fontos szerepe van annak, hogy a lakosság körében mennyire jellemző a hagyományos földművelő életforma. Lázári és Nagypeleske az itt vizsgált 5 település közül a legközelebb fekszik Szatmárnémetihez, ami a városi munkahelyekre való ingázást nagyban megkönnyíti, így a lakosságnak egyre kisebb része marad meg a földművelésnél. Gyakori jelenség, hogy az ilyen jellegű településeken a határ nagy része néhány tulajdonos birtokába kerül, akik a földeket kisebb parcellák helyett egységes, nagy területű táblákban művelik, ami pedig a kisebb területeket jelölő határnevek eltűnését eredményezheti. Mind- ezt igazolják az általam vizsgált települések műholdfelvételei, amelyeken jól kivehető, hogy a Szatmárnémeti közelében húzódó falvak határa kevésbé tagolt, azaz jóval nagyobb parcellákra oszlik, mint a várostól távolabb eső települések határa. Ezt az eltérést szemléltetik az alábbi – Nagypeleske és Kőkényesd határának egy-egy részletéről készült – műholdfelvételek (lásd a 28–29. ábrát).

28. ábra: Műholdfelvétel Nagypeleske határáról

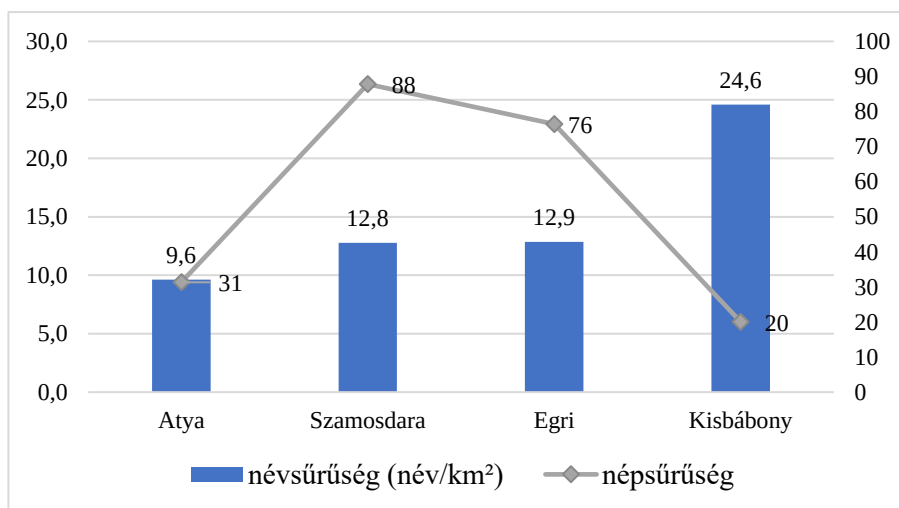
29. ábra: Műholdfelvétel Kökényesd határáról

A Kökényesden jellemző apró parcellák azt jelzik, hogy a lakosság körében a földművelés viszonylag intenzíven jelen van. A határ ilyen mértékű tagoltsága az általam vizsgált térség északi, Szatmárnémetitől távolabb eső részében jellemző. Ezzel szemben a városhoz közelebb eső településeken a Nagypéleske műholdfelvételén is látható, nagy méretű földtáblák jellemzőek, ami a lakosság körében a földművelő életforma visszaszorulását mutatja.

4. Valószínűleg ez a jelenség állhat a közepes méretű falvak közül – a Szatmárnémetihez igen közel eső – Atya névsűrűségi értékének a területileg azonos kategóriát képviselő falvak mutatóitól való elmaradása hátterében is (lásd a 30. ábrát).

Település	Terület (km ²)	Névsűrűség (név/km ²)
Atya	12,4	9,8
Szamosdara	12,8	12,8
Egri	13,3	12,9
Kisbábony	14,3	24,6

30. ábra: A névsűrűségi értékek alakulása közepes méretű településeken

31. ábra: A névsűrűség és népsűrűség alakulása a közepes méretű településeken

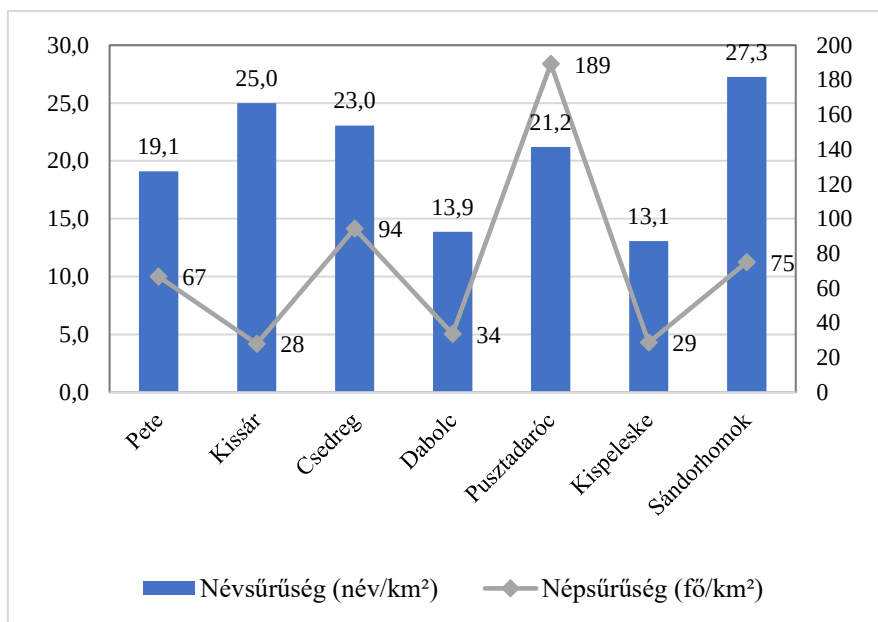
A névsűrűséget a népsűrűséggel összevető diagramon (31. ábra) látható, hogy a két mutató alakulása ezeken a településeken semmilyen összefüggést nem mutat, és az etnikai összetétel tekintetében sem számolhatunk olyan számottevő különbségekkel, melyek a névsűrűség eltéréseit indokolhatnák. Könnyen elképzelhető tehát, hogy ebben az esetben is a területhasználat eltérései állnak a névsűrűségi különbségek hátterében. Ugyanakkor a Kisbáonyban mért kiugróan magas névsűrűség kapcsán meg kell említenünk, hogy ezen a településen a helynévgyűjtés névszociológiai vizsgálatok céljából, rendkívül nagy számú adatközlő bevonásával történt, ami nyilvánvalóan hozzájárult az itt tapasztalt magas névsűrűséghez.

5. A névsűrűség és a területméret összefüggését mutatja, hogy a legmagasabb névsűrűségi értékek a 10 km² alatti, azaz a legkisebb területű településeken mérhetők. Ugyanakkor ezeknek a falvaknak az értékeit tekintve sem tapasztalunk közvetlen, mechanikus megfelelést az említett mutatók között (lásd a 32. ábrát).

Település	Terület (km ²)	Névsűrűség (név/km ²)
Pete	3,9	19,1
Kissár	4,8	25,0
Csedreg	7,1	23,0
Dabolc	7,2	13,9
Pusztadaróc	7,8	21,2
Kispeleske	8,6	13,1
Sándorhomok	9,7	27,3

32. ábra: A legkisebb méretű települések névsűrűségi adatai

Pete a romániai terület legkisebb, alig 4 km²-es települése, azonban névsűrűségi értéke kissé lemarad a hasonló területű Kissáron mért értéktől, illetve Dabolc és Kispeleske névsűrűségi mutatói szintén jócskán elmaradnak a hasonló területű falvakétól.

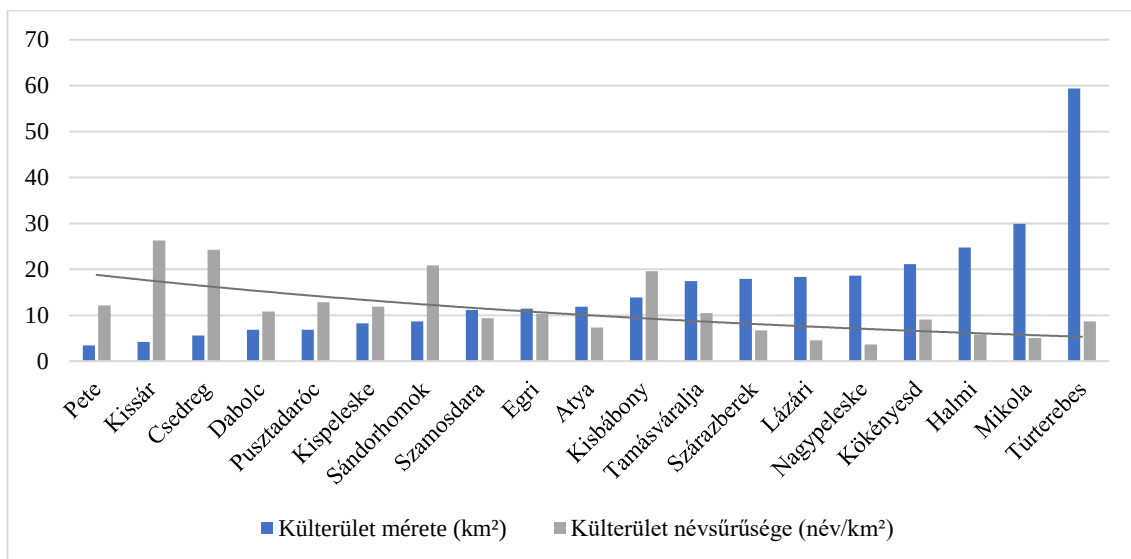

33. ábra: A névsűrűség és népsűrűség alakulása a legkisebb területű településeken

Ezekre az eltérésekre részben magyarázatul szolgálnak a települések népsűrűségi adatai (lásd a 33. ábrát). A fenti diagramon jól látható, hogy Kispesken és Dabolcon mérhető a legkisebb népsűrűség, ami indokolhatja a helynévsűrűségi értékek alacsony voltát¹⁴. Ezzel szemben a területileg legkisebb méretű Pete és Kissár esetében nem beszélhetünk ilyen összefüggésről, sőt épp ellentétes helyzet tapasztalható. Nem hagyhatjuk azonban figyelmen kívül, hogy a Petén mért viszonylag magas népsűrűséghez Szatmárnémeti közvetlen közelsége is hozzájárulhat (mindez Pusztadarócra is érvényes lehet). Petének a várostól való kis távolsága — a korábbiakban már felvázolt okok miatt — a földművelő életforma visszaszorulását is eredményezhette a lakosság körében, ami a helynévsűrűség csökkenéséhez vezet. Ez természetesen csak a külterületi nevek vonatkozásában jelenthető ki, hiszen a lakosságnak a belterülettel való kapcsolatát mindez nem befolyásolja, sőt a városközeli települések lakosságának növekedése a belterületi nevek felszaporodását is eredményezheti. A helyzet jobb megvilágítása érdekében érdemes tehát a helynévsűrűséget a települések kül- és belterületén külön-külön is megvizsgálni.

¹⁴ A 7 és 10 km² közötti területű települések mindegyikén 60% fölötti a magyarság aránya, így az etnikai viszonyoknak a névsűrűségre gyakorolt hatásával kevésbé kell számolnunk.

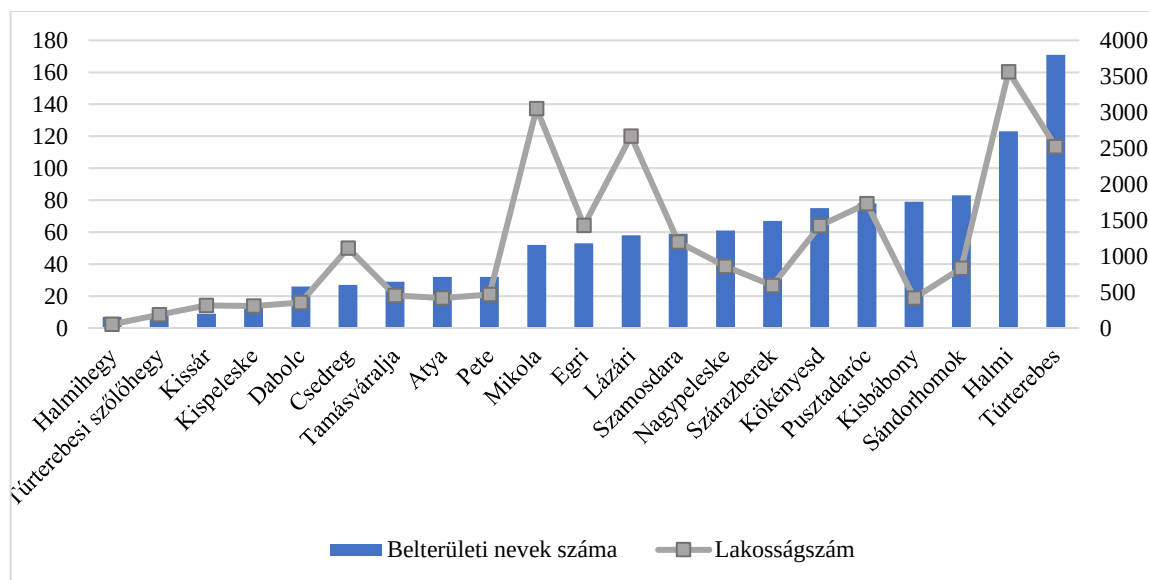
6. A romániai területen 2794 név, azaz a helynevek 70,8%-a jelöl valamilyen külterületi objektumot.

34. ábra: A külterület méretének és névsűrűségének összefüggése

6.1. A külterületi helynévsűrűséget a terület méretével összevető diagramon (lásd a 34. ábrát) látható, hogy a városkörnyéki települések névsűrűségének kisebb mértéke a külterületi nevek esetében még markánsabban megnyilvánul. Lázári, Nagypeleske, Pusztadaróc és Pete névsűrűsége — a teljes névanyagnál mért értékekhez képest — mintegy 40%-kal kevesebb. Mindez tehát megerősíti azt a feltevést, miszerint a város közelsége a földműveléssel foglalkozó népesség számának visszaszorulását, ezáltal pedig a helynévsűrűség csökkenését eredményezheti.

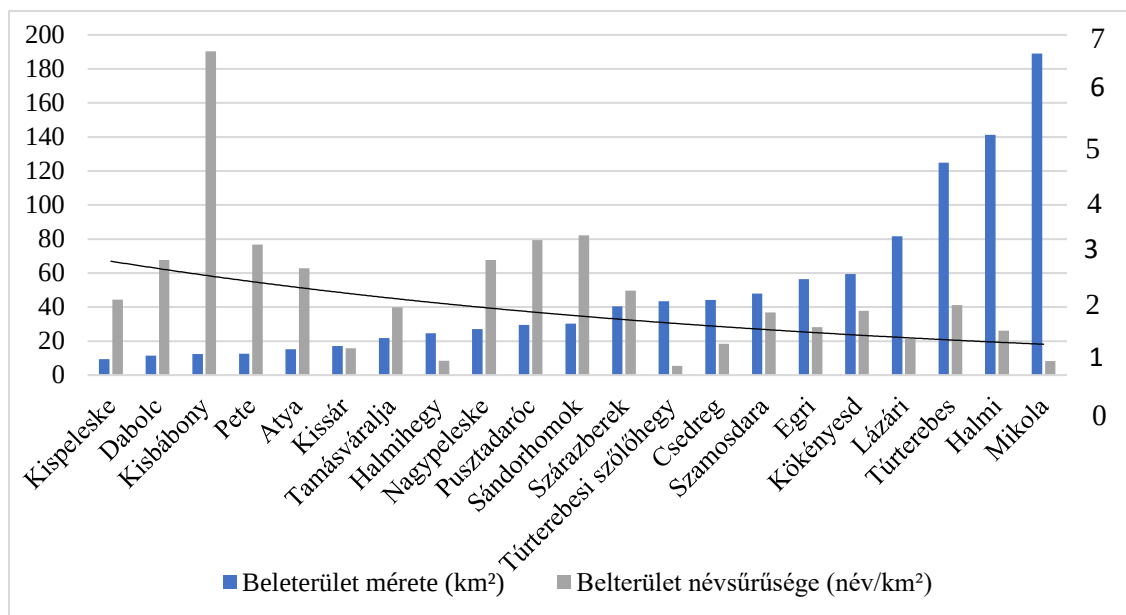
6.2. A belterületi helynevek számát – a magyarországi településekhez hasonlóan – ebben a térségben is leginkább a népességszám határozza meg. A két érték összefüggését mutató diagramon látható (lásd a 35. ábrát), hogy az 500 főnél kevesebb lakost számláló települések többségében a belterületi helynevek száma is viszonylag alacsony (40 alatti), míg az ezer főnél népesebb települések esetében általában magasabb a belterületi névszám. A két érték közötti egyenes arányosság azonban közel sem olyan egyértelmű, mint ahogyan azt a magyarországi települések esetében láthattuk.

35. ábra: A települések lakosságszámának és a belterületi nevek számának összefüggése

Hasonló helyzet áll elő a belterület méretének és névsűrűségének a viszonyát vizsgálva.¹⁵ Noha a mutatók közötti szabályos megfelelésről semmiképp sem beszélhetünk, a két tényező összefüggése többé-kevésbé itt is kimutatható (lásd a 36. ábrát).

¹⁵ Mivel a romániai térségben a települések belterületének méretére vonatkozó információ nem áll rendelkezésre, a települések belterületének kiterjedését magam mértem meg a Google Earth program segítségével.

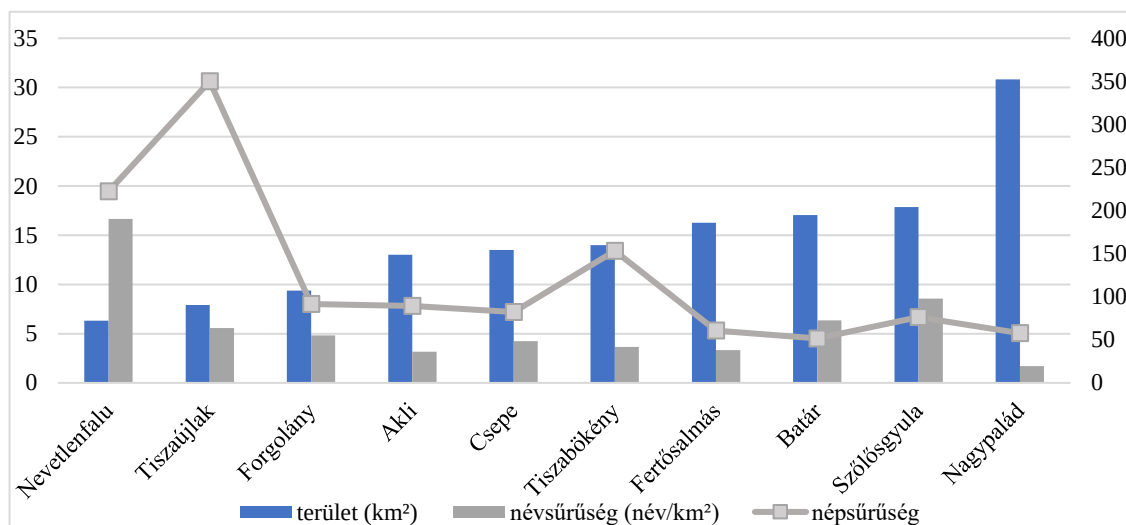

36. ábra: A települések belterületének mérete és névsűrűsége közötti összefüggés

7. Összegzésképpen megállapítható, hogy a romániai települések körében végzett vizsgálatok eredményei a névsűrűséget befolyásoló további tényezők jelenlétét igazolják, hiszen a magyarországi térségben kimutatott tendenciákon túl a térség etnikai viszonyainak, illetve a lakosság életmódjának eltérő jellege is összefüggést mutat a névsűrűségi értékek alakulásával. Ugyanakkor a vizsgálatokból az is világosan kitűnik – a korábbi vizsgálatok eredményeinek megfelelően – hogy a névsűrűséget valamennyi tényező közül e térségben is a település mérete határozza meg legerősebben.

2.2.3. A területméret és a névsűrűség összefüggése az ukrainai térségben

A névsűrűségnek a terület méretével való összefüggése, mely mind a magyarországi, mind pedig a romániai terület névrendszerei esetében megmutatkozik, az általam vizsgált ukrainai települések esetében kevésbé jellemző (lásd a 37. ábrát).

37. ábra: A területi, névsűrűségi és népsűrűségi értékek alakulása az ukrajnai településeken

A terület méretének és névsűrűségének fordított arányossága a térség legkisebb és legnagyobb területű településének összevetésekor mutatható ki. Nevetlenfalu területe mindössze 6,3 km², azonban az itt tapasztalt 16,6 név/km² névsűrűségi érték messze meghaladja a térség többi településén mért számot. Ezzel szemben a legnagyobb, 30,8 km²-es területű Nagypalád névsűrűsége rendkívül alacsony, 1,6 név/km² értéken áll. A két település névsűrűségében mutatkozó különbség háttérében azonban az ott elvégzett gyűjtőmunkának a már fentebb jelzett eltérő jellege és mélységének is szerepe lehet. A terület többi települése azonban a névsűrűség szempontjából nem tér el jelentősebb mértékben, az itt tapasztalt névsűrűségi értékek 3 és 8 név/km² között ingadoznak. Ez azonban nem meglepő, figyelembe véve, hogy ezeknek a településeknek a területe nem mutat túl nagy eltérést. Az itt vizsgált falvak a népsűrűséget és az etnikai viszonyokat tekintve is viszonylag egységesek. A népsűrűség mindössze Nevetlenfalu és Tiszaújlak esetében mutat kiugró értéket, a magyarság aránya pedig — Csepe kivételével (57%) — valamennyi településen 80% fölött van. Mindez tehát magyarázhatja a településeken mért hasonló névsűrűségi értékeket.

3. Összegzés

Névsűrűségi vizsgálataim azt jelzik, hogy noha a névsűrűség alakulását számos tényező befolyásolhatja, a terület mérete minden egyéb körülménynél erősebben meghatározza egy-egy település helynévsűrűségét. A viszonylag kis területű települések névsűrűségi értékei – a határ nagyfokú kihasználtsága, intenzív, belterjes művelése következtében – általában jóval magasabbak, mint a kiterjedt határral rendelkező falvak mutatói.

A névsűrűség és a területméret fordított arányossága a magyarországi névanyagot tekintve igen erős összefüggésnek tűnik, a tendenciától való kisebb eltérések pedig többnyire a népsűrűség különbségeivel magyarázhatók. A több tekintetben kevésbé homogén romániai falvak esetében azonban a területméret és névsűrűség összefüggése kevésbé egyértelmű, noha kétségtelenül kimutatható. Ennek hátterében egyrészt a népesség etnikai összetételében mutatkozó eltérések állnak, ugyanis a települések kisebb-nagyobb mértékű elrománosodása a magyar helynevek létrejöttének és fennmaradásának nem kedvez. Az ilyen településeken tehát jó eséllyel alacsonyabb a helynévsűrűség, mint a hasonló területi, népsűrűségi, domborzati stb. adottságokkal rendelkező magyarlakta falvak esetében.

Az etnikai viszonyokon túl jelentős mértékben befolyásolja a települések névsűrűségét az ott folyó mezőgazdasági tevékenység jellege, ezzel összefüggésben pedig a lakosság életmódja. A kisebb családi gazdaságok megszűnése, illetve a nagyüzemi mezőgazdaság előretörése ugyanis azt eredményezi, hogy a kisebb, mindössze néhány hektáros határrészeket, sőt akár nagyobb területeket jelölő helynevek is kivesznek a használatból. A hagyományos földművelő életforma visszaszorulását és ezzel összefüggésben a helynévkincs kisebb arányát elsősorban a városközeli települések esetében tapasztaltam, azonban az ott végbement folyamatok a jövőben várhatóan a teljes területre kiterjedhetnek.

A mezőgazdasági tevékenységek ilyen jellegű átalakulása természetesen a magyarországi településeket is érinti. Az általam vizsgált helynévanyagban azonban nincs nyoma ennek a változásnak, ugyanis a Csengeri járás helyneveinek összegyűjtése mintegy 30 évvel ezelőtt fejeződött be, és az azt megelőző évtizedekben zajlott, így ezek a névanyagok nem a mai, hanem a rendszerváltás körüli évtizedek viszonyait tükrözik. Az átalakult társadalmi-gazdasági viszonyok névsűrűségekre gyakorolt hatásának vizsgálata tehát csak a települések helyneveinek újbóli összegyűjtése után válhat lehetővé. A

tapasztalatok tükrében bizonyosan nem alaptalan azt feltételeznünk, hogy az ilyen irányú vizsgálatok a névsűrűség csökkenését, a helynévkincs elszegényedését hozzák majd felszínre.

Az említett tényezők mellett egy-egy terület névsűrűségi vizsgálatakor mindig számolnunk kell az emberi tényezővel is, vagyis azzal, hogy a gyűjtést végző személyek eltérő szemlélettel és alapossággal végzik el a földrajzi nevek gyűjtését, ami a névsűrűségi értéket is befolyásolja.

III. A helynevek összevető névrendszertani elemzése

Helynévvizsgálatom elméleti keretét a HOFFMANN ISTVÁN által kidolgozott többszemponútú helynévelemzési modell (1993a, lásd még HOFFMANN – RÁCZ – TÓTH 2018: 135–180) szolgál. Az általa elkülönített elemzési szintek közül a nevek funkcionális-szemantikai és lexikális-morfológiai leírására vállalkozom.

A helynevek funkcionális-szemantikai vizsgálata a névadásnak azon a jellegzetességén alapul, hogy minden névadási aktus szemantikailag tudatos, azaz abszolút motiválatlan név nincs. Keletkezésük pillanatában a nevek mindig leíró jellegűek, a denotátumok valamely sajátossága közvetlen vagy közvetett módon megjelenik bennük. Ennek az elemzési szintnek az alapfogalma a névrész, ami a helynévnek olyan egysége, mely a denotátumra vonatkozó szemantikai tartalmat hordoz (vö. HOFFMANN 1993a: 43).

A lexikális-morfológiai analízis a funkcionális névrészek nyelvi felépítésének vizsgálatát jelenti. Ezen az elemzési szinten a névelemeket, vagyis a nevekben előforduló lexémákat és toldalékmorfémákat vizsgáljuk (vö. HOFFMANN 1993a: 55–56).

Dolgozatomban a helynevek szerkezeti elemzését a funkcionális-szemantikai kategóriák mentén végzem el, de ezzel párhuzamosan a nevek lexikális-morfológiai jellemzőire is kitérek, mivel az általam vizsgált térségek névrendszereinek eltérései legmarkánsabban a nevek nyelvi felépítésében mutatkoznak meg.

Névrendszertani összevető vizsgálataim során a helynévfajták szerinti analízist látom leginkább célszerűnek. A névfajták szerinti elemzés fontosságát HOFFMANN ISTVÁN a *Helynevek nyelvi elemzése* című munkájában is kiemeli: „A névmodellek vizsgálata, területi, időbeli különbségeinek bemutatása megbízhatóbb eredményeket ad, ha az összevetést névfajták (illetőleg ezek nagyobb csoportjai) szerint végezzük el. Ha ugyanis két terület (pl. két falu vagy tájegység) helynévrendszerét globálisan vetjük egybe, akkor a köztük megnyilvánuló eltéréseket nem feltétlenül a névalkotási normában jelentkező nyelvi különbségként értelmezhetjük. Eredményeink ez esetben jórészt attól függenek, hogy milyen az objektumfajták megoszlása a kérdéses helyen” (1993a: 35). A névfajták szerinti elemzés előnyeit felismerve egyre több kutató részesíti előnyben az ilyen irányú elemzéseket (KNEZSA 1943–1944/2001, TÓTH V. 2001, GYÖRFFY 2011, RESZEGI 2011, KOCÁN 2017). Ehhez az irányvonalhoz igazodva dolgozatomban a névrendszerek

egészében történő vizsgálata helyett a két legjelentősebb névcsoportot, azaz a folyóvízneveket és a határneveket külön-külön vizsgálom.

Az egyes névfajtacsoportok kialakítása során HOFFMANN ISTVÁN rendszerezését követem (1993a: 33–41). A helyneveknek a névfajtacsoportokba való besorolása, illetve más névfajtaiktól való elkülönítése leginkább a határnevek esetében vet fel kérdéseket. A határnevek közé – az említett rendszerezés alapján – a művelés alá vont területek elnevezései sorolhatók (*Friedmané, Sár-erdő, Nagy-kaszáló, Rét, Kosán-láz, Csordalegelő* stb.). Ugyanakkor felmerülhet, hogy a Csedreg határában fekvő, környezetéből alig látható mértékben kiemelkedő *Varju-domb* nevű szántóföld, megművelt terület lévén besorolható-e a határnevek közé, illetve hasonló problémát vet fel a tamásváraljai dombos szántóföldet és szőlőt jelölő *Barna-hegy ~ Barnaé* névpár is. A neveknek a határnevek közé történő besorolásában, illetve más helynévfajtaiktól, köztük a domborzati nevektől való elkülönítésében elsősorban a nevek nyelvi felépítésére támaszkodhatunk. A tamásváraljai példa esetében tehát a *Barnaé* névalakot a határnevekhez sorolhatjuk, míg a *Barna-hegy* névformát a földrajzi köznévi utótagjának megfelelően domborzati névnek kell tekintenünk. A csedregi *Varju-domb* ugyancsak a domborzati nevek közé tartozik, függetlenül a név által jelölt kiemelkedés méretétől.

A vizsgálat alapját képező helynevek kiválasztásakor a névsűrűségi vizsgálatok kapcsán megfogalmazott elveket követtem, azonban a hivatalos jellegű külterületi nevekkal kapcsolatban az ott elmondottaktól némileg eltérő megfontolások szerint jártam el. Mivel a Csengeri járás folyóvíznevei és határnevei körében előforduló hivatalos jellegű elnevezések nyelvi felépítése döntően eltér a népi elnevezések struktúráitól (*Sár-Égersatorna, Szoboszlai-tag egyes, B-6* stb.), ezeket a neveket nem vontam be a névszerkezeti számításokba, ugyanakkor a folyóvíznevek kapcsán külön alfejezetben tárgyalom az ide sorolható neveket, kitérve az azokra gyakran jellemző szokatlan, a természetes névadás mintáitól eltérő névszerkezetekre.

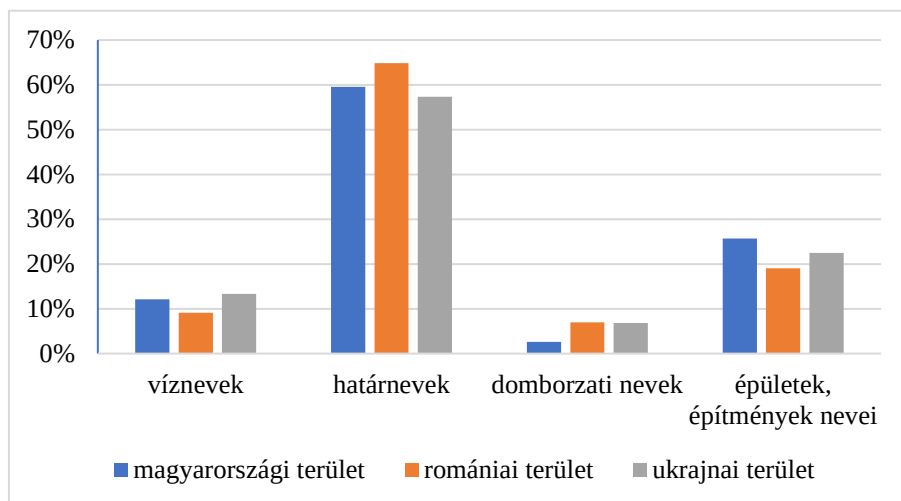
A folyóneveket és határneveket érintő részletes elemzésem előtt azonban célszerűnek látom a helynevek névfajta szerinti megoszlását is áttekinteni.

1. A helynévfajták megoszlása

A névkutatásban általánosan elfogadott vélekedés, hogy a helynevek tükrözik az adott terület földrajzi-gazdasági viszonyait. A különböző helynévfajták előfordulását egy-egy térségben vagy településen tehát lényegében a természetföldrajzi adottságok, illetve az ott zajló gazdasági tevékenységek határozzák meg. A földrajzi-gazdasági jelleg azonban a névrendszerek összetételén túl a helynevek számát, ezzel összefüggésben pedig a névsűrűséget is befolyásolhatja, amint azt az előző fejezetben említett példák is igazolták.

Az általam vizsgált települések zöme ugyan sík területen fekszik, de előfordulnak közöttük változatos felszínű, forrásokkal és patakokkal szabdalts települések is, illetve a területen jellemző mezőgazdasági tevékenység jellegét tekintve is eltérések mutatkoznak. Érdeemes lehet tehát azt megvizsgálni, hogy a különböző névfajták megoszlása hogyan függ össze ezekkel az eltérésekkel. A vizsgálatot elsőként a települések külterületi neveinek körében végzem el, ugyanis a neveknek ez a csoportja mindhárom vizsgált térségből rendelkezésre áll.

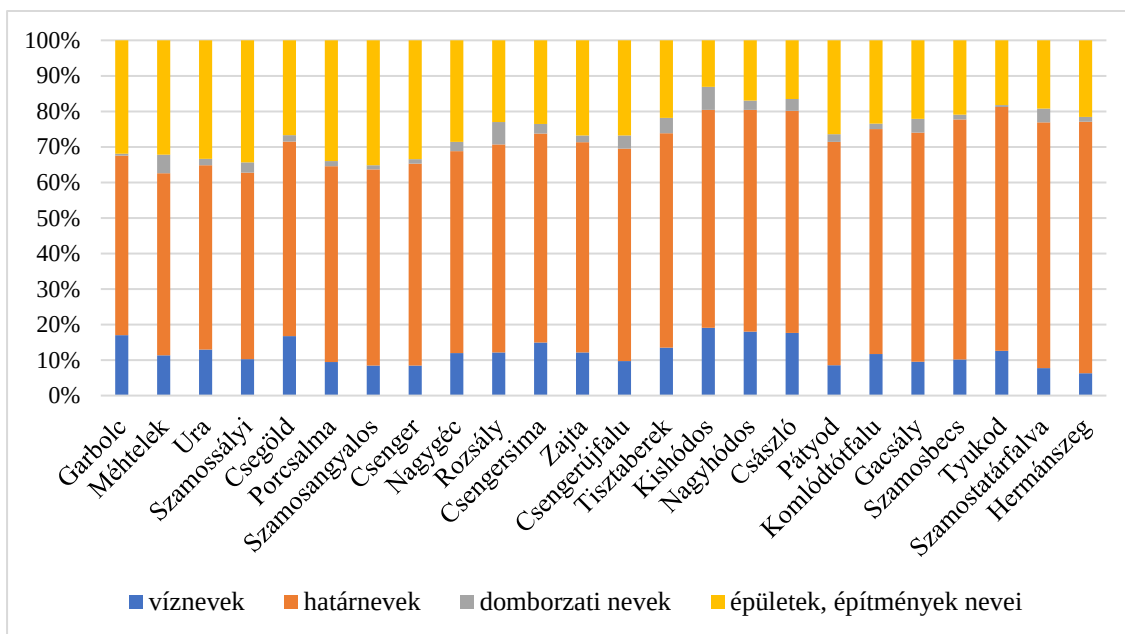
A helyfajták csoportosításához HOFFMANN ISTVÁN rendszerezését alkalmaztam (1993a: 33–41), azonban az áttekinthetőbb összevetés érdekében a helyneveket csak a nagyobb névfajtacsoportok szerint osztályoztam (lásd a 38. ábrát).

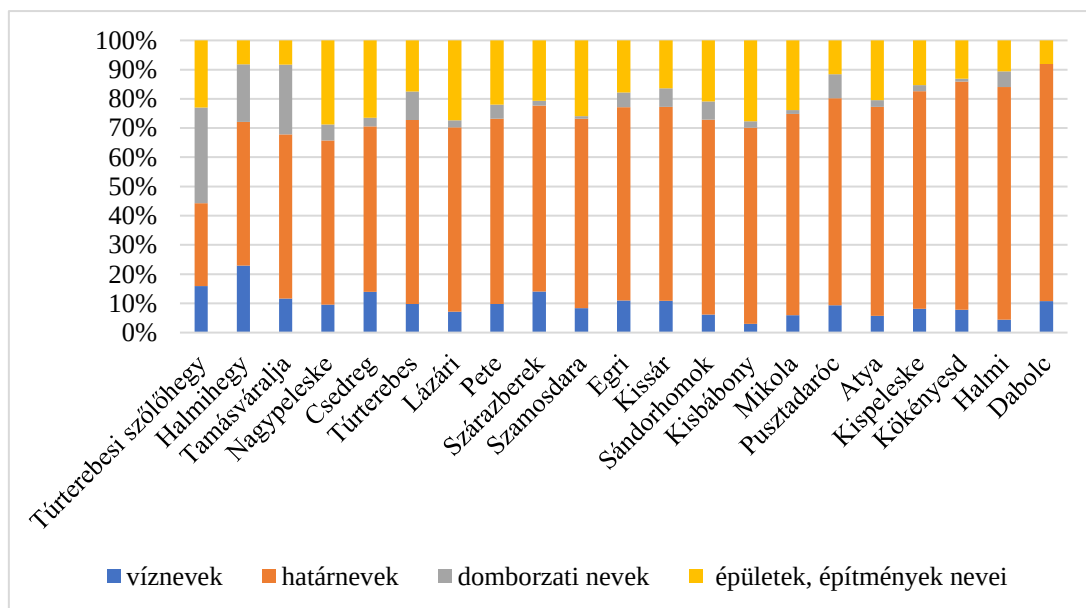
38. ábra: A vizsgált térségek külterületi neveinek névfajta szerinti megoszlása

Mindhárom térségről elmondható, hogy a külterületi helynevek legnagyobb elemszámú csoportját a határnevek képezik, melyek a névanyagoknak mintegy kétharmadát teszik ki. Ennek zömét a szántóföldek elnevezései adják (*Kis-mező, Svábié, Pap-tag, Úrbéres*), ugyanakkor erdők (*Nagy-erdő, Akácos, Csillagos-erdő, Urak erdeje, Paládi-erdő*), legelők (*Legelő, Alsóvégesi-legelő, Kis-csordalegelő*), rétek (*Nagy-kaszáló, Sági-kaszáló*) stb. nevei is szép számban előfordulnak. A második legnagyobb csoportot a (külterületi) épületek, építmények nevei alkotják (*Igényelt út, Régi tanya, Kőhíd*), melyek aránya 20% körül mozog a vizsgált térségekben. Ezzel szemben a víznevek (*Túr, Fekete-víz, Hármaskanális*) és főképp a domborzati nevek csoportja (*Varjú-domb, Fogarasi dombja, Kerekdomb*) jóval kisebb kategóriát képvisel. Ez a megoszlás, azaz a műveltségi nevek számottevő túlsúlya az emberi tevékenységnek a környezetre gyakorolt jelentős hatását, a területek intenzív használatát mutatja.

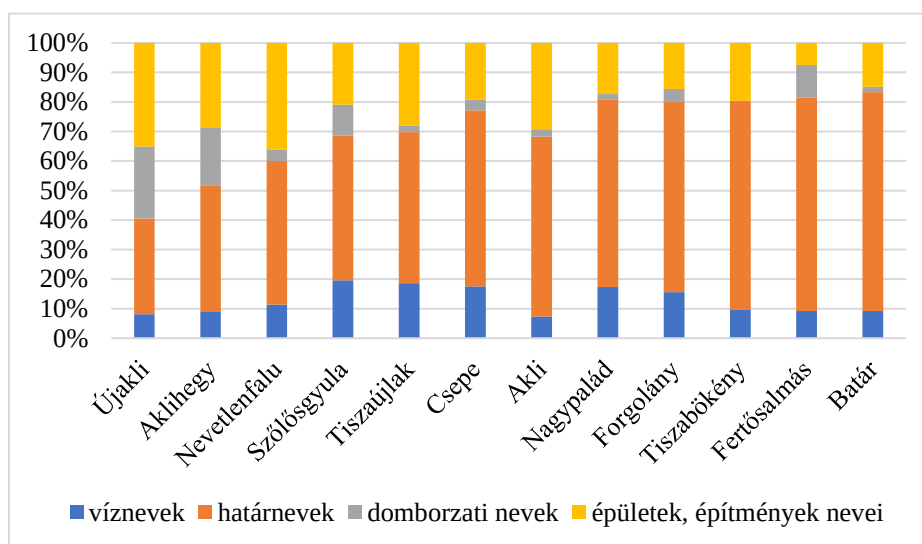
Összevetve a három térség helyneveinek névfajta szerinti megoszlását számottevő különbségeket nem tapasztalunk. Jóval árnyaltabb képet kapunk azonban amennyiben ezt a megoszlást településenként vizsgáljuk meg (lásd a 39., 40., 41. ábrát).

39. ábra: A magyarországi települések külterületi neveinek névfajták szerinti megoszlása

40. ábra: A romániai települések külterületi neveinek névfajták szerinti megoszlása

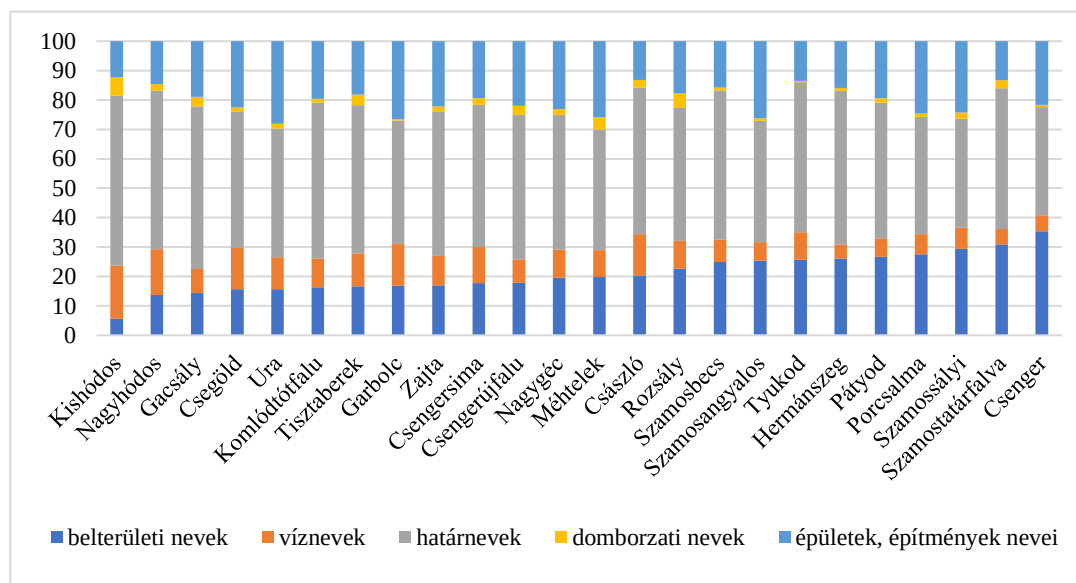
41. ábra: Az ukrajnai települések külterületi neveinek névfajta szerinti megoszlása

A magyarországi településeken a különböző helynévfajta mennyiségi viszonyai tulajdonképpen a térségben mért átlagértékeknek felelnek meg. A határnevek a névállományoknak több mint felét teszik ki valamennyi településen. A névrendszeren belüli arányuk 50 és 70% között mozog. A második legnagyobb elemszámú csoportot az épületek és építmények nevei képviselik 13 és 35% közötti előfordulással. A víznevek aránya jellemzően 20, míg a domborzati neveké 6% alatt marad.

A határon túli települések esetében azonban a helynévfajta megoszlása több esetben jelentősen eltér a térségben mért átlagértékektől. A legszembevetőbb eltérést a változatos domborzatú települések arányai mutatják. Az Avas-hegység nyugati nyúlványain épült (romániai és ukrajnai) falvakban a domborzati nevek aránya jóval nagyobb, mint a térség többi településén. A romániai oldalon Túrterebesi szőlőhegy emelhető ki ilyen szempontból leginkább, ott 33%-os előfordulással ez a névfajta alkotja a település legnagyobb elemszámú csoportját. Noha Halmihegy és Tamásváralja esetében – a térségben mért átlagértékekhez hasonlóan – a határnevek túlsúlya jellemző, a domborzati nevek mintegy 20%-os gyakorisága ugyancsak jelentősnek mondható. Hasonló a helyzet a határ ukrajnai oldalán: a domborzati nevek Újakli, Aklihegy és Szőlősgyula esetében a névanyag 25, 20, illetve 11%-át teszik ki. A domborzati nevek mellett általában a víznevek

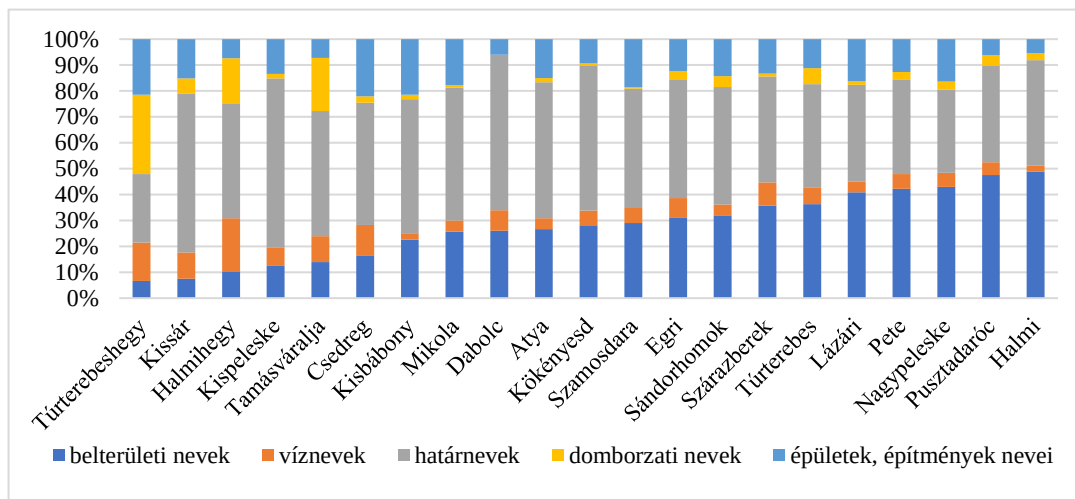
előfordulása is gyakoribb a változatos felszínű területeken, ami főleg a forrásnevek nagy számával magyarázható (Tamásváralja: *Odu-forrás*, *Kerek-hegyi-forrás*, Halmihegy: *Papó forrása*, *Simóné forrása* stb.).

A domborzati viszonyokon túl a településeken zajló mezőgazdasági tevékenység jellege, illetve a lakosság életmódja szempontjából is eltérésekkel kell számolnunk. A települések névsűrűségi mutatóinak értékelésével összefüggésben már említést tettem a mezőgazdasági munka olyan jellegű átszerveződéséről, melynek során a kisebb családi gazdaságok helyébe a nagyüzemi mezőgazdaság lép. Ennek a tendenciának a nyomai a helynévfajták megoszlásában kevésbé mutathatók ki, amennyiben az arányokat kizárólag a külterületi nevek figyelembevételével adjuk meg. Ha azonban a települések teljes névanyagára vonatkozóan végzünk számításokat, jól kirajzolódik a települések gazdasági jellege, illetve a nevek helyfajták szerinti megoszlása közötti összefüggés (lásd a 42. és 43. ábrát)¹⁶.

42. ábra: A magyarországi települések helyneveinek névfajták szerinti megoszlása

¹⁶ Annak érdekében, hogy a kül- és belterületi nevek arányai is összevethetők legyenek, a belterületi névanyagot – névfajták szerinti csoportosítás nélkül – külön kategóriaként tüntettem fel az ábrákon.

43. ábra: A romániai települések helyneveinek névfajták szerinti megoszlása

Főképp a romániai területen szembetűnő az a jelenség, hogy a belterületi nevek arányának növekedésével arányosan csökken a határnevek aránya a teljes névállományon belül. Kisebb mértékben a magyarországi területen is megfigyelhető ez a tendencia, ott azonban továbbra is a határnevek túlsúlya jellemző valamennyi település névrendszerében. Ennek hátterében bizonyára az a korábban már említett körülmény áll, hogy a magyarországi terület névanyagának felgyűjtése mintegy 30 éve fejeződött be, azaz a névrendszerek jóval korábbi, a mezőgazdasági átalakulást megelőző időszak viszonyait tükrözik. Noha a határhasználatban már a téeszesítés következtében is számottevő változások álltak be, a névgyűjtések idején a helybeliek körében még ismertek lehettek az azt megelőző időszak helynevei is.

Ezzel szemben a romániai térségben a belterületi nevek aránya több településen is meghaladja a határnevekét. Ezek többsége azok közé a városközei települések közé tartozik, melyek lakossága ma már alig foglalkozik mezőgazdasággal¹⁷. A mindössze néhány tulajdonos kezében lévő, egységes, nagy kiterjedésű táblákban művelt határban pedig jóval kisebb a nevekkel való differenciálás igénye. Ezek a körülmények tehát a határnevek arányának, és ezzel együtt a névrendszeren belüli szerepének csökkenését

¹⁷ Kivételt képez ez alól Halmi, ahol a belterületi nevek nagyarányú előfordulásához az is hozzájárult, hogy az itt vizsgált települések közül kizárólag itt találkozunk hivatalos utcanevekkel, ami jelentős mértékben megnöveli a belterületi nevek számát.

eredményezik. Jól megfigyelhető továbbá az is, hogy az ilyen településeken szinte kizárólag a határnevek aránya alacsonyabb, míg a víznevek, a domborzati nevek és az épületek nevei a többi településhez hasonló arányban jelentkeznek. Ennek oka az lehet, hogy a határnevek esetében a területek egybeszántásával a nevek által jelölt parcellák, azaz maguk az objektumok tulajdonképpen megszűnnek. Ezzel szemben egy-egy patak, domb vagy kereszt megléte nem függ a területen folyó mezőgazdasági munka jellegétől, így neveik fennmaradását ezek a körülmények kevésbé veszélyeztetik.

2. Folyóvíznevek összevető vizsgálata

Az általam vizsgált szatmári térség helyneveinek területi eltéréseit elsőként a folyóvíznevek vonatkozásában vizsgálom. A forrásként felhasznált gyűjteményes kötetekből, illetve az újabb helynévgyűjtésekből adatolt jelenkori folyóvíznevek mellett vizsgálatomba beemeltem azokat a vízrajzi köznévvvel azonos (*Patak, Erge, Halvány*), illetve vízrajzi köznévi utótaggal rendelkező neveket is (*Kerek-ér, Nádas-erge*), melyek a gyűjtés idején már nem vízrajzi objektumok, hanem határrészek megnevezésére szolgáltak. Ezt az eljárást az indokolja, hogy ezek az elnevezések a vízszabályozásokat követő időszakban válhattak víznévből határnévvé. A Szamos és a Túr szabályozásának munkálatai, illetve a belvízelvezetésre szolgáló csatornarendszerek kialakítása az 1960-as, 70-es évekre fejeződött be teljesen (KÁLNÁSI 1996: 151), vagyis ezek a helynevek a 20. század elején még víznévként élhettek. Az összevető vizsgálatban nem vettem ugyanakkor figyelembe a Csengeri járás hivatalos folyóvízneveit, erre a rétegre az alábbiakban külön kitérek.

A folyóvíznevek vizsgálatába további két térség, az Egri és a Sásdi járás névanyagát is bevontam, így lehetőség nyílik annak bemutatására is, hogy a magyar nyelvterület egymástól távol fekvő régióinak helynévmintái milyen eltéréseket mutatnak. Az említett járások jelenkori folyóvízneveit korábban GYÖRFFY ERZSÉBET vizsgálta, összevetve azt az Árpád-kori Baranya és Heves vármegyék névanyagával (2011: 146–152).

Az alábbiakban a folyóvízneveket érintő területi különbségeket igyekszem megragadni, mégpedig a névadás alapjául szolgáló motivációk, szemantikai jegyek, illetve az azokat kifejező nyelvi eszközök számbavételével.

2.1. Névszerkezeti áttekintés

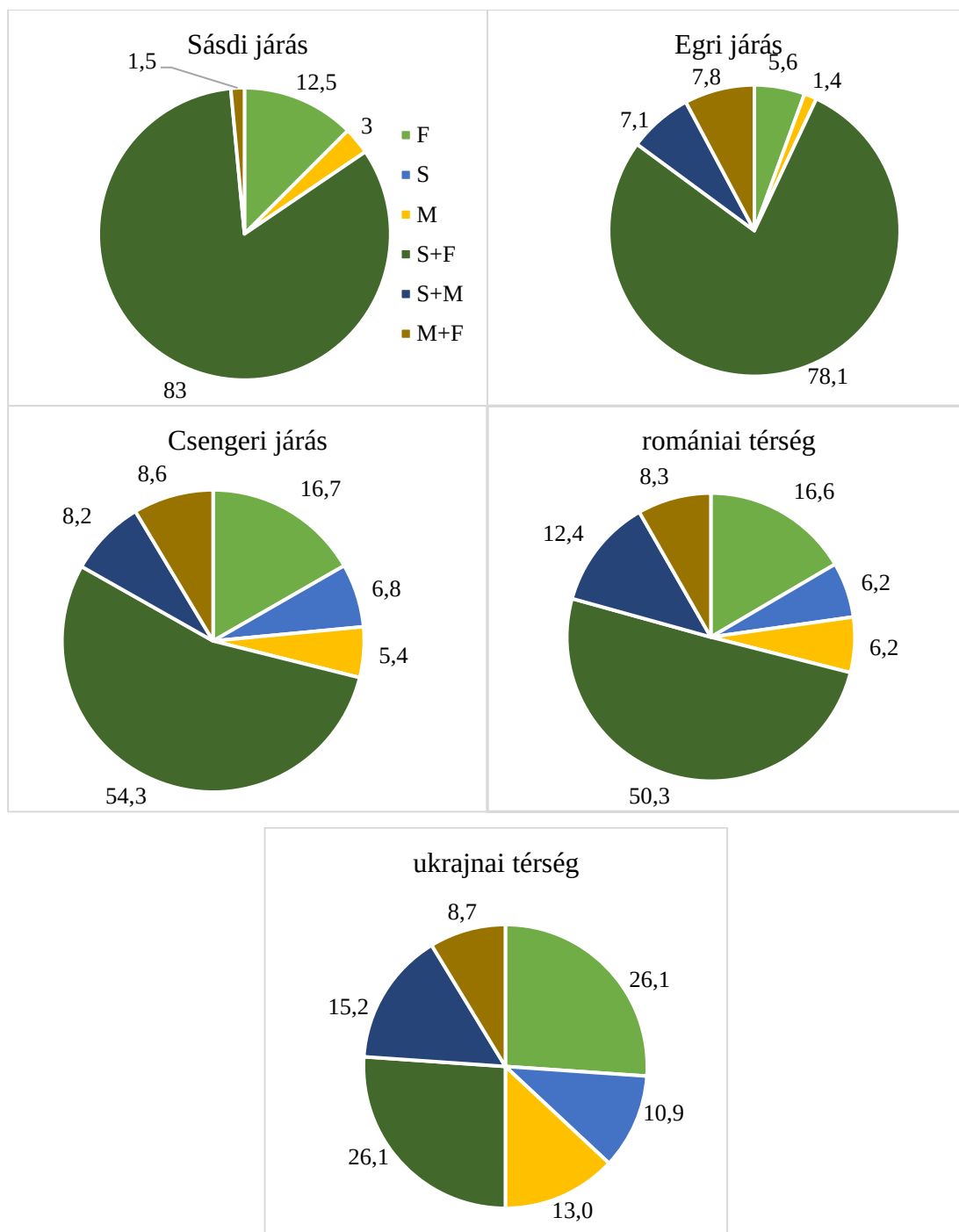
A vizsgált víznévrendszerek összevetésének első lépéseként érdemes az egy- és kétrészes helynévstruktúrák arányait áttekinteni (lásd a 44. ábrát).

	egyrészes nevek	kétrészes nevek	összes név
Sásdi járás	15,5%	84,5%	429
Egri járás	7,0%	93,0%	141
Csengeri járás	28,9%	71,1%	221
romániai terület	29,0%	71,0%	145
ukrajnai terület	50%	50%	46

44. ábra: Az egy- és kétrészes víznevek megoszlása a vizsgált térségekben

A táblázat adatai – az ukrajnai terület kivételével – valamennyi térségben a kétrészes névszerkezetek dominanciáját mutatják. Ugyanakkor a fenti mutatókból az is kitűnik, hogy e tekintetben vidékenként jelentősebb eltérésekkel is számolhatunk. A kétrészes nevek fölénye a legszembetűnőbben az Egri járásban mutatkozik meg, ahol az egyrészes struktúrák 7%-os aránya mindössze 10 helynévadatot takar. Ezzel szemben a szatmári térség névanyagában jóval gyakoribbak az egyrészes szerkezetek: a Csengeri járás és a romániai térség névanyagában a neveknek körülbelül egyharmada, az ukrajnai térségben pedig pontosan a fele egyrészes név. DITRÓI ESZTER a felcsíki térség, a Fehérgyarmati járás és a Veszprémi járás helyneveinek névszerkezeti megoszlását vizsgálva megjegyzi, hogy noha markáns különbségek nem tapasztalhatók az egyes vidékek között, a nyelvterület keleti része felé haladva nő az egyrészes helynevek aránya (2017: 46). Ez a tendencia az általam vizsgált területek folyóvízneveire is érvényesnek látszik.

Az egy- és kétrészes névstruktúrákat a bennük kifejeződő szemantikai tartalom alapján további csoportokra oszthatjuk. A név megjelölheti a hely fajtáját, vagy kifejezheti annak valamilyen sajátosságát, ennek megfelelően beszélhetünk fajtajelölő (F), illetve sajátosságot kifejező (S) névrészfunkciókról. Egyes nevek azonban nem utalnak a hely jellegzetességére, pusztán megnevezik azt. Ezeket megnevező funkciójú (M) helyneveknek nevezzük. Az egyrészes helynevekben bármely funkció megjelenhet, a kétrészes nevek esetében pedig háromféle kapcsolódási forma lehetséges: beszélhetünk S+F (*Sebes-patak*), S+M (*Kis-Kraszna*) és M+F (*Túr-patak*) szerkezetű kétrészes nevekről (vö. HOFFMANN 1993: 53–54). A 45. ábra diagramjai ezeknek a struktúráknak a megoszlását mutatják a vizsgált térségekben.

45. ábra. A szemantikai szerkezetek megoszlása a vizsgált térségek vízneveiben

Az egyrészes nevek körében valamennyi területen a fajtajelölő funkció (F) kifejeződése a legtipikusabb (pl. *Patak*, *Erge*, *Kanális*), noha a csoportba tartozó nevek

gyakoriságát illetően jelentősebb különbségek tapasztalhatók. Ez a névszerkezet az ukrainai térségben fordul elő legnagyobb arányban, itt az összes névnek mintegy negyede fajtajelölő szerepű egyrészes név. A Csengeri járás és a romániai térség arányai e tekintetben is szinte pontosan megegyeznek: ezekben a térségekben 16% körül mozog a névtípus gyakorisága. A Sásdi járásban valamivel kisebb, 12,5%-os az F funkció előfordulása, s az ellenkező pólust az Egri járás képviseli, ahol ez az arányszám mindössze 5,6%. A megnevező szerepű neveket (M) tekintve (pl. *Túr, Garand, Kadarcs*) hasonló képet kapunk: az ukrainai területen a legnagyobb az említett névfunkció aránya, itt a névállomány 13%-át teszi ki, a Csengeri járásban és a romániai területen 5,4, illetve 6,2%-os, a Sásdi és Egri járásban pedig mindössze 3, illetve 1,4%-os a gyakorisága. A hely sajátosságát megjelölő egyrészes szerkezetek (S) (pl. *Szapannos, Éger*) aránya ugyancsak az ukrainai térségben a legnagyobb, ott a vízneveknek mintegy 11%-át teszik ki. A szomszédos romániai térség és a Csengeri járás területén ez az arány nagyjából feleakkora (6,2, illetve 6,8%), míg az Egri és a Sásdi járásban egyáltalán nem fordul elő a névtípus.¹⁸

A kétrészes nevek esetében az S+F szerkezet (*Fekete-víz, Nagy-kanális, Beton-árok*) nagyfokú dominanciája mutatható ki, míg az S+M (*Kis-Tisza, Régi-Batár*), illetve M+F (*Túr-patak, Garand-árok*) szerkezetű nevek aránya valamennyi térségben jóval alacsonyabb. HOFFMANN ISTVÁN megállapítását, miszerint a névrendszerek magvát az S+F szerkezettel leírható nevek alkotják (1999: 211), az általam vizsgált térségek névrendszerei is igazolják, noha a szerkezet előfordulási arányát illetően viszonylag nagy különbségek tapasztalhatók. Az ukrainai térség vízneveinek mintegy negyede S+F szerkezettel jellemezhető, míg a Csengeri járás és a romániai térség területén a vízneveknek nagyjából a fele sorolható ide. Ez az arány jóval nagyobb az Egri és a Sásdi járásban, ott a neveknek több mint háromnegyede tartozik ebbe a szerkezetípusba.

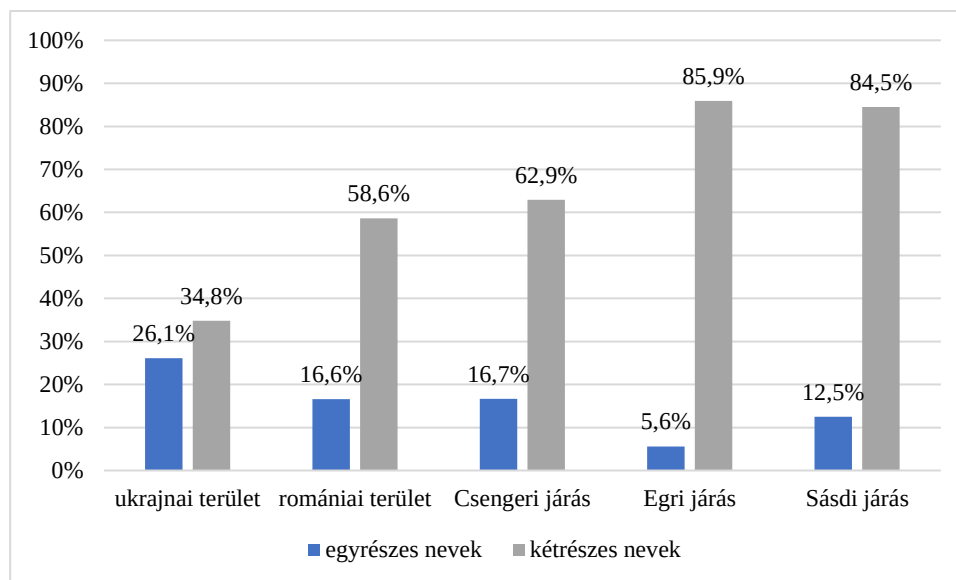
¹⁸ Ezzel részben ellentétes eredményeket kapunk, amennyiben a névrendszerek egésze helyett az egyrészes neveken belül vizsgáljuk a különböző névfunkciók gyakorisági mutatóit: a fajtajelölő funkció gyakorisága a Sásdi és az Egri járásban a legnagyobb, ott az egyrészes neveknek a 81,8, illetve 80 százalékában fordul elő ez a névfunkció. Ezzel szemben a romániai térségben 57,1, a Csengeri járásban 57,8, az ukrainai térségben pedig mindössze 52,2 százalékos arány tapasztalható. A megnevező funkciójú egyrészes nevek aránya valamennyi vizsgált térségben 18 és 26% között mozog. A sajátosságra utaló nevek száma pedig a szatmári térség mindhárom általam vizsgált területén 21 és 24% közötti értéken áll.

Mindezek alapján elmondható, hogy a nyelvterület keletebbre fekvő területein az egymással szomszédos Csengeri járás és romániai térség folyóvízneveinek funkcionális kategóriái nagyon hasonló megoszlást mutatnak, mind az egy-, mind pedig a kétrészes nevek körében. Az ezekkel szomszédos ukrainai térségben azonban – a földrajzi közelség ellenére – számottevő eltérés mutatkozik ezen a téren. Még látványosabb különbségek rajzolódnak ki a földrajzilag távolabb fekvő Sásdi és Egri járás névrendszereivel való összevetéskor. A két területen a folyóvíznevek szerkezeti megoszlása lényegesen eltér a szatmári térség mutatóitól. Ezeken a területeken az S+F szerkezetű nevek nagyfokú dominanciája mellett lényegében az összes többi szerkezet típus periférikus helyzetűnek mondható. Az egyes funkcionális kategóriák használatának területi különbségei leghatározottabban az egymástól számottevő távolságra fekvő Sásdi járás és ukrainai terület névrendszerei között mutathatók ki. Az S+F szerkezetű nevek gyakoriságában 62 százalékos eltérés mutatkozik a Sásdi járás javára.

A vizsgált térségek névrendszerei közötti eltérések megnyilvánulhatnak mind a funkcionális-szemantikai, mind a lexikális-morfológiai szerkezetek terén. Az alábbiakban ezért azt vizsgálom, hogy a különböző területek névmintái milyen szemantikai szerkezeteket mutatnak, illetve, hogy ezek a szerkezetek milyen nyelvi eszközök segítségével fejeződnek ki a víznevekben.

2.2.Fajtajelölő névrészek

A fajtajelölő funkció megjelenhet egyrészes nevekben, illetve kétrészes név utótagjaként is szerepelhet sajátosságjelölő vagy ritkábban megnevező funkciójú előtaggal összekapcsolódva. Amint az a fenti névszerkezeti áttekintésből is látszik, ez a névfunkció az egy- és a kétrészes nevek esetében is rendkívül gyakori a vizsgált térségekben. A helyfajtajának megjelölése földrajzi köznevek felhasználásával lehetséges (HOFFMANN 1993: 47). A földrajzi köznévi lexémákat tartalmazó egy- és kétrészes helynévstruktúrák vidékenkénti százalékos megoszlását a 46. ábra diagramja szemlélteti.

46. ábra: A földrajzi köznevet tartalmazó egy- és kétrészes víznév szerkezetek vidékenkénti aránya

Mind az egy-, mind a kétrészes, földrajzi köznevet tartalmazó helynevek tekintetében vidékenként jelentős eltérésekkel számolhatunk, ami azonban nem független a szemantikai szerkezeteknek korábban bemutatott különbségeitől. Láthattuk, hogy a névrendszerek egészét tekintve a szatmári térségben az egyrészesség jóval nagyobb arányban fordul elő, mint a Sásdi és az Egri járásban, így a diagram erre vonatkozó adatai aligha lehetnek meglepőek. A földrajzi köznévi lexémák jóval nagyobb arányban jelentkeznek kétrészes nevek utótagjaként. Ezek gyakorisága a vizsgált régiókban a fentiekkel ellentétes képet mutat. A földrajzi közneveknek az egy- és kétrészes nevekben való megjelenése területenként nagyjából olyan képet mutat, mint az egy- és kétrészes nevek megoszlása (lásd ehhez a 31. ábrát). A nevek összességében való megjelenésük a keleti területeken szembevetően alacsonyabb: az ukrajnai területen 60,9, a romániai térségben 75,2, a csengeri járásban 79,6%, míg az Egri járásban 91, a Sásdi járásban pedig 97,0%.

A használatban lévő földrajzi köznevek állományának gazdagságát illetően is számolhatunk területi különbségekkel. Az egyrésztes neveket tekintve a Sásdi és Egri járás földrajzi köznévi lexémáinak köre még az e körbe tartozó nevek arányában mérve is igen szegényesnek mondható: az előbbiben 5, az utóbbiban mindössze 2 földrajzi köznév tűnik fel helynévi szerepben. Hasonlóan kis számú, mindössze 6 földrajzi köznév jelenik meg az

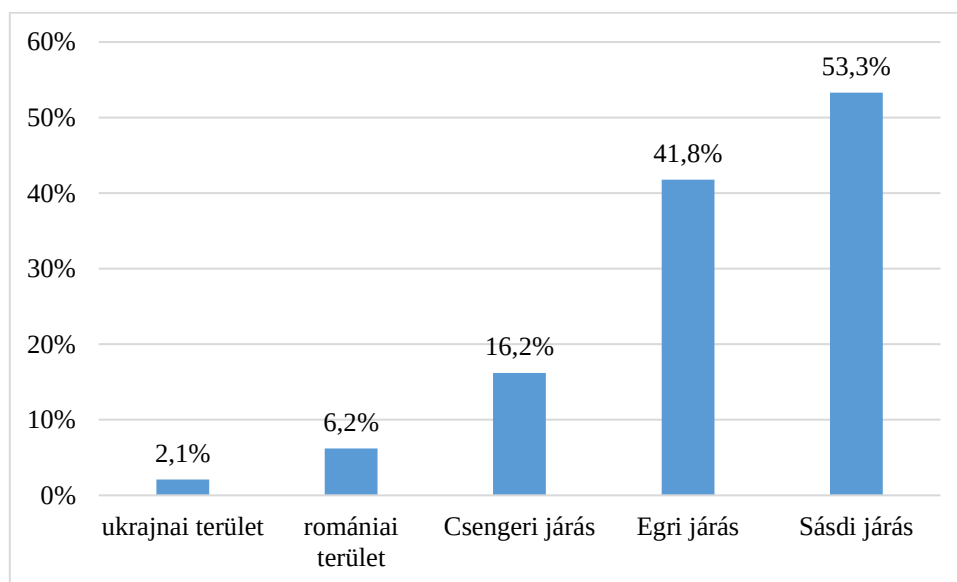
ukrajnai térségben, ezzel szemben a romániai területen 10, a Csengeri járásban pedig 16 különböző földrajzi köznevet használnak e névszerkezetekben. Ezek köréből nem tudunk olyan nevet említeni, amely valamennyi térségben előfordulna. Feltűnőek azonban a romániai terület és a Csengeri járás névanyagának e téren való egyezései: mindkét térségben használatosak a következő, egyszerű földrajzi köznévre visszavezethető helynevek: *Szomoga* 'patak, kisebb vízfolyás' (FKnT. 301), *Erge* 'lapos, mocsaras ér' (FKnT. 135), *Folyár*, *Kanális*, *Mocsolya*, *Patak*, *Vájás* 'nagyobb természetes vagy mesterséges vízfolyás' (FKnT. 325). Megemlíthetünk azonban olyan földrajzi közneveket is, melyek csak egy-egy térség névanyagában szerepelnek. Csak a Csengeri járásban fordul elő helynévalkotó szerepben az *ér* 'a csermelynél is kisebb (természetes) folyóvíz' (FKnT. 132, ÚMTsz.) és a *fok* 'kisebb vízfolyás, vízállás' (FKnT. 146, ÚMTsz.) földrajzi köznév. A romániai térségből a *piszkáros* 'halas' (FKnT. 268), valamint a *cser* 'kicsiny vízer, csermely' (FKnT. 109, ÚMTsz.) lexémák említhetők meg mint területi jellegzetességek. A Sásdi járásban pedig nyelvjárási elemként a *csörge* 'kis patak' szemantikai tartalmú földrajzi köznév alkot helynevet (FKnT. 115, ÚMTsz.).

Földrajzi köznevek tipikusan kétrészes nevek utótagjaként szerepelnek. A kétrészes nevekben előforduló földrajzi köznevek száma – az egyrészes nevekhez hasonlóan, de annál mérsékeltebb módon – vidékenként eltéréseket mutat. A helyfajta megjelölésére a Csengeri járásban 16, a romániai térségben 9, az ukrajnai területen 5, a Sásdi járásban 8, az Egri járásban pedig 7 különböző földrajzi köznevet használnak. A Sásdi és Egri járás e téren mutatkozó egyenmősége még szembetűnőbb, ha figyelembe vesszük, hogy a kétrészes földrajzi köznévi szerkezetek aránya ezeken a területeken kiemelkedően magas. A leggyakrabban használt földrajzi köznevek közül a szatmári térségben az *árok*, *patak*, *ér* és *kanális* lexémákat emelhetjük ki. Az Egri járásban a *patak* és a *folyás*, a Sásdi járásban pedig az *árok* és a *csörge* utótag nagyfokú dominanciája jellemző. A felhasznált földrajzi köznevek egyenmőségét mutatja, hogy a két leggyakoribb földrajzi köznév az Egri járásban a fajtajelölő elemet tartalmazó kétrészes nevek 95%-ában szerepel. Ez az arány a Sásdi járásban 85, a romániai területen 77, az ukrajnai térségben 68, a Csengeri járásban pedig 49%. Noha az arányokban különbségek is tapasztalhatók, valamennyi térségről megállapítható, hogy a földrajzi köznevek szűk hányada jelenik meg a névállomány nagy részében.

2.3. Megnevező szerepű névrészek

Amint azt a fenti névszerkezeti áttekintés is mutatja, a megnevező funkció az egy- és kétrészes nevek esetében is a legkisebb arányban fordul elő valamennyi területen. A névfunkció gyakorisága azonban vidékenként kisebb-nagyobb eltéréseket mutat. Az ukrainai területen az összes név 36,9%-ában fordul elő megnevező szerepű névrész, míg a legkisebb arány a tőle földrajzilag legtávolabb eső Sásdi járásban mérhető (4,5%). A két térség között mutatkozó mintegy 32 százalékos eltérés pedig jelentős különbségnek mondható. A többi térségben köztes értékeket láthatunk: a romániai területen a nevek 26,9%-ában, a Csengeri járásban 22,2%-ában, az Egriben pedig 16,3%-ában találunk megnevező szerepű névrészt.

Megnevező funkcióban mindig egy már létező helynév áll (HOFFMANN 1993: 47). Helynévi lexémákkal azonban nemcsak megnevező, hanem sajátosságjelölő funkcióban is találkozhatunk (pl. *Godisai-árok*, *Birkás-berki-árok*, *Új-hegyes-patak* stb.). Ilyen esetben az S funkciójú előtag a hely más helyhez való viszonyát fejezi ki. Lexikális-morfológiai szinten ehhez egy- vagy kétrészes helynév, illetve helynév valamely eleme használható fel. Ha az S funkcióban megjelenő helynévi névrészek gyakoriságát vidékenként összevetjük, akkor a megnevező funkciónál tapasztaltakkal ellentétes képet kapunk, amit az alábbi diagram jól szemléltet (lásd a 47. ábrát).

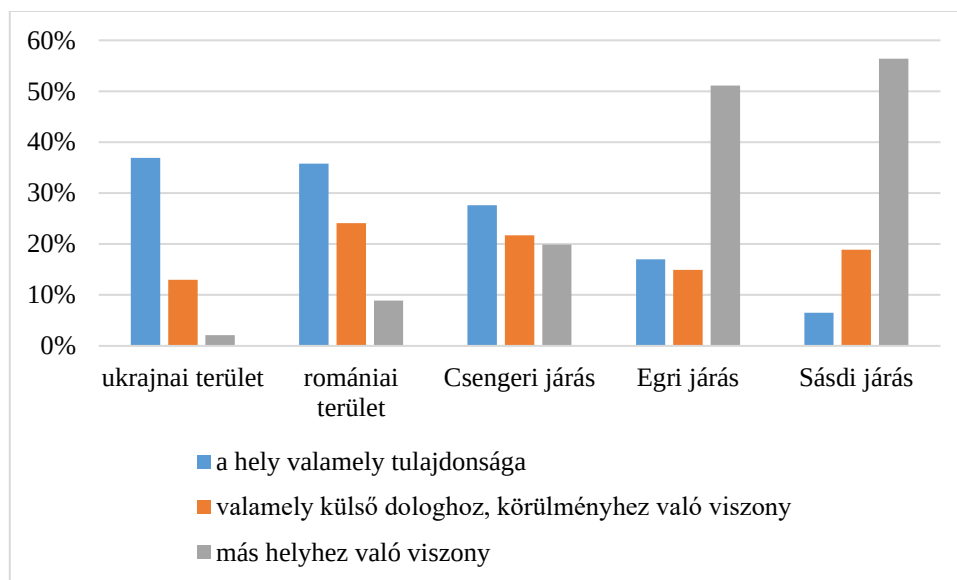

47. ábra: Az S funkcióban megjelenő helynévi lexémák megoszlása a víznevekben

A lokális viszonyt jelölő helynévi névrészek kiemelkedően nagy gyakorisággal jelentkezik a Sásdi és az Egri járásban, ahol arányuk 50% körül mozog. Ezzel szemben a szatmári térségben jóval kisebb arányokat tapasztalunk. Mindez azt mutatja, hogy a már létező helynevek új nevekben való felhasználásának módja vidékenként eltérő lehet. Míg a nyelvterület keletebbre eső területein helynévi lexémákat nagyobb gyakorisággal találunk M+F (*Rákta-ér, Garand-patak, Mágy-árok, Szomita-patak* stb.), illetve S+M (*Ócska-Batár, Új-Szamos, Nagy-Túr, Kis-Tisza, Nagy-Tálna* stb.) szerkezetű nevekben, addig a nyugatabbra fekvő területeken jellemzően S+F (pl. *Csöpögő-árok, Kerek-béli-árok, Vár-völgyi-csörge, Aranyosi-patak, Lipót aljai folyás, Tó-völgyi-patak* stb.) szerkezetű nevek előtagjaként jelenik meg ez a szócsoporthoz. A már létező nevek felhasználásában mutatkozó különbségek összefüggnek tehát az egyes térségekben jellemző névminták eltéréseivel. A szatmári területen a folyóvizek nevei gyakran bővülnek földrajzi köznévi utótaggal, illetve sajátosságjelölő jelzői előtaggal, így hozva létre új neveket. A Sásdi és Egri járásban azonban az új folyóvíznevek létrehozásában döntően határnevek és térszinformák nevei vesznek részt, ezzel jelölve meg az objektum pontos elhelyezkedését.

2.4. A hely sajátosságát megjelölő névrészek

A hely sajátosságát kifejező névrészek igen nagy számban fordulnak elő a vizsgált névállományokban. Egyrészes nevekben ez a névfunkció csakis a keleti területeken jelentkezik, s ott is viszonylag kis számú előfordulással (pl. *Sár, Lapus, Éger, Gyertyános, Nadajos* stb.), míg kétrészes nevek előtagjaként valamennyi vizsgált térségben gyakori. A sajátosságviszonyt kifejező folyóvíznevekben többféle motiváció megjelenik, ám ezeknek a megoszlása vidékenként eltérő képet mutat. Az alábbi diagram (lásd a 48. ábrát) a sajátosságfunkció szemantikai megoszlását mutatja a vizsgált térségekben, az összes víznevet figyelembe véve.

48. ábra: Az S funkciójú névrészek szemantikai megoszlása a víznevekben

A szatmári térségekben legnagyobb arányban a hely tulajdonsága fejeződik ki a nevekben (*Köves-patak*, *Beton-árok*, *Fekete-víz*), ezt követi a külső dologhoz, körülményhez való viszonyt kifejező névrészek csoportja (*Éger-árok*, *Úr árka*, *Hozsváth árka*), majd a lokális viszony kifejezése (*Nagy-erdei-árok*, *Csillag-domb ergéje*, *Karácshalvi-patak*). Ez utóbbi névtípus azonban a romániai és főként az ukrajnai térségben háttérbe szorul. Ezzel szemben az Egri és a Sásdi járás névanyagában fordított helyzet mutatkozik. Ezekben a térségekben a lokális viszonyt jelölő névrészek nagyfokú dominanciája jellemző, itt ugyanis a nevek több mint fele tartalmaz ilyen névrészt. A külső dologhoz, körülményhez való viszony kifejeződése esetében a keleti területekéhez hasonló arányokat tapasztalunk, míg a tulajdonságjegy kifejezése – főként a Sásdi járásban – háttérbe szorul.

Valamennyi régióról elmondható, hogy a tulajdonságra utaló névrészek között a leggazdagabb csoportot a méretet kifejezők alkotják. Ezek döntő többsége fajtajelölő utótaggal összekapcsolódva S+F szerkezetet alkot (pl. *Hosszú-folyár*, *Kurta-patak*, *Öles-árok*, *Kis-patak*, *Nagy-erge*, *Nagy-árok*, *Kis-csörge*), de S+M struktúrát is találunk a névanyagokban (pl. *Kis-Kraszna*, *Nagy-Túr*, *Kis-Homoród*, *Kis-Tálna* stb.).

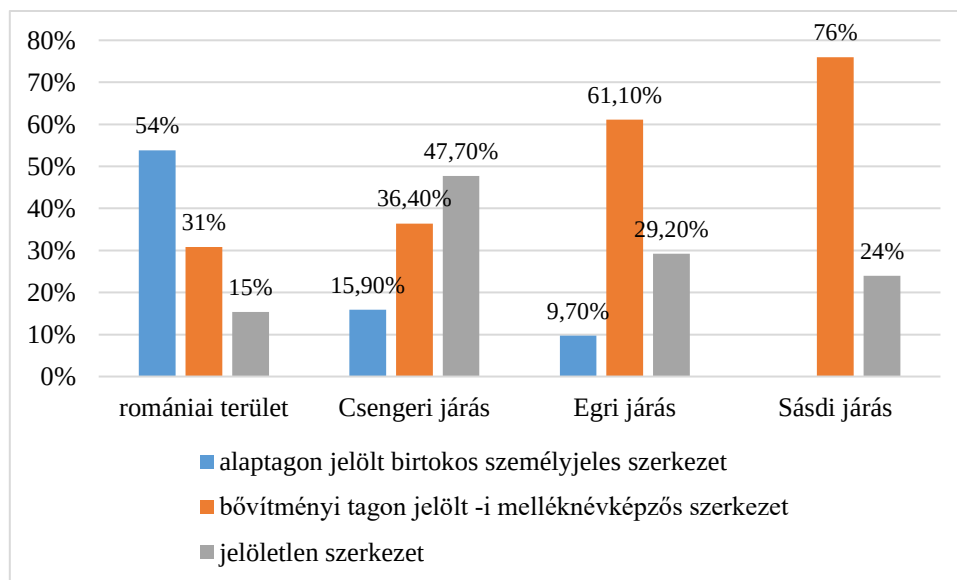
A külső dologra, körülményre utaló névrészek jelentős hányada a szatmári térségekben a helyre jellemző növényvilágot jelöli meg, s a bennük lévő növénynévi lexéma néhány név kivételével -s képzővel szerepel: *Szilvás-csatorna*, *Fűzfás-ér*, *Nádas-*

erge, *Szederjes-erge*, *Mogyorós-patak*, *Tölgyes-patak*, *Sásos-patak* stb. Ugyanakkor a romániai területen igen gyakori a közelben lakó személynek (*Mike-patak*, *Pásku-patak*, *Mezei-patak*), illetve a vízfolyás (vagy a közelében húzódó terület) birtokosának megjelölése is (*Drukkel árka*, *Purcsik-patak*). Az Egri járásban nem találunk domináns szemantikai kategóriát, azonos arányban figyelhetünk meg növényzetre (*Szilvás-patak*, *Hagymás-patak*, *Somos-patak* stb.), állatvilágra (*Darázs-patak*, *Kígyósi-patak*, *Gilice-patak* stb.), illetve birtokosra utaló névrészeket (*Zsidó-patak*, *Bori-patak*, *Györke-patak* stb.). A Sásdi járásban pedig az ott lévő épület megjelölése fordul elő leggyakrabban, noha ez mindössze két név, a *Malom-árok* és *Malom-gát* nagyszámú, több településen való előfordulásával magyarázható.

A lokális viszonyt jelölő nevek között kiemelt kategóriának számít a tájrész melletti vagy annak közelében való fekvésre utaló nevek csoportja. A névtípus dominanciája a Csengeri járás és a romániai térség névrendszereiben a legnagyobb, itt ugyanis mellette valamennyi további kategória háttérbe szorul. Példaként a *Tag-árok*, *Tilalmas-ér*, *Makkos-rekesz-patak*, *Gelinc-patak* névformákat említhetjük meg a Csengeri járásból, a *Szénégető-árok*, *Nagy-erdei-árok*, *Fok-tői-árok* neveket pedig a romániai területről. Az Egri járás domborzati képét tekintve jóval nagyobb változatosságot mutat az előzőeknél, ebből is adódhat, hogy itt a térszínformához való viszonyt tükröztető nevek alkotják a legnépesebb csoportot (pl. *Bő-völgyi-patak*, *Mész-völgyi-folyás*, *Rápca-patak*, *Imakő-patak*). A Sásdi járásban a tájrészhez való viszony mellett nagy számban fordulnak elő településhez tartozást (pl. *Orfői-árok*, *Paléi-árok*, *Bikali-víz*), illetve irányjelölést kifejező nevek is (pl. *Avasi-árok*, *Csorgói-árok*, *Bányai-csörge*).

A névrendszerek eltérései a lokális viszonyt kifejező nevek lexikális-morfológiai szerkezetének szintjén is megnyilvánulnak. Kétrészes nevek esetében ezt a szemantikai jegyet többféle – funkcióját tekintve azonos értékű – struktúra is kifejezheti: az alaptagon jelölt birtokos személyjeles szerkezet (pl. *Kis-erdő árka*, *Csillag-domb ergéje*), a bővítményen jelölt *-i* képzős struktúra (pl. *Kertaljai-patak*, *Kis-szeresi-Tálna*), illetve jeletlen szerkezetek (pl. *Tag-árok*, *Nagy-hegy-patak*). Ez utóbbi névalak például **Nagy-hegy pataka*, illetve **Nagy-hegyi-patak* grammatikai formában is azonos szemantikai

kapcsolatot fejezne ki a két névrész között. Az alábbi diagram (49. ábra) az említett struktúrák megoszlását mutatja a vizsgált névrendszerekben¹⁹. Ebben az esetben a százalékos gyakoriság meghatározásánál a lokális viszonyt jelölő kétrészes nevek számát tekintettem 100%-nak, mivel ezek az adatok szemléletesebben tükrözik az említett névtípus nyelvi felépítésében mutatkozó területi különbségeket.

49. ábra: A hely más helyhez való viszonyát kifejező struktúrák a kétrészes víznevekben

Jelentős eltérések mutatkoznak a bővítményi tagon jelölt -i képzős szerkezetek terén. Ez a struktúra a Sásdi járásban jelenik meg legnagyobb arányban, és az Egri járásban is kiemelkedően magas gyakorisággal számolhatunk. Jóval kisebb mértékű a szerkezettípus használata a Csengeri járásban, illetve a romániai térségben. Ezeken a területeken az alaptagon jelölt birtokos személyjeles szerkezetek előfordulása jóval gyakoribb, a romániai térségben a lokális viszonyt tükröző neveknek több mint fele ilyen struktúrát mutat.

DITRÓI ESZTER hasonló tendenciát tapasztalt a csíki térség, a Fehérgyarmati járás és a Veszprémi járás mikrotoponímiai rendszerét vizsgálva. Míg a nyelvterület nyugati területén fekvő Veszprémi járásban az -i melléknévképzős struktúra dominanciáját mutatta ki, a keleti területen húzódó csíki térség esetében az alaptagon jelölt birtokos személyjeles

¹⁹ Az ukrajnai területen a lokális viszonyt kifejező nevek igen kis számban jelentkeznek, így azok nyelvi felépítésének vizsgálata aligha hozna releváns eredményt.

struktúrák kiemelkedően nagy gyakoriságát tapasztalta (2017: 61–62). Noha az összevetést nehezíti, hogy vizsgálataiba valamennyi helynévfajtát bevonta, megfigyelését a keleti és nyugati területek névrendszereinek e téren mutakozó eltéréseiről az általam vizsgált névanyag is megerősíti.

2.5. Hivatalos folyóvíznevek a Csengeri járásban

A folyóvíznevek tárgyalásakor nem hagyhatjuk figyelmen kívül a Csengeri járás folyóvízneveinek azon csoportját, mely a hivatalos névadás termékeként jött létre. KÁLNÁSI ÁRPÁD a szatmári helynévtípusokat bemutató munkájában kitér a folyóvízneveknek a vízszabályozásokat követő változásaira. Megjegyzi, hogy a belvízelvezető csatornák tömegének elkészültével a természetes névadás háttérbe szorult, helyette a hivatalos névadás vált elterjedté. A felhasznált földrajzi köznevek gyakorisága is változást mutat: a *csatorna* lexéma előfordulása megnőtt, illetve új elemként megjelent a *mellékfolyás*, *mellékcsatorna*, *oldalág*, *tározó* stb. (1996: 151). Ennek megfelelően a Csengeri járás helynévtára is nagy számban közöl a természetes névadás mintáitól olykor eltérő szerkezetű, hivatalos neveket. Noha ezek a nevek élőnyelvi adatként vannak feltüntetve, a szerzők gyakran utalnak az adott név hivatalos jellegére, illetve szűk körben való használatára.

A Csengeri járás hivatalos elnevezéseinek szerkezettypusait vizsgálva a HOFFMANN által leírt kategóriák mellett egyéb struktúrákkal is találkozunk. Az alábbi táblázat (lásd az 50. ábrát) az itt megjelenő valamennyi szerkezeti típus előfordulási gyakoriságát mutatja.

szerkezet	nevek száma	szerkezet	nevek száma
F	5	S+S	6
S	15	M+S	2
S+F	261	M+M	1
M+F	21	(M+M)+F	3
S+M	11	S+(S+F)	34
Összesen	359		

50. ábra: A funkcionális szerkezettypusok megoszlása a Csengeri járás hivatalos víznevei körében

A táblázat adataiból jól kivehető, hogy a legnépesebb csoportot – ugyanúgy, mint a korábban tárgyalt nem hivatalos használatú nevek körében is – az S+F szerkezetű nevek alkotják. Az ide tartozó nevek döntő többségében a sajátosságjelölő előtag a hely más helyhez való viszonyát fejezi ki. Leggyakrabban az irány megjelölése a névadás motivációja, azaz a belvízelvezető csatornákat többnyire a kiindulási vagy a torkolati pontjuk közelében fekvő tájrészről nevezték el (pl.: *Ecsedi-lapos-csatorna*, *Gencsy-tagicsatorna*, *Herceg-tagicsatorna*, *Halmosi-csatorna* stb.). Akadnak azonban olyan nevek is, melyek előtagja a csatorna kezdő- és végpontjának helyét, esetleg a folyása által érintett további helyeket is megjelölik: *Rozsály-Zajtai-csatorna*, *Börvely-Ura-Újfalusi-csatorna* stb. Említést érdemelnek továbbá a táblázat jobb oldalán feltüntetett névszerkezeti típusok. A névrészfunkcióknak az itt megjelenő kapcsolódási formái a természetes névadással létrejött nevek esetében nem fordulnak elő, azonban a hivatalos névadás termékeként ilyen szokatlan struktúrák is létrejöttek. S+S szerkezetet mutatnak a *Jékey-tagi-jobb*, *Jékey-tagibal*, *Tyukod-Nagy-lápi-jobb*, *Tyukod-Nagy-lápi-bal* elnevezések, M+S szerkezetűek a *Csapó-bal*, *Csapó-jobb* nevek, M+M struktúrát pedig a *Sár-Éger* elnevezés mutat.

HOFFMANN ISTVÁN a helynév-tipológiájában egy- és kétrészes neveket különít el attól függően, hogy egy vagy két szemantikai jegy fejeződik-e ki bennük (1993: 50). A Csengeri járás hivatalos nevei között azonban előfordul két olyan struktúra, mely a háromrészesség lehetőségét veti fel. (M+M)+F szerkezet három név esetében jelentkezik: *Sár-Éger-csatorna*, *Sár-Éger-főcsatorna*, *Sár-Éger-oldalág*. Az ezek előtagjaként álló *Sár*, illetve *Éger* nevek az adott objektum népi elnevezéseiként önállóan is használatosak. A *Sár-Éger-csatorna* funkcionális szerkezete tehát a következő lehet: 'a Sár nevű (1), másként Éger nevű (2) mesterséges árok (3)'.

S+(S+F) struktúrát jóval több név mutat, ezek közül megemlíthetők a következők: *Kis-Nyilas-egy-csatorna*, *Kis-Nyilas-kettes-csatorna* stb. Ezeket a neveket funkcionálisan úgy értelmezhetjük, hogy 'a Kis-Nyilas-csatornába vezető (1) egyes/kettes számmal jelölt (2) mesterséges árok (3)'.

A fentiekben bemutatott hivatalos folyóvíznevek csoportja rávilágít arra, hogy a mesterséges névadás nem igazodik minden tekintetben a meglévő névrendszerhez, s ez attól eltérő, olykor szokatlan struktúrák létrejöttéhez vezethet.

3. Határnevek összevető vizsgálata

A vizsgált térségek névrendszereinek legnagyobb elemszámú csoportját a határnevek alkotják. Ezek vizsgálatát – a víznevekhez hasonlóan – HOFFMANN ISTVÁN helynévelemzési modelljét (1993a) felhasználva végzem el, azaz a névrendszerek funkcionális-szemantikai, illetve lexikális-morfológiai síkon mutatkozó eltéréseit mutatom be.

3.1. Névszerkezeti áttekintés

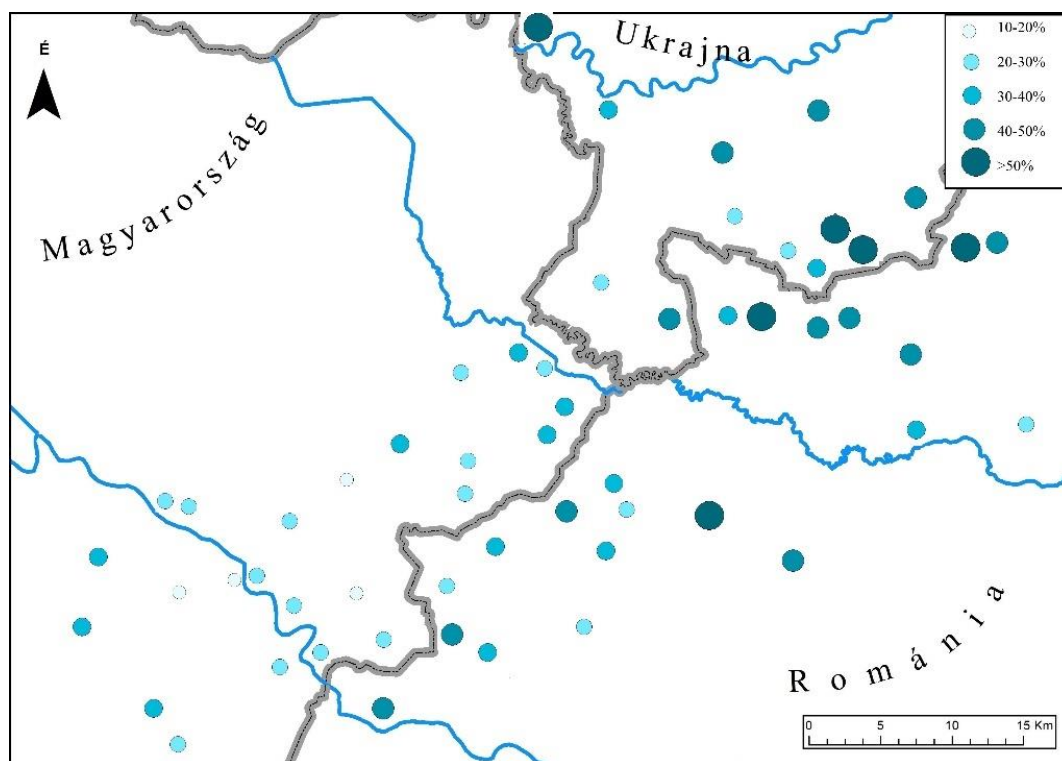
Vizsgálatom első lépéseként az egy- és kétrészes helynévstruktúrák megoszlását tekintem át a vizsgált térségekben (lásd az 51. ábrát).

	egyrészes nevek	kétrészes nevek	Összesen
magyarországi terület	26,2	73,8	3067
romániai terület	40,2	59,8	1685
ukrajnai terület	41,0	59,0	456

51. ábra: Az egy- és kétrészes határnevek aránya a vizsgált térségekben

Az adatok azt mutatják, hogy noha mindhárom térségben a kétrészes nevek dominanciája jellemző, ezeknek a szerkezeteknek a túlsúlya a magyarországi területen a legszembetűnőbb. Ott a névállománynak mintegy háromnegyedét teszik ki, míg a határon túli térségekben a neveknek alig több mint a fele sorolható ide. DITRÓI ESZTERnek a Veszprémi járás, a Fehérgyarmati járás és a csíki térség helyneveinek vizsgálata során tett megállapítását, miszerint az egyrészes nevek a nyelvterület keleti területein gyakoribbak (2017: 46), az általam vizsgált térség névanyaga is megerősíti a határnevek és – ahogy dolgozatom előző fejezetében láthattuk – a folyóvíznevek körében egyaránt. DITRÓI ezt a tendenciát egymástól több száz kilométerre fekvő települések összevetése révén mutatta ki, az általam vizsgált névanyag azonban arról tanúskodik, hogy mindez kisebb léptékben is érvényesülhet, ami feltehetően nem független a névminták terjedésének gátat szabó százéves országhatár jelenlététől.

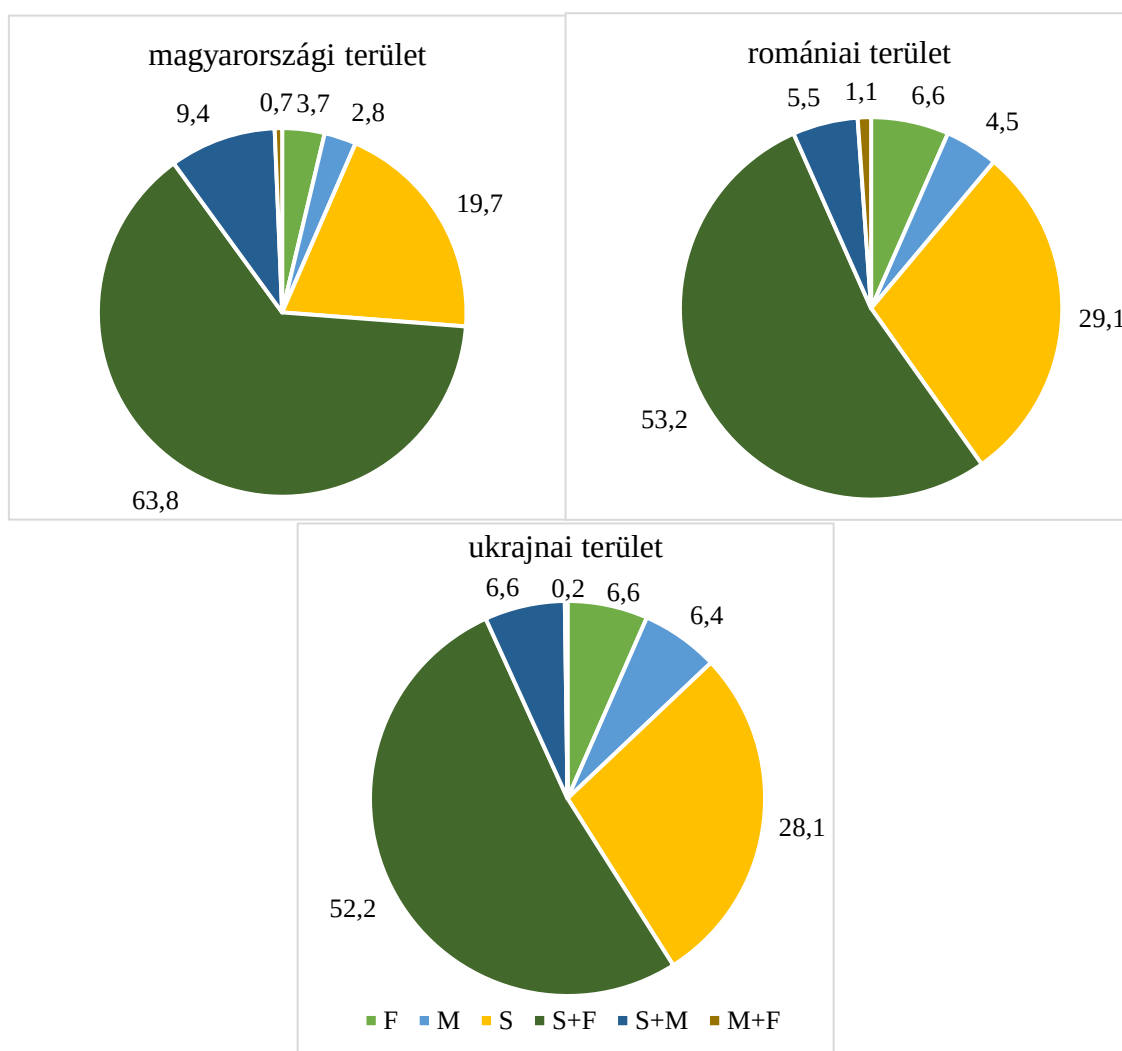
A szatmári térség határnevei körében az egyrészes nevek gyakoriságát az alábbi térkép településekre lebontva szemlélteti (lásd az 52. ábrát). (A százalékos gyakoriságok meghatározásánál mindig az adott település vagy térség teljes határnévállományát tekintem 100%-nak.)

52. ábra: Az egyrészes határnevek megoszlása a vizsgált térségekben

A térkép tanúsága szerint az egyrészes nevek a határon túli térségekben igen jellemző névtípusnak mondhatók. Míg a magyarországi területen az egyrészes nevek aránya egyetlen település esetében sem haladja meg a 30%-ot, a határon túli területeken kiugró értékekkel is szép számban találkozunk. Az egyrészes nevek dominanciája főként az ukrán–román határ mentén fekvő települések esetében rajzolódik ki: a romániai területen Mikola, Kökényesd és Halmihegy emelhető ki, ahol a határneveknek több mint a fele egyrészes, sőt az utóbbi esetében ez az arány 76%. Hasonlóan magas értéket mérhetünk az ukrain területen Aklihegy és Újakli esetében, ahol a határnevek 78%-a egyrészes struktúrával rendelkezik, de Tiszaújlak és Csepe határnevei körében is az egyrészes nevek túlsúlya jellemző.

Az egy- és kétrészes névszerkezetekben kifejeződő szemantikai tartalom alapján – a folyóvíznevekhez hasonlóan ez esetben is – beszélhetünk fajtajelölő (F), sajátosságot kifejező (S), illetve megnevező (M) névrészfunkciókról. Az egyrészes helynevekben bármely funkció megjelenhet, a kétrészes nevek esetében pedig a névrészfunkciók háromféle kombinációja fordul elő: S+F (*Tölgyes-szeg*), S+M (*Kis-Árcius*) és M+F (*Pinkác-cser*) (vö. HOFFMANN 1993: 53–54). Ezeknek a struktúráknak a megoszlását mutatják be a vizsgált térségekben az 53. ábra diagramjai.

53. ábra: A szemantikai szerkezetek megoszlása a vizsgált térségek hatérneveinek körében

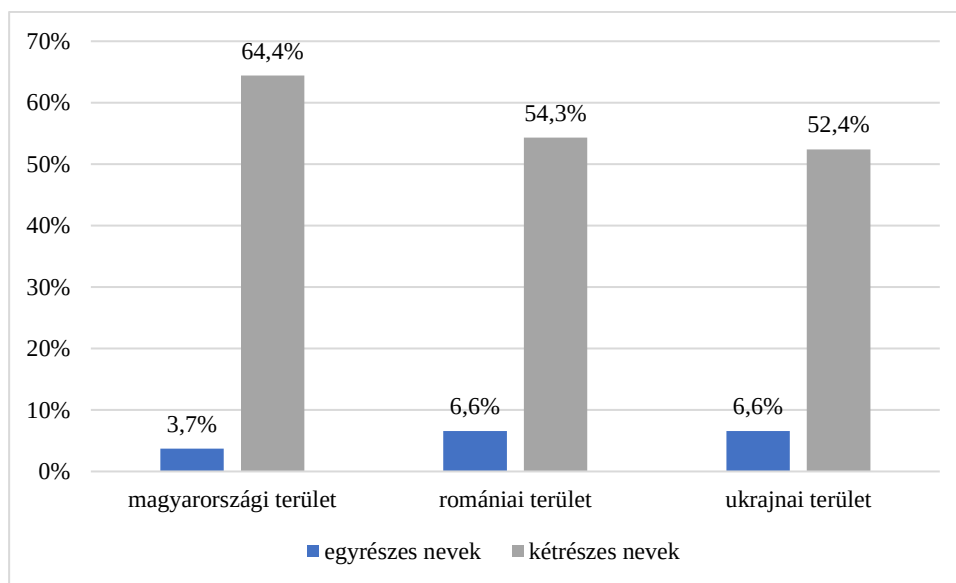
A szemantikai szerkezetek megoszlása a határon túli térségek esetében hasonló, míg a magyarországi területen nagyobb eltérésekkel számolhatunk. Itt az egyrészes nevek

mindhárom típusa ritkábban fordul elő, mint a romániai és ukrain területen, de legnagyobb eltérés az S funkció gyakoriságában mutatkozik: ez a struktúra ugyanis mintegy 10%-kal nagyobb arányban fordul elő a határon túli területeken. A kétrészes nevek közül az S+F szemantikai struktúra mutatkozik messze a legjellemzőbb szerkezetnek, az S+M, illetve M+F szerkezetek aránya meglehetősen alacsony mindhárom térségben.

A névrendszerek eltérései mind a funkcionális-szemantikai, mind pedig a lexikális-morfológiai szerkezetek terén megnyilvánulhatnak, így az alábbiakban ilyen szempontok szerint tanulmányozom a három ország vizsgálat alá vont településeinek határneveit.

3.2.Fajtajelölő névrészek

A fajtajelölő funkció mind az egy-, mind pedig a kétrészes nevek esetében kiemelt jelentőséggel bír, ez a névfunkció ugyanis valamennyi vizsgált térségben a határnevek csaknem kétharmadában jelen van. A földrajzi köznévi lexémát tartalmazó egy- és kétrészes nevek térségenkénti arányát az 54. ábra mutatja.

54. ábra: A földrajzi köznevet tartalmazó egy- és kétrészes határnevek térségenkénti aránya

A határon túli térségekben mind az egy-, mind pedig a kétrészes, földrajzi köznevet tartalmazó nevek aránya közel azonos, 6, illetve 53% körüli értéken áll. A magyarországi területen azonban az egyrészes fajtajelölő határnevek aránya alig több, mint a fele (3,7%) a

romániai és az ukrainai területen mért arányoknak. Az ide sorolható kétrészes nevek esetében ugyanakkor fordított a helyzet, hiszen a földrajzi köznévi utótagú kétrészes nevek aránya a magyarországi területen mintegy 10%-kal meghaladja a határon túli térségekben kapott értékeket. A fenti arányokat az is befolyásolja, hogy a *Disznólegelő*, *Ökörlegelő* típusú neveket egy- vagy kétrészes struktúráként értelmezzük-e.

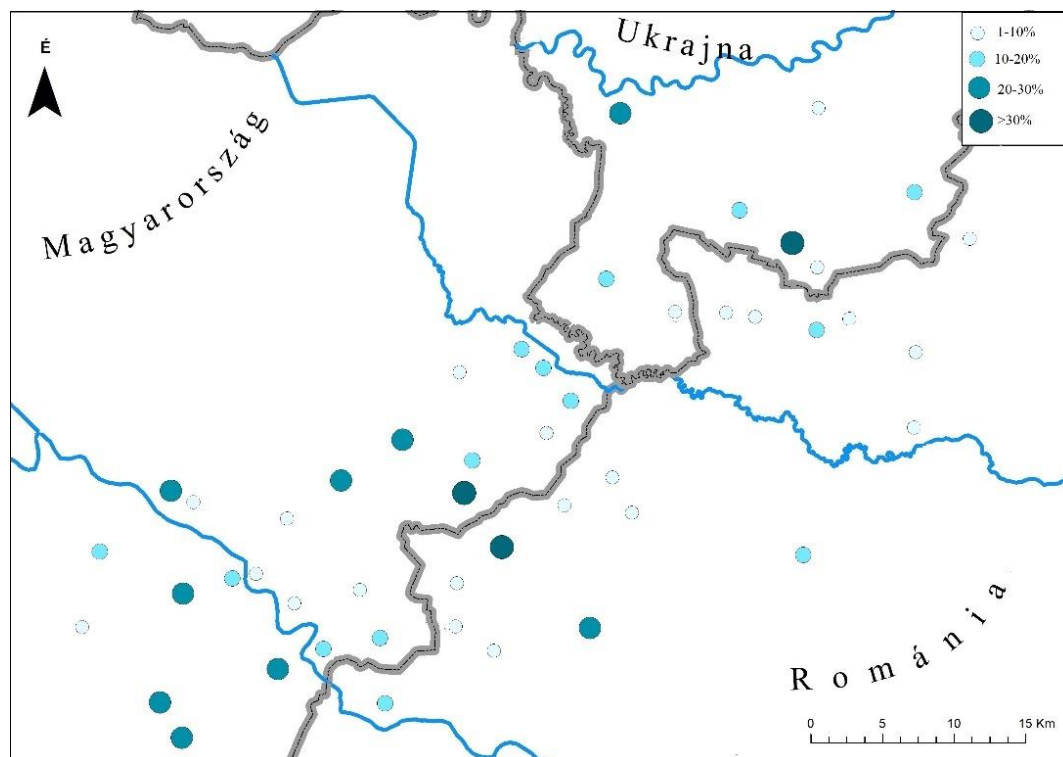
Amennyiben ezeket összetett földrajzi köznévből alakult nevekként értékeljük, úgy ezek az egyrészes F funkciójú nevek csoportját gyarapítják. Kétséges azonban, hogy az ilyen elnevezések valóban egyrészes neveknek tekintendők-e. HOFFMANN ISTVÁN a *Helynevek nyelvi elemzése* című munkájában a jelentéshasadással keletkezett nevek között tárgyalja ezt a szócsoporthat, kiemelve, hogy speciálisabb jelentésük miatt válnak alkalmassá a tulajdonnévi szerepre. Megjegyzi azonban azt is, hogy a névtudat ezeket kétrészes névnek érzékeli (1993: 96). PÓCZOS RITA az ide sorolható névadatokat a nyelvi környezetüket figyelembe véve vizsgálta, a kapott eredmények pedig többnyire a kétrészség mellett szóltak: ezeknek a helyneveknek gyakran olyan szinonimáik vannak, melyekkel utótagjukban megegyeznek, előtagjuk viszont a helynek egy más sajátosságát fejezik ki: pl. *Vásár/tér* ~ *Kocsmai/tér* (2010: 59). Erre a jelenségre az általam vizsgált névanyag is számos példát szolgáltat: pl. *Disznó/legelő* ~ *Kis/legelő* (Pátyod), *Ökör/legelő* ~ *Báró-tagosi/legelő* (Szamosangyalos), *Epres/kert* ~ *Cigány/kert* (Kisbábony). Ugyanakkor szót kell ejtenünk a *Dögtér*, *Hullámtér* típusú nevekről is. Ezek esetében az általam vizsgált névanyagot tekintve nem jellemző az előtagjukban eltérő szinonimák előfordulása, ami bizonyára azzal is összefügg, hogy a *tér* utótag a határnevekben nem tekinthető olyan tipikus helynévformánsnak, mint a fent említett *legelő* és *kert* földrajzi köznevek. Ezeknek a neveknek a kétrészes szerkezeteként való elemzése mellett szól azonban az a körülmény, hogy – ha előtagjukban nem is, de – utótagjukban különböző szinonimák ezek esetében is előfordulhatnak: a *Dögtér* szinonimájaként például megjelenik helyenként a *Dögtemető* névalak, illetve a *Hullámtér* szinonim párjaként a *Hullám* alak is előfordul egy ízben. Mindezek fényében az általam vizsgált térségek ilyen típusú neveit az elemzések során egységesen kétrészes S+F szerkezetű neveknek tekintem.

Az egyrészes, földrajzi köznévvvel azonos helynevek közül mindhárom térségben a *Legelő* névforma fordul elő leggyakrabban, de kiemelhetők még a *Forduló*, *Rét*, *Rekesz* 'terület, amelyet sövénnel vagy árokkal vettek körül' (FKnT. 274) (magyarországi

terület); a *Liget*, *Rét*, *Láz* 'erdei tisztás, irtás' (FKnT. 226) (romániai terület); illetve az *Erdő*, *Irtás* (ukrajnai terület) földrajzi köznévi elnevezések is. Noha a használatban lévő földrajzi köznévvvel azonos alakú helynevek a három térségben hasonló képet mutatnak, akadnak olyanok, melyek csak egy-egy térség névanyagában szerepelnek. Csak a magyarországi területen jelenik meg a *Palaj* 'folyó homokos, lapos partja' (FKnT. 260), a *Rekesz* és a *Fenék* 'valamely terület mélyebben fekvő része' (FKnT. 143). A romániai területen a *Lazna* 'gazos hely' (ÚMTsz.) és a *Fertő* 'mocsaras terület időnként vízzel újra megtelő tócsákkal' (FKnT. 145), az ukrajnai területen pedig a *Gyepű* 'felszántatlan gypsزالag' (FKnT. 166) és a *Vápa* 'vizenyős, mocsaras terület' (FKnT. 326) említhetők meg mint területi jellegzetességek.

Egyebek mellett a *palaj*, *fertő* és *vápa* földrajzi köznevet tartalmazó helynevek esetében bizonytalan lehet, hogy vizsgálhatók-e ezek a határnevekkel együtt, hiszen a HOFFMANN-féle tipológia értelmében sokkal inkább a vízparti helyek elnevezéseinek sorába illeszkednek. Mivel az általam vizsgált területet a Szamos és a Túr is átszeli, ilyen típusú nevek nagy számban előfordulnak. Mára azonban ezek jobbára megművelt területeket jelölnek, így a névhasználók körében jelentésük is megváltozott. Ennek fényében célszerűnek látom az elemzésüket a határnevek körében elvégezni

Földrajzi köznevek tipikusan kétrészes nevek utótagjaként jelentkeznek. Ilyen szerepben mindhárom térségben a *tag* 'a tagosított, művelés alatt lévő határ egyben lévő darabja' (FKnT. 305) a leggyakrabban használt földrajzi köznév. A magyarországi területen a határnevek 14,4 százalékában jelenik meg utótagként ez a lexéma. Hasonló érték jellemző az ukrajnai térségben, ott ez az arány 13,4%, a romániai területen viszont nagyjából feleakkora, mindössze 6,9%-os átlagérték jellemző. A *tag* földrajzi köznévi utótag előfordulásának gyakoriságát ugyanakkor érdemes településenként is megvizsgálni (lásd az 55. ábrát).

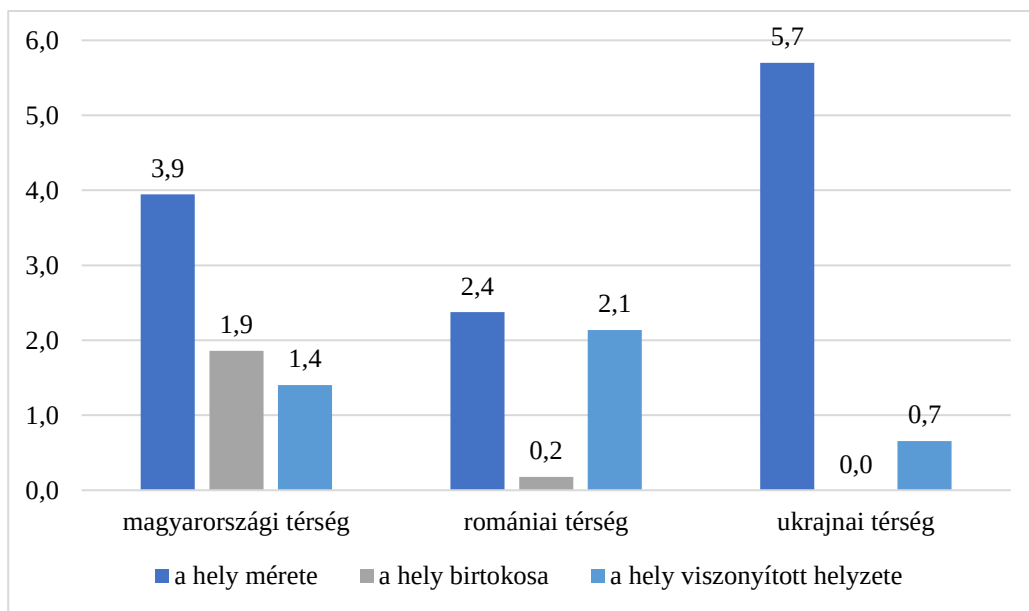
55. ábra: A *tag* földrajzi köznévi utótág a vizsgált térség határneveiben.

Noha a fent említett átlagértékek azt jelzik, hogy az ukrainai és a magyarországi területen a *tag* lexéma előfordulási gyakorisága közel azonos, a térképen jól látható, hogy az ukrainai települések mutatói sokkal inkább a romániai viszonyokkal rokoníthatók. Az ukrainai térség viszonylag magas átlagértéke a Nevetlenfalu és Tiszabökény esetében jellemző magas mutatókkal magyarázható: előbbi esetében 42%-os, utóbbinál pedig 25%-os gyakorisággal jelenik meg ez a lexéma. A térség többi településén azonban minden esetben 20% alatt marad ez az arány, sőt a vizsgált falvak közül négyben egyáltalán nem fordul elő a *tag* földrajzi köznévi. Hasonló a helyzet a romániai oldalon is, ott a települések háromnegyedében 10% alatti a névelem jelenléte (sőt köztük négyben teljesen hiányzik). Kiugróan magas érték mindössze Nagypeleske (43%) és Lázári (22%) esetében mutatkozik. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ezekben a falvakban viszonylag alacsony a határnevek száma, így ezek az arányok mindössze 19, illetve 11 névadatot takarnak. A *tag* földrajzi köznevet tartalmazó kétrészes nevek 92%-ának előtagja a hely birtokosát vagy használóját jelöli meg, így a névrész gyakoriságában mutatkozó területi eltérések bizonyosan összefüggnek a birtoklás kifejezésére használt névminták különbségeivel.

A *tag* mellett az öt leggyakrabban használt földrajzi köznév között szerepel mindhárom térségben a *legelő* és a *kert* utótag. A magyarországi területről kiemelhetjük még a *tábla*, *föld* és *dűlő*, a romániai térségből az *erdő*, *föld* és *tábla*, az ukrainai területről pedig az *erdő*, *alj* és *láz* földrajzi közneveket. Noha világosan kitűnik, hogy az utótagként leggyakrabban megjelenő földrajzi köznevek között a vizsgált térségekben gyakoriak az átfedések, néhány területi eltérésre is érdemes rámutatnunk. A magyarországi települések esetében a *dűlő* földrajzi köznév a határneveknek mintegy 3%-ában fordul elő utótagként, míg a romániai területen ez az arány mindössze 0,5%, az ukrainai falvakban pedig egyetlen határnévben sem jelenik meg ez a lexéma. Még érzékletesebb a különbség, ha az arányok mellett a nevek számára is utalunk: míg a magyarországi területen 88, a romániai területen mindössze 8 névben szerepel utótagként a *dűlő* földrajzi köznév. Ezzel épp ellentétes helyzet mutatkozik a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév térségenként történő felhasználtságában. A romániai és ukrainai területen 2,5%-os, illetve 2%-os gyakorisággal jelenik meg ez a lexéma, ezzel szemben a magyarországi területen mindössze 3 névben fordul elő, ami a határneveknek alig 0,1%-át teszi ki.

3.3. Megnevező szerepű névrészek

A megnevező funkció mind az egy-, mind pedig a kétrészes nevek körében periférikus helyzetben van valamennyi vizsgált térség névrendszerében. A névfunkció gyakorisága azonban vidékenként kisebb eltérést mutat. Az egyrészes M funkciójú nevek az ukrainai térségben jelentkeznek legnagyobb arányban, ott a határnevek 6,4%-át teszik ki, a romániai területen ennél kisebb, 4,5%-os arány jellemző, a magyarországi területen pedig mindössze a nevek 2,8%-a M funkciójú. Fordított a helyzet a kétrészes S+M szerkezettel leírható nevek esetében: ezek aránya ugyanis a magyarországi területen a legnagyobb, a határnevek közel 10%-át teszik ki, míg a határon túli területeken e névszerkezet aránya 6% körül mozog. Ez azt jelzi, hogy a helynevek differenciálása, azaz egy adott nevet viselő terület kisebb egységeinek az alpnév felhasználásával történő másodlagos megnevezése a magyarországi térségben jóval gyakoribb. Újabb területi eltéréseket figyelhetünk meg akkor, ha azt is vizsgáljuk, hogy az M funkciójú névrészhez kapcsolódó sajátosságjelölő előtag a helynek milyen tulajdonságát jelöli meg (lásd az 56. ábrát).

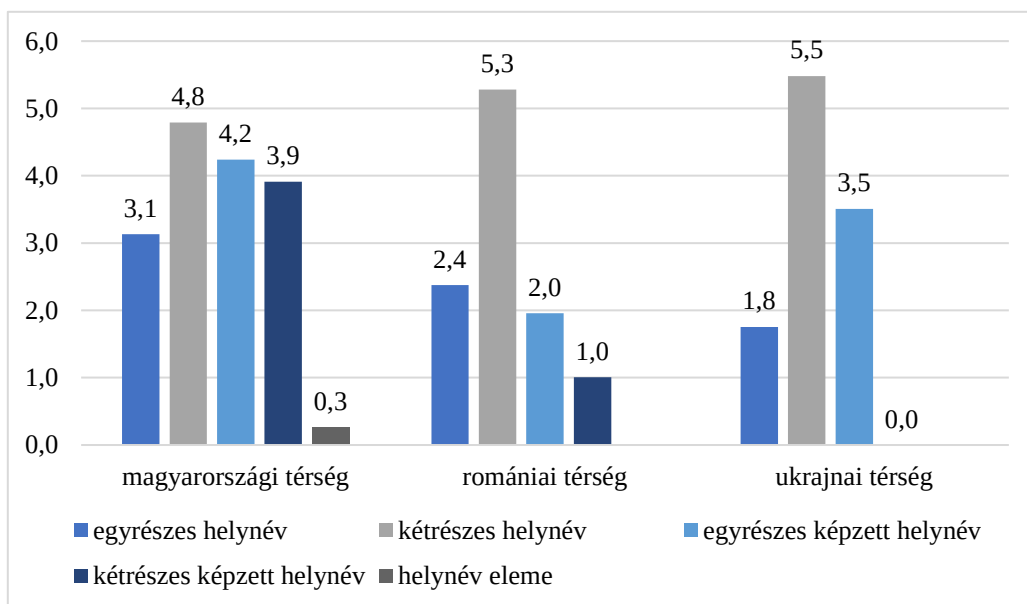
56. ábra: A megnevező funkciójú utótaghoz kapcsolódó sajátosságjelölő határnévreszek szemantikai megoszlása.

Megnevező funkcióban álló névrészekhez tipikusan a hely méretére utaló sajátosságjelölő előtag kapcsolódik mindhárom térségben. Olyan nevek tartoznak ide, mint a *Kis-Kerek-szeg*, *Nagy-Kerek-szeg*, *Kis-Banké*, *Nagy-Banké*, *Kis-Csókás*, *Nagy-Csókás* stb. Ugyancsak jellemzőnek mondható a hely viszonyított helyzetének megjelölése az S funkciójú előtagban. Ide sorolhatók a következő nevek: *Alsó-Német-tag*, *Felső-Német-tag*, *Külső-Barackos*, *Belső-Barackos*, *Belső-Varga-láz*, *Külső-Varga-láz* stb. Az említett szemantikai típusok a romániai területen hasonló arányban jelennek meg, ezzel szemben a magyarországi és ukrajnai területen a hely relatív helyzetét megjelölő nevek aránya jócskán elmarad a hely méretére utaló nevek mutatóitól. Még inkább szembeötlő eltérés, hogy míg a határon túli térségekben más szemantikai csoport csak elvétve fordul elő az itt vizsgált névtípus előtagjaként, addig a magyarországi területen tekintélyes számban jelennek meg a hely birtokosát kifejező előtagok (pl. *Madarassy-féle-Kis-erdő*, *Kürthy-Kenderátó*, *Szuhányi-Kis-tag*, *Báró Nagy-legelője*, *Győry Endre-féle-Hosszuerdő*, *Sinkó Terca-féle-Mocsolya*, *Balogh-Vágás* stb.). Ebben a térségben kisebb számban ugyan, de más szemantikai jegyek is felbukkannak az ide sorolt nevek előtagjában. Kifejeződhet a hely alakja (*Görbe-Szepesz*), hőmérséklete (*Hűvös-Égeralja*), kora (*Új-Péchy-tag*), használója (*Pap Nyilasa*), tájrész vagy település közelében való fekvése (*Pocvégesi-*

Kertalja, Angyalosi-Izgét) stb. A romániai és főként az ukrainai névanyagban ilyen névtípusokkal csak elvétve találkozhatunk.

Helynévi lexémák a megnevező funkció mellett megjelennek lokális viszonyt jelölő S funkciójú névrészekben is. Az ide sorolható nevek a határon túli térségek névállományában közel azonos arányban fordulnak elő. A romániai területen 10,7, az ukrainai térségben pedig 10,8% a lokális viszonyt jelölő helynévi névrészek gyakorisága. A magyarországi településeket tekintve azonban ennél nagyobb, 16,3%-os arány mutatkozik.

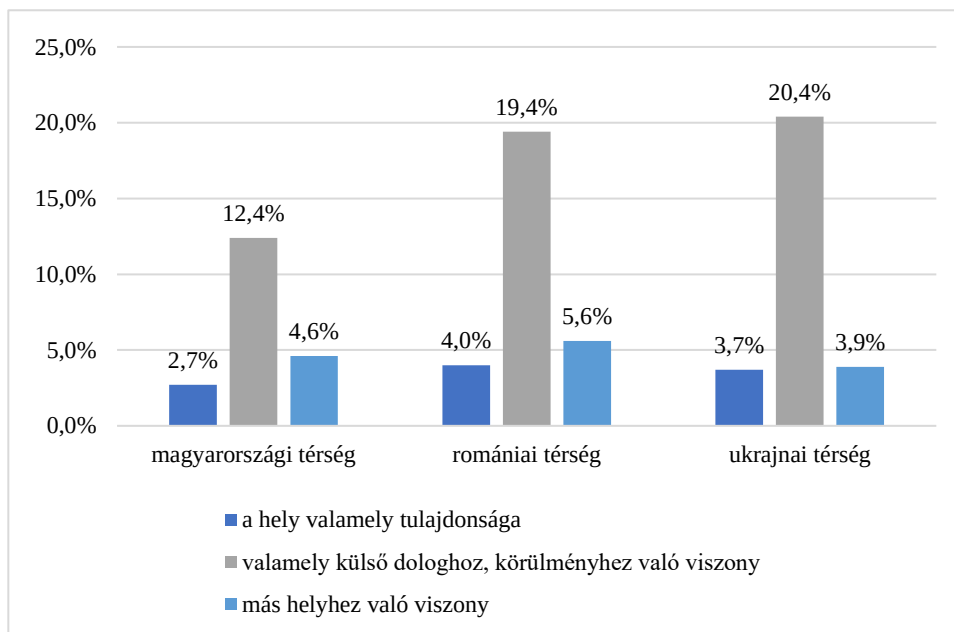
Azon túl, hogy a magyarországi területen gyakrabban jelennek meg helynévi lexémák sajátosságjelölő funkcióban, az ilyen szerepben álló helynevek típusait tekintve is változatosabb képet mutat ez a térség (lásd az 57. ábrát). Noha mindhárom területen a kétrészes nevek vesznek részt leggyakrabban új nevek alkotásában (*Kis-erdő-láb, Póka-telek alja, Nagy-erdő-dűlő*), a magyarországi névanyagban az egyrészes helynevek (*Galambos alja, Cselősz-oldal, Turc-láz*), illetve a képzővel ellátott egy- és kétrészes helynévi struktúrák (*Csengeri-dűlő, Majori-tag, Pap-erdei-tábla, Gémes-tói-rét*) aránya sem mutat lényeges lemaradást. Ezzel szemben a határon túli térségekben ez utóbbi struktúrák jóval ritkábban jelennek meg új helynevekben.

57. ábra: Az S funkcióban megjelenő helynévi névrészek előfordulása a vizsgált térségekben

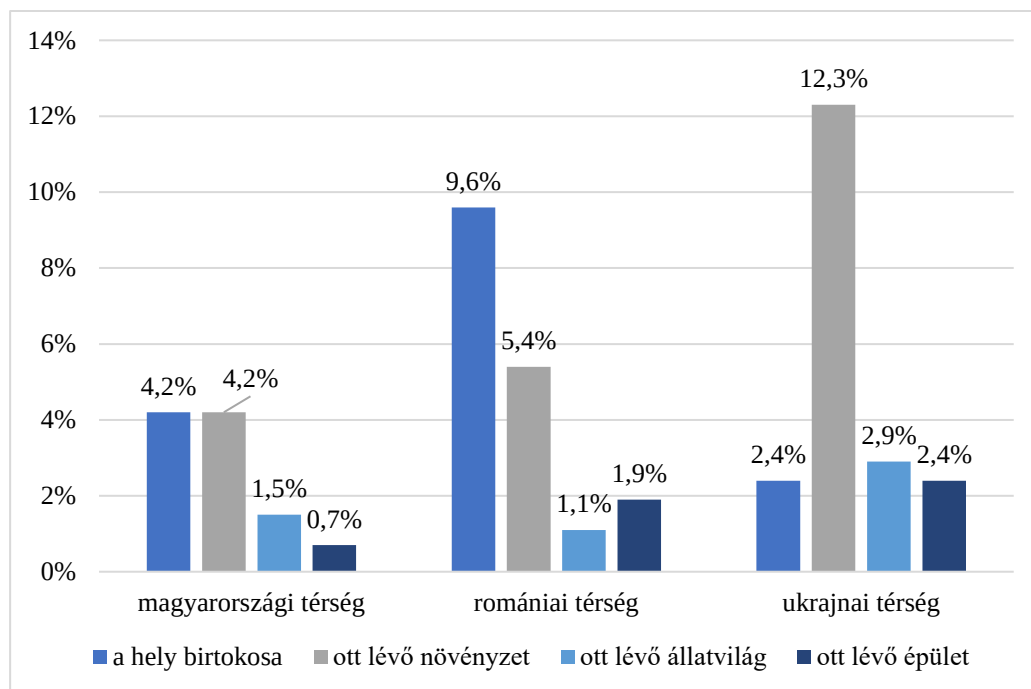
3.4. A hely sajátosságát megjelölő névrészek

A vizsgált névállományokban a legjelentősebb funkcionális csoportot a sajátosságjelölő névrészek alkotják. Ez a névfunkció az egyrészes nevek között is szép számban megjelenik. A hely sajátosságára utaló névrészek között különbséget kell tennünk aszerint, hogy a helynek mely sajátossága fejeződik ki benne. Az 58. ábra diagramja a sajátosságfunkció belső megoszlását mutatja az egyrészes nevek körében.

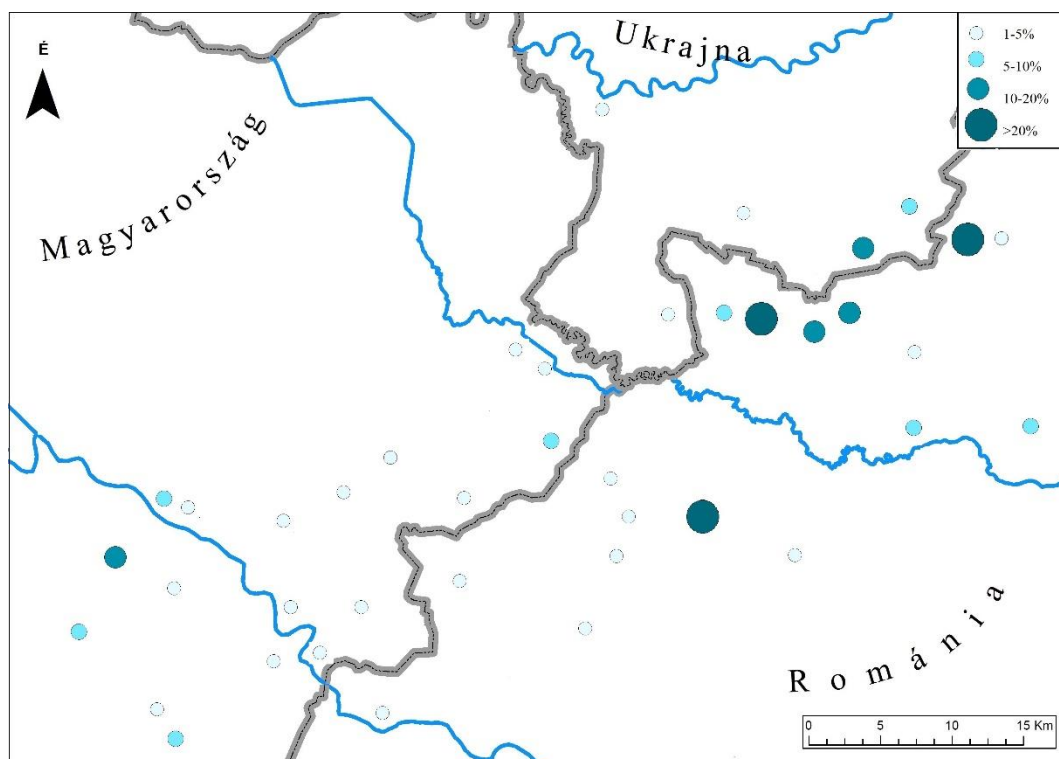
58. ábra: A sajátosságjelölő névrészek szemantikai megoszlása egyrészes határnevekben

A hely sajátosságára utaló egyrészes nevek között a külső dologhoz, körülményhez való viszonyt kifejező nevek alkotják a legnépesebb csoportot. A határon túli területeken az ide tartozó nevek aránya 20% körül mozog. Jól alacsonyabb értéket láthatunk a magyarországi térségben, ahol ez az arány 12,4%. Az itt mutatkozó eltérések jobb megvilágítása érdekében célszerű az említett szemantikai csoport belső megoszlását is áttekinteni (lásd az 59. ábrát).

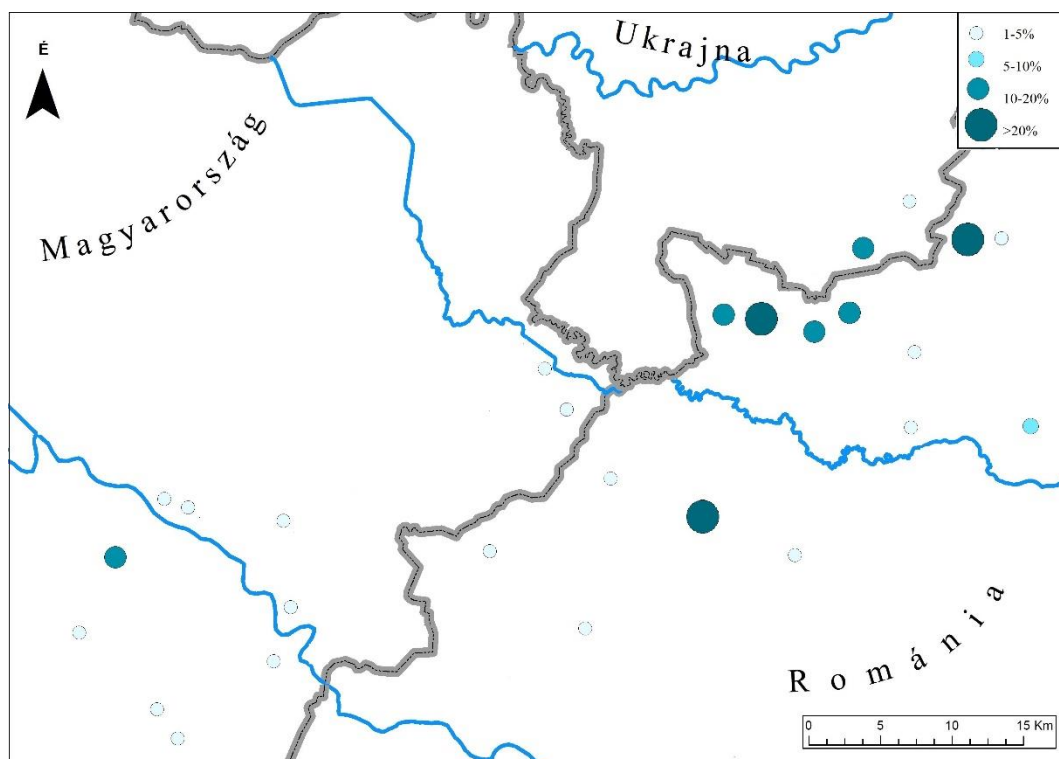
59. ábra: A helynek a külső dologhoz való viszonyát kifejező névrészek leggyakoribb típusai az egyrészes határnevekben.

A diagramból jól kivehető, hogy az eltérések hátterében többek között a birtoklás kifejezésére használt eltérő névminták állnak. Noha a hely birtokosának megjelölése tipikusan kétrészes helynévstruktúrákkal történik, a romániai térségben igen gyakoriak a birtokosra utaló egyrészes nevek, ott a határnevek 9,6%-a sorolható ide. Ezzel szemben a magyarországi és ukrajnai területen a névhasználók jóval ritkábban használnak egyrészes struktúrát a birtoklás megjelölésére. Ezeken a területeken a határneveknek mindössze a 4,2%-át, illetve 2,4%-át teszi ki ez a névtípus. A területi eltérések pontosabb megvilágítása érdekében azonban az átlagértékek mellett érdemes a névtípus előfordulását településenként is megvizsgálni (ezt látjuk a 60. ábrán). A térképen jól kirajzolódik, hogy a birtokosra utaló egyrészes nevek használatának gócpontja a romániai térség északi, határ menti területe. A 20%-os gyakoriságot meghaladó települések közül Mikolát és Halmihegyet lehet kiemelni, ezek névállományában ugyanis a névtípus előfordulása eléri a 32, illetve az 53%-ot. A térség délebbre fekvő területein azonban igen kis mértékű a jelenléte, sőt olyan települések is akadnak, ahol egyáltalán nem fordul elő ilyen elnevezés.

60. ábra: A birtokosra utaló egyrészes határnevek megoszlása a vizsgált területen

Egyrészes nevek esetében a birtoklás kifejezése pusztá személynév vagy személyt jelölő közszó felhasználásával történik (*Balogh, Fóris*), illetve jelölt szerkezetet is alkalmaznak erre a funkcióra, amit az *-é* birtokjeles forma képvisel (pl. *Csajláé, Tobáké, Burjáké, Szemák Pistáé* stb.). Ez utóbbi struktúra elterjedési területét szemlélteti a 61. ábra.

61. ábra: Az -é birtokjel használata a vizsgált terület határneveiben

Az -é birtokjeles helynevek ugyancsak a romániai térség északi területén gyakoriak. A többi térségben feltűnően kevés település névrendszerében használatos ez a névszerkezet: a magyarországi térségben inkább csak a Szamos menti települések névanyagában találkozunk kisebb arányban -é birtokjeles alakokkal, az ukrainai térségnek pedig mindössze két településén adatolható ez a névtípus. Jellemző körülmény továbbá, hogy a magyarországi településeken az -é birtokjeles nevek szinonimájaként nagyon gyakran birtokos jelzős szerkezetek szerepelnek (pl. *Csóké ~ Csók-tag*, *Doktoré ~ Doktor-tag*, *Jelesé ~ Jeles-tábla*, *Groszmané ~ Groszman-tag* stb.). Ezzel szemben a romániai területen a legtöbb birtokjellel ellátott névnek nincs kétrészes szinonimája. Ez is azt mutatja, hogy az ilyen névalakok megjelenése a magyarországi területen inkább csak esetleges, míg a romániai térségben az -é birtokjel használata jellemző névalkotási modell. Az -é birtokjellel alakult neveknek a nyelvterület keleti részén való gyakoribb használatára HOFFMANN ISTVÁN is felhívta a figyelmet (1993: 85), illetve DITRÓI ESZTER is hasonló következtetésre jutott a Veszprémi járás, a Fehérgyarmati járás és a csíki térség névrendszereinek összevető vizsgálata során: a tárgyalt toldalékelem szinte kizárólag a

csíki térségben volt jellemző (2017: 59). Az általam vizsgált szatmári térség adatai részben megfelelnek ennek a tendenciának, azonban az is világosan látszik, hogy a névelem gyakoriságának növekedése a keleti területek felé haladva semmiképpen sem folyamatos, a névelem használata sokkal inkább egy-egy kisebb térség (a romániai terület északi része és a magyarországi Szamos menti terület) köré összpontosul.

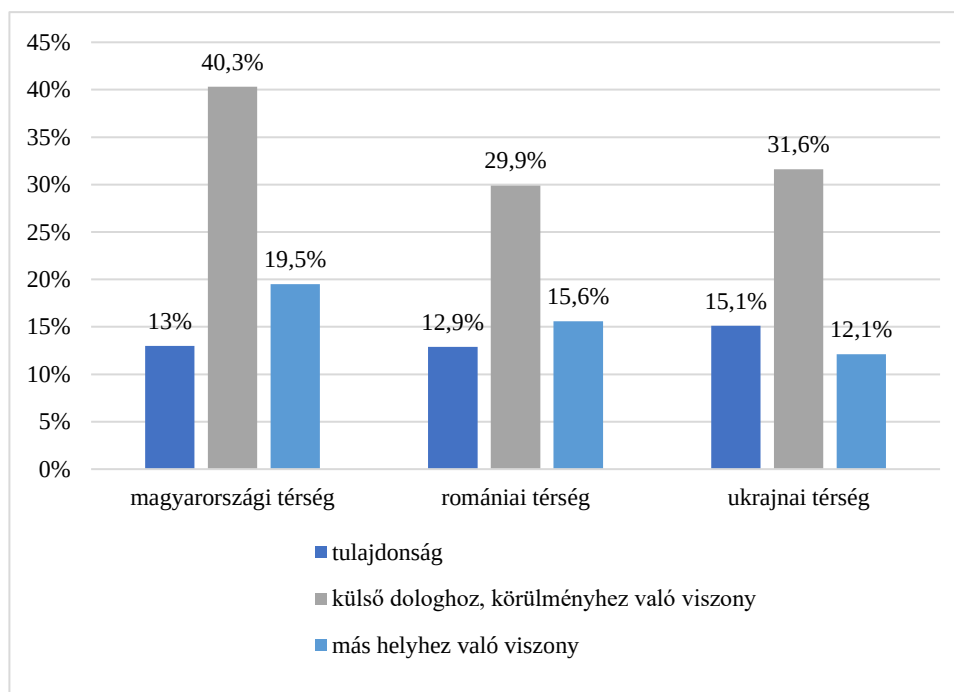
A hely birtokosát megjelölő egyrészes nevek tárgyalásakor nem mehetünk el szó nélkül egy a magyarországi területen jelentkező sajátos névtípus mellett. Ezekben a nevekben a személynévhez vagy személyt jelölő közszóhoz a *-féle* névelem kapcsolódik: *Mátyás-féle*, *Szabó Károly-féle*, *Szaplonczayné-féle*, *Egyház-féle* stb. HOFFMANN ISTVÁN is említést tesz hasonló szerkezetű nevekről, s úgy véli, hogy azok az *-é* birtokjeles nevek szerkezeti átalakulása révén keletkeztek: a *Vitézeké* ~ *Vitézeké-féle* névpárt hozza erre példaként (1993: 86). Az általam vizsgált névanyagban azonban egyetlen esetben sem jelenik meg a név szinonimapárjaként a birtokjeles alak, ami a névtípus elsődleges alakulásmódját jelzi. Mindez arra utal, hogy a *-féle* képzőszerű utótag e területen helynévformánsként működve önmagában is alkalmas helynevek létrehozására.

A birtoklás mellett egyéb motivációk is szép számban előfordulnak az egyrészes határnevekben. Mindhárom térségben gyakori a helyre jellemző növényvilág megjelölése, azonban legsűrűbben az ukrain területen találkozunk ilyen típusú nevekkel. Arányuk ebben a térségben kétszerese a romániai és háromszorosa a magyarországi területen mért értékeknek. A növénynévi lexéma az ide tartozó neveknek mintegy háromnegyedében *-s* képzővel áll. Ebből a szempontból területi eltérések nem jellemzők. Ezek köréből a következő neveket hozhatjuk példaként: *Égeres*, *Rekettyés*, *Szilvás*, *Diós* (ukrain terület); *Akácós*, *Mogyorós*, *Szilas*, *Gesztenyés* (romániai terület); *Gyümölcsös*, *Meggyes*, *Csicsókás*, *Nyíres*, *Szőlős* stb. (magyarországi terület). Kisebb arányban ugyan, de képző nélkül álló növénynévi lexémák is alkotnak egyrészes neveket: pl. *Cser*, *Éger*, *Bükk*, *Tövis*, *Rekettye* stb. A helyre jellemző állatvilág kifejezése is megjelenik egyrészes nevekben. Ezek aránya a növényzetre utaló nevekhez hasonlóan az ukrain térségben a legmagasabb. Döntő többségük ugyancsak *-s* képzővel alakult (pl. *Méhes*, *Csókás*, *Gólyás*, *Kígyós*, *Nadályos* stb.), de képző nélkül álló nevek is adatolhatók (pl. *Bagoly*, *Szúnyog*, *Limbuc*, vö. *limbuc* 'bíbic' stb.). Egyrészes nevekben viszonylag gyakori az ott lévő épület, építmény megjelölése: *Kutas*, *Akol*, *Gulyakút*, *Keresztnél* stb. A tulajdonságra utaló egyrészes nevek

egyik leggazdagabb csoportját a terület méretét kifejező nevek alkotják (pl. *Hosszú, Negyvenköblös, Egyholdas, Nyolcvékások, Tizenhárom, Héthehtár* stb.), de találunk a hely alakjára (*Horgos, Hegyes, Kankó, Háromszegletes, Nadrág* stb.), hangjára (*Bömbölő, Zúgó, Dobogó, Bögető* stb.), anyagára (*Kövecses, Agyagos, Homokos* stb.), egyéb tulajdonságára (*Lágyos, Kenyeres, Aranyos, Ötkoronás, Ördöngős*) stb. utaló neveket is.

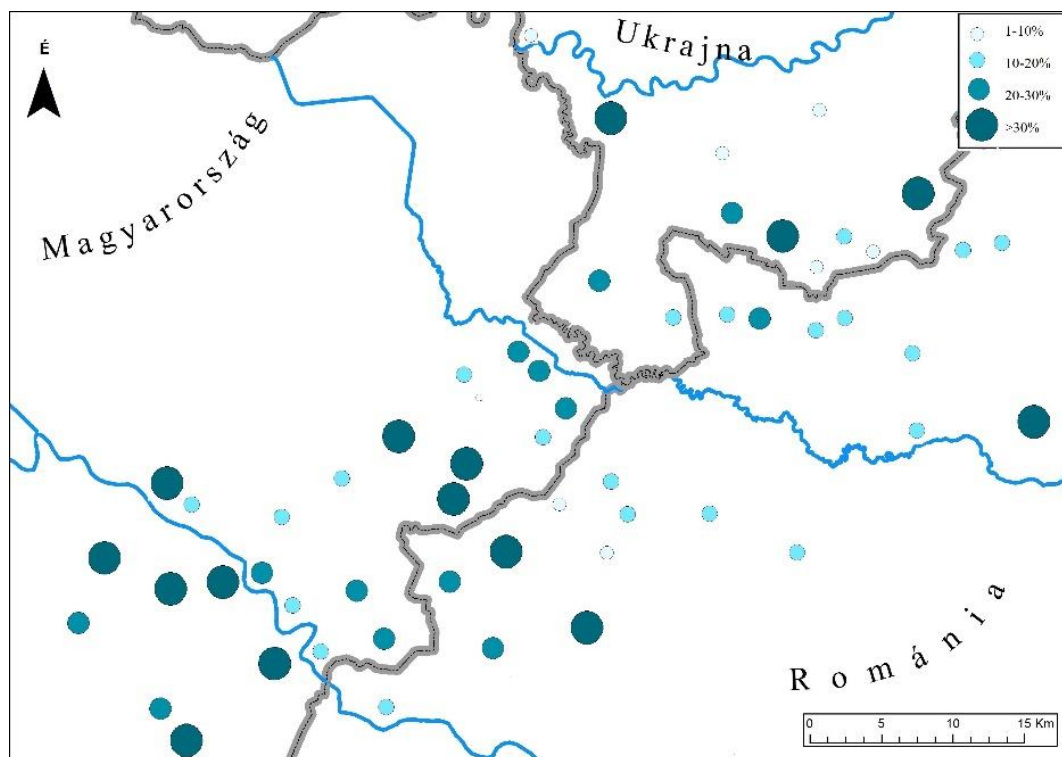
A lokális viszony kifejezése is megjelenik egyrészes szerkezetekben. A táj természetföldrajzi jellegéből adódóan a vizsgált térségekben igen gyakoriak a víz közelében való fekvésre utaló nevek. A magyarországi térségben ez alkotja a lokális viszonyt jelölő nevek legnépesebb csoportját. Példaként említhetjük a *Forrás, Erge, Csengeritő, Gémető, Halastó, Feketevíz, Kövespatak* stb. elnevezéseket. Ezek a korábban vizek elnevezésére szolgáló helynevek metonimikus névalkotás eredményeképpen ma már határnevek elnevezéseként funkcionálnak. Hasonló a helyzet az egykori tanyanevek esetében is, ezek többsége ma már nem lakott helyet, hanem a helyén lévő megművelt területet jelöli (*Tobák tanyája, Szegedi-tanya, Szabó-tanya, Simon-tanya, Ilona-major* stb.). Ez a névtípus a romániai térségben adatolható legnagyobb arányban. Tájrész közelében való fekvésre utalnak továbbá az *Erdő mellett, Paládi erdő alatt, Temetőmnél, Zsidó kert alatt* típusú viszonyjelölő szerkezetek is.

Sajátosságjelölő névrészek tipikusan kétrészes szerkezetek előtagjaként jelentkeznek. Az alábbi diagram a sajátosságfunkció belső megoszlását mutatja a kétrészes nevekben (lásd a 62. ábrát).

62. ábra: A sajátosságjelölő névrészek szemantikai megoszlása kétrészes határnevekben

A vizsgált térségekben a különböző névfunkciók megoszlása hasonló képet mutat. Az egyrészes nevekhez hasonlóan a legnépesebb csoportot a külső dologhoz, körülményhez való viszonyt megjelölő névrészek alkotják, a határon túli térségekben az összes névnek kevesebb mint egyharmada, a magyarországi területen pedig 40%-a tartalmaz ilyen névrészt. Az e csoportba tartozó nevek közül itt is kiemelt kategóriának számít a hely birtokosára utaló nevek csoportja. A hely tulajdonosára utaló kétrészes nevek a magyarországi és ukrajnai térségben a határneveknek nagyjából egynegyedét teszik ki (27% és 23%), míg a romániai területen ezek aránya jóval alacsonyabb (17%), ezen a területen ugyanis — ahogy azt az egyrészes nevek áttekintéséből is láthattuk — a birtoklás kifejezése gyakran egyrészes nevekkel történik. A vizsgált településeken a kétrészes, birtoklást kifejező nevek gyakoriságát az alábbi térkép szemlélteti (lásd a 63. ábrát).

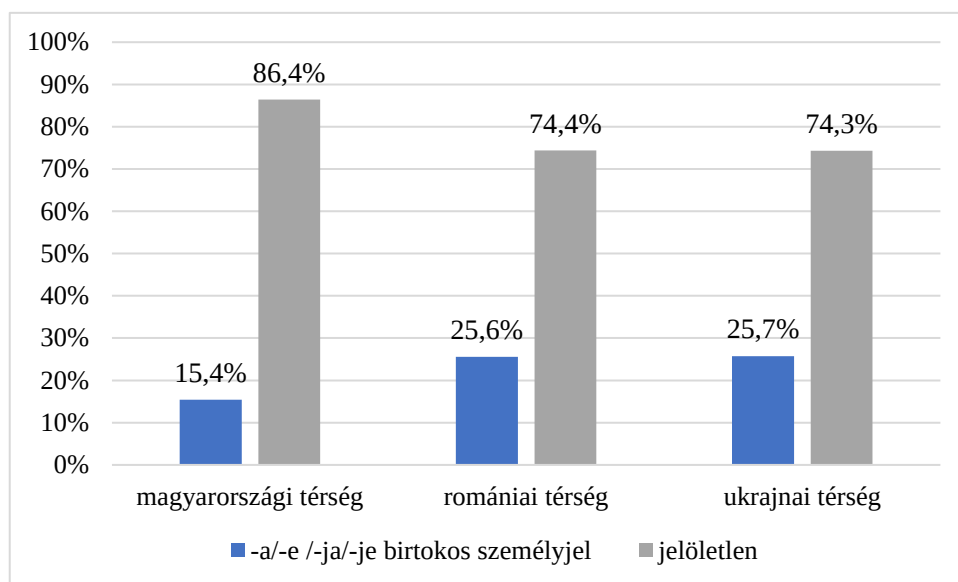

63. ábra: A birtokosra utaló kétrészes határnevek elterjedése a vizsgált területen

Az ukrajnai és magyarországi területen a települések legnagyobb részében egyértelmű, hogy a névhasználók a kétrészes névstruktúrákat részesítik előnyben a birtokviszony megjelölésére. A romániai térségben azonban e névszerkezetek a déli területen tűnnek fel nagyobb arányban. Az északi, határ menti településeken a gyakoriságuk jellemzően 20% alatt marad, itt ugyanis az ilyen funkcióban álló egyrészes struktúrák nagyarányú előfordulása jellemző.

Ha a birtokosra utaló kétrészes nevek nyelvi megformálását vizsgáljuk, jelentősebb eltérésekre bukkanhatunk. Kétrészes nevekben a birtoklás kifejezése történhet jelöletlen birtokos jelzős szerkezetekkel (pl. *Bartha-rekesz*, *Lengyeltag*, *Gyene István-tag*, *Lukács-lapos*, *Kún-szeg* stb.), illetve az *-a/-e/-ja/-je* birtokos személyjel utótagon való használatával (pl. *Horváthok tagja*, *Balla gorondja*, *Csürökné kertje*, *Zsiga táblája*, *Kotró sűrűje*, *Kisasszonyok tagja* stb.). Az 64. ábra diagramja ezeknek a struktúráknak a megoszlását mutatja a vizsgált térségekben. Annak érdekében, hogy a tárgyalt névtípus nyelvi felépítésében mutatkozó területi eltéréseket szemléletesebben bemutathassam,

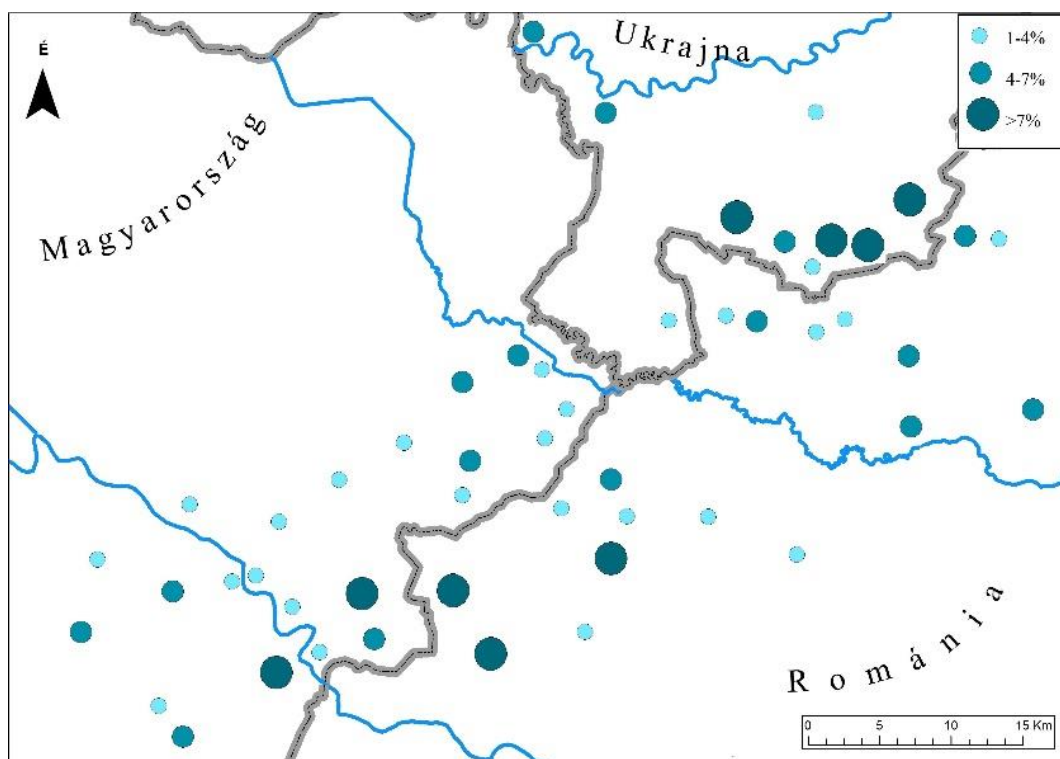
ebben az esetben a százalékos gyakoriság kiszámításánál a birtokosra utaló kétrészes nevek számát tekintetem 100%-nak.

64. ábra: A birtoklás kifejezésére szolgáló struktúrák megoszlása kétrészes határnevekben

Noha mindhárom területen a jelöletlen struktúrák túlsúlya jellemző, a határon túli térségekben az ide tartozó nevek egynegyedét jelölt szerkezetek alkotják. Ezek aránya a magyarországi területen jóval kevesebb, mindössze 15%. Ez a területi eltérés az említett névtípus térképi megjelenítésekor is világosan megmutatkozik (lásd az 65. ábrát).

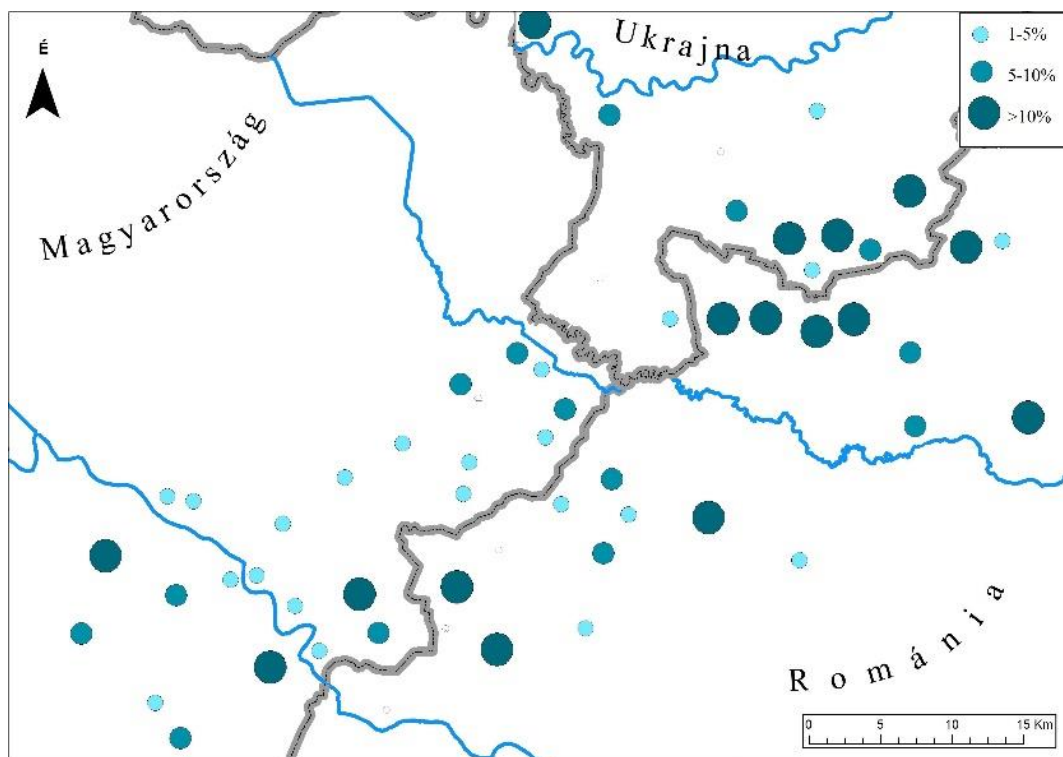
A birtoklást kifejező struktúrák terén jelentkező területi eltéréseket DITRÓI ESZTER is vizsgálta a csíki régió, a Fehérgyarmati és a Veszprémi járás névrendszereinek bevonásával. Összevető vizsgálatából kiderült, hogy a birtokos személyjel használatának gyakorisága a nyelvterület keletibb területein nagyobb (2017: 60). A birtokos személyjeles névalakok fokozott jelenlétét (a birtoklásra utaló nevek mellett más névtípusok körében is) BÁRTH M. JÁNOS a székelyföldi terület történeti és élőnyelvi névanyagára vonatkozóan is megállapítja (2018: 139–143). A névtípusnak a keleti, határon túli területeken való gyakoribb használata az általam vizsgált térségekben valamelyest ugyancsak kirajzolódni látszik.

65. ábra: A birtoklást jelölt kétrészes struktúrával kifejező határnevek elterjedése

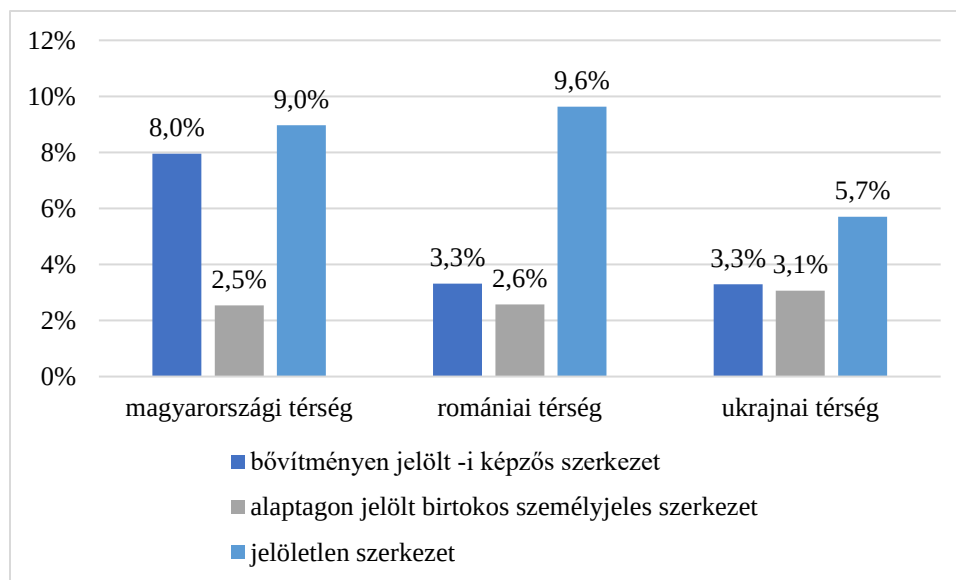
Figyelembe véve a korábbi megfigyelésünket is, miszerint az -é birtokjellel alakult egyrészes nevek a nyelvterület keleti része felé haladva válnak egyre gyakoribbá, talán nem megalapozatlan az a következtetés, hogy a birtoklás kifejezésében a jelöltség a keleti nyelvterület meghatározó vonása, míg a nyugati területeken inkább a jelöletlenség dominál. Ezt a feltételezést erősíti a birtokviszony kifejezésére szolgáló egy- és kétrészes jelölt struktúrák gyakoriságát együttesen ábrázoló térképlap is (lásd a 66. ábrát).

A térképen jól kirajzolódik, hogy a birtokviszonyt jelölt struktúrával kifejező nevek legmarkánsabban az ukrán–román országhatár mentén jelentkeznek. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy míg a romániai oldalon mindez főként az -é birtokjel nagyarányú használatát jelenti, addig a határ ukránai oldalán a kétrészes struktúrák dominálnak.

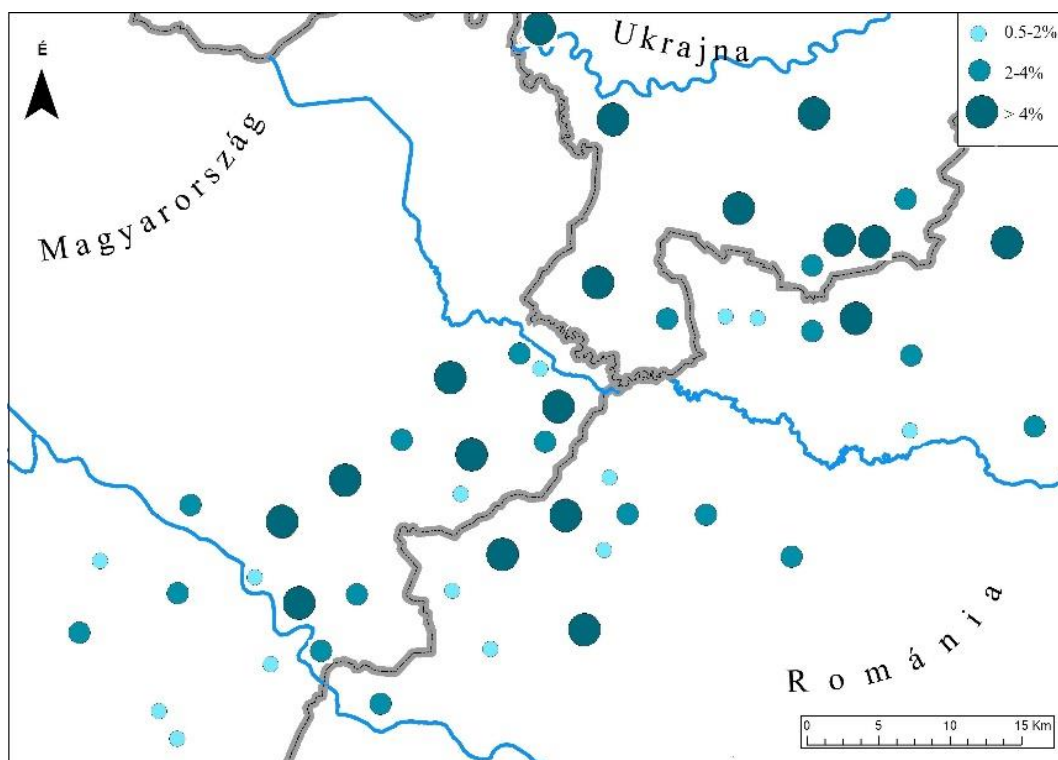
66. ábra: A birtoklást jelölt struktúrával kifejező egy- és kétrészes határnevek elterjedése a vizsgált területen

A lokális viszonyt kifejező nevek lexikális morfológiai szerkezetét tekintve is területi eltérések mutatkoznak, melyek a birtoklást kifejező nevek esetében tapasztaltakkal némileg ellentétes képet mutatnak. Kétrészes nevekben a lokális viszony kifejezésére a jelöltség szempontjából többféle struktúra alkalmazható: az alaptagon jelölt birtokos személyjeles szerkezet (pl. *Telek alja*, *Domb alja*), bővítményi tagon jelölt *-i* képzős szerkezet (pl. *Géci-rét*, *Kerekes-tagi-legelő*), valamint jelöletlen szerkezet (pl. *Gőgő-part*, *Belső-kert*). Az alábbi diagram ezek megoszlását mutatja a vizsgált térségekben (lásd a 67. ábrát).

67. ábra: A hely más helyhez való viszonyát kifejező szerkezetek megoszlása a határnevek körében

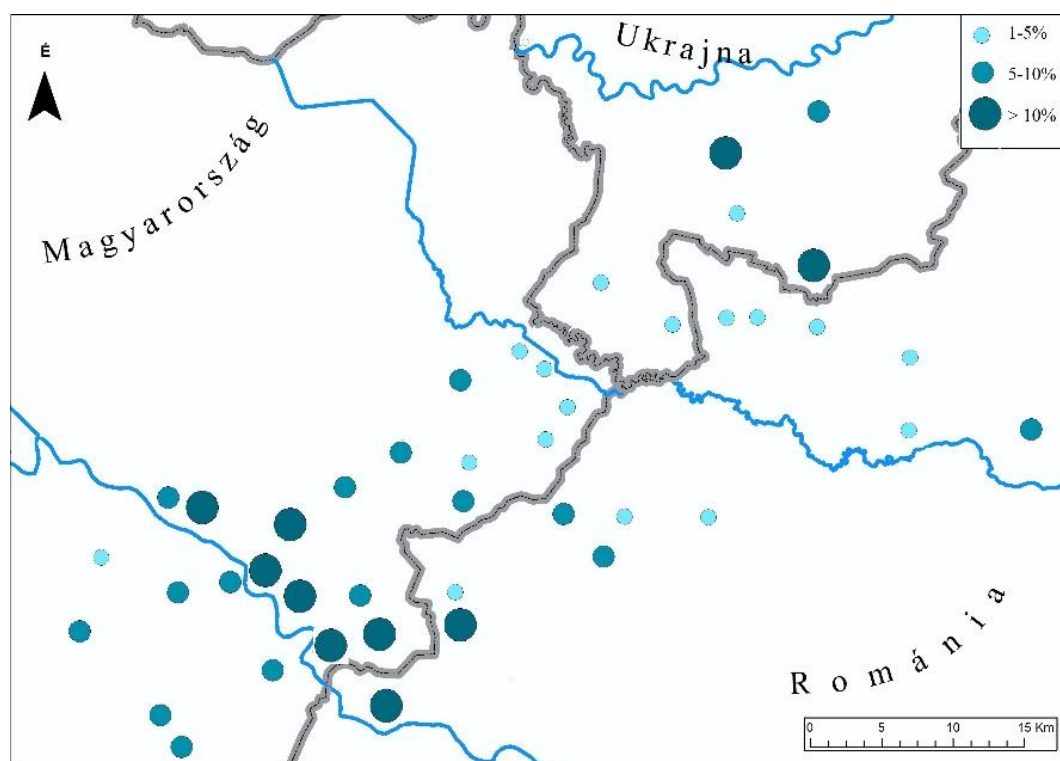
Mindhárom területen a jelöletlen struktúrák alkotják a legnépesebb csoportot, ezzel szemben az alptagon jelölt birtokos személyjeles szerkezetek gyakorisága valamennyi területen alacsony.

68. ábra: Az alptagon jelölt birtokos személyjeles szerkezetek a lokális viszonyt jelölő kétrészes határnevek körében

Az alaptagon jelölt birtokos jelzős szerkezeteket tekintve jelentősebb területi eltérést az átlagértékek nem jeleznek, a névstruktúra gyakoriságát térképre vetítve azonban kivehető, hogy ezek felhasználása a romániai térségben kevésbé jellemző. Noha itt is találkozunk kimagasló értéket mutató településekkel, a falvak nagy részében a névtípus kisebb gyakorisággal jelentkezik (lásd a 68. ábrát).

Jelentősebb különbség mutatkozik azonban a bővítményen jelölt *-i* képzős szerkezetek terén. A magyarországi területen ezek aránya körülbelül két és félszerese a romániai és ukrain területen jellemző értékeknek.

69. ábra: A lokális viszonyt az előtagon *-i* képzővel kifejező szerkezetek elterjedése

A képzőelem elterjedésének térképes megjelenítése érdekes területi eltérésekre világít rá (lásd az 69. ábrát). Az *-i* képző fő elterjedési területét talán nem is annyira az országhatárokhöz viszonyítva, hanem sokkal inkább egy folyó, a Szamos térségében jelölhetjük ki (noha a romániai területéről igen kis számú Szamos menti település névanyagát vizsgáltam). Mind a magyarországi, mind a romániai oldalon az *-i* képző

előfordulásának gyakorisága csak a Szamos menti települések esetében emelkedik 10% fölé. Ezzel szemben a Túr menti térségben a névelem felhasználtsága jellemzően 5% alatti mindhárom érintett ország területén.

4. Összegzés

A vizsgált határmenti térségek helyneveinek szerkezeti analízise azt mutatja, hogy a névrendszerek területi eltérései egy viszonylag kis területen belül is megnyilvánulhatnak, ami bizonyosan nem független a névminták terjedésének gátat szabó százéves országhatár jelenlététől. A folyóvíznevek elemzése jelentősebb eltéréseket hozott a felszínre az ukrajnai térség névmintáinak esetében, míg a magyarországi Csengeri járás és a romániai térség névrendszerei között több tekintetben jelentős hasonlóság mutatkozott. Határozott különbségeket mutatott ki továbbá az egymástól jelentős távolságra fekvő területek víznévrendszereinek összevetése, ez alapján pedig feltételezhető, hogy a névrendszerekben mutatkozó eltéréseket a földrajzi távolság igen jelentős mértékben meghatározza.

A határnevek esetében a névszerkezetek területi elterjedtségét – a nagyobb névkorpuszoknak köszönhetően – településenként vizsgáltam. A különböző szerkezeti típusok gyakoriságát térképre vetítve pedig jóval árnyaltabb képet kaptunk azok területi elterjedését illetően. Ez az elemzés számos eltérést hozott a felszínre, többek között az egy- és kétrészes nevek gyakorisága, a birtoklást kifejező nevek nyelvi felépítése, illetve a lokális viszonyt jelölő struktúrák terén. Azt, hogy a három vizsgált térség – főként a romániai és magyarországi terület – a folyóvíznevek vonatkozásában kevésbé mutat markáns eltéréseket, a névfajtának a változásokkal szembeni nagyobb fokú ellenállása magyarázhatja. GYÖRFFY ERZSÉBET megfogalmazása szerint: „ezek a nevek vannak talán a legkevésbé kitéve a kulturális–politikai–ideológiai hatásoknak, és nyelvi felépítésük tekintetében is nagyfokú állandóságot mutatnak.” (2011: 7). Ezzel szemben a határnevek jóval változékonyabbak, hiszen a művelési ágnak vagy a terület birtokosának megváltozása gyakran maga után vonja a határnév változását is. Ennek fényében tehát nem meglepő, hogy a helynévrendszerek elmúlt száz évben történt különfejlődésének nyomai a határnevek körében markánsabban megjelennek.

IV. Határnevek történeti összevető vizsgálata

A szatmári térség víz-, illetve határneveire irányuló vizsgálataim számos – főként a nevek nyelvi felépítését érintő – területi eltérést hozott a felszínre, melyek háttérében a névminták terjedésének gátat szabó százéves országhatárnak is szerepe lehetett. Kérdéses azonban, hogy a feltárt területi különbségek mennyiben magyarázhatók az országhatárnak az elkülönülést elősegítő szerepével. Elképzelhető ugyanis, hogy egy eleve létező, az országhatároktól független területi differenciáltságról van szó, illetve az is, hogy bizonyos régtől fennálló területi eltérések és a politikai határvonal megvonása együttesen alakították ki a névrendszerek mai képét. Ezt a kérdéskört az érintett térség Trianon előtti időszakból származó határneveinek elemzése révén igyekszem megvilágítani. A történeti forrásokból származó névanyag teljes mértékben lefedi az élőnyelvi vizsgálatokba bevont települések körét. Noha ebből az időszakból, a jelenkori névanyaghoz viszonyítva egy korlátozottabb forrásanyagra támaszkodhatom, az összeállt több mint kétezer névadatból álló helynévanyag lehetőséget ad a térség korábbi névállapotának feltárására. A névanyag térségenkénti megoszlását az alábbi táblázat szemlélteti (lásd a 70. ábrát).

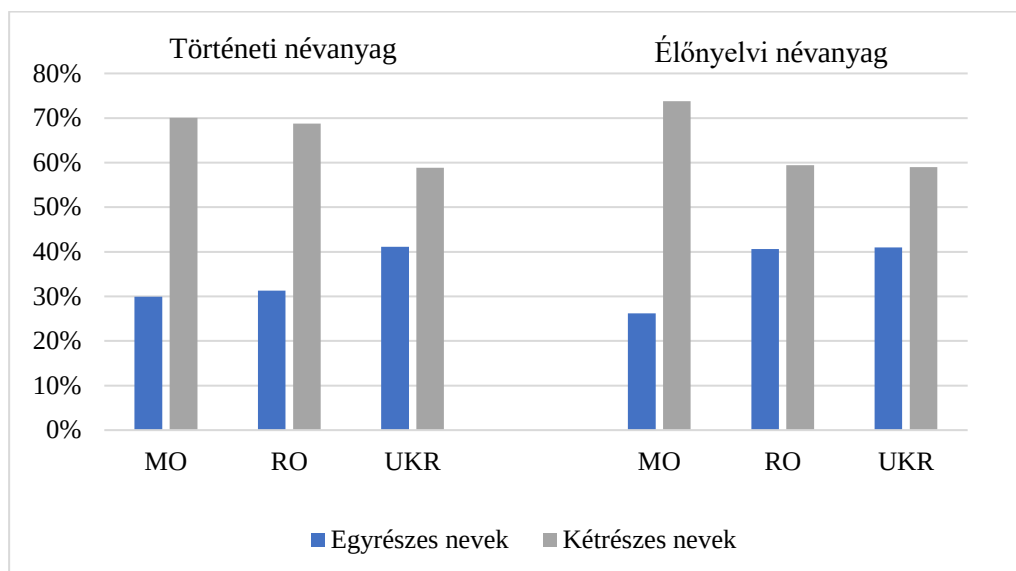
Terület	Nevek száma
magyarországi térség	1002
romániai térség	689
ukrajnai térség	355

70. ábra: A vizsgált térségekből adatolt történeti helynevek száma

Vizsgálatom célja tehát az, hogy képet adjak a vizsgált terület névmintáinak időbeli változásáról, mely lehetővé teszi az országhatárok névrendszerekre gyakorolt hatásának pontosabb megvilágítását. Az analízishez a korábbiakhoz hasonlóan a HOFFMANN ISTVÁN által kidolgozott helynévelemzési modellt veszem alapul (1993a), azaz a nevek funkcionális-szemantikai és lexikális-morfológiai elemzését végzem el. Elemzésem során elsősorban a történeti névanyag vizsgálatára helyezem a hangsúlyt, illetve ezzel párhuzamosan a trianoni határmegvonások előtt jellemző névmintákat a területek mai névadási szokásaival is összevetem.

1. Névszerkezeti áttekintés

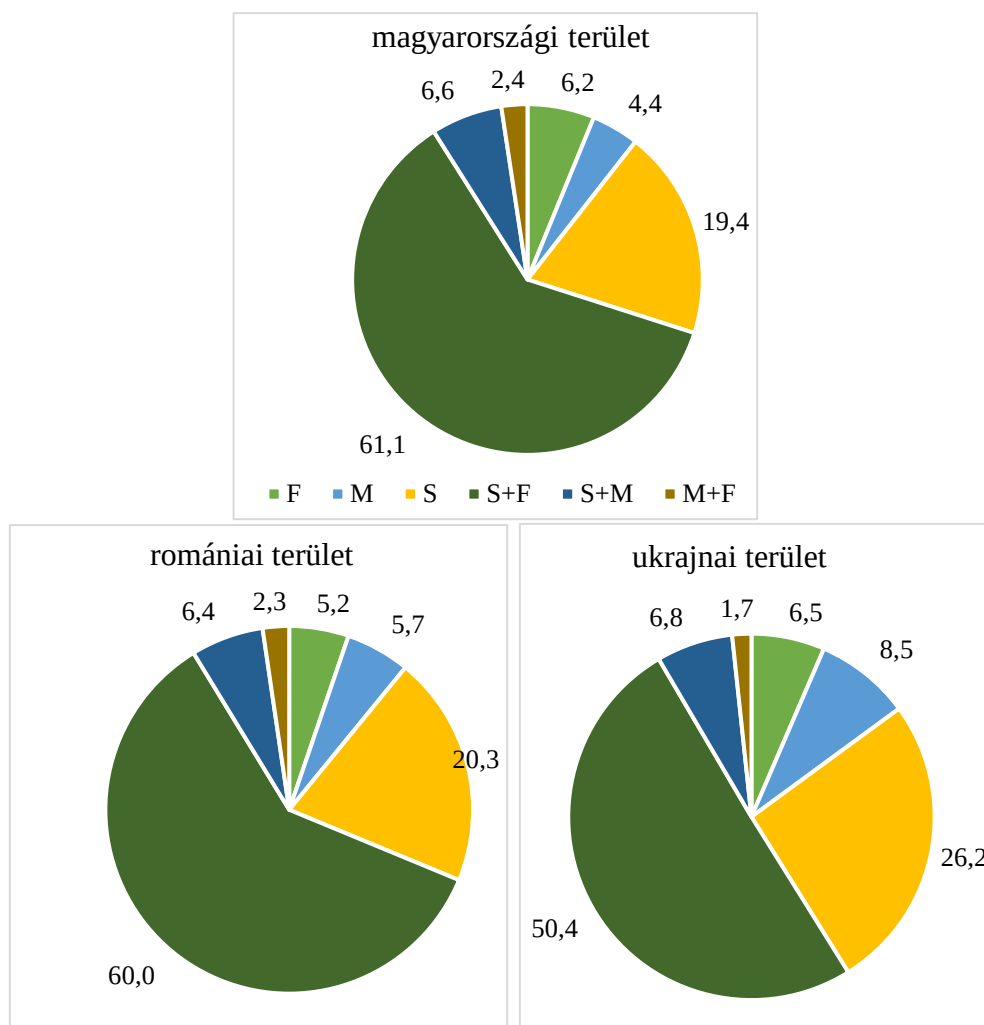
A névrendszerek részletes elemzése előtt mindenképpen érdemes a helynevek két fő szerkezeti típusának megoszlását, azaz az egy- és kétrészes névstruktúrák arányát a vizsgált térségekben áttekinteni (lásd a 71. ábrát). Elemzésem során a történeti és az élőnyelvi névanyagok sajátosságait legtöbb esetben egyazon diagramon ábrázolom, megkönnyítve ezáltal a két idősík összevetését.

71. ábra. Az egy- és kétrészes névstruktúrák megoszlása a vizsgált térségekben.

A diagramon szereplő értékek azt mutatják, hogy a történeti nevek esetében az egy- és kétrészes nevek megoszlása a magyarországi és a romániai területen szinte pontosan megegyezik, míg az ukraini térségben az egyrészes nevek aránya mintegy 10%-kal meghaladja a szomszédos országokban mért értékeket. Amennyiben ezeket a számarányokat összevetjük a térségek jelenkori határneveinek névszerkezeti megoszlásával, úgy a romániai terület értékeinek az ukraini térségben jellemző értékek felé való elmozdulását tapasztaljuk. Az idősíkok összevetéséből az is kiderül, hogy a modern kori helynevek (víznevek és határnevek) vizsgálata során kirajzolódó tendencia, miszerint a nyelvterület keleti területein az egyrészesség nagyobb gyakorisága jellemző, kevésbé érvényesül a történeti névanyag esetében.

A fentiekhez hasonló képet kapunk, amennyiben a szemantikai szerkezetek megoszlását vizsgáljuk a három ország települései körében (lásd a 72. ábrát).

72. ábra. A szemantikai szerkezetek megoszlása a történeti nevek esetében.

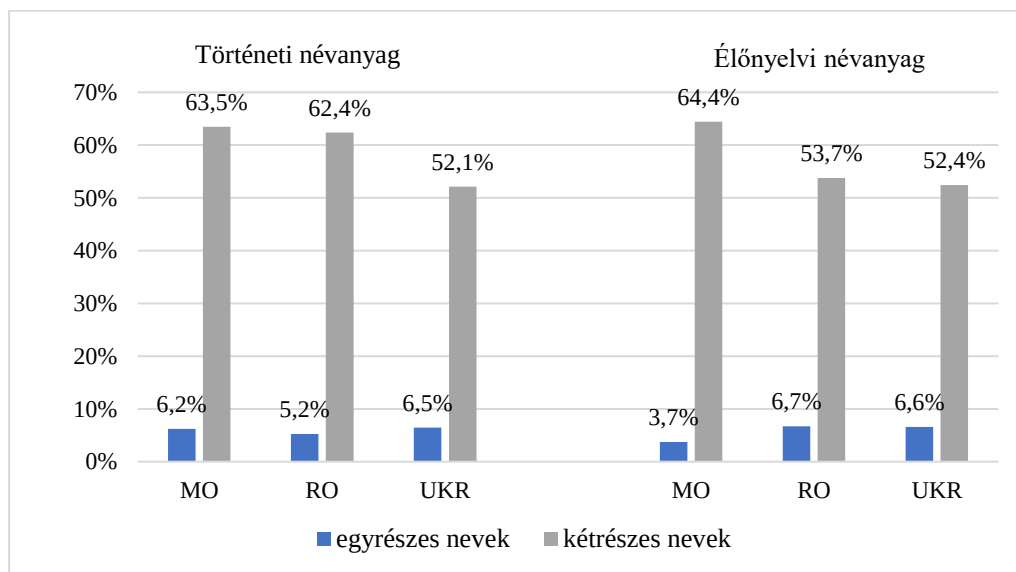
Az ábrák tanúsága szerint a magyarországi és romániai területen a szemantikai típusok megoszlása nagyfokú hasonlóságot mutat, míg az ukrajnai terület mutatói ettől kissé eltérnek, ami természetesen összefügg az egy- és kétrészes struktúráknak a fent bemutatott eltéréseivel. Az ukrajnai területen az egyrészes nevek valamennyi típusa gyakrabban fordul elő, mint a szomszédos területeken, azonban ez típusonként mindössze néhány százalékos eltérést jelent. Nagyobb különbség a kétrészes S+F szerkezetű nevek körében mutatkozik. Ennek a névtípusnak a gyakorisága körülbelül 10%-os lemaradást mutat az ukrajnai térségben. Ezeket az értékeket összevetve a jelenkori helynévanyag mutatóival (lásd a 46.

ábrát) ismét a romániai értékeknek az ukrainai területen jellemző névállapot irányába való elmozdulása tapasztalható. Míg a magyarországi és ukrainai területeken az egyes szemantikai kategóriák aránya lényegében változatlan maradt, a romániai területen mintegy 9 százalékkal megnőtt az egyrészes sajátosságjelölő nevek aránya, ezzel párhuzamosan pedig majdnem ugyanennyivel csökkent a kétrészes S+F szerkezetek gyakorisága.

A vizsgált idősíkok névszerkezeti áttekintése és összevetése tehát egyértelműen a romániai terület névrendszereinek változását, pontosabban az egyrészesség felé való elmozdulását mutatja. A változási folyamatok jobb megértéséhez azonban érdemes az egyes funkcionális-szemantikai kategóriákat és az azokat kifejező nyelvi eszközöket részletesebben megvizsgálni.

2. Fajtajelölő névrészek

A fajtajelölő funkciójú névrészek a történeti nevek esetében is kiemelt jelentőséggel bírnak. A vizsgált térségekben a neveknek mintegy kétharmadában megjelenik ez a névrészfunkció (lásd a 73. ábrát), noha látható, hogy az ukrainai területen a kétrészes nevek esetében jóval ritkábban fordul elő, mint a szomszédos térségekben, ami nyilvánvalóan az S+F szerkezettel leírható neveknek az imént bemutatott alacsonyabb arányával függ össze.

73. ábra. A fajtajelölő névrészt tartalmazó egy- és kétrészes nevek térségenkénti aránya.

A fentiekhez hasonló tendencia rajzolódik ki, ha ezeket a mutatókat a jelenkori névanyag arányaival vetjük össze. Láthatjuk, hogy a romániai térségben a kétrészes fajtajelölő névrészt tartalmazó helynevek aránya közel 10%-kal csökkent, míg a magyarországi és ukrainai térség arányai lényegében változatlanok maradtak.

Noha az egyrészes pusztai földrajzi köznévi szerkezetek száma a vizsgált térségekben viszonylag alacsony, illetve az ide tartozó nevek előfordulásának gyakorisága nem mutat számottevő eltérést, mégis érdemes megemlíteni, hogy a határon túli térségekben a történeti névanyagban a *Csonkás* 'irtással nyert szántóterület, amelyben a fák tuskóját benne hagyták' (FKnT.), a magyarországi területen pedig a *Rekesz* 'terület, amelyet sövénnel vagy árokkal vettek körül' (FKnT.) névforma fordul elő leggyakrabban.

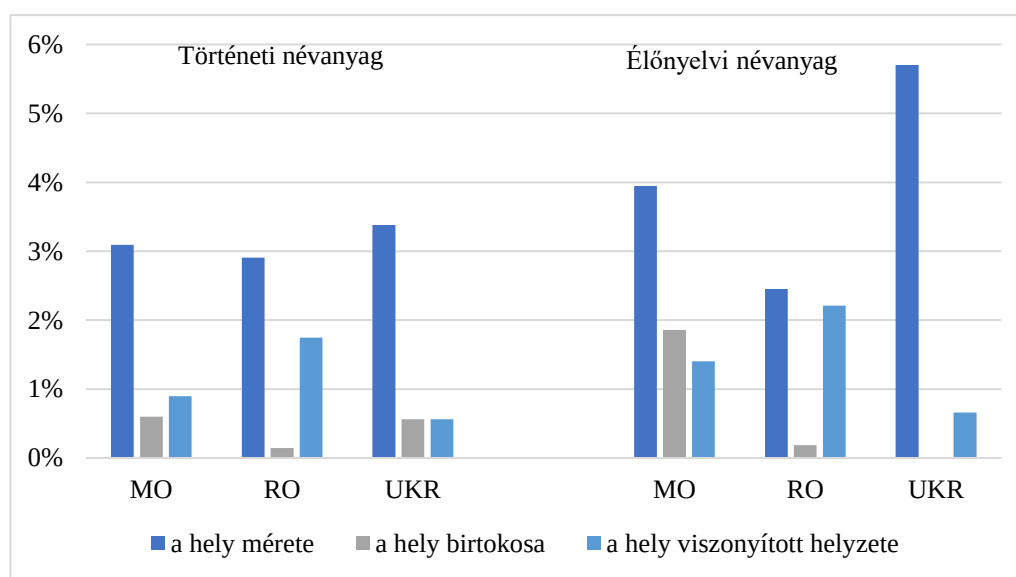
A kétrészes nevek utótagjaként leggyakrabban szereplő földrajzi köznevek tekintetében a vizsgált térségek között mind átfedések, mind pedig jelentős különbségek megfigyelhetők. A *hát* 'valami mögött fekvő terület', illetve 'dombos vízparti terület' szemantikai tartalmú földrajzi köznév (FKnT.) mindhárom térségben az öt leggyakoribb földrajzi köznév között szerepel. Jelentős egyezések figyelhetők meg továbbá a határon túli térségekben. Mindkét területen az *erdő* és a *láz* 'erdei tisztás, irtás' (FKnT.) a leggyakrabban előforduló földrajzi köznevek. Az *erdő* a romániai névanyag 8,4 %-ában, a *láz* pedig 5,2%-ában fordul elő utótagként. Ezek aránya az ukrainai területen 6,2, illetve 5,1%. Noha az *erdő* utótag a történeti nevek körében a magyarországi területen is szép számban előfordul (a nevek 3,5%-ában), a *láz* földrajzi köznév egyáltalán nem használatos ebben a térségben. A magyarországi névanyagban a *dűlő* földrajzi köznév fordul elő leggyakrabban kétrészes nevek utótagjaként, ami az összes név 8,3%-át jelenti. A romániai térségben ugyancsak magas, 4,4% a lexéma felhasználtsága, ezzel szemben az ukrainai területen ez az érték még az 1%-ot sem éri el.

A jelenkori névállapotot tekintve a *dűlő* a magyarországi területen továbbra is gyakori névalkotó elem, míg a romániai térségben szinte teljesen kiveszett a használatból. A *láz* földrajzi köznév használata is fennmaradt a határon túli térségekben, azonban jelenleg mindössze 2% körüli a gyakorisága. Lényeges változás, hogy mindhárom térségben a *tag* 'a tagosított, művelés alatt lévő határ egyben lévő darabja' (FKnT.) vált az utótagként leggyakrabban előforduló földrajzi köznévvé, noha a történeti nevek körében ez a lexéma

elenyésző számban fordul elő. A jelenkori névanyagban a *tag* földrajzi köznévi tipikusan a hely birtokosára utaló sajátosságjelölő előtaghoz kapcsolódik, azaz a *tag* lexéma ilyen mértékű elterjedése minden bizonnyal összefügg a birtokosra utaló határnevek felszaporodásával.

3. Megnevező szerepű névrészek

A megnevező funkciójú névrészek előfordulása mind az egy-, mind a kétrészes nevek esetében viszonylag ritka. Az egyrészes, megnevező funkcióban álló helynevek az ukrainai térségben jelentkeznek nagyobb arányban, ott a határnevek 8,5%-át teszik ki. Ezt követi a romániai terület 5,7, a magyarországi térség pedig 4,4%-kal. A kétrészes nevek esetében az M funkció a nevek 8–9%-ában tűnik fel valamennyi vizsgált területen, azaz nem számolhatunk jelentősebb aránybeli különbségekkel. A kétrészes S+M szerkezetű nevek esetében azonban érdemes megvizsgálni, hogy a megnevező funkciójú utótaghoz kapcsolódó sajátosságjelölő előtag a helynek mely tulajdonságát jelöli meg (lásd a 74. ábrát).

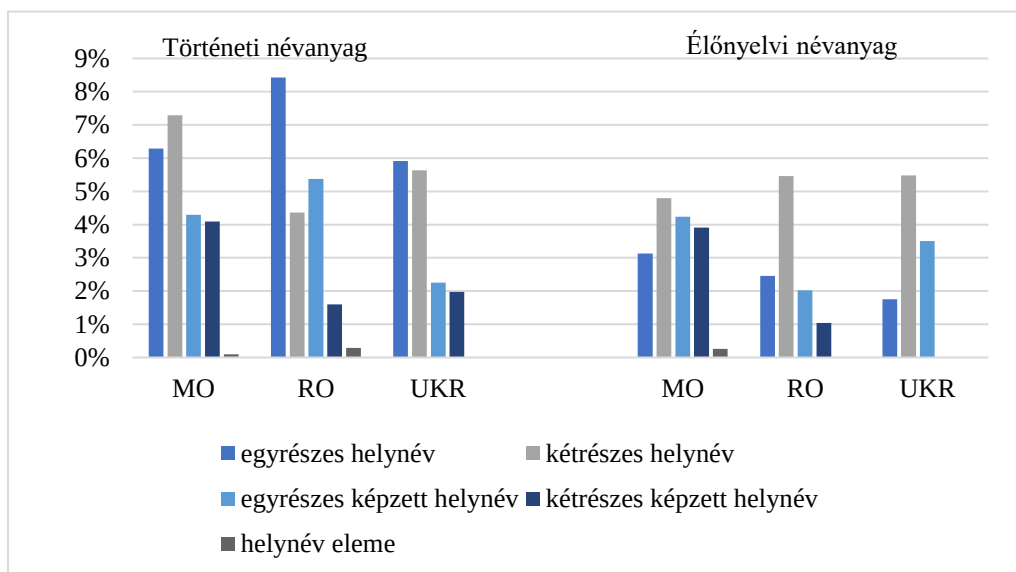
74. ábra. A megnevező funkciójú utótaghoz kapcsolódó sajátosságjelölő névrészek szemantikai megoszlása.

A vizsgált névtípus döntő többségében a sajátosságjelölő előtag a hely méretét jelöli meg mindhárom térségben (Pl.: *Kis-Nyilas*, *Nagy-Hollós*, *Kis-Kosmonta*, *Nagy-Kosmonta* stb.). A hely birtokosának (*Pongrácz-féle-Nagy-tag*, *Bódi-Nagy-nyáras*), illetve

viszonyított helyzetének (*Alsó-Ló-kert, Felső-Ló-kert, Alsó-Csere, Felső-Csere*) megjelölése jóval ritkább, noha ez utóbbi előfordulása a romániai térségben az átlagosnál nagyobb.

Az arányokat a jelenkori viszonyokkal összevetve azt láthatjuk, hogy noha az egyes szemantikai típusok névrendszeren belüli aránya több esetben kisebb mértékű növekedést mutat, azok egymáshoz viszonyított aránya lényegében változatlan maradt. A megnevező funkciójú névrészekhez ma is tipikusan a hely méretére utaló sajátosságjelölő előtag kapcsolódik, a hely viszonyított helyzetének megjelölése pedig továbbra is a romániai térségben gyakoribb.

Helynévi lexémák a megnevező funkció mellett lokális viszonyt kifejező S funkciójú névrészekben is előfordulnak. Az ide sorolható nevek gyakorisága a magyarországi és a romániai területen erős hasonlóságot mutat, ezekben a térségekben 22,1, illetve 20,1%-os arány jellemző, míg az ukrainai területen a neveknek mindössze 15,8%-a tartalmaz ilyen névrészt. A sajátosságjelölő funkcióban álló helynevek típusait tekintve a vizsgált térségek viszonylag egységes képet mutatnak (lásd a 75. ábrát). Többnyire egy- és kétrészes nevek vesznek részt új helynevek létrehozásában (*Túr-erdő, Csikos-ér-hát*), ugyanakkor kisebb arányban ugyan, de a képzett helynevek is megjelennek ilyen szerepben valamennyi általam vizsgált térségben (*Atyai-forduló, Fekete-vízi-dűlő*).

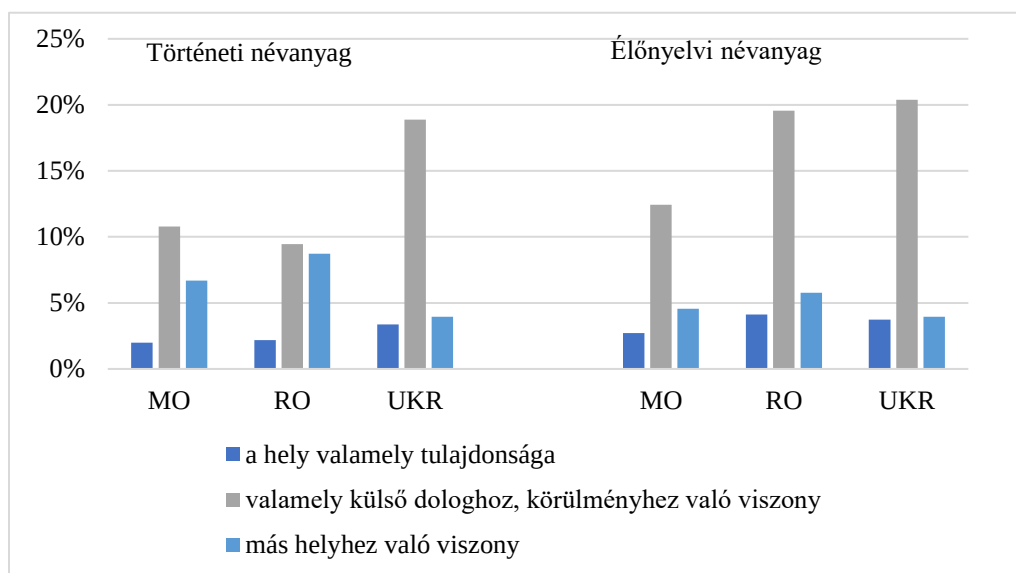
75. ábra. Az S funkcióban megjelenő helynévi névrészek előfordulása a vizsgált térségekben

A jelenkori névállapottal való összevetésből kirajzolódik, hogy számottevő változás inkább a határon túli térségekben történt. Egyértelműen a kétrészes nevek felhasználása vált dominánssá, míg az egyrészes nevek, illetve a képzett struktúrák új helynevekben való felhasználása csökkent. Ezzel szemben a magyarországi térség névanyaga ebből a szempontból lényegében változatlan maradt.

4. A hely tulajdonságát megjelölő névrészek

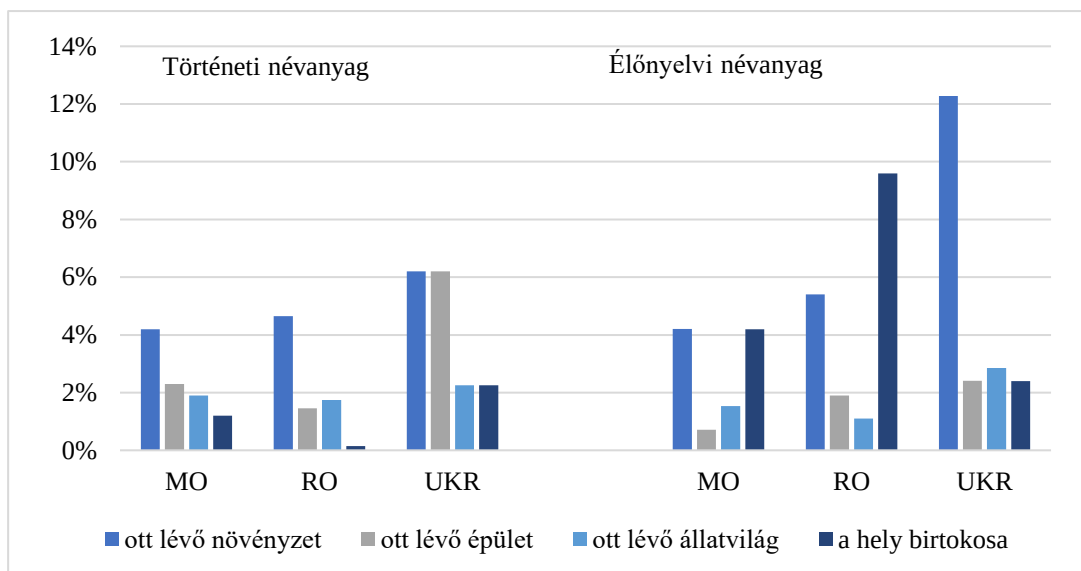
A sajátosságjelölő névrészek a vizsgált névanyagban igen jelentős helyet foglalnak el, hiszen ez a névrészfunkció mind az egy-, mind pedig a kétrészes nevek körében nagy számban megjelenik.

Az egyrészes S funkciójú nevek szemantikai megoszlását vizsgálva (lásd a 76. ábrát) azt tapasztaljuk, hogy a helynek valamely külső dologhoz, körülményhez való viszonyát kifejező nevek adatolhatók leggyakrabban mindhárom térségben, noha ezek aránya az ukrain területen mintegy kétszerese a szomszédos térségekben mért számnak. Az adatok tükrében elmondhatjuk, hogy a magyarországi és romániai térség történeti névanyaga ebből a szempontból is szembetűnő hasonlóságot mutat, hiszen az egyes szemantikai kategóriák megoszlásában nincs lényeges eltérés.

76. ábra. A sajátosságjelölő névrészek szemantikai megoszlása egyrészes nevekben.

A későbbi időszakban azonban ez az állapot jelentősen megváltozik, ugyanis az ábrán jól látható, hogy a romániai területen a külső körülményre utaló egyrészes nevek aránya mára több mint kétszeresére nőtt, azaz a térség mai névanyaga ebből a szempontból sokkal inkább az ukrajnai térség helyneveivel mutat hasonlóságot. Ennek a változási folyamatnak a megértéséhez meg kell vizsgálnunk a szemantikai csoport belső megoszlását, illetve az e téren mutatkozó időbeli változásokat. Ezt szemlélteti a 77. ábra.

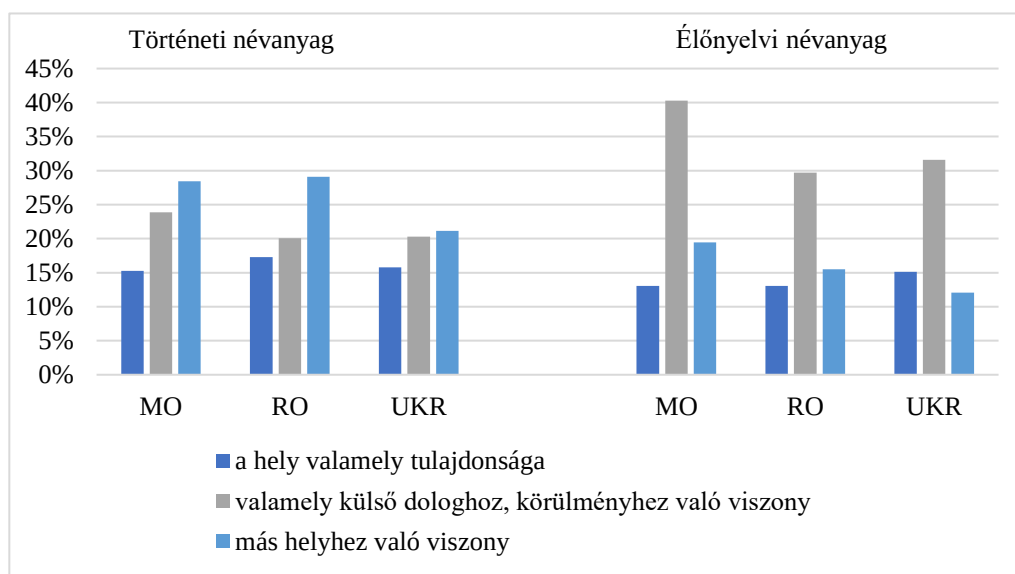

77. ábra. A helynek a külső dologhoz való viszonyát kifejező névrészek leggyakoribb típusai az egyrészes nevekben

A történeti névanyagot tekintve mindhárom térségben a helyre jellemző növényvilág megjelölése fordul elő leggyakrabban. Az ide tartozó nevek túlnyomó többsége -s képzővel alakult (pl.: *Kenderes, Hagymás, Tölgyes, Barackos, Mogyorós, Csipkés* stb.). Az egyetlen lényegesebb területi eltérést az ukrajnai térség névanyaga mutatja, itt ugyanis meglehetősen gyakoriak a közelben lévő épületre vagy építményre utaló megnevezések is (pl.: *Kis-híd, Csomai útnál, Jégverem, Akasztófánál, Serház mögött* stb.), míg a romániai és ukrajnai területen jóval kisebb ezek aránya. A helyre jellemző állatvilág (pl.: *Csókás, Méhes, Patkányos, Rigós* stb.), illetve a hely birtokosa (pl.: *Bulyáki, Úrbéres, Danka, Tánczos* stb.) is megjelenik egyrészes nevekben, ezek aránya azonban mindhárom térségben viszonylag alacsony. A történeti névanyagban tehát a vizsgált névtípusok a három térségben hasonló arányban jelentkeznek.

Ezzel szemben a jelenkori névállományok ilyen szempontú vizsgálata számos eltérést hoz a felszínre. Az egyik legszembetűnőbb jelenség a romániai térségben a birtokosra utaló egyrészes nevek nagyarányú megjelenése. Az ide tartozó nevek döntő többsége -é birtokjellel alakult (pl.: *Butykaié, Grófé, Tobáké, Csajláé* stb.). Noha a birtokos megjelölése a magyarországi területen is jóval gyakoribbá vált, az -é birtokjel a neveknek igen kis hányadában szerepel, ebben a térségben a birtoklás kifejezése döntően pusztá személynév vagy személyt jelölő közszó felhasználásával történik (pl.: *Balogh, Fóris* stb.). A történeti és az élőnyelvi névanyagok összevetése az -é birtokjel elterjedésének időbeliségére vonatkozóan is információt nyújt. Elmondható ugyanis, hogy a birtokjellel ellátott nevek használata viszonylag újkeletű jelenségnek számít a térségben, ugyanis a történeti névanyagban egyetlen esetben sem fordul elő -é birtokjeles névalak. Ebben persze szerepet játszhat az is, hogy az adatokat lejegyző hivatalos személyek kevésbé tekintették ezeket névszerűnek, és nem vették fel az általuk készített dokumentumokba. A tárgyalt névtípus ilyen mértékű felszaporodása a romániai területen alapvetően megváltoztatta a térség névrendszereinek szerkezeti jellegét, azaz a romániai terület névanyagának az egyrészesesség felé való elmozdulását eredményezte.

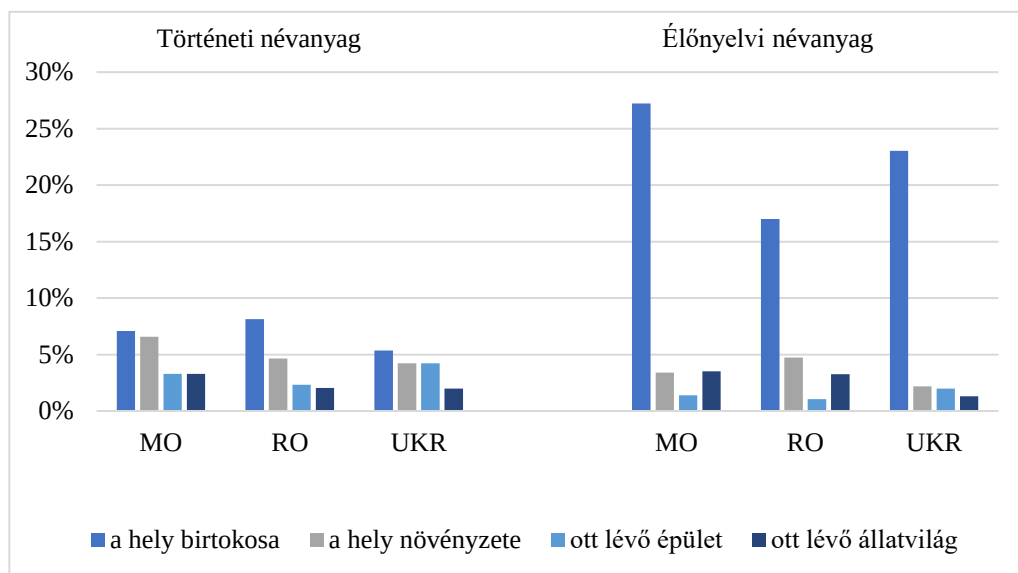
Az S funkciójú névrészek tipikusan kétrészes nevek előtagjaként fordulnak elő. A 78. ábra a sajátosságfunkció belső megoszlását mutatja a kétrészes nevekben.

78. ábra. A sajátosságjelölő névrészek szemantikai megoszlása a kétrészes nevekben

A történeti nevek között az egyes szemantikai típusok aránya a vizsgált térségekben nagyfokú hasonlóságot mutat. A tulajdonságra utaló kétrészes nevek aránya 15–17% körül mozog. Ezen belül a legjelentősebb csoportot a hely méretére utaló nevek alkotják (pl.: *Kis-erdő*, *Nagy-kaszáló*, *Apró-föld* stb.), ezek teszik ki a tulajdonságra utaló nevek csaknem felét. Előfordulnak továbbá a hely alakjára (*Kerek-szeg*, *Görbe-sor*, *Hosszú-rét*), korára (*Új-fogás*, *Új-láz*, *Ócska-Nyilas*), színére (*Veres-szer*, *Fekete-láz*), egyéb tulajdonságára (*Sovány-szer*, *Sötét-szeg*) stb. utaló nevek is. Ennek a névtípusnak a gyakorisága a jelenkori névanyag esetében is hasonló, jelentősebb területi különbségekkel tehát a későbbiekben sem számolhatunk.

A külső dologhoz, körülményhez való viszonyt megjelölő névrészek térségenkénti aránya sem mutat számottevő különbséget, a határneveknek körülbelül 20%-át teszik ki mindhárom térségben. Figyelmet érdemel azonban az, hogy az élőnyelvi névanyagban az említett névtípus aránya jelentősen megnőtt valamennyi általam vizsgált térségben. A külső körülményre utaló kétrészes nevek belső megoszlását vizsgálva (lásd a 79. ábrát) egyértelművé válik, hogy az említett szemantikai szerkezet névrendszeren belüli arányának növekedése a birtokosra utaló nevek felszaporodásával magyarázható.

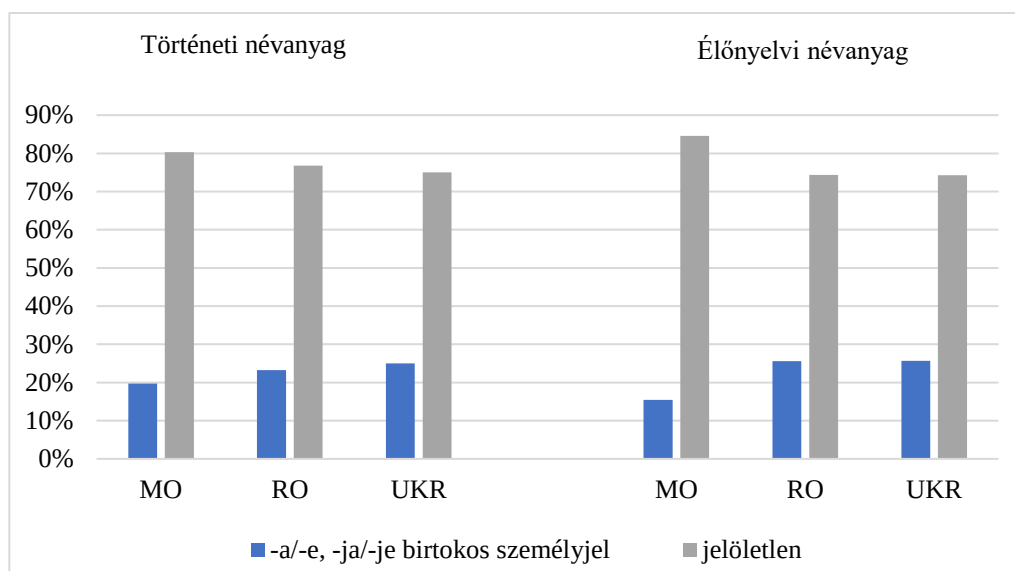
79. ábra. A külső körülményre utaló kétrészes nevek belső megoszlása

A döntően a 19. század második feléből származó történeti névanyagban is szép számban megjelennek ugyan birtokosra utaló kétrészes helynevek, viszont ezek aránya mindhárom vizsgált térség névrendszerében 10% alatt marad. Jóval magasabb értékek

mérhetők azonban a modern kori névállományok esetében. A legmagasabb arányok a magyarországi és ukrainai területen mutatkoznak, ott a hely birtokosát megjelölő kétrészes nevek a határnevek mintegy egynegyedét teszik ki. A romániai térség ilyen szempontból kisebb lemaradást mutat ugyan, de az ott jellemző 17%-os arány is jelentősnek mondható. Az itt mért alacsonyabb érték természetesen azzal is összefügg, hogy ezen a területen a birtokviszony kifejezése gyakran egyrészes struktúrával történik, ahogyan azt az egyrészes S funkciójú nevek áttekintésekor láthattuk.

A birtokosra utaló nevek számának ilyen mértékű növekedése mögött – a fentebb már említett lejegyzési körülmények mellett – nyelven kívüli okokat kell keresnünk. A 20. században a birtokviszonyok jelentős változáson mentek keresztül egész Kelet-Közép-Európában. Az I. és II. világháborút követő földreformok a nagybirtokrendszer felszámolását jelentették. A kisajátított nemesi birtokokat kiosztották, így jelentősen megnőtt a kisbirtokok száma (lásd ehhez VARGA 2015). A tulajdoni viszonyok ilyen jellegű megváltozása tehát minden bizonnyal a mikrotoponímiai rendszerekre is hatással volt, azaz a helynévadásban igen fontos motívummá vált a birtokos megjelölése.

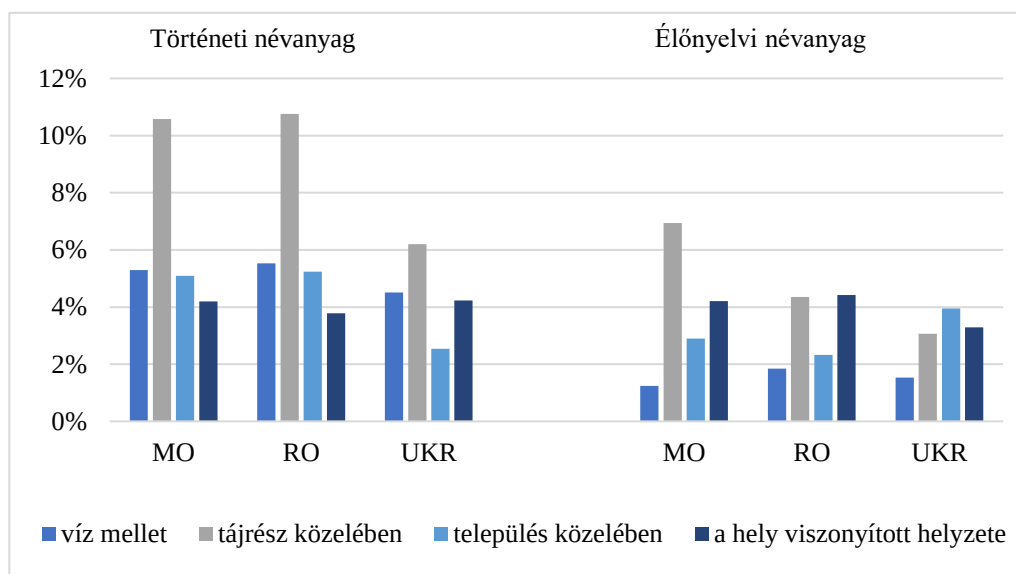
A vizsgált térségekben tehát általános jelenség a birtokosra utaló nevek felszaporodása, azonban érdemes megvizsgálni azt is, hogy az ehhez felhasznált nyelvi eszközök terén mutatkoznak-e jelentősebb területi, illetve időbeli eltérések (lásd a 80. ábrát). Ezt mutatja a következő ábra, ahol a területi eltérések szemléletesebb bemutatása érdekében a százalékos gyakoriság kiszámításánál a birtokosra utaló kétrészes nevek számát tekintettem 100%-nak.

80. ábra. A birtoklás kifejezésére szolgáló struktúrák megoszlása a kétrészes nevekben

Az adatok azt mutatják, hogy mind a történeti, mind pedig az élőnyelvi névanyagban a jelöletlen struktúrák nagyfokú dominanciája jellemző (pl.: *Jakab-csere*, *Borsi-kert*, *Perényi-láz* stb.), ugyanakkor főként a határon túli térségekben az *-a/-e*, *-ja/-je* birtokos személyjeles névalakok használata is viszonylag gyakori (pl.: *Lukács láza*, *Deák láza*, *Komáromi irtása* stb.). A vizsgált időszakok összevetéséből a birtoklás kifejezésére használt névminták állandósága rajzolódik ki a kétrészes nevek esetében. Noha a tárgyalt névtípus névrendszeren belüli aránya jelentősen megnövekedett, a nevek lexikális-morfológiai felépítése lényeges változásokat nem mutat. Meg kell azonban említenünk, hogy míg a történeti helynévanyag esetében a jelölt struktúrák aránya a határon túli térségekben mintegy 5%-kal haladja meg a Magyarországon mért értéket, addig a jelenkori névrendszerekben már több mint 10%-os különbség mutatkozik, azaz a magyarországi térségben a jelöletlenség felé való kisebb mértékű elmozdulás történt. Ezzel ellentétes folyamat mutatkozik a birtoklás kifejezésében a romániai térség esetében. Noha a kétrészes jelölt struktúrák aránya mindössze 2%-os növekedést mutat, nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a birtoklás motívuma – ahogy erről fentebb már szó esett – ebben a térségben gyakran *-é* birtokjellel ellátott egyrészes struktúrával fejeződik ki. Összességében tehát a birtoklás kifejezésére használt szerkezetek terén a romániai névrendszerek a jelöltség, míg a magyarországi névrendszerek a jelöletlenség irányába mozdultak el.

A sajátosságjelölő kétrészes nevek harmadik szemantikai csoportját a lokális viszonyt kifejező nevek alkotják. A 78. ábra diagramjait összevetve jól látható, hogy a külső körülményre utaló nevek arányának növekedésével párhuzamosan a lokális viszonyt kifejező nevek aránya valamennyi vizsgált területen jelentősen csökkent. A lokális viszonyt kifejező kétrészes nevek legjelentősebb típusainak térségenkénti arányát a 81. ábra szemlélteti.

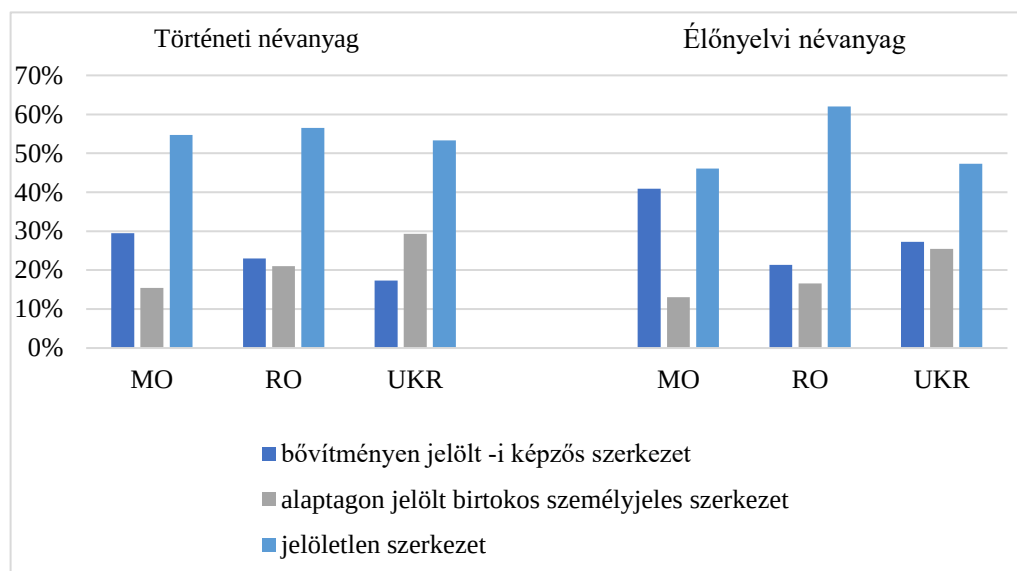

81. ábra. A lokális viszonyt kifejező kétrészes nevek belső megoszlása.

Az idősíkok ilyen szempontból történő összevetése azt mutatja, hogy legnagyobb mértékben a víz közelében való fekvésre utaló elnevezések használata szorult vissza (pl. *Túr égere*, *Sár alja*, *Szomoga-láz* stb.), ami a 20. századi vízszabályozásokkal állhat összefüggésben. A belvízelvezető csatornák kiépítésével a kisebb patakok, tavak, laposok jelentős része megszűnt, ami a víz közelében való fekvésre utaló helynevek számának csökkenéséhez vezetett. A hely viszonyított helyzetét megjelölő nevek csoportját érdemes még kiemelniük, ezek aránya ugyanis a névrendszereken belül állandónak mondható. Mind a történeti, mind pedig az élőnyelvi névanyagban 4% körül mozog a gyakorisága valamennyi vizsgált térségben. Ezek közül megemlíthetjük például az *Alsó-erdő*, *Felső-erdő*, *Külső-Varga-láz*, *Belső-bükk* stb. elnevezéseket.

Érdekes területi eltéréseket mutat a lokális viszonyt kifejező nevek nyelvi felépítése. A hely más helyhez való viszonyát kifejező struktúrák megoszlását mutató ábrán (lásd a

82. ábrát) a jobb szemléltetés érdekében a százalékos értékek kiszámításánál a lokális viszonyt jelölő kétrészes nevek számát tekintetem 100%-nak.

82. ábra. A hely más helyhez való viszonyát kifejező struktúrák megoszlása.

A történeti névanyagban a vizsgált névtípus több mint felét a jelöletlen struktúrák teszik ki mindhárom térségben (pl.: *Sáros-ér-hát*, *Temető-sor*, *Palád-hát* stb.). A jelölt szerkezetek közül az ukrainai térségben az alaptagon jelölt birtokos személyjeles struktúrák (pl.: *Temető alja*, *Erdő alja*, *Batár köze* stb), a magyarországi térségben az -i képzős szerkezetek aránya a gyakoribb (pl.: *Pap-réti-dűlő*, *Bürgezdikaszáló*, *Horgas-tói-dűlő* stb.), míg a romániai területen a két névszerkezeti típus közel azonos arányban jelentkezik.

Mindezt összevetve a jelenkori névrendszerek arányaival azt láthatjuk, hogy a vizsgált térségekben eltérő irányú változások mentek végbe. A magyarországi és ukrainai területen csökkent a jelöletlen struktúrák aránya, ezzel párhuzamosan pedig az -i képzős szerkezetek száma gyarapodott, ami főképp a magyarországi terület esetében szembetűnő. A romániai területen ezzel szemben a jelöletlen szerkezetek dominanciája növekedett, illetve az alaptagon jelölt birtokos személyjeles struktúrák aránya jelentősebb csökkenést mutat.

Érdekes jelenség, hogy míg a birtokosra utaló nevek esetében a romániai névanyagban a jelöltség irányába való elmozdulását figyelhetjük meg, a lokális viszonyra utaló nevek esetében ezzel éppen ellentétes folyamat bontakozik ki.

Az általam vizsgált szatmári térség történeti határneveinek vizsgálata, illetve a jelenkori névállapottal való összevetése igen hasznos eredményeket hozott a térségben jellemző névminták időbeli változásának, illetve a változások hátterének felderítésében. Világossá vált, hogy a vizsgált térségek névrendszerei között mutatkozó területi eltérések nem magyarázhatók pusztán a politikai határvonal elkülönülést elősegítő szerepével. A modern kori helynévrendszerek területi eltéréseinek nyoma sok esetben kimutatható a 19. századi helynévrendszerekben is, ugyanakkor az is világosan látszik, hogy a trianoni országhatárok megvonása ezeket az eltéréseket nemcsak felerősítette, de további eltérő irányú változást is eredményezett az elkülönült térségekben.

V. Helynévtár

A helynévtár felépítése, a szócikkek szerkezete

A névtár a romániai Szatmár megye 17 településének helynévi adatait szócikk formában tartalmazza. A települések élőnyelvi névanyagát, melyre részben dolgozatom elemző része épül 2017 és 2021 között gyűjtöttem. A névtárat a *Hajdú-Bihar megye helynevei 1.* című kötet szerkesztési elvei szerint állítottam össze. A szócikkeket a megnevezett objektumok szerint alakítottam ki, vagyis az egyazon helyet jelölő különböző helynévváltozatokat együttesen, egy szócikkben mutatom be. Az azonos objektumra, például a Kökényesd határában húzódó szántóföldre utaló **Iskola-föld**, **Levente-tér**, **Futballpálya** névváltozatokat tehát a fővariánsnak tekintett **Iskola-föld** szócikkében együttesen tárgyalom. A leíró szócikkekben szereplő, de a címszótól eltérő névvariánsokat pedig utaló szócikkekben is feltüntetem. Az utaló szócikkek segítik a névtárban való keresést, ugyanis az olvasót a leíró szócikkhez irányítják.

A leíró szócikkek három fő egységből állnak: az akadémiai helyesírás szerint lejegyzett címszóból, az ezt követő adatközlő-, illetve a szócikket záró leíró részből. Az adatközlő részben szerepelnek az élőnyelvi helynévgyűjtésből, illetve történeti forrásokból származó helynévadatok és azok forrásai. A névadatok mellett ez a rész olykor az adatközlőktől származó, a helyvel vagy annak nevével kapcsolatos megjegyzéseket, rövid történeteket is tartalmaz. Az élőnyelvi gyűjtésből származó adatokat fonetikai lejegyzésben közlöm, a történeti helyneveket pedig betűhív formában.

A névadatok közzélése után következik a szócikk leíró része, mely az objektum fajtájára lokalizációjára, illetve a nevekre, azok eredetére vonatkozó információkat tartalmazza.

Mivel a települések helynévanyagának az általam gyűjtött élőnyelvi része publikált formában nem elérhető, a névanyagra épülő elemzések ellenőrzésének, a névadatok visszakereshetőségének biztosítása érdekében fontosnak tartom az adattár ilyen formájú közzétételét.

1. Atya

Atya 2020: *Atya*, 2002: *Atya* (SzMH. 1: 68), 1992: *Atya*, román *Atea* (EHsz.), 1944: *Atya* (Hnt.), 1941: *Atya* (MKF.), 1935: *Atya* (SzamSz. 1: 53), 1913: *Atya* (Hnt.), 1884: *Atya* (HKFT.), 1851: *Atya* (Fényes), 1865: *Atya*. | A község hagyomány szerint e néven legkorábban a 13-ik század közepe táján említették. Ezen idő táján telepített meg *Atyay* Zsigmond által, és a szomszéd el pusztult falvak lakossáival koronként népesítettett. A telepítő *Atyay* nemzetségtől vette nevét. (Pesty 290), 1863–1864: *Atya* (MKFT.), 1810: *Atya* (Szirmay), 1784: *Hatya* (EKFT.), 1462: *Athya* (Cs.), 1313: *Agcaa* (Németh). – A romániai Szatmár megye északi részén fekszik. Keleten Nagypeleskével, délen Petével és Pusztadaróccal, északon és nyugaton pedig Magyarországgal határos. A helynév pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással (NÉMETH 10).

Ackermann-major lásd **Pál-tanya**

Ács földje 1807: *Ács földje* (Matkó 349). – Egykori dűlő a Nagypeleskei-fordulóban. Ma már nem ismerik a nevet. A név előtagja bizonyára személynév. A forrásban az Ács családnév Áts formában a jobbágyság nevei között többször is szerepel (1995: 345).

Árcius 2020: *Árcius*. – Szántóföld a belterülettől északra a Nagy-legelő mellett. Két részből áll: *Kis-* és *Nagy-Árcius*-ból. A név az *Atya* határába olvadt *Atreusteleke* településnévből származik, mely az *Arteus* ~ *Artus* személynévből alakult (NÉMETH 8).

Bányai-darab 2002: *Bányaji-darab* (SzMH. 1: 68). – A forrás szerint szántóföld az atyai határ nyugati részén. A név előtagja bizonyára tulajdonosa családnevére utal. *Bányai* nevű család ma is él a faluban.

Bányai út 2020: *Bányai ut* ~ *Csorda ut* ~ *Csordajáró ut*, 2002: *Bányaji ucca* (SzMH. 1: 68). – A Nagy útról nyíló, a Nagy-legelőre vezető út. Ma is ezen jár a csorda a Nagy-legelőre. A *Bányai* előtag a közelben lakó *Bányai* családra utal.

Belső-Botos 2020: *Belső-Botos*, 2002: *Belső-Botos* (SzMH. 1: 68). – Szántóföld a határ északi részén a Nagy-legelő szomszédságában. A Külső-Botossal együtt a Botos része, annak a falu belterületéhez közelebb eső darabja.

Belső-legelő lásd **Nagy-legelő**

Bodó 2020: *Bodó* ~ *Nádas*, 2002: *Bodóu* ~ *Bodóu-tag* ~ *Nádas* (SzMH. 1: 68–70), 1884: *Bodó erdő* (HKFT.), 1864: *Bodo*. | minden gaz nélküli közbirtokossági fiatalos erdő a falu kelet nyugoti (!) végén. (Pesty 292), 1783: *Bodo Erdő* (EKFT.). – Gödrös, nádas

földterület neve a határ déli részén húzódó Kis-legelőn, mely a helybeliek szerint a petei és az atyai legelő határát jelzi. Korábban vályogvető gödör volt a helyén. A *Bodó* előtagra vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán egykori tulajdonosa családnevét őrzi. Az utótagként megjelenő *tag* a 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.). A katonai felmérések térképein a *Bodó-erdő* név a határ déli részén fekvő erdőt jelöl.

Bodó-erdő lásd **Bodó**

Bodó-legelő lásd **Kis-legelő**

Bodó-tag lásd **Nádas**

Bolt lásd **Talizmán**

Bongyó 2002: *Bongyóu* (SzMH. 1: 69), 1864: *Bongyó*. | *egy 4 hóldnyi hontsokos posvány száraz időben kaszáltatik*. (Pesty 291). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Boros-tó 1864: *Boros tó*. | *száraz időben kaszáltatik* (Pesty 291). – Egykori tó az atyai határan. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára személynév, amit az is alátámaszt, hogy MATKÓ a II. világháború végéig kihalt vagy elköltözött családok nevei között a *Boros* nevet is említi (1995: 346).

Botos 2020: *Botos*. – Szántóföld a falu határának északi részén. Két részből áll: Külső- és Belső-Botosból. A névadás motivációját a helybeliek nem ismerték.

Botos-hídja 2020: *Botos hidja*. – A Nagy-kanálison átívelő híd, a Külső- és Belső-Botos között.

Bür-rét 1864: *Bürrét*. | *egy tagas szép kaszáló a Kis Gétzi határ szélben. Nevét veszi a Kis géczy határban szomszédságában lévő Bűr erdőtől* (Pesty 291). – Egykori kaszáló a határ délnyugati részén. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek ismereteink.

Cigány sor 2020: *Cigány sor ~ Pocz ég*, 2002: *Cigány sòr* (SzMH. 1: 68). – Utca a belterület nyugati részén. A *Cigány sor* elnevezés az ott lakó cigányokra utal.

Cirhó 2002: *Cìrhóu* (SzMH. 1: 69), 1935: *Cìrhóu* (SzamSz. 1: 127). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Császlai út lásd **Nagy út**

Császlai-forduló 2020: *Császlai-forduló*, 1864: *Császlai forduló*. | *nyugot felől szomszédos Császló községtől vévén el nevezését* (Pesty 290), 1807: *Császlói forduló*

(Matkó 349). – Szántó föld a falu határának északnyugati részén az országhatár mentén. A név előtagja a magyarországi Császló település közelségére utal. Az utótag a *forduló* ‘határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.).

Csere alja 1864: *Cserealja*. | *egykor cseres erdős hely a Pusztadaróczi határ szélben, jelenleg szántó föld* (Pesty 290). – Egykori dűlő az atyai határ déli részén. A név előtagja a *csere* ‘cserfákból álló erdő(rész)’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik. Ma már nem ismerik a nevet.

Csigér 2020: *Csigér*, 1884: *Csigér* (HKFT.), 1864: *Csigér*. | *egy patak mely a Szatmári határból ered, 's a pusztadaróczi határ szélétől az Atyai határ pusztadaróczi fordulóját keresztül vágva a községen át jelenleg csak a hó vizeket vezeti. Mivel benne hajdan sok csík volt neveztetett a nép nyelvén Csigérnek, vagy is helyesebben Csík érnek, száraz időben az egész medre kaszáltatik.* (Pesty 29). – Lapályos, nádas terület az atyai határ délkeleti részén. A katonai térkép még patakként jelöli (HKFT.). A névadás motivációja bizonytalan, PESTY magyarázata valószínűleg népetimológia. KNIEZSA a magyar *csiger* ‘rossz minőségű bor’ szóból származtatja a nevet (1942: 45), ugyanakkor a *sikér* ~ *csikér* ‘nem mély, sekély’ szóval való összefüggés sem zárható ki (ÚMTSz.).

Csigesi-hát 1807: *Csigesi hát* (Matkó 348). – Egykori dűlő a határ déli részén a Pusztadaróczi-fordulóban. A név előtagja talán a *Csigér* névvel állhat összefüggésben. Az utótag a *hát* ‘a vízből kiemelkedő, illetve környezeténél magasabban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.).

Csonkás 2020: *Csonkás*, 1935: *Csonkás* (SzamSz. 1: 153), 1864: *Csonkás dűlő*. | *szántó földek. E helyen le vagott nagy erdőből néhány csonka fa maradt fen – de már ezek is ki irtattak – erről veszi elnevezését.* (Pesty 291). – Szántó föld a falu határának déli részén a Kis-legelő mellett. A név a *csonkás* ‘irtott erdőterület’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Csorda út lásd **Bányai út**

Csordajáró út lásd **Bányai út**

Danka-föld 2020: *Danka-föld* ~ *Danka földje*, 1807: *Danka föld* (Matkó 349). – Szántó föld a határ délnyugati részén az országhatár közelében. A név tulajdonosa családnévét őrzi.

Daróci-forduló lásd **Pusztadaróci-forduló**

Daróci út 2020: *Daróci ut ~ Szatmári ut*, 2002: *Daróci út* (SzMH. 1: 69), 1864: *Szatmari ut | a községből puszta Daroczon át Szatmárra vezető ut.* (Pesty 290). – Pusztadarócon át Szatmárnémetibe vezető út.

Dinnyés-kert 2020: *Dinnyés-kert*, 1864: *Dinyés kert.* | *hajdan dinye termő hely, jelenleg szántó föld a' Nagy peleskei határ szélben.* (Pesty 291). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Pál-tag szomszédságában. Korábban dinnyét termesztettek a területen.

Disznólegelő 2020: *Disznólegelő.* – Legelő a határ északkeleti részén a Kosmonta mellett.

Dögtér 2020: *Dögtér*, 2002: *Döktér* (SzMH. 1: 69). – Szántóföld a határ északkeleti részén az országhatár közelében. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat.

Dögtéri-gödör 2020: *Dögtéri-gödör*, 2002: *Döktéri-gödör* (SzMH. 1: 69). – Gödör a Dögtéren.

Első-láb 2020: *Első-láb.* – Szántóföld a határ keleti részén a Peleskei út mentén. A név a *Második-* és *Harmadik-láb* nevekkel áll összefüggésben. Az *első* előtag arra utal, hogy közelebb esik a falu belterületéhez, mint a *Második-* és *Harmadik-láb*. A név utótagja a *láb* ‘dülő vagy annak egyik része’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Epreskert 2020: *Epreskert*, 2002: *Epèrfás* (SzMH. 1: 68). – A Református templomot környező, eperfákkal beültetett terület. A református egyház tulajdonában van.

Eresztvény 1935: *Eresztvény* (SzamSz. 1: 238), 1807: *Eresztvény erdő* (Matkó 347). – Egykori erdő a határ keleti részén. Az előtag az *eresztvény* ‘fiatal, sarjadó erdő’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Eresztvény alja 1864: *Ersztvény allya.* | *szántó föld a Nagy peleskei határ szélben, ennek szomszédjában a' Nagy peleskei határban volt egy erdő Eresztvény nevezetű, honnan e hely nevét veszi.* (Pesty 291). – Egykori dülő a határ keleti részén az Eresztvény mellett.

Eresztvény-erdő lásd **Eresztvény**

Falu árka 2020: *Falu árka*, 2002: *Falu árka* (SzMH. 1: 68). – A Fő utca mentén húzódó árok.

Falu legelője lásd **Nagy-legelő**

Fazék-verem 1864: *Fazék verem.* | *hajdan jó fazéknak való agyagot adott, jelenleg szántó fold.* (Pesty 291). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Ferenczy kátyúja 1864: *Ferenczy katyója.* | *három hólndnyi területü hontsokos tó, régi időtől fogva a' Ferenczy családé. Száraz időben kaszáltatik.* (Pesty 291). – Egykori tó a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *kátyú* ‘vízzel telt mélyedés’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Fő utca 2020: *Fő utca*, 2002: *Falu ucca ~ Fő út* (SzMH. 1: 68). – A falu fő utcája.

Füredő-tó 1807: *Feredő tó* (Matkó 347). – Egykori tó a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Galamb-fertő 2002: *Galambfêrtőü* (SzMH. 1: 69), 1935: *Galambfêrtőü* (SzamSz. 1: 320). – Egykori dűlő az atyai határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *fertő* ‘mocsaras terület időnként vízzel újra megtelő tócsákkal, gödrökkel, illetve ilyen területen levő gödör, mélyedés’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Gánás 2020: *Gánás*, 1864: *Gánásba* (Pesty 375), 1807: *Gánás* (Matkó 347). – Szántóföld a belterület közelében a Tivadar-tag és az Első-láb között. A név eredete ismeretlen.

Gánási út 2020: *Gánási ut.* – A Gánásba vezető földút.

Gyékényes 1864: *Gyékényes.* | *gyékényt termő hosszú és főleg kivált szaraz időben mindenütt kaszáltatik.* (Pesty 291), 1807: *Gyékényes, Gyékényes fő* (Matkó 347, 349). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *gyékényes* ‘gyékényt, sást, nádat termő mocsaras terület’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik. A *Gyékényes-fő* névváltozat utótagja a *fő* ‘valaminek a kezdete’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Gyékényes-fő lásd **Gyékényes**

Halastó 2020: *Halastó.* – Tó a Daróci út mentén a Páskum mellett.

Harmadik-láb 2020: *Harmadik-láb.* – Szántóföld a falu határának keleti részén a Peleskei út mentén. A név az *Első-* és a *Második-láb* nevekkal áll összefüggésben. A *harmadik* előtag arra utal, hogy távolabb van a település belterületétől, mint az *Első-* és a *Második-láb*. A név utótagja a *láb* ‘dűlő vagy annak egyik része’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Homokos-gödör 2020: *Homokos-gödör*. – Gödör a határ keleti részén a Második-láb területén.

Horány-szer 1807: *Horányszer* (Matkó 349). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az előtagra vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink. Az utótag a *szer* 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Hosszú-szer 2002: *Hosszúszer* (SzMH. 1: 70), 1935: *Hosszuszer* (SzamSz. 1: 395). – Dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *szer* 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Igényelt-legelő lásd **Nagy-legelő**

Iskola 2002: *Iskola* (SzMH. 1: 68). – Az iskola épülete a Fő utcán.

Jenő bárja lásd **Talizmán**

Kac-kert 2020: *Kac-kert*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Halastó mellett. Korábban legelő volt. A névadás motivációja ismeretlen.

Kaptár 1935: *Kaptár* (SzamSz. 1: 454), 1832, 1807: *Kaptár* (Matkó 347, 348). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *kaptár* 'deszkából összerótt, lépkertes méhkas' jelentésű szóval (ÚMTSz.) hozható összefüggésbe.

Karám útja 1864: *Karamutya. | A Nagy erdőre – hol a legelő van marhák részére éji helyül, egy sanczokkal körül vett karám van – vezető ut.* (Pesty 291). – A Nagy-erdőre vezető út. Feltehetően azonos a mai Nagy úttal.

Kecske-halom 1941: *Kecske-hlm.* (MKF), 1884: *Kecske halom* (HKFT.), 1864: *Kecske halom. | mint egy négyszeg öl területü, és egy fél öl magasságu, egykor valami ágyu telep vagy őr domb lehetett.- Hajdan az Atyai határnak nagyobb része erdőből alván sok ketskéket tartottak a lakosok, s a ketskék szeretvén e magaslaton tanyázni ugrándozi innet neveztetett el e domb Ketske halomnak, jelenleg kaszáló, mellette van egy itató gémes kut.- A nyólcz holdhoz tartozik.* (Pesty 290), 1794: *kutska halom* (Matkó 348). – Egykori kaszáló a határ délkeleti részén, a mai Páskom környékén. A név utótagja a *halom* 'alacsony domb' földrajzi köznév (FKnT.).

Kentaur 2020: *Kentaur*. – Épület a Petei út mentén. Lovarda működik benne.

Kerek-homok 1807: *Kerek-homok* (Matkó 347). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *kerek* előtag a terület alakjára utal. Az utótag a *homok* 'homokos talajú szántóföld' földrajzi köznév (FknT.).

Kerek-tó 1864: *Kerek tó. | a' szántó földeket fél körben környező mint egy 5 hóldnyi területű tó, száraz időben nagyobb része kaszáltatik.* (Pesty 291). – Egykori tó a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kerek-tó-hát 1864: *Kerek tó hát* (Pesty 291), 1807: *Kerektóhát* (Matkó 349). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük, bizonyára a Kerek-tó közelében feküdt. Az utótag a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kert alatti 1807: *Kert alatti* (Matkó 349). – Egykori dűlő a kertek szomszédságában.

Kilenchold 2020: *Kilenchold*, 2002: *Kilenchóud* (SzMH. 1: 70), 1935: *Kilenchóud* (SzamSz. 1: 505). – Szántóföld a határ északnyugati részén. A név a terület méretére utal.

Kis-Árcius 2020: *Kis-Árcius*, 1864: *Kis Arczius. | vizálló hely Szaraz időben kaszáltatik, innét neveztetnek a körülötte lévő szántó földek Kis Arcziusi földnek.* (Pesty 291). – Szántóföld a Csorda út mentén. A Nagy-Árciussal együtt az Árcius része, annak kisebbik darabja.

Kis-erdő lásd **Magas-erdő**

Kis-híd 2020: *Kis-híd.* – A Nagy-kanálison átívelő híd a Cigány sor közelében.

Kis-Kosmonta 2020: *Kis-Kosmonta*, 1864: *Kis kosmonta. | 4 hóld területű hosszú keskeny hontsokos tó, száraz időben nagyobb részt kaszáltatik.* (Pesty 291). – Szántóföld a határ északkeleti részén. A Nagy-Kosmontával együtt a Kosmonta része, annak kisebbik darabja.

Kis-kút 2020: *Kis-kut.* – Kút a belterület nyugati részén a Csorda út közelében.

Kis-legelő 2020: *Kis-legelő ~ Bodó-legelő ~ Kilső-legelő ~ Urbéres-legelő*, 2002: *Bodó-legelőü* (SzMH. 1: 68). – Legelő a határ délnyugati részén. A *Kis-legelő* név a *Nagy-legelő* névvel, a *Külső-legelő* pedig a *Belső-legelő* névvel áll korrelációban. A *Bodó-legelő* névváltozat a korábban a területen fekvő Bodó-erdő emlékét őrzi. Az *Úrbéres* előtag arra utal, hogy a legelőt korábban az úrbéresek, azaz jobbágyok (SzamSz.) használták.

Kis templom 2020: *Kis templom ~ Római templom*, 2002: *Katolikus-templom* (SzMH. 1: 68). – Római katolikus templom a Fő utca és a Sikátor találkozásánál.

Kertek 2002: *Kèrtek* (SzMH. 1: 68). – Helyét pontosabban nem ismerjük. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői névként nem ismerték.

Kosmonta 2020: *Kosmonta*, 2002: *Kosmontya* (SzMH. 1: 70), 1935: *Kosmõnta* (SzamSz. 1: 539), 1864: *Kosmonta köz, Kosmondta háton. | ezen két tó közötti tér, mint egy 40 hóld területu hajdan erdõ jelenleg szántó föld* (Pesty 291), 1807: *Kosmonta* (Matkó 347). – Gödrös, lapos, vízállásos hely, korábban kendert is áztattak a területen. A név az Atya határába olvadt *Kosmonta* település emlékét őrzi (NÉMETH 155). A *hát* utótag 'dombos vízparti terület' vagy 'valami mögött fekvő terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kosmonta-köz lásd **Kosmonta**

Kosmonta-hát lásd **Kosmonta**

Kovács-tag 2020: *Kovács-tag*. – Szántóföld a Daróci út mentén a Páskom mellett. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Kökénybokros 2002: *Kökény-bokros* (SzMH. 1: 70). – A forrás szerint a határ északi részén húzódó bokros terület.

Kultúrház 2020: *Kulturház ~ Ovoda*. – Épület a Fő utcán az Epres-kert szomszédságában. Kultúrház és óvoda is működik benne.

Kút ergéje 2002: *Kút-èrgéje* (SzMH. 1: 70), 1935: *Kut èrgéje* (SzamSz. 1: 566). – Mocsaras terület a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja az *erge* 'lapos, vizenyős, mocsaras terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Külső-Botos 2020: *Külső-Botos ~ Nagy-Botos*, 2002: *Kùlső-Botos* (SzMH. 1: 70). – Szántóföld a falu határának északi részén. A Belső-Botossal együtt a Botos része, annak a falu belterületétől távolabb eső darabja. Kanális választja el a Belső-Botostól. A *nagy* előtag arra utal, hogy nagyobb területű, mint a Belső-Botos.

Külső-legelő lásd **Kis-legelő**

Lázin Géza erdeje 2020: *Lázin Géza erdeje*. – Szántóföld a határ északkeleti részén. Nevét tulajdonosáról kapta. Az első katonai felmérés idején még erdővel borított terület volt (EKFT.).

Lázin Tivadaré 2020: *Lázin Tivadaré*. – Szántóföld a határ nyugati részén. Nevét tulajdonosáról kapta.

Lengyel-kátyú 1864: *Lengyel kátyó.* | két holdnyi területü posványos tó száraz időben kaszáltatik. Egykor Lengyel Péteré volt. (Pesty 291). – Egykori tó a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *kátyú* 'vízjárta terület, rét' vagy 'vízzel telt mélyedés' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Lófogó 2020: *Lúfogó.* – A Petei út egyik szakasza. Nevét arról kapta, hogy gyakran víz állt rajta, így nehéz volt rajta lóval áthaladni.

Magas-erdő 2020: *Magos-erdő ~ Kis-erdő ~ Szabó Árpád erdeje*, 2002: *Kis-erdő* (SzMH. 1: 70), 1864: *Magas erdő dülő.* | ez a dülő hajdan magas szálfás erdő volt, jelenleg szántó föld és kaszáló. (Pesty 291). – Szántóföld a Harmadik-láb területén. Az adatközlők elmondása szerint korábban akácerdő volt. A *Szabó Árpád erdeje* névváltozat egykori tulajdonosára utal. A *Kis-erdő* név a *Nagy-erdő* névvel áll összefüggésben.

Magas-erdő-dülő lásd **Magas-erdő**

Magas-erdő-kátyú 1864: *Magas erdő kátyó.* | egy három holdnyi területü posványostó, közepe víz álló hely, szélei kaszáltatnak. (Pesty 291), 1807: *Magas Erdő Kátyója* (Matkó 347). – Egykori tó a Magas-erdő közelében. Az utótag a *kátyú* 'vízjárta terület, rét' vagy 'vízzel telt mélyedés' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Malom lásd **Pál malma**

Malom hídja 2020: *Malom hidja.* – A Peleskei úton, a Megye árkán átívelő híd. A *malom* előtag arra utal, hogy ezen a hídon kellett átkelni a Pál malmához igyekvőknek.

Második-láb 2020: *Második-láb.* – Szántóföld a határ keleti részén a Peleskei út mentén. A név az *Első-* és a *Harmadik-láb* névvel áll összefüggésben. Az utótag a *láb* 'dülő vagy annak egyik része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Megye árka 2020: *Megye árka*, 2002: *Megye árka* (SzMH. 1: 70). – Kisebb patak a belterület közelében. A név a *megyeárok* 'árok, amely a községek vagy nagybirtokok között a határt jelöli' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Nádas lásd **Bodó**

Nagy-Árcius 2020: *Nagy-Árcius*, 1864: *Nagy Arczíus.* | mint egy 11 hold területü kaszáló, körülötte több szántó földek hason nevezettel. (Pesty 291). – Szántóföld a belterülettől északra a Csoda út mentén. A Kis-Árciussal együtt az Árcius része, annak nagyobbik darabja.

Nagy-Botos lásd **Külső-Botos**

Nagy-erdő 2020: *Nagy-erdő*, 1864: *Nagy erdő*. | *jó karban lévő birtokossági közös erdő*. (Pesty 291). – Bokros terület a határ északnyugati részén. A *Kis-erdő* névvel áll korrelációban.

Nagy-kanális 2020: *Nagy-kanális*. – Szamosdara irányából érkező, a falu határát átszelő kanális.

Nagy-Kosmonta 2020: *Nagy-Kosmonta*, 1864: *Nagy kosmonta*. | *tizenkét hóld területü posványos tó, széle kaszáltatik, északi része kender aztatóul szolgál*. (Pesty 291). – Szántóföld a Peleskei út mentén. A *Kis-Kosmonta*-val együtt a *Kosmonta* része, annak nagyobbik darabja.

Nagy-lápos 1941: *N-lápos* (MKF.), 1884: *Nagy lápos* (HKFT.). – Cserjés terület volt a Csigér közelében. A név utótagja a *lápos* ‘vizes, mocsaras, nádas, vízínövényekkel benőtt hely’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Nagy-legelő 2020: *Nagy-legelő ~ Falu legelője ~ Belső-legelő ~ Igényelt-legelő*, 2002: *Falu legelője* (SzMH. 1: 69). – Legelő a falu határának északnyugati részén. A *Nagy-legelő* név a *Kis-legelő* névvel, a *Belső-legelő* név pedig a *Külső-legelő* névvel áll korrelációban. Az *Igényelt-legelő* névváltozat arra utal, hogy földosztás révén jutottak hozzá.

Nagypeleskei-forduló 1807: *Nagypeleskei forduló* (Matkó 349). – Egykori dűlő a határ keleti részén. A név előtagja a szomszédos Nagypeleske közelségére utal. Az utótag a *forduló* ‘határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Nagy-rét 1941: *Nagyrét* (MKF.), 1884: *Nagy rét* (HKFT.), 1864: *Nagy rét* | *mint egy 100 hóld területü kaszáló*. (Pesty 291). – Egykori rét a határ keleti részén. Ma már nagy része az országhatáron kívülre esik.

Nagy út 2020: *Nagy ut ~ Császlai ut*, 1864: *Csaszlai út*. | *A Községből Csaszló közsegebe vezető ut*. (Pesty 291), 1832: *Császlói ut* (Matkó 348). – A magyarországi Császlóra vezető út.

Nagy út hídja 2020: *Nagy ut hidja*. – A Nagy-kanálison átívelő híd a Nagy út mentén.

Negyedrész 1935: *Negyedrész* (SzamSz. 2: 153). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név bizonyára a terület méretére utal.

Nyisztor kútja 2020: *Nyisztor kutja*, 2002: *Nyisztòr kúttya* (SzMH. 1: 71). – Kút a Nyisztor-kertben.

Nyisztor-legelő 2020: *Nyisztor-legelő*, 2002: *Nyisztòr legelő*, *Nyisztòr legelője* (SzMH. 1: 71). – A Nagy-legelő északnyugati része. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét.

Nyisztor-kert 2020: *Nyisztor-kert*, 2002: *Nyisztòr kèrtye* (SzMH. 1: 71). – Szántóföld a határ északi részén az országhatár mentén. Nevét tulajdonosáról kapta.

Nyolchold 2002: *Nyóuchóud* (SzMH. 1: 71), 1935: *Nyóuchóud* (SzamSz. 2: 171), 1864: *Nyolcz hold dülő | a falu keleti végén, nyolcz hóldnak neveztetik, mert hajdan e tájon tsak nyolcz hóld föld volt mivelés alá kiirtva, most az egész dülő szántó föld.* (Pesty 290). – Dülő a határ keleti részén. A név a terület méretére utal.

Óvoda lásd **Kultúrház**

Ördögös 1935: *Ördöngös* (SzamSz. 2: 199), 1884: *ördönges* (HKFT.), 1864: *Ördöngös. | egy kis hóldnyi nagy hontsokokkal lepett tó, melyek mint ördöngös vagy ördögösnek neveztetett. A körülötte lévő földek tölle veszik nevöket.* (Pesty 292), 1807: *Ördöngös* (Matkó 347). – Egykori szántóföld a határ délnyugati részén. Ma már nem ismerik a nevet. A név feltehetően az *ördöngös* 'ördögi képességgel bíró, varázserejű (személy)' jelentésű tájszóval (ÚMTSz.) áll összefüggésben.

Pál kastélya 2020: *Pál kastélya*, 2002: *Kastéj* (SzMH. 1: 68). – Épület a Fő utcán a Kis-templom közelében. Pál Endre tulajdona volt.

Pál malma 2020: *Pál malma*, 2002: *Malom* (SzMH. 1: 68). – Egykori malom a Pál-tagban.

Pál-tag 2020: *Pál-tag*. – Szántóföld a Peleskei út északi oldalán. Az adatközlők elmondása szerint a Kosmonta is része a Pál-tagnak. A név egykori tulajdonosa családnevére utal.

Pál-tanya 2020: *Pál-tanya*, 1941: *Pál-tny* (MKF.), 1884: *Ackermann major* (HKFT.). – Egykori tanya a Pál-tagban. Már lebontották. Az *Ackermann-major* név korábbi tulajdonost jelöl.

Páskom 2020: *Páskum*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Daróci út keleti oldalán. Korábban legelő volt. A név a *páskom* 'legelő' földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Peleskei út 2020: *Peleskei ut*, 2002: *Peleskeji út* (SzMH. 1: 68). – A szomszédos Nagypeleskére vezető földút.

Petei út 2020: *Petei ut*, 2002: *Peteji út* (SzMH. 1: 68). – A szomszédos Petére vezető földút.

Petei-híd 2020: *Petei-híd*, 2002: *Peteji-híd* (SzMH. 1: 71). – Kanálison átívelő híd a Petei úton.

Péter rekesze 1864: *Péter rekessze*. | *Szántó földek egykor egy része a Péter Istváné volt*. (Pesty 291). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *rekesz* ‘terület, amelyet sövénnel vagy árokkal vettek körül’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Pikatang-tanya lásd **Tanya**

Pikét földje 2020: *Pikét földje*. – Szántóföld a falu határának északkeleti részén. Az adatközlők a névadás motivációját nem ismerték. A *pikét* előtag a román *pichet* ‘örház’ jelentésű szóból ered (RK). Az országhatár közelsége miatt valószínű, hogy a határőrség örháza vagy messzelátója állhatott a területen.

Pikéti-tábla 2020: *Pikéti-tábla*, 2002: *Pikéti-tábla* (SzMH. 1: 71). – Szántóföld a határ délnyugati részén az országhatár és Pete közelében. A *pikét* előtag a román *pichet* ‘örház’ jelentésű szóból ered (RK). A helybeliek még emlékeznek a korábban itt álló messzelátóra.

Poc vég lásd **Cigány sor**

Póka-halom 1807: *Póka halom* (Matkó 347), 1799: *Póka* (Matkó 348). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *póka* előtag a *pulyka* tájnyelvi változata (ÚMTSz.), az utótag pedig a *halom* ‘alacsony domb’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.). A név a *Kecske-halom* névvel áll összefüggésben.

Pusztadaróci-forduló 1864: *puszta daroczi forduló*. | *a keleti és déli oldalon* (Pesty 290), 1807: *Daróczi forduló* (Matkó 348). – Az atyai határ Pusztadaróc közelében fekvő részének egykori elnevezése. Az utótag a *forduló* ‘határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Ravaszyuk 2020: *Ravaszyuk*, 2002: *Ravaszyuk* (SzMH. 1: 71). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Kilenchold közelében. Nevét az itt lévő rókalyukakról kapta.

Református templom 2020: *Református templom*, 2002: *Refòrmátus-templom* (SzMH. 1: 68). – Református templom a Fő utcán az Epreskert mellett.

Rénes 1935: *Rénes* (SzamSz. 2: 268). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Rét 1807: *Rét* (Matkó 349). – Egykori rét a Nagypeleskei-fordulóban.

Római templom lásd **Kis-templom**

Senki földje 2020: *Senki földje*. – Szántóföld a határ északnyugati részén az országhatár mentén.

Sikátor 2020: *Sikátor*. – A Fő utcáról nyíló szűk utca a Kis-templom mellett.

Sovány-szer 1864: *Soványszer. | dűlő sován szernek neveztetik mert egykor vízesése miatt igen sovány föld volt, jelenleg meg lehetsz szántó földek.* (Pesty 291). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Utótagja a szer 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznévvé (FKnT.).

Szabó Árpád erdeje lásd **Kis-erdő**

Szabó gyakra alatt 1864: *Szabó gyakra alatt* (Pesty 375). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *gyakra* lexéma a *gyakor* 'sűrű erdő, cserjés' jelentésű földrajzi köznévvé (FKnT.) birtokos személyjeles alakja.

Szalmári út lásd **Daróci út**

Szék-haraszt 1864: *Szek haraszt. | 15 holdnyi területű harasztos kaszáló, körül véve több hason nevű szántó földektől.* – Egykori dűlő a falu határában. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán a *szik* 'vízállásos, szikes terület' földrajzi köznévvé (FKnT.) áll kapcsolatban. Utótagja a *haraszt* 'fiatal, sarjadzó cserjés erdő, bozót' jelentésű földrajzi köznévvé (FKnT.).

Szekció-erdő 1884: *Szekszió Erdő* (HKFT.), 1863–1864: *Szekszió Erdő* (MKFT.). – Nagy kiterjedésű erdő volt a határ északnyugati részén. A névadás motivációja ismeretlen.

Szepszes 2020: *Szepszes*, 2002: *Szepszes* (SzMH. 1: 71). – Szántóföld a falu belterületének közelében. A névadás motivációja ismeretlen.

Szilas 2020: *Szilas*, 1941: *Szilas* (MKF.), 1884: *Szilas* (HKFT.), 1864: *Szilas dűlő | E helyen hajdan nagy erdő létezett melyben sok szílfá volt.* (Pesty 290), 1807: *Szilas* (Matkó 349). – Szántóföld a határ délkeleti részén. Nevét növényzetéről kapta.

Szilas-dűlő lásd **Szilas**

Szélbokor 1935: *Szēlbokōr* (SzamSz. 2: 348), 1864: *Szél bokor*. | *Szántó földek a Kis geczi határ szélben az ott lévő szélső bokroktól vette el nevezését.* (Pesty 291). – Egykori dűlő a határ délnyugati részén.

Talizmán 2020: *Talizmán ~ Bolt ~ Jenő bárja*. – Bolt a Fő utcán. A *Jenő bárja* név tulajdonosára utal.

Tanító kátyúja 2020: *Tanító kátyója*. | *Vadrucával, gyékénnyel, náddal vót tele*. – Szántó föld a határ keleti részén, a Harmadik-láb közelében. A névadás motivációját az adatközlők nem ismerték, bizonyára a tanító illetményföldje volt. Az utótag a *kátyú* 'vízjárta terület, rét' vagy 'vízzel telt mélyedés' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Tatár-erdő 1884: *Tatár e.* (HKFT.), 1864: *Tatár erdő* (MP 391), 1863–1864: *Tatár Erdő* (MKFT.), 1809: *Tatár erdellye* (Matkó 347), 1783: *Tatar Erdő* (EKFT.) – A katonai felmérések térképein a név a határ délkeleti részén fekvő erdőt jelöl. PESTY FRIGYES Kispereske határnevei között említi.

Temető 2020: *Temető*, 2002: *Temető* (SzMH. 1: 68). – Temető a Peleskei út északi oldalán.

Tanya 1941: *Tanya* (MKF.), 1884: *Pikatang tn* (HKFT.). – Egykori tanya a határ keleti részén. A *pikatang* előtagra vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink.

Tivadar lásd **Tivadar-tag**

Tivadar-tag 2020: *Tivadar ~ Tivadar-tag*, 2002: *Tivadàr-tag* (SzMH. 1: 71). – Szántó föld a belterülettől északra a Gánás és a Kis-Árcius között. A név előtagja tulajdonosa keresztnévére utal, utótagja pedig a *tag* 'tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Új sor 2020: *Új sor*, 2002: *Újsòr* (SzMH. 1: 68). – A Fő utcával párhuzamos út a Szepszes északi végénél. Korábban állt itt néhány ház.

Új út 2020: *Új ut*. – A Daróci utat és a Pusztadaróchoz tartozó Petei Újsort összekötő út.

Úrbéres-legelő lásd **Kis-legelő**

Vágás 1863–1864: *Vágás* (MKFT.). – A Szekció-erdőbe benyúló kiirtott terület a határ északnyugati részén. A név a *vágás* 'kivágott erdőréssz, irtás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Vizes-erdő 1314: *Wyzesersew* (Matkó 374), 1794: *Vizes erdő* (uo.), 1807: *Vizes erdő* (uo. 349). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Zajtai-forduló 1864: *Zajtai forduló* (Pesty 290). – Egykori forduló Atya határában, a szomszédos Zajta település közelében. Az utótag a *forduló* ‘határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra’ jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Zsidó temető 2020: *Zsidó-temető*, 2002: *Zsidó temető* (SzMH. 1: 68). – Zsidó vallásúak egykori temetkezési helye volt.

2. Csedreg

Csedreg 2017: *Csedreg* ~ *Csedrek*, -ben, -be, 2003: *Csedreg*, *Csedrek*, *Csedregfalva*, román *Cidreag* (EHsz.), 1944: *Csedreg* (Hnt.), 1941: *Csedreg* (MKF.), 1913: *Csedreg* (Hnt.), 1884: *Csedrek* (HKFT.), 1864: *Csedrek* (Pesty), 1861: *Csedreg* (MKFT.), 1851: *Csedreg*h (Fényes), 1784: *Csederek* (EKFT.), 1476: *Chedrek* (Cs.), 1319: *Chudruk* (AOkt. 5: 201). – A romániai Szatmár megye északkeleti részén fekvő település. Északon és nyugaton Ukrajnával, keleten Kökényesddel, délen pedig Újberekkel határos. A településnév eredete bizonytalan. KISS LAJOS szerint egy szláv **Ščedrikъ* helynév kerülhetett át a magyarba, ugyanakkor lehetségesnek tartja, hogy egy szláv **Ščedrikъ* személynév magyar névadással vált helynévvé (FNESz.).

Alhíd 1473: *Alhid*, terra (Szabó 311). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név bizonyára összefügg az *Alhíd-kátyú* névvel.

Alhíd-kátyú 1473: *Alhyd-kathyo*, rivulus (Szabó 311). – Egykori patak a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *kátyú* 'vízzel telt mélyedés' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Almás-kert 2017: *Almás-kert*, 1998: *Álmáskèrt* (SzMH. 1: 137). – Szántóföld a település határának északi részén a Legelő és a Tobáké között. A Tanyának az a része, mely korábban alma- és körtefákkal volt beültetve.

Almás patak lásd **Határárok**

Almás utca 2017: *Almás utca* ~ *Temető utca*, 1998: *Álmás ucca*, *Temetőü ucca* (SzMH. 1: 136). – A faluból nyugat felé kivezető utca, mely a szomszédos település, Fertősalmás (Ukrajna) felé vezetett. A *Temető utca* elnevezés a Régi temető közelségére utal.

Almási út 2017: *Almási ut*, 1998: *Álmási út* (SzMH. 1: 137). – Az Almás utcát az országhatárral összekötő út, mely a szomszédos Fertősalmásra (Ukrajna) vezetett.

Árkos-kert 2017: *Árkos-kert*, 1998: *Árkoskèrt* (SzMH. 1: 137). – Szántóföld a település határának északnyugati részén, a Csedregi-erdőtől délre. Korábban facsometékkal volt beültetve. Korábban bizonyára körülárkolt terület lehetett.

Banké 2017: *Banké*, 1998: *Banké* (SzMH. 1: 137). – Szántóföld a határ délnyugati részén. A helybeliek elmondása szerint korábban a bank tulajdona volt, innen ered az elnevezése. Részei a *Nagy-Banké* és a *Kis-Banké*.

Banké út 2017: *Banké ut ~ Tölggyes szegi ut.* – Az Almás utcából nyíló, a Bankéba és a Tölggyes-szegbe vezető út.

Batári-mező 2017: *Batári-mező*, 1998: *Batári mezőü* (SzMH. 1: 137). – Szántóföld a település határának északi részén a Csehócki mellett. A helybeliek szerint korábban a ma már Ukrajnához tartozó Batár település része volt, de később a csedregiek megvették.

Batári-mező út 2017: *Batári-mező ut ~ Batári-mező utja ~ Batári ut.* – A Batári-mező keleti oldalán futó, a szomszédos Batárra (Ukrajna) vezető út.

Batári út lásd **Batári-mező út**

Birtokos-Rét lásd **Nagy-Rét**

Bódi-Nagy-nyáras 1865: *Bódi Nagy Nyáras* (Pesty 59). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja feltehetően személynévre utal.

Borzlyuk 1865: *Borzlyuk* (Pesty 59), 1865: *Burzug* (CsL). – Egykori dűlő a Fő utcától nyugatra.

Buki ház lásd **Cigány óvoda**

Burja Gyuri hídja 2017: *Burja Gyuri hidja.* – A falu határának északi részén a Patakon átívelő híd, mely a Patak-oldalt és a Csajláét köti össze. A hidat Burja Gyuri építette, hogy földjét a Csajláéban könnyebben megközelíthesse.

Burja Gyuri útja 2017: *Burja Gyuri utja.* – A Burja Gyuri hídjához, illetve a Csajláéba vezető út. A tulajdonos Burja Gyuri ezen az úton járt a földjére.

Cigánygödör 2017: *Cigánygödör.* – Gödör a Cigánytanya szomszédságában. Nevét a közelében élő cigányokról kapta, akik gyakran vetettek itt vályogot.

Cigány-kert 2017: *Cigány-kert.* – Kert a település belterületén a Koronástól keletre. Cigányok építkeztek a területre.

Cigány óvoda 2017: *Cigány ovoda ~ Buki ház*, 1998: *Cigány-óvoda* (SzMH. 1: 137). – Épület az Almás utcában. Korábban a cigány gyermekek óvodájaként működött. Ma az épületet a cigány gyermekek megsegítését célzó BuKi alapítvány használja.

Cigánytanya 2017: *Cigánytanya ~ Tanya*, 1998: *Tanya* (SzMH. 1: 136). – Az Almás utcából nyíló, cigányok által lakott kisebb falurész.

Cincus-tag 2017: *Cincus-tag.* – Szántóföld a település határának délnyugati részén a Varjú-domb mellett. A helybeliek elmondása szerint nevét onnan kapta, hogy a szántóföld

végében lévő árok mentén sok barka, helyi nevén *cicuska* nőtt. Barkaszenteléskor a kurátorok innen szedték a cicuskát. A név előtagja tehát valószínűleg a *cicus* 'fűzfabarka' jelentésű tájszóval (ÚMTSz.) áll összefüggésben. Utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Cini gödre 2017: *Cini gödre*. – A Sikátortól északra fekvő gödör. Nevét a közelében lakó Kovács lányáról, Ciniről kapta.

Csajlái 2017: *Csajlái ~ Cser*. – Szántóföld a határ északkeleti részén a Tobáké mellett. A helybeliek elmondása szerint a *Csajlái* név egykori tulajdonosának ragadványnevére utal. A *Cser* név a 'cserfaerdő, cserfákból álló erdőrész' vagy 'bokros, cserjés hely' jelentésű *cser* földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Csedregi-erdő 2017: *Csedreki-erdő*, 1998: *Csedregi erdő* (SzMH. 1: 137), 1865: *Csedreki Erdő* (Pesty 59). – A csedregi határ északnyugati részén, az Árkos-kert és a Vágás között fekvő szántóföld. A katonai térképek még erdővel borított területként ábrázolják (EKFT., MKFT., HKFT.).

Csedregi-erdő-árok 2017: *Csedreki-erdő-árok*. – A Csedregi-erdő és az Árkos-kert között futó árok.

Csedregi-erdő út 2017: *Csedreki-erdő ut*. – A Csedregi-erdő és az Árkos-kert között futó földút.

Csehócki 2017: *Csehócki*. – A csedregi határ északi részén, a Batári út mentén fekvő szántóföld. A névadás okát az adatközlők nem ismerték.

Cselédház 2017: *Cselédház*. – A Tobák tanyájának egyik épülete volt, melyben 12 család lakott. Már lebontották.

Cser lásd **Csajlái**

Cserepes-Patak-oldal 1865: *Cserepespatakóldal* (Pesty 59). – Egykori dűlő a falu határában. A Patak-oldal része lehetett. A *cserepes* előtag a 'kiszáradt föld' jelentésű földrajzi köznévvel (FKnT.) állhat összefüggésben.

Csinált út 2017: *Csinált ut*, 1998: *Csinált út* (SzMH. 1: 137). – Csedreget Kökényesddel összekötő út. Nevét onnan kapta, hogy a csedregi földutakkal ellentétben ez egy köves útszakasz volt.

Csipkés 2017: *Csipkés*, 1998: *Csipkés* (SzMH. 1: 137). – A Túr mentén, a Malom-szeg közelében fekvő kaszáló. Nevét az ott növő csipkebokrokról kapta.

Csonkás 2017: *Csonkás*, 1998: *Csonkás* (SzMH. 1: 137), 1865: *Csonkás* (Pesty 22). – Az Almási úttól délre, az országhatár és a Koronás között elhelyezkedő szántóföld. A helybeliek szerint nevét onnan kapta, hogy egyharmada mindig kaszáló volt, csak kétharmadát szántották, így alakja csonka volt. Ugyanakkor elképzelhető, hogy a név az ‘irtott erdőterület’ jelentésű *csonkás* földrajzi köznévből származik (FKnT.).

Csordalegelő 2017: *Csordalegelő ~ Legelő*. – A település határának északnyugati részén fekvő, nagy kiterjedésű legelő. Ma is itt legel a falu csordája.

Deáké 2017: *Deáké*, 1998: *Deáké* (SzMH. 1: 137). – Szántóföld a határ északnyugati részén, a Hozsváthétól délre. Az adatközlők elmondása szerint nevét a tulajdonosáról, egy *Deák* nevű földesúrról kapta, akinek birtoka a szomszédos településen Paládon volt, de gulyája Csedregben legelt.

Dinnyés 2017: *Dinnyés*. – Szántóföld az országhatár mellett, a Legelő és a Rét között. Korábban dinnyét, sütőtököt, répát termesztettek itt, innen ered az elnevezése.

Domb lásd **Varjú-domb**

Domb alja 1941: *Domb alja* (MKF.), 1884: *Domb alja* (HKFT.). – Erdő volt a település határának déli részén a Varjú-domb közelében.

Dögtér 2017: *Dögtér*. – A Dinnyésnek a Legelő felőli kisebb része, ahová korábban az elhullott állatokat temették.

Égett-erdő 1884: *Égett erdő* (HKFT.). – Egykori erdő a határ déli részén. A név előtagja az *égett* ‘leégett vagy égetéssel irtott terület, erdőrészt’ jelentésű földrajzi könévvel (FKnT.) állhat kapcsolatban.

Egyház földje lásd **Papé**

Erdőség 1865: *Erdőség* (Pesty 59). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Erdő-vég 1884: *Erdő vég* (HKFT.), 1865: *erdő vég* (Pesty 22). – Egykori dűlő a Fő utcától nyugatra. A név az első katonai felmérés idején Fertősalmás határában húzódó nagy kiterjedésű erdő közelségére utalhat (EKFT.).

Falu árka 2017: *Falu árka*. – Csedreg belterületének északi végén, a Burja Gyuri útja mentén futó árok, mely a település felől érkező vizet a Patakba vezeti.

Faluvég 2017: *Faluvég*. – Határrész a Fő utca északi végén. A Középsőnek a Guszti sűrűjéig tartó részét és a Patak-oldalt foglalja magába.

Fekete híd 2017: *Fekete hid ~ Fekete-viz hidja*, 1998: *Feketehíd* (SzMH. 1: 137). – A Fekete-vízen átívelő híd az Igényelt és a Batári-mező között.

Fekete-víz 1. 2017: *Fekete-viz ~ Fekete-viz árka*, 1865: *Fekete viz* (CsL), 1476: *Fekethewyz*, fluvius (Szabó 311). – A csedregi határ északi részén, a Batári-mező és a Kis-Igényelt között folyó kisebb patak. Vize fekete, iszapos, innen ered az elnevezése.

Fekete-víz 2. lásd **Fekete-víz-hát**

Fekete-víz árka lásd **Fekete-víz**

Fekete-víz-hát 1865: *fekete víz hát* (Pesty 22), 1865: *Feketevizi dűllő* (Pesty 59), 1865: *Fekete Viz* (CsL). – Egykori dűlő a csedregi határ északi részén. Nevét bizonyára a közelében folyó *Fekete-víz* nevű patakról kapta. A *hát* utótag 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Fekete-víz hídja lásd **Fekete híd**

Fekete-vízi-dűllő lásd **Fekete-víz-hát**

Felső 2017: *Felső ~ Felső-forduló ~ Kert alatt ~ Kertekalja*, 1998: *Kèrt alatt* (SzMH. 1: 138). – Szántófield a Fő utca nyugati irányba futó kertjeinek végében. A *Felső* név a *Középső* névvel áll összefüggésben.

Felső-forduló lásd **Felső**

Flúder 2017: *Fluder* – Gát a Túr mentén. A Kis- és Nagy-Hodos vizét vezeti a Túrba.

Fogás 1865: *Fogás* (CsL). – Egykori dűlő Csedreg határának keleti részén Kökényesd szomszédságában. A név a *fogás* 'erdő kiirtott része, irtás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Fő utca 2017: *Fő utca* 1998: *Fő út* (SzMH. 1: 136). – A település legrégebben beépített utcája. A Kőhídtól a Faluvégig tartó útszakasz.

Fürdő 2017: *Firidő*. – A Patak kiszélesedett szakasza, ahová korábban a helybeliek gyakran jártak fürödni.

Görögkatolikus templom lásd **Görög templom**

Görög templom 2017: *Görög templom*, 1998: *Görög-katolikus-templom* (SzMH. 1: 136). – Görögkatolikus templom a Fő utcán.

Grófé 2017: *Grófé*, 1998: *Grófé* (SzMH. 1: 137). – Szántófield a Kis-Svábié déli részén. A helybeliek elmondása szerint nevét tulajdonosáról kapta, azonban a gróf nevére ma már nem emlékeznek.

Gulyalegelő 2017: *Gulyalegelő*. – Legelő a Túr déli partján a Halmi-szeggel szemben. Korábban itt legelt a falu gulyája.

Gusztí sűrűje 2017: *Gusztí sűrűje*. – Kisebb akácerdő a Legelőtől délre. Nevét a közelben lakó Oroszi Gusztiról kapta.

Gyeptelek 2017: *Gyeptelek*. – Egy 3–4 hektáros terület a Fő utca északi végén. A helybeliek elmondása szerint telekhelyek voltak itt, de ma már szántóföldként használják. A név a *gyeptelek* 'üres telek' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Halmi-szeg 2017: *Halmi-szeg*. – Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában, melyet halmiak birtokoltak. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Határárok 2017: *Határárok ~ Fő-árok*, 1998: *Álmás patak* (SzMH. 1: 137). – Csedreg külterületének nyugati határát képező, az országhatár mentén futó árok. Az *Álmás-patak* név az ukrainai Fertősálmás település közelségére utal.

Határkönyök 2017: *Határkönyök*. – Az országhatár kanyarodó szakasza a Cincus-tag mellett.

Határ pataka 1671: *Hatarpataka*, palus (Szabó 311). – Egykori mocsár a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Híd 2017: *Híd*. – A Patakon átívelő híd a Fő utca keleti irányba futó kertjeinek végében.

Hodos 2017: *Hodos*. – A település déli határában folyó patak. *Kis-* és *Nagy-Hodos* részekből áll. Nevét a vizében élő hódokról kapta.

Honcsékos 2017: *Honcsokos ~ Honcsokos-rét*, 1865: *Hancsokos* (Pesty 59), 1865: *Honcsokos* (CsL). – A Kis-Rét északi részén fekvő, lapos, egyenetlen felszínű terület. A név a *honcsékos* 'rétterület melynek felszínét kis dombocskák teszik egyenetlenné' vagy 'vakondtúrásos terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Honcsékos-rét lásd **Honcsékos**

Hosszú-szeg 2017: *Hosszu-szeg*, 1998: *Hosszúszege* (SzMH. 1: 137). – Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában, a Pák-szeg és a Molnár-szeg között. A Túr mentén elterülő szegek közül ennek a legnagyobb a hossza, erre utal a név előtagja. A helybeliek elmondása szerint 1947-ben keresztül is vágták, hogy meggyorsítsák a Túr folyását. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Hozsváth árka 2017: *Hozsvát árka* – A Hozsváthé déli végében húzódó árok.

Hozsváthé 2017: *Hozsváté*, 1998: *Osváté* (SzMH. 1: 138). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Kúti-tábla és a Deáké között. Nevét a tulajdonosáról kapta. Az 1865-ös kataszteri térkép tanúsága szerint Hozsváth Istvánné számos területet birtokolt a csedregi határban. A térképen az Osváth névalak is előfordul.

Igényelt 2017: *Igényelt*, 1998: *Igényelt* (SzMH. 1: 137). – Szántóföld a Legelőtől északra a Tobáké mellett. A helybeliek szerint az 1917-es földosztás idején osztották ki azoknak, akik igényelték.

Imola-mocsár 1473: *Imylamolmochar*, terra, 1476: *Imylamochar* (Szabó 311). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az előtag az *imola* 'vékony szárú fűfajta' jelentésű tájszóval (ÚMTSz.) állhat összefüggésben.

Iskola 2017: *Iskola*, 1998: *Iskola* (SzMH. 1: 136). – A falu általános iskolája a Fő utcán.

Jogos utca 1998: *Jogos ucca* (SzMH. 1: 136). – A forrás a belterület déli részén fekvő utcaként említi. A 2017-es gyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet, a BURA által jelölt helyen pedig nem található utca, ezért lehetséges, hogy téves adatról van szó.

Kaloda út 2017: *Kaloda ut ~ Kaloda útja ~ Vaskó Endre útja*. – A Fő utca végén nyugati irányba nyíló út. A *Kaloda út* név esetében a névadás okát az adatközlők nem ismerték. A *Vaskó Endre útja* név a közelben lakó személyre utal. A *Vaskó* ragadványnév.

Kaloda útja lásd **Kaloda út**

Kert alatt lásd **Felső**

Kertekalja lásd **Felső**

Kőhíd 2017: *Kűhid*, 1998: *Kőhid ~ Híd* (SzMH. 1: 136–138). – A Patakon átívelő híd a Kökényesdre vezető úton.

Kanális lásd **Patak**

Kárhozi malom 2017: *Kárhozi malom*. – Vízimalom volt a Túron a Halmi-szeg szomszédságában. A helybeliek körében több elképzelés is létezik a névadás okát illetően. Egyesek szerint gyilkosság vagy öngyilkosság történt ezen a helyen, azaz valaki itt elkárhozott. Mások szerint a malom leégett, és a név ezzel áll összefüggésben.

Kaszárnya lásd **Pikét**

Katolikus templom lásd **Római templom**

Kereszt 1. 2017: *Kereszt*, 1998: *Kereszt* (SzMH. 1: 136). – Kereszt a falu központjában, az Almás utca és a Fő utca találkozásánál.

Kereszt 2. 2017: *Kereszt*. – Kereszt a Fő utca északi részén.

Keresztút 2017: *Keresztut*. – Út a település déli határában. A Tölgyes-szegi út itt ágazik el a Banké és a Svábié irányába.

Kicsi-Svábié lásd **Kis-Svábié**

Kis-Banké 2017: *Kis-Banké*, 1998: *Kisbanké* (SzMH. 1: 138). – Szántóföld a település határának déli részén, a Nagy-Svábiétól északra. A *Nagy-Banké*-val együtt a *Banké* része. A *kis* előtag a *Nagy-Banké* név előtagjával áll kapcsolatban.

Kis-Hodos 2017: *Kis-Hodos*. – Vízfolyás a csedregi határ déli részén. A Hodos kisebbik ága. A *kis* előtag a *Nagy-Hodos* előtagjával áll összefüggésben.

Kis-Igényelt 2017: *Kis-Igényelt*. – Szántóföld a Legelőtől északra, az Igényelt és a Csedregi-erdő között.

Kis-mező 2017: *Kis-mező*, 1998: *Kismező* (SzMH. 1: 138). – Kisebb szántóföld a csedregi határ déli részén a Nagy-Banké és a Nagy-Svábié között.

Kis-mező kútja 2017: *Kis-mező kutja*. – Egykori kút a Kis-mezőn.

Kis-Rét 2017: *Kis-Rét ~ Urbéresé ~ Urbéres-Rét*, 1998: *Úrbéresé* (SzMH. 1: 138). – Szántóföld a falu határának északi részén a Dinnyés és a Középső között. A *Nagy-Rét*-tel együtt a *Rét* része. A *Kis* előtag a *Nagy-Rét* név előtagjával áll összefüggésben. Az *Úrbéres-Rét* név a *Birtokos-Rét* név korrelációs párja. Ez utóbbi nevek az úrbéri viszonyok emlékét őrzik.

Kis-Svábié 2017: *Kis-Svábié ~ Kicsi-Svábié*. – Szántóföld a település déli határában a Pap-tagjától délre. A *Nagy-Svábié*-val együtt a *Svábié* része. A *Kis* előtag a *Nagy-Svábié* név előtagjával áll kapcsolatban.

Kis-tag 2017: *Kis-tag*. – Kisebb földdarab a Felsőben, melyet korábban akácfa szegélyeztek. A név utótagja a *tag* ‘a dűlön belüli, annál kisebb földterület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kis utca 2017: *Kis utca*, 1998: *Kis ucca* (SzMH. 1: 136). – A falu déli irányba futó, legkisebb utcája.

Kocsmá 2017: *Korcsma*, 1998: *Kocsmá* (SzMH. 1: 136). – Kocsmá Csedreg központjában.

Koronás 2017: *Koronás*. – A cigányok által beépített terület a Csonkás és a Cigánykert között. A helybeliek szerint nevét onnan kapta, hogy ez jó minőségű, drága föld volt, amit koronáért 'száz filléres pénzdarab' (SzamSz.) vásároltak meg.

Korong-hát 2017: *Korong-hát*. 1998: *Korong-hát* (SzMH. 1: 138), 1941: *Koronchát* (MKF.), 1884: *Koronghát* (HKFT.), 1865: *Korong hát* (Pesty 22, 59), 1865: *Koronkhát* (CsL). – Szántóföld a Kis utcától keletre, a Patak mentén. Az adatközlők ismerik a nevet, de ezt a területet Kökényesd részének tartják, tulajdonosai is kökényesdiek. A név az 1865-ös kataszteri térképen az Almási úttól északra eső területet jelöli. A név előtagjának szemantikai tartalmára vonatkozóan nincsenek pontos ismereteink, talán a *korong* 'lapos, henger, illetve kör alakú hely' jelentésű földrajzi köznévből (FknT.) származik. Utótagja a *hát* 'környezeténél magasabban fekvő földterület' vagy 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) ered.

Kavicsos 1865: *Kövicses* (Pesty 22) – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *kavicsos* 'olyan terület, amelynek földjében murva, kavics van' földrajzi köznévből (FKnT.) alakult.

Körtélyes 1865: *Körtvélyes*, *Kőrtvélyes* (Pesty 22,59). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *körtélyes* 'terület, ahol sok a vadkörtefa' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) ered.

Középső 2017: *Közzepeő ~ Közzepeő-forduló*. – Szántóföld a határ északnyugati részén, a Kaloda úttól északra. A *Középső* név a *Felső* névvel áll összefüggésben.

Közmező 1473: *Kewzmezeo*, terra arabilis et silva (Szabó 311). – Egykori szántóföld és erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kúti-tábla 2017: *Kuti-tábla*. – Szántóföld a határ északi részén a Hozsváthé és a Nagy-erdő között. Nevét az itt található kútról kapta, mely ma is megvan, de már nem használják.

Laktanya lásd **Pikét**

Legelő lásd **Csordalegelő**

Malom 1998: *Malom* (SzMH. 1: 136). – A forrás épületként említi, de helyét nem jelöli meg. A 2017-es gyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Malom-szeg 2017: *Malom-szeg*, 1998: *Malomszeg* (SzMH. 1: 138). – Kaszáló a Túrnak az országhatár melletti kanyarulatában. Korábban egy vízimalom volt itt, melynek cölöpjei

még ma is látszanak, erre utal a név előtagja. Az utótag a *szeg* ‘folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Martos 2017: *Martos*. – Szántóföld a Hozsváthé és a Kúti-tábla nyugati végében. A névadás okát az adatközlők nem ismerték.

Messzelátó 1. 2017: *Messzilátó*, 1998: *Messzelátó* (SzMH. 1: 138). – A Pikét kertjében épített kilátó.

Messzelátó 2. 2017: *Messzilátó*. – A Túr közelében, az országhatár mentén épített kilátó.

Mica bácsi háza 2017: *Mica bácsi háza ~ Mica háza*. – Egykori épület a Deákében, az országhatár közelében. Nevét az ott lakó személyről kapta.

Mica háza lásd **Mica bácsi háza**

Misu-szeg 2017: *Misu-szeg*. – Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Molnár-szeg és a Kántor-szeg között. A név előtagja tulajdonosára, Misu Péterre utal. Az utótag a *szeg* ‘folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Molnár-szeg 2017: *Mónár-szeg*. – Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Hosszú-szeg és a Misu-szeg között. A név előtagja a tulajdonos Molnár családra utal. Az utótag a *szeg* ‘folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Nagy-Éger-erdő 1861: *Nagy Eger Erdő* (MKFT.). – Egykori erdő a határ északnyugati részén. Már szántóföld van a helyén.

Nagy-erdő 2017: *Nagy-erdő ~ Paládi-erdő alatt*, 1998: *Nagy erdő* (SzMH. 1: 138), 1884: *Nagy erdő* (HKFT.), 1861: *Nagy Erdő* (MKFT.). – Szántóföld a falu határának északi részén az országhatár mentén. A helybeliek elmondása szerint korábban erdő volt, és amennyiben valaki egy részt kiirtott belőle, azt a továbbiakban művelhette. A *Paládi-erdő alatt* név a szomszédos település, Nagypalád (Ukrajna) erdejének szomszédságára utal. A katonai felmérések térképei még erdővel fedett területként ábrázolják (EKFT., MKFT., HKFT.).

Nagy-Banké 2017: *Nagy-Banké*, 1998: *Nagybanké* (SzMH. 1: 138). – A település határának délnyugati részén, az országhatár mentén fekvő szántóföld. A *Kis-Banké*-val együtt a *Banké* része. A *Nagy* előtag a *Kis-Banké* név előtagjával áll összefüggésben.

Nagy-Banké út 2017: *Nagy-Banké ut.* – A Tölgyes-szegi útról nyíló, a Nagy-Bankéba vezető földút.

Nagy-erdei-kút 2017: *Nagy-erdei-kut ~ Német Ferenc kutja*. – Egykori kút a Nagy-erdőn. Német Ferenc készítette.

Nagy-erdei-árok 2017: *Nagy-erdei-árok*. – A határ északi részén, a Nagy-erdőt délről határoló kanális.

Nagy-erdő út 2017: *Nagy-erdő ut*. – Az Árkoskerttől a Nagy-erdőre vezető földút.

Nagy-Hodos 2017: *Nagy-Hodos*. – Vízfolyás a település déli határában. A Hodos nagyobbik ága. A *Nagy* előtag a *Kis-Hodos* név előtagjával áll összefüggésben.

Nagy-nyáras 1998: *Nagy-nyáras* (SzMH. 1: 138). – A forrás szántóföldként említi, de helyét nem jelöli. A 2017-es gyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Nagy-Rét 2017: *Nagy-Rét ~ Birtokos-Rét*. – Szántóföld a csedregi határ nyugati részén az országhatár mellett. A *Kis-Rét*-tel együtt a *Rét* része. A *Birtokos-Rét* elnevezés az *Úrbéres-Rét* névvel áll korrelációban. Ez utóbbi elnevezések az úrbéri viszonyok emlékét őrzik. A *Nagy* előtag a *Kis-Rét* név előtagjával áll összefüggésben.

Nagy-Svábié 2017: *Nagy-Svábié*. – Szántóföld a csedregi határ déli részén, a Kis-Bankétól délre. A *Kis-Svábié*-vel együtt a *Svábié* része. A *Nagy* előtag a *Kis-Svábié* név előtagjával áll összefüggésben.

Német Ferenc kútja lásd **Nagy-erdei-kút**

Nyájlegelő 2017: *Nyájlegelő*. – A Legelő keleti része. Korábban ide járt a falu disznónyája.

Nyíres-szeg 2017: *Nyíres-szeg*. – Szántóföld a falu északi határában a Csehócki és az Igényelt között. Korábban nyírfák szegélyezték, erre utal a név előtagja. Az utótag a *szeg* ‘a határ egy része’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Orosz-tag 1998: *Orosz-tag* (SzMH. 1: 138). – A forrás szántóföldként említi, de helyét nem jelöli. A 2017-es gyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet. A név utótagja a *tag* ‘a dűlön belüli, annál kisebb földterület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Osváthé lásd **Hozsváté**

Őz-fő 1476: *Ewzfeo*, vallis (Szabó 311). – Egykori völgy az Imola-mocsár közelében. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag az *fő* ‘völgy bejárata’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Pák-szeg 2017: *Pák-szeg*. – Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Malom-szeg és a Hosszú-szeg között. A név előtagja a terület tulajdonosára utal. Az utótag a szeg ‘folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Paládi-erdő alatt lásd **Nagy-erdő**

Papé 2017: *Papé ~ Pap tagja ~ Egyház földje*, 1998: *Papé* (SzMH. 1: 138). – Nyugaton a Tölgyes-szegi út, délen pedig a Keresztút által határolt szántóföld az Almás utcától délre. Az egyház tulajdona volt, ma már egy része az egyéni tulajdonosoké.

Pap-kert 1998: *Papkèrt* (SzMH. 1: 136). – A forrás a belterület nyugati részén fekvő, az egyház tulajdonában levő kertként említi. A 2017-es gyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Pap tagja lásd **Papé**

Patak 2017: *Patak*, 1998: *Kanális* (SzMH. 1: 137), 1884: *Csengei p.* (HKFT.), 1865: *Patak* (CsL). – Csedreg határát észak-déli irányban átszelő patak.

Pataki-dűlő 1865: *Potoki dűllő ~ Pataki dűllő* (CsL). – Egykori dűlő a csedregi határ déli részén. A név előtagja a Patak közelségére utalhat.

Patak-oldal 2017: *Patakódal*, 1865: *Patakóoldal* (Pesty 59). – Szántóföld a falu határának északi részén a Pataktól nyugatra eső területen.

Pikét 2017: *Pikét*, 1998: *Kaszárnya ~ Laktanya* (SzMH. 1: 136). – Korábban laktanyaként működő épület a település belterületén. A *Pikét* név a román *pichet* ‘őrház’ jelentésű szóból ered (RK).

Pistu boltja 2017: *Pistu bótja*, 1998: *Vegyes bolt* (SzMH. 1: 137). – Élelmiszerbolt a település központjában a Kocsma mellett. Tulajdonosának becenevéről kapta a nevét.

Pók-szeg 1998: *Pókszeg* (SzMH. 1: 138). – A forrás szerint szántóföld a falu határában, de pontos helyét nem jelöli. Az utótag a szeg ‘folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Pumpaház 2017: *Pompaház*, 1998: *Pompaház* (SzMH. 1: 138). – Épület a Legelő északnyugati szegletében.

Rákóczi-láz 1865: *Rákóczi láz, Rákóczi Láz.* | – *ezek tulajdonosaiktól nyervén elnevezésőket* (Pesty 22, 59), 1865: *Rákóczi Láz* (CsL). – Egykori dűlő a határ északi részén. A név előtagja PESTY adattára szerint tulajdonosára utal. Utótagja a *láz* ‘erdei tisztás, irtás’ földrajzi köznév (FKnT.). Ma már nem ismerik a nevet.

Régi temető 2017: *Régi temető*, 1998: *Régi-temető* (SzMH. 1: 136). – A falu belterületének délnyugati részén található.

Rét 2017: *Rét*, 1998: *Rét* (SzMH. 1: 138). – Szántófield a falu határának északi részén. *Kis-Rét* és *Nagy-Rét* részekből áll. Korábban kaszáló volt, innen ered az elnevezése.

Réti út 2017: *Réti ut.* – Az Almás utcáról a Rétre vezető földút.

Római templom 2017: *Római templom*, 1998: *Katolikus-templom* (SzMH. 1: 136). – Római katolikus templom a Fő utcán.

Sár-ér 1998: *Sárér* (SzMH. 1: 138). – A forrás szerint patak a határ északi részén.

Sásér 1865: *Sás ér* (Pesty 59), 1865: *Sásér* (CsL). – Az 1865-ös kataszteri térképen a név dűlöt jelöl Csedreg határának délnyugati részén.

Sikátor 2017: *Sikátor*, 1998: *Sikátör* (SzMH. 1: 136). – A Fő utcáról nyíló kisebb földút.

Sós-kátyú 1865: *Sós kátyó*, *Sós-kátyó* (Pesty 22, 59), 1865: *Soskátjó* (CsL). – Egykori dűlő a falu déli határában. A név utótagja a *kátyú* 'vízjárta terület, rét' vagy 'vízzel telt mélyedés' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Svábié 2017: *Svábié*, 1998: *Svábijé* (SzMH. 1: 138). – Szántófield a település határának déli részén, a Keresztúttól délre. *Kis-Svábié* és *Nagy-Svábié* részekből áll. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Svábié út 2017: *Svábié ut.* – A Kis-Svábié és a Pap tagja között futó földút.

Széchenyi-láz 1865: *Szécsényi láz*, *Szécsényi Láz*. | – *ezek tulajdonosaiktól nyervén elnevezésőket* (Pesty 22, 59). – A név előtagja PESTY adattára szerint tulajdonosára utal. Utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' földrajzi köznév (FKnT.).

Tanya 1. lásd **Cigánytanya**

Tanya 2. lásd **Tobák tanyája**

Tatár-nyáras 1865: *Tatár nyáras*. | *hol a 'Tatárok által sátor vonatott* (Pesty 22). – Egykori határnév. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja talán a tatárjárás emlékét őrzi.

Temető utca lásd **Almás utca**

Tobáké 2017: *Tobáké*. – Szántófield a település határának északi részén a Pataktól keletre. Négy földtáblából áll, melyből három a csedregiek, egy pedig a kökényesdiek

tulajdona. A helybeliek szerint a nevét egykori tulajdonosáról, egy *Tobák* nevű földesúrról kapta. Birtokát 1947-ben elvették, majd a kommunizmus után kiosztották a szegényeknek.

Tobák tanyája 2017: *Tobák tanyája ~ Tanya*, 1998: *Tobák-tanyája* (SzMH. 1: 138), 1884: *Csedreki tanya* (HKFT), 1941: *Csedregi-ta.* (MKF.). – Egykori tanya a csedregi határ északi részén a Legelőtől keletre. Korábban itt állt a Cselédház, melyben *Tobák* nevű földesúr munkásai laktak. Az épületet lebontották, ma már szántóföldként használják.

Tölgyes-szeg 2017: *Tőgyes-szeg*, 1998: *Tőügyes szeg* (SzMH. 1: 138). – Szántóföld a csedregi határ déli részén az országhatár mentén. Korábban tölgyfák álltak itt, erre utal a név előtagja. Az utótag a *szeg* ‘folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Tölgyes-szegi út lásd **Banké út**

Tövises 1865: *Tövises* (Pesty 59), 1865: *Tövises* (CsL). – Egykori dűlő a Fő utcától nyugatra. A név a *tövishes* ‘cserjével, bozóttal benőtt terület’ jelentésű földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll kapcsolatban.

Túr 2017: *Tur*, 1998: *Túr* (SzMH. 1: 138), 1941: *Túr* (MKF.), 1918: *Tur folyó* (Kat.), 1884: *Tur patak* (HKFT.), 1863–1864: *Túr patak* (MKFT.) – Vízfolyás a település határának déli részén. A Tisza bal oldali mellékfolyója, melynek egyik ága Tizsakóródnál, másik ága Vásárosnaménynál éri el a Tiszát. Szláv eredetű név, az ósszláv **turjb* ‘őstulok’ főnévből alakult (FNESz.).

Túrhoz vezető út 1998: *Túrhoz vezető út* (SzMH. 1: 138). – A forrás szerint út a határ déli részén. A 2017-es gyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Ugocsai-láz 1865: *Ugocsai Láz* (CsL). – Egykori dűlő a határ keleti részén. A név utótagja a *láz* ‘erdei tisztás, irtás’ földrajzi köznév (FKnT.).

Ugocsai út 1865: *Ugocsai út* (Pesty 59). – Egykori út. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Új temető 2017: *Uj temető*, 1998: *Új temető* (SzMH. 1: 137). – A falu belterületének keleti részén fekszik. A név a *Régi temető* névvel áll összefüggésben.

Úrbéresé lásd **Kis-Rét**

Úrbéres kútja 2017: *Urbéres kutja*. – Egykori kút az Úrbéres-Réten.

Úrbéres-rét lásd **Kis-Rét**

Vágás 2017: *Vágás*, 1998: *Vágás* (SzMH. 1: 138). – Szántóföld a település határának északi részén, a Csedregi-erdő és a Deáké között. A helybeliek szerint erdőírtással nyerték a területet. A név a *vágás* ‘földterület, szántó, amely valamikor erdő volt’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) alakult.

Vágás árka 2017: *Vágás árka*. – A falu határának északnyugati részén, a Vágást déli irányból határoló árok.

Vályoggödör 2017: *Vályoggödör*, 1998: *Vájoggödör* (SzMH. 1: 138). – A Felső déli részén fekvő gödör. A görögkatolikus templom építéséhez itt vetették a vályogot. Ma halastóként használják.

Varjú-domb 2017: *Varju-domb ~ Domb*, 1998: *Vàrjúdomb* (SzMH. 1: 138). – A környezeténél magasabban fekvő szántóföld. A *Varjú* a terület tulajdonosainak ragadványneve.

Varjú Elek kútja 2017: *Varju Elek kutja*. – Kút a Tölgyes-szeg déli részén az országhatár közelében. A földtábla, amelyen fekszik, Varjú Elek tulajdona. A *Varjú* ragadványnév.

Vaskó Endre útja lásd **Kaloda út**

Zuhogó 2017: *Zuhogó*. – A Túr mélyebb szakasza a Malom-szeg közelében.

Zsidó temető 2017: *Zsidó temető*, 1998: *Zsidó-temető* (SzMH. 1: 137). – A belterület keleti részén fekszik az Új temető mellett. Korábban a zsidó vallásúak temetkezési helye volt.

3. Dabolc

Dabolc 2021: *Dabolc ~ Dabóc*, 2008: *Dabólc ~ Dabóuc* (SzMH. 1: 156), 1992: *Dabolc*, román *Dobolț* (EHsz.), 1944: *Dabolc* (Hnt.), 1941: *Dabolc* (MKF.), 1884: *Dabolc* (HKFT.), 1860–1861: *Dabólcz* (MKFT.), 1865: *Dabólcz* (Pesty), 1851: *Dabolcz* (Fényes), 1784: *Dabolcz* (EKFT.), 14521: *Dabocz* (Cs.), 1414: *Daboucz* (uo.), 1323: *Debouch* (Szabó). – A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Északon Ukrajnával, keleten Tamásváraljával, délen és nyugaton pedig Halmival határos. A településnév szláv eredetű, az ósszláv **dǫbъ* 'tölgy' szóból alakult (FNESz).

Alsó-Hodos lásd **Hodos**

Alsó-Sziget 1585: *Alsó sziget* (Szabó 321). – A Sziget része lehetett a határ nyugati részén.

Bocskor-fok 2021: *Bocskor-fok*, 2008: *Bocskòrfok* (SzMH. 1: 157), 1936: *Bocskòrfok* (SzamSz. 1: 97). – A határ északi részén a Vitlinger-éger és a Récés között húzódó bokros hely. A *Bocskor* előtag bizonyára személynévből származik, ugyanis Szabó István a falu nemesei és jobbágysai között is adatolja a Bocskor nevet (1935: 320). Az utótag a *fok* 'kisebb vízfolyás, vízállás' jelentésű földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll kapcsolatban.

Bolt 2021: *Bót ~ Kolektiv iroda ~ Szövetkezet*, 2008: *Bolt* (SzMH. 1: 156). – Épület a Fő utcán a templom szomszédságában. Korábban a kollektív gazdaság irodája működött benne. Ma élelmiszerbolt.

Bor-láz lásd **Boros-láz**

Boros-láz 2021: *Boros-láz ~ Láz*. | *A betyárok a bort a hegyről ellopták, és ott ásták el, és anyi ideig ott állt, hogy a hordó lerothadt rulla, és a bűribe állt meg a bor*. 2008: *Bòrláz ~ Borosláz ~ Láz* (SzMH. 1: 157–158), 1936: *Borosláz* (SzamSz. 1: 107), 1865: *Láz* (Pesty 23), 1865: *Lazok* (DL). – Szántóföld és kaszáló a határ délkeleti részén. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Cigány utca lásd **Kisvég**

Csillag-hegy 1936: *Csillakhegy* (SzamSz. 1: 146). – Egykori határnév. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Csókás 1506: *Csokas* (Szabó 321). – Egykori kaszáló Dabolc határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a csókás ’terület, ahol sok csóka van’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Csordajáró út 2021: *Csordajáró ut.* – A Legelőre vezető út. Ma is ezen jár a falu csordája a legelőre.

Dabolci-erdő 1860–1861: *Dabolczi Erdő* (MKFT.). – Egykori erdő a dabolci határ északi részén.

Daróci-tag 2021: *Daróci-tag ~ Sztalin-tag.* | *Mikor bejöttek az oroszok akkor kimérték, és el vót nevezve Sztalin-tagnak, mert Sztalin aprobálta, hogy osszák ki. Majd oszt elvették.* 2008: *Sztálin-tag ~ Daróci-tag* (SzMH. 1: 156–157). – Szántófield a Láz szomszédságában. A *Daróci* előtag egykori tulajdonosa családnevére utal. A nevek utótagja a *tag* ’a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Debreceni-föld 2008: *Debrecenyi-főüd* (SzMH. 1: 157), 1936: *Debrecenyifőüd* (SzamSz. 1: 165), 1865: *Debreczeni föld* (Pesty 59). – Szántófield a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja valószínűleg tulajdonosára utal. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Dinnyeföld 2021: *Dinnyeföld*, 1865: *Dyniaföld* (DL). – A Kisvégtől a Kis-erdőig elterülő szántófield. Egy részére épültek a Kisvég házai. Korábban dinnyét termesztettek a területen.

Disznólegelő 2021: *Disznólegelő*, 2008: *Disznó-legelő* (SzMH. 1: 157). – A Legelő és a Kapát között húzódó legelő. Korábban disznólegelőként használták a területet.

Égés laposa 2021: *Égés laposa.* | *Mikor olyan idő vót, hogy nem lehetett lekaszálni, megnőtt benne a dudva. És mikor kiszáradt, meggyult, egy hétig égett. Azér híjták Égés-laposnak.* 1865: *Egés allya* (Pesty 59). – Lapos kaszáló a Kender-sor és a Négy-hát között.

Égés alja lásd **Égés laposa**

Éger 2021: *Éger ~ Fekete-éger ~ Nagy-éger ~ Hegyalja.* | *Van egy része itt közelebb, ez laposabb, sás termett benne. Majd arra kijebb, kifele a határ mellett, egészen arra a Király-palló, Kőrös-mocsárig, ahun a Hodos folyt, egész odáig olyan füves.* 2008: *Égèr ~ Fekete-éger ~ Nagyégèr ~ Nagyégēr* (SzMH. 1: 157–158), 1941: *Nagyéger, Éger csat.* (MKF.) 1936: *Nagyégēr* (SzamSz. 2: 147), 1884: *Nagy éger, Fekete Éger* (HKFT.), 1860–1861: *Nagy Éger* (MKFT.), 1772: *Éger* (Szabó 321), 1784: *Eger* (EKFT.), 1585: *Egre*

(Szabó 321). – Az országhatár mentén húzódó mocsaras terület, kaszáló. Az *Éger* név az *éger* 'égererdő, égerfás hely' földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll kapcsolatban. A *Hegyalja* névváltozat Aklihegy közelségére utal. Az 1772-es forrásban víznévként szerepel. A *Fekete-éger* név a harmadik katonai felmérés térképén a Kendersor és a Rövid-Négy-hát közötti mocsaras területet jelöli, mely ma *Égés laposa* néven ismert.

Éger-csatorna lásd **Éger**

Farkas-kút-éger 2021: *Farkas-kut-éger. | A Mikes óla és a Kapát közt vót egy nagy lapos, abba vót egy farkaskut, és azt meg Farkas-kut-égernek híjták. Hát mind olyan helyek vótak, hogy égerfák nőttek a vízbe, égresek vótak. | Farkasvermet ástak oda, hogy a farkas essen bele.* – Lapos hely a település határának északi részén. A név utótagja a *éger* 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Fehér-ház 2021: *Fehér ház ~ Kápolna.* – Ravatalozó a Temető közelében. A *Fehér-ház* elnevezés az épület színére utal.

Fekete-éger lásd **Éger**

Felső-Hodos lásd **Hodos**

Felső-mező 2021: *Felső-mező*, 2008: *Felsőmező* (SzMH. 1: 157), 1865: *Felső mező* (Pesty 23), 1865: *Felső mező* (DL). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Mező-ráta szomszédságában. PESTY FRIGYES helynévtára szerint azonos a Ligettel.

Fő utca 2021: *Fő utca*, 2008: *Fő ucca* (SzMH. 1: 156). – A falu fő utcája.

Gáspáré 2021: *Gáspáré ~ Gáspár-éger.* – Kaszáló az Éger területén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Az *éger* utótag 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Gáspár-éger lásd **Gáspáré**

Gát-szeg 2021: *Gát-szeg. | A Daróci-tag után kezdődik a Gát-szeg. Rossz, tele van laposakkal. Ott kezdték megcsinálni a Túrt. Össze akarták kötni a Túrt a Tiszával. Osztt valamék okosabb azér kitanálta, hogy ne csinálják tovább, mer a Tisza jön a Turba, nem a Tur fog menni a Tiszába.* 2008: *Gátszeg* (SzMH. 1: 157). – Szántóföld és kaszáló a határ déli részén a Daróci-tag mellett, a Nagy-Éger déli ága mentén. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Gellért-emlékmű 2021: *Gellért emlékmű*, 2008: *Gellért emlékmű* (SzMH. 1: 156). – Gellért Sándor költő emlékműve a templom kertjében.

Goda 2021: *Goda ~ Kis-tag. | Máskülönb Kis-tag, mert a szegény embereknek mikor tagositottak, ott mérték ki a kis főggyit egybe. Ha már rossz föld is vót, legyen egy helyen. A szegénynek legyen szegény földje.* 2008: *Goda ~ Goda düllőü ~ Kistag* (SzMH. 1: 157–158), 1936: *Goda-düllőü* (SzamSz. 1: 329), 1865: *Góda* (Pesty 59). – Szántóföld a határ déli részén. A területén fekszik a Halastó is. A *Kis-tag* névváltozat előtagja a terület méretére utal. Utótagja a *tag* 'a tagositott, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.). A *Goda* név eredetére vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink.

Gorongy 1936: *Gorongy* (SzamSz. 1: 331). – A forrásban hegynévként szerepel. A név feltehetően a szomszédos ukrainai Aklihegy területén lévő dombot jelöli (KOCÁN 2003: 44). A név a *gorond* 'mélyebben fekvő területből, mocsárból, árvízből kiemelkedő dombos hely, földhát' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Gyeptelek 2021: *Gyeptelek ~ Temető-mező*, 2008: *Gyeptelek ~ Temetőü-mezőü* (SzMH. 1: 157–158), 1865: *Temető mező* (Pesty 23), 1865: *Temető mező* (DL). – Szántóföld a határ délnyugati részén a belterület mellett. Egy részére ráépült a Sikátor. A *gyeptelek* földrajzi köznév jelentése 'üres telek' (FKnT.). A *Temető-mező* elnevezés a Temető közelségére utal.

Gyöngyvirág utca 2008: *Gyöngyvirág ucca*. – A forrás utcaként említi, de pontos helyét nem jelöli. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Hajnal utca 2008: *Hajnàl ucca* (SzMH. 1: 156). – A forrás utcaként említi, de pontos helyét nem jelöli. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Halastó 2021: *Halastó*, 2008: *Porondos* (SzMH. 1: 158). – Tó a belterület közelében. Korábban porondot 'apró kavics, homok, illetve homokos talaj, fövény' (ÚMTSz.) termeltek ki belőle.

Hamus 1585: *Homus* (Szabó 321). – A forrásban hegynévként szerepel. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *hamus* 'hamutól lepett, hamutól piszkos' szóval (SzamSz.) állhat összefüggésben.

Határ-kanális 2021: *Határ-kanális*. – Az országhatár mentén futó kanális.

Hegyalja 1. lásd **Éger**

Hegyalja 2. 1941: *Hegyalja* (MKF.), 1884: *Hegyalja* (HKFT.) – Vízállásos, mocsaras terület volt a mai Láz területén. A név az ukrainai Aklihegy közelségére utal.

Híd 2008: *Híd* (SzMH. 1: 156). – Kanálison átívelő híd a Kertalja közelében.

Híd zugja 1865: *Hid szugja* (DL). – Egykori dűlő a dabolci határ északi részén az Éger közelében. Az utótag a *zug* ‘a folyó kanyarulatában levő, illetve a folyóelágazások közötti száraz terület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Hodos 2021: *Hodos*, 2008: *Hódos* (SzMH. 1: 157), 1585: *Also-, Felső Hodos* (Szabó 321). – Patak a határ keleti részén. A név a *hód* állatnév -s képzős formájából származik.

Hosszú-Négy-hát 2021: *Hosszú-Négy-hát*. – Szántóföld a határ északnyugati részén. A Rövid-Négy-hát-tal együtt a *Négy-hát* része. A *Hosszú* előtag arra utal, hogy parcellái hosszabbak, mint a Rövid-Négy-hát területén.

Hugat 2021: *Hugat*, 2008: *Hugat* (SzMH. 1: 157), 1936: *Hugat* (SzamSz. 1: 397). – Dombos, vízállásos, bokros hely a dabolci határ északi részén. A név a *hugat* ‘dombos fekvésű határrész’ jelentésű közszóból (SzamSz.) származik.

Irtás 1941: *Irtás* (MKF.), 1884: *Irtás* (HKFT.), 1865: *Irtás* (Pesty 23). – Egykori dűlő Dabolc határának északkeleti részén, a mai Legelő helyén.

Iskola 2021: *Iskola*. | *A bizonyotványomra úgy vót irva régen, hogy hát Királyi Magyar Népiskola. De má befellegzett neki. Én 41-be mentem az iskolába és 42 március 15-én szavaltam. Még azt a verset is tudom: Ünnep van ma. Ünnep van ma, magyar ünnep. Büszkén dobban a szivünk. Magyar nótát zeng az ajkunk, magyar zászlót lengetünk. Magyar zászló, piros ének, fehér ima, zöld remény. Lengesd, lengesd szabad szellő magyar házak tetején.* 2008: *Iskola* (SzMH. 1: 156). – A falu általános iskolája a Fő utcán.

Jónás láza 2021: *Jónás lázza*. | *A Láznak a tulsó sarkán ahun vót a községé. A tagosításkor fenmaradt az a rész, nem adták ki az embereknek mer nagyon gödrös vót, zsombékos. Oszt a község elárverezte. Akinek nem nagyon vót takarmánnya, sok munkával tudott benne egy kis takarmányt csinálni, a rossz helyen is. Akkor is a szegény ember úgy élt, ahogy tudott.* – Kaszáló a határ déli részén, a Láz területén. Az előtagra vonatkozóan nincsenek ismereteink. Az utótag a *láz* ‘erdei tisztás, irtás’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kanális 2021: *Kanális*, 2008: *Kanális* (SzMH. 1: 156). – A település határát déli irányból határoló kanális.

Kanális-híd 2008: *Kanális-híd* (SzMH. 1: 157). – A forrás szerint a határ délnyugati részén a Kanálison átívelő híd. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Kapát 2021: *Kapát.* | *Előbb az vót kipucolva és ott má kezdtek kapás növényt termesztetni.* 2008: *Kapát* (SzMH. 1: 157). – Szántóföld a határ északi részén a Daróci-tag szomszédságában.

Kápolna lásd **Fehér ház**

Kavicsos 1. 2021: *Kavicsos ~ Kövicses ~ Porondos*, 2008: *Porondos* (SzMH. 1: 156), 1936: *Köviccsesmezőü ~ Porondos* (SzamSz. 1: 556, 2: 244), 1865: *Kövicses, Kővicses dűllő* (Pesty 23, 59), 1865: *Kővicses mező* (DL). – Szántóföld a belterület közelében. A név a terület kavicsos jellegére utal. A *porond* 'apró kavics, homok, illetve homokos talaj, főveny' (ÚMTSz.) jelentésű szó.

Kavicsos 2. 2021: *Kavicsos ~ Kövicses*, 2008: *Kavicsos ~ Kövicses* (SzMH. 1: 156). – Tó a település belterületétől keletre. Kavicskitermelés eredményeként jött létre.

Kavicsos utca 2008: *Kavicsos ucca* (SzMH. 1: 156). – A Fő utcáról nyíló, a Kavicsoshoz vezető földút. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismertek a nevet.

Kender-sor 1. 2021: *Kender-sor.* | *Sorba mindenkinek kender vót benne.* | *Ez mind a Szegedi bandáé vót ez az ódal. Ugy mérték, hogy a határnak a javát elkanyarították. Mindég az erősebbé vót a hatalom.* 2008: *Kendørsör* (SzMH. 1: 157), 1936: *Kendørsör* (SzamSz. 1: 472), 1865: *Kender sor ~ Kender sör* (Pesty 23, 59). – Szántóföld a belterülettől nyugatra. Korábban kendert termesztettek a területen. PESTY FRIGYES helynévtára szerint a Temető-mezővel azonos.

Kender-sor 2. 2008: *Kendørsör* (SzMH. 1: 156). – A forrás szerint utca a belterület északi részén. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői utcanévként nem ismerték.

Kertalja 2021: *Kertalja*, 1865: *Kert allya a Kender sórnál* (Pesty 59). – Szántóföld a dabolci határ déli részén a kertek szomszédságában. A Halmi és Dabolc határán futó kanálisig terjed.

Kertaljai-kaszálók 1865: *Kertali koszaloúk* (DL). – Egykori kaszáló a Kertalja közelében.

Kertalja a Kender-sornál lásd **Kertalja**

Kertalja a határnál 1865: *Kertalja a határnál* (Pesty 59). – Egykori dűlő Dabolc határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kertek 2008: *Kertek* (SzMH. 1: 157). – A forrás szántóföldként említi a határ nyugati részén a belterület közelében. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői névként nem ismerték.

Király palló 2021: *Király palló. | Ott vót a Határ-kanálison keresztül a Király-palló. Állítólag valamikor valamék király itt járt vadászni, és pallót csináltak neki, hogy tudjon keresztülmenni ott.* 2008: *Kiráj pàlló ~ Kiráj pàllója* (SzMH. 1: 157). – Egykori híd a Határ-kanálison.

Király út 2008: *Kirájút* (SzMH. 1: 158). – A forrás a Halmit Tamásváraljával összekötő országut neveként említi. A névadás motivációja ismeretlen, de bizonyára összefügg a *Király palló* név eredetével. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Kis-éger 2008: *Kiségèr* (SzMH. 1: 158). A forrás pataknévként említi, de pontos helyét nem jelöli. A név összefügg a *Nagy-éger* elnevezéssel. – A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Kis-erdő 2021: *Kis-erdő*, 2008: *Kiserdő* (SzMH. 1: 158). – Szántóföld a határ északnyugati részén. Korábban erdő borította a területet.

Kis-tag lásd **Goda**

Kisvég 2021: *Kisvég ~ Cigány utca.* – A belterület északi részén fekvő falurész. A *Cigány utca* elnevezés az ott élő cigányokra utal.

Kollektív iroda lásd **Bolt**

Kőris-mocsár 2021: *Kőrös-mocsár*, 2008: *Körös-mocsár ~ Kőrös-mocsár* (SzMH. 1: 158). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Hodos szomszédságában. Az előtag a korábban itt álló kőrisfákra utal.

Kövicses-mező lásd **Kavicsos 1.**

Kövicses-dűlő lásd **Kavicsos 1.**

Kutyaszorító 2021: *Kutyaszorító. | Szembe vót ott még egy kis ház... a szekert ment így, és akkor meg kellett térni, azt a házat kikerülni és akkor ment mellette, azér vót az Kutyaszorító.* – Néhány házból álló kis utca a belterület déli részén.

Lapos-hely 1865: *Lapos hely* (Pesty 23). – Egykori határnév Dabolcon. Ma már nem ismerik a nevet.

Láz lásd **Boros-láz**

Legelő 2021: *Legelő*, 2008: *Legelő* (SzMH. 1: 156). – A falu legelője a határ északnyugati részén.

Liget 2021: *Liget*. | *Olyan erdő vót, hogy az Aklihegyről jöttek, hogy mennek vásárolni egy fiatal pár a vonathoz, és megtámadta a farkas űköt, hogy elégették magokrul a ruhát míg ideértek a Disznólegelőhöz, ahun kiabáltak. És a pásztor ott lakott a faluvégen, és ment segítségre a kutyákkal. Ugy menekültek meg.* 2008: *Liget* (SzMH. 1: 158), 1865: *Liget* (Pesty 23), 1865: *Liget* (DL). – Szántóföld a dabolci határ északkeleti részén, a Hodos mellett. Korábban erdős terület volt, erre utal az elnevezés.

Mély-szeg 2021: *Mély-szeg*, 2008: *Méjszeg ~ Mészeg* (SzMH. 1: 158), 1936: *Mējszeg* (SzamSz. 2: 120). – Bokros terület a határ északi részén az Éger területén. A református egyház tulajdona volt. Korábban szántóföldként hasznosították, de mára bebokrosodott. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Mező-ráta 2021: *Mező-ráta*. | *Az erdőt ahogy irtották, ahogy egy bizonyos területet levágtak, azt rátának híjták.* 2008: *Mezőráta* (SzMH. 1: 158), 1941: *Mezőráta* (MKF.). – Szántóföld a határ északkeleti részén. A név utótagja a *ráta* 'egy rész a (szétosztott) földterületből' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Mező-ráta útja 2021: *Mező-ráta utja*. – A Mező-rátához vezető földút.

Mező út 2008: *Mező út* (SzMH. 1: 156). – A forrás szerint a belterület délkeleti részén futó út. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Mikes óla 2021: *Mikes óla*, 2008: *Mikes óla* (SzMH. 1: 158), 1884: *Mikes ol zugja* (HKFT.), 1865: *Mikes olla szugja* (DL), 1506: *Mikes oldal* (Szabó 321). – Szántóföld a dabolci határ északi részén az Éger és a Kapát között. A névadás motivációját az adatközlők nem ismerték. A *zug* utótag 'a folyó kanyarulatában levő, illetve a folyóelágazások közötti száraz terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Mikes-oldal lásd **Mikes óla**

Mikes-oldal zugja lásd **Mikes óla**

Mikes óla zugja lásd **Mikes óla**

Mocsár lásd **Mocsár-oldal**

Mocsár-láz-dülő 2008: *Mocsárlázdülő* (SzMH. 1: 158), 1935: *Mocsárlázdüllő* (SzamSz. 2: 134). – A forrás mocsárként említi, de pontos helyét nem jelöli meg. Talán a Láz része lehetett. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Mocsár-oldal 2021: *Mocsár-ódal*. | *Dabócot körülvette a víz régen. Azóta nem jár a víz, mióta megcsinálták a kanalizálásokat. Addig, ha vót két eső, akkor má Dabócon víz vót.*

Környös körül a laposak tele vótak vízzel. Azér híjták a dabóciakat csikosoknak, mer vót olyan árok, hogy sose száradt ki, és elszaporodott benne a csik. 1865: *Mocsár* (Pesty 23), 1865: *Mocsár* (DL). – Mocsaras hely a Kis-erdő szomszédságában.

Nagy-éger lásd **Éger**

Négy-hát 2021: *Négy-hát*, 2008: *Négyhát* (SzMH. 1: 156), 1865: *Négy hát* (Pesty 23), 1865: *Négyhat mező* (DL). – Szántóföld a határ északnyugati részén. *Rövid-Négy-hát* és *Hosszú-Négy-hát* részekből áll. A névadás motivációját az adatközlők nem ismerték. Az utótag a *hát* 'vízből kiemelkedő, illetve környezeténél magasabban fekvő terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Négy-hát-mező lásd **Négy-hát**

Négy-hát útja 2021: *Négy-hát útja*. – A Rövid- és Hosszú-Négy-hát között futó földút.

Palókáé 2021: *Palókáé ~ Palóka égre ~ Vargáé*. – Kaszáló az Éger területén. Egykori tulajdonosai nevét őrzi. Az *éger* utótag 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Palóka égere lásd **Palókáé**

Porondos 1. lásd **Kavicsos 1.**

Porondos 2. lásd **Halastó**

Porondos utca 2008: *Porondos ucca* (SzMH. 1: 156). – A forrás szerint a Kavicsos 1. mentén futó út. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Récés 2021: *Récés*. | *Az a föld eredetileg Aklihoz tartozott, egy nagy zsidóé vót. Utóbb mi is vettünk belőle földet. De osztán most má odaveszett, mer ugy benőtte a bokor.* 2008: *Récés* (SzMH. 1: 158). – Bokros hely a Mély-szegen belül. Nevét az ott élő vadkacsákról kapta.

Református templom 2021: *Református templom ~ Templom*, 2008: *Templom* (SzMH. 1: 156). – A falu egyetlen temploma a Fő utcán.

Rövid-Négy-hát 2021: *Rövid-Négy-hát*. – Szántóföld a határ északnyugati részén. A *Négy-hát* része. A rövid előtag arra utal, hogy parcellái rövidebbek, mint a Hosszú-Négy-hát területén.

Sikátor 2021: *Sikátor*. – A Fő utcából nyíló, nyugati irányba futó kisebb utca.

Szegedi Emmáé 2021: *Szegedi Emmáé ~ Tar-éger*. – Kaszáló az Éger területén. A nevek Tar Bálintné Szegedi Emma egykori tulajdonosa nevét őrzik. Az *éger* utótag 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Szegedi Nellié 2021: *Szegedi Nellié*. – Kaszáló az Éger területén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Sziget 1865: *Szigeth* (DL). – Egykori dűlő a határ nyugati részén az országhatár mentén. A Nagy-éger két ága közti területet jelöli. A név a *sziget* 'minden oldalról vízzel körülvett kisebb-nagyobb szárazföld' vagy 'félsziget' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Sziget alja 2021: *Sziget alja*. – Kaszáló a határ nyugati részén a Sziget mellett.

Szomoga 2021: *Szomoga*, 2008: *Szomogadűllő* (SzMH. 1: 158), 1936: *Szomogadűllő*, (SzamSz. 2: 355), 1865: *Szomoga mező* (Pesty 23), 1865: *Szomoga* (DL), 1506: *Zomoga* (Szabó 321). – Szántóföld a határ északnyugati részén. A Rövid-Négy-hátnak az országhatárhoz közelebbi lapos része. A név a *szomoga* 'patak, kisebb vízfolyás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik, mely eredetileg az ott húzódó Égert jelölhette.

Szomoga-dűlő lásd **Szomoga**

Szomoga-mező lásd **Szomoga**

Szövetkezet lásd **Bolt**

Sztalin-tag lásd **Daróci-tag**

Tar-éger lásd **Szegedi Emmáé**

Telek-szer 1865: *Telekszer* (Pesty 59). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Temető 2021: *Temető*, 2008: *Temető* (SzMH. 1: 156). – A falu temetője a belterület északnyugati részén.

Temető-mező lásd **Gyeptelek**

Temető-sor 1865: *Temető sór* (Pesty 59). – Egykori dűlő a temető közelében. Az utótag a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Temető utca 2021: *Temető utca*, 2008: *Temetőü ucca* (SzMH. 1: 156). – A Temetőhöz vezető utca.

Templom lásd **Református templom**

Tó 2021: *Tó*, 2008: *Tó* (SzMH. 1: 158). – Belterületi rész a Kisvégen. Egy részére már házak épültek. Az elnevezés arra utal, hogy a belvízelvezető csatornák kialakítása előtt állandó jelleggel víz állt a területen.

Túr-hát 2008: *Túrhát* (SzMH. 1: 158), 1936: *Túrhát* (SzamSz. 2: 408). – BURA szántóföldként említi, de pontos helyét nem jelöli meg. A névadás motivációja bizonytalan, ugyanis a Túr nem érinti a falu határát.

Ugató 1506: *Wgató* (Szabó 321). – Egykori erdő Dabolc határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név az *ugat* 'több egymást követő éles hangot ad' (TESz.) jelentésű ige -ó melléknéviigenév-képzős származéka (vö: KOCÁN 2022: 385). A névadás motivációja ismeretlen.

Új sor 2021: *Uj sor ~ Uj utca*, 2008: *Új ucca* (SzMH. 1: 156). – A közelmúltban, a Sikátor folytatásaként épült utca a belterület délnyugati részén.

Új utca lásd **Új sor**

Vágott-erdő 2008: *Vágott-erdő* (SzMH. 1: 159). – A forrás szerint szántóföld a határ északkeleti részén. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Vargáé lásd **Palókáé**

Vasfarkas 2008: *Vasfàrkas* (SzMH. 1: 157), 1935: *Vasfõrkas* (SzamSz. 2: 443). – Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet. A névadás motivációja ismeretlen.

Vitlingeré 2021: *Vitlingeré ~ Vitlinger-éger*. – Kaszáló az Éger területén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Az *éger* utótag 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Vitlinger-éger lásd **Vitlingeré**

4. Halmi

Halmi 2020: *Halmi*, 1992: *Halmi*, román *Halmeu* (EHSz.), 1944: *Halmi* (Hnt.), 1941: *Halmi* (MKF.), 1918: *Halmi* (Kat.), 1913: *Halmi* (Hnt.), 1884: *Halmi* (HKFT.), 1865: *Halmi* (HL), 1865: *Halmi* (Pesty), 1860–1861: *Hálmi* (MKFT.), 1784: *Halmi* (EKFT.), 1851: *Halmi* (Fényes), 1217: *Holmy* (VárReg. 31). – A romániai Szatmár megye északkeleti részén fekvő település. Nyugaton Kökényesddel, délen Nyíressel, északon Ukrajnával, keleten pedig Dabolccal, Kisbábonnyal, Halmiheggyel és Tamásváraljával határos. A településnév a magyar *halom* köznév -i képzős származéka. SZABÓ ISTVÁN szerint nevét valószínűleg attól a halomtól nyerte, amelyen a református templom áll (1937: 363).

Akácós 2020: *Ákácós*. – Akácós terület a határ déli részén a Tag és Nyíres határán.

Állomás 2020: *Állomás*. – Vasútállomás a belterület nyugati részén.

Állomási iskola 2020: *Álomási iskola*, 2004: *Állomási iskola* (SzMH. 1: 282). – Épület az Állomás utcában. Korábban iskolaként működött, ma üresen áll.

Állomás utca 2020: *Állomás utca ~ Vasút utca*, 2004: *Állomás utca ~ Vasút ucca* (SzMH. 1: 282). – A vasúthoz vezető utca a belterület nyugati részén.

Álmási utca 2004: *Álmási utca* (SzMH. 1: 282). – Pontos helyét a forrás nem jelöli. Feltehetően az Állomás utcával azonos, mely Kökényesden és Csedregen át Fertősalmásra (Ukrajna) vezetett.

Alsó-erdő 1863–1864: *Alsó Erdő* (MKFT.). – A falu határának déli részén, a Túr mentén fekvő erdő volt.

Alsó-mező 2004: *Alsó mező* (SzMH. 1: 284), 1656: *Also mező* (Szabó 369). – Egykori dűlő a falu határában. Pontos helyét a források nem közlik.

Arany János utca lásd **Orgona utca**

Aréna utca 2020: *Aréna utca*. – A Nevetlen utcát a Temető utcával összekötő kisebb utca. A név a Futballpálya közelségére utal. Hivatalos utcanév.

Árvaház 2020: *Árvaház*, 2004: *Árvaház* (SzMH. 1: 282). – Épület a falu központjában. Gyermekotthon működik benne.

Bábonyi-Gosztát 2020: *Bábonyi-Gosztát*. – Szántóföld a halmi határ keleti részén. Korábban az állami gazdaság, azaz a *Gospodăria Agricolă de Stat* (Gostat) tulajdona volt,

erre utal a név utótagja. A *bábonyi* előtag a szomszédos település, Kisbábony közelségét jelzi.

Bábonyi út 2020: *Bábonyi ut*, 2004: *Bábonyi út* (SzMH. 1: 284). – A Bábonyi utca folytatása a külterületen. Kisbábonyba vezet.

Bábonyi utca 2020: *Bábonyi utca*, 2004: *Bábonyi ucca* (SzMH. 1: 282). – A Dabolci utcából nyíló, Kisbábony felé vezető utca. Hivatalos utcanév.

Bălcescu utca lásd **Nicolae Bălcescu utca**

Baptista imaház lásd **Baptista templom**

Baptista templom 2020: *Baptista templom*, 2004: *Baptista imaház ~ Baptista templom* (SzMH. 1: 282). – Épület a Jövő utcán.

Barackfa-sor 1865: *Barackfasor* (Pesty 61). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Báza 2020: *Báza*. – Romos épület a vasút mellett. Korábban az állami gazdaság itt gyűjtötte be a terményeket. A név a román *bază de recepție și de depozitare a produselor* ‘terményátvevő és raktározó központ’ kifejezés átvételéből (RK.) származik.

Békarekegő 1865: *Békarekegő* (Pesty 61). – Egykori határnév. Helyét pontosabban nem ismerjük. A békáknak kedvező vizenyős, mocsaras terület lehetett.

Benyovszki-tanya 1884: *Benyovszki tanya* (HKFT.). – Egykori tanya a határ délkeleti részén. Bizonyára tulajdonosáról kapta a nevét.

Bogyoszló 2020: *Bogyoszló*, 2004: *Bugyuszló ~ Kanális-láp* (SzMH. 1: 284, 286), 1941: *Bogyoszló* (MKF.), 1884: *Bogyoszló* (HKFT.), 1865: *Bogyoszló* (Pesty 29). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Túr mentén. Jelenleg Túrterebes határának része. A név puszta személynévből keletkezett magyar névadással. Alapjául a szláv *Bugyuzlou* személynév szolgált (FNESz.).

Borjú-láz 2004: *Bornyu-láz* (SzMH. 1: 285), 1941: *Borjúláz* (MKF.), 1935: *Börnyuláz* (SzamSz. 1: 106), 1918: *Borju láz* (Kat.), 1884: *Bornyu láz* (HKFT.), 1865: *Bornyu Láz* (Pesty 61), 1865: *Borju Láz* (HL). – A település határának délnyugati részén, a Prinyi-láz és a Kovács Péter dombja között feküdt. A név utótagja a *láz* ‘erdei tisztás, irtás’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Brenner 2020: *Brenner ~ Brenneré*, 2004: *Brennèr-tag* (SzMH. 1: 285). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Legelő közelében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Brenneré lásd **Brenner**

Brenner-tag lásd **Brenner**

Brenner-udvar 2020: *Brenner udvar*. – Belterületi rész a Községházával átellenben. A terület egykori tulajdonosáról kapta a nevét. Korábban üzletek voltak itt, később pedig tömbházakkal épült be.

Buzi-tanya 2020: *Buzi-tanya*. – Szántóföld a határ keleti részén Túrterebes szomszédságában. *Buzi* nevű egykori földesúr tanyája állt a területen.

Buzi utca lásd **Mező utca**

Câmpului utca lásd **Mező utca**

Cigány utca lásd **Orgona utca**

Cotului utca lásd **Könyök utca**

Creangă utca lásd **Ion Creangă utca**

Cselőc 2020: *Csősz ~ Cselősz*, 2004: *Cselőüc ~ Cselősz forduló* (SzMH. 1: 285), 1935: *Cselőüc* (SzamSz. 1: 138), 1918: *Cselőcz oldal* (Kat.), 1865: *Cselőcz* (Pesty 61), 1865: *Cselesz oldal*, *Cselőcz oldal* (HL). – Szántóföld a Szatmári úttól északra. A név KNEZSA ISTVÁN szerint a *Csel* személynévből szláv névképzéssel jött létre, mely a szl. *Čelovъce* > m. *Cselőc* alakulással került át a magyarba (Szabó 369).

Cselőc-forduló lásd **Cselőc**

Cselőc-oldal lásd **Cselőc**

Cserélt-szőlő 1624: *Csereh szőlő*, *Cherelt szőlő* (Szabó 369). – Egykori szőlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Csikós-tanya 1941: *Csikós-ta*. (MKF.). – Egykori tanya a Kisbábonyba vezető úttól délre. Feltehetően csikókat tartottak a területen.

Csókás 1865: *Csokás* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Csonkás 1935: *Csonkás* (SzamSz. 1: 153), 1918: *Csonkás* (Kat.), 1884: *Csonkás* (HKFT.), 1865: *Csonkás* (Pesty 61), 1865: *Csonkás* (HL). – Szántóföld volt a határ nyugati részén a vasút mentén. A név a *csonkás* 'irtással nyert szántóterület, amelyben a fák tuskóját benne hagyták' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Csonkás-oldal 1865: *Csonkás oldal* (Pesty 61). – Egykori dűlő a halmi határban, bizonyára a Csonkás közelében feküdt.

Csorda-legelő lásd **Kis-legelő**

Dabolci palló 1865: *Dabolczi Padló* (Pesty 61). – Egykori gyaloghíd, mely feltehetően a Dabolc és Halmi határán húzódó Égeren való átkelést tette lehetővé.

Dabolci pallóhely 1918: *Dabolczi pallóhely* (Kat.), 1865: *Dabolczi Palló hely* (HL). – Egykori szántóföld a szomszédos Dabolctól délre, a Bábonyi utca és az Éger közti területen. Bizonyára itt állt a Dabolci palló.

Dabolci utca 2020: *Dabóci utca*, 2004: *Dabóci ucca* (SzMH. 1: 282). – A Fő utcáról nyíló, Dabolcra vezető utca.

Dani-domb 1865: *Dany domb* (Pesty 61). – Dombos terület lehetett a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Darvas köze 1865: *Darvasköze* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Denevér utca lásd **Orgona utca**

Diós utca lásd **Virág utca**

Disznólegelő 2004: *Disznólegelőü* (SzMH. 1: 285). – A forrás szerint a Kis-legelő déli részén fekszik. Bizonyára disznólegelőként használták a területet.

Dobosié 2020: *Dobosié*, 2004: *Dobosi-tag* (SzMH. 1: 285). – Szántóföld a határ keleti részén, a Szegedié szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kapta.

Dobosi-tag lásd **Dobosié**

Dögtér 2020: *Dögtér*, 2004: *Döktér* (SzMH. 1: 285). – Szántóföld a határ keleti részén a Petrásé mellett. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat.

Éger 2020: *Éger*, 2004: *Égeres ~ Nagy-éger* (SzMH. 1: 285, 287), 1941: *N. Eger* (MKF.), 1884: *Nagy Éger* (HKFT.), 1864: *Fekete Eger*. | *Fekete Eger mocsár lápjai között volt építve az említett Kávás Vára*. (Pesty 28). – Lapos hely a határ északkeleti részén a Kanális mentén. A név az *éger* ‘égerfás hely, égererdő’ földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Első-erdő 2004: *Első-erdő* (SzMH. 1: 285). – A forrás a vasúttól nyugatra húzódó erdőként említi. Jelenleg a terület Kökényesd határába esik.

Eminescu utca lásd **Mihai Eminescu utca**

Eper utca lásd **Szamóca utca**

Erdő-alj 1865: *Erdő ally* (Pesty 61). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név arra utal, hogy erdő közelében feküdt.

Fapiac utca 2020: *Fapiac utca*. | *Régen itt árulták a fát stráffal*. 2004: *Fapijac ~ Lemnuluj ucca* (SzMH. 1: 282). – A Dabolci utcáról északi irányba nyíló utca. A Fapiac utca hivatalos magyar utcanév. A *Lemnului utca* névváltozat a hivatalos román *Strada Piața Lemnelor* utcanévre utal.

Fehér iskola 2020: *Fehér iskola*, 2004: *Fehériskola* (SzMH. 1: 282). – Épület a Vágóhíd utca és a Fő utca sarkán. Nevét homlokzata színéről kapta. Jelenleg az általános iskola alsó tagozatának magyar tannyelvű osztályai működnek az épületben.

Fekete-Éger lásd **Éger**

Felső-láz 2004: *Felső-láz* (SzMH. 1: 285). – A forrás szerint a határ nyugati részén, a vasúttól nyugatra található. Jelenleg Kökényesd határához tartozik a terület. A név utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Florilor utca lásd **Virág utca**

Fogás 2004: *Fogás* (SzMH. 1: 285), 1865: *Fogásnál* (HL). – BURA szerint a határ délnyugati részén, a Határ-lapos és a vasút között húzódik. A terület ma Kökényesd része. A név a *fogás* 'erdő kiirtott része, irtás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Fő utca 2020: *Fő utca*, 2004: *Fő ucca ~ Eliberării ucca* (SzMH. 1: 282). – A település fő utcája. A Nevetlen utca sarkától a Hajó házig tartó útszakasz.

Futballpálya 2020: *Fotbalpálya*, 2004: *Futbàlpája* (SzMH. 1: 282). – A Temető utca végén található.

Füves 1865: *Fühes* (Pesty 61). – Egykori dűlő a halmi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Gátas 2004: *Gatas* (SzMH. 1: 285), 1658: *Gatas* nevű rét (Szabó 369). – Rét a település határában. Pontos helyét a források nem közlik.

Gazdasági iskola 2020: *Gazdasági iskola*, 2004: *Gazdasági iskola* (SzMH. 1: 283), 1941: *Gazd. isk.* (MKF.). – Egykori épület a Fő utcán. A katonai térkép a Nevetlen utca északi végén ábrázolja. Már lebontották.

Gosztát 2020: *Gosztát*. – Szántóföld a határ keleti részén a Szatmári út és a Bábonyi-Gosztát között. Az állami gazdaság, azaz a *Gospodăria Agricolă de Stat* (*Gostat*) tulajdona volt.

Görjös 2020: *Görjös*, 2004: *Görjös* (SzMH. 1: 285), 1941: *Görjös* (MKF.), 1935: *Görjös* (SzamSz. 1: 333), 1884: *Görjös* (HKFT.), 1865: *Görjös* (HL). – Szántóföld a határ keleti részén a Szatmári úttól északra. A név a görös 'rögös, göröngyös' melléknévvel (SzamSz.) áll kapcsolatban.

Göröghatolikus pap tagja 2004: *Göröghatolikus pap tagja* (SzMH. 1: 285). – Szántóföld a határ keleti részén. A Pap-tag része. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői a részek nevét nem használták.

Göröghatolikus templom 2004: *Göröghatolikus-templom* (SzMH. 1: 283). – A forrás szerint épület a település belterületén. Bizonyára téves adat, ugyanis ma Halmiban nincs, és korábban sem volt göröghatolikus templom.

Gulyalegelő 2020: *Gulyalegelő*. – Legelő a határ keleti részén a Nagy-erdő mellett. Korábban gulyalegelőként használták.

Gyémándi 2020: *Gyémándi*, 2004: *Gyémándi-tag ~ Gyémánti-tag* (SzMH. 1: 285). – Szántóföld a határ délnyugati részén a Kisasszonyok tagja és a Szegedi között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Gyémándi-tag lásd **Gyémándi**

Gyertyánfa-domb 2004: *Gyertyánfadomb* (SzMH. 1: 285), 1935: *Gyertyánfadomb* (SzamSz. 1: 341), 1918: *Gyertyánfadomb* (Kat.), 1865: *Gyertyánfa domb* (HL). – A kataszteri térkép szerint a határ déli részén, a Nyíresi úttól nyugatra feküdt.

Györkös 2004: *Györkös* (SzMH. 1: 285). – A forrás szerint bokros terület a vasútállomás közelében.

Gyülekezeti terem 2020: *Gyülekezeti terem ~ Református iskola ~ Kolektív iroda*, 2004: *Katolikus-iskola ~ Református-iskola* (SzMH. 1: 283, 384). – Épület az Új iskola mellett. Ma református gyülekezeti terem. Korábban felekezeti iskola, majd az állami gazdaság irodája működött benne.

Hajdú-sor 1865: *Hajdu sor* (Pesty 61). – Egykori dűlő a halmi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Hajnal utca 2020: *Hajnal utca*, 2004: *Hajnàl ucca ~ Zorilòr ucca* (SzMH. 1: 283, 384). – A Fő utcával párhuzamos utca a belterület északi részén. A *Hajnal utca* hivatalos magyar utcanév. A *Zorilor utca* névváltozat a hivatalos román *Strada Zorilor* utcanév átvételéből származik.

Hajóház 2020: *Hajóház*, 2004: *Hajóház* (SzMH. 1: 283). – Lakóház a Fő utca és a Dabolci utca sarkán. A név az épület alakjára utal.

Halasy-tanya 2004: *Halasy-tanya | Tulajdonosa családnevéről* (SzMH. 1: 285). – A forrás szerint szántóföld a határ északnyugati részén a vasút mentén.

Halmi malom 1884: *Halmi malom* (HKFT.), 1863–1864: *Halmi malom* (MKFT.). – Egykori vízimalom a Túron.

Halmi-Nagy-láp 1884: *Halmi nagy láp* (HKFT.). – Lapos terület volt a határ délkeleti részén. Ma árok húzódik a helyén.

Halmi-nyíres lásd **Nyíres**

Hargos 2004: *Hàrgos* (SzMH. 1: 285). – A forrás szerint a Szatmári úttól délre eső területen fekszik.

Harmad-éger 1694: *Harmadeger* (Szabó 369). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja az *éger* 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Hármas-hát 1865: *Hármashát* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Hársfa utca 2020: *Hársfa utca ~ Korház utca*, 2004: *Tejilòr ucca ~ Kórház ucca* (SzMH. 1: 283, 384). – Utca a belterület északkeleti részén. A hivatalos *Hársfa utca* nevet a korábban az utcát szegélyező öreg hársfákról kapta. Ezeket nemrégiben egy építkezés miatt kivágták. A *Kórház utca* névváltozat az itt álló egykori kórház épületére utal.

Határ-éger 1550: *Hathar eger, silva* (Szabó 369). – Egykori erdő. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag az *éger* 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Határ-lapos 2020: *Határ-lapos*, 2004: *Határlapos* (SzMH. 1: 286), 1884: *Kökényesdi p.* (HKFT.). – Halmi és Kökényesd déli határvonalát jelző kanális.

Hegy alatt lásd **Hegy alja**

Hegy alja 2020: *Hegy alja ~ Hegy alatt*, 2004: *Hegyàjja* (SzMH. 1: 286), 1918: *Hegyalja* (Kat.), 1935: *Hegyalja* (SzamSz. 1: 375), 1865: *Hegy allya* (HL). – A Hegyúttól északra fekvő határrész. Jelenleg legelőként használják. A név Halmihegy közelségére utal. A kataszteri térkép szerint a név a mainál jóval nagyobb területet jelölt.

Hegy alja erdő lásd **Nagy-erdő**

Hegy aljai kaszálók 1865: *Hegyallyai kaszálók* (Pesty 61). – Egykori kaszáló a Hegy alján.

Hegy felől való mező 1618: *Hegi felől valo mező* (Szabó 369). – Egykori dűlő, mely bizonyára Halmihegy közelében feküdt.

Hegy út 2020: *Hegy ut.* – A Dabolci utca folytatása, mely Halmihegyre vezet.

Hídvég 1941: *Hídvég* (MKF.), 1884: *Hidvég* (HKFT.). – Szántó föld volt a Turci-fordulónál. A névadás okát nem ismerjük.

Hitter 2004: *Hittèr.* | *Tulajdonosa nevét őrzí.* (SzMH. 1: 286). – A forrás szerint a határ északnyugati részén a vasút közelében található.

Hívő temető 2020: *Hívő temető*, 2004: *Hívő-temető* (SzMH. 1: 283). – Pünkösdistá temető a Villanytelep utca végén.

Hodos 2020: *Hodos*, 2004: *Hodos* (SzMH. 1: 286). – Patak a határ keleti részén. A név a *hód* állatnév -s képzős formájából származik.

Ion Creangă utca 2020: *Ion Creangă utca ~ Malom utca*, 2004: *Creangă ucca ~ Malom ucca* (SzMH. 1: 282, 283). – A belterület északnyugati részén fekvő utca. A *Ion Creangă utca* hivatalos utcanév. A *Malom utca* névváltozat a korábban az utca sarkán álló malomra utal.

Iskola lásd **Új iskola**

Jákó-köz 1918: *Jákóköz* (Kat.), 1865: *Jákó köz* (Pesty 29), 1865: *Jákob köz* (Pesty 61), 1865: *Jákóköz* (HL). – Egykori szántó föld a település határának északi részén a Jégveremtől keletre.

Jákob-köz lásd **Jákó-köz**

Jákosi-tag 2004: *Jákosi-tag.* | *egykori tulajdonosa nevét őrzí* (SzMH. 1: 286). – A forrás szerint a Buzi utca közelében fekvő szántó föld.

Járásbíróság lásd **Piros iskola**

Jégverem 1. 1865: *Jég verem* (Pesty 61). – PESTY magyarázata szerint a határ északi részén fekvő Kávás várhoz tartozó jégverem volt.

Jégverem 2. 1918: *Jégverem* (Kat.), 1865: *Jég verem lapossa.* | *Ez vagy a Kávás vár közelében, melly lapos helyen a várhoz tartozó Jégverem vólt épülve, nevét ezen Jégveremtől vette.* (Pesty 29), *Jég verem laposa* (Pesty 61), 1865: *Jégverem* (HL). – A

kataszteri térkép szerint a falu határának északnyugati részén, a Szappanos és a Jákó-köz között fekvő szántóföld volt.

Jégverem laposa lásd **Jégverem 2.**

Jövő utca 2020: *Jövő utca ~ Kollektiv ut*, 2004: *Újsòr* (SzMH. 1: 284). – Utca a belterület déli részén. Korábban ezen jártak a Kollektívhez, az utóbbi években azonban a délebbi szakasza is beépült. A *Jövő utca* hivatalos utcanév.

Kanális 2020: *Kanális*. – Halmi és Dabolc határán húzódó kanális.

Kanális-láp lásd **Bogyoszló**

Kanányos 1865: *Kanányos* (Pesty 29). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Kapát 2004: *Kapát* (SzMH. 1: 286). – A forrás szántóföldként említi, de pontos helyét nem jelöli. A név a szomszédos Dabolc határában is előfordul, talán erre utal az adat.

Katolikus pap tagja 2004: *Katolikus-pap tagja* (SzMH. 1: 286). – Szántóföld a belterülettől északkeletre. A Pap-tag része. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői a részek nevét nem használták.

Katolikus plébánia lásd **Plébánia**

Katolikus temető 2020: *Katólikus temető*, 2004: *Katólikus-temetőü* (SzMH. 1: 283). – A Temető keleti, többnyire katolikusok által használt része.

Katolikus templom 2020: *Katólikus templom*, 2004: *Katolikus-templom ~ Rómaji-katólikus-templom* (SzMH. 1: 283, 384). – Római katolikus templom a Fő utcán a Polgármesteri hivatal szomszédságában.

Kávás vár 1941: *Kávásvár* (MKF.), 1935: *Kávás vára* (SzamSz. 1: 465), 1884: *Kávás vár* (HKFT.), 1865: *Kávás Vár*. | *Halmi város észak keleti határában jelenleg Nevetlenfalu és Akli határ szelében a Fekete Eger mocsár lápjai között vólt építve az említett Kávás Vára.- Ez a Matuznai családé vólt, ök többszöri lerombolás után is fel építettek.- ezen Matuznai család több tagjai nem birván a sokszori építkezést ezen várat el zálogositván 1545-k évben a Huszti Vár kapitánya Kávási Kristófnak a Halm birtokkal együtt, s nevét csakugyan ezen Kávási Zálogos birtokossától vette* (Pesty 28–29), *Vár* (Pesty 61), 1545: *Kawas, castellum* (Szabó 369). – Egykori vár a határ északkeleti részén.

Kellner 2004: *Kèllnèr*. | *Tulajdonosáról* (SzMH. 1: 286). – A forrás szerint a határ északnyugati részén fekszik.

Keresztnél 2020: *Keresztnél*. – Szántó föld a határ keleti részén a Szatmári úttól délre. A név az út mentén álló keresztre utal.

Két-akác-köz 1865: *Két akocz köz* (Pesty 61). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kisasszonyok tagja 2020: *Kisasszonyok tagja*, 2004: *Kisasszonyok tagja* (SzMH. 1: 286). – Szántó föld a határ nyugati részén a Vásártér utca közelében. A helybeliek szerint korábban a Péterffy kisasszonyok tulajdona volt, erre utal a név előtagja.

Kis-Cselőc közt 1694: *Kis Cselőcz közt* (Szabó 369). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Feltehetően a mai *Cselőc* névvel áll kapcsolatban.

Kis-legelő 2020: *Kis-legelő ~ Legelő*, 2004: *Csòrdalegelő ~ Kislegelő* (SzMH. 1: 285, 286). – Legelő a határ déli részén. Korábban a falu csordája legelt rajta. Ma már nincs csorda a faluban, ezért az önkormányzat magánszemélyeknek adta bérbe a területet.

Kis tanya 2020: *Kis tanya ~ Új tanya*. – Tanya a Hegyút mentén. A *Kis tanya* név a *Nagy tanya*-val, az *Új tanya* névváltozat pedig a *Régi tanya*-val áll összefüggésben.

Kis utca lásd **Könyök utca**

Kollektív 2020: *Kolektiv ~ Kolektiva*. – Belterületi rész a Kollektív úttól nyugatra, az Új iskola mögötti területen. Korábban az állami gazdaság épületei álltak itt. A helybeliek szerint többek között kovácműhely, ládagyár, raktár stb. állt a területen. Az épületek egy része ma is megvan.

Kollektív iroda lásd **Református iskola**

Kollektív út lásd **Jövő utca**

Kórház 2020: *Korház*, 2004: *Kórház* (SzMH. 1: 283). – Épület a Hársfa utcában. Korábban szülésház működött benne. Ma üresen áll az épület.

Kórház utca lásd **Hársfa utca**

Korom-hát 2020: *Korom-hát*. | *Ez vót az első osztályu föld, nagyon jó föld*. 2004: *Korom-hát* (SzMH. 1: 286), 1935: *Koromhát* (SzamSz. 1: 537), 1865: *Korom hát* (Pesty 29, 61), 1865: *Koromhát* (HL). – Szántó föld a határ déli részén a Nyiresi utca mentén. Jó minőségű, fekete földjéről kapta a nevét.

Kovács-kert 1884: *Kovács kért* (HKFT.). – Egykori dűlő a határ délnyugati részén. Talán a *Kovács Péter dombja* névvel áll kapcsolatban.

Kovács Péter dombja 1918: *Kovács Péter dombja* (Kat.), 1884: *Kovács Péter dombja* (HKFT.), 1865: *Kovács Péter dombja* (HL). – Egykori szántóföld a határ délnyugati részén a belterület közelében. Feltehetően tulajdonosáról kapta a nevét.

Kozányi-ház 2004: *Kozányi-ház* (SzMH. 1: 283). – A forrás szerint épület a belterületen, de pontos helyét nem közli. A név bizonyára egykori tulajdonosára utal.

Kökényesd felől való mező 1618: *Kökényesd felől való mező* (Szabó 396). – Egykori dűlő, bizonyára a szomszédos Kökényesd közelében.

Könyök utca 2020: *Könyök utca ~ Kis utca*, 2004: *Cotului ucca ~ Könyök ucca* (SzMH. 1: 282, 283). – A Vágóhid utcát a Fő utcával összekötő kisebb utca. A *Könyök utca* névváltozat az utca alakjára utal. A név hivatalos magyar utcanév. A *Cotului utca* névforma a román *Strada Cotului* hivatalos névalakra utal.

Könyvtár 2020: *Könyvtár*, 2004: *Könyvtár* (SzMH. 1: 283). – Újabb épület a Hársfa utcában. Könyvtár működik benne, illetve iskolás gyermekeknek biztosít délutáni foglalkozásokat. Korábban a jelenlegi épület mögötti, már lebontott kisebb épületben működött a könyvtár.

Kövicses 1865: *Kövicses* (Pesty 29), *Kövicses szer* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *szer* utótag a 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kövicses-szer lásd **Kövicses**

Közép-sor 1865: *Közép sör* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Községháza lásd **Polgármesteri hivatal**

Kunfalvié 2020: *Kunfalvié ~ Konfalé*, 2004: *Kunfálvi-tag* (SzMH. 1: 287). – Szántóföld a határ déli részén a Hívő temető közelében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Kunfalvi-tag lásd **Kunfalvié**

Láp 2020: *Láp*, 2004: *Láp* (SzMH. 1: 287). – Szántóföld a határ délkeleti részén.

Láp-mellék 2004: *Lápmèjjék* (SzMH. 1: 287), 1935: *Lápmejjék* (SzamSz. 2: 10), 1918: *Láp mellék* (Kat.), 1865: *Lap mellyek* (HL). – A kataszteri térkép szerint a határ délkeleti részén található, a Legelőtől keletre.

Lapos 2020: *Lapos*, 2004: *Lapos* (SzMH. 1: 287). – Kaszáló a határ északi részén a Kanális mentén.

Laterală utca lásd **Mellék utca**

Legelő lásd **Kis-legelő**

Lengyel-kert 1865: *Lengyelkert* (Pesty 61). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Leményi 2020: *Leményi*, 2004: *Leményi-tag* (SzMH. 1: 287). – Szántóföld a belterülettől délre. A Korom-hát déli része. Nevét tulajdonosáról kapta.

Leményi-ház 2004: *Leményi-ház* (SzMH. 1: 283). – A forrás szerint épület a Hársfa utcában. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét.

Leményi-tag lásd **Leményi**

Lemnului utca lásd **Fapiac utca**

Liliom utca 2020: *Liliom utca*. – A Jövő utcát a Vágóhid utcával összekötő, a Fő utcával párhuzamos utca. Hivatalos utcanév, mely csak az utca déli oldalát jelöli. Északi oldala hivatalosan a Fő utca része.

Lógó palló 1865: *Lógó Padló* (Pesty 61). – Egykori híd a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag a *palló* 'vastag, széles deszkából készült gyalogjáró, gyaloghíd' földrajzi köznév (FKnT.).

Lódomb 2004: *Lódomb* (SzMH. 1: 283). – A forrás szerint domb a település belterületén, de pontos helyét nem közli.

Ludas-nyáras 1694: *Ludas nyaras* (Szabó 369). – Egykori nyárfaerdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Magas-hugat 1865: *Magos hugat* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag a *hugat* 'dombos fekvésű határrészek' jelentésű tájszóból (SzamSz.) származik.

Malom 2020: *Malom*, 2004: *Malom* (SzMH. 1: 283). – Egykori épület a Malom utca sarkán. Már lebontották.

Malom-szeg 1941: *Malomszeg* (MKF.), 1884: *Malom Szeg* (HKFT.). – A Bogyoszlótól délre a Túr mentén feküdt. A név előtagja az ott álló vízimalomra utal. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Malom-szegi-dűlő 1865: *Malomszegi Dűllő* (Pesty 61). – Egykori dűlő a település határában. Bizonyára a határ déli részén a Malom-szeg közelében feküdt.

Malom utca lásd **Ion Creangă utca**

Mária-patak 2004: *Márija-patak* (SzMH. 1: 287). – A forrás szerint patak a határ északnyugati részén a vasúttól nyugatra. A névadás okát nem ismerjük.

Medvés-kert 1918: *Medvés kert* (Kat.), 1865: *Medvés kert* (HL). – A település határának déli részén feküdt a Túri-erdőtől északra. Erre a területre esik a mai Nyíres település keleti része. A névadás okát nem ismerjük.

Mellék utca 2020: *Mellék utca*, 2004: *Lateraja ucca* (SzMH. 1: 283). – Szűk utca a belterület délkeleti részén. A *Mellék utca* hivatalos utcanév. A *Lateraja utca* a hivatalos román *Strada Laterală* utcanévből származik.

Mező utca 2020: *Mező utca* ~ *Buzi utca*, 2004: *Buzi ucca* ~ *Mező ucca* ~ *Câmpului ucca* (SzMH. 1: 282). – A Szatmári utcát a Bábonyi utcával összekötő utca. A korábban itt lakó Buzi családnevű földesúrról kapta a nevét. A *Mező utca* névváltozat hivatalos utcanév.

Mihai Eminescu utca 2020: *Miháj Emineszku utca* ~ *Mike utcája* ~ *Oncsa utca*, 2004: *Oncsa ucca* ~ *Eminescu ucca* (SzMH. 1: 282). – Utca a falu belterületének északnyugati részén. A *Mihai Eminescu utca* hivatalos utcanév. A *Mike utcája* névváltozat az utcában lakó Mike családra utal. Az utca megépítését az Országos Nép- és Családvédelmi Alap (ONCsA) támogatta, erre utal az *Oncsa utca* névváltozat.

Mike utcája lásd **Mihai Eminescu utca**

Milícia lásd **Rendőrség**

Nádas 2020: *Nádas*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Kis-legelő mellett.

Nagy-Éger lásd **Éger**

Nagy-erdő 2020: *Nagy-erdő*, 2004: *Hegyajja erdő* (SzMH. 1: 286). – Erdő a határ északkeleti részén. A *Hegyalja-erdő* névváltozat Halmihegy közelségére utal.

Nagy-erdő orra 1319: *Nogerdeuorra*, *Nagherdeorra* (Szabó 369). – Egykori dűlő a falu határában. Bizonyára a Nagy-erdő közelében feküdt.

Nagy-láz 1863–1864: *Nagy lás* (MKFT.). – A határ déli részén húzódó mocsaras terület volt. A név utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Nagy-mező 1656: *Nagy mező* (Szabó 369). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Nagy-szőlő 1624: *Nagy szőlő* (Szabó 369). – Egykori szőlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Nagy-tanya 2020: *Nagy-tanya ~ Régi-tanya*. – Tanya a Hegy út mentén. A *Nagy tanya* név a *Kis tanya* névvel, a *Régi tanya* névváltozat pedig az *Új tanya* névvel áll összefüggésben.

Négy-hát 2004: *Nétyhát* (SzMH. 1: 287). – A forrás szerint szántóföld a falu határában, de pontos helyét nem közli.

Németé 2020: *Németé*. – Szántóföld a határ nyugati részén a vasút és a Vásártár utca között. Tulajdonosáról, Német Gusztiról kapta a nevét.

Néptanács lásd **Polgármesteri hivatal**

Nevetlen utca 2020: *Nevetlen utca*, 2004: *Nevetlen ucca* (SzMH. 1: 283). – Az ukrainai Nevetlenfaluba vezető utca.

Nicolae Bălcescu utca 2020: *Nikoláje Bölcseszku utca*, 2004: *Bălcescu ucca* (SzMH. 1: 282). – Utca a belterület északnyugati részén. A *Nicolae Bălcescu utca* hivatalos név.

Nyíres 2020: *Nyires*, 2004: *Nyíres-tanya* (SzMH. 1: 287), 1941: *Halminyíres* (MKF.), 1884: *Nyires tanya* (Egry Endre Pást) (HKFT.), 1865: *Nyires* (Pesty 29). – A halmi határ déli részére telepített román falu.

Nyíresi utca lásd **Vágóhíd utca**

Oltványos-domb 2004: *Óutványozsdomb* (SzMH. 1: 287), 1935: *Óutványozsdomb* (SzamSz. 2: 183). – Dombos terület a falu határában. Pontos helyét a források nem közlik. A név előtagja az *oltványos* 'faiskola' földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Oltványos-lapos 2004: *Óutványoslaposs* (SzMH. 1: 287), 1935: *Óutványoslaposs* (SzamSz. 2: 183). – Lapos hely a falu határában. Pontos helyét a források nem közlik. A név előtagja az *oltványos* 'faiskola' földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Oncsa utca lásd **Mihai Eminescu utca**

Orgona utca 2020: *Orgona utca ~ Cigány utca*, 2004: *Denevér ucca ~ Arany János ucca* (SzMH. 1: 282). – Utca a belterület délkeleti részén. Néhány cigány család is él itt, erre utal a *Cigány utca* névváltozat. Az *Orgona utca* hivatalos elnevezés. A BURA által említett *Denevér utca* és *Arany János utca* neveket a 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték.

Ortodox temető 2020: *Ortodox temető ~ Román temető*, 2004: *Órtodox-temetői* (SzMH. 1: 283). – Ortodox temető a Vasút utcában.

Ortodox templom 2020: *Ortodox templom ~ Román templom*, 2004: *Ortodox-templom* (SzMH. 1: 283). – A Fő utcán található.

Orvosi rendelő 2020: *Orvosi rendelő*, 2004: *Orvosi-rendelő* (SzMH. 1: 283). – Házi orvosi rendelő az élelmiszerpiac közelében.

Óvoda 2020: *Ovoda*, 2004: *Óvoda* (SzMH. 1: 283). – Épület a Fő utcán a Fehér iskolával szemben. Óvodaként működik.

Pap-tag 2020: *Pap-tag*, 2004: *Papok-tagja* (SzMH. 1: 287). – Szántóföld a határ északkeleti részén a belterület közelében. Egyházi tulajdon.

Park 2020: *Park*, 2004: *Pàrk* (SzMH. 1: 283). – Kisebb park Halmi központjában a Református és a Katolikus templom közti területen.

Parókia 2020: *Parókia*, 2004: *Refòrmátus parókija* (SzMH. 1: 284). – Református lelkészi lakás a református templom közelében.

Pást 2004: *Pást* (SzMH. 1: 287), 1935: *Pást* (SzamSz. 2: 220), 1918: *Pást* (Kat.), 1865: *Pást*. | *Ez egy elpusztult Helység be kebelezve a Halmi határba a 4-k béla alatti Tatár járás ólta bé nem népesítettett.* (Pesty 28, 61), 1865: *Pást* (HL). – A falu határának déli részén fekvő szántóföld.

Pásti malom 1650: *Pásti malom* (Szabó 369). – Egykori malom a falu határában. Feltehetően a mai Pást közelében feküdt.

Patak-oldal 1865: *Patak oldal* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Pavilon 2020: *Pavilon*. – Emeletes épület a Vasút mellett. Vasúti alkalmazottak szolgálati lakásai voltak. Ma is lakják.

Pékség 2020: *Pékség*, 2004: *Pékség* (SzMH. 1: 283). – Épület a Villanytelep utca sarkán. Egy ideig pékségként működött.

Perényi-láz 1865: *Perényi Láz* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja egykori tulajdonosára utal, utótagja pedig a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Péterffy-palota 2004: *Pétèrffy-palota* (SzMH. 1: 283). – A forrás szerint épület a belterületen, de pontos helyét nem közli. A név előtagja bizonyára egykori tulajdonosára utal.

Petőfi utca 2020: *Petőfi utca*, 2004: *Petőfi ucca* (SzMH. 1: 283). – Utca a belterület északnyugati részén. Hivatalos utcanév.

Petrásé 2020: *Petrásé*, 2004: *Petrásé* (SzMH. 1: 288). – Szántófield a Szatmári úttól északra a Dögtér mellett. Nevét tulajdonosáról kapta.

Pikét-tag 2004: *Piket-tag | A határőrség őrhelyével szomszédos terület*. (SzMH. 1: 288). – Szántófield a határ északi részén. A *pikét* előtag a román *pichet* 'őrház' jelentésű szóból ered (RK).

Piros iskola 2020: *Piros iskola ~ Járásbiróság*, 2004: *Járásbíróság* (SzMH. 1: 283). – Épület a Fő utca keleti részén. Korábban bíróság és börtön is működött az épületben. Ma az általános iskola alsó tagozatának román tananyelvű osztályai járnak ide. A *Piros iskola* elnevezés az épület színére utal.

Plébánia 2020: *Plébánia*, 2004: *Katolikus-plébánija* (SzMH. 1: 283). – Római katolikus plébánia a Római templom közelében.

Polgármesteri hivatal 2020: *Polgármesteri hivatal ~ Községháza ~ Néptanács ~ Szfát ~ Primöria*, 2004: *Községháza ~ Néptanács* (SzMH. 1: 283). – Épület a Fő utcán a Rendőrség mellett. A *Primöria* névváltozat a román *primărie* 'községháza', a *Szfát* pedig a román *sfat* 'tanács' szóból (RK.) ered.

Posta 2020: *Posta*, 2004: *Posta* (SzMH. 1: 284). – A Brenner udvar egyik tömbházában működik.

Primöria lásd **Polgármesteri hivatal**

Prinyi-láz 1935: *Prinyiláz* (SzamSz. 2: 248), 1918: *Prinyi láz* (Kat.), 1863–1864: *Prinyi lás* (MKFT.), 1865: *Prinyi Láz* (HL). – A kataszteri térkép szerint a Nyíresi úttól nyugatra fekvő terület, a Korom-hát mellett feküdt. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Pünkösdistá templom 2004: *Pünkösdistá-templom* (SzMH. 1: 284). – A Villanytelep utcában található.

Ráta 2004: *Ráta* (SzMH. 1: 288). – A forrás határrészként említi, de pontos helyén nem közli. A név a *ráta* 'egy rész a (szétosztott) földterületből' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Rátonyié 2020: *Rátonyié*, 2004: *Rátonyi-tag* (SzMH. 1: 288). – Szántófield a határ délkeleti részén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Rátonyi-tanya 1884: *Rátonyi tanya* (HKFT.). – Tanya volt a határ déli részén Nyírestanyától északra. Nevét tulajdonosáról kapta.

Református iskola lásd **Gyülekezeti terem**

Református pap tagja 2004: *Református pap tagja* (SzMH. 1: 288). – Szántóföld a határ északkeleti részén a belterület közelében. A Pap-tag része. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői a részek neveit nem használták.

Református parókia lásd **Parókia**

Református templom 2020: *Református templom*, 2004: *Refòrmátus templom* (SzMH. 1: 284). – Templom Halmi központjában.

Régi-tanya lásd **Nagy-tanya**

Rendőrség 2020: *Rendőrség ~ Milicia*, 2004: *Milícija ~ Rendőrség* (SzMH. 1: 283). – Épület a Fő utcán a Katolikus templom mögött. Rendőrség működik benne.

Rév-hely 1694: *Révhely* (Szabó 369). – Egykori átkelőhely, feltehetően a Túron.

Római katolikus templom lásd **Katolikus templom**

Román temető lásd **Ortodox temető**

Román templom lásd **Ortodox templom**

Rozet 2004: *Rozet | Zsidó tulajdonosáról* (SzMH. 1: 288). – A forrás szerint szántóföld a falu határában, de pontos helyét nem közli.

Rudas-kert második 1865: *rudas kert második* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név feltehetően összefügg a *Rudas-nyáras első* névvel.

Rudas-nyáras első 1865: *Rudas nyáras első* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név feltehetően összefügg a *Rudas-kert második* névvel.

Sáncos-kert első 1865: *Sánczos kert első* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Sárközi-tanya 1941: *Sárközi-ta.* (MKF.). – Egykori tanya a Nevetlen utca középső szakaszán. A katonai felmérés idején az utcának csak a déli része volt beépülve.

Schönberger 2004: *Sömbèrgèr* (SzMH. 1: 288). – A forrás szerint szántóföld Halmi határában, de pontos helyét nem közli. Nevét tulajdonosáról kaphatta.

Schwarzkopf lásd **Schwarzkopf-tanya**

Schwarzkopf-tag lásd **Schwarzkopf-tanya**

Schwarzkopf-tanya 2020: *Schwarzkopf-tanya*, 2004: *Svårckop ~ Svårckop-tag* (SzMH. 1: 288). – Szántó föld a határ délkeleti részén a Szatmári úttól délre. Korábban Schwarzkopf nevű földbirtokos tanyája állt itt.

Sikátor 2004: *Sikàtòr* (SzMH. 1: 284). – A forrás szerint utca a település belterületén, de pontos helyét nem közli.

Sűrű alja 2020: *Sűrű alja | Olyan, mint egy nagy kifli, kimegy a Nyiresi utra*. 2004: *Sűrű àjja* (SzMH. 1: 288). – Szántó föld a település határának déli részén a Korom-hát és a Legelő között.

Szamóca utca 2020: *Szamóca utca ~ Eper utca*. – A Vágóhíd utcát és a Terebesi utcát összekötő, újabban épült utca a Korom-hát területén. Mindössze néhány ház áll elszórtan az utcában. A környező területen szinte kizárólag epret termesztnek.

Szapáry-tanya 2004: *Szapáry-tanya* (SzMH. 1: 288), 1884: *Szapáry tanya* (HKFT.). – Egykori tanya a belterülettől délre a Borjú-láz közelében. Nevét tulajdonosáról kaphatta.

Szappanos 1918: *Szappanyos* (Kat.), 1865: *Szappanyos* (Pesty 61), 1865: *Szapános* (HL). – A falu határának északnyugati részén, a vasúttól nyugatra fekvő terület. Nevét az itt folyó Szappanos patakról kapta.

Szatmári út 2020: *Szatmári ut*, 2004: *Terebesi út* (SzMH. 1: 288), 1865: *Szatmári ut* (Pesty 61). – A Terebesi utca folytatása a külterületen. Szatmárnémetibe vezet.

Szatmári utca 2020: *Szatmári utca ~ Terebesi utca*, 2004: *Terebesi ucca* (SzMH. 1: 284). – Túrterebesen át Szatmárnémetibe vezető utca. A *Szatmári utca* elnevezés hivatalos utcanév.

Szederjes-szeg 1865: *Szederjes szeg* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *szeg* ‘folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Szegedi 2020: *Szegedi ~ Szegedié ~ Szegedi-tag ~ Szegedi tanya*, 2004: *Szegedi ~ Szegedi tag* (SzMH. 1: 288). – Szántó föld a határ délnyugati részén a Gyémándi és a Kunfalvi között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Szegedié lásd **Szegedi**

Szegedi-tag lásd **Szegedi**

Szegedi-tanya lásd **Szegedi**

Szentpály-tanya 1941: *Szentpály-ta.* (MKF.). – A Hegyúttól délre eső területen fekvő egykori tanya. Nevét tulajdonosáról kapta.

Szeszgyár 2020: *Szeszgyár ~ Mat*, 2004: *Szeszgyár* (SzMH. 1: 288). – Elhagyott épület a Hajnal utca közelében. Korábban szeszgyár működött benne. A *MAT* névváltozat egy betűszó, mely a román *Monopolul Alcoolului și Tutunului* 'Alkohol- és dohánymonopólium' kezdőbetűinek összeolvasásából keletkezett.

Szfát lásd **Polgármesteri hivatal**

Szombatista templom 2020: *Szombatista templom*, 2004: *Szombatista-templom* (SzMH. 1: 284). – A Fő utcán található.

Tag 2020: *Tag*, 2004: *Tag* (SzMH. 1: 289). – Szántóföld a határ déli részén a Kunfalvié mellett.

Tag utca 2020: *Tag utca ~ Tag ut.* – A Jövő utca folytatása, mely a Tagba vezet. A *Tag utca* hivatalos utcanév.

Tag út lásd **Tag utca**

Telek-domb 2004: *Telegdomb* (SzMH. 1: 288), 1935: *Telegdomb* (SzamSz. 2: 380). – A forrás szerint domb a település határában, de pontos helyét nem közli.

Temető 2020: *Temető*, 2004: *Temetőü* (SzMH. 1: 284). – A belterület északi részén, a Temető utca végén található. Keleti részén a Katolikus, nyugati részén pedig a Református temető fekszik.

Temető alja 2020: *Temető alja*, 2004: *Temető àjja* (SzMH. 1: 289). – Szántóföld a falu határának északi részén a Temető közelében.

Temető utca 2020: *Temető utca*, 2004: *Temető ucca* (SzMH. 1: 284). – A Fő utcáról nyíló, a Temetőhöz vezető utca. Hivatalos utcanév.

Terebes felől való mező 1618: *Terebes felől valo mező* (Szabó 369). – Egykori dűlő a falu határában. Bizonyára a szomszédos Túrterebes közelében feküdt.

Terebesi út lásd **Szatmári út**

Terebesi utca lásd **Szatmári utca**

Tisztviselő utca lásd **Virág utca**

Tolnai-láz 2004: *Tolnai-láz* (SzMH. 1: 289), 1935: *Tólnailáz* (SzamSz. 2: 296), 1918: *Tolnai láz* (Kat.), 1865: *Tolnai Laz* (HL). – A határ délnyugati részén feküdt a mai Határ-

lapos mentén. A név előtagja bizonyára tulajdonosára utal, utótagja pedig a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Tőkés 2004: *Tőükés* (SzMH. 1: 289), 1935: *Tőükés* (SzamSz. 2: 400), 1918: *Tőkés* (Kat.), 1865: *Tőkés* (HL). – A határ déli részén feküdt a Nyíresi út mentén. A név a *tőke* 'fatönk, tuskó' tájszóval (SzamSz.) áll kapcsolatban.

Tölgyes-szeg 2004: *Tőgyesszeg* (SzMH. 1: 289). – A forrás határrészként említi, de pontos helyét nem közli. A név a szomszédos Kőkényesd határában is előfordul, talán erre vonatkozik az adat.

Török Vidor 1884: *Török Vidor* (HKFT.). – Egykori tanya a Túr partján. A név feltehetően tulajdonosára utal.

Törő-láz 2004: *Törőüláz* (SzMH. 1: 289), 1935: *Törőüláz* (SzamSz. 2: 403), 1918: *Törő láz* (Kat.), 1865: *Törő Láz* (HL). – A Korom-háttól délre eső területen feküdt. A név utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Túr 2020: *Túr*, 2004: *Túr* (SzMH. 1: 289), 1941: *Túr* (MKF.), 1918: *Tur folyó* (Kat.), 1884: *Tur patak* (HKFT.), 1863–1864: *Túr patak* (MKFT.). – A Tisza bal oldali mellékfolyója, mely Halmit déli irányból határolja. A név szláv eredetű, az ősszláv *turъ* 'östulok' jelentésű főnévből alakult (FNESz.).

Túr alja 1865: *Túr alja* (Pesty 61). – Egykori dűlő a határ déli részén, a Túr mentén.

Turc alja 2004: *Tùrcàjja*. | *A falu határának a a Turc községével szomszédos része* (SzMH. 1: 289), 1935: *Tùrcajja* (SzamSz. 2: 408), 1918: *Turcz alja* (Kat.), 1865: *Turcz allya* (HL). – Egykori szántóföld a határ északkeleti részén a Dabolci pallóhely és a Turc-erdő között.

Turc-erdő 2004: *Tùrcèrdőü* (SzMH. 1: 289), 1918: *Turcz erdő* (Kat.), 1865: *Turcz Erdő* (Pesty 61). – A határ északkeleti részén a Turc alja és a Hegyalja között húzódott. A név Turc település közelségére utal.

Túri-erdő 1918: *Turi erdő* (Kat.), 1865: *Turi erdő* (HL). – A határ déli részén, a Túr mentén fekvő határrész volt.

Túr-járás 1865: *Túrpjárás* (Pesty 61). – A Túr valamely szakasza lehetett. A *járás* utótag 'a folyónak az a része, ahol csónak vagy komp közlekedik' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Új iskola 2020: *Új iskola*, 2004: *Iskola ~ Új iskola* (SzMH. 1: 283, 384). – Épület a Fő utcán a Parkkal szemben. Az általános iskola felső tagozatának magyar és román tannyelvű osztályai is itt működnek.

Újsor lásd **Jövő utca**

Új tanya lásd **Kis tanya**

Úr-szeri 1865: *Ur szeri* (Pesty 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A szer 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Vágóhíd utca 2020: *Vágóhíd utca ~ Nyiresi utca*, 2004: *Nyíres ucca ~ Vágóhíd ucca* (SzMH. 1: 283, 384). – A Fő utcáról nyíló, Nyíresre vezető utca. Korábban vágóhíd működött az utcában, erre utal a *Vágóhíd utca* névváltozat, mely hivatalos utcanév.

Vágott-erdei-legelő lásd **Vágott-erdő**

Vágott-erdő 2020: *Vágott-erdő*, 2004: *Vágott erdeji legelőü* (SzMH. 1: 289). – Legelő a határ északkeleti részén a Hegyúttól délre. Bizonyára erdőirtás révén nyert terület.

Vám 2020: *Vám*, 2004: *Vám* (SzMH. 1: 284). – Határátkelőhely a Nevetlen utca végén.

Vár lásd **Kávás vár**

Varjúfertő-háti-dűlő 2004: *Vàrjufèrtő-háti dűllő* (SzMH. 1: 289), 1865: *Varjufertő háti dűllő* (Pesty 61). – BURA szerint szántóföld a település határában, de pontos helyét nem közli.

Varroda 2004: *Vàrroda* (SzMH. 1: 284). – A forrás szerint épület a település belterületén, de pontos helyét nem közli.

Vásár lásd **Vásártér**

Vásártér 2020: *Vásártér ~ Vásár*, 2004: *Vásártér* (SzMH. 1: 283). – A négyhetente Halmiban tartott vásárok helye a Szatmári út mentén. Néhány éve korszerűsítették.

Vásártér utca 2020: *Vásártér utca*, 2004: *Vásártér ucca ~ Târguluj ucca* (SzMH. 1: 284). – Utca a belterület délnyugati részén. Korábban az utca végén tartották a vásárokat. Hivatalos utcanév. A *Târgului utca* névváltozat a román *Strada Târgului* hivatalos utcanévre utal.

Vasút 2020: *Vasut*, 2004: *Vasút* (SzMH. 1: 289). – A Halmit és Szatmárnémetit összekötő vasútvonal, mely a település nyugati részén halad át.

Vasút utca lásd **Állomás utca**

Vencel-tanya 2020: *Vencel-tanya* | *A malom is az övé vót.* – A határ déli részén, a Tag úttól keletre fekvő határrész. Korábban Vencel nevű földbirtokos tanyája állt itt.

Vész 2004: *Vész*, 1865: *Vész mező* | *Nagy szerű csata szin helye lehetett, de mikor, nem tudni rólla semmit, ezen mezőben létezik két halom is, - gyanítható hogy azon csatának hagyománya – vette nevét a csatától vagy veszteségtől* (Pesty 28). – BURA szerint a Szatmári úttól délre fekvő szántóföld.

Vész dombja 2004: *Vész dombja* (SzMH. 1: 289), 1694: *Vesz dombja* (Szabó 369). – BURA szerint domb a határ délkeleti részén a Vész közelében.

Vész felé való mező 1656: *Vész-fele-való-mező* (Szabó 369). – Egykori dűlő a Vész közelében.

Vész-mező lásd **Vész**

Vész-oldal 2004: *Vészoldal* (SzMH. 1: 289), 1941: *Vész oldala* (MKF.), 1935: *Vészóudāl* (SzamSz. 2: 453), 1918: *Vész oldal* (Kat.), 1884: *Vész oldal* (HKFT.), 1865: *Vész oldal* (HL). – A határ keleti részén a Szatmári úttól délre eső területen található.

Villanytelep 2020: *Villonytelep ~ Villanytelep*, 2004: *Villanytelep* (SzMH. 1: 284). – Trafóház a Villanytelep utcában.

Villanytelep utca 2020: *Villonytelep utca*, 2004: *Villanytelep utca* (SzMH. 1: 284). – A Fő utcáról nyíló utca, mely az itt álló Villanytelepről kapta nevét. Hivatalos utcanév.

Virágos-kert 2020: *Virágos-kert*, 2004: *Virágos-kert* (SzMH. 1: 289), 1864: *Virágos kert* (Pesty 61). – Szántóföld a határ északi részén az országhatár közelében. A névadás okát az adatközlők nem ismerték.

Virág utca 2020: *Virág utca ~ Diós utca*, 2004: *Dijósi ucca ~ Florilòr ucca ~ Tisztviselő ucca* (SzMH. 1: 282, 284). – A belterület északkeleti részén fekvő utca. Korábban diófák szegélyezték. A *Virág utca* elnevezés hivatalos utcanév. A *Florilor utca* a hivatalos román *Strada Florilor* utcanévből származik.

Völgy 2020: *Vőgy*. – Mélyenfekvő szántóföld a belterülettől délre, a Hívő temető közelében.

Völgy-lápos 1884: *Völgy lápos* (HKFT.). – A Völgy mentén húzódó egykori árok.

Weiss-tag 2004: *Vájsz-tag* | *Egykori tulajdonosa családnevét őrzi.* (SzMH. 1: 289). – A forrás szerint szántóföld a település határában, de pontos helyét nem közli.

Zirmai 1624: *Zirmay*, szőlő (Szabó 369). – Egykori szőlő. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Zorilor utca lásd **Hajnal utca**

Zsidó temető 2020: *Zsidó temető*, 2004: *Zsidó temető* (SzMH. 1: 284). – Zsidók temetkezési helye a belterület északi részén a Temető mellett.

5. Halmihegy

Halmihegy 2017: *Halmihegy*, 1992: *Halmihegy*, román *Halmeu Vii* (EHsz.), 1944: *Halmihegy* (Hnt.), 1941: *Szölőhegy* (MKF.), 1918: *Szóllőhegy* (Kat), 1913: *Halmihegy* (Hnt.), 1884: *Szölőhegy* (HKFT.), 1865: *Szölőhegy* (HL). – A romániai Szatmár megye északkeleti részén fekszik. Északon Batarcs, keleten Tamásváralja, délen Halmi, nyugaton pedig Ukrajna határolja.

Albinka forrása 2017: *Albinka forása ~ Simóné forása*. – Forrás a határ északnyugati részén a Darvaié szomszédságában. Simó Lajos egykori földbirtokos feleségéről, Albinkáról kapta a nevét. A forrás és a környező terület is az ő tulajdonukban volt.

Apaié 2017: *Apaié*. – Szőlő Halmihegy északnyugati részén az országhatár közelében. Tulajdonosáról, Apai Károlyról kapta a nevét.

Bábonyi-hegy 2017: *Bábonyi-hegy*. | *Kisgazdáké vót a Bábonyi-hegy, kivéve a Nádasié*. – Szőlő és gyümölcsös a határ nyugati részén az országhatár szomszédságában. Bábonyi gazdák tulajdona volt.

Bádogos-ház 2017: *Bádogos-ház*. – Romos épület a Csobogó mellett. Bádogtető fedí.

Barázs 2017: *Barázs ~ Bazin*. – Mesterséges tó a Nagy Dezső völgyében. A *Barázs* név a román *baraj* 'völgyzárógát, duzzasztógát' a *Bazin* névváltozat pedig a román *bazin* 'víztartó medence' jelentésű szóból (RK.) származik.

Bazin lásd **Barázs**

Bélbásznée 2017: *Bélbásznée*. – Szőlő a határ nyugati részén. Nevét tulajdonosáról kapta.

Bóer Pista háza 2017: *Bóer Pista háza*. – Egykori épület. Tulajdonosáról kapta a nevét. Már lebontották.

Bogotainé forrása 2017: *Bogotainé forása*. – Forrás a Hűvös-völgy közelében. A forrás és a körülötte lévő terület tulajdonosáról kapta a nevét.

Botner báró háza 2017: *Botner báró háza*. | *Annak is vót itt a Halmi sorba egy kis háza, a Botner báró háza. Itt fent lakott a hegyen nyáron mindég, de nem nőszült meg, mint a bárók szoktak, ugyi*. – Egykori épület a Halmi-sor területén. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Csata völgye 2017: *Csata vőgyge*. – Völgy a határ délkeleti részén. A névadás motivációját az adatközlők nem ismerték.

Certezané lásd **Szegedié**

Csobogó 2017: *Csobogó*. – Forrás a Bádogos-ház mellett.

Csorbái 2017: *Csorbái*. – Szántóföld a határ délnyugati részén, a Halmi határába tartozó Nagy-erdő mellett. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét.

Csucskó 2017: *Csucskó ~ Csücske ~ Kis-Csucskó*. – Erdő a határ északi részén a Bádogos-ház mögött. Csúcsos alakjáról kapta a nevét. A név a *csucskó* ‘sarok, csúcs’ jelentésű tájszóból (ÚMTSz.) származik.

Csücske lásd **Csucskó**

Dálás út 2017: *Dálás ut*. – Betontáblákból épült út. A falu házai jórészt ennek mentén találhatók. A *dálás* előtag a roman *dală* ‘lap’ többes számú *dale* alakjából származik.

Darvaié 2017: *Darvaié*. | *Az se telelt a hegyen. Ilyen szobrász féle volt. Legényember vót*. – Szőlő a határ nyugati részén a Simóné forrása közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Egresi Feri háza 2017: *Egresi Feri háza*. – Egykori épület. Már lebontották. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Feketénée 2017: *Feketénée*. – Szántóföld a határ déli részén a Telep út mentén. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét.

Feketéné hídja 2017: *Feketéné hidja*. – Egykori híd a Feketénée közelében. Már nincs meg.

Felső-hegy 2017: *Felső-hegy*. – Szőlő a határ északkeleti részén.

Gesztenyés 2017: *Gesztenyés*. – Erdő a Veres-gödör mellett. Gesztenyefáiról kapta a nevét.

Halmi-sor 2017: *Halmi-sor*. – Szőlő a határ délkeleti részén. Korábban halmiak tulajdona volt.

Hegyalja 1918: *Hegyalja* (Kat.), 1865: *Hegy allya* (HL), – A mai Kövespatak területétől a Hodosig terjedő terület.

Hideg-völgy 2017: *Hideg-völgy*. | *Hideg, későn megy el a hó is*. – Völgy a Hosszú-hát területén.

Hosszú-hát 2017: *Hosszu-hát*, 1941: *Hosszú hát* (MKF.), 1884: *Hosszúhát* (HKFT.), 1859–1860: *Hoszuhat* (MKFT.), 1784: *Hoszu hat* (EKFT.). – Erdővel borított hegy a határ északi részén. Hosszan elnyúló formájáról kapta a nevét.

Hűvös-völgy 2017: *Hüvös-vőgy*. – Szőlő és szántó a Gesztenyés szomszédságában.

Juhfarm 2017: *Juhfarm*. – Juhfarm a határ déli részén a Köves-patak területén.

Kastély 2017: *Kastély*. | *Simónak volt kastélya. Nem kell nagy kastélyra gondolni, csak szerény épület volt, de kastélynak nevezték. Nincs már semmi belőle, oda épített a német.* – Simó Lajos földesúr egykori kastélya.

Kerek-domb 2017: *Kerek-domb*. – Szőlő a határ déli részén a Temető út mentén. Egy része már bebokrosodott.

Kis-Csucskó lásd **Csucskó**

Kisasszony-tag 2017: *Kisasszony-tag ~ Rusué ~ Péterfy kisasszonyé*. | *A Péterfyek nagy urak vótak nagyon, méltóságosok vótak. Péterfy Lajos vót a tulajdonos. Péterfy Irma és Péterfy Ilus kisasszonyok vótak. Csak nyáron vótak itt, mert télen Budapesten vótak. Zárt kocsival mentek mindég, mert őrizték őket*. | *Megvette Rusu de sajnos meghalt.* – Szántó és legelő a határ déli részén a Nagy-erdő közelében. Nevét tulajdonosairól kapta.

Kispál-parcella lásd **Kispál szőlője**

Kispál szőlője 2017: *Kispál szőlője ~ Kispál-parcella*. – Szőlő a Hűvös-völgy közelében. Nevét tulajdonosáról, Kispál Jánosról kapta.

Kis-tisztás 2017: *Kis-tisztás*. – Erdei tisztás a Hosszú-háton.

Köves-patak 2017: *Köves-patak*, 1935: *Kövespatak*, hegynév (SzamSz. 1: 558), 1658: *Köves patak*-ban rét (Szabó 369). – Szántóföld és legelő a határ déli részén a Nagy-erdő mellett.

Lázár Ferié 2017: *Lázár Ferié ~ Nyiri Sanyié*. – Szőlő a határ keleti részén. Tulajdonosairól kapta a nevét.

Leményié 2017: *Leményié*. – Szőlő a Hűvös-völgy területén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Medvés 2017: *Medvés*, 1935: *Medvéskert* (SzamSz. 2: 70), 1865: *Medvés kert* (Pesty 61). – Szántó és kaszáló a határ délkeleti részén. A névadás okát az adatközlők nem ismerték.

Medvés-kert lásd **Medvés**

Mogyorós 2017: *Mogyorós.* – Erdő a Hosszú-háton. Nevét az itt álló mogyorófákról kapta.

Nádasié 2017: *Nádasié.* | *Nádasi egy zsidó bankár vót Halmiba. Eldeportálták, nem jött haza soha.* – Szőlő a határ nyugati részén az országhatár mentén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Nagy Dezsőné völgye 2017: *Nagy Dezsőné vőgyge.* | *az jön bele a Barázsha.* – Erdővel borított völgy a Barázs mellett.

Nagy-tisztás 2017: *Nagy-tisztás.* | *Még málét is ültettek bele, igaz, a vaddisznó megette.* – Erdei tisztás a Hosszú-háton.

Nyiri Sanyié lásd **Lázár Ferié**

Papó forrása 2017: *Papó forása.* | *Egy nagy fa alatt van, ott mindig van víz. Elek István nevű öreg papónak volt ott földje.* – Forrás a határ északnyugati részén az Apaié közelében.

Papucs-kő 2017: *Papucs-kű.* – Papucs formájú kőszikla a Hosszú-háton.

Péterfy kisasszonyé lásd **Kisasszony-tag**

Pofóké 2017: *Pofóké.* – Szőlő a Medvés közelében. Egykori tulajdonosáról, Pofók Janiról kapta a nevét.

Römernéé 2017: *Römernéé.* – Bokros terület a határ keleti részén a Tótok forrása közelében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Rusué lásd **Kisasszony-tag**

Salaké 2017: *Salaké.* – Bokros terület a határ északkeleti részén a Felső-hegy közelében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Simó forrása 2017: *Simó forása.* – Forrás a Pofóké közelében. Simó Lajos földesúrról kapta a nevét.

Simóné forrása lásd **Albinka forrása**

Szabó Sándor völgye 2017: *Szabó Sándor völgye ~ Szabó Sándorné szekerutja.* – Földút a Hosszú-hát lábánál. Nevét a terület egykori tulajdonosairól kapta.

Szabó Sándorné szekérútja lásd **Szabó Sándor völgye**

Szarvas-kő 2017: *Szarvas-kű*, 1865: *Szarvas kőnél* (Pesty 61) | *ezen kő szirt nevezetét vette több szarv formájától* (Pesty 46). – Kőszirt a Hosszú-háton. A helybeliek elmondása szerint nevét onnan kapta, hogy erről a kőről ugrott a mélybe egy szarvas, melyet egy vadász (más elképzelés szerint egy ragadozó) üldözött. PESTY FRIGYES

helynévgyűjteménye más magyarázatot ad a névadásra, eszerint a kőszirt formájáról kapta a nevét.

Szegedié 2017: *Szegedié ~ Csertezáné.* – Szőlő a Barázs közelében. Tulajdonosairól kapta a nevét.

Szellem kanyar 2017: *Szellem kanyar.* | *A bátyám elnevezte szellemkanyarnak, és az úgy is maradt. A bátyám fent lakott Verbőci Józsival. És jött Tamásváraljárul a testvére, Verbőci Sanyi. És hogy az ne zavarja őket, mondta neki, hogy ebbe a kanyarba milyen nagy szellemeket látott felszállni. Szóval így elijesztette, hogy ne zavarja őket.* – Útkanyarulat a Simó forrása közelében.

Tar-forrás 2017: *Tar-forrás.* | *oda járnak inni a kis őzikék, mer van egy kis gödörszerűség ott. De van mikor kiapad, ha nagy szárazság van.* – Forrás a Hosszú-háton a Szarvas-kő mögött.

Telep út 2017: *Telep ut.* – A Halmihegyre vezető út.

Temető 2017: *Temető.* – Temető a Kerek-domb szomszédságában.

Temető út 2017: *Temető ut.* – A Temetőhöz vezető út.

Tótok forrása 1. 2017: *Tótok forrása.* – Forrás a Halmi-sorban.

Tótok forrása 2. 2017: *Tótok forrása.* – A Tótok forrása 1. körüli szőlő és bokros terület.

Vagrín szőlője 2017: *Vagrín szőlője.* – Korábban szőlő volt, ma bokros terület a határ északnyugati részén. Nevét tulajdonosáról, Vagrín Jánosról kapta.

Veres-gödör 2017: *Veres-gödör.* – A Gesztenyésben húzódó völgy. Piros, agyagos földjéről kapta a nevét.

Virág-hegy 2017: *Virág-hegy.* | *Azért nevezték el Virág-hegynek, mert rengeteg virág vót ott az uraknak: doktor Dobosi, ügyvéd Leményi. 1865: Virág-hegy (Pesty 61).* – Szőlő a Felső-hegy területén.

Vizleré 2017: *Vizleré.* – Szőlő a határ északi részén a Hosszú-hát lábánál. Nevét tulajdonosáról kapta.

6. Kispeleske

Kispeleske 2020: *Kispeleske*, 2001: *Kispeleske* (SzMH. 1: 366), 1992: *Kispeleske* román *Pelişor* (EHsz.), 1944: *Kispeleske* (Hnt.), 1941: *Kispeleske* (MKF.), 1913: *Kispeleske* (Hnt.), 1884: *Kis Peleske* (HKFT.), 1864: *Kis Peleske* (Pesty 321), 1863–1864: *Kis Peleske* (MKFT.), 1851: *Peleske (Kis)* (Fényes), 1810: *Kis-Peleske* (Szirmay), 1784: *Kis Peleske* (EKFT.), 1379: *Kyspeliske* (Németh), 1352: *Pilyske* (uo.), 1339: *Piliske* (uo.), 1334: *Pilike* (uo.). – A romániai Szatmár megye északi részén fekszik. Északon Magyarország, nyugaton Nagypeleske, délen Lázári és Kissár, keleten pedig Szárazberek és Sándorhomok határolja. A név szláv eredetű, jelentése 'kopaszság' (Németh). A *Kis* előtag a szomszédos Nagypeleskétől való megkülönböztetésre szolgál.

Al-erdő 2020: *Al-erdő*, 2001: *Àlèrdő* (SzMH. 1: 365). – Szántófield a határ déli részén a Sár-oldali-legelő mellett. Az első katonai felmérés idején még erdővel borított terület volt (EKFT.).

Alsó-fiatalos 1864: *Alsó Fiatalos* (MP 391). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *Felső-fiatalos* névvel áll összefüggésben. Az utótag a *fiatalos* 'fiatal fákból álló erdő(rész)' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Bolt 2020: *Bót*, 2001: *Bóut* (SzMH. 1: 365). – Épület a Fő utcán. Élelmiszerbolt működik benne.

Berki út 2020: *Berki ut*, 2001: *Szárazbèrki út* (SzMH. 1: 368). – Szárazberekre vezető út.

Berki-forduló 2020: *Berki-forduló*, 1864: *Berki forduló* (Pesty 321). – A Szárazberek közelében húzódó dűlők összefoglaló megnevezése. A helybeliek általában az *Éger alja*, *Domb*, *Garbolci út*, *Kis-mező*, *Szőlős-kert* és *Szereda-szeg* nevű dűlőket sorolják ide.

Borsi-tag 2020: *Borsi-tag*, 2001: *Bòrsi-tag* (SzMH. 1: 365). – Szántófield a belterületől északra a Pisztorgás mellett. Nevét tulajdonosáról Borsi Jenőről kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Cigányház-tábla 2020: *Cigányház-tábla*. – Szántófield a határ délnyugati részén a Pálháza mellett. A név előtagja a korábban itt lakó cigányokra utal.

Cigánysor lásd **Libarét**

Cigánytanya lásd **Libarét**

Csarnahó 1884: *Csarnahó* (HKFT.), 1864: *Csarnahó* | *hajdan virgzó jelenben fiatalos erdő* (Pesty 321), 1864: *Csernahó* (MP 391). – Egykori erdő a határ nyugati részén. A harmadik katonai felmérés térképén már szántóföldként szerepel. A név szláv eredetű, a *Csar* névrész közszoí előzménye a összsláv *čьrnъ 'fekete' (KOCÁN 2022: 75).

Csepe-rét 2020: *Csepe-rét*, 2001: *Cseperét* (SzMH. 1: 365). – Legelő a határ déli részén a Gáborna szomszédságában. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán a *csepe* 'bokros terület' földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll összefüggésben.

Csepe-réti-kút 2001: *Cseperéti-kút* (SzMH. 1: 365). – A forrás szerint kút a Csepe-réten. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Csohán-tag 2020: *Csohán-tag*. – Szántóföld a belterülettől délre. Az előtag valószínűleg tulajdonosa családnevére utal. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Csorda-kút 2020: *Csorda-kut*. – Kút a Legelőn.

Delelő 1864: *Déllő*. | *a' szokásos marha délletéseről neveztetik így* (Pesty 321, MP 391). – PESTY a Méhtelegi-forduló részeként említi. Bizonyára a Legelő része lehetett.

Disznó-legelő lásd **Gális-tag**

Domb 2020: *Domb*, 2001: *Domb* (SzMH. 1: 365). – A környezeténél magasabban fekvő szántóföld a határ északkeleti részén, a Karám és a Garbolci út között.

Dögtér-tábla 2020: *Dögtér-tábla*. – Belterületi rész. Korábban az elhullott állatok elföldelésének helye volt, mára azonban a terület beépült.

Éger 2020: *Éger*, 1864: *Eger*. | *elpusztult erdő legelőül használtatik. – a rajta végig nyuló vízeről neveztetik.* (Pesty 321), *Éger* (MP 391). – Bokros, égerfás terület a határ északi részén az Éger-árok mentén.

Éger alatt lásd **Éger alja**

Éger alja 2020: *Éger alja* ~ *Éger alatt* ~ *Harmadik forduló*, 2001: *Égèràjja* (SzMH. 1: 366), 1941: *Éger alja* (MKF.), 1935: *Égerajja* (SzamSz. 1: 187), 1884: *Éger alja* (HKFT.), 1864: *Eger alya*, *Éger óldali dülő*. | *éger vizére fekvésénél fogva neveztetik így.* (Pesty 321), *Éger alyja*, *Éger oldal* (MP 391). – Szántóföld a határ északkeleti részén az Éger-árok keleti oldalán. A katonai felmérések térképein azonban az *Éger alja* név a határ északnyugati részét, azaz az Éger-ároktól nyugatra fekvő területet jelöli. A helybeliek

elmondása szerint korábban legelő volt, melyen égerfák álltak. A *Harmadik-forduló* névváltozat a fordulókat számokkal való megjelölésének gyakorlatára utal. Bizonyára létezett *Első-* és *Második-forduló* is, ilyen neveket azonban a helybeliek nem ismernek.

Éger-árok 2020: *Éger-árok ~ Megyárok ~ Vármegye árka*, 2001: *Égèr-árok*, Nagy Éger (SzMH. 1: 366–367), 1941: *Nagy Éger* (MKF.), 1884: *Éger patak* (HKFT.), 1864: *eger vize* (Pesty 321), 1863–1864: *Nagy éger* (MKFT.). – A határ keleti részét átszelő patak. A második katonai felmérés térképén azonban a *Nagy-éger* elnevezés nagy kiterjedésű (helyenként vizes) rétet jelöl az Éger-árok mentén. Az *éger* előtag a vízfolyás mentén jellemző növényzetre utal. A *Megyárok* névváltozat a *megyeárok* 'árok, amely a községek vagy nagybirtokok között a határt jelöli' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) alakult, illetve a *Vármegye árka* elnevezés is hasonló jelentést hordoz.

Éger oldal lásd **Éger alja**

Éger-oldali-dűlő lásd **Éger alja**

Éger-patak lásd **Éger-árok**

Éger vize lásd **Éger-árok**

Első híd 2020: *Első híd*, 2001: *Sár higgya* (SzMH. 1: 365). – A Berki út mentén a Sár-árkon átívelő híd. Az *első* előtag arra utal, hogy közelebb fekszik a település belterületéhez, mint az Éger-árkon átívelő *Második híd*.

Erdő lásd **Rét**

Felső-fiatalos 1864: *Felső Fiatalos* (MP 391). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név az *Alsó-fiatalos* névvel áll összefüggésben. Az utótag a *fiatalos* 'fiatal fákból álló erdő(rész)' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Fogás 2020: *Fogás ~ Fogás-ódal*, 2001: *Fogás* (SzMH. 1: 366). – Szántóföld a határ délnyugati részén a Pálháza közelében. A név előtagja a *fogás* 'erdő kiirtott része, irtás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Fogás-oldal lásd **Fogás**

Foglár 2020: *Foglár*, 2001: *Foglár* (SzMH. 1: 365). – A Fő utcáról nyíló, déli irányba futó utca. A Liget útja északi szakasza. A név a *foglár* 'a falu közelében a telekhez kimért toldás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik. A forrás az utca közelében fekvő szántóföldet is ezen a néven említi.

Fok-tő 2020: *Fok-tű*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Sár-árok mellett. Az előtag a *fok* 'kisebb vízfolyás, vízállás' földrajzi köznév, az utótag pedig a *tő* 'egy kisebb folyóvíznek egy nagyobbba való torkolásának a helye és környéke' jelentésű földrajzi köznév (FKnT). A katonai felmérések térképein jól kivehető, hogy ezen a területen található a Sár-ároknak az Éger-árok egy kisebb mellékágával való összefolyása (MKFT., HKFT.).

Folyár 2020: *Folyár*, 2001: *Fojár* (SzMH. 1: 366). – Szántóföld a Sár-ároktól nyugatra a Fok-tő mellett. A név a *folyár* 'kis vízfolyás, csermely, patakocska' földrajzi köznévből (FKnT.) származik. A név a Sár-árok közelségére utal.

Fő utca 2020: *Fő utca*, 2001: *Fő ucca* (SzMH. 1: 365). – A falu fő utcája.

Gábornya 2020: *Gábornya*, 1864: *Gáborna* | közös legelő (Pesty 321, MP 391), 1863–1864: *Gáborna* (MKFT.). – Legelő a határ déli részén. A katonai térkép szerint korábban jóval nagyobb területet jelölt a név.

Gális-tag 2020: *Gális-tag* ~ *Disztó-legelő*, 2001: *Gális-tag* (SzMH. 1: 366). – A Legelő délkeleti szeglete, melyet korábban disznólegelőként használtak. Az előtag eredete ismeretlen. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Ganajos 2020: *Ganajos*. – Szántóföld a határ északi részén a Legelő szomszédságában. A név a *ganajos* 'megtrágyázott jó termőföld' vagy 'a csorda delelő helye' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik. Ez utóbbi jelentést valószínűsíti a terület Legelő melletti fekvése.

Garbolci-dűlő 1941: *Garbolci dűlő* (MKF.), 1884: *Garbolci dülő* (HKFT.). – Egykori dűlő a határ északkeleti részén. A név a szomszédos magyarországi település Garbolc közelségére utal.

Garbolci út 2020: *Garbóci ut*, 1864: *Garbólcsi út*. | *nevezetett a' mellette el vonuló közlekedési uttol nyere*. (Pesty 321), *Garbólcsi út* (MP 391). – Szántóföld az egykor Garbolcra (Magyarország) vezető út szomszédságában.

Görölyös laposa 2020: *Görölyös laposa* ~ *Szoboszlaj-tag*, 2001: *Szoboszlaji-tag* (SzMH. 1: 368). – Szántóföld a határ északnyugati részén. A helybeliek szerint a Pál-tag része. A *görölyös* előtag a *göröngyös* 'egyenetlen felületű, érdes, dudoros' tájszóval (ÚMTSz.) áll összefüggésben. A *Szoboszlaj-tag* névváltozat bizonyára az egykori

tulajdonosára utal, amit az is megerősít, hogy PESTY FRIGYES a falu fő birtokosai között említi Szoboszlay Istvánt. A név utótagja 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű *tag* földrajzi köznévi (FKnT.).

Haraszt 1864: *Haraszt* (MP 391). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *haraszt* 'fiatal, sarjadzó cserjés erdő, bozót' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Harmadik forduló lásd Éger alja

Hármas-híd 2020: *Hármas-híd*. – Egykori híd a Fogás-oldal környékén. Az adatközlők elmondása szerint két kanális találkozásánál volt, így három irányba lehetett rajta átkelni.

Hegedűs-tábla 2020: *Hegedűs-tábla*. – Szántóföld a határ nyugati részén a Nyárfa-tábla közelében. A név előtagja tulajdonosa családnévére utal.

Homok alatti forduló 2020: *Homok alatti forduló*, 1864: *Homoki dűlő*. | *homok községéhez közel lételeitől vette ezen el nevezetét* (Pesty 321). – A Sándorhomok közelében fekvő dűlők összefoglaló megnevezése. A helybeliek általában a *Mogyorós*, *Lencsés*, *Foktő* és *Folyár* nevű dűlőket sorolják ide.

Hosszú lásd Hosszú-tábla

Hosszú-tábla 2020: *Hosszu-tábla* ~ *Hosszu*, 2001: *Hosszútábla*, *Nyírfatábla* (SzMH. 1: 366). – Szántóföld a határ déli részén a Liget útja mentén. A *hosszú* előtag a táblák méretére utal. A BURA által említett *Nyírfatábla* névváltozat talán a Hosszú-tábla mellett található *Nyárfa-tábla*-ra vonatkozik.

Irtás 1864: *Irtás* (MP 391). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név az *irtás* 'szántóterület, amelyet az erdő kiirtásával nyertek' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Iskola lásd Óvoda

Juhlegelő 2020: *Juhlegelő*. – Szántóföld a határ déli részén a Liget közelében. Korábban juhlegelőként használták.

Kádár fövényes gödre lásd Kádár gödre

Kádár gödre 2020: *Kádár gödre* ~ *Kádár fövényes gödre*, 2001: *Kádár gödre* (SzMH. 1: 366). – Homokosgödör az Éger alja területén. Nevét a gödör környékén nagy területet birtokló Kádár nevű személyről kapta.

Karám 2020: *Karány*, 2001: *Karán* (SzMH. 1: 366), 1935: *Karányajja* (SzamSz. 1: 456). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Legelő mellett. A név a *karám* 'a szabadban legeltetett jószág fedetlen, deszkakerítéssel, nádfallal, esetleg vesszőfonattal körülvett szálláshelye' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT) származik.

Karám alja lásd **Karám**

Kaszáló 2001: *Kaszáló* (SzMH. 1: 366). – A forrás szerint rét a határ északkeleti részén. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Katolikus temető 2001: *Katolikus temető* (SzMH. 1: 365). – A forrás szerint a Nagypeleskei út déli oldalán fekszik. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerik a nevet, és a Méhtelegi út mentén fekvő temetőn kívül nem tudnak más temetőről a településen.

Kavicsos 2020: *Kavicsos ~ Kövicses*, 2001: *Kavicsos, Kövicses* (SzMH. 1: 366). – Szántóföld a határ keleti részén az Éger-árok és Sár-árok közötti területen. A név a terület anyagára utal.

Kenderes lásd **Kender-föld**

Kender-föld 2020: *Kenderföld ~ Kenderes*, 1864: *Kenderes* (MP 391). – Szántóföld a Fő utca kertjeinek végén, melybe korábban kendert vetettek.

Kis-mező 2020: *Kis-mező*, 2001: *Kismező* (SzMH. 1: 366). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Legelő mellett. A *kis* előtag a terület méretére utal.

Kis-rét 2020: *Kis-rét*. – Szántóföld a Sár-árok közelében. Korábban kaszáló volt. A *kis* előtag az Éger-árok mentén húzódó *Nagy-rét* előtagjával állhat összefüggésben.

Kultúrház lásd **Óvoda**

Lágyas 2020: *Lágyos*. – Szántóföld a határ délnyugati részén. A Cigányház-tábla laposabb fekvésű része. A név a *lágyas* 'szántóföld melletti kaszáló' földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Láz 2020: *Láz*. – Erdő a határ keleti részén az Éger-árok mentén. A Lazsnával együtt a Rét része. A helybeliek elmondása szerint korábban rétek és égeresek húzódtak a területen. A név a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Lazsna 2020: *Lazsna*, 2001: *Lazsna* (SzMH. 1: 367). – Erdő a határ keleti részén az Éger-árok közelében. A Lázzal együtt a Rét része. A név a *lazsna* 'dudvával, burjánnal benőtt hely, bikres-bokros hely' jelentésű szóból (SzamSz.) származik.

Legelő 2020: *Legelő*. – Legelő a határ északkeleti részén. Délkeleti szegletében húzódik a korábban disznólegelőként használt Gális-tag.

Lencsés 2020: *Lencsés ~ Lencsés-tag ~ Pallag*. | *Gazos vót mindég a búza, osztán lencse vót benne, oszt elnevezték Lencsésnek*. – Szántóföld a határ keleti részén a Láz mellett. A *Parlag* névváltozat a 'fel nem szántott földterület' jelentésű *parlag* földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Lencsés-tag lásd **Lencsés**

Liba-domb 2020: *Liba-domb*. – Szántóföld a határ északnyugati részén a Libarét közelében. Korábban libák legeltetésére használták a területet.

Libarét 2020: *Libarét ~ Cigánytanya ~ Cigánysor*, 2001: *Libarét* (SzMH. 1: 365). – Nagypeleskére vezető, cigányok által lakott falurész. A *Libarét* névváltozat a 'libák legeltetésére szolgáló gyepes terület' jelentésű *libarét* összetett földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Liget 2020: *Liget*, 2001: *Liget* (SzMH. 1: 367), 1864: *ligeti dülő* | *cseprentés fiatalos kaszáló* (Pesty 321). – Szántóföld a határ déli részén a Varjas és a Juhlegelő között. A helybeliek szerint korábban erdő volt, erre utal az elnevezés. Az első katonai felmérés idején még erdővel borított terület volt.

Liget alja 2020: *Liget alja*. | *Mindenki, akié vót a Liget, szántott belőlle ugy egy pászmát*. 1935: *Ligetajja* (SzamSz. 2: 37). – Szántóföld a határ déli részén a Liget mellett.

Liget útja 2020: *Liget utja ~ Szatmári ut*. – A Liget mellett elhaladó, Szatmárnémetibe vezető út.

Második híd 2020: *Második-híd*. – A Berki út mentén az Éger-árkon átívelő híd. A *második* előtag arra utal, hogy távolabb fekszik a falu belterületétől, mint a Sár-árkon átívelő Első-híd.

Megyárok 1. lásd **Sár-árok**

Megyárok 2. lásd **Éger-árok**

Méhtelevi-forduló 2020: *Méhtelevi-forduló ~ Temető-tábla*, 1864: *Mélyteleki forduló* (Pesty 321). – Szántóföld a határ északi részén a Temető szomszédságában. A *Méhtelevi-forduló* névváltozat a magyarországi Méhtelev közelségére utal

Méhtelevi út lásd **Temető út**

Mogyorós 2020: *Mogyorós ~ Mogyorós alja*, 2001: *Mogyorós* (SzMH. 1: 367), 1864: *Mogyorós* (MP 391). – Szántóföld a határ délkeleti részén az Éger-árkot szegélyező Rét mellett. Bizonyára a terület növényzetéről kapta a nevét, noha a helybeliek nem emlékeznek mogyorófákra.

Mogyorós alja lásd **Mogyorós**

Nagy-Éger lásd **Éger-árok**

Nagypeleskei út 2020: *Nagypeleski ut*, 2001: *Natypeleskeji út* (SzMH. 1: 367). – A *Libarét* nevű utca folytatása, mely Nagypeleskére vezet.

Nagy-rét lásd **Rét**

Német árka 2020: *Német árka*. – Egykori árok a falu határának északi részén az országhatár mentén. Nevét az árok körüli terület *Német* nevű tulajdonosáról kapta.

Nyárfa-erdő 2020: *Nyárfa-erdő ~ Rét ~ Erdő*. | *Kaszáló vót, vót fa is benne, de mindenki ott kaszált, vót mindenkinek, és onnen tartotta a jószágot*. 2001: *Nyárfa-erdő* (SzMH. 1: 367), 1864: *Nagy rét* (MP 391). – Nyárfaerdő a határ keleti részén az Éger-árok mentén. Korábban rét volt, amit igazolnak az egyes részeit jelölő *Láz* és *Lazsna* elnevezések is.

Nyárfa-tábla 2020: *Nyárfa-tábla*. – Szántóföld a belterülettől délre a Telekhely-tábla mellett. A közelmúltban halastavat is létesítettek a területén. Nevét a korábban ott álló nyárfákról kapta.

Nyírfa-tábla lásd **Hosszú-tábla**

Óvoda 2020: *Ovoda ~ Iskola ~ Kulturház*, 2001: *Iskola, Óvoda* (SzMH. 1: 365). – Épület a Fő utcán a Templom mögött. Jelenleg óvoda és kultúrház működik benne.

Pálháza 2020: *Pálháza*, 2001: *Pál háza* (SzMH. 1: 367), 1935: *Pálháza* (Szamsz. 2: 212), 1864: *Pál háza dülő* (Pesty 321). – Szántóföld a határ déli részén a Fogás közelében. A helybeliek elmondása szerint *Pál* vezetéknévű földesúr élt a faluban, de házra nem emlékeznek ezen a területen.

Pálháza-dülő lásd **Pálháza**

Parlag lásd **Lencsés**

Pál-tag 2020: *Pál-tag*. – Szántóföld a határ északnyugati részén a Zajtai út mentén. Az előtag egykori tulajdonosa családnevére utal, az utótag pedig a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Patak-part 1. 2020: *Patak-part*. – Szántóföld a belterületől délre a Sár-árok mentén.

Patak-part 2. 2020: *Patak-part*. – Szántóföld a határ északi részén a Temető és az országhatár között, a Sár-árok mentén.

Pisztorgás 2020: *Pisztorgás*, 2001: *Pisztòrgás* (SzMH. 1: 367). – Szántóföld a határ északi részén a Borsi-tag közelében. A névadás motivációját az adatközlők nem ismerték. Feltehetően a *pisztorga* ‘levegőben szállongó tüzes zsarátnok, füsttel felszálló tűzszikra’ jelentésű tájszóval (SzamSz.) állhat összefüggésben.

Régi szárazberki út 2001: *Régi szárazbèrki út* (SzMH. 1: 367). – A forrás szerint út a határ északkeleti részén. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Rekettye lásd **Rekettye-köz**

Rekettye alja 1935: *Rekettyeajja* (SzamSz. 2: 267). – Egykori dűlő a Rekettye közelében. Ma már ilyen formában nem ismerik a nevet.

Rekettye-köz 2020: *Rekettye-köz ~ Rekettye*, 2001: *Rekettye-köz, Rekettyés* (SzMH. 1: 367), 1935: *Rekettyéság* (SzamSz. 2: 267), 1864: *Rekettyés ág | a’ benne találtatott reketyés ágtól*. (Pesty 321). – Szántóföld a határ déli részén a Liget útjától keletre.

Rekettyés-ág lásd **Rekettye-köz**

Rét lásd **Nyárfa-erdő**

Sár alatt lásd **Sár alja**

Sár alja 2020: *Sár alja ~ Sár alatt*, 2001: *Sár àjja* (SzMH. 1: 368), 1941: *Sár alja* (MKF.), 1935: *Sárájja* (SzamSz. 2: 285), 1884: *Sár alja* (HKFT.), 1864: *Saár allyai dűlő | Saár víz partján terül el melytől nyerte el nevezését* (Pesty 321). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Sár-árok mentén.

Sár aljai dűlő lásd **Sár alja**

Sár lásd **Sár-árok**

Sár-árok 2020: *Sár-árok ~ Sár ~ Megyárok*, 2001: *Sár* (SzMH. 1: 367), 1941: *Sárvíz* (MKF.), 1884: *Sár viz* (HKFT.), 1864: *Sár* (Pesty 321), 1784: *Sar* (EKFT.). – A falu keleti határát átszelő patak. A Sár név a sár ‘sáros folyóvíz’ jelentésű vízrajzi köznévből (TESz.) származik. A *Megyárok* névváltozat a *megyeárok* ‘árok, amely a községek vagy nagybirtokok között a határt jelöli’ jelentésű földrajzi könévből (FKnT.) alakult.

Sári-dűlő 1935: *Sáridüllőü* (SzamSz. 2: 286.). – Egykori dűlő a falu határában. A név előtagjából arra következtethetünk, hogy a Sár-árok vagy a szomszédos Kissár település közelében feküdt.

Sári-forduló 1864: *Saari forduló* (Pesty 321). – A forrás a szomszédos Kissár közelében fekvő dűlők összefoglaló neveként említi. A fordulóhoz a *Pálháza-dűlő*, *Gáborna*, *Ligeti-dűlő*, *Sár aljai dűlő*, és *Homoki-dűlő* neveket sorolja.

Sár-oldali-legelő 2020: *Sár-ódali-legelő*. – A szomszédos Kissár település közelében fekvő legelő.

Sár Péter irtványa 2001: *Sár Péter irtoványa* (SzMH. 1: 368). – A forrás szerint szántóföld, de pontos helyét nem jelöli meg. A név utótagja az *irtvány* ‘szántóterület, amelyet az erdő kiirtásával nyertek’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Sár-víz lásd **Sár-árok**

Szatmári út lásd **Liget útja**

Szereda-szeg 2020: *Szereda-szeg ~ Szereda-szeg-ódal*, 2001: *Szeredaszeg* (SzMH. 1: 368), 1935: *Szeredaszeg* (SzamSz. 2: 345). – Szántóföld a határ keleti részén az Éger-árok keleti oldalán. A névadás motivációja összefügghet a *szereda* előtag ‘hetivásár’ jelentésével (SzamSz., TESz.), ez esetben a terület a vásárok helye lehetett. A név utótagja a *szeg* ‘folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Szereda-szeg-oldal lásd **Szereda-szeg**

Szilvás 2020: *Szilvás*, 2001: *Szilvás* (SzMH. 1: 368). – Szántóföld a Sár-árok keleti oldalán a Berki út mentén. Nevét növényzetéről kapta.

Szoboszlai-tag lásd **Görölyös laposa**

Szomoga 2020: *Szomoga*, 2001: *Szamoga* (SzMH. 1: 368). – Szántóföld a határ északnyugati részén az országhatár mentén. A név a *szomoga* ‘patak, kisebb vízfolyás’ földrajzi köznévből (FKnT.) származik. Valószínű, hogy a név eredetileg a Sár-árkot jelölhette.

Szőlős-kert 2020: *Szőlős-kert*, 2001: *Szőlőskert* (SzMH. 1: 368), 1884: *Szőlős kert* (HKFT.). – Szántóföld a határ keleti részén a Szereda-szeg mellett. Korábban szőlőt termesztettek a területen.

Szőlős-kúti 1864: *Szöllös kúti* | nevezetét veszi a' mellette lévő szőlős kertől – mely ugyan már kí irtva van (Pesty 321). – Egykori dűlő a határ keleti részén a Szőlős-kert mellett.

Telekhely-tábla 2020: *Telekhely-tábla*. – Szántóföld a Fogláron. Telekhelynek szánt terület a Nyárfa-tábla mellett.

Temető 2020: *Temető*, 2001: *Református temető* (SzMH. 1: 365). – A határ északi részén, a Legelő szomszédságában található.

Temető-tábla lásd **Méhteleki-forduló**

Temető út 2020: *Temető ut ~ Méhteleki ut.* | *Negyvenháromba, mikor égett itt a csordásház meg minden, itt jöttek a tüzótók Méhtelekrül.* 2001: *Mételeki út* (SzMH. 1: 367). – A Temető mellett elhaladó, korábban Méhtelekre vezető út.

Templom 2020: *Templom*, 2001: *Templom* (SzMH. 1: 365). – Református templom a Fő utcán.

Varjas 2020: *Varjas*, 2001: *Vàrjas* (SzMH. 1: 368). – Szántóföld a határ déli részén a Liget mellett. A név bizonyára a korábban a környéken (talán éppen a Ligetben) tanyázó varjakra utal.

Vármegye árka lásd **Éger-árok**

Zajtai első 1864: *Zajtai első* (MP 391). – Egykori dűlő a határ nyugati részén a magyarországi Zajta közelében. A név a *Zajtai második* és *Zajtai harmadik* nevekkal áll összefüggésben.

Zajtai harmadik 1864: *Zajtai harmadik* (MP 391). – Egykori dűlő a határ nyugati részén a magyarországi Zajta közelében. A név a *Zajtai első* és *Zajtai második* nevekkal áll összefüggésben.

Zajtai második 1864: *Zajtai másod* (MP 391). – Egykori dűlő a határ nyugati részén a magyarországi Zajta közelében. A név a *Zajtai első* és *Zajtai harmadik* nevekkal áll összefüggésben.

Zajtai út 2020: *Zajtai ut*, 2001: *Zàjtaji út* (SzMH. 1: 368). – A határ északnyugati részén a Szomoga mellett futó, egykor Zajtára vezető földút.

7. Kissár

Kissár 2020: *Kissár ~ Sár*, 1992: *Sárfalu*, román *Noroieni* (EHSz.), 1944: *Sárfalu* (Hnt.), 1941: *Sárfalu (Kissár)* (MKF.), 1913: *Kissár* (Hnt.), 1884: *Sár* (HKFT.), 1865: *Saár* (Pesty), 1863–1864: *Sár* (MKFT.), 1810: *Saár* (Szirmay), 1784: *Sár* (EKFT.), 1261: *Sar* (Németh). – A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Nyugatról Kispeleske, északról Sándorhomok, keletről a Szatmárnémetihez tartozó Sár-erdő, délről pedig Lázári határolja. Nevét a települést átszelő Sár patakról kapta. A földrajzi köznév eredeti jelentése 'mocsár, vizenyős terület, víztől hígga vált föld' (FKnT.). A jobb azonosítás érdekében kiegészítették a *falu* utótaggal (FNESz.). Jelenlegi hivatalos neve *Kissár*.

Árpás-kert-hát 2000: *Árpás-kert-hát* (SzMH. 1: 168). – Szántófield a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név utótagja a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Barackos 2020: *Barackos*. – Szántófield a határ délkeleti részén a Román soros föld mellett. Korábban barackot termesztettek a területen.

Bodonya 2000: *Bodonya* (SzMH. 1: 168). – A forrás szerint sík terület a határ Batiz felőli, azaz délkeleti részén. A név eredete ismeretlen.

Bodonoskút 2000: *Bodonyos-kút* (SzMH. 1: 168). – Kút a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *bodonoskút* 'fakéreggel vagy vesszőfonással védett kút' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Bodzás laposa 2000: *Bodzás-laposa* (SzMH. 1: 168). – A forrás szerint bokros terület a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Bömbölő 2000: *Bömbölő ~ Farkasbömbölő* (SzMH. 1: 168). – A forrás erdőként említi, de pontos helyét nem közli. A név a *bömböl* 'mély hangon bög' tájszóval (SzamSz.) áll kapcsolatban.

Csemetés 2020: *Csemetés*. – Erdőrész a Sár-erdő északnyugati részén a Makkos mellett. A helybeliek szerint tölgyel és gyertyánfával ültették be a területet.

Csillag-domb 2000: *Csillagdomb* (SzMH. 1: 168). – A forrás dombként említi. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Csillag-domb ergéje 2000: *Csillagdomb èrgéje* (SzMH. 1: 168). – A forrás patakként említi. A Csillag-domb területén folyhatott keresztül.

Csőke kútja 2020: *Csőke kutja*. – Szántóföld a határ nyugati részén. A korábban itt álló kút neve metonímia révén vált határnévvé. A *Csőke* előtag Csőke Jóska egykori pásztorra utal, aki ezen a területen legeltetett, a kutat pedig itatásra használta.

Dani erdeje 2020: *Dani erdeje*. – A Kis-erdő északi részének megnevezése. A név előtagja az erdő közelében lakó Dani családra utal.

Daruszarta-lapos 2000: *Daru-szàrta-lapos* (SzMH. 1: 168). – A forrás szántóföldként említi, de pontos helyét nem közli.

Darvas rekettyéje 2000: *Dàrvas-rekettyéje* (SzMH. 1: 168). – A forrás bokros területként említi, de pontos helyét nem közli. A név előtagja feltehetően személynévi eredetű.

Dinnyés-kert 2020: *Dinnyés-kert*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Halastó közelében. Korábban dinnyét termesztettek a területen.

Disznólegelő 2020: *Disznólegelő*. – Legelő a határ déli részén a belterület közelében. Korábban disznólegelőként használták.

Dögtér 2020: *Dögtér ~ Dögtér-tábla*. – Szántóföld a Kis-erdőtől keletre. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat.

Dögtér-tábla lásd **Dögtér**

Erdei út 2020: *Erdei ut*. – A Fő utcáról nyíló, a Kis-erdőbe vezető földút.

Erdős-árok 2000: *Èrdősárok*. – A forrás szerint árok, de pontos helyét nem közli. Feltehetően a Kis-erdő közelében húzódott.

Fácános 2020: *Fácános*. – Erdőrész a Sár-erdő nyugati részén. Korábban fácánokat tenyésztettek a területen.

Farkasbömbölő lásd **Bömbölő**

Fő utca 2020: *Fő utca*. – A település fő utcája.

Fürdő-hát 2000: *Firidő-hát*. – A forrás határrészként említi, de pontos helyét nem közli. Feltehetően a Sár-pataknak a korábban fürdésre is használt *Kavicsos* nevű szakasza közelében fekvött.

Fűz-ér-hát 1865: *Fűzérhát* | ezis kiszáradt, ebbe is vóltak halak (Pesty 345), *Fűzérhát* (MP 376). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Gém-falu lásd **Gémfészkes**

Gémfészkes 2020: *Gémfészkes*, | Vótak olyan százéves fák, azon egy milió gém, akkor azt a részt elneveztük *Gémfészkesnek*. De majd idővel kiretyezálták őket, azokat a drága nagy fákat, felszántották, és makkal lett vetve. Az emberek elszórták ugy kézzel, mint annak idején a buzát, aztán jött a nagy lánc talpas tárcsával, beboronálta. Négy-öt év mulva mentünk a kaszával, kikaszáltuk a másfajta idegeny fákat. Még a gyertyánfákat egy-egy helyen meghagyhattuk, de csak a tőgyfa az, ami a nemes. 2000: *Gém-falu* (SzMH. 1: 168). – Erdőrész a Nagy-erdőben.

Goderga híd 2000: *Godèrga-híd*. | *A Sár folyótól Mikola felé az első híd*. (SzMH. 1: 168). – A Sár-patakon átívelő híd. A név előtagja feltehetőleg a Goderga-tó, illetve a Goderga-lapos közelségére utal.

Goderga-lapos 2000: *Godèrga-lapos* (SzMH. 1: 168). – A forrás szerint mélyen fekvő terület, de pontos helyét nem közli. Feltehetőleg a Goderga-tó környéke lehetett.

Goderga-tó 2000: *Godèrga-tó* (SzMH. 1: 168). – Egykori tó. Pontos helyét a forrás nem közli. A névadás motivációja ismeretlen.

Görbe-sor 2020: *Görbe-sor*. – Szántóföld a Kis-erdőtől délkeletre. Nevét alakjáról kapta.

Görög templom 2020: *Görög templom*. – Görögkatolikus templom a Templom utcában.

Gulyalegelő 2020: *Gulyalegelő*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Halastó közelében. Korábban itt legelt a falu gulyája.

Gyene 2020: *Gyene ~ Gyene erdeje*. – Erdő a Kis-erdőtől délre. Nevét tulajdonosa családnevéről kapta.

Gyene erdeje lásd **Gyene**

Halastó 2020: *Halastó*. – Újabban létesített halastó a határ délkeleti részén, a Kis-erdőtől délre.

Halastó-oldal 2020: *Halastó-ódal*. – A falu határának keleti részén a Halastó közelében fekvő dűlők összefoglaló neve.

Halgass lásd **Horgas**

Hangás-erdő 1884: *Hangás e.* (HKFT.). – A mai Kis-erdő területét is magába foglaló, nagy kiterjedésű erdő volt. A név előtagja a *hanga* 'gyommal, vadon termő növényekkel benőtt hely' jelentésű tájszóval (ÚMTSz.) állhat kapcsolatban.

Határ-szomoga 1865: *Határ Szomoga.* | *lapos hely, ez választotta Sáar falut Homok községtől* (Pesty 346). – Egykori lapos Kissár és a szomszédos Sándorhomok határán. A név utótagja a *szomoga* 'patak, kisebb vízfolyás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Horgas 2020: *Hargas ~ Halgass*, 2000: *Hòrgas-lapos* (SzMH. 1: 169). – Szántóföld a határ északi részén. Nevét bizonyára alakjáról kapta. A *Halgass* névalak esetében a névadás okát az adatközlők nem ismerték, valószínűleg népetimológias úton jött létre.

Horgas-lapos lásd **Horgas**

Hosszú-tó-hát 2000: *Hosszútó-hát* (SzMH. 1: 169). – A forrás szerint dombos hely a település határában, de pontos helyét nem közli. A név bizonyára összefügg a *Hosszú-tó-híd* és a *Hosszú-tó-lapos* nevekkel.

Hosszú-tó-híd 2000: *Hosszú-tó-híd* (SzMH. 1: 169). – A forrás szerint híd a település határában, de pontos helyét nem közli.

Hosszú-tó-lapos 2000: *Hosszú-tó-lapos.* | *A Lénia nevű erdei út mentén.* (SzMH. 1: 169). – A forrás szerint sík terület a település határában.

Hegyes-föld lásd **Sarok-föld**

Herceg-domb 2020: *Herceg-domb*, 2000: *Hèrceg-domb ~ Hèrceg-hát* (SzMH. 1: 169). – Erdőrész a Nagy-erdőben a Homoki-oldal közelében. A névadás okát a helybeliek nem ismerték.

Herceg-hát lásd **Herceg-domb**

Herceg híd 2000: *Hèrceg-híd* (SzMH. 1: 169). – A forrás hídként említi, de pontos helyét nem közli. A név bizonyára összefügg a *Herceg-domb* és a *Herceg út* nevekkel.

Herceg út 2000: *Hèrceg-út* (SzMH. 1: 169). – A forrás útként jelöli, de pontos helyét nem közli. A név bizonyára összefügg a *Herceg-híd* és *Herceg-domb* nevekkel.

Hideg-kátyú 1935: *Hidekkátyóú* (SzamSz. 1: 382), 1865: *Hideg kátyó.* | *víz álló hely mint egy fél öles víz van benne, csik és hal most is találkozik, nevezetesen Csuka - keszeg - kárász - potyka czigány hal, van még piocza is.* (Pesty 345). – Egykori állóvíz. Talán a mai

Kátyú-val áll összefüggésben. A kátyú utótag a 'vízjárta terület, rét' vagy 'vízzel telt mélyedés' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Homok-gödör dombja lásd **Kátyú**

Homoki-oldal 2020: *Homoki-ódal*. – Erdőrész a Nagy-erdőben. A név előtagja a szomszédos Sándorhomok közelségére utal.

Holt-Sár 1. 2020: *Hótt-Sár*. – A Sár-patak holtága a határ délkeleti részén.

Holt-Sár 2. 2020: *Hótt-Sár*. – Szántóföld a Holt-Sár 1. szomszédságában.

Jószáglegelő lásd **Marhalegelő**

Juhlegelő lásd **Pintye-legelő**

Kabolaút 2020: *Kabolaut*. – A Kertaljai-föld végén húzódó földút. A név a *kabolaút* 'dülőút, a szántóföldek közt fennhagyott keskeny szekerút' jelentésű tájszóból (SzamSz.) származik. A helybeliek szerint a kabolautak szélessége pontosan két méter.

Kanyar-tábla 2020: *Kanyar-tábla*. – Szántóföld a határ déli részén a Lázári út kanyarodó szakasza mentén.

Kása rétje 2020: *Kása rétje*. – Szántóföld a határ nyugati részén a Csőke kútja mellett. A tulajdonos Kása családról kapta a nevét.

Kátyú 2020: *Kátyó ~ Kátyó-domb ~ Homok-gödör dombja*. | *Az vót annak idejin, meg még ma is a legjobb földje a kis falunknak. A falu népe abbul építette a házát. Onnan hozták a homokot.* – Jó minőségű szántóföld a határ északnyugati részén a Horgas szomszédságában. A Kátyú névalak a 'vízjárta terület, rét' vagy 'vízzel telt mélyedés' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Kátyú-domb lásd **Kátyú**

Kátyú-domb útja lásd **Kátyú útja**

Kátyú útja 2020: *Kátyó utja ~ Kátyó-domb utja*. – A Fő utcáról nyíló, a Kátyúhoz vezető földút.

Kavicsos 2020: *Kavicsos*. – A Sár-patak kavicsos szakasza, ahová korábban fürödni jártak a helybeliek.

Kavicsos-hely 1865: *Kövicses hely* | *ez kiszáradt, ebbe is vóltak halak.* (Pesty 345). – Kiszáradt folyómeder lehetett. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán összefügg a mai Kavicsossal.

Kenderáztató 1865: *kender áztató* | *Az erdőbe volt kender áztató, ezis kiszáradt.* (Pesty 345). – Egykori kenderáztató. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kereszt-tábla 2020: *Kereszt-tábla.* – Szántóföld a határ északi részén a Homoki út mentén. Egy közeli sándorhomoki ház udvarán álló kereszttről kapta a nevét.

Kereszt-tábla útja 2020: *Kereszt-tábla utja.* – A Fő utcáról nyíló, a Kereszt-tábla mellett vezető földút.

Kereszt-árok 2020: *Kereszt-árok.* – Kisebb patak a határ északnyugati részén. A Sár vizét viszi át Magyarországra.

Kertaljai-földek 2020: *Kertaljai-földek.* – Szántóföld a Fő utca nyugati irányba futó kertjeinek végén.

Kis-erdő 1. 2020: *Kis-erdő.* – Erdő a határ északi részén. A *kis* előtag a *Nagy-erdő* név előtagjával áll kapcsolatban.

Kis-erdő 2. 1865: *kis erdő* | *mínd elpusztult, most szántó és legelő földek* (Pesty 345). – Egykori erdő. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kispeleskei út 2020: *Kispeleski ut.* – A Lázári útról nyíló, Kispeleskére vezető aszfaltos út.

Kolónia utca lásd **Román sor**

Konyhás-domb 1865: *Konyhás domb.* | *itt a tatárok idejében ide húzódtak az emberek és itt főztek, az ólta fent maradt ezen név, mert a vadászok ezen helyre szoktak letelepedni most is ebédelni* (Pesty 346). – Egykori domb a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Korajos 2020: *Korajos.* – Szántóföld a határ délkeleti részén. A névadás motivációja ismeretlen.

Körtefa útja 2020: *Körtefa utja.* | *Vót egy nagy körtefa, osztán a hetvenes évekbe, mikor csinálták a kanalizálásokat, kivágták, mert utjába vót valakinek.* – A Fő utcáról délkeleti irányba nyíló földút.

Körül-szaros 2000: *Körül-szaros.* | *Egykor vámház majd csárda ma erdészlak.* (SzMH. 1: 169). – A forrás szerint épület a külterületen. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kúti-láb 2020: *Kuti-láb.* – Szántóföld a határ nyugati részén a Peleskei út mentén. A név előtagja a területen álló kútra utal. Utótagja a *láb* 'dülő, vagy annak egyik része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Lázári út 2020: *Lázári ut.* – A faluból déli irányba kivezető út, mely a szomszédos Lázáriba vezet.

Legelő lásd **Marhalegelő**

Lénia 2000: *Lénija* (SzMH. 1: 169). – A forrás szerint erdei út, de pontos helyét nem közli. A név a *lénia* 'egyenes erdei út, nyiladék' földrajzi köznévből származik.

Makkos 2020: *Makkos ~ Makkos-kert. | Makkbul ültettek csemetéket. Felszántották, elszórták, és jöttek és beboronálták.* 2000: *Makkos-kert* (SzMH. 1: 169). – Erdőrész a Nagy-erdő keleti területén.

Makkos-kert lásd **Makkos**

Marhalegelő 2020: *Marhalegelő ~ Jóságlegelő ~ Legelő. | Ez lenyúlott a Sár-patakig.* – Legelő a határ keleti részén a Nagy-erdő közelében.

Mogyorós 2020: *Mogyorós.* – Szántóföld a határ északkeleti részén a Nagy-erdő közelében. Korábban mogyorófák álltak a területen, mára ezeket kiirtották.

Nagy út 2020: *Nagy út.* – A Legelőre vezető földút.

Nagy-erdő lásd **Sár-erdő**

Nagy-rét 1884: *Nagy rét* (HKFT.). – Egykori rét a határ déli részén, a mai Disznólegelő területén.

Német laposa 2000: *Nímet-laposa. | A Sár vizétől Mikola felé, egykor Németi városbelieké volt.* (SzMH. 1: 169). – A forrás szerint sík terület a határ keleti részén.

Nyolcköblös 2020: *Nyócköblös.* – Szántóföld a belterület közelében a Rövid-föld mellett. A név a terület méretére utal.

Olaj-erdő 1865: *Olaj erdő. | mind elpusztult, most szántó és legelő földek* (Pesty 345). – Egykori erdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Olárdó 1865: *Olárdó* (MP 376). – Egykori határnév. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás oka ismeretlen.

Ó-Vám-hát 2000: *Ó-vám-hát. | Egykor a Mikolay földirtokos család vámszedő helye volt.* (SzMH. 1: 169). – A forrás szerint dombos terület a település külterületén. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Ördögjáró 2000: *Ördögjáró* (SzMH. 1: 169). – A forrás határrészként említi, de pontos helyét nem közli. Talán összefügg az Ördögös-lapossal.

Ördögös-lapos 2020: *Ördögös-lapos*, 2000: *Ördögös-lapos* ~ *Ördögös* (SzMH. 1: 169). – Erdőrész a Csetetés közelében. A név előtagja a 'megbabonázott, elvarázsolt' jelentésű *ördögös* tájszóval (ÚMTSz.) áll kapcsolatban. Az *Ördögös* név több szatmári településen is előfordul mocsaras erdei terület neveként. Bizonyára a korhadó fadarabok által kibocsátott fények miatt tulajdoníthattak természetfeletti tulajdonságokat a helynek.

Órház 2000: *Órház*. | *A Sár patak kanyarulatában állt a Mikolai erdőben*. (SzMH. 1: 169). – Egykori épület.

Parlag 2000: *Pállag* (SzMH. 1: 169). – A forrás szántóföldként említi, de pontos helyét nem közli.

Peleskei-forduló 2020: *Peleski-forduló*. – Szántóföld a falu határának nyugati részén Kisperleske közelében.

Peleskei-legelő 2020: *Peleski-legelő*. – Legelő a határ nyugati részén a Kisperleskei út mentén. A név előtagja Kisperleske közelségére utal.

Pintye-legelő 2020: *Pintye-legelő* ~ *Juhlegelő*. – Legelő a belterülettől délre, a Lázári út és a Kisperleskei út találkozásánál. *Pintye* vezetéknévű juhászról kapta a nevét.

Piros-lapos 2000: *Piros-lapos* (SzMH. 1: 169). – A forrás határrészként említi, de pontos helyét nem közli. A névadás okát nem ismerjük.

Rajon-föld 2020: *Rajon-föld*. | *Azt már az állam használta, és a községi jószágoknak, má mint a bika, csődör meg hasonló, azok kaptak abbul a takarmánybul: vagy zabot, vagy kaszálót*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Dinnyés-kert szomszédságában. A név előtagja a román *raion* 'a régi járásnál nagyobb közigazgatási egység' szó átvételéből származik (RK).

Réti-föld 2020: *Réti-föld*. | *Lapályos volt, inkább meghagyták rétnek, nem szántották*. – Szántóföld a határ nyugati részén a Sarok-föld szomszédságában.

Rókalyuk lásd **Rókalyuk-tábla**

Rókalyuk-tábla 2020: *Rókalyuk-tábla* ~ *Rókalyuk*. – Kisebb erdei tisztás a Kis-erdőben. Nevét az itt tanyázó rókákról kapta.

Római templom 2020: *Római templom*. – Római katolikus templom a Fő utcán.

Román soros föld 2020: *Román soros föld*. – Szántóföld a Román sor végén.

Román sor 2020: *Román sor* ~ *Kolonia utca*. – A Fő utcáról nyíló utca a belterület déli részén. A faluba betelepített románok lakják.

Rosztoka 1. 1865: *Rosztoka*. | *fórá, jó ivóvízzel, a köszvényeseket a leg jobb sikerrel meg gyógyítja, különösen a gyenge szemre nagy hatással van* (Pesty 345–346), *Rosztoka* (MP 376). – Egykori forrás. Helyét pontosabban nem ismerjük. Szláv eredetű név, jelentése ’két ágra oszló, vagy két ág egyesüléséből keletkező vízfolyás’ (FNESz.).

Rosztoka 2. 2020: *Rosztoka*. – Szántóföld a határ keleti részén a Gulyalegelő közelében. Bizonyára ezen a területen volt a *Rosztoka* nevű forrás, melyről a terület a nevét kapta. A név szláv eredetű, jelentése ’két ágra oszló, vagy két ág egyesüléséből keletkező vízfolyás’ (FNESz.).

Sár 2020: *Sár* ~ *Sár-patak*, 2000: *Sár* (SzMH. 1: 170), 1941: *Sárvíz* (MKF.), 1884: *Sár víz* (HKFT.), 1784: *Sár Bach* (EKFT.). – A falut kelet-nyugati irányban átszelő patak, melyről a település a nevét kapta. A *Sár* név a *sár* ’sáros folyóvíz’ jelentésű vízrajzi köznévből (TESz.) származik.

Sár alja 1941: *Sár alja* (MKF.), 1884: *Sár alja* (HKFT.). – Egykori szántóföld és rét a határ nyugati részén a *Sár* mentén.

Sár-erdő 2020: *Sár-erdő* ~ *Nagy-erdő*, 2000: *Sárerdőü* (SzMH. 1: 170). – Nagy kiterjedésű erdő a határ keleti részén. Jelenleg közigazgatásilag Szatmárnémetihez tartozik.

Sár hídja 2020: *Sár-hídja*, 2000: *Sár higgya* (SzMH. 1: 170). – A Sáron átívelő híd a Fő utcán.

Sár-erdő hídja 1864: *Sáar erdő hidja* (Pesty 345). – Egykori híd, bizonyára a *Sár-erdő* közelében.

Sarok-föld 2020: *Sarok-föld* ~ *Hegyes-föld*. – Szántóföld a határ nyugati részén a Kertaljai-földek szomszédságában. Nevét alakjáról kapta.

Sár-patak lásd **Sár**

Sár-víz lásd **Sár**

Szabó háza 2020: *Szabó háza*. – Szántóföld a Kis-erdőtől északra. Nevét az ott lakó Szabó családról kapta.

Szegény-sor 1864: *Szegénysor*. | *nevezetes hely, a legrosszabb föld a határban* (Pesty 345). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Szonda 2020: *Szonda* ~ *Szonda-föld*. – Szántóföld a határ északi részén a Kereszt-tábla mellett. Korábban olajfúró szondát helyeztek el a területen, és noha a kitermelés nem indult meg, az építmény ma is ott áll.

Szonda-föld lásd **Szonda**

Szurdokán lénia 2020: *Szurdokán lénia. | A legszélesebb lénia az erdőben.* – Erdei út a Nagy-erdőben. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán összefügg a *szurdok* 'mély völgy' jelentésű tájszóval (ÚMTSz.).

Temető 2020: *Temető.* – A Görög templom mögötti területen található.

Templom utca 2020: *Templom utca.* – A Fő utcáról nyíló kisebb utca a belterület északi részén. Az itt található görögkatolikus templomról kapta a nevét.

Utas alja 2000: *Utas-àjja. | Az Utas erdő melletti terület.* (SzMH. 1: 170). – A forrás szerint dűlő a település határában.

Vakárok 2020: *Vakárok.* – Árok a Kis-erdő közelében.

Veres-Mice 2000: *Veres-Mice* (SzMH. 1: 170). – A forrás szerint a település külterületén található, de nem nevezi meg sem a hely fajtáját, sem a pontos helyét.

Zugoly-föld 1865: *Szugoly fold. | itt van a hármás határdomb Kis Peleske - Homok és Saár között.* (Pesty 345). – Egykori dűlő a határ északnyugati részén. A név előtagja a *zugoly* 'szeg, zug' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Zuhogó 2020: *Zuhogó. | Amikor nagyon fújt a szél, akkor zuhogott.* – A Kis-erdő déli, fiatalabb része.

8. Kökényesd

Kökényesd 2017: *Kökényesd ~ Kökönyösd*, 1992: *Kökényesd* román *Porumbesti* (EHSz.), 1944: *Kökényesd* (Hnt.), 1941: *Kökényesd* (MKF.), 1935: *Kökönyözd* (SzamSz. 1: 545), 1913: *Kökényesd* (Hnt.), 1884: *Kökönyösd (Kökényesd)* (HKFT.), 1864: *Kökényösd ~ Kökönyösd* (Pesty), 1860–1861: *Kökenyesd* (MKFT.), 1851: *Kökényesd* (Fényes), 1784: *Kőkényesd* (EKFT.), 1351: *Kukenesd* (Zichy II. 460), 1319: *Kukenes, Kukenus, Kukynusd* (AOkl. 5: 181, 174, 201), 1274: *kukynus* (Zichy I. 34–35). – A romániai Szatmár megye északkeleti részén fekvő település. Északon Ukrajna, nyugaton Csedreg, délen Újberek és Mikola, keleten pedig Nyíres és Halmi határolja. Az elsődleges *Kökényes* helynév a *kökény* növénynév -s képzős származékából való. A helynévhez idővel a -d képző járult. (FNESz.). KOCÁN BÉLA szerint a településnév a *Kökényesd* víznévből másodlagosan alakult (2017: 148).

Akác utca lásd **Temető utca**

Akác út 2017: *Akác ut.* – A Rakodó-sort északon határoló földút. Nevét az út mentén álló akácfákról kapta.

Aksztófánál 1776: *Akasztófánál* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Állomás utca lásd **Új sor**

Almási utca 2017: *Almási utca ~ Csedreki utca ~ Kis-Csedrek*, 2008: *Álmási ucca* (SzMH. 1: 370). – Utca a belterület északnyugati részén, mely Csedregen keresztül Fertősalmásra (Ukrajna) vezet.

Alsó-erdő 2017: *Alsó-erdő*, 2008: *Àlsó-èrdő* (SzMH. 1: 371). – Kaszáló a kökényesdi határ déli részén a Pistiétől nyugatra. A katonai felmérések térképei erdővel borított területként ábrázolják (EKFT., MKFT., HKFT.). Az *alsó* előtag a *Felső-erdő* név előtagjával áll összefüggésben.

Által-csere 1776: *Által csere* (Szabó 407). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán az *által* 'hegyoldal alsó része' jelentésű földrajzi köznévvel (FKnT.) áll kapcsolatban. Az utótag a *csere* 'cserfákból álló erdő(rész)' vagy 'bokros, cserjés hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Anduch pataka 1319: *Anuchpotaka ~ Andwchpathaka* (Szabó 406). – Egykori patak Kökényesd határában. A névadás oka ismeretlen. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Árkos 2017: *Árkus*. – Egykori erdő a határ délnyugati részén a Túr egyik kanyarulatában. Ma bokros terület. A névadás okát a helybeliek nem ismerték.

Balaton 2017: *Balaton ~ Csedreki-porondos*, 2008: *Csedregi tó* (SzMH. 1: 372). – Mesterséges tó a határ északkeleti részén a Pápista papé szomszédságában. Az innen kitermelt kavicsot építkezéshez használták fel. A *Balaton* név gúnyos, humoros elnevezés. A *Csendregi-porondos* név utótagja a *porond* 'apró kavics, homok, illetve homokos talaj, főveny' (ÚMTSz.) jelentésű szó, előtagja pedig a szomszédos Csedregre utal, noha a névadás pontos okát az adatközlők nem ismerték.

Barasi tagja 2008: *Barasi tagja* (SzMH. 1: 371). – Szántóföld a falu határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Nevét bizonyára tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Batári-mező-szél 1319: *Batharimezeuzil ~ Batharimezezil ~ Batharmezewzyl* (Szabó 406). – Egykori dűlő, feltehetően a szomszédos település, Batár (Ukrajna) közelében feküdt. Az utótag a *szél* 'valamely terület széle, határa' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Batári útnál 1864: *Batári Utnál* (Pesty 62), 1776: *Batári út* (Szabó 407). – Egykori dűlő a falu határában, a Batárra vezető út mentén.

Belső-Szappanos-szeg 1776: *Belső Szopányos szeg* (Szabó 407). – Egykori dűlő bizonyára a Szappanos patak közelében. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Bika-tag 2017: *Bika-tag*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a vasút mentén a Ráta szomszédságában. Korábban a falu bikája részére termeltek takarmányt a területen.

Bodzása lásd **Bodzás-szer**

Bodzás-szer 1864: *Bodzassa* (Pesty 62), 1776: *Boczás szer* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a *bodzás* 'bodzabokrokkal benőtt terület' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik. A *szer* utótag a 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Bongyi laposa 2017: *Bongyi lapossa*. – Lapos szántóföld a határ keleti részén a Sájie mellett. Nevét tulajdonosáról kapta. A *Bongyi* ragadványnév.

Bongyi út 2017: *Bongyi út*. – A határ keleti részén, a Bongyi laposa mellett futó földút.

Borsi-kert 2017: *Borsi-kert*, 2008: *Borsi-kert* (SzMH. 1: 371), 1864: *Borsikert* (Pesty 62). – Szántóföld az Őrház úttól északra, a vasút és a Pálinkafőző között. A név előtagja tulajdonosára utal.

Borzlyuk 1865: *Burcsuk* (KL.), 1864: *borzjuk*, *Bórz lyuk* (Pesty 33, 62), 1776: *Borzlyuk* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határ északi részén. A név bizonyára a területen található borzlyukakra utal.

Brigád 2017: *Brigád*, 2008: *Traktórállomás* (SzMH. 1: 371). – Épület a Csinált út mentén, a Misué szomszédságában. Az állami gazdaság traktorállomásaként működött.

Brün-ráta 2008: *Brünráta* (SzMH. 1: 372). – A forrás szerint szántóföld a határ déli részén a Túr mentén. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynév. Utótagja a *ráta* 'egy rész a (szétosztott) földterületből' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Burjáké lásd **Csajlái**

Butykaié 2017: *Butykaié*, 2008: *Butykajijé ~ Butykai főggye* (SzMH. 1: 372). – Szántóföld a kökényesdi határ északi részén a Szigeti papé és a Pálista papé között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Butykai földje lásd **Butykaié**

Bükkös 2017: *Bikkes*, 2008: *Bilkes* (SzMH. 1: 371). – Kaszáló a határ déli részén a Túr egyik kanyarulatában, a Bungere-szeggel átellenben. Nevét az ott álló bükkfákról kapta.

Cigány-gödör 2017: *Cigány-gödör*. – Bokros, gödrös hely a határ keleti részén a Pálista papétól délre. Korábban cigányok laktak a területen, a gödrökben pedig vályogot vetettek.

Csabaié lásd **Diós**

Csajlái 2017: *Csajlái ~ Burjáké*. – Szántóföld a határ északnyugati részén a Cser mellett. A helybeliek elmondása szerint a *Csajlái* név egykori tulajdonosának ragadványnevére utal, a *Burjáké* név pedig a jelenlegi tulajdonosok családnévére. Egy része Csedreg határához tartozik.

Csedregi híd lásd **Kőhíd**

Csedregi-delelő 2017: *Csedreki-déllő*. – Kaszáló a kökényesdi határ déli részén a Misu-szeg és a Halmi-szeg között. Korábban itt delelt a csedregiek gulyája.

Csedregi-Jogos-legelő 2017: *Csedreki-Jogos-legelő*. – Legelő a kökényesdi határnak a Túrtól délre eső területén, a Mikolai-legelő szomszédságában. Csedregiek tulajdona volt, akik földosztás révén jutottak hozzá.

Csedregi-porondos lásd **Balaton**

Csedregi-tó lásd **Balaton**

Csedregi út lásd **Csinált út**

Csedregi útnál 1864: *Csedreki utnál* (Pesty 62). – Egykori dűlő a Csedregbe vezető Csinált út mentén.

Csedregi utca lásd **Almási utca**

Csengő patak 1864: *Csengő patak* (Pesty 62). – Egykori patak a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Cser 2017: *Cser*, 2008: *Csèròdàl* (SzMH. 1: 372), 1776: *Cser erdő* (Szabó 407). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Kosán-láztól délre. A név a ‘cserfaerdő, cserfákból álló erdőrész’ vagy ‘bokros, cserjés hely’ jelentésű *cser* földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Cser-erdő lásd **Cser**

Cser felől való forduló 1776: *Cser felől való forduló* (Szabó 407). – Egykori forduló feltehetően a kökényesdi határ északi részén a Cser közelében. Az utótag a *forduló* ‘határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Cser-oldal lásd **Cser**

Csikóskert 2017: *Csikóskert*. – Szántóföld a határ északi részén a Klányétól északra. A név a *csikóskert* ‘csikók bekerített tartózkodási helye’ jelentésű összetett földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Csinált út 2017: *Csinált ut ~ Csedreki ut*, 2008: *Csedreki út* (SzMH. 1: 372). – A Csedreget Kökényesddel összekötő útszakasz. A *Csinált út* elnevezés arra utal, hogy korábban a kökényesdi földutakkal ellentétben ez egy köves útszakasz volt.

Csinosé lásd **Csinos-szeg**

Csinos-szeg 2017: *Csinos-szeg ~ Csinosé*. – Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Malom-kert közelében. A név előtagja a tulajdonos Csinos családra utal. Az utótag a *szeg* ‘folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Csonkás 2017: *Csonkás*, 2008: *Csonkás* (SzMH. 1: 372), 1935: *Csonkás* (SzamSz. 1: 153), 1864: *Csonkás* (Pesty 62). – Szántóföld a kökényesdi határ keleti részén a Rózsa-tag és a Sájjié között. Az adatközlők elmondása szerint a név a földtábla alakjára utal. Ugyanakkor nem zárható ki, hogy a név a *csonkás* ’irtással nyert szántóterület, amelyben a fák tuskóját benne hagyták’ jelentésű földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll összefüggésben.

Csorda út 1. 2017: *Csorda ut ~ Nagy ut*, 2008: *Csòrda út* (SzMH. 1: 370). – A Temető utcából a Kosán-lázra vezető földút. Ma is ezen jár a legelőre a falu egyik csordája.

Csorda út 2. 2017: *Csorda ut*. – A Kisvégről a Zsidó papi legelőre vezető út. Ma is ezen jár a legelőre a falu egyik csordája.

Csőllő 1864: *Csőllő* (Pesty 62), 1776: *Csüllő* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Deáké 2017: *Deáké*, 2008: *Dejáké* (SzMH. 1: 372). – A mikolai határhoz tartozó Kovácsé nevű erdő északi része, melyben a kökényesdieknek is van tulajdona. Az erdőrész Kökényesden *Deáké* néven ismert, az ott lakó Deák családról.

Deák-sziget 2017: *Deák-sziget*, 2008: *Dejá-k-sziget* (SzMH. 1: 372). – A Túr által körülzárt kisebb erdő. A név előtagja az ott élő Deák családra utal.

Delegán utca 2017: *Delegány utca*. – Utca a Kisvégen. Nevét az ott lakó Delegán családról kapta.

Delelő 1. 2017: *Déllő ~ Jogos-legelői-déllő*. – A Jogos-legelő közelében, a Túr mentén fekvő terület. Korábban itt deleltek a Jogos-legelőre kihajtott jószágok.

Delelő 2. 2017: *Déllő*. – A falu határának déli részén a Túr kiszélesedett medre körüli terület. Ma is itt delel a Zsidó papi legelőre kihajtott csorda.

Diós 2017: *Diós ~ Csabaié*, 2008: *Csabajijé* (SzMH. 1: 372). – Szántóföld a kökényesdi határ északi részén a Klányé és a Csikós-kert szomszédságában. A *Diós* név a korábban itt álló diófákra, a *Csabaié* név pedig a terület egykori tulajdonosára utal.

Diszpenzár 1. 2017: *Diszpenzár*, 2008: *Rendelő* (SzMH 1: 371). – Épület a Csinált út mentén. Orvosi rendelő is működik benne. A *Diszpenzár* név a román *dispensar* ‘orvosi rendelő’ jelentésű szó átvétele (RK.).

Diszpenzár 2. 2017: *Diszpenzár*. – Épület a Parókia mellett. Korábban orvosi rendelő működött benne. A név a román *dispensar* ‘orvosi rendelő’ jelentésű szó átvétele (RK.).

Dobosié 2017: *Dobosié*, 2008: *Dobosijé* (SzMH. 1: 372). – Szántóföld a falu határának déli részén a Negyvenköblöstől nyugatra. Nevét tulajdonosáról kapta.

Dobsai földje 2008: *Dobsaji főggye ~ Dobsai tagja* (SzMH. 1: 372). – A forrás szerint szántóföld a kökényesdi határban, de pontos helyét nem közli. A *Dobsai* előtag bizonyára személynév, amit FÉNYES ELEK *Dobsa* formában említ a kökényesdi földesurak nevei között (1851: 259). A *tagja* utótag a 'tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű *tag* földrajzi köznév (FKnT.) birtokos személyjeles alakja.

Dobsai tagja lásd **Dobsai földje**

Domb alja 1941: *Domb alja* (MKF.), 1884: *Domb alja* (HKFT.), 1776: *Domballya* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határ délnyugati részén. A név bizonyára a csedregi határban fekvő Varjú-domb közelségére utal.

Dombos-hugat 2017: *Dombos-ugat*, 1864: *Dombos Hugat* (Pesty 62), 1776: *Dombos Hugat* (Szabó 407). – Szántóföld a kökényesdi határ északi részén a Mocsár szomszédságában. A terület környezeténél magasabban fekszik, erre utal a név előtagja. Az utótag a *hugat* 'dombos fekvésű határrészek' jelentésű tájszóból (SzamSz.) származik. A mai *ugat* forma népetimológias úton keletkezett.

Dögtér 2017: *Dögtér*. – Szántóföld a határ északi részén a Leményi szomszédságában. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat.

Dranku-láz 1864: *Dranku Láz* (Pesty 33). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynév. Utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Égett-erdő 1884: *Égett erdő* (HKFT.). – A falu határának délnyugati részén fekvő egykori erdő. Az *égett* előtag bizonyára arra utal, hogy égetéssel irtották ki. Ma már szántóföldként hasznosítják a területet.

Éh-mező 2008: *Éh-mező* (SzMH. 1: 372), 1865: *Éhmező* (KL.), 1864: *éh mező, Éh mező* (Pesty 33, 62), 1776: *Éh mező* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határ nyugati részén. A névadás motivációja ismeretlen.

Enyedié 2017: *Enyedié*. – Szántóföld a kökényesdi határ délkeleti részén a Láztól északra. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Ér-szer 1776: *Ér szer* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Pontos helyét nem ismerjük. A név előtagja vízfolyás melletti fekvésére utal. Utótagja a szer 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Ezerköblös 2008: *Ezèrköblös* (SzMH. 1: 372). – A forrás szerint szántóföld a határ nyugati részén. A név a *köblös* 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű közszóval (ÚMTsz.) áll összefüggésben. A helybeliek szerint egy köblös föld pontosan 43 ár nagyságú terület.

Falu lásd **Fő utca**

Faluvég 1. 2017: *Faluvég*, 2008: *Faluvég* (SzMH. 1: 372). – A falu belterületének déli határát övező szántóterületek összefoglaló megnevezése. Ide tartozik többek között a Kis-Birtokos, a Leményié, a Fehér-föld stb.

Faluvég 2. lásd **Jogos**

Fehér-föld 2017: *Fehér-föld*, 2008: *Fehérföld* (SzMH. 1: 372). – Szántóföld a falu határának déli részén a Selymes szomszédságában. A névadás motivációja bizonytalan. A *fehér* előtag egyesek szerint a föld színére, mások szerint tulajdonosa családnevére utal.

Fekete-híd 2017: *Fekete-híd*. – A Fekete-vízen átívelő egykori híd.

Fekete-víz 2017: *Fekete-víz*, 2008: *Feketeviz* (SzMH. 1: 372), 1319: *Feketeviz* ~ *Fekethewyz* (Szabó 406). – Kisebb árok a falu határának délkeleti részén az Úrbéres-erdő szomszédságában. Nevét vize fekete színéről kapta.

Fekete-vízi-dűlő 2008: *Feketevizi dűlő* (SzMH. 1: 372). – A forrás a Fekete-víz közelében fekvő határrészként említi.

Felső-erdő 1941: *Felső erdő* (MKF.), 1884: *Felső erdő* (HKFT.). – A település déli határában fekvő erdőség volt, melyből ma mindössze két nagyobb erdős terület maradt: a Pistié és a Gróze.

Felső-láz lásd **Láz**

Fertős-erdő 2008: *Fertőserdő* (SzMH. 1: 373). – A forrás erdőként említi, de pontos helyét nem jelöli meg. A név előtagja a *fertő* 'mocsaras terület időnként vízzel újra megtöltött csákkal, gödrökkel' jelentésű földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll összefüggésben.

Fő utca 2017: *Fő utca* ~ *Falu*, 2008: *Fő ucca* (SzMH. 1: 370). – A falu legrégebbi utcája, mely a Görög templomtól a Patakig tart.

Fogás 1. 2017: *Fogás*, 2008: *Fogás* (SzMH. 1: 373), 1935: *Fogás* (SzamSz. 1: 296), 1884: *Fogás* (HKFT.). – Szántó föld a határ délkeleti részén a Nagy-Selymes szomszédságában. *Kis-Fogás* és *Nagy-Fogás* nevű részekből áll. Az adatközlők elmondása szerint a név arra utal, hogy a korábban fás, bokros terület egyes részeit az emberek kiirtották, azaz „felfogták” azokat. Ezt a magyarázatot erősíti a *fogás* földrajzi köznévi ’erdő kiirtott része, irtás’ (FKnT.) jelentése.

Fogás 2. lásd **Jogos 1.**

Fogyasztási szövetkezet lásd **Nagy bolt**

Forrás 2017: *Forás*. – Egykori forrás a Rakodó-sor nyugati részén. Már beszántották.

Fövény kút 1776: *Fövény kut* (Szabó 407). – Egykori kút a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a *fövény* ’homokos terület’ jelentésű földrajzi könévvel (FKnT.) állhat összefüggésben.

Futballpálya 1. 2017: *Fodbalpálya*. – Futballpálya a Csinált úttól északra.

Futballpálya 2. lásd **Iskola-föld**

Futballpálya 3. 2017: *Fodbalpálya*. – Szántó föld a falu belterületétől nyugatra a Csinált út mentén. Korábban futballpálya volt a területen, innen ered az elnevezése.

Füles kútnál 1776: *Files kutnál* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét a közelében levő kútról kaphatta.

Galamb-sor 1776: *Galamb sor* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a hely állatvilágára utal. Az utótag a sor ’szabályos alakú földdarabok a határban’ jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Görbe-árok 2017: *Görbe-árok*, 1776: *Orosz templom pataka* (Szabó 407). – A falu határának északi részét átszelő kisebb patak. Nevét alakjáról kapta. A patak a belterületen a Görög templom közelében halad el, erre utal az *Orosz templom pataka* elnevezés. Az adatközlők szerint a 20. század elején még orosz nyelven miséztek a görögkatolikus templomban.

Görög templom 2017: *Görög templom*, 2008: *Görök-katolikus templom* (SzMH. 1: 370). – Görögkatolikus templom a Fő utcán.

Grófé 2017: *Grófé*. | *Valami ákcsidentet csinált, nem vót nő, apámtul hallottam, eltört az orra, oszt elnevezték Pisze grófnak. És adták neki a Grófét, ... és a cimerjít nem adta oda érte. Mikor már megbuktak, hogy a komonisták üldözték űköt, akkor elvették. De a*

rangját nem adta oda az egész forduló földér. Mer akkor megvették vóna ezek a nagy földbirtokosok, maga csak a rangot, és nem adta el. – Szántóföld a határ északkeleti részén a vasút mentén. A helybeliek elmondása szerint a nevét tulajdonosáról, Pisze grófról kapta. A *Pisze* ragadványnév.

Gróze 2017: *Gróze*, 2008: *Grósz-erdő* (SzMH. 1: 373). – Erdő a határ déli részén a Legelőtől keletre. Nevét tulajdonosáról kapta.

Grüne 2017: *Grüne*. – Szántóföld és akácos a határ északnyugati részén a Limbuc és a Leményi között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Gyöngyvirág utca 2017: *Gyöngyvirág utca*, 2008: *Gyöngyvirág ucca* (SzMH. 1: 370). – A Fő utcával párhuzamos utca a Porondos mellett. Nevét a korábban itt növénygyöngyvirágról kapta.

Györe-láz 1864: *Györe-láz* (Pesty 62). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára tulajdonosára utal. SZABÓ ISTVÁN a szomszédos Halmi és Nevetlenfalú jobbágyságainak nevei között *Györe* formában említi. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Gyurkáné 2017: *Gyurkáné*, 2008: *Gyurkáné* (SzMH. 1: 373). – Szántóföld a falu határának délnyugati részén a Ráthonyi és a Dobosi között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta, aki Ráthonyi György földesúr özvegye volt. A helybeliek elmondása szerint a kökényesdi határnak a Csinált úttól a Túrig terjedő része egykor a Ráthonyiak tulajdona volt.

Gyurkáné útja 1. 2017: *Gyurkáné útja*, 2008: *Gyurkóné uttya* (SzMH. 1: 370). – A belterületen a Fő utcáról nyugati irányba elágazó kisebb földút. Korábban az út mentén állt a Ráthonyiak kastélya.

Gyurkáné útja 2. 2017: *Gyurkáné útja*, 2008: *Gyurkáné uttya* (SzMH. 1: 373). – Földút a határ nyugati részén a Rakodósortól délre. Gyurkánénak, azaz Ráthonyi György földesúr özvegyének birtokára vezetett.

Halastó 2017: *Halastó*. – Mesterséges tó a falu határának délkeleti részén a vasút mellett.

Halmi út lásd **Új sor**

Határ-lapos 2017: *Határ-lapos*, 1884: *Kökényesdi p.* (HKFT.). – Halmi és Kökényesd déli határvonalát jelző kanális. A Bongyi laposáig tart.

Híd lásd **Patak-híd**

Híd egre 1319: *Hydegre* (Szabó 406). – Egykori patak a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név arra utalhat, hogy a patakon híd vezetett át. Az *egre* az *éger* 'égererdő, égerfás hely' (FKnT.) birtokos személyjeles alakja.

Holt-Túr 2017: *Hótt-Tur*. – A Túr kiszáradt folyómedre a határ délkeleti részén. Helyére épült a Pumpaház 2.

Hosszú-föld lásd **Nagy-kaszáló**

Holló-kapu 2008: *Höllókapu* (SzMH. 1: 373), 1776: *Holló kapujánál* (Szabó 407). – Szántóföld a határ északi részén. A név utótagja a *kapu* 'tájresz eleje, kezdete' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Holmi 2008: *Hòlmi* (SzMH. 1: 373). – A forrás dombként említi, de helyét nem jelöli meg.

Horgas-szer 1776: *Hargas szer* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a terület alakjára utalhat. Az utótag a *szer* 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Húszköblös 2017: *Huszköblös*, 2008: *Húszköblös* (SzMH. 1: 373). – Szántóföld a Csorda út 2. mentén a Kisbirtokos mellett. A név a *köblös* 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű közszóval (ÚMTsz.) áll összefüggésben, és a terület méretére utal. A helybeliek elmondása szerint egy köblös föld pontosan 43 ár nagyságú terület.

Iskola-föld 2017: *Iskola-föld ~ Fodbalpája ~ Levente tér. | tizenhét-tizennyóc éves korába má összegyűjtötték a fiatalokat, és tanították, amit kell a katonáknak: puskát fogni.* – Szántóföld Kökényesd határának északi részén a Tanya szomszédságában. Korábban futballpálya, illetve katonai gyakorlótér volt a területen. Az *Iskola-föld* elnevezés arra utal, hogy korábban a tanító javadalma volt.

Jogos 1. 2017: *Jogos*, 2008: *Faluvég ~ Fogás* (SzMH. 1: 370). – A belterület északi részén elterülő falurész. A *Jogos* név arra utal, hogy az ott lakók földosztás révén jutottak telekhez.

Jogos 2. 2008: *Jogos* (SzMH. 1: 373). – A forrás szerint szántóföld a határ északkeleti részén. A név arra utal, hogy tulajdonosai földosztás révén jutottak a területhez. A 2017-es helynévgyűjtés adatközlői szántóföldként nem ismerték a nevet.

Jogos-kaszáló 2017: *Jogos-kaszáló*, 2008: *Jogos-kaszáló* (SzMH. 1: 373). – Kaszáló a falu határának déli részén a Nagy-kaszáló és a Sági-kaszáló között. A név előtagja arra utal, hogy tulajdonosai földosztás révén jutottak hozzá.

Jogos-legelő 2017: *Jogos-legelő ~ Legelő*. – A kökényesdi határ délkeleti részén, a Halastó közelében fekvő legelő. A helybeliek elmondása szerint korábban a szegényeknek kijelölt legelő volt, ahol bárki legeltethette az állatait.

Jogos-legelői-delelő lásd **Delelő 1.**

Jogos utca lásd **Mező utca**

Juhlegelő 2017: *Julegelő*, 2008: *Júlegelő* (SzMH. 1: 373). – Szántófield a határ északi részén a Kúti-tábla és a Papé között. Korábban juhlegelőként használták.

Kanális 1. 2017: *Kanális ~ Nagy-kanális*. – Kanális a határ délnyugati részén.

Kanális 2. lásd **Mocsár 1.**

Kántoroké 2017: *Kántoroké*. – Szántófield a határ északnyugati részén a Papétól délre. Korábban a római- és a görögkatolikus kántor javadalma volt.

Kántor-szeg 2017: *Kántor-szeg*, 2008: *Kántorszeg* (SzMH. 1: 373). – Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában. A római katolikus egyház tulajdona volt, melyet a kántorok használhattak. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Kanyarodó 2017: *Kanyarodó ~ Szudán*, 2008: *Kanyár-tábla* (SzMH. 1: 373). – Szántófield a kökényesdi határ északnyugati részén a Szigeti papé és a Román-tag között. A helybeliek elmondása szerint korábban szudánifüvel volt bevetve, innen ered a *Szudán* elnevezés. A *Kanyarodó* név arra utal, hogy a Csorda út e szántófield mentén kanyarodik északi irányba.

Kápolna 2017: *Kápolna*. – Kápolna a Gyöngyvirág utcában.

Kárász sűrűje 2017: *Kárász sűrűje*. – Szántófield a határ déli részén a Jogos-legelő szomszédságában. Az előtag a tulajdonosa családnevét őrzi. Korábban bokros hely volt, erre utal a név utótagja.

Kárhozi malom 2017: *Kárhozi malom*. – Egykori vízimalom a Túron a Pistié szomszédságában. A helybeliek körében több elképzelés is létezik a névadás okát illetően. Egyesek szerint gyilkosság vagy öngyilkosság történt ezen a helyen, azaz valaki itt elkárhozott. Mások szerint a malom leégett, és a név ezzel áll összefüggésben.

Kati foka 2017: *Kati foka*, 2008: *Kati foka* (SzMH. 1: 373). – Kaszáló a kökényesdi határ déli részén a Gróze és a Töltés között. A helybeliek nem emlékeznek rá, hogy kire utalhat a név előtagja. Az utótag a *fok* 'kisebb vízfolyás, vízállás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Keleti-Kertalja lásd **Kertalja 2.**

Kenyérgyár 2017: *Kenyérgyár* ~ *Pékség*, 2008: *Pékség* (SzMH. 1: 371). – Épület a Csinált út északi oldalán. Pékség működik benne.

Kerek-bükkös 2008: *Kerek-bükkös* ~ *Kerek-bütykös* (SzMH. 1: 373), 1941: *Kerek bütykös* (MKF.), 1884: *Kerekbütykös* (HKFT.), 1864: *Kerek bikkes* (Pesty 62), 1776: *Kerekbikkes alatt* (Szabó 407). – BURA helynévtára a határ északi részén fekvő szántóföldként említi. A katonai felmérések térképein legelő, illetve szántóföldként szerepel. Korábban erdős terület lehetett, erre utal a név utótagja, a *bükkös* 'bükkfás erdő(rész)' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kerek-bükkös alatt lásd **Kerek-bükkös**

Kerek-csere 2008: *Kerek-csere* (SzMH. 1: 373), 1776: *Kerek tsere* (Szabó 407). – BURA szerint a Túr közelében fekvő határrész. A név utótagja a *csere* 'bokros, cserjés hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kerek-láz 1776: *Kerek láz* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kerek-nyáras 1776: *Kerek nyáras* (Szabó 407). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kerelyós 1776: *Kerelyós* (Szabó 406). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a közeli Kishódos, Túrterebes és Nevetlenfalu határában is adatolható. A név eredete bizonytalan, feltehetően a szláv karaj 'valamely területnek a széle' jelentésű (FKnT.) földrajzi köznévvel állhat kapcsolatban (KOCÁN 2022: 221).

Kereszt 2017: *Kereszt*, 2008: *Kereszt* (SzMH. 1: 370). – Kereszt a Kisvégen.

Kert alatti föld 2017: *Kert alatti föld* ~ *Kertajja* ~ *Körtefánál*. – Szántóföld a Fő utca nyugati irányba futó kertjeinek végében. A *Körtefánál* név az ott álló vadkörtefára utal.

Kertalja 1. lásd **Kert alatti föld**

Kertalja 2. 1865: *Kertallya* (KL.), 1864: *Keleti kert allya* (Pesty 62), 1776: *Kert allya sor* (Szabó 407). – Szántóföld a település belterületétől keletre a kertek alatt. A sor utótag 'szabályos alakú földdarabok a határban' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kertalja-sor lásd **Kertalja 2.**

Klányé 2017: *Klányé*. – Szántóföld a kökényesdi határ északi részén a Grüné és a Csikóskert között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Kisbirtokos 2017: *Kisbirtokos*, 2008: *Kisbirtokos* (SzMH. 1: 373). – Szántóföld a kökényesdi határ déli részén a Húszköblös szomszédságában. A név a *kisbirtokos* 'kisbirtokkal rendelkező, kisbirtokon gazdálkodó kisárutermelő (személy, csoport)' jelentésű közszóval (ÉrtSz.) áll összefüggésben.

Kisbirtokos út 2017: *Kisbirtokos ut.* – A Kisbirtokos mellett futó földút, mely a Gyurkáné útjáig tart.

Kis-Csedreg lásd **Almási utca**

Kis-Fogás 2017: *Kis-Fogás*, 2008: *Kisfogás* (SzMH. 1: 373). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Vasút út mentén. A *Nagy-Fogás*-sal együtt a *Fogás* része, annak kisebbik darabja.

Kis iskola 2017: *Kis iskola ~ Római iskola ~ Múzeum*, 2008: *Kis iskola* (SzMH. 1: 370). – Épület a Fő utcán. Korábban iskola működött benne, jelenleg falumúzeum. A *kis* előtag a *Nagy iskola* név előtagjával áll összefüggésben. Ma is a római katolikus egyház tulajdona, erre utal a *Római iskola* elnevezés.

Kis Janiné utca 2017: *Kis Janiné utca*. – Utca a Porondossal szemben. A név előtagja az ott lakó személyre utal.

Kis Laci-kert 2017: *Kis Laci-kert*. – Kaszáló a Túr mentén a hullámtérben. Nevét valószínűleg egykori tulajdonosáról kapta.

Kis-Selymes 2017: *Kis-Selymes*. – Szántóföld a település határának délkeleti részén a Nagy-Selymes és a Fehér-föld között. A *Nagy-Selymes*-sel együtt a *Selymes* része.

Kis sikátor 2017: *Kis sikátor*. – Utca a Kisvégen.

Kis út 2017: *Kis ut.* – Keskeny gyalogút a Parókia és a Diszpenszár 2. között.

Kis utca 2017: *Kis utca*. – Utca a Kisvégen.

Kisvég 2017: *Kisvég*, 2008: *Kisvég* (SzMH. 1: 370). – A falunak a Pataktól délre eső része. Magába foglalja a Kis utcát, a Kis sikátort és a Delegán utcát is.

Kocsm 2017: *Korcsma*. – Kocsm a Nagy bolt mellett.

Korong-hát 2017: *Korong-hát*, 2008: *Korong-hát* (SzMH. 1: 374), 1941: *Koronchát* (MKF.), 1935: *Koronykhát* (SzamSz. 1: 537), 1884: *Koronghát* (HKFT.), 1865: *Korony hat* (KL.), 1864: *Korong hát* (Pesty 33, 62), 1776: *Koronghat* (Szabó 407). – Szántóföld a határ nyugati részén a Misué és a Patak között. A név előtagja a *korong* ‘lapos, henger, illetve kör alakú hely’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik. Utótagja a *hát* ‘valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kosán-láz 2017: *Kosán-láz ~ Legelő*, 2008: *Kosán-láz* (SzMH. 1: 374), 1935: *Koságláz* (SzamSz. 1: 538), 1884: *Kosánláz* (HKFT.), 1864: *Kosán láz* (Pesty 62). – Legelő a falu határának északi részén, az országhatár mentén. Ma is itt legel a falu egyik csordája. A *Kosán-láz* név előtagja bizonyára személynév. SZABÓ ISTVÁN a szomszédos Batár település jobbágysai között említi *Kosán* formában (1935: 289). Az utótag a *láz* ‘erdei tisztás, irtás’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kósa-völgy 2017: *Kósa-vőgy*, 2008: *Kósa-völgy* (SzMH. 1: 374), 1864: *Kósa völgy* (Pesty 62). – Szántóföld a kökényesdi határ keleti részén a Bongyi út és a vasút között. Az előtag bizonyára egykori tulajdonosára utal. A *Kósa* családnevet SZABÓ ISTVÁN többször is említi a falu jobbágysainak nevei között.

Kotró sűrűje 2017: *Kotró sűrűje*. – A Sági-kaszáló és a Zsidó papé között levő bokros hely. Az előtag egykori tulajdonosa ragadványnevére utal.

Kőhíd 2017: *Kűhid*, 2008: *Csedreki-híd* (SzMH. 1: 372), 1776: *Csedreki híd* (Szabó 407). – Csedreg bejáratánál a Patakon átívelő híd.

Kökényesd 2. 1319: *Kukenes ~ Kekenesd* (Szabó 406). – Egykori vízfolyás a falu határában, melyről a település a nevét kapta. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kökényesdi-legelő 2017: *Kökönyösdi-legelő*. – Korábban a kökényesdiek legelője volt a Túrtól délre eső területen. Ma már halastó van a helyén.

Kökényesdi malom 1884: *Kökényesdi malom ~ Új malom* (HKFT.), 1863–1864 *Kökönyesdi malom* (MKFT.). – Egykori malom a Túron a Malom-kert közelében. A helybeliek ma már nem emlékeznek a malomra.

Kökényesdi-patak lásd **Határ-lapos**

Könyök utca 2008: *Könyök ucca* (SzMH. 1: 370). – A forrás a Fő utca élesen kanyarodó szakaszának neveként említi. A 2017-es gyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Körözi delelője 2017: *Körözi déllője*. | Az [a gulya] kiment május elsején, vagy Szent György napkor, majd ősszel jött haza, ott tanyáztak a Túr parton. – Legelő a Túr egyik kanyarulatában. Korábban itt legelt a kökényesdiek gulyája. A név előtagja a gulyás családnevére utal.

Kőris-mocsár 1776: *Kőrös motsár* (Szabó 407). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét bizonyára az ott növő kőrisfákról kapta.

Körtefánál lásd **Kert alatti föld**

Körtvélyes-hát 1864: *Körtvélyes hát* (Pesty 62), 1776: *Körtvélyes* (Szabó 406). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az előtag a *körtvélyes* 'terület, ahol sok a vadmörtefa' jelentésű földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll kapcsolatban.

Kultúr 2017: *Kultur*, 2008: *Művelődési otthon* (SzMH. 1: 371). – Épület a Fő utcán. Kultúrházként működik.

Kúti-tábla 2017: *Kuti-tábla*. – Szántóföld a kökényesdi határ északi részén a Görbe-árokától északra. A korábban a területen levő kútról kapta a nevét.

Láz 2017: *Láz*, 2008: *Láz* (SzMH. 1: 374), 1941: *Felső láz* (MKF.), 1884: *Felső láz* (HKFT.). – Szántóföld a falu határának déli részén az Enyediétől délre. A név a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznéből (FKnT.) származik.

Legelő 1. lásd **Kosán-láz**

Legelő 2. lásd **Jogos-legelő**

Legelő 3. lásd **Zsidó papi legelő**

Lemenő 1864: *Lemenő* (Pesty 62), 1776: *Lemenő sor* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Lemenő-sor lásd **Lemenő**

Leményié 1. 2017: *Leményié*. – Szántóföld a falu határának északnyugati részén a Cser és a Kúti-tábla között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Leményi 2. 2017: *Leményi*, 2008: *Leményi* (SzMH. 1: 374). – Szántó föld a falu határának déli részén a Csordaút mentén. Nevét tulajdonosáról kapta.

Lengyel 2017: *Lengyel*. | *Ezek az urak itt gazdálkodtak, nyáron kijöttek ide nyaralni. És mindnek volt bérlője, bérese, űk csak irányították a gazdálkodást. Itt volt házmester, volt takarítónő, volt szakácsnő, minden volt nekijek. Télre, mikor azt mondták, hogy mosmá bekötés van, azok elmentek Svájcba, és ott kártyáztak tavaszig.* – Szántó föld Nyíres közelében, a Határ-lapostól keletre. Korábban legelő volt. A név Lengyel Endre egykori tulajdonos családnevére utal.

Lévai 2017: *Lévai*. – Kiseb erdő volt a Csedregi-Jogos-legelőn, de a kommunizmus idején kivágták. A név egykori tulajdonosa családnevére utal.

Levente tér lásd **Futballpálya 2.**

Lim Buc 2017: *Lim Buc ~ Szemák Pistái*, 2008: *Lim Buc-tábla* (SzMH. 1: 374). – Szántó föld és akácos a kökényesdi határ északi részén a Grüné és a Szegedi között. A helybeliek elmondása szerint a *Lim Buc* nevet az ott élő madarokról kapta. A *libuc* a 'bíbic' tájnyelvi megfelelője (SzamSz.). A *Szemák Pistái* nevet tulajdonosáról kapta.

Lim Buc-tábla lásd **Lim Buc**

Lóvágónál a patakban 1776: *Lóvágónál a patakban* (Szabó 407). – Ma már nem ismerik a nevet. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Malom 2017: *Malom*, 2008: *Malom* (SzMH. 1: 371). – Malom a Csinált út mentén.

Malom-kert 2017: *Malom-kert*, 2008: *Malomkert* (SzMH. 1: 374). – A kökényesdi határ déli részén a Túr által körülzárt erdő. A név előtagja az egykor itt álló vízimalomra utal. A katonai felmérések térképei ezen a területen ábrázolják a Kökényesdi malmot (MKFT, HKFT.).

Marián-kert 2017: *Marián-kert*, 2008: *Marián kertye* (SzMH. 1: 371). – Belterületi rész, ma már lakóház áll rajta. Az előtag egykori tulajdonosa családnevére utal.

Marián kertje lásd **Marián-kert**

Méhes útja 1776: *Méhes uttya* (Szabó 407). – Egykori út Kökényesden. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Mező utca 2017: *Mező utca ~ Jogos utca*, 2008: *Mező ucca ~ Jogos ucca* (SzMH. 1: 370–71). – Utca a Jogosban. A helybeliek elmondása szerint a *Mező utca* elnevezés arra utal, hogy a falu belterületétől viszonylag távol, a mezőhöz közel fekszik.

Misué 2017: *Misué ~ Misuké*. – Szántóföld a falu belterületétől nyugatra a Csinált út mentén. Nevét a tulajdonos Misu Elemérről kapta. A *Misu* ragadványnév.

Misuké lásd **Misué**

Misu-szeg 2017: *Misu-szeg*. – Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Pumpaház 1. szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kapta. A *Misu* ragadványnév. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Misu útja 2017: *Misu útja*. – A Misué mellett futó földút.

Mocsár 1. 2017: *Macvár ~ Kanális*. – A kökényesdi határ déli részén folyó kanális, mely a kökényesdi vasútállomástól a Pumpaházig tart.

Mocsár 2. 2017: *Mocsár*. – A falu határának északi részén az országhatár mentén fekvő kisebb mocsaras, bozótos terület.

Mocsár-híd 2017: *Macvár-híd*. – A Csorda út mentén a Mocsáron átívelő híd.

Molnár hídja 2017: *Mónár hídja*. – A Patakon átívelő híd a Tizenhárom közelében. Nevét a közelében levő földterület Molnár nevű tulajdonosáról kapta.

Molnár-szeg 1. 2017: *Mónár-szeg*, 2008: *Mólnárszeg* (SzMH. 1: 374). – Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában a Bunker-szeg és a Vasút között. A név előtagja a tulajdonos Molnár családra utal. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Múzeum lásd **Kis iskola**

Művelődési otthon lásd **Kultúr**

Nagy bolt 2017: *Nagy bót*, 2008: *Fogyasztási-szövetkezet ~ Szövetkezet* (SzMH. 1: 370–71). – Épület a Fő utcán. Élelmiszerbolt működik benne.

Nagy-Fogás 2017: *Nagy-Fogás*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Kis-Fogástól keletre. A *Kis-Fogás*-sal együtt a *Fogás* része.

Nagy-Fogás út 2017: *Nagy-Fogás ut.* – A Nagy-Fogáshoz vezető földút.

Nagy-hugat 1864: *Nagy Hugat* (Pesty 62). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag a *hugat* 'dombos fekvésű határrészek' jelentésű közszóból (SzamSz.) származik.

Nagy iskola 2017: *Nagy iskola*, 2008: *Nagy-iskola* (SzMH. 1: 371). – A falu általános iskolája a Fő utcán. A *Nagy iskola* név a *Kis iskola* névvel áll korrelációban.

Nagy-kanális lásd **Kanális**

Nagy-kaszáló 2017: *Nagy-kaszáló ~ Hosszu-föld*, 2008: *Natykaszáló* (SzMH. 1: 374), 1864: *Hosszú földek* (Pesty 62). – Szántóföld a falu határának délnyugati részén a Jogos-kaszálótól északra. Korábban nem a Túr irányába szántották, hanem az országhatár irányába, így nagyon hosszúak lettek a táblák, erre utal a név előtagja.

Nagy-láz 1776: *Nagy Láz* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Nagy-Selymes 2017: *Nagy-Selymes*. – Szántóföld a település határának délkeleti részén a Kis-Selymes és a Vasút között. A Kis-Selymes-sel együtt a *Selymes* része.

Nagy út lásd **Csorda út 1.**

Negyvenköblös 2017: *Negyvenköblös*. | *Egy köblös az éppen 43 ári*. 2008: *Negyvenköblös* (SzMH. 1: 374). – Szántóföld a kökényesdi határ déli részén a Tizenháromtól délre. A név a *köblös* 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű közszóval (ÚMTsz.) áll összefüggésben, és a terület méretére utal. A helybeliek elmondása szerint egy köblös föld, pontosan 43 ár nagyságú terület.

Nevetlen út 2017: *Nevetlen ut.* – A Jogosnak a Nagy bolttal szemközti utcája, mely korábban Nevetlenfaluba (Ukrajna) vezetett.

Nevetlenfalusi útnál 1864: *Nevetlen falusi utnál* (Pesty 62). – Egykori dűlő, bizonyára a határ északi részén a Nevetlen út mentén.

Nyíres-szeg 2008: *Nyíres-szeg* (SzMH. 1: 374), 1864: *Nyirősszeg* (Pesty 62). – BURA szerint szántóföld a Túr egyik kanyarulatában Nyírestanya közelében. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Orosz-erdő 2008: *Oroszèrdő* (SzMH. 1: 374). – A forrás szerint erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Orosz papé lásd **Papé**

Orosz-tag 2017: *Orosz-tag*, 2008: *Orosz-tag* (SzMH. 1: 374). – Szántóföld a kökényesdi határ északnyugati részén, Csedreg szomszédságában. Az előtag a tulajdonos családnevét őrzi. Az utótag a *tag* 'tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Orosz templom pataka lásd **Görbe-árok**

Osztravickié 2017: *Osztravickié*. – A Kökényesdi-legelőnek egy része volt, amit kaszálóként használtak. Már halastó van a helyén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Óvoda 1. 2017: *Ovoda*. – Épület a Fő utcán a Kultúr szomszédságában. Óvoda működik benne.

Óvoda 2. 2017: *Ovoda*, 2008: *Iskola ~ Óvoda* (SzMH. 1: 370). – Épület a falu központjában. Korábban óvoda volt, ma az általános iskola alsó tagozata működik benne.

Őrház út 2017: *Őrház ut*, 2008: *Őrház út* (SzMH. 1: 371). – Földút a Borsi-kert és a Selymes között. Korábban vasúti őrház állt itt, erre utal az elnevezés.

Őrjes 1864: *Őryes* (Pesty 62). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Paládi-erdő 2008: *Paládi erdő* (SzMH. 1: 374). – A forrás szerint az ukrainai Nagypalád közelében elterülő erdő. Bizonyára téves adat lehet, ugyanis a határnak az északi, Nagypaládhoz közelebb eső részén emberemlékezet óta nem található erdő.

Pálinkafőző 2017: *Pálinkafőző*, 2008: *Pálinkafőző* (SzMH. 1: 371). – Épület a Kis-sikátorban. Pálinkafőző működik benne.

Pányos 1864: *pányos* (Pesty 33). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Papé 2017: *Papé ~ Orosz papé ~ Szappanyos ~ Szapányos*, 2008: *Szoppányos* (SzMH. 1: 376), 1935: *Szapányos* (SzamSz. 2: 320), 1864: *Szappanyos* (Pesty 62). – Szántóföld a kökényesdi határ északkeleti részén az országhatár mellett. Korábban a görögkatolikus egyház tulajdona volt. A *Szappanos* név az adatközlők szerint a területen növekvő zsurlóval van összefüggésben (helyi néven mosókával), melyet, ha megdörzsölnek, habzani kezd. Mindez azonban vélhetően a területen átfolyó *Szappanos* nevű patak névadását magyarázza. Erről a patakról kaphatta nevét a mellette fekvő terület.

Pap erdője 2008: *Pap erdője ~ Papi erdők* (SzMH. 1: 374). – A forrás szerint az egyház tulajdonában levő erdő a határ déli részén a Pistié mellett.

Papi-erdők lásd **Pap erdője**

Pápista papé 2017: *Pápista papé*. – Szántóföld a határ északkeleti részén a Grófé és a Butyкаиé között. Korábban a római katolikus egyház tulajdona volt.

Pap Sándor-tag 2008: *Pap Sandò-tag* (SzMH. 1: 375). – A forrás szerint szántóföld a határ északi részén. Nevét tulajdonosáról kaphatta.

Pap útja 2017: *Pap utja ~ Tüzes utcája*, 2008: *Új ucca* (SzMH. 1: 371). – Az Állomás utcáról nyíló kisebb földút, mely a Papéhoz vezet. A *Tüzes utcája* név az itt lakó Tüzes Gyurkára utal, ugyanis korábban egyedül az ő háza állt ebben az utcában. A *Tüzes* ragadványnév.

Park 2017: *Park*. – Park a Fő utcán a Kultúr szomszédságában.

Parókia 2017: *Parókia*, 2008: *Görök-katolikus parókija* (SzMH. 1: 370). – A parókia épülete a Görög templom mellett.

Patak 2017: *Patak*, 2008: *Patak* (SzMH. 1: 371). – Kökényesd határát kelet-nyugati irányban átszelő kisebb vízfolyás.

Patak-híd 2017: *Patak-híd* 2008: *Híd* (SzMH. 1: 370). – A belterület déli részén a Patakon átívelő híd. A tőle délre eső falurészt nevezik *Kisvég*-nek.

Patak közt 1864: *Patak közt* (Pesty 62), 1776: *patak közt* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban, bizonyára a Patak közelében.

Patak-hát 1776: *Patak hát* (Szabó 407). – Egykori dűlő a Patak közelében. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Patika 2017: *Patika*. – Épület a falu központjában. Korábban lakóház volt, ma patika működik benne.

Pecsenyészeg 1864: *Pecsenyes szeg* (Pesty 62). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük, de feltételezhető, hogy a többi *szeg* utótagú helynévhez hasonlóan a Túr egyik kanyarulatában fekvő terület neve lehetett. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.). A névadás motivációja ismeretlen.

Pékség lásd **Kenyérgyár**

Pernák-láz 1864: *pernák láz* (Pesty 33), 1776: *Pernák nevű láz* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *Pernák* előtagra vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynév lehetett. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Pernák méhese 1776: *Pernák méhessi* (Szabó 407). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *Pernák* előtagra vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán személynév lehetett. A név utótagja a *méhes* 'hely vagy építmény, ahol méheket tartanak' jelentésű földrajzi köznévvel (FKnT.) áll összefüggésben.

Pernák nevű láz lásd **Pernák-láz**

Pete-láz 2017: *Pete-láz*, 2008: *Pete-láz* (SzMH. 1: 375), 1864: *Pete Láz* (Pesty 33). – Szántóföld a kökényesdi határ déli részén a Láz és a vasút között. Az előtagra vonatkozóan nincsenek ismereteink. Az utótag a láz 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Pistié 2017: *Pistié*, 2008: *Pistijé* (SzMH. 1: 375). – Erdő a határ déli részén a Legelőtől nyugatra. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Pinkác-cser 2017: *Pinkác-cser ~ Pinkász-cser*. – Szántóföld a kökényesdi határ északi részén a Kosán-láztól délre. Az előtagra vonatkozóan nincsenek ismereteink. Az utótag a 'cserfaerdő, cserfákból álló erdőrész' vagy 'bokros, cserjés hely' jelentésű *cser* földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Polgármesteri hivatal 2017: *Polgármesteri hivatal ~ Primöria ~ Szfát*. – Épület a Csinált út mentén. A községnek a Halmitól való 2004-es leválása óta itt működik a polgármesteri hivatal. A *Primöria* név a román *primărie* 'községkháza', a *Szfát* névváltozat pedig a román *sfat* 'tanács' szóból származik (RK.).

Porondos 2017 *Porondos*, 2008: *Porondos* (SzMH. 1: 371). – Kisebb mesterséges tó a Gyöngyvirág utca mellett. Korábban porondot 'apró kavics, homok, illetve homokos talaj, főveny' (ÚMTSz.) termeltek ki belőle.

Pótor-kátyú 2017: *Pótor-kátyó*, 2008: *Pótòr kátyó* (SzMH. 1: 375), 1776: *Pator kattyuja mellett* (Szabó 407). – Szántóföld a kökényesdi határ déli részén a Leményiétől délre. A név előtagja valószínűleg egykori tulajdonosa családnevére utal. Az utótag a *kátyú* 'vízjárta terület, rét' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Pótor kátyúja mellett lásd **Pótor-kátyú**

Pótor-kátyú út 2017: *Pótor-kátyó ut.* – A Pótor-kátyú mellett futó földút.

Pótz őrlő hosszában 1776: *Pótz őrlő hosszában* (Szabó 407). – Egykori határrész lehetett. Ma már nem ismerik a nevet. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Primöria lásd **Polgármesteri hivatal**

Prinyi-láz 2008: *Prinyi-láz* (SzMH. 1: 375), 1884: *Prinyi láz* (HKFT.). – A harmadik katonai felmérés térképe szerint a falu határának keleti részén fekvő szántóföld volt. A név előtagja bizonyára személynév. SZABÓ ISTVÁN a helyi jobbágyság nevei között 1644-ből

Priny formában említi (1937: 405). Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Pompaház 1. 2017: *Pompaház*, 2008: *Pumpaház* (SzMH. 1: 375). – Épület a Túr mentén a Tölgyes-szeg szomszédságában. A Túr magas vízállása esetén a kanálisokba szivattyúzza a vizet.

Pompaház 2. 2017: *Pompaház*. – Épület a Túr mentén a vasút közelében. A Túr magas vízállása esetén a kanálisokba szivattyúzza a vizet.

Rakodó-sor 2017: *Rakodó-sor*, 2008: *Rakodósor* (SzMH. 1: 375). – Szántófield a kökényesdi határ nyugati részén a Korong-hát szomszédságában. A név a búza kézzel való cséplésének emlékét őrzi. A helybeliek elmondása szerint a kommunizmus idején ezen a helyen gyűjtötték össze a cséplésre szánt asztagot.

Ráta 2017: *Ráta*, 2008: *Róta* (SzMH. 1: 375). – Szántófield a kökényesdi határ délkeleti részén az Úrbéres-erdő és a Fogás között. A név a *ráta* 'egy rész a (szétosztott) földterületből' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Ráthonyi 2017: *Ráthonyi*, 2008: *Ráthonyi* ~ *Ráthonyi-tag* (SzMH. 1: 375). – Szántófield a határ délnyugati részén a Gyurkánéától délre. A név Ráthonyi Györgynek, a falu legnagyobb földesurának családnévét őrzi.

Ráthonyi-tag lásd **Ráthonyi**

Régi malom út 1776: *Régi malom út*, diverticulum (Szabó 407). – Egykori dülő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a Túrnál álló vízimalomhoz vezető út mentén feküdt.

Régi-Szapannos-híd 1776: *Régi Szopányos híd* (Szabó 407). – A Szapannos patakon átívelő híd lehetett.

Rekettyés 2017: *Rekettyés*. – Bokros terület az országhatár mentén a Nagy-kaszáló szomszédságában. A név a *rekettyés* 'rekettyebokrokkal benőtt terület' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Repülő híd 2017: *Repülő híd*. – A Túron való átkeléshez használt híd. A helybeliek elmondása szerint egy komphoz hasonló, a víz színén lebegő szerkezet volt.

Rendelő lásd **Diszpensár 1.**

Rókalyuk 2017: *Rókalyuk*. – A Dobosiénak a nyugati, kanális melletti része. A név a kanális kiásásakor kihányt földbe beköltözött rókákra utal.

Római-iskola lásd **Kis-iskola**

Római katolikus plébánia lásd **Plébánia**

Plébánia 2017: *Plébánia*, 2008: *Rómaji-katolikus-plébánija* (SzMH. 1: 371). – Épület a Fő utcán.

Római templom 2017: *Római templom*, 2008: *Rómaji-katolikus templom* (SzMH. 1: 371). – Római katolikus templom a Fő utcán.

Román-tag 2017: *Román-tag*, 2008: *Román-tag* (SzMH. 1: 375). – Szántóföld a határ északnyugati részén, Csedreg szomszédságában. Az előtag a tulajdonos Román családra utal. Az utótag a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Romlás 1864 *Romlás* (MKFT.). – Egykori legelő a kökényesdi határ déli részén. Helyén szántóföldek húzódnak. A név a *romlás* 'betegség, baj' jelentésű tájszóval (ÚMTsz.) állhat összefüggésben.

Rossz sás 2017: *Rossz sás*. – Lapos, vízállásos hely a Pistié délnyugati szegletében. Az adatközlők elmondása szerint a név arra utal, hogy az itt növénygazdától a jószág felfúvódott, azaz megbetegedett.

Róté 2017: *Róté*. – Szántóföld a határ északi részén a Kosán-láz közelében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Rózsa-tag 2017: *Rózsa-tag*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Borsi-kert szomszédságában. Az előtag egykori tulajdonosa családnevét őrzi. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Sájié 2017: *Sájié*. – Szántóföld a Gyöngyvirág utca keleti irányba futó kertjeinek végében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Sáji-kaszáló 2017: *Sáji-kaszáló*. – Szántóföld és kaszáló a falu határának déli részén a Kotró sűrűjétől északra. A név előtagja egykori tulajdonosa családnevét őrzi.

Sáji út 2017: *Sáji út*, 2008: *Új ucca* (SzMH. 1: 371). – A Sájiéba vezető köves út. Az utóbbi években több ház is épült az út mentén.

Selymes 2017: *Selymes*, 2008: *Sějmes* (SzMH. 1: 375), 1935: *Sějmes* (SzamSz. 2: 292), 1776: *Selymes-ben láz* (Szabó 407). – Szántóföld a kökényesdi határ déli részén. *Kis-Selymes* és *Nagy-Selymes* nevű részekből áll. A névadás motivációját az adatközlők nem

ismerték. A *Selymesben-láz* névváltozat utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Selymesben-láz lásd **Selymes**

Silindik-láz 1864: *Silindikláz* (Pesty 62). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az előtagra vonatkozóan nincsenek ismereteink. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Sira rétje 1776: *Sira réttye* (Szabó 406). – Egykori rét a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Svábié 2008: *Svábijé* (SzMH. 1: 375). – A forrás szerint szántóföld a határ északi részén. Tulajdonosáról kapta a nevét. 2017-es gyűjtés adatközlői Kökényesden nem ismertek ilyen nevet.

Sugár-kert 1864: *Sugár kert* (Pesty 62). – Egykori dűlő a kökényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Szappanos 1. lásd **Papé**

Szappanos 2. 2008: *Szappanos* (SzMH. 1: 375), 1884: *Szappanos* (HKFT.), 1319: *Soppoanos* ~ *Sappanus* ~ *Zoppanos* (Szabó 406). – A kökényesdi határ keleti részén húzódó kisebb patak. A *Szappanos* név az adatközlők szerint a területen növekvő zsurlóval van összefüggésben (helyi nevén mosókával), melyet, ha megdörzsölnek, habzani kezd.

Szegedié 1. 2017: *Szegedié*, 2008: *Szegedijé* (SzMH. 1: 376). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Papétól nyugatra. Nevét tulajdonosáról kapta.

Szegedié 2. 2017: *Szegedié*. – Szántóföld a falu határának déli részén, a Nagy-kaszáló mellett. Nevét tulajdonosáról kapta.

Szemák Pistáié lásd **Limbuc**

Sziget 2017: *Sziget*. – Mesterségesen létrehozott félsziget a Porondosban.

Szigetié lásd **Szigeti papé**

Szigeti papé 2017: *Szigeti papé*, 2008: *Szigetijé* (SzMH. 1: 376). – Szántóföld a kökényesdi határ északi részén a Tanya úttól nyugatra. A (máramaros)szigeti görögkatolikus egyház tulajdona volt, innen ered az elnevezése.

Szövetkezet lásd **Nagy bolt**

Szőlő út 1776: *Szőlő út* (Szabó 407). – Egykori út Kökényesden. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Szudán lásd **Kanyarodó**

Szfát lásd **Polgármesteri hivatal**

Tanya 2017: *Tanya*. – Kisebb szántóföld és barackos a Szigeti papétól délre.

Tanya út 2017: *Tanya ut*. – A Tanya mentén futó földút.

Temető 2017: *Temető*, 2008: *Temető* (SzMH. 1: 371). – A belterület északi részén fekszik.

Temetőnél 2017: *Temetőnél*. – Szántóföld a temető szomszédságában, a Csorda út mentén.

Temető utca 2017: *Temető utca*, 2008: *Temető ucca ~ Akác ucca* (SzMH. 1: 370, 371). – A Temetőhöz vezető utca. Az *Akác utca* elnevezést a 2017-es helynévgyűjtés adatközlője nem ismerték.

Tizenhárom 2017: *Tizenhárom ~ Tizenháromköblös*. – Szántóföld a kökényesdi határ déli részén a Rakodósortól délre. Az elnevezés a terület méretére utal. A *Tizenháromköblös* név a *köblös* 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű közszóval (ÚMTsz.) áll összefüggésben. A helybeliek elmondása szerint egy köblös föld pontosan 43 ár nagyságú terület.

Tizenháromköblös lásd **Tizenhárom**

Tobáké 2017: *Tobáké*. – Szántóföld a település határának északnyugati részén. Négy földtáblából áll, melyből három a csedregiek, egy pedig a kökényesdiek tulajdona. A helybeliek szerint a nevét egykori tulajdonosáról, egy *Tobák* nevű földesúrról kapta. Birtokát 1947-ben elvették, majd a kommunizmus után kiosztották.

Tőkési-dűlő 1884: *Tőkési dűlő* (HKFT.). – Egykori dűlő a kökényesdi határ északkeleti részén. A név előtagja bizonyára a *tőkés* 'kivágott fának a talajban maradó részével teli irtásföld' jelentésű földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll kapcsolatban.

Tölgyes-szeg 2017: *Tőgyes-szeg*, 2008: *Tölgyesszeg* (SzMH. 1: 376). – Szántóföld a határ déli részén az Alsó-erdőtől nyugatra. Az előtag az egykor ott növő tölgyfákra utal, az utótag pedig a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Töltés 2017: *Tőtés*, 2008: *Töltés* (SzMH. 1: 376). – Gát a Túr mentén.

Traktorállomás lásd **Brigád**

Túl a Túrról 2008: *Túlatúrról* (SzMH. 1: 376). – A forrás erdőként említi, de pontos helyét nem jelöli meg. Bizonyára a Túrtól délre eső területen feküdt.

Túr 2017: *Tur*, 2008: *Túr* (SzMH. 1: 376), 1941: *Túr* (MKF.), 1864: *Túr patak* (MKFT.), 1864: *Tur* (Pesty 33). – A Tisza bal oldali mellékfolyója, mely Kőkényesdet déli irányból határolja. A név szláv eredetű, az összláv *turъ* ’östulok’ jelentésű főnévből alakult (FNESz.).

Túr erdeje 1776: *Tur erdeje* (Szabó 407). – Egykori erdő a Túr mentén. Ebben az időben a falu déli határának legnagyobb részét erdő borította (EKFT.).

Túr-híd 2017: *Tur-hid.* – A Túron átívelő vasúti híd.

Tüzes utcája lásd **Pap útja**

Új malom lásd **Kőkényesdi malom**

Új sor 2017: *Uj sor ~ Álomás utca ~ Halmi ut ~ Vasut utca*, 2008: *Hàlmi út* (SzMH. 1: 370). – A vasúton átkelve Halmiba vezető utca. Házai többnyire a 20. század második felében épültek, erre utal az *Új sor* elnevezés.

Új utca 1. lásd **Pap útja**

Új utca 2. lásd **Sáji út**

Úrbéres-erdő 2017: *Urbéres-erdő*, 2008: *Úrbéres-èrdő ~ Úrbéres* (SzMH. 1: 376). – Legelő a határ délkeleti részén. Az első és második katonai felmérés térképei még erdővel borított területként ábrázolják (EKFT., MKFT.). A név előtagja az *úrbéres* ’jobbágys’ szóval (SzamSz.) áll kapcsolatban.

Úr-szer 2008: *Úrszèr* (SzMH. 1: 376). – A forrás szerint szántóföld a belterülettől délre. A név utótagja a *szer* ’határ távol eső része’ jelentésű földrajzi köznévi (FKnT).

Varga-domb 1864: *Varga Domb* (Pesty 62). – Egykori dűlő a kőkényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára tulajdonosáról kapta a nevét.

Vas karónál 1776: *Vas karónál* (Szabó 407). – Egykori dűlő a kőkényesdi határban. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Vasút 2017: *Vasut*, 2008: *Vasút* (SzMH. 1: 376). – Kőkényesd keleti határát átszelő vasútvonal.

Vasút út 2017: *Vasut ut.* – A vasút mentén futó földút.

Vasút utca lásd **Új sor**

Zubogó lásd **Zúgó**

Zúgó 2017: *Zugó ~ Zuhogó ~ Zubogó*, 2008: *Zuhogó* (SzMH. 1: 376). – A falu határának déli részén a Túr által körülzárt erdő, a Malom-kerttől keletre.

Zuhogó lásd **Zúgó**

Zsidó papé lásd **Zsidó papi legelő**

Zsidó papé út 2017: *Zsidó papé ut ~ Csorda ut.* – A Pótor-kátyútól délre futó földút, mely a Gyurkáné útjáig tart. Korábban ezen az úton járt a falu csordája, erre utal a *Csorda út* elnevezés.

Zsidó papi legelő 2017: *Zsidó papi legelő ~ Zsidó papé ~ Legelő*, 2008: *Zsidó papé* (SzMH. 1: 376). – Legelő a Túr közelében. Ma is itt legel a falu egyik csordája. A *Zsidó papi legelő* és *Zsidó papé* elnevezések a terület egykori tulajdonosára utalnak.

Zsidó temető 2017: *Zsidó temető.* – A belterület nyugati részén fekszik. Korábban a zsidók temetkezési helye volt.

Zsidó temetőnél 2017: *Zsidó temetőnél*, 1865: *Zsido temető* (KL.) – A Zsidó temetőt környező szántóföld.

9. Lázári

Lázári 2020: *Lázári*, 2004: *Lázári* (SzMH. 1: 402), 1992: *Lázári*, román *Lazuri* (EHsz.), 1944: *Lázári* (Hnt.), 1941: *Lázári* (MKF.), 1913: *Lázári* (Hnt.), 1884: *Lázári* (HKFT.), 1864: *Lázári* (Pesty 325), 1860–1861: *Lázári* (MKFT.), 1851: *Lázári* (Fényes), 1810: *Lázári* (Szirmay), 1783: *Lázári* (EKFT.), 1261: p. *Lazar* (Németh). – A romániai Szarmár megye északi részén fekszik. Északról Nagypeleske és Kissár, keletről Batiz, délről Szatmárnémeti, nyugatról pedig Pusztadaróc határolja. Az elsődleges *Lázár* helynév pusztá személynévből keletkezett magyar névadással, majd idővel a helynév kiegészült az eredetileg birtoklást kifejező *-i* helynévképzővel (FNESz.).

Akolnál 1864: *Akolnál* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Akol állhatott a közelében.

Annók asszony szere 1864: *Annók asszony szeribe* (MP 374). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja feltehetően tulajdonosára utal. Utótagja a *szer* 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Aranyos-mező-hát 1935: *Aranyosmezőhát* (SzamSz. 1: 46). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Bak kertje 1864: *Bak kertjén* (MP 374). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán a terület tulajdonosára utalhat.

Barackos 1864: *Barackos* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Barbur telep 2020: *Barbur telep ~ Harcos utca*, 2004: *Barbúr-telep ~ Hãrcos utca* (SzMH. 1: 402). – A Batizi útról nyíló utca a belterület keleti részén. A *Barbur* előtag a terület egykori tulajdonosának családnévére utal. A helybeliek elmondása szerint a *Harcos utca* elnevezés arra utal, hogy az itt lakók kiharcolták, hogy a területre építhessenek.

Batizi-forduló 1860–1861: *Batizi Forduló* (MKFT.). – A falu határának délkeleti részén, Batiz közelében húzódó nagy kiterjedésű szántóföld volt.

Batizi út 2020: *Batizi ut*, 2004: *Batizi út* (SzMH. 1: 402). – Lázáriból keleti irányba kivezető, a szomszédos Batizra vezető út.

Begi-tábla 1864: *Begi-tábla* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás oka ismeretlen.

Bodó 1935: *Bodóu* (SzamSz. 1: 97). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára az egykori Bodó-erdő helyén vagy annak közelében feküdt.

Bodó alatt 1864: *Bodón alatt* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára a Bodó közelében.

Bodó-erdő 1783: *Bodó Erdő* (EKFT.). – Egykori erdő, mely a lázári, pusztadaróci és atyai határ találkozásánál feküdt. A *Bodó* előtag valószínűleg személynév.

Bodonyi-tanya lásd **Párt-ferma**

Bodzás-dűlő 1935: *Bodzásdüllőü* (SzamSz. 1: 98). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Bodzás-hát 1864: *Bodzás hát* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Feltehetően a Bodzás-dűlő közelében feküdt. A *hát* utótag a 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Bolhás-Erge 2004: *Bòlhás-erge* (SzMH. 1: 403), 1884: *Balhás erge* (HKFT.). – Az Erge északi mellékága a határ északnyugati részén. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem használtak külön elnevezéseket a vízfolyás mellékágainak megjelölésére.

Bugyori 2004: *Bugyori* (SzMH. 1: 403), 1935: *Bugyori* (SzamSz. 1: 115). – BURA a Daróci út mentén álló épületként említi, azonban a 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem emlékeznek ilyen nevű épületre a településen. A név a szomszédos Pusztadarócon dűlőt jelöl, Nagypeleskén pedig CSÜRY BÁLINT csárdanévként említi. Lehetséges tehát, hogy az egykori nagypeleskei csárda neve vált dűlőnévvé metonímia révén, és a BURA által épületnévként közölt *Bugyori* név valójában a Pusztadarócon is említett dűlőt jelöli.

Cigány-rét 1935: *Cigárrét* (SzamSz. 1: 135). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük, feltehetően a Cigánysor közelében feküdt.

Cigánysor 2020: *Cigánysor*, 2004: *Cigánysòr* (SzMH. 1: 402). – Cigányok által lakott falurész a belterület délnyugati részén.

Cigány-téglaszín 2020: *Cigány-téglaszén*, 2004: *Cigánytéglaszén ~ Téglaszén* (SzMH. 1: 402–403). – Téglavetőgödör a Peleskei út mentén a belterület közelében. Korábban cigányok vetettek téglát a területen.

Czakó útban 1864: *Czakó útban* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Bizonyára a területen áthaladó útról kapta a nevét. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Csárda környéke 1864: *Csárda környéke* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Pontos helyét nem ismerjük. Elképzelhető, hogy a Bugyorival azonos objektumot jelöl.

Csengeri-tábla 2020: *Csengeri-tábla*. – Szántóföld a falu határának északi részén. A földtábla szélső darabjának *Csengeri* nevű tulajdonosáról kapta a nevét.

Csigéri 1864: *Csigéri* (MP 374). – Egykori dűlő a falu határában. Bizonyára a szomszédos Pusztadaróc és Atya határaiba eső *Csigér* nevű kisebb vízfolyás közelében feküdt.

Csüri-lapos 2020: *Csüri-lapos*. – Lapos kaszáló a határ északkeleti részén a Szigetfőtől északra. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Danka 1864: *Dankába* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név feltehetően tulajdonosa családnevére utal.

Daróci-tag 2020: *Daróci-tag*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Szűcs-tag és a Félegyházié között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Daróci út 2020: *Daróci út*, 2004: *Daróci út* (SzMH. 1: 404). – A faluból nyugati irányba kivezető, a szomszédos Pusztadarócra vezető út.

Diófa sor 2020: *Diófa sor*. – A Fő utcáról déli irányba nyíló kisebb utca. Nevét a korábban az út mentén álló diófákról kapta.

Disznókút 2020: *Disznókút*, 1935: *Disztóukut* (SzamSz. 1: 172), 1864: *Disznokut* (MP 390). – Kút a Cigány-téglaszínnél. Korábban a konda itatóhelye volt.

Diszpenzár 1. 2020: *Diszpenzár ~ Nagy Béla-lakás*. – Nagy Béla földesúr egykori lakása a Fő utca nyugati részén, melyben egy ideig orvosi rendelő működött. A *Diszpenzár* név a román *dispensar* 'orvosi rendelő' szó átvétele (RK.).

Diszpenzár 2. 2020: *Diszpenzár*. – Épület a Polgármesteri hivatal mögött. Orvosi, illetve fogorvosi rendelő működik benne. A név a román *dispensar* 'orvosi rendelő' szó átvétele (RK.).

Domb lásd **Kis-domb**

Első-forduló 2020: *Első-forduló*, 2004: *Èlső-fòrduló* (SzMH. 1: 404). – Szántóföld a határ keleti részén a Batizi út mentén. A név a *Második*-, *Harmadik*- és *Negyedik-forduló* nevekkkel áll összefüggésben. Az *Első-forduló* fekszik legközelebb a falu belterületéhez.

Eötvös-kert 2020: *Ötvös-kert*, 2004: *Ötvös-kèrt* (SzMH. 1: 402). – A belterület északnyugati részén fekvő kisebb falurész. Nevét a terület egykori tulajdonosáról kapta.

Erdő-közi 1864: *Erdő köz*i (Pesty 325). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Erge 2020: *Erge*, 2004: *Èrge* (SzMH. 1: 404), 1941: *Erge* (MKF.), 1884: *Erge patak* (HKFT.). – A falu határának északnyugati részén folyó kisebb vízfolyás. A név az *erge* 'lapos, mocsaras ér' földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Erge-patak lásd **Erge**

Ezredes-féle lakás 2020: *Ezredes-féle lakás*. | *Ezredes lakott itt, aki a katonákat besorozta*. – Épület a Görbe soron. A név a korábban ott lakó ezredesre utal.

Farkas harasztja 1864: *Farkas harasztjába* (MP 390). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *haraszt* utótag a 'fiatal, sarjadjó cserjés erdő, bozót' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.).

Fekete Lázári lásd **Szigetfő**

Félegyházié 2020: *Félegyházié*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Daróci-tag szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kapta.

Forrásnál 1864: *A Forrásnál* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a közelében levő forrásról kapta a nevét.

Fő utca 2020: *Fő utca* ~ *Nagy utca*. – A település legrégebbi utcája a belterület északnyugati részén.

Fővenyesgödör 1935: *Fővenyezsgödör* (SzamSz. 1: 308). – Egykori homokosgödör a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Gábornya 2020: *Gábornya*, 2004: *Gábòrnya* (SzMH. 1: 404), 1941: *Gábornya* (MKF.), 1884: *Gábornya* (HKFT.). – A határ északnyugati részén fekvő szántóföld és legelő. A katonai térképek szerint korábban jóval nagyobb területet jelölt a név. A névadás oka ismeretlen.

Gábornya-rét 2004: *Gábòrnya-rét* (SzMH. 1: 404), 1941: *Gábornya-rét* (MKF.), 1884: *Gábornya rét* (HKFT.). – A Gábornyától délre, a belterület közelében fekvő rét. A 2020-as gyűjtés adatközlői ilyen formában nem ismerték a nevet.

Gólyafészek 2020: *Gólyafészek*. – A Szatmári útról nyugati irányba nyíló utca. Nevét az utca sarkán álló villanyoszlop tetején levő gólyafészekről kapta.

Görbe-sor 2020: *Görbe-sor*, 2004: *Görbesor* (SzMH. 1: 402). – A Fő utcával párhuzamos utca a belterület északi részén. A *görbe* előtag az utca alakjára utal.

Görögkatolikus temető lásd **Új temető**

Görög temető 1. 2020: *Görög temető*. – A Régi temető déli, görögkatolikusok által használt része.

Görög temető 2. lásd **Új temető**

Görög templom 2020: *Görög templom*. – Görögkatolikus templom a Fő utca és a Görbe sor közötti területen.

Handál 2020: *Handál*. | *Itt laktak a cselédek, akik Nagy Bélánál meg Kanizsánál vótak cselédek*. 2004: *Handál* (SzMH. 1: 402), 1935: *Handál* | *a község alsó felének a neve Lázáriban*. (SzamSz. 1:358). – A belterület északnyugati részén fekvő kisebb utca. A név valószínűleg a román *handal* 'kisváros magasabban fekvő része' jelentésű szóból (Dex.) származik.

Hangicsa-Nyáras 1864: *Hangicsa Nyáros* (Pesty 325). – Valószínűleg a Nyáras része lehetett. A név előtagja a *hangicsál* 'énekel, dalol, trillázik' jelentésű tájszóval (SzamSz.) állhat összefüggésben.

Harcos utca lásd **Barbur telep**

Hármashatár-domb 1864: *Hármas határ domb* (MP 390). – Bizonyára a település határát jelölő domb volt. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a *hármashatár* 'három település határvonalának találkozáspontja, amelyet rendszerint domb vagy földhányás jelöl' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Harmadik-forduló 2020: *Harmadik-forduló*, 2004: *Hàrmadik-förduló* (SzMH. 1: 404). – Szántóföld a határ keleti részén, a Batizi út mentén. A név az *Első*-, *Második*- és *Negyedik-forduló* nevekkel áll összefüggésben.

Hodályi út 2020: *Hodályi ut*. – Út a Szücs-tag és a Roják-tag között, mely a korábban itt álló juhhodályhoz vezetett.

Hosszú-rekettye 1935: *Hosszurekettye* (SzamSz. 1: 395). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *rekettye* utótag a 'bokros, vizenyős rét, legelő' vagy 'rekettyebokrokkal benőtt terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Iskola *Iskola ~ Nagy iskola*, 2004: *Iskola* (SzMH. 1: 402). – Az általános iskola felső tagozatának épülete a Diófa soron, a Kis iskola mellett. A *nagy* előtag a *Kis-iskola* név előtagjával áll összefüggésben.

Kampó 1935: *Kámpóu* (SzamSz. 1:446). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás oka bizonytalan, feltehetően a terület alakjáról nevezték el.

Kanizsa-lakás 2020: *Kanizsa-lakás ~ Kolektív iroda*. – Épület a Görbe sor keleti részén. *Kanizsay* nevű földesúr tulajdona volt, majd az állami gazdaság irodája működött benne.

Kanizsa-legelő 2020: *Kanizsa-legelő*. – Legelő a határ északnyugati részén. A *Kanizsay* földbirtokos család tulajdonában volt.

Kanizsay-tag 2020: *Kanizsay-tag ~ Kanizsa-tag*, 2004: *Kanizsa-tag* (SzMH. 1: 404). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Roják-tag mellett. Nevét tulajdonosáról kapta.

Kanizsay-tanya 2004: *Kanizsay-tanya* (SzMH. 1: 404), 1941: *Kanizsay-ta*. (MKF.), 1884: *Kanizsai Zsigmond tn.* (HKFT.) – Egykori tanya a Kanizsay-tag területén. Már lebontották.

Kanizsay Zsigmond-tanya lásd **Kanizsay-tanya**

Katolikus templom 2020: *Katólikus templom ~ Római templom*, 2004: *Katolikus templom* (SzMH. 1: 402). – Római katolikus templom a Fő utcán.

Kazalos 2004: *Kazalos* (SzMH. 1: 404). – A forrás szerint a belterülettől északra fekvő határrész a Gábornya-rét mellett. A név a *kazalos* 'szérűnek használt terület, amelynek a szélén a csépeelt gabona szalmáját kazalba rakva tartották' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Kenderáztató 2020: *Kenderáztató*, 2004: *Kenderáztató* (SzMH. 1: 404). – A belterülettől északnyugatra fekvő gödör a Cigány-téglaszín mellett, melyet korábban kenderáztatóként használtak.

Keresztnél 2020: *Keresztnél*. – Szántóföld a falu határának keleti részén a Batizi úttól délre. A név az út mentén álló egykori keresztre utal.

Keresztút 2020: *Keresztut*, 1864: *Kereszt út* (MP 390). – A Daróci utat keresztező út, mely a helybeliek szerint a település határát jelöli.

Kis-domb 2020: *Kis-domb*, 2004: *Domb ~ Kizsdomb* (SzMH. 1: 402). – Magasabban fekvő falurész a Fő utca és a Görbe sor keleti végének találkozásánál. A *kis* előtag a *Nagy-domb* név előtagjával áll összefüggésben.

Kis-erdő 1864: *Kis Erdő* (Pesty 325), 1864: *Kis erdőn* (MP 390). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *kis* előtag a *Nagy-erdő* név előtagjával áll összefüggésben.

Kis-erdő-köz 1864: *Kis erdőközön* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük, bizonyára a Kis-erdő közelében feküdt.

Kis-Gorond-hát 2004: *Kis-Gorond-hát* (SzMH. 1: 405), 1884: *Kis gorond hát* (HKFT.). – Dűlő a határ déli részén. A név utótagja a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kis-Gorond-hát tanya 1884: *Kis gorond hát tn.* (HKFT.). – Egykori tanya a határ délkeleti részén a Kis-Gorond-hát területén.

Kis iskola 2020: *Kis iskola*. – Az általános iskola alsó tagozatának épülete a Fő utca és a Diófa sor sarkán, a Nagy iskola mellett. A *kis* előtag a *Nagy iskola* név előtagjával áll összefüggésben.

Kis-legelő 2020: *Kis-legelő ~ Úrbéres-legelő ~ Úrbéres-rét. | A Nagy-legelőre, oda mehetett mindenkinek a jószágja, de a Kis-legelőre, oda csak annak, akinek vót földrésze benne. Meg vót szabva, hogy van anyi részem, hogy kihajthatok három jószágot, a másik gazda csak kettőt...* 2004: *Úrbéres legelője* (SzMH. 1: 406). – Szántóföld a falu határának északkeleti részén az Első-forduló közelében. Korábban legelőként használták. A *Kis-legelő* névváltozat a *Nagy-legelő* névvel, míg az *Úrbéres-legelő* a *Közös-legelő* névvel áll összefüggésben.

Kis-Nyáras 1864: *Kis Nyáros* (Pesty 325), *Kis-Nyáras* (MP 390). – Egykori nyárfaerdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *Nagy-Nyáras*-sal együtt a *Nyáras* része lehetett.

Kis-Sár 2004: *Kis-Sár* (SzMH. 1: 405). – A határ északkeleti részén áthaladó Sár déli oldalága. A *kis* előtag a *Nagy-Sár* név előtagjával áll összefüggésben. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői a vízfolyás oldalágainak neveit nem használták.

Kis-utca 2020: *Kis-utca*, 2004: *Kis ucca* (SzMH. 1: 402). – A Görbe sorról északi irányba nyíló kisebb utca.

Kis-völgy 1864: *Kis Völgy* (MP 390). – Mélyen fekvő terület lehetett a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kollektív iroda lásd **Kanizsa-lakás**

Kolónia 2020: *Kolonia ~ Telep*, 2004: *Kolónija ~ Telep* (SzMH. 1: 402–403). – A belterület déli részén fekvő, több utcából álló, újabban épült falurész. Főként betelepített románok lakják.

Korajos 2020: *Korajos*, 1935: *Korajos* (SzamSz. 1: 535). – Szántóföld a határ északnyugati részén. Korábban legelő volt. A név eredete ismeretlen.

Körtvélyes 1864: *Körtvényesben* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *körtvélyes* 'terület, ahol sok a vadkörtefa' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Közös-legelő lásd **Nagy-legelő**

Községháza lásd **Polgármesteri hivatal**

Lapos-szél 1864: *Lapos szél* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük, talán a Csüri-lapos széle lehetett.

Lengyelé 2020: *Lengyelé*. – Belterületi rész a Diófa sor környékén. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét.

Lengyel-tag 2020: *Lengyel-tag*, 2004: *Lengyel-tag*. | *Tulajdonosa – Lengyel Endre – családnevét őrzi.* (SzMH. 1: 405). – Szántóföld a belterület déli részének közelében. A helybeliek elmondása szerint korábban nagyobb területet jelölt, de ráépültek a Kolónia utcái.

Liget 1. 2004: *Liget* (SzMH. 1: 405). – A forrás szerint szántóföld és gyümölcsös a határ északi részén a Sári út mentén.

Liget 2. 1784: *Liget Wald* (EKFT.). – Egykori erdő a határ keleti részén.

Lubi-tag 2020: *Lubi-tag*, 2004: *Lubi-tag*. | *Tulajdonosa Lubi Béla volt.* (SzMH. 1: 405). – Szántóföld a határ keleti részén a Keresztút mentén.

Kultúrház 2020: *Kultúrház*. – Épület a Sikátorban. Korábban kultúrházként működött.

Makora-kút 2020: *Makora-kut*. – Kút az Úrbéres-legelőn. *Makora* nevűek ma is élnek a faluban.

Második-forduló 2020: *Második-forduló*, 2004: *Második-förduló* (SzMH. 1: 405). – Szántóföld a határ keleti részén a Batizi út mentén. A név az *Első*-, a *Harmadik*- és *Negyedik-forduló* nevekkel áll összefüggésben.

Messi 2004: *Messi* (SzMH. 1: 405). – A forrás szerint a határ déli részén fekvő határrész. A névadás okát nem ismerjük.

Micskéné dombja 2004: *Micskéné dombja* (SzMH. 1: 405), 1935: *Micskéné-dombja* (SzamSz. 2: 128). – Domb a határ északnyugati részén. A név előtagja a terület tulajdonosára utalhat.

Mocsolya 1935: *Mocsoja* (SzamSz. 2: 134), 1864: *Mocsolya-Kert* (Pesty 325), *Motsolya* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *mocsolya* 'mocsaras, vizenyős terület' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Mocsolya-kert lásd **Mocsolya**

Mózes-tag 2020: *Mózes-tag*, 2004: *Mózes-tag* (SzMH. 1: 405). – Szántóföld a határ északnyugati részén a nagypeleskei, pusztadaróci és lázári határ találkozásánál. A nevet Pusztadarócon és Nagypeleskén is említették. Nevét egykori zsidó tulajdonosáról kapta.

Nábrádi-kút 2020: *Nábrádi-kut*. – Kút a határ délnyugati részén a Németi-földön. A helybeliek nem emlékeznek, hogy pontosan kire utal a *Nábrádi* családnév.

Nagy Béla 2020: *Nagy Béla*, 2004: *Nagy-Béla*. | *Ma a falu belterületéhez tartozó, egykori birtokosa nevét viselő terület*. (SzMH. 1: 402). – A Fő utcától délre eső falurész. Nagy Béla egykori földesúr birtokához tartozott a terület.

Nagy Béla-birtok 2020: *Nagy Béla-birtok*, 2004: *Nagy Béla-birtok* (SzMH. 1: 405). – Szántóföld a falu határának nyugati részén a Daróci úttól délre. BURA a belterülettől északkeletre eső területen jelöli a Nagy Béla-tanya közelében.

Nagy Béla-lakás lásd **Diszpenszár**

Nagy Béla-tanya 2004: *Nagy-Béla tanya* (SzMH. 1: 405), 1941: *Nagy-ta*. (MKF.), 1884: *Nagy Béla tanya* (HKFT.). – Egykori tanya a belterülettől északkeletre. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Nagy-domb 2020: *Nagy-domb*. – A település legmagasabb pontja a Fő utca és a Görbe sor közötti területen, ahová a falu templomai is épültek.

Nagy Elek-tanya 2004: *Nagy-Elek-tanya* (SzMH. 1: 405), 1941: *Nagy-ta.* (MKF.), 1884: *Nagy Elek tn.* (HKFT.). – Egykori tanya a belterülettől délre, a Szatmári út mentén. Nevét tulajdonosáról kapta.

Nagy-erdő 1864: *Nagy Erdő* (Pesty 325), 1864: *Nagy erdőn* (MP 390). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *nagy* előtag a *Kis-erdő* név előtagjával áll kapcsolatban.

Nagy-Erge 2004: *Nagy èrge* (SzMH. 1: 405), 1884: *Nagy erge* (HKFT.). – Az Erge déli mellékága. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői a mellékágak elnevezéseit nem ismerték.

Nagy iskola lásd **Iskola**

Nagy-legelő 2020: *Nagy-legelő ~ Közös-legelő.* | *Ide bárki kihajthatta a jószágát, a Kis-legelőre csak az, akinek része volt benne.* 2004: *Közös legelő* (SzMH. 1: 405). – Legelő a határ északi részén a Sári úttól keletre. A *Nagy-legelő* névváltozat a *Kis-legelő* névvel, míg az *Közös-legelő* az *Úrbéres-legelő* névvel áll összefüggésben.

Nagy-Nyáras 1864: *Nagy Nyáros* (Pesty 325), *Nagy Nyáras* (MP 390). – Egykori nyárfaerdő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *Kis-Nyáras*-sal együtt a *Nyáras* része lehetett.

Nagy-Sár lásd **Sár**

Nagy-tanya 1. lásd **Nagy Béla-tanya**

Nagy-tanya 2. lásd **Nagy Elek-tanya**

Nagy utca lásd **Fő utca**

Negyedik forduló 2020: *Negyedik forduló.* – Szántóföld a falu határának keleti részén a Batizi út mentén. A név az *Első-*, *Második-* és *Harmadik-forduló* nevekkel áll összefüggésben.

Nemesi-rét 2020: *Nemesi-rét*, 2004: *Nemesi rétek* (SzMH. 1: 406). – Szántó és legelő a határ északi részén a Sári úttól nyugatra. Bizonyára nemesi tulajdonban lévő rét lehetett.

Németi-forduló lásd **Németi-föld**

Németi-föld 2020: *Németi-föld*, 1860–1861: *Nemethi Forduló* (MKFT.). – Szántóföld a határ déli részén. A helybeliek elmondása szerint Szatmárnémetinek a Németi városrészéből való tulajdonosairól kapta a nevét.

Néptanács lásd **Polgármesteri hivatal**

Nyalakodó 1935: *Nyalakodóu* (SzamSz. 2: 164). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Nyáras 1864: *Nyáras* (MP 374). – Nyárfaerdő lehetett a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. *Kis-* és *Nagy-Nyáras* nevű részekből állt.

Nyolcas 2020: *Nyolcas*, 2004: *Nyolcas* (SzMH. 1: 402). – A belterület északnyugati részén fekvő falurész, ahol a Fő utca és a Görbe sor keresztezi egymást, nyolcas alakot formálva. BURA a Siket-kert területén fekvő libalegelőként említi.

Óvoda 2020: *Ovoda*. – Épület a Fő utcán a Kis iskolával szemben. Óvodaként működik.

Órház 2004: *Órház. | A Sárerdő szélén volt.* (SzMH. 1: 406). – Épület volt a falu határának keleti részén a Sár-erdő mellett.

Pálinkafőző 2020: *Pálinkafőző*. – Épület a falu határának keleti részén a Batizi út mentén. Pálinkafőző működik benne.

Pap-csere 1935: *Papcsere* (SzamSz. 2: 216), 1864: *Pap cseréjén* (MP 374). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára egyházi tulajdon lehetett, erre utal a név előtagja. A csere utótag a 'cserfákból álló erdő(rész)' vagy 'bokros, cserjés hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Pap-tag 2020: *Pap-tag*. – Szántóföld a határ északi részén. A görögkatolikus egyház tulajdona.

Park 2020: *Park*, 2004: *Tér* (SzMH. 1: 403). – A Fő utca és a Szatmári út találkozásánál húzódó kisebb park.

Párt ferma 2020: *Párt ferma*, 2004: *Bodonyi-tanya* (SzMH. 1: 403), 1941: *Bodonyi-ta.* (MKF.), 1884: *Bodonyi tanya* (HKFT.). – A belterülettől északnyugatra fekvő tanya. Korábban az állami gazdaság állatfarmja volt, erre utal a *Párt ferma* elnevezés. A *ferma* utótag a román *fermă de stat* 'állami gazdaság' népi átvétele (RK.). A *Bodonyi-tanya* elnevezés bizonyára korábbi birtokosára utal.

Pátyodi-kút 2020: *Pátyodi-kut*. – Kút a Zsandárház közelében. *Pátyodi* nevűek ma is élnek a településen, de a helybeliek ma már nem emlékeznek, hogy pontosan kire utalhat a név.

Pelei-ház 2020: *Pelei-ház*, 2004: *Peleji-ház* (SzMH. 1: 406). – Épület volt a határ északkeleti részén a Sár-erdő mellett. Nevét tulajdonosáról kapta.

Pelei-ház-tábla 2020: *Pelei-ház-tábla*. – Szántóföld a határ északkeleti részén az egykori Pelei-ház közelében.

Peleskei út 2020: *Peleski ut*, 2004: *Peleskeji út* (SzMH. 1: 406). – A szomszédos Nagypeleskére vezető út.

Pénzes kaszálója 1935: *Pénzeskaszállója* (SzamSz. 2: 228). – Egykori kaszáló a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán tulajdonost jelöl.

Peres-erdő irtása 1864: *Peres erdő irtása* (MP 374). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név bizonyára irtott erdőterületet jelölt.

Polgármesteri hivatal 2020: *Polgármesteri hivatal ~ Primöria ~ Községháza ~ Néptanács ~ Szfát*, 2004: *Kösségháza* (SzMH. 1: 402). – Polgármesteri hivatal a Fő utcán a Rendőrség mellett. A *Primöria* névváltozat a román *primărie* 'községháza', a *Szfát* pedig a román *sfat* 'tanács' szóból (RK.) ered.

Primöria lásd **Polgármesteri hivatal**

Pus-szeg 1935: *Pusszeg* (SzamSz. 2: 252). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Református temető 2020: *Református temető*, 2004: *Reförmátus-temetőü* (SzMH. 1: 402). – A Régi temető északi, reformátusok által használt része.

Református templom 2020: *Református-templom*. – Református templom a Nagydombon.

Régi temető 2020: *Régi temető*. – A Szatmári út mentén található. Reformátusok, római, illetve görögkatolikusok temetkeznek ide. A *régi* előtag az *Új temető* név előtagjával áll összefüggésben.

Rendőrség 2020: *Rendőrség*, 2004: *Rendőrség* (SzMH. 1: 403). – A rendőrség épülete a Fő utcán a Polgármesteri hivatal mellett.

Rezes-földek 1864: *Rezes földek* (MP 374). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás oka bizonytalan, talán tulajdonosára utal. *Rezes* családnevűek ma is élnek a faluban.

Roják-tag 2020: *Roják-tag*, 2004: *Roják-tag* (SzMH. 1: 406). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Kanizsa-tag és a Szűcs-tag között. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Rókalyuk 1864: *Rókalyuk* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára rókák tanyáztak a területen.

Római katolikus temető lásd **Római temető**

Római temető 2020: *Római temető*, 2004: *Rómaji katolikus temetői* (SzMH. 1: 403). – A Régi temető középső része, ahová római katolikusok temetkeznek.

Római templom lásd **Katolikus templom**

Román temető lásd **Új temető**

Sár 2020: *Sár*, 2004: *Sár ~ Nagy-Sár* (SzMH. 1: 405–406), 1884: *Sár víz* (HKFT.). – A falu határának északkeleti részén folyó kisebb vízfolyás. A név a sár ‘sáros folyóvíz’ jelentésű vízrajzi köznévből (TESz.) származik.

Sárc 1935: *Sárc* (SzamSz. 2: 285). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás oka ismeretlen.

Sár-erdő 2020: *Sár-erdő*, 2004: *Sárerdő* (SzMH. 1: 406), 1941: *Sárerdő* (MKF.), 1884: *Sár erdő* (HKFT.), 1860–1861: *Sár Erdő* (MKFT.). – Nagy kiterjedésű erdő, mely a lázári határt északkeletről határolja. Nevét az erdőt átszelő Sár patakról kapta. Közigazgatásilag Szatmárnémetihez tartozik.

Sári út lásd **Tisztviselő telep**

Sár-víz lásd **Sár**

Sásos 1935: *Sásas* (SzamSz. 2: 288). – Egykori határnév. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a sásas ‘(mély fekvésű) vizes terület, amelyen sok sás, esetleg egyéb vízínövény is nő’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Sikátor 2020: *Sikátor*. – A Görbe sort a Fő utcával összekötő kisebb utca.

Siket-kert 2020: *Siket-kert ~ Süket-kert ~ Siki*, 2004: *Siketkèrt*. | *Régen Kovácsműhely működött a helyén, a mester hallássérült volt*. (SzMH. 1: 403). – A helybeliek elmondása szerint kisebb játszótér volt a Fő utcától délre. Mára beépült a terület.

Siki lásd **Siket-kert**

Sovány-szer 1864: *Soványszer* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára rossz minőségű, terméketlen terület volt. A név utótagja a szer ‘határ távol eső része’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Stefán 2020: *Stéfán ~ Stéfán-tag*, 2004: *Stéfán-tag*. | *Tulajdonosa (kereszt)nevét őrzi.* (SzMH. 1: 406). – Szántóföld a település határának északkeleti részén. *Stefán egy* és *Stefán kettő* nevű részekből áll.

Stefán egy 2020: *Stéfán egy*. – Szántóföld a falu határának északkeleti részén. A *Stefán kettő*-vel együtt a *Stefán* része, annak a belterülethez közelebb eső darabja.

Stefán kettő 2020: *Stéfán kettő*. – Szántóföld a falu határának északkeleti részén. A *Stefán egy*-gyel együtt a *Stefán* része, annak a belterülettől távolabb eső darabja.

Stefáni út 2020: *Stéfáni ut*. – A Batizi útról nyíló, a Stefánba vezető út.

Stefán-tag lásd **Stefán**

Szatmári út 2020: *Szatmári ut*, 2004: *Szatmári út* (SzMH. 1: 403). – Szatmárnémetibe vezető út.

Szfát lásd **Polgármesteri hivatal**

Sziget lásd **Szigetfő**

Szigetfő 2020: *Szigetfű ~ Fekete Lázári*, 2004: *Szigetfő ~ Szigetfű* (SzMH. 1: 406), 1935: *Szigetfű* (SzamSz. 2: 347), 1864: *Szigetfü*. | *hajdantai község lakossai ide telepítették. Sziget | ... e község határában hosszas üdők során beolvadva lévő 's a Tatár romboló hatalma által egészen el pusztult Sziget helység népei erdőségekben itt menekülésekből a vész után vissza kerülván, - ezek által telepítettett be Lázári község (Pesty 325).* – Szántóföld a határ északkeleti részén a Stefántól északra. A név az 1717-es tatárjárás idején elpusztult település emlékét őrzi. A helybeliek is hallottak az itt álló egykori faluról, mely elmondásuk szerint valamilyen nagy szerencsétlenség miatt elpusztult. Ezzel magyarázzák a *Fekete Lázári* elnevezést.

Sziget-föld 2004: *Szigetföld* (SzMH. 1: 406). – A forrás szerint a belterülettől északkeletre fekvő határrész. Talán a *Szigetfő* névvel áll kapcsolatban.

Szigeti kunyhója 2020: *Szigeti kunyhója*. – Szántóföld a határ északi részén. A helybeliek elmondása szerint Szigeti nevű tulajdonosa zöldséget termesztett a területen, ezért kunyhót épített rá, hogy a termést megvédje a tolvajoktól. Erre utal az elnevezés.

Szobor lásd **Turulmadár**

Szűcs-tag 2020: *Szűcs-tag*, 2004: *Szűcs-tag* (SzMH. 1: 406). – Szántóföld a település határának délkeleti részén a Roják-tag és a Daróci-tag között.

Tanító-tag 2020: *Tanító-tag*. – Szántóföld a határ északnyugati részén. Korábban a tanító illetményföldje volt.

Téglaszín 2020: *Téglaszén*, 2004: *Téglaszín* (SzMH. 1: 406). – Gazos terület a Batizi úttól északra, a Régi temető közelében. BURA tanyaként említi. A helybeliek elmondása szerint korábban tó volt a területen, de a gödröt betemették.

Téglaszín 2. lásd **Cigány-téglaszín**

Téglaszín környéke 2004: *Téglaszín környéke* (SzMH. 1: 406). – A forrás a Téglaszín közelében fekvő határrész nevéként említi.

Telep lásd **Kolónia**

Temető környéke 2004: *Temető környéke* (SzMH. 1: 406). – A forrás szerint a határ délkeleti részén, a Régi-temető közelében fekvő határrész.

Tér lásd **Park**

Tisztviselő telep 2020: *Tisztviselő telep ~ Sári ut*, 2004: *Sári út* (SzMH. 1: 403). – A szomszédos Kissárra vezető út. A helybeliek szerint a *Tisztviselő telep* elnevezés arra utal, hogy az utca első lakói nagyrészt Szatmáron dolgozó hivatalnokok, azaz tisztviselők voltak.

Töltés 2020: *Töltés ~ Vasút*, 2004: *Vasút* (SzMH. 1: 406). – Az egykori Szatmárnémeti és Fehérgyarmat közötti vasútvonal helye. A vasút Lázári belterületének nyugati szélén haladt keresztül.

Törvény-gödör 1864: *Törvény gödör* (MP 374), *Törvénygödör*. | *Ez a törvénnyel kivégzettnek Sírja. - Törvényfa is mondatik akasztófa helyett.* (MP 390). – PESTY magyarázata szerint a kivégzettek sírhelye volt a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Turulmadár 2020: *Turulmadár*, 2004: *Szobor ~ Világháborús emlékmű* (SzMH. 1: 403). – Háborús emlékmű a Fő utca és a Szatmári út sarkán.

Újsor 2020: *Újsor*, 2004: *Újsor* (SzMH. 1: 403). – A Szatmári útról nyíló, keleti irányba futó, újabban épült utca.

Új-telep 2004: *Új-telep*. | *A Nagy Béla birtokán épült.* (SzMH. 1: 403). – A forrás szerint a belterület északnyugati részén fekvő falurész.

Új temető 2020: *Új temető ~ Román temető ~ Görög temető*, 2004: *Görök-katolikus-temető ~ Román-temető* (SzMH. 1: 402–403). – Ortodox temető a Szatmári út nyugati

oldalán a Régi temetővel szemközt. A helybeliek szerint korábban Barbur tulajdona volt, aki a görögkatolikus egyháznak ajándékozta, később azonban az ortodox egyház tulajdonába került.

Úrbéres-legelő lásd **Kis-legelő**

Úrbéres-rét lásd **Kis-legelő**

Vágott-erdő 1935: *Vágottērdő* (SzamSz. 2: 432), 1864: *Vágott erdő* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára kiirtott erdőterület lehetett.

Varjú dűlője 1864: *Varjú dűlője* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja feltehetően tulajdonosára utal. *Varjú* nevűek ma is élnek a településen.

Vasút lásd **Töltés**

Világháborús emlékmű lásd **Turulmadár**

Völgy-hát 2004: *Völtyhát* (SzMH. 1: 407), 1935: *Vőjtyhát* (SzamSz. 2: 468). – BURA szerint a határ déli részén a belterület közelében fekvő határrész.

Zöld-mező 2004: *Zöldmező* (SzMH. 1: 407). – A forrás szerint szántóföld a település határában, de pontos helyét nem közli.

Zsandár-ház 2020: *Zsandár-ház*. – Épület a határ északkeleti részén a Sár-erdő mellett. A helybeliek szerint korábban zsandárok lakták.

10. Mikola

Mikola 2020: *Mikola*, 1992: *Mikola*, román *Micula* (EHsz.), 1944: *Mikola* (Hnt.), 1941: *Mikola* (MKF.), 1913: *Mikola* (Hnt.). 1884: *Mikola* (HKFT.), 1864: *Mikola* (Pesty 331), 1863–1864: *Mikola* (MKFT.), 1851: *Mikola* (Fényes), 1810: *Mikola* (Szirmay), 1784: *Mikola* (EKFT.), 1404: *Mikula*, 1216: *Nichola* (Németh). – A romániai Szatmár megye északkeleti részén fekszik. Északon Kökényesd, nyugaton Túrterebes és Egri, délen Szatmárnémeti, keleten pedig Szárazberek és Újmikola határolja. A helynév pusztá személynévből keletkezett magyar névadással.

Akác utca 2020: *Akác utca ~ Egri út*, 2001: *Akác ucca ~ Egri út* (SzMH. 2: 48, 50). – A Felsővégről déli irányba nyíló utca, mely korábban a szomszédos településre, Egribe vezetett. Az *Akác utca* elnevezés a korábban az út mentén álló akácfákra utal.

Állami iskola lásd **Új iskola**

Állattemető lásd **Dögtér**

Alsó-erdő 1864: *alsó erdő ~ Curialis erdő ~ Nemesi erdő*. | *Erdeje a' Szaraz berek felé való* (Pesty 331). – Egykori erdő a határ nyugati részén. Az *alsó* előtag a *Felső-erdő* név előtagjával áll összefüggésben. A *kuriális*, illetve *nemesi* előtagok bizonyára arra utalnak, hogy kurialisták 'egytelkes nemesek' (MNL.) tulajdonában volt.

Alsóvég 2020: *Alsóvég*, 2001: *Alsó-vég* (SzMH. 2: 48), 1935: *Alsóúvég* (SzamSz. 1: 38). – Falurész a belterület nyugati részén. A Bál sikátor, illetve a Fő utcának a Bál sikátortól nyugatra fekvő része tartozik hozzá.

Alsóvégesi-legelő lásd **Kis-legelő**

Árok 2001: *Árok* (SzMH. 2: 49). – A forrás szerint árok a határ északnyugati részén. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői névként nem ismerték.

Átal-berek-lapos 2020: *Átal-berek-lapos*. – A vízszabályozások előtt a belvíz elvezetésére szolgáló, a határt kelet-nyugati irányban átszelő lapos volt. A név előtagjában szereplő *berek* földrajzi köznév jelentése 'vizenyős (bokros) rét vagy legelő' (FKnT.). Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Ázé lásd **Oláh Gáboré**

Baglyos 1935: *Bagjos* (SzamSz. 1: 56). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a területen élő baglyokról kapta a nevét.

Bál sikátor 2020: *Bál sikátor ~ Bál utca*, 2001: *Bál sikátør* (SzMH. 2: 48). – A Fő utcáról északi irányba nyíló utca. Az Alsóvég része. A korábban az utcában lakó *Bál* nevű zsidóról kapta a nevét.

Bál utca lásd **Bál sikátor**

Bányász út 1864: *Bányász ut* (MP 377). – Egykori út. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Báránylegelő 2020: *Báránylegelő*, 2001: *Báránylegelő* (SzMH. 2: 49). – Szántófield a belterületől északra a Tök-föld szomszédságában. Korábban báránylegelőként használták.

Barna-ház 2020: *Barna-ház*. – Lakóház a határ északi részén a Túr partján. A név előtagja a tulajdonos családnévére utal.

Berki-forduló 1864: *Berki forduló* (Pesty 330). – A Szárazberek közelében fekvő dűlők összefoglaló megnevezése volt.

Berki út 2001: *Bèrki út* (SzMH. 2: 49). – A forrás szerint Újberekre vezető út a határ északnyugati részén. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Bodoki-ház 2020: *Bodoki-ház ~ Gátörház*, 2001: *Gátör-ház* (SzMH. 2: 50). – Gátörház a Túr közelében. Nevét az ott lakó Bodoki családról kapta.

Bogdán-birtok lásd **Bogdáné**

Bogdáné 2020: *Bogdáné ~ Bogdán-birtok ~ Bogdán-föld*. – Szántófield a határ déli részén a Szatmári sikátortól keletre. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Bogdán-föld lásd **Bogdáné**

Bornyász út dűlő 1864: *Bornyász ut dűlő*. | *ez utolsó Mikolától esik eszak nyugotra. A' Nemesi erdő mellet - van benne egy hires forrás melynek vize tintás és bűdös köves - Csuz köszvény szem betegsegeknek hatásos földöül használtatik* (Pesty 331). – Egykori dűlő a Homoki-fordulóban. A névadás motivációja ismeretlen.

Cigánykunyhó 1935: *Cigánykunyhóu* (SzamSz. 1: 124). – Egykori épület. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a Cigánysor területén állhatott.

Cigánysor 2020: *Cigánysor*, 2001: *Cigány-sør* (SzMH. 2: 48). – Egykori falurész a Temetővel szemközt, ami korábban cigányok lakóhelye volt.

Cigánytanya 2020: *Cigánytanya ~ Tanya*. – Cigányok által lakott falurész a vasút mellett.

Csáki-birtok 2020: *Csáki-birtok*. – Szántófield a határ délkeleti részén az Akác utca környékén. Tulajdonosáról kapta nevét.

Császi-birtok 2020: *Császi-birtok*. – Szántófield a határ délnyugati részén a Müllernée szomszédságában. A név egykori tulajdonosa családnevét őrzi.

Csedregi-legelő 2020: *Csedreki-legelő*. | *A csedrekiek is vettek meg a mikolai határból, a kökönyösdiék is, ott a magyar határ mellett má egészen... A meddőmarhát nevezték gulyának régen, oszt áttették a gulyát a csedrekiek meg a kökönyösdiék erre az ódalra*. – Egykori legelő a határ északi részén, mely csedregiek tulajdonában volt.

Csomó-hát 1941: *Csomóhát* (MKF.), 1884: *Csomó hát* (HKFT.). – Egykori rét a határ északi részén a vasúttól nyugatra. A névadás motivációja ismeretlen.

Csorda út 2020: *Csorda ut ~ Filep utja ~ Tur utca*, 2001: *Csòrda út* (SzMH. 2: 48). – A Malom utca folytatása a külterületen, melyen korábban a falu csordája járt a Nagy-legelőre. A Túrhoz, illetve a Filep-házhoz vezet.

Csordakút 2020: *Csordakut*. – Kút a Nagy-legelőn.

Csordalegelő lásd **Nagy-legelő**

Csorda-szeg 2020: *Csorda-szeg*. – Kaszáló a Túr egyik kanyarulatában. Korábban itt járt le a csorda a Túrra.

Csűrő forrása 1864: *Csűrő forrása* (MP 377). – Egykori forrás a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Deák-ház 2020: *Deák-ház*. – Lakóház a Túr partján. Nevét tulajdonosáról kapta.

Delelő 2020: *Déllő*. – A Túr kiszélesedett szakasza. Korábban itt delelt a gulya, illetve itt lehetett szekérrel átkelni a folyón.

Dinnyés-kút 2020: *Dinnyés-kut*. – Kút a Dinnyés-kertben.

Dinnyés út 2020: *Dinnyés ut ~ Váradi ut*. – A Makkost kettéosztó földút, mely a Dinnyés-kerthez, illetve a Váradiéhoz vezet.

Dinnyés-kert 2020: *Dinnyés-kert*, 2001: *Dinnyéskert* (SzMH. 2: 50). – Szántófield a határ északi részén a Kis-fogás és az Úrbéres-erdő között. Korábban dinnyét termesztettek a területen.

Dombos-rét 1864: *Dombos rét* (MP 377), 1863–1864: *Dombos rét* (MKFT.). – Egykori rét a határ északnyugati részén.

Domb utca 2020: *Domb utca*, 2001: *Domb ucca* (SzMH. 2: 48). – A Bál sikátorból nyíló, a Fő utcával párhuzamosan futó utca. A helybeliek elmondása szerint magasabban fekvő terület, amit korábban lőtérként használtak.

Dögtér 2020: *Dögtér ~ Állattemető*, 2001: *Állattemető* (SzMH. 2: 49). – Szántófield a Nagy-legelő déli részének szomszédságában. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat.

Drukkel árka 2020: *Drukkel árka*. – Mikola és Túrterebes határán futó kanális. Keleti partján fekszik a Túrterebes határába eső Drukkelé nevű szántófield.

Éger 2020: *Éger ~ Vármegye árka*, 2001: *Égèr* (SzMH. 2: 50), 1941: *N.Éger* (MKF.), 1884: *Vármegye árka ~ Nagy éger* (HKFT.), 1864: *Eger* (Pesty 331), 1863–1864: *Nagy éger* (MKFT.), 1219: *Nogegre* (Németh 189). – A település déli részén futó patak. A katonai térképeken a határ nyugati részén *Nagy-éger*, a belterület közelében *Vármegye árka* néven szerepel.

Éger-hát 2020: *Éger-hát*. – Szántófield a falu határának délkeleti részén az Éger közelében. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Égett-éger 2020: *Égett-éger*, 1935: *Égettégër* (SzamSz. 1: 189). – A határ északi részén a Kovácséhoz tartozó erdő, mely a helybeliek elmondása szerint korábban leégett.

Égres 2020: *Égres*, 2001: *Ágres ~ Égres* (SzMH. 2: 49–50). – A határ déli részén, a Szatmári sikátor mentén fekvő kisebb égererdő.

Egri-forduló 1864: *Egri forduló* (Pesty 330). – Az Egri közelében fekvő dűlők összefoglaló megnevezése volt.

Egri út lásd **Akác utca**

Egyházé 1. lásd **Református egyházé**

Egyházé 2. lásd **Papé**

Első-forduló 2020: *Első forduló*, 2001: *Èlső-fòrduló* (SzMH. 2: 50). – A falu határának északi részén a Süveg újtától keletre elterülő szántófield. A helybeliek elmondása szerint a fordulókat korábban nem a falu földbirtokosainak tulajdonában voltak, hanem háromholdanként kiosztották azokat a kisebb gazdáknak. A név előtagja a *Második*-,

Harmadik-, és Negyedik-forduló nevek előtagjával áll összefüggésben. A név utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Első híd lásd **Első Kis híd**

Első Kis híd 2020: *Első Kis hid ~ Kis hid*, 2001: *Èlső-híd* (SzMH. 2:50). – Kanálison átívelő híd a Csorda úton. Az *első* előtag a *Második Kis híd* név előtagjával áll összefüggésben.

Enyedi-birtok 2020: *Enyedi-birtok*. – Szántóföld a határ délnyugati részén a Müllernée szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kapta.

Erdő lásd **Sár-erdő**

Erdő alja 1. 2020: *Erdő alja*, 2001: *Èrdő àjja* (SzMH. 2: 50). – Határrész a Sár-erdő mellett. A helybeliek többnyire a Kerekes-tanyát, az Ungvári-tanyát és a Gát alját sorolják ide.

Erdő alja 2. lásd **Sűrű alja**

Fekete-patak 2020: *Fekete-patak*. | *Nem vót fekete a viz benne, mer kétódalt vót nekünk föld rajta*. – A vízszabályozások előtt a belvíz elvezetésére szolgáló, a határt kelet-nyugati irányban átszelő lapos volt. Az Által-berek-lapos és az Ivódi-lapos közötti területen feküdt. A névadás motivációját a helybeliek nem ismerték.

Felső-erdő 1864: *felső erdő ~ közös erdő*. | *Terebes felol való felső közös erdő 1726 hold, mely már igen meg rítcult - menyiben a' község sok tűz vészt szenvedett 1860 több mint 15 ház és hozzá tartozó gazdasági épületek 1862 pld. a' községnek több fele részénél egy óra alatti tűz martaléka lett - így építkezéshez sokat fel használtak*. (Pesty 331). – Egykori erdő a határ keleti részén a szomszédos település, Túrterebe közelében. A *Felső-erdő* név az *Alsó-erdő* névvel, míg a *Közös-erdő* névváltozat a *Kuriális-erdő* névvel áll összefüggésben.

Felsővég 2020: *Felsővég*, 2001: *Fèlső vég* (SzMH. 2: 48), 1935: *Fèlsőüvég* (SzamSz. 1: 279). – A Bál síkától a vasútig terjedő falurész. A név az *Alsóvég* névvel áll korrelációban.

Felsővégesi-legelő lásd **Nagy-legelő**

Fertős-erdő lásd **Kovácsé 1.**

Filep-ház 2020: *Filep-ház*. – Lakóház a Túr partján. Nevét tulajdonosáról kapta.

Filep útja lásd **Csorda út**

Forgács-féle-kert lásd **Forgács-kert**

Forgács-kert 2020: *Forgács-kert ~ Forgács-féle-kert*, 2001: *Fòrgácskèrt* (SzMH. 2: 48). – A Felsővégen a Római templomot környező terület. Nevét *Forgács* nevű tulajdonosáról kapta.

Forrás-domb 1864: *Forrás domb. | ez a' benne létezett forrásról vette nevezetét - de a' mely már be folyt és ki apadt. Csak helye látszik* (Pesty 330). – Egykori dűlő a határ délnyugati részén a Homoki-fordulóban.

Futballtér 2020: *Fotbaltér*, 2001: *Fotbàltér* (SzMH. 2: 48). – A Szatmári sikátor mentén fekvő futballpálya.

Fő utca 2020: *Fő utca*, 2001: *Fő ucca* (SzMH. 2: 48). – A falu fő utcája.

Fridman-domb 2020: *Fridman-domb ~ Fridman dombja ~ Fridmané*, 2001: *Fridman-domb* (SzMH. 2: 50). – Szántófield a falu határának délnyugati részén. Egykori tulajdonosáról kapta a nevét.

Fridmané 1. lásd **Fridman-domb**

Fridmané 2. 2020: *Fridmané ~ Fridman Sándoré*. – Szántófield a falu határának északi részén. A Lázár Manciótól a Túrig tartó terület. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Fridman Sándoré lásd **Fridmané 2.**

Fridman-tanya 2020: *Fridman-tanya*. – Egykori tanya a Fridmané 2. területén.

Galgóczi lásd **Galgóczié 2.**

Galgóczi-birtok lásd **Galgóczié 2.**

Galgóczié 1. 2020: *Gargócié*. – Szántófield a falu határának északnyugati részén az Urbéres-erdő és a Makkos között. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Galgóczié 2. 2020: *Gargócié ~ Gargóci Pistáé ~ Gargóci-birtok*, 2001: *Gàlgóci* (SzMH. 2: 50). – Szántófield a határ nyugati részén az Igényelt mellett. Egyes adatközlők szerint a Bál sikátor nyugati oldalán fekvő terület egy része Galgóczi, másik, Túrhoz közelebb fekvő része pedig Müller tulajdonában volt.

Galgóczi Pistáé lásd **Galgóczié 2.**

Gál laposa 1935: *Gál lapossa* (SzamSz. 1: 320). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára tulajdonosára utal.

Gát alja 2020: *Gát alja ~ Gát eleje ~ Gát előtt.* | *Két nagy hajlás, nagy lapos vót itt, és biztos azon vót gát, a laposon keresztül, hogy át tudjanak járni. Ezér kellett ugy nevezzék, Gát eleje.* 1935: *Gáteleji* (SzamSz. 1: 323). – Szántóföld a határ délkeleti részén. A névadás oka bizonytalan. A helybeliek elmondása szerint a területen levő egykori laposokon épített gátra utalhat a név.

Gát eleje lásd **Gát alja**

Gát előtt lásd **Gát alja**

Gát előtti forduló lásd **Homoki-forduló**

Gátórház lásd **Bodoki-ház**

Gazdák 2001: *Gazdák* (SzMH. 2: 50). – A forrás szerint legelő a határ északnyugati részén. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Gazdák erdeje 2020: *Gazdák erdeje.* – Erdő a falu északi határában a Kovácsé és a Kádár Bálint erdeje között. A helybeliek elmondása szerint az erdő vasúthoz közelebb eső része Kovács nevű földbirtokos tulajdona volt, míg az erdő keleti része a kisebb gazdáké.

Gebei-sziget 1864: *Gebei Sziget* (Pesty 331). – Egykori dűlő a határ nyugati részén a Homoki-fordulóban. A névadás oka ismeretlen.

Gecseié 2020: *Gecseié.* – Szántóföld a határ keleti részén a Dögtér szomszédságában. Nevét tulajdonosáról kapta.

Görög templom 2020: *Görög templom*, 2001: *Görök-katolikus templom* (SzMH. 2: 48). – Görögkatolikus templom a Fő utcán a Szatmári sikátor közelében.

Görögkatolikus templom lásd **Görög templom**

Gulyalegelő 2020: *Gulyalegelő.* – Legelő a határ északi részén a Túr közelében. Korábban itt legelt a falu gulyája.

Halastó 2020: *Halastó.* | *A kökönyösdiék meg a csedrekiek sokat vettek meg innen a mikolai határbul, az urak főggyibül. A mikolai embereknek nem vót rá péndzüik. Kökönyösdrül sokan jártak Amerikába, Kanodába, onnen küdték az emberek hazafelel a pénzt, és vették meg itt erül a földet, a mikolai határbul. Osztt halastót csináltak belőle.* – Mesterséges tó a határ északnyugati részén. Korábban kökényesdiék és csedregiek tulajdona volt a terület.

Halvány-éger 1935: *Hālvány-égre* (SzamSz. 1: 356). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a *halvány* 'kihalt folyómeder, holtág'

jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik. Utótagja pedig az *éger* 'égererdő, égerfás hely' földrajzi köznévből (FKnT.).

Harangláb 2020: *Harangláb*. – Egykori harangláb a Bál sikátorral szemközt.

Harmadik-forduló 2020: *Harmadik-forduló*, 2001: *Harmadik forduló* (SzMH. 2: 50). – A falu határának északi részén a Süveg útjától keletre elterülő szántóföld. A név előtagja az *Első*-, *Második*-, és *Negyedik-forduló* nevek előtagjával áll összefüggésben. A név utótagja a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.).

Hegedűs-domb 1864: *Hegedűs domb* (Pesty 330). – Egykori dűlő az Egri-fordulóban. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Hegedűs úr háza 2020: *Hegedűs ur háza*. – Épület a Fő utca és a Szatmári sikátor találkozásánál. A név egykori tulajdonosára utal.

Hernyós-dűlő 1864: *Hernyós dűlő* (Pesty 330). – Egykori dűlő az Egri-fordulóban.

Homoki-forduló 1864: *Homoki forduló ~ Gát előtti forduló* (Pesty 330). – A Sándorhomok közelében fekvő dűlők összefoglaló megnevezése. A *Gát előtti forduló* névváltozat esetében a névadás oka ismeretlen.

Homokos-domb 2020: *Homokos-domb*. | *Az is Fridman Sándoré vót, a zsidóé*. – Szántóföld a határ déli részén a Szatmári sikátor és a vasút között. A *homokos* előtag a terület anyagára utal.

Homokos-gödör 2020: *Homokos-gödör*, 2001: *Homokos gödör* (SzMH. 2: 48). – Gödör a Fridman-domb területén. Korábban homokot termeltek ki belőle.

Hosszú-liget lásd **Liget**

Hosszú-rét 1941: *Hossz rét* (MKF.), 1884: *Hosszú rét* (HKFT.). – Egykori szántóföld a határ délkeleti részén az Éger és a Sár-erdő közötti területen.

Igényelt 2020: *Igényelt*, 2001: *Igényelt* (SzMH. 2: 51). – Szántóföld a falu határának északi részén a Bányalegelőtől északra. A helybeliek elmondása szerint az Osztrovickié része, melyhez tulajdonosai földosztás révén jutottak hozzá.

Ignác-tanya 2001: *Ignác-tanya* (SzMH. 2: 51). – Egykori tanya a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára tulajdonosáról kapta a nevét.

Ivódi-lapos 2020: *Ivódi-lapos*. – A vízszabályozások előtt a belvíz elvezetésére szolgáló lapos volt a Fekete-pataktól északra. Az előtagra vonatkozóan nincsenek biztos

ismereteink. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT).

Juger 2020: *Juger ~ Virág utca*, 2001: *Jugèr ~ Jugèr ucca ~ Virág ucca* (SzMH. 2: 48, 49). – A Fő utcáról északi irányba nyíló utca a Felsővégen. Az itt lakók földosztás révén jutottak telekhez. A *Juger* név a területmértéket kifejező *juger* 'hold' jelentésű tájszóval (ÚMTSz.) állhat összefüggésben.

Juger utca lásd **Juger**

Juhlegelő 2020: *Júlegelő*, 2001: *Júlegelő* (SzMH. 2: 50). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Fridmané 2. szomszédságában. Korábban juhlegelő volt.

Juhos-szer 1864: *Juhos szer* (Pesty 330). – Egykori dűlő a Berki-fordulóban. Talán a mai Báránylegelővel azonos területet jelölt. A név utótagja a *szer* 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kádár lásd **Kádáré**

Kádár Bálint erdeje 2020: *Kádár Bálint erdeje*. – Erdő a határ északi részén a Gazdák erdejétől keletre. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Kádáré 2020: *Kádáré*, 2001: *Kádár* (SzMH. 2: 51). – Szántóföld a falu határának északi részén a Túr közelében. Nevét tulajdonosáról kapta.

Kállai Bénéé lásd **Müllerné**

Kankellő 1935: *Kankellőü* (SzamSz. 1: 448). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Kántor-dűlő 1864: *Kántor üllő (!)* (Pesty 330). – Egykori dűlő a Berki-fordulóban. Bizonyára a kántor javadalma volt.

Katolikus temető 2020: *Katólikus temető*, 2001: *Katolikus-temető* (SzMH. 2: 48). – Az Alsóvégen a Református temető szomszédságában fekszik.

Kerek-erdő 2020: *Kerek-erdő*, 2001: *Kerekèrdő* (SzMH. 2: 51). – Kisebb erdő a Túr partján a hullámtérben.

Kerekes lásd **Kerekes-tanya**

Kerekes-tanya 2020: *Kerekes tanya*, 2001: *Kerekes* (SzMH. 2: 51). – Tanya a falu határának déli részén a Homokos-domb közelében. Nevét tulajdonosáról, Kerekes Gézáról kapta.

Kereszt 2001: *Kereszt* (SzMH. 2: 51). – A forrás szerint kereszt a külterületen. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kis híd lásd **Első Kis híd**

Kis-legelő 2020: *Kis-legelő ~ Alsóvégesi-legelő*, 2001: *Kislegelő* (SzMH. 2: 51). – Legelő az Alsóvégen a Makkos közelében. Korábban ide járt a falu egyik csordája. A *Kis-legelő* név a *Nagy-legelő* névvel, az *Alsóvégesi-legelő* névváltozat pedig a *Felsővégesi-legelő* névvel áll összefüggésben.

Kis-erdő 2020: *Kis-erdő*, 2001: *Kisèrdő* (SzMH. 2: 48). – A Futballtér mellett fekvő kisebb erdő.

Kis-fogás 2020: *Kis-fogás*, 2001: *Kisfogás* (SzMH. 2: 51). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Negyedik-forduló és a Dinnyés-kert között. A név utótagja a *fogás* 'erdő kiirtott része, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kis kollektíva lásd **Stark-féle-porta**

Kis-tag 1935: *Kistag* (SzamSz. 1: 516). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kis-telek 1935: *Kistelek* (SzamSz. 1: 516). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kis-telek-domb 1935: *Kistelekdomb* (SzamSz. 1: 516). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára a Kis-telek része lehetett. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kovácsé 1. 2020: *Kovácsé. | A sándorhomoki Kovács méltóságos uré vót. Kovács Miklós nagy úr vót. 1884: Fertős-erdő* (HKFT.), 1863–1864: *Mikolai Erdő* (MKFT.). – Erdő a falu határának északi részén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A katonai felmérések idején a falu északi határának nagy részét erdő borította (EKFT., MKFT.), ebből mára egyetlen összefüggő erdőség maradt, mely *Kovácsé, Gazdák erdeje, Kádár Bálint erdeje* és *Égett-erdő* nevű részekből áll.

Kovácsé 2. 2020: *Kovácsé*, 2001: *Kovácsé* (SzMH. 2: 51). – Szántóföld a határ északi részén a Kovácsé 1. közelében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Kölcsey-birtok 2020: *Kölcsey-birtok*, 1941: *Kölcsey-ta* (MKF.). – Szántóföld a határ nyugati részén. A katonai térkép a jelenlegi Újmikola területén ábrázolja (MKF.).

Kölcsey-tanya lásd **Kölcsey-birtok**

Kőrös-ág 2020: *Kőrös-ág*, 1935: *Kőüröság* (SzamSz. 1: 551). – Kőrisfákkal benőtt lapályos hely. Pontos helyét az adatközlők nem ismerték. A név utótagja az *ág* 'folyóvízből kiszakadó és abba visszatérő elágazás' vagy 'kisebb csatorna' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Kubik-gödör 2020: *Kubik-gödör*, 2001: *Kubik-gödör* (SzMH. 2: 48). – A vasútállomás közelében fekvő gödör. Az itt vetett téglából épült a vasútállomás.

Kuriális-erdő lásd **Alsó-erdő**

Kút 2001: *Kút* (SzMH. 2: 51). – A forrás szerint kút a határ északkeleti részén.

Kutas-domb 1941: *Kutas-domb* (MKF.), 1935: *Kutazsdomb* (SzamSz. 1: 566), 1884: *Kutas domb* (HKFT.), 1863–1864: *Kútás domb* (MKFT.). – Egykori szántóföld a mikolai határ délnyugati részén.

Kutas-dűlő 1864: *Kutas dűlő* (Pesty 330). – Egykori dűlő a Berki-fordulóban.

Kút-szeg 1864: *Kutszeg* (Pesty 331). – Egykori dűlő a Homoki-fordulóban. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.), valószínű tehát, hogy az itt folyó Éger patak mentén húzódott.

Lantosé 2020: *Lantosé*, 2001: *Lantosé* (SzMH. 2: 51). – Szántóföld a határ délkeleti részén. Az Akác utcától a Vármegye árkáig húzódik. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Lapos-éger 1935: *Lapos-égēr* (SzamSz. 2:10). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja az *éger* 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.).

Lázár Manci tanyája 2020: *Lázár Manci tanyája*. – Egykori tanya a Lázár Manciéban. Már lebontották.

Lázár Mancié 2020: *Lázár Mancié*. – Szántóföld a falu határának északi részén. Nevét tulajdonosáról kapta.

Láz-domb 1864: *Láz domb* (Pesty 330). – Egykori dűlő a Berki-fordulóban. A név előtagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi könévvel (FKnT.) áll kapcsolatban.

Lazsna 2020: *Lazsna*, 1935: *Lazsna* (SzamSz. 2: 13). – Szántóföld a Mándi útja nyugati oldalán. A név a *lazsna* 'dudvával, burjánnal benőtt hely, bikres-bokros hely' jelentésű tájszóból (SzamSz.) származik.

Liget 2020: *Liget* ~ *Hosszu-liget*, 2001: *Liget* (SzMH. 2: 51), 1935: *Hosszuliget* (SzamSz. 1: 395), 1884: *Liget* (HKFT.), 1864: *Liget* (Pesty 330). – Szántóföld a falu

határának keleti részén. A Vájszé része. A második katonai felmérés idején még erdős terület volt (MKFT.).

Lőrinc 2020: *Lőrinc*. – A Felsővégesi legelő része. A helybeliek nem emlékeznek, hogy pontosan kire utalhat a név. Talán a *Lőrinc bokra* névvel áll kapcsolatban.

Lőrinc bokra 1864: *Lörincz bokra* (Pesty 330). – Egykori dűlő az Egri fordulóban. A névadás motivációja ismeretlen. Talán a ma is használatos *Lőrinc* helynévvel áll kapcsolatban.

Makkos 2020: *Makkos*. – Szántóföld a határ északnyugati részén a Galgócié 1. mellett. Korábban tölgyfák álltak a területen.

Malom-kert 1941: *Malomkert* (MKF.), 1884: *Malom kert* (HKFT.). – Egykori rét a határ északkeleti részén a Túr mentén. A katonai térképek szerint a Halmi határához tartozó Halmi-malom közelében feküdt.

Malom sikátor lásd **Malom utca**

Malom utca 2020: *Malom utca ~ Malom sikátor*, 2001: *Malom ucca* (SzMH. 2: 48). – A Fő utcáról északi irányba nyíló utca a Felsővégen. Nevét az egykor itt álló malomról kapta.

Mándi útja 2020: *Mándi útja ~ Tanya ut*, 2001: *Tanya út* (SzMH. 2: 53). – A Fő utcáról nyíló, északkeleti irányba futó földút, mely a Legelőhöz, illetve a *Mándi* nevű egykori földesúr tanyájához vezetett.

Második-forduló 2020: *Második-forduló*, 2001: *Második-förduló* (SzMH. 2: 51). – A falu határának északi részén a Süveg útjától keletre elterülő szántóföld. A név előtagja az *Első*-, *Harmadik*-, és *Negyedik-forduló* nevek előtagjával áll összefüggésben. Az utótag a *forduló* ‘határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Második Kis híd 2020: *Második Kis híd*, 2001: *Második-híd* (SzMH. 2: 51). – Kanálison átívelő híd a Csorda úton. A *második* előtag az *Első Kis híd* név előtagjával áll összefüggésben.

Második híd lásd **Második Kis híd**

Mészáros szállása 1864: *Mészáros szállása* (MP 377). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Mikolai-fürdő 1941: *Mikolai fürdő* (MKF.), 1884: *Mikolai fürdő* (HKFT.), 1863–1864: *Mikolai fürdő* (MKFT.). – Egykori forrás a Sűrű alján, melynek vizét gyógyfürdőként használták.

Mikolai malom 1884: *Mikolai malom* (HKFT.), 1863–1864: *Mikolai malom* (MKFT.), 1784: *Mikolajer M.* (EKFT.). – Egykori vízimalom a Túron.

Mülleré 2020: *Mülleré*, 2001: *Mülleré* (SzMH. 2: 52). – Szántófield a határ északi részén. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Müllerné 2020: *Müllerné ~ Kállai Béné.* – Szántófield a határ délnyugati részén az Újmikolába vezető út mentén. Tulajdonosai nevét őrzi. A helybeliek elmondása szerint korábban nagyobb területet jelölt, de egy részére ráépült a szomszédos Újmikola.

Nádas lásd **Piskáros 1.**

Nádas árka lásd **Piskáros 1.**

Nagy bolt 2020: *Nagy bolt.* – Épület a Fő utcán. Élelmiszerbolt működik benne.

Nagy-éger lásd **Éger**

Nagy-lapos 2020: *Nagy-lapos.* – A vízszabályozások előtt a belvíz elvezetésére szolgáló, a határt kelet-nyugati irányba átszelő lapos volt. A *Szilvás-lapos* és az *Átal-berek-lapos* közti területen feküdt. A *nagy* előtag arra utal, hogy a laposok közül ez volt a legmélyebb. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT).

Nagy-legelő 2020: *Nagy-legelő ~ Felsővégesi-legelő ~ Csorda-legelő*, 2001: *Felsővégesi-legelő ~ Nagylegelő* (SzMH. 2: 50, 52). – Legelő a vasút és a Csorda út között. A kommunizmus idején az állami gazdaság tehenei legeltek itt. A *Nagy-legelő* név a *Kis-legelő* névvel, a *Felsővégesi-legelő* névváltozat pedig az *Alsóvégesi-legelő* névvel áll összefüggésben.

Nagy Pál nyárasa 1864: *Nagy Pál nyárosa* (Pesty 330). – Egykori dűlő a Berki-fordulóban. A név előtagja bizonyára tulajdonosára utal.

Negyedik-forduló 2020: *Negyedik-forduló*, 2001: *Negyedik-förduló* (SzMH. 2:52). – A falu határának északi részén a Süveg útjától keletre elterülő szántófield. A név előtagja az *Első-*, *Második-* és *Harmadik-forduló* nevek előtagjával áll összefüggésben. Az utótag a *forduló* 'határrész, amely az ugarrendszer szerint három csoportra volt osztva: őszi, tavaszi és ugarfordulóra' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Nemesi-erdő lásd **Alsó-erdő**

Oláh Gáboré 2020: *Oláh Gáboré*, 2001: *Ázé ~ Oláh Gáboré* (SzMH. 2: 49, 52). – Szántóföld a határ északi részén a Kovácsé 2. és a Gulyalegelő között. Nevét tulajdonosáról kapta. Az *Ázé* névváltozat esetében a névadás oka ismeretlen.

Olajozó 2001: *Olajozó* (SzMH. 2:52). – A forrás szerint olajmalom a Szatmári sikátor mentén. A 2020-as gyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Ómikola 2020: *Ómikola ~ Régimikola*. – A falu nyugati, korábban épült része. A név az *Újváros* nevű településrészszel áll összefüggésben.

Ördögös 1941: *Ördögös* (MKF.), 1935: *Ördögös* (SzamSz. 2: 199), 1884: *Ördögös* (HKFT.). – A katonai térképek a Sár-erdő nyugati részén az erdőbe benyúló mocsaras területként ábrázolják. A név a 'megbabonázott, elvarázsolt' jelentésű *ördögös* tájszóval (ÚMTSz.) áll kapcsolatban. A szatmári térségben több településen is előfordul mocsaras erdei terület neveként. Feltehetően a korhadó fadarabok által kibocsátott fények miatt tulajdoníthattak természetfeletti tulajdonságokat a helynek.

Ortodox temető 2020: *Ortodoks temető*, 2001: *Òrtodoks-temető* (SzMH. 2: 48). – Az *Újváros* területén fekvő ortodox temető.

Ortodox templom 2020: *Ortodoks templom*, 2001: *Òrtodoks-templom* (SzMH. 2: 48). – Ortodox templom a Felsővégen a Malom utcával szemközt.

Ősz-éger 1864: *ősz éger* (Pesty 330). – Egykori dűlő az Egri-fordulóban. A névadás motivációja ismeretlen. Az utótag az *éger* 'égererdő, égerfás hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Oszterták 2020: *Oszterták*, 2001: *Osztèrták* (SzMH. 2:52). – Szántóföld a Nagy-legelőtől északra a Malom út mentén. Az helybeliek elmondása szerint a név tulajdonosa családnevére utal.

Osztrovicki-birtok lásd **Osztrovickié**

Osztrovickié 2020: *Osztrovickié ~ Osztrovicki-birtok*. – Szántóföld a falu határának északnyugati részén. Nevét tulajdonosáról kapta.

Pálinkafőző 2020: *Pájinkafőző*. – Épület a Bál sikátor végén. Pálinkafőző működik benne.

Papé 2020: *Papé ~ Egyházé*. – Szántóföld a belterület közelében az Első-fordulótól délre. Korábban a református egyház tulajdona volt.

Párkás-lapos 1935: *Párkáslaposs* (SzamSz. 2: 219). – Egykori lapos a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névvadás oka ismeretlen.

Patak köze 1941: *Patak köze* (MKF.), 1884: *Patak köze* (HKFT.). – Egykori legelő a határ északnyugati részén a Túr mentén.

Parlag 2001: *Pàrlag* (SzMH. 2: 52). – A forrás szerint parlag a határ északi részén. A 2021-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Pika-porta 2020: *Pika-porta*. – Pika Miklós földesúr egykori háza a református templom mellett.

Piskáros 1. 2020: *Piskáros ~ Piskáros-árok ~ Nádas árka*. | *A Piskáros árok jön a Túrtul, szegi a mikolai határt, a terebesi határt, az egri határt és itt szakad bele a vasutnál a Vármegye árkába*. 1941: *Nádas* (MKF.), 1935: *Nádas* (SzamSz. 2:145). 1935: *Piskáros* (SzamSz. 2: 236), 1884: *Nádas, Piskáros* (HKFT.), 1864: *Piskáros* (Pesty 331). – A Sárerdőtől északra folyó kisebb patak. A név a *piskáros* ’halas’ földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll összefüggésben. A *Nádas* név a terület növényzetére utal.

Piskáros 2. 1864: *Piskáros* (Pesty 330), 1216: *Pischarus* (Németh 189). – Egykori dűlő az Egri-fordulóban a Piskáros 1. közelében.

Piskáros-híd 2020: *Piskáros-híd*. – A Piskároson átívelő híd a Szatmári sikátor mentén.

Piskáros-árok lásd **Piskáros**

Pompier-kaszáló 2020: *Pompier-kaszáló*. – Kaszáló a határ északi részén, a Kovácsé 1. és a töltés között. Korábban a falu önkéntes tűzoltói kapták fizetségül. A *pompier* előtag a román *pompier* ’tűzoltó’ szó átvétele.

Ravasz-domb 1864: *Ravasz domb* (Pesty 331). – Egykori dűlő a Homoki-fordulóban. A név előtagja bizonyára a területen élő rókákra utal.

Pusztaréti 1864: *Pusztaréti* (MP 377), 1863–1864: *Pusztaréti* (MKFT.). – A határ keleti részén a Dombos-réten belüli kisebb legelő volt.

Református egyházé 2020: *Református egyházé ~ Egyházé*, 2001: *Etyházé* (SzMH. 2: 50). – Szántóföld a falu határának északi részén a Lázár Mancié és a Felsővégesi-legelő között. A református egyház tulajdona volt.

Református iskola lásd **Régi iskola**

Református temető 2020: *Református temető*, 2001: *Refòrmátus-temető* (SzMH. 2: 49). – Temető az Alsóvégen a Katolikus temető szomszédságában.

Református templom 2020: *Református templom*, 2001: *Refòrmátus-templom* (SzMH. 2: 49). – Református templom a Fő utcán a Pika-porta mellett.

Régi iskola 2020: *Régi iskola ~ Református iskola*. – Épület a Református templommal szemben. Korábban zsidó templom állt a helyén.

Rét alja 1884: *Rét alja* (HKFT.). – Egykori szántóföld a határ északkeleti részén a vasúttól keletre.

Régimikola lásd **Ómikola**

Római templom 2020: *Római templom*, 2001: *Rómaji-katolikus-templom* (SzMH. 2: 49). – Római katolikus templom a Fő utcán a Szatmári sikátorral szemközt.

Római katolikus templom lásd **Római templom**

Rostás 1864: *Rostás* (Pesty 330). – Egykori dűlő az Egri-fordulóban. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás oka ismeretlen.

Róté 2020: *Róté*, 2001: *Róté* (SzMH. 2: 52). – Szántóföld a falu határának északi részén a Csorda-szeg közelében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Sámuelé 2020: *Sámuelé*. – Szántóföld a határ keleti részén a Gecseié és a Vájszé között. Északon a Lázár Mancié, délen a falu belterülete határolja. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Sár-erdő 2020: *Sár-erdő ~ Erdő ~ Szatmári-Nagy-erdő*, 1941: *Sárerdő* (MKF.), 1884: *Németi erdő* (HKFT.), 1863–1864: *Sár Erdő* (MKFT.). – Erdő a falu határának déli részén. A *Sár-erdő* név az erdőt átszelő Sár patakra utal. A *Szatmári-Nagy-erdő* és a *Németi-erdő* névváltozatok Szatmárnémeti közelségére utalnak. Jelenleg közigazgatásilag Szatmárnémetihez tartozik.

Síró-domb 1864: *Síró domb*. | *a' nép monda szerint onnan vette elnevezését, hogy a' tatár futás el oszlásakor a' nép ere helyre ment öröm könyet sirni* (Pesty 330). – Egykori dűlő az Egri-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük.

Stark-féle-porta 2020: *Stark-féle porta ~ Kis kolektiva*. – Stark Lajos egykori portája a Fő utcán a vasút közelében. Később az állami gazdaság, az úgynevezett kollektíva épülete volt.

Sűrű 2001: *Sűrű* (SzMH. 2:52). – A forrás bokros terület nevéként említi, de pontos helyét nem közli. Bizonyára a *Sűrű alja* névvel áll kapcsolatban.

Sűrű alja 2020: *Sűrű alja ~ Erdő alja*, 2001: *Érdő àjja* (SzMH. 2: 48). – A Sár-erdő északi vége mentén futó, Sándorhomokra vezető út.

Süveg-tanya 2020: *Süveg tanya*. – Tanya és az azt környező szántóföld az Úrbéres erdőtől északra a vasút mellett. A név előtagja tulajdonosa családnevére utal.

Süveg útja 2020: *Süveg utja*. – A Bál sikátor folytatása a külterületen, mely Süveg Miklós tanyájára vezet.

Szabadság utca 2001: *Szabacsság ucca* (SzMH. 2: 49). – A forrás szerint a belterület nyugati végén a Domb utcát a Fő utcával összekötő kisebb utca. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői a Domb utca részének tekintik ezt az útszakaszt.

Szabó-birtok lásd **Szabóé**

Szabóé 2020: *Szabóé ~ Szabó-birtok*, 2001: *Szabó-féle-föld* (SzMH. 2: 52). – Szántóföld a határ déli részén a Szatmári sikátor és a Fridman dombja között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Szabó-féle-föld lásd **Szabóé**

Szatmári sikátor 2020: *Szatmári sikátor*, 2001: *Szatmári út* (SzMH. 2: 49). – A Fő utcáról déli irányba nyíló, Szatmárnémetibe vezető út.

Szatmári út lásd **Szatmári sikátor**

Szatmári-hodály 2020: *Szatmári-hodály*. – Szántóföld a határ nyugati részén a Drukkel árka közelében. Korábban *Szatmári* nevű személy hodálya állt a területen.

Szatmári-Nagy-erdő lásd **Sár-erdő**

Széles-ág 1864: *Szeles ág* (Pesty 330). – Egykori dűlő az Egri-fordulóban. Pontos helyét nem ismerjük. A név elsődlegesen víznévként lehetett jelen a névrendszerben, amit az utótagként megjelenő *ág* 'folyóvízből kiszakadó és abba visszatérő elágazás' vagy 'kisebb csatorna' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.) jelez. Később metonimikus névalkotás eredményeképpen válhatott határnévvé.

Széles-berek tájéka 1935: *Szélezberegtájéka* (SzamSz. 2: 334). – Egykori határrész. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *berek* 'vizenyős rét vagy legelő' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Szilvás-lapos 2020: *Szilvás-lapos. | Az első lapos ahogy megyünk kifele a Turnak, vót a Szilvás-lapos. Nyullottak a laposok az egri határtul a berki határig. Keresztülment a határon. Régen azon folyt el a víz, azér nevezték úgy. Ott lejjebb vót a föld, ott gyült össze a*

viz. *Árkok nem vótak.* – A vízszabályozások előtt a belvíz elvezetésére szolgáló, a határt kelet-nyugati irányba átszelő lapos volt. A *szilvás* előtag bizonyára a terület növényzetére utal. Az utótag a *lapos* 'környezeténél alacsonyabban fekvő, többnyire vizenyős, legelőnek vagy kaszálónak alkalmas, sík terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT).

Tanya lásd **Cigánytanya**

Tanya út lásd **Mándi útja**

Tatár-domb 2020: *Tatár-domb.* | *Ott ment egy nagy lapos, és ástak az egri határtul a berki határig egy jó nagy mély árkot, és ott sok kardot leltek, sarkantyut, ilyen katonai, harci felszereléseket. Mikor jöttek a tatárok ott gyilkolták le a mikolai népet. Oda kimenekült, mer erdő vót régen, és ott gyilkolták le a mikolai népet. Így tartották a régi emberek.* 1935: *Tatárdomb* (SzamSz. 2: 374), 1864: *Tatár domb* (MP 377). – Szántóföld a Második-forduló közelében. A név a 18. század eleji tatárjárás emlékét őrzi.

Téglaszín 2020: *Téglaszín*, 2001: *Téglaszín* (SzMH. 2: 49). – Gödrös terület a Bál sikátor végén, ahol korábban téglát készítettek. Ma már pálinkafőző áll a helyén.

Tincu-ház 2020: *Tinku-ház.* – Egykori épület a határ keleti részén a Csorda út közelében. Nevét tulajdonosáról kapta.

Tök-föld 2020: *Tök-föd.* | *Ott dinnyét termeltek meg sütőtököt.* – Szántóföld a határ nyugati részén a Mándi út mentén. Korábban dinnyét és tököt termesztettek a területen.

Túr 2020: *Tur*, 1941: *Túr* (MKF.), 1864: *Tur* (Pesty 331), 1219: *Túr* (Németh 189). – A Tisza bal oldali mellékfolyója, mely Mikolát északi irányból határolja. A név szláv eredetű, az összláv *turъ* 'őstulok' jelentésű főnévből alakult (FNESz.).

Túr utca lásd **Csorda út**

Újberek 2020 *Ujberek*, 2001: *Újberek* (SzMH. 2: 53). – Újabban létesült falu a település határában.

Új iskola 2020: *Új iskola ~ Állami iskola.* – Épület a Fő utcán a Református templom mellett. Iskola működik benne.

Újmikola 2020: *Ujmikola*, 2001: *Újmikola* (SzMH. 2: 53). – Újabban létesült falu a település határában.

Újváros 2020: *Újváros*, 2001: *Újváros ucca* (SzMH. 2: 49). – A falu újabban települt, románok által lakott keleti része.

Újváros utca lásd **Újváros**

Ungvári-tanya 2020: *Ungvári-tanya*, 2001: *Ungvárijé* (SzMH. 2: 53). – Tanya a falu határának déli részén a Homokos-domb közelében. Nevét tulajdonosáról kapta.

Ungvárié lásd **Ungvári-tanya**

Úrbéres-erdő 2020: *Úrbéres-erdő*, 2001: *Úrbéres-èrdő* (SzMH. 2: 53). – Szántóföld a falu határának északi részén a Dinnyés-kerttől északra. Korábban erdő volt. Bizonyára úrbéresek 'jobbágyok' (SzamSz.) birtokában volt. Talán a Pesty által említett Közös-erdővel azonos területet jelöl.

Vadkörtefa 2020: *Vadkörtefa*. – A Legelő mellett a Csorda út mentén álló vadkörtefa.

Vájsz Móricé lásd **Vájszé**

Vájszé 2020: *Vájszé ~ Vájsz Móricé. | Az Egribe lakott. Az öreg zsidót nem ismertem, a fiát ismertem, mer apám is vett a kisebbik fiótul, Vájsz Józsitul*. 2001: *Vájszé* (SzMH. 2: 53). – Szántóföld a határ keleti részén a Sámuelé mellett. Nevét egykori zsidó tulajdonosáról kapta.

Váradi út lásd **Dinnyés út**

Váradié 2020: *Váradié*, 2001: *Váradijé* (SzMH. 2: 53). – Szántóföld a határ nyugati részén a Süveg útja mentén. Nevét tulajdonosáról kapta.

Varga sűrűje 1935: *Vārgasürüje* (SzamSz. 2: 441). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *sűrű* 'mocsári erdő' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Varjú-nyomás 1864: *Varju nyomás* (Pesty 330). – Egykori dűlő a Berki-fordulóban. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink. Utótagja a *nyomás* 'legelő' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Vármegye árka lásd **Éger**

Vármegye árka híd 2020: *Vármegye árka hid*. – A Vármegye árkán átívelő híd a Szatmári sikátor mentén.

Vásáros-domb 1935: *Vásározsomb* (SzamSz. 2: 443). – Egykori határnév. Bizonyára vásártartásra szolgáló dombos hely volt a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Vasúti híd 2001: *Vasúti-híd* (SzMH. 2: 49). – Az Égeren átívelő vasúti híd.

Veres-tanya 2020: *Veres-tanya*. – Szántóföld a falu határának keleti részén. A Vájszé része. Az itt álló tanyát már lebontották.

Villanytelep 2020: *Villanytelep*, 2001: *Villanytelep* (SzMH. 2: 49). – Egykori épület a Domb utca végén. Ma már lakóházak állnak a helyén.

Virág utca lásd **Juger**

Zsidó temető 2020: *Zsidó temető*, 2001: *Zsidótemető* (SzMH. 2: 49). – Zsidók temetkezési helye volt a Református iskola kertje közelében.

Zsidó templom 2020: *Zsidó templom*. – Egykori épület a Fő utcán. Ma a Régi iskola áll a helyén.

11. Nagypeleske

Nagypeleske 2022: *Nagypeleske ~ Peleske*, 1992: *Nagypeleske*, román *Peleş* (EHSz.), 1944: *Nagypeleske* (Hnt.), 1941: *Nagypeleske* (MKF.), 1935: *Peleske* (SzamSz. 2: 225), 1913: *Nagypeleske* (Hnt.), 1884: *Nagy Peleske* (HKFT.), 1865: *Nagy Peleske* (Pesty 337), 1863–1864: *Nagy Peleske* (MKFT.), 1810: *Nagy-Peleske* (Szirmay), 1784: *Nagy Peleske* (EKFT.), 1378: *Nogpilyske*, 1332–1334: *Pilike* (Németh). – A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Nyugatról Atya, északról Ukrajna, keletről Kispeleske, délről pedig Lázári és Pusztadaróc határolja. Az elsődleges *Peleske* helynév szláv eredetű, jelentése 'kopaszság' (Németh). A *Nagypeleske* név előtagja a szomszédos település, *Kispeleske* előtagjával áll összefüggésben.

Alexa-tag 2022: *Alexa-tag*. – Szántóföld a nagypeleskei határ nyugati részén a Homokbányától keletre. *Alexa András* nevű egykori tulajdonosáról kapta a nevét.

Állomás 2022: *Állomás*, 2001: *Régi-állomás* (SzMH. 2: 96). – A Szatmárnémeti Fehérgyarmattal összekötő egykori vasútvonal mentén fekvő vasútállomás épülete volt. A Cigánytelep közelében állt, de 1945 után lebontották. A romjai sokáig megmaradtak.

Alsó-fiatalos 1865: *alsó fiatalos | fekete szántó föld, közepszerű minőségben, a határon bellől 's elnevezését onnét vette, mert valaha fiatal erdő volt 's mint ilyen kiirttatott* (Pesty 338), *Alsó Fiatalos* (MP 391). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *Felső-fiatalos* névvel áll összefüggésben. Az utótag a *fiatalos* 'fiatal fából álló erdő(rész)' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Aranka boltja 2022: *Aranka bótja*. – Épület a Fő utcán. Élelmiszerbolt működik benne. Nevét tulajdonosáról kapta.

Átjáró 2022: *Átjáró*. – A Kényszer utcát és a Kispeleskei utat összekötő kisebb gyalogút.

Atyai út 2022: *Atyai ut*, 2001: *Atyai út* (SzMH. 2: 95). – A Fő utcáról nyíló, Atyába vezető út.

Atyai utca 2001: *Atyaji ucca* (SzMH. 2: 95). – A forrás az Atyai út belterületi részének nevéként említi.

Baba boltja 2022: *Baba bótja*. – Épület a Horgoson. Élelmiszerbolt működik benne. Nevét tulajdonosáról kapta. A *Baba* becenév.

Bánya lásd **Homokbánya**

Bánya-domb 2022: *Bánya-domb ~ Bánya-főd.* – A falu határának délnyugati részén, a Homokbánya mellett fekvő dombos szántóföld.

Bánya-föld lásd **Bánya-domb**

Bár 2022: *Bár.* – Épület a Futballpálya közelében. Korábban kocsmá és élelmiszerbolt működött benne.

Beton-árok lásd **Nagy-kanális**

Bóbicka 1865: *Bóbiczka.* | *kaszálló, mely szinte e Lázári határra fekszik 's igen termékeny fekete föld, elnevezése értelmé s eredete azonban ismeretlen* (Pesty 337). – Egykori dűlő a falu határának déli részén. A név eredete ismeretlen.

Bolt lásd **Nagy bolt**

Boros-tag 2022: *Boros-tag*, 2001: *Boros-tag* (SzMH. 2: 96). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Neumann-tag és a Pál-tag között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Bubuska 1865: *Bubúska* (MP 375). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Budaházi-tag 2022: *Budaházi-tag.* – Szántóföld a határ délnyugati részén a Bánya közelében. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Bugyori 1935: *Bugyori* (SzamSz. 1: 115). – A forrás csárdanévként említi. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Cigánygödör 2022: *Cigánygödör*, 2001: *Cigánygödör* (SzMH. 2: 95). – Gödör a Cigánytelep mellett. Korábban vályogot vetettek belőle az itt élő cigányok.

Cigánytelep 2022: *Cigánytelep ~ Villonytelep*, 2001: *Villanytelep* (SzMH. 2: 96). – A Fő utca nyugati irányba futó kertjeinek végében húzódó, néhány házból álló falurész. Cigányok lakják. A *Villanytelep* névváltozat gúnyosan arra utal, hogy korábban az itt élők petróleumlámpával világítottak. Az itt álló házakba ma sincs bevezetve az áram.

Cinterem 2022: *Cinterem*, 2001: *Cinterem* (SzMH. 2: 95). – A görögkatolikus templom kertje.

Csarna-hát lásd **Csarnahó**

Csarnahó 2001: *Csarnakó* (SzMH. 2: 96), 1935: *Csārnahóu* (SzamSz. 1: 134), 1884: *Csarnahó* (HKFT.). 1865: *Csarnahát.* | *makkos erdő, a Kis Peleskei és Zajtai határokkal*

érintkezvén, elnevezése okát nem tudni. (Pesty 337), Csernahó (MP 391). – A határ északkeleti részén fekvő szántóföld. A név eredete ismeretlen.

Csatorna lásd **Nagy-kanális**

Csigér 2022: *Csigér*, 1935: *Csigér*, 1884: *Csigér* (HKFT.), 1865: *Csigér* | *száraz ér ... valaha sok csikot tartalmazott*. (Pesty 338). – Lapos szántóföld a határ délnyugati részén. Egyes adatközlők szerint Atya határához tartozik. A katonai térkép még patakként jelöli (HKFT.). KNEZSA a magyar *csiger* ‘rossz minőségű bor’ szóból származtatja a nevet (1942: 45). Ugyanakkor a *sikér* ~ *csikér* ‘nem mély, sekély’ szóval való összefüggés sem zárható ki (ÚMTSz.).

Csigér-hát 1935: *Csigérhát* (SzamSz. 1: 144). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára a Csigér partján feküdt.

Csorda út 2022: *Csorda ut ~ Kispesleski ut ~ Sikátor*, 2001: *Kispesleskeji út* (SzMH. 2: 97). – A Fő utcáról nyíló, Kispesleskére vezető út. Ezen az úton jár a falu csordája a Legelőre. Ma már csak néhány ember tart tehenet a faluban.

Deák-tábla 2022: *Deák-tábla*. – Szántóföld a határ északi részén az Erge partján. Nevét tulajdonosáról kapta.

Digesztor 2022: *Digesztor*. – A Csorda útról nyíló egykori utca. Csak néhány család lakott itt, de a kollektivizálás idején beköltöztek a faluba. A házakat lebontották. A név a román *digestor* ‘emésztő’ szóval állhat kapcsolatban, de a névadás okát a helybeliek nem ismerték.

Disznólegelő 2022: *Disznólegelő*. – A Legelő öt hektáros területe, melyet korábban disznólegelőként használtak.

Dögtér 2022: *Dögtér*. – Szántóföld a falu határának északkeleti részén az Ivó-rekettye mellett. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat.

Egyes ól 2022: *Egyes ól*. – Romos gazdasági épületek a Lázári út mentén. Korábban az állami gazdaság állatait tartották itt. Ma ugyancsak szarvasmarhákat tartanak a területen.

Erdő-tag 1884: *Erdő tag* (HKFT.). – Egykori dűlő a határ északkeleti részén.

Eresztvény 1865: *Eresztvény*. | *mely szinte az atyai határra fekszik, fekete agyagos föld 's elnevezése oka ismeretlen* (Pesty 338), *Eresztvény* (MP 391). – Egykori erdő a falu határában. Pontos helyét nem ismerjük. A név az *eresztvény* ‘fiatal, sarjadó erdő’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik

Erge 2022: *Erge ~ Zerge*, 1941: *Erge* (MKF.), 1884: *Erge patak* (HKFT.). – A falu határát észak-déli irányban átszelő kisebb vízfolyás. A név az *erge* 'lapos, mocsaras ér' földrajzi köznévből (FKnT.) származik. A *Zerge* névalak a névelő mássalhangzójának átvonásával keletkezett.

Erge-hát 2022: *Erge-hát*, 1935: *Ērgehát* (SzamSz. 1: 238), 1865: *Lókosár ~ Ergeháti dűlők*. | *fekete agyagos közép szerű szántó, mert valaha a Becsky család ménese folytonos tanyája volt; az utóbbi elnevezéséről mit sem tudván* (Pesty 338). – Szántóföld a határ északkeleti részén az Erge partján. A *hát* utótag 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.). A *Lókosár* név a 'lovak karámja' jelentésű *lókosár* földrajzi köznévből (FKnT.) alakult.

Erge-háti-dűlők lásd **Erge-hát**

Erge-patak lásd **Erge**

Erge-híd 2022: *Erge-híd ~ Zerge híd ~ Legelő híd*. – Az Ergén átívelő híd a Csordaút mentén. A *Legelő híd* elnevezés a Legelő közelségére utal.

Felső-fiatalos 1865: *Felső fiatalos*. | *fekete szántó föld, közepszerű minőségben, a határon bellől 's elnevezését onnét vette, mert valaha fiatal erdő volt 's mint ilyen kiirttatott* (Pesty 338), *Felső Fiatalos* (MP 391). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név az *Alsó-fiatalos* névvel áll összefüggésben. Az utótag a *fiatalos* 'fiatal fák-ból álló erdő(rész)' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Ferenci-tag 2022: *Ferenci-tag*. – Szántóföld a határ keleti részén a Nyegre-tag és a Lakatos-tag között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Fő út lásd **Fő utca**

Fő utca 2022: *Fő utca*, 2001: *Fő út* (SzMH. 2: 95). – A falu legrégebben épült utcája.

Futballpálya 2022: *Fodballpálya ~ Pálya*, 2001: *Futbàl-pája* (SzMH. 2: 95). – Futballpálya a belterület északi részén a Pikét mellett.

Fűzfás 2022: *Ficfás*, 2001: *Ficfás* (SzMH. 2: 95). – Bokros terület a belterület északi részén a Futballpálya közelében.

Gábornya 2022: *Gábornya*, 1941: *Gábornya* (MKF.), 1865: *Gáborna*. | *legelő, mely igen termékeny fekete föld, belölli a község határán, s közepén át az ugynevezett Kovács erge Szárazér vonul, de sem ez sem amaz elnevezés értelme 's eredetéről mit sem tudni*.

(Pesty 337, MP 391), 1863–1864: *Gáborna* (MKFT.). – Nagy kiterjedésű rét Nagypeleske és Kissár határán. Az állami gazdaság legelője volt. A névadás motivációja ismeretlen.

Görbe sor 2022: *Görbe sor ~ Zolcsák utca ~ Kis Horgos*. – A Fő utcát a Horgossal összekötő kisebb utca a belterület északi részén. Korábban csak a Zolcsák család lakott az utcában, erre utal a *Zolcsák utca* elnevezés. Ma is csak néhány ház áll az utcában.

Görögkatolikus templom lásd **Görög templom**

Görög templom 2022: *Görög templom ~ Nagy templom*, 2001: *Görök-katolikus-templom ~ Templom* (SzMH. 2: 95–96). – Görögkatolikus templom a Fő utcán.

Harangláb 2022: *Harangláb*, 2001: *Harangláb* (SzMH. 2: 95). – A Római imaház mellett álló harangláb.

Haraszt 1865: *Haraszt*. | *kaszálló, mely a' P. Daróczi határra s közte és a most most (!) említett határ közt vonuló ugynevezett Csiger nevű száraz érre fekszik, jó fekete föld 's elnevezését onnét veszi, mert még jelenleg is bokros* (Pesty 338, MP 391). – Egykori kaszáló a falu határának délnyugati részén. A név a *haraszt* ‘fiatal, sarjadzó cserjés erdő, bozót’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Homokbánya 2022: *Homokbánya ~ Bánya* 2001: *Homogbánya* (SzMH. 2: 95). – A határ délnyugati részén fekvő egykori homokkitermelő hely. Területén fekszik a Kis- és a Nagy-gödör.

Horgas 2022: *Horgos*, 2001: *Hòrgos* (SzMH. 2: 95). – Utca a belterület északi részén. Nevét alakjáról kapta.

Horgasi-kertalja 1865: *Horgasi kert alja* (MP 375). – Egykori dűlő, bizonyára a Horgas kertjeinek szomszédságában.

Hosszú-rét 2022: *Hosszu-rét ~ Rét*, 1865: *Hosszu rét*. | *belől a határon, jó, fekete agyagos szántó föld elnevezését részint onnét, mivel előbb rét volt, részint pedig hosszúságától nyeré* (Pesty 337). – Kaszáló a határ keleti részén a Legelő szomszédságában.

Iskola lásd **Kis iskola**

Ivó-rekettye 2022: *Ivó-rekettye*. – Szántóföld a határ északkeleti részén az Erge-hát és a Dögtér között. A helybeliek elmondása szerint kút is volt a területen, valószínűleg erre utalhat a név előtagja. Az utótag a *rekettye* ‘bokros vizenyős rét, legelő’ vagy ‘rekettyebokrokkal benőtt terület’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.).

Kacsó boltja 2022: *Kacsó bótja*. – Élelmiszerüzlet volt az Aranka boltja mellett. Már nem üzemel. Nevét tulajdonosáról kapta.

Kaskócsák-tag 2022: *Kaskócsák-tag*, 2001: *Kaskócsák-tag* (SzMH. 2: 95). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Nagy-kanális és az országhatár között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Kaszárnya lásd **Pikét**

Kenderes 1935: *Kenderes* (SzamSz. 1: 472), 1865: *Kenderes*. | *fekete szántó föld, mely szinte az atyai határra nyulik s elnevezését onnét veszi, hogy ezelőtt folyton kender alá használtatott* (Pesty 338). – Egykori szántóföld a határ nyugati részén.

Kényszer lásd **Kényszer utca**

Kényszer utca 2022: *Kényszer utca ~ Tulipánt utca*, 2001: *Kényszèr* (SzMH. 2: 95). – A Fő utcáról nyíló, északkeleti irányba futó utca. Az itt lakók földosztás révén jutottak a telkekhez, valószínűleg ezzel áll összefüggésben a *Kényszer utca* elnevezés. A *Tulipán utca* elnevezést ritkán használják.

Kis-erdő 2022: *Kis-erdő*. – Kisebb fás terület a Csordaút mentén, a belterület közelében.

Kis-gödör 2022: *Kis-gödör*. – Gödör a Homokbánya területén. A *kis* előtag a *Nagy-gödör* név előtagjával áll összefüggésben.

Kis-Horgas lásd **Görbe sor**

Kis iskola 2022: *Kis iskola ~ Mátyás-porta ~ Mátyás-épület ~ Régi iskola*, 2001: *Iskola* (SzMH. 2: 95). – Egykori épület a Fő utcán a Nagy bolt mellett. Korábban iskola működött benne. Mátyás Bandi nevű földesúr tulajdona volt. Néhány éve bontották le.

Kispeleskei út lásd **Csordaút**

Kocsmonda 2022: *Kocsmonda*, 1865: *Kocsmonda lapos*. | *kaszálló, mely az atyai határra könyöklík s valaha erdő volt*. (Pesty 338). – Lapos, kákás hely az Atyai úttól északra. Korábban kendert is áztattak a területen. A név feltehetőleg összefügg az Atya határába eső *Kosmontá*-val, mely a falu határába olvadt Kosmonta település emlékét őrzi (NÉMETH 155).

Kocsmoda-lapos lásd **Kocsmonda**

Kolónia 2022: *Kolónia ~ Telep*, 2001: *Kolónija ~ Telep* (SzMH. 2: 95–96). – A Fő utca északi része, ahová korábban néhány román családot telepítettek.

Kosár 1935: *Kosár* (SzamSz. 1: 539). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára a Kosár alja közelében. A név a *kosár* 'nem művelt szántóföldön gallyakból készített kerítés a juhok számára, hogy ott éjszakázva a területet trágyázzák' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) alakult.

Kosár alatt lásd **Kosár alja**

Kosár alja 2022: *Kosár alja*, 1935: *Kosár alatt* (SzamSz. 1: 539). – Szántóföld a határ keleti részén a Kis-erdő mellett.

Kosztya-tag 2022: *Kosztya-tag*. – Szántóföld a falu határának déli részén a Lázári út mentén. Nevét tulajdonosáról kapta.

Kótmán-tag 2022: *Kótmán-tag*, 2001: *Kátmán-tag* (SzMH. 2: 97). – Szántóföld a Horgos keleti irányba futó kertjeinek végében. Nevét egykori zsidó tulajdonosáról kapta.

Kovács-erge 1865: *Kovács erge* (Pesty 337). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára az Erge közelében. A Kutas-ergével állhat kapcsolatban. A *Kovács* előtag talán a sándorhomoki Berencei Kovács földbirtokos családra utalhat.

Körtefai-láb 2022: *Körtefai-láb*. – Szántóföld a határ északi részén a Kolónia úttól nyugatra, az országhatár mellett. Nevét az egykor ott álló vadkörtefáról kapta, melyet a kollektivizálás idején kivágtak. A *láb* utótag a 'dűlő vagy annak egy része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kötél-hát 2022: *Kötél-hát*, 1935: *Kötélhát* (SzamSz. 1: 555), 1865: *Kötélhát forduló*. | *sárga homokos, közép szerű minőségű föld, mely a Lázári határra fekszik, de elnevezése oka ismeretlen* (Pesty 338), 1865: *Kötél hát* (MP 375, 391). – Szántóföld a határ déli részén. A névadás oka ismeretlen.

Kultúrház 2022: *Kulturház*, 2001: *Kültúrotthon* (SzMH. 2: 95). – Épület a Fő utca és az Atyai út sarkán. Korábban óvoda volt, ma kultúrházként működik.

Kultúrotthon lásd **Kultúrház**

Kutas-erge 1865: *Kutas erge*. | *legelő szinte termékeny fekete föld a Kis Peleske határára fekszik, de elnevezése oka ismeretlen* (Pesty 337). – Egykori legelő a határ keleti részén, bizonyára az Erge közelében.

Lakatos-tag 2022: *Lakatos-tag*. – Szántóföld a határ keleti részén a Ferenci-tag és a Sopronyi-tag között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Lázári út 2022: *Lázári ut*, 2001: *Lázári út* (SzMH. 2: 97). – A szomszédos Lázárba vezető út.

Legelő 2022: *Legelő*. – Legelő a határ keleti részén.

Legelő híd lásd **Erge-híd**

Liszkó lásd **Liszkó-dűlő**

Liszkó-dűlő 1865: *Liszkó dűlő*. | *fekete agyagos föld, a határon belől, de elnevezése értelme s eredetéről mit sem tudni* (Pesty 337), 1865: *Liszkó* (MP 375). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás oka ismeretlen.

Lókosár lásd **Erge-hát**

Magtár 2022: *Magtár*. – Épület a Fő utcán. Az állami gazdaság magtára volt, ma üresen áll.

Mátyás-épület lásd **Kis iskola**

Mátyás-porta lásd **Kis iskola**

Mátyás-tag 2022: *Mátyás-tag*. – Szántóföld a határ nyugati részén a Cigánygödör közelében. *Mátyás Bandi* nevű egykori földesúrról kapta a nevét.

Mester-lapos 2022: *Mester-lapos*, 1865: *Mesterlaposi kaszálló*. | *mely a zajtai és Atyai határookra nyúlik, termékeny fekete föld el nevezését onnét nyerte, mert valaha a falu tanítója vagyis mestere honoráriumra volt*. (Pesty 338), 1865: *Mester lapos* (MP 375). – A határ északi részén, az országhatár mentén fekvő kaszáló.

Mester-laposi-kaszáló lásd **Mester-lapos**

Messzelátói-láb 2022: *Messzilátói-láb*. – Szántóföld a Kolónia út keleti oldalán a Nagykánális és az országhatár között. Nevét a korábban ott álló kilátókról kapta. A *láb* utótag a 'dűlő vagy annak egy része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Miska-domb 1935: *Miskadomb* (SzamSz. 2: 133). – Egykori domb a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Mogyoróbokor 1865: *Mogyoróbokor*. | *jó fekete agyagos szántó föld, a határon bellől, s elnevezését onnét vette, mert valaha mogyorós volt* (Pesty 337). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Mózes-tag 2022: *Mózes-tag*. – Szántóföld a határ délnyugati részén Nagypeleske és Pusztadaróc határán. Zsidó tulajdonosáról kapta a nevét.

Nadrág 2022: *Nadrág*. – Szántó föld a Kényszer utca kertjeinek végében. A helybeliek elmondása szerint nevét alakjáról kapta.

Nagy bolt 2022: *Nagy bót ~ Bót ~ Réka bótja*, 2001: *Bòlt* (SzMH. 2: 95). – A falu legrégebbi boltja az Atyai út sarkán. A *Réka boltja* elnevezés tulajdonosára utal.

Nagy-gödör 2022: *Nagy-gödör*. – A Homokbánya területén fekvő gödör. A *nagy* előtag a *Kis-gödör* név előtagjával áll kapcsolatban.

Nagy iskola 2022: *Nagy iskola*. – Nemrégiben felújított épület a Sikátor és a Horgas sarkán. Az általános iskola felső tagozatának ad otthont. A *nagy* előtag a *Kis-iskola* név előtagjával áll összefüggésben.

Nagy-kanális 2022: *Nagy-kanális ~ Betony-árok ~ Nagy-árok*, 2001: *Csatòrna* (SzMH. 2: 96). – A határ északi részén húzódó kanális. Egyes részei betonozottak.

Nagy-lapos 1865: *Nagy lapos* (Pesty 338). – Az egykori Tatár-erdő közepén húzódó lapos terület volt.

Nagy templom lásd **Görög templom**

Négy nyárfánál 2022: *Négy nyárfánál*. – Szántó föld a határ délnyugati részén. Korábban négy nyárfa szegélyezte a területet, ma már csak egy van meg közülük.

Neumann-tag 2022: *Najmán-tag*. – Szántó föld a határ északnyugati részén a Kolónia nyugati irányba futó kertjeinek végében. Nevét tulajdonosáról kapta.

Nyáras első 1864: *Nyárosi első* (MP 391). – Egykori dűlő. Bizonyára a falu déli részén húzódó Nyáras-forduló része volt. A név a *Nyáras második* és *Nyáras harmadik* nevekkkel áll összefüggésben.

Nyáras-forduló 1865: *Nyáras forduló. | mely a szomszédos Lázári határral érintkezik, nagyjából sarga porhanyó de igen jó szántó földek; elnevezését onnan kölcsönözte, hogy valaha nyárfás volt* (Pesty 337). – Egykori dűlő a határ déli részén, Lázári közelében.

Nyáras harmadik 1864: *Nyárosi harmadik* (MP 391). – Egykori dűlő. Bizonyára a falu déli részén húzódó Nyáras-forduló része volt. A név a *Nyáras első* és *Nyáras második* nevekkkel áll összefüggésben.

Nyáras második 1864: *Nyárosi második* (MP 391). – Egykori dűlő. Bizonyára a falu déli részén húzódó Nyáras-forduló része volt. A név a *Nyáras első* és *Nyáras harmadik* nevekkkel áll összefüggésben.

Nyári tábor 2022: *Nyári tábor*. – Jóságok elkerített nyári szálláshelye volt a határ déli részén. Az állami gazdaság a nyári időszakban a Pártfermáról ide hajtotta ki a jóságokat. Ma elhullott állatok és lejárt szavatosságú termékek megsemmisítésével foglalkozó vállalat működik a területen.

Nyári tábor út 2022: *Nyári tábor ut.* – A Lázári útról nyíló, a Nyári táborhoz vezető út.

Nyegre-tag 2022: *Nyegre-tag*. – Szántóföld a falu határának déli részén. Nevét tulajdonosáról kapta.

Nyegre-tanya 2022: *Nyegre-tanya*. – Egykori tanya a Nyegre-tagban. Tulajdonosáról kapta a nevét. Már lebontották.

Nyegre út 2022: *Nyegre ut.* – A Lázári útról nyíló, a Nyegre-tagba vezető út.

Óvoda lásd **Új iskola**

Pálya lásd **Futballpálya**

Pap kútja 2022: *Pap kutja*. – Kút a Görög templom udvarán. Korábban a falubeliek innen hordták a vizet, ezt tartották a legjobb vizű kútnak.

Pap Mihály-tag 2022: *Pap Mihály-tag*. – Szántóföld a határ délnyugati részén a Budaházi-tag szomszédságában. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Pap-tag 2022: *Pap-tag*. – Szántóföld a Lázári út mentén az Egyes óltól északra. A görögkatolikus egyház tulajdona volt.

Párizs-tag 2022: *Párizs-tag*. – Szántóföld a falu határában. Pontos helyét a helybeliek nem tudták meghatározni. A név egykori tulajdonosára utal.

Párt-ferma 2022: *Párt-ferma ~ Gosztát*, 1941: *Bodonyi-ta.* (MKF.), 1884: *Bodonyi tanya* (HKFT.). – Az adatközlők szerint korábban Mátyás Bandi tanyája volt, majd az állami gazdaság tulajdonába került, erre utal a *Párt-ferma* elnevezés. A *ferma* utótag a román *fermă de stat* 'állami gazdaság' népi átvétele (RK.). A *Bodonyi-tanya* elnevezés bizonyára korábbi birtokosára utal.

Pikét 2022: *Piket*, 2001: *Kaszárnya* (SzMH. 2: 95). – A határőrség épülete volt a Fő utca északi részén. A *Pikét* név a román *pichet* 'őrház' jelentésű szóból ered (RK.).

Pipa 2022: *Pipa*, 1935: *Pipánál* (SzamSz. 2: 235). – Szántóföld a határ déli részén a Lázári úttól nyugatra. A névadás motivációja bizonytalan. A helybeliek szerint a terület alakjára utalhat a név.

Rácz-major 1884: *Rácz-mjr.* (HKFT.). – Egykori major a Csordaút mentén. A név előtagja tulajdonosára utal.

Rácz-tag 2022: *Rácz-tag*, 2001: *Rác-tag* (SzMH. 2: 98). – Szántóföld a falu határának keleti részén, a Legelő és az egykori Rácz-major közelében. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Református imaház 2022: *Református imaház*, 2001: *Refòrmátus-templom* (SzMH. 2: 95). – Református imaház a Fő utcán.

Református templom lásd **Református imaház**

Régi állomás lásd **Állomás**

Régi iskola lásd **Kis iskola**

Réka boltja lásd **Nagy bolt**

Római imaház 2022: *Római imaház*, 2001: *Római imaház ~ Rómaji-katolikus-templom* (SzMH. 2: 96). – Római katolikus imaház a Fő utcán a Görög templom szomszédságában.

Római katolikus templom lásd **Római imaház**

Rót híd 2022: *Rót hid ~ Rótné hidja*. – Az Ergén átívelő híd a Rót-tag mellett.

Rótné hídja lásd **Rót híd**

Rót-tag 2022: *Rót-tag*. – Szántóföld a határ északkeleti részén, az Ergétől délre. Nevét tulajdonosáról kapta.

Sár 2001: *Sár* (SzMH. 2: 97), 1884: *Sár patak* (HKFT.). – A katonai térképen a Sár-patak elnevezés az Ergének a határ északi részén húzódó szakaszát jelöli. A 2022-as helynévgyűjtés adatközlői csak *Erge* néven ismerték a vízfolyást.

Sári út 2001: *Sári út* (SzMH. 2: 97). – A Nyári tábor út keleti, a szomszédos Sárhoz közeli szakasza.

Sikátor lásd **Kispeleskei út**

Sipos-tag 2022: *Sipos-tag*. – Szántóföld a határ északkeleti részén az Erge partján. Nevét tulajdonosáról kapta.

Sopronyi-tag 2022: *Sopronyi-tag*. – Szántóföld a Kényszer utca délkeleti irányba futó kertjeinek végében a Pap-tag mellett. Nevét tulajdonosáról kapta.

Sorompó 2022: *Sorompó*, 2001: *Sorompó* (SzMH. 2: 95). – A faluból északi irányba kivezető út végén, az országhatárnál álló sorompó.

Sűrű-erdő 1863–1864: *Sűrű erdő* (MKFT.). – A határ északi részén húzódó egykori erdő.

Szántóföld 1865: *Szántóföld.* | *mely az atyai határra nyulik jó minőségű fekete-sárga föld, s elnevezése onnét van, hogy folyton szántó földnek használtatott* (Pesty 338). – Egykori dűlő a határ nyugati részén.

Tatár-erdő 1865: *Tatárerdő.* | *makkos, melynek közepén az úgy nevezett Nagy lapos fekszik s elnevezését onnét nyerte, mert a tatár járás idejében, midőn Piliesk is elpusztult, a tatárok tanyája volt.* (Pesty 338), *Tatár erdeje* (MP 375), *Tatár erdő* (MP 391). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a 18. század eleji tatárjárás emlékét őrzi.

Telep lásd **Kolónia**

Temető 2022: *Temető*, 2001: *Temető* (SzMH. 2: 96). – A Fő utca déli részén található.

Templom lásd **Görög templom**

Tört kereszt 2022: *Tört kereszt.* – Egykori kereszt az Atyai út mentén. Törött volt.

Tulipán utca lásd **Kényszer utca**

Új iskola 2022: *Új iskola ~ Ovoda*, 2001: *Óvoda* (SzMH. 2: 95). – Nemrégiben épült iskola a Sikátorban. Az óvodások és az alsó tagozatosok járnak ide. A név előtagja a *Régi iskola* név előtagjával áll összefüggésben.

Vasút 2022: *Vasut*, 2001: *Vasút* (SzMH. 2: 96). – A Szatmárnémeti Fehérgyarmattal összekötő egykori vasútvonal helye, mely a falu határát észak-déli irányban szelte át.

Villanytelep lásd **Cigánytelep**

Zenge 2001: *Zenge* (SzMH. 2: 96). – A falu határának északi részén az országhatár mentén húzódó kisebb árok.

Zerge lásd **Erge**

Zerge-híd lásd **Erge-híd**

Zolcsák utca lásd **Görbe sor**

Zsidó temető 2022: *Zsidó temető*, 2001: *Zsidótemető* (SzMH. 2: 96). – Akácos, bokros terület a Sikátorban az Új iskola mellett. Korábban zsidók temetkezési helye volt.

Zsidó templom 2022: *Zsidó templom*, 2001: *Zsidótemplom* (SzMH. 2: 96). – Egykori épület a Pikét mellett. Már lebontották.

12. Pete

Pete 2020: *Pete*, 1992: *Pete*, román *Petea* (EHSz.), 1944: *Pete* (Hnt.), 1941: *Pete* (MKF.), 1935: *Pete*. | *A peteieket ingerkedésből azzal bosszantják, hogy hajdan Petén a puliszkát megberetválták. T. i. megpenészedett a puliszka s azt hitték, hogy szakálla nőtt.* (SzamSz. 2: 230), 1913: *Pete* (Hnt.), 1864: *Pete* (Pesty 341), 1863–1864: *Pete* (MKFT.), 1810: *Pete* (Szirmay), 1783: *Pette* (EKFT.), 1280: *Pethe* (Zichy I. 45). – A romániai Szatmár megye északnyugati részén fekszik. Északról Atya, keletről Pusztadaróc, délről Szamosdara, nyugatról pedig Magyarország határolja. A településnév pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló *Pete* személynév a *Péter* személynévből alakult (FNESz.).

Atyai-forduló 2000: *Atyaji-fördülő* (SzMH. 2: 133), 1864: *Atyai forduló*. | *északra* (Pesty 341). – A határ északi részén, az atyai határ közelében fekvő dűlők összefoglaló megnevezése.

Atyai út 1. 2020: *Atyai ut*, 2000: *Atyaji út* (SzMH. 2: 133). – A Petei újsor folytatása, mely Atyába vezet.

Atyai út 2. 2020: *Atyai ut*. – A Borjúskerttől Atyába vezető földút. Ma már nem használják.

Bodó 2020: *Bodó*. – A Legelőnek a Pete és Atya határán fekvő része. A névadás motivációja ismeretlen.

Bodó híd 2020: *Bodó hid*. – A Kanálison átívelő híd a Bodó mellett.

Boka keresztje 2020: *Boka keresztje*. – Egykori kereszt az Atyai út mentén a Pap-tag mellett. A *Boka* előtag a keresztet állíttató Boka családra utal.

Bolt 2020: *Bót*. – Épület a Fő utca keleti részén. Élelmiszerbolt működik benne.

Borjúskert 2020: *Bornyuskert ~ Cigánytanya ~ Tanya*, 1864: *Borjus kut*. | *kaszáló, egykor borju csorda legelő helye* (Pesty 341). – Cigányok által lakott falurész a belterület északkeleti részén. A cigányok megtelepedése előtt a borjúk legeltetésére használt terület volt, erre utal a *Borjúskert* elnevezés.

Borjús kút lásd **Borjúskert**

Bikaól 2020: *Bikaól*. – Épület a Borjúskert déli részén. Korábban itt tartották a falu bikáját.

Cigánykunyhónál 2020: *Cigánykunyhónál*. – Szántófield a határ északkeleti részén a Borjúskert és a Körtélyes között. Korábban csak néhány cigánykunyhó állt a Borjúskertben.

Cigánysor lásd **Borjúskert**

Cigánytanya lásd **Borjúskert**

Csatorna lásd **Kanális**

Csorda út 2020: *Csorda ut.* – A határ nyugati részén, a Kanális keleti oldalán futó földút, mely a Legelőre vezet. Ma is ezen jár a Legelőre a falu csordája.

Darai út 2020: *Darai ut*, 2000: *Daraji út* (SzMH. 2: 133). – A Szamosdarára vezető út.

Daróci-forduló 2000: *Daróci-förduló* (SzMH. 2: 133), 1864: *daróczi forduló*. | *keletre* (Pesty 341). – A határ keleti részén, Pusztadaróc közelében fekvő dűlők összefoglaló megnevezése.

Daróci út 1. 2020: *Daróci ut.* – A Körtélyes déli oldalán futó, Pusztadarócra vezető földút.

Daróci út 2. lásd **Szatmári országút**

Erge lásd **Patak**

Falu rétje 2020: *Falu rétje*. – Szántófield a határ nyugati részén a Bodó-hídtól nyugatra. Korábban községi tulajdonban lévő kaszáló volt.

Fő utca 2020: *Fő utca*, 2000: *Fő ucca* (SzMH. 2: 133). – A falu legrégebben épült utcája.

Garand 2020: *Garand*, 2000: *Garand* (SzMH. 2: 133), 1864: *Garand patak*. | *mely a' határt a' Németi és Darai határtól választja medre közepéig a petei határhoz tartozik, szaraz időben kaszaltatik.- Garand vagy Garandnak neveztetett, mert a Szamos ez előtt történt kiöntéseikor a viz ár benne mint garadba futott le.* (Pesty 341). – A falu déli határát átszelő patak.

Garandi-forduló 2000: *Garandi-förduló* (SzMH. 2: 133), 1864: *garandi forduló* | *dél és nyugotra - a hataros Garand pataktól vévén el nevezését* (Pesty 341). – A falu határának déli részén, a Garand közelében fekvő dűlők összefoglaló elnevezése.

Garand-patak lásd **Garand**

Géci-csatorna lásd **Patak**

Görög templom lásd **Templom**

Halastó 2020: *Halastó ~ Podolyák halastója*. – A falu határának délnyugati részén, a Garandtól délre fekvő mesterséges tó. A *Podolyák* előtag tulajdonosára utal.

Halom-domb 2020: *Halom-domb*. – Környezeténél kissé magasabban fekvő szántóföld a határ északkeleti részén a Szilastól északra.

Hosszú-rét 2020: *Hosszu-rét*, 1864: *Hosszu rét dűlő*. | *Szántó földek és Kaszálók*. *Hosszu rétnak neveztetik, mert az itt lévő Kaszálók mind hosszas alakuak. Itt van egy itató gemes kut.* (Pesty 341). – Szántóföld a határ déli részén a Garandtól északra. Nevét hosszan elnyúló alakjáról kapta.

Hosszú-rét-dűlő lásd **Hosszú-rét**

Iluc-ház 2020: *Iluc-ház ~ Iluc háza*. – Szántóföld a határ északnyugati részén az országhatár mellett. Nevét a közelében lakó Iluc családról kapta.

Igényelt lásd **Petei Újsor**

Igényelt-legelő 2020: *Igényelt-legelő*. – Szántóföld a határ déli részén a Darai úttól keletre, a Hosszú-rét szomszédságában. Korábban legelő volt. A név előtagja arra utal, hogy tulajdonosai földosztás révén jutottak hozzá.

Iskola 2020: *Iskola ~ Új iskola*, 2000: *Iskola* (SzMH. 2: 133). – Épület a Szatmári országúton. A falu általános iskolája.

Kanális 2020: *Kanális*, 2000: *Csatórna* (SzMH. 2: 133). – Kanális a határ északi részén.

Kanális-part 2020: *Kanális-part*. – A Kanális mentén futó, a Csorda úttal párhuzamos földút a határ északnyugati részén.

Kert alatt lásd **Kertalja**

Kertalja 2020: *Kertalja ~ Kert alatt*, 2000: *Kèrtàjja ~ Kèrt-àjjai-dűlő* (SzMH. 2: 133), 1864: *Kert allyai dűlő*. | *Szántó földek a házi kertek alatt*. (Pesty 341). – Szántóföld a határ déli részén a Szatmári országút déli irányba futó kertjeinek végében.

Kert aljai dűlő lásd **Kertalja**

Kis-erdő 2020: *Kis-erdő*, 2000: *Peteji-erdő* (SzMH. 2: 134), 1864: *Petei erdő*. | *Egy kor szép szálas erdő, jelenleg már csak bokros legelő hely*. (Pesty 341). – Szántóföld a határ délnyugati részén a Halastó szomszédságában. A katonai térképek még erdővel borított területként ábrázolják (MKFT., HKFT.).

Kollektív 2020: *Kolektiv*. – Az egykori állami gazdaság épületei a Petei újsor közelében.

Kovács ház 2020: *Kovács ház ~ Kovácsműhely*. – Épület a Szatmári országút mentén. Korábban kovácsműhely működött benne.

Kovácsműhely lásd **Kovács ház**

Körtélyes 2020: *Körtélyes*, 1864: *Körtvélyes*. | *Szántó földek. A mesdjekben volt de már ki irtott vad körtve fáktól vévén el nevezését.* (Pesty 342), 1864: *Körtvélyes* (MP 375). – Szántóföld a határ nyugati részén. Nevét a korábban itt álló vadkörtefákról kapta.

Kultúr lásd **Óvoda**

Kultúr ház lásd **Óvoda**

Legelő 2020: *Legelő*, 1864: *Szálás*. | *Közsegí legelő az Atyai határ szélben egy itató gemes kuttal.* - Szálásnak neveztetik mert a nép monda szerint hajdan e helyen telepedet meg a Vajda és Szénás család, de a' Szamos folyam mellett a Tatár járásban elpusztult Szamos Becs község helyén kedvezőbb helyet találván, ezen szálasokat el hagyván, oda költöztek. (Pesty 341). – Legelő a határ északi részén. Ma is itt legel a falu csordája.

Lófogó 2020: *Lúfogó*. – Az Atyai út egyik szakasza, a Bodó közelében. Nevét arról kapta, hogy gyakran víz állt rajta, így nehéz volt rajta lóval áthaladni.

Nagy-kanális 2020: *Nagy-kanális*. – A határ déli részén futó kanális.

Nyáras-dűlő 1864: *Nyaras dűlő*. | *Szántó földek. Nyárasnak neveztetik, mert egykor itt vadon sok nyarfa termett.* (Pesty 341). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Országút lásd **Szatmári országút**

Óvoda 2020: *Ovoda ~ Kulturház ~ Kultur*. – Épület a Fő utcán a Parókia mellett. Az épület egyik részében óvoda, másik részében pedig kultúr ház működik.

Ördögös 2020: *Ördögös*. – Szántóföld a határ déli részén a Szamosdara határához tartozó Nagy-erdőtől északra. A név a 'megbabonázott, elvarázsolt' jelentésű ördögös tájszóval (ÚMTSz.) áll kapcsolatban. A név a szatmári területen máshol is előfordul mocsaras erdei terület neveként. Bizonyára a korhadó fadarabok által kibocsátott fények miatt tulajdoníthattak természetfeletti tulajdonságokat a helynek.

Parókia 2020: *Parókia ~ Papi lak*. – A parókia épülete a Fő utcán a Templom mellett.

Pap gödre 2020: *Pap gödre*. – Bebokrosodott gödrös hely a Borjúskerttől északra. A terület korábban a görögkatolikus, jelenleg az ortodox egyház tulajdona. A templom építéséhez ezen a helyen vetették a téglát.

Pap-tag 2020: *Pap-tag*. – Szántóföld a határ északi részén a Boka keresztjétől nyugatra. Az ortodox egyház tulajdona.

Patak 2020: *Patak*, 2000: *Patak* (SzMH. 2: 134), 1883: *Géci Cs.* (HKFT.), 1864: *Patak*. | *Egy ér, mely Puszta Darócz Községtől a' határt hasítva, a falu közepén át, a Nagy és Kis Géczy határ közt Sima község alá nyúlik.* (Pesty 342), 1783: *Erge* (EKFT.). – A belterületet átszelő patak.

Pergéc 2020: *Pergéc ~ Pérgéc*. – Szántóföld a falu határának délnyugati részén az országhatár mentén. Egy része bebokrosodott. A név eredete ismeretlen.

Petei-erdő lásd **Kis-erdő**

Petei újsor 2020: *Petei újsor ~ Igényelt*. – A Szatmári országútról nyíló, újabban épült utca. Az *Igényelt* név arra utal, hogy az itt lakók többsége földosztás révén jutott telekhez.

Pikét 2020: *Pikét*. – A Pete külterületére épült határátkelőhely. A név a román *pichet* 'őrház' jelentésű szóból ered (RK).

Plopis 2020: *Plopis*. – Szántóföld a határ északnyugati részén a Falu rétje szomszédságában. A *Plopis* név a román *plopiș* 'nyárfás' szóból származik.

Régi iskola 2020: *Régi iskola*. – Egykori épület a Fő utcán, mely korábban iskolaként működött. Helyére épült az Óvoda.

Sikátor 1. 2020: *Sikátor*, 2000: *Sikátør ~ Ucca* (SzMH. 2: 133). – A Szatmári országutat és a Fő utca keleti részét összekötő kisebb utca.

Sikátor 2. 2020: *Sikátor*. – A Szatmári országutat és a Fő utca nyugati részét összekötő kisebb utca.

Szállás lásd **Legelő**

Szatmári országút 2020: *Szatmári országút ~ Országút*, 2000: *Szatmári országút ~ Országút* (SzMH. 2: 133–134), 1864: *Szatmári ország út*. | *A falu déli oldala mellett Szatmárra vezető jelenleg kövezés alatt levő ut vonal* (Pesty 341). – A Fő utcával párhuzamosan futó, Pusztadarócon át Szatmárnémetibe vezető út.

Szilas 2020: *Szilas*. | *Olyan vót a földje, olyan kötött talaj vót, agyagos. Ha sok eső vót, akkor nem termett, ha szárazság vót, akkor olyan vót a talaj, hogy akkor jó termés vót.*

Azér híjták Szilasnak. 1941: *Szilas* (MKF.), 1884: *Szilas* (HKFT.), 1864: *Szilas*. | *Kaszáló egy kor Szilfás erdő.* (Pesty 341), 1864: *Szilas* (MP 375). – Szántó föld a falu határának északkeleti részén. Nevét az egykor itt húzódó szilfás erdőről kapta. A helybeliek a névadás okát a terület kötött talajával magyarázzák, ez azonban bizonyára népetimológia.

Tó 2020: *Tó*. – A Szatmári országutat a Fő utcával összekötő út. A helybeliek elmondása szerint korábban itt folyt a Patak, erre utal az elnevezés.

Tag 2020: *Tag*. – Szántó föld a határ északkeleti részén a Szilastól északra. A név a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Tanító földje 2020: *Tanító földje*. – Szántó föld a határ északi részén a Pap gödre és a Pap-tag szomszédságában. A tanító illetményföldje volt.

Tanya lásd **Borjúskert**

Temető 2020: *Temető ~ Új temető*. – A belterület nyugati részén található. Korábban a temető valamivel dérebbre feküdt, viszont a határátkelőhely megépítésekor áthelyezték a jelenlegi helyére. Erre utal az *új előtag*.

Templom 2020: *Templom ~ Görög templom*, 2000: *Görök-katolikus-templom ~ Templom* (SzMH. 2: 133). – Templom a Fő utcán. A görögkatolikus és az ortodox egyház is használja.

Tyúkház háta 2020: *Tyúkház háta*. – Szántó föld a Petei újsortól északra. Korábban az állami gazdaság tyúkólja állt a közelében, erről kapta a nevét.

Új iskola lásd **Iskola**

Új temető lásd **Temető**

Utca lásd **Sikátor**

Villanytelep 2020: *Villonytelep*. – Napkollektorokkal betelepített terület a határ északkeleti részén a Körtvélyes mellett.

13. Pusztadaróc

Pusztadaróc 2020: *Pusztadaróc ~ Daróc*, 1998: *Pusztadaróc ~ Daróc* (SzMH. 2: 147), 1992: *Pusztadaróc*, román *Dorolț* (EHSz.), 1944: *Pusztadaróc* (Hnt.), 1941: *Pusztadaróc* (MKF.), 1913: *Pusztadarócz* (Hnt.9, 1884: *Pusztá Daróc* (HKFT.), 1864: *Pusztá Darócz* (Pesty 342), 1863–1864: *Pusztá Darócz* (MKFT.), 1810: *Pusztá-Darócz* (Szirmay), 1783: *Pusztá Darócz* (EKFT.), 1314: *Dorouch* (AOkl. III. 857), 1220: *Drancy* (Németh). – A romániai Szatmár megye északnyugati részén fekszik. Északról Atya, keletről Lázári, délről Szatmárnémeti, nyugatról pedig Szamosdara és Pete határolja. A név a darócoknak, azaz olyan vadászoknak a települését jelöli, akiknek a vadbőr lenyúzása és a szarv levétele volt a feladatuk. A *pusztá* előtag elnéptelenedéssel kapcsolatos (FNESz.).

Abroncsos földje 2020: *Abroncsos földje*, 1998: *Abroncsos földje* (SzMH. 2: 147). – Szántóföld a falu határának délnyugati részén. A név előtagja a tulajdonos családnevére utal.

Ács utca 2020: *Ács utca ~ Kis utca*, 1998: *Ács ucca* (SzMH. 2: 146). – Az Iskola utcáról nyíló kisebb utca. A név előtagja az ott lakó Ács családra utal.

Akác 2020: *Akác ~ Kis-erdő*, 1998: *Kis-erdő* (SzMH. 2: 149). – Akác-erdő a határ északi részén az Atyai út közelében. A *Kis-erdő* név előtagja a *Nagy-erdő* név előtagjával áll összefüggésben.

Alsó-Csere 1864: *Alsó Csere* (MP 390). – Egykori szántóföld Atya közelében. A *Felső-Csere*-vel együtt a *Csere* része volt.

Atyai út 2020: *Atyai út*, 1998: *Atyaji út* (SzMH. 2: 147). – A Fő utcáról északi irányba nyíló, Atyába vezető út.

Bekk gödre 2020: *Bekk gödre*. – Egykori gödör a belterület északi részén. A Fő utcán lakó *Bekk* nevű zsidó kertje végében húzódott, ahová korábban mosni jártak a falu asszonyai.

Bika-tag (!) tanya 1884: *Pikatang tn.* (HKFT.), 1863–1864: *Bika Tanya* (MKFT.). – Egykori tanya a határ északkeleti részén.

Bika-tanya lásd **Bika-tag tanya**

Bolt utca 2020: *Bót utca*, 1998: *Bót ucca* (SzMH. 2: 146). – A Fő útról déli irányba nyíló utca. Korábban bolt működött az utca sarkán levő épületben.

Bugyori 2020: *Bugyori*. | *Van ott egy keresztut, amék megyen Szatmárnak. És attul erefele van Daróc. Az uton arul már a lázáriaké.* 1998: *Bugyori* (SzMH. 2: 147). – Szántóföld a határ keleti részén a Lázári úttól délre. Feltehetően a Nagypeleskén álló egykori *Bugyori* nevű csárdáról kapta a nevét.

Büdöspatak 1935: *Büdöspatak* (SzamSz. 1: 119). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a közelében folyó patakról kapta a nevét.

Cél-domb 2020: *Cél-domb*, 1998: *Céldomb-tábla* (SzMH. 2: 148). – Dombos hely a határ délnyugati részén az Ökör-legelő sarkán. Korábban katonai gyakorlótérként használták.

Cigánygödör 2020: *Cigánygödör ~ Cigány-halastó ~ Nagy-gödör ~ Téglagödör*, 1998: *Cigányhalastó ~ Téglagödör* (SzMH. 2: 148), 1935: *Téglaszén* (SzamSz. 2: 375). – Bokros hely a belterület délnyugati részén a Cigánysor mellett. Korábban a cigányok vályogot vetettek a területen. A gödröt már betemették.

Cigány-halastó lásd **Cigánygödör**

Cigánysor 2020: *Cigánysor ~ Cigánytanya*, 1998: *Cigány ucca* (SzMH. 2: 146). – A belterület délnyugati részén húzódó, cigányok által lakott kisebb falurész.

Cigány utca lásd **Cigánysor**

Cigánytanya lásd **Cigánysor**

Csaholc 2020: *Csahóc*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Csemetekert szomszédságában. A név a korábban a területen átfolyó Csaholc-ergére utal.

Csaholc-erge 1884: *Csaholc erge* (HKFT.), 1863–1864: *Horgas* (MKFT.). – Egykori patak a határ délkeleti részén, a Lázári úttól délre. A magyar nyelvterületen településnévként is előforduló *Csaholc* előtag KISS LAJOS szerint a szláv **Csahó* személynév -c képzős származékából alakult magyar névadással (FNESz.). A név utótagja az *erge* 'kisebb vízfolyás, árok' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.). A *Horgas* névváltozat a vízfolyás alakjára utal.

Csékiház 1998: *Cséki-ház* (SzMH. 2: 148). – A forrás szerint szántóföld a határ déli részén. Az ott álló épületről kapta a nevét.

Csemete-kert 2020: *Csemete-kert*, 1998: *Csemetekert* (SzMH. 2: 148). – Szántóföld a határ délkeleti részén. Korábban facsemetéket ültettek a területen.

Csere 1864: *Csere*. | *szántó földek az Atyai határ szélben, hajdan cseres erdő volt*. (Pesty 343). – Egykori szántóföld Atya közelében. Alsó- és Felső-Csere nevű részekből állt. A név a ‘cserfaerdő, cserfákból álló erdőrészt’, vagy ‘terület, amely hajdan csererdő volt’ jelentésű cser földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Csigér lásd **Csigér-árok**

Csigér-árok 2020: *Csigér-árok ~ Csigér*, 1998: *Csigér* (SzMH. 2: 148), 1884: *Csigér* (HKFT.), 1864: *Csigeri patak*. | *hajdan sok csíkot tartalmazó ér* (Pesty 343). – Kisebb patak a határ északkeleti részén. KNIEZSA a magyar *csiger* ‘rossz minőségű bor’ szóból származtatja a nevet (1942: 45). Ugyanakkor a *sikér ~ csikér* ‘nem mély, sekély’ szóval való összefüggés sem zárható ki (ÚMTSz.).

Csigér-hát 2020: *Csigér-hát*, 1935: *Csigérhát* (SzamSz. 1:144), 1864: *Csigéri hát*. | *a Csigeri patak által határozott szántó földek az Atyai és Nagy peleskei határ szélben, Csigeri hátnak neveztetik a' mellette lévő hajdan sok csíkot tartalmazó értől*. (Pesty 343). – Szántóföld a Csigér-árok mellett. A név utótagja a hát ‘dombos vízparti terület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Darai út 2020: *Darai út*, 1998: *Daraji út* (SzMH. 2: 148). – A Petei útról nyíló, Szamosdarára vezető út.

Daróci-erdő 1884: *Daróci erdő* (HKFT.), 1864: *Erdő*. | *Nagyobb részben elpusztult erdő, többnyire már Kiirtva és szántó földé átalakítva mint egy 400 hóld területen. Ezen erdő délről a nemeti határtól a' Garand patak által választatik*. (Pesty 343), 1863–1864: *Darócz erdő* (MKFT.), 1783: *Daróczi Erdő* (EKFT.) – Egykori erdő a határ déli részén, a Garand északi partján.

Darvíz 1864: *Darvíz* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Davilas 2020: *Dávilász*. – Újabban épült lakónegyed az Atyai úttól nyugatra. A név a lakónegyed építését kivitelező vállalat nevére utal.

Diszpenzár 2020: *Diszpenzár ~ Fogorvosi rendelő*, 1998: *Fogorvosi-rendelő ~ Orvosi-rendelő* (SzMH. 2: 146–147). – Épület a Fő út mentén a Temető utca mellett. Fogorvosi és háziorvosi rendelő működik benne. A *Diszpenzár* név a román *dispenzar* ‘orvosi rendelő’ szó átvétele (RK).

Dohi-féle-ház lásd **Dohi háza**

Dohi földje 1. 2020: *Dohi földje*, 1998: *Dohi földje* (SzMH. 2: 148). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Szatmári úttól délre eső területen. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Dohi földje 2. lásd **Papné kertje**

Dohi háza 2020: *Dohi háza ~ Dohi-féle-ház*, 1998: *Dohi háza* (SzMH. 2: 146). – Épület a Fő utcán, mely korábban a néptanács épülete volt. Egykori tulajdonosa családnevét őrzi.

Eklézsia láza 1864: *Eklésia lázza* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az *eklézsia* ’protestáns gyülekezet, egyházközség’ (ÉrtSz.) előtag arra utal, hogy a terület a református egyház tulajdonát képezte. A név utótagja a *láz* ’erdei tisztás, irtás’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Éliás lásd **Pintye-tag**

Éliás negyed lásd **Pintye-tag**

Első híd 2020: *Első hid.* – Kanálison átívelő híd a Szatmári út mentén. Az *első* előtag arra utal, hogy a belterület felől közelítve hamarabb következik, mint a Második híd.

Ember Géza kúria lásd **Ember Géza kúriája**

Ember Géza kúriája 2020: *Ember Géza kúriája ~ Ember Géza-kuria ~ Kastély ~ Kulturház*, 1998: *Kastély* (SzMH. 2: 146). – Épület a Fő utca keleti végén. Egykori tulajdonosáról elnevezett nemesi kúria. Kultúrházként működik.

Erdő lásd **Daróci-erdő**

Erdő alja 2020: *Erdő alja*, 1998: *Èrdő àjja* (SzMH. 2: 148). – Szántóföld a Nagy-erdőtől északra fekvő területen.

Erge-tekerület 1864: *Ergetekerület* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Talán az egykori Horgas-patak közelében feküdt. A név előtagja az *erge* ’kisebb vízfolyás, árok’ földrajzi köznévvel áll kapcsolatban (FKnT.). Utótagja pedig a *tekerület* ’vízfolyásnak az a része, ahol kanyarulat van’ vagy ’a kanyarulat mentén levő hely’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Faiskola 2020: *Faiskola ~ Kis-erdő*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Csemetekert és a Nagy-Homokos között. Korábban faiskola volt a területen.

Falu lásd **Fő utca**

Falu földje 2020: *Falu földje ~ Falu gödre*, 1998: *Falu földje* (SzMH. 2: 148). – A Fő utca és a Szatmári út találkozásánál fekvő sík terület. A korábban itt levő gödröt betömték, helyén a közelmúltban épült római katolikus templom áll.

Falu gödre lásd **Falu földje**

Falusi-vég 1864: *Falusi-vég* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára a belterület közelében.

Farkas-rét 1864: *Farkas rét* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára a terület állatvilágára utal.

Felső-Csere 1864: *Felső Csere* (MP 390). – Egykori szántóföld Atya közelében. Az Alsó-Cserével együtt a Csere része volt.

Fenék-rét 1864: *Fenékrét* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a *fenék* 'valamely terület mélyebben fekvő része' jelentésű földrajzi köznévből származik (FKnT.).

Fiú-rét 1935: *Fijurét* (SzamSz. 1: 293). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Fogás 2020: *Fogás*, 1935: *Fogás* (SzamSz. 1: 296). – Szántóföld a határ déli részén az Ökör-legelő és a Nagy-erdő között. A Kis- és Nagy-Fogás nevű részek alkotják. A név a *fogás* 'erdő kiirtott része, irtás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Fogorvosi rendelő lásd **Diszpenszár**

Futballtér utca lásd **Pesti utca**

Fő út lásd **Szatmári út**

Fő utca 2020: *Fő utca ~ Falu*, 1998: *Falu ~ Fő ucca* (SzMH. 2: 146). – A falu legrégebben beépült utcája.

Futballpálya 2020: *Fotbalpálya ~ Fotbaltér*, 1998: *Fotbàl-tér* (SzMH. 2: 146). – Futballpálya a belterület déli részén a Futballtér utca végén.

Futballtér lásd **Futballpálya**

Fürdő-tó 1864: *Fördő tó. | Hajdan tó mely fürdő helyül használtatott, jelenleg csak hó olvadáskor tartalmaz vizet, Kaszálóul használtatik.* (Pesty 342). – Egykori tó a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Füzes-által 1864: *Füzes átal* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja az *által* 'hegyoldal alsó része' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.).

Fűzfa-tábla 1998: *Ficfa-tábla* (SzMH. 2: 148), 1935: *Ficfás* (SzamSz. 1: 318). – A forrás szerint bokros terület a belterülettől északra. Nevét az ott álló fűzfáról kaphatta.

Fűzfás lásd **Fűzfa-tábla**

Gál dűlője 1864: *Gáál dűlője*. | *szántó föld, hajdan Galok tulajdona honnan nevét veszi* (Pesty 342), 1864: *Gál dűlője* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Ganés-árok 1998: *Ganésárok* (SzMH. 2: 148). – Árok a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Garand 2020: *Garand*, 1998: *Garand* (SzMH. 2: 148), 1884: *Garand* (HKFT.), 1864: *Garand patak*. | *mely a' határt a' Németi és Daraí határtól választja medre közepéig a petei határhoz tartozik, száraz időben kaszaltatik.- Garand vagy Garandnak neveztetett, mert a Szamos ez előtt történt kiöntéseikor a víz ár benne mint garadba futott le.* (Pesty 341). – A falu határát kelet-nyugati irányban átszelő patak a határ déli részén, a Nagy-erdő mellett.

Garand-part 1998: *Garand-pàrt* (SzMH. 2: 148). – Szántóföld a határ déli részén, a Garand északi partján.

Gosztát 2020: *Gosztát*, 1998: *Gosztát* (SzMH. 2: 146). – Épület a Fő utca keleti részén az Ember Géza kúriával szemközti területen. Korábban az állami gazdaság, azaz a *Gospodăria Agricolă de Stat* (Gostat) tulajdona volt.

Görögkatolikus harangláb 2020: *Görögkatolikus harangláb*. – Harangláb a Fő utcán a Dohi háza közelében.

Görögkatolikus templom 1998: *Görök-katolikus-templom* (SzMH. 2: 146). – A forrás épületként említi, de pontos helyét nem jelöli meg. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlője szerint a faluban nincs, és korábban sem volt görögkatolikus templom.

Gyepföld 2020: *Gyepföld*. | *Juj de rossz föld vót, forgót tettek bele mindég, nem vetettek bele egyebet.* – Szántóföld a határ északi részén a Kis-erdő mellett. A név a *gyepföld* 'gyepes terület feltörése útján nyert szántóföld' jelentésű összetett földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Hajdú utca lásd **Kis utca 2.**

Halastó 1998: *Halastó* (SzMH. 2: 148). – A forrás tóként említi, de helyét nem jelöli. Talán a Cigánygödörrel azonos.

Halom-domb 1998: *Halom-domb* (SzMH. 2: 148). – A forrás szerint dombos terület a határ északi részén.

Haraszt 1935: *Haraszt* (SzamSz. 1: 363), 1884: *Haraszt* (HKFT.). – Egykori szántóföld a határ keleti részén a Lázári úttól északra. A név a *haraszt* ‘fiatal, sarjadzó, cserjés erdő, bozót’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Hatos ház 2020: *Hatos ház*, 1998: *Hatos-ház* (SzMH. 2: 146). – Épület a Fő utca keleti részén. Korábban a Gosztáthoz tartozott. A *hatos* előtag arra utal, hogy korábban hat család lakott benne.

Herceg földje 1998: *Hèrceg földje* (SzMH. 2: 149). – A forrás szerint szántóföld a határ déli részén. Nevét egykori tulajdonosa családnevéről kapta.

Hét tölgyfa 2020: *Hét tölgyfa*. – Öreg tölgyfák a Tölgyfa-tábla mentén.

Homokos 2020: *Homokos*. – Szántóföld a határ keleti részén. A *Kis-* és *Nagy-Homokos* nevű részekből áll. Homokos talajáról nevezték el. Területén homokkitermelés is történt, itt fekszik a *Nagy-homokos* nevű homokosgödör.

Horgas-földek 1864: *Horgas földek* (MP 390). – Egykori dűlő, bizonyára a Horgas-patak közelében feküdt.

Horgas-patak 1884: *Horgos p.* (HKFT.), 1864: *Horgas patak* (MP 390). – Egykori patak a határ déli részén. Bizonyára görbe folyásáról kapta a nevét.

Horgas-patak-hát 1935: *Hārgaspatakhát* (SzamSz. 1: 363), 1864: *Hargas patakhát*. | *Egy hargas kanyarodásu patak alatt határozott szantó földekből álló tábla szantó föld.* (Pesty 342). – Egykori dűlő a Horgas-patak mentén. A név utótagja a *hát* ‘dombos vízparti terület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Horgas-tó-hát lásd **Horgas-patak-hát**

Hosszú 2020: *Hosszu ~ Hosszu-tábla*, 1998: *Hosszú-tábla* (SzMH. 2: 149), 1935: *Hosszu* (SzamSz. 1: 394), 1864: *Hosszu* (MP 390). – Szántóföld a határ keleti részén, a Lázári úttól délre. Nevét hosszan elnyúló alakjáról kapta. Korábban legelőként használták.

Hosszú-tábla lásd **Hosszú**

Idomány 2020: *Idomány*, 1935: *Idomán* (SzamSz. 1: 406). – Szántóföld a falu határában. Pontos helyét az adatközlők nem ismerték. A név eredete ismeretlen.

Irtás alja 1935: *Írtásajja* (SzamSz. 1: 416). – Egykori dűlő a falu határában. Talán a kiirtott Daróci-erdő közelében feketett.

Iskola 2020: *Iskola*, 1998: *Iskola* (SzMH. 2: 146). – A település általános iskolája a Szatmári úton.

Iskola utca 2020: *Iskola utca*, 1998: *Iskola ucca* (SzMH. 2: 146). – A Szatmári útról nyíló utca az iskola mellett.

Jenei utcája 2020: *Jenei utcája*. – A Szatmári útról északi irányba nyíló utca. A név előtagja az utca sarkán lakó Jenei családra utal.

Kacé lásd **Kac-kert**

Kac-kert 2020: *Kac-kert*, 1998: *Kaccé* (SzMH. 2: 149). – Szántóföld a határ északi részén az Atyai úttól keletre. A név előtagja *Kac* nevű zsidó tulajdonosára utal.

Káposztás-kert 2020: *Káposztás-kert*, 1998: *Káposztás-kert* (SzMH. 2: 149), 1864: *Káposztás kert* (MP 390). – Szántóföld a határ északi részén a belterület közelében. A területen korábban káposztát termesztettek.

Kárász dűlője 1864: *Kárász dűlője* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára tulajdonosára utal.

Kastély lásd **Ember Géza kúriája**

Kastélykert lásd **Nagy-kert**

Katolikus temető 2020: *Katolikus temető*, 1998: *Katolikus-temető* (SzMH. 2: 146). – Az Új temető délnyugati része, ahová katolikusok temetkeznek.

Katolikus templom 1. lásd **Római templom**

Katolikus templom 2. 2020: *Katolikus templom ~ Római templom*, 1998: *Katolikus-templom* (SzMH. 2: 146). – Római katolikus templom a Fő utca északi részén.

Kátyú 1935: *Kátyóu* (SzamSz. 1: 465), 1864: *Kátyó*. | *Egy Kerek tó, száraz időben Kaszáltatik*. (Pesty 343), 1864: *Kátyó mellett, Kátyónál* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *kátyú* 'vízjárta terület, rét' vagy 'vízzel telt mélyedés' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Kenderes-kert 1864: *Kenderes kert.* | *A falu keleti részén lévő Kis tábla szántó föld hajdan kenderes kert.* (Pesty 343). – Egykori dűlő a határ keleti részén. Korábban kenderet termesztettek a területen.

Kender-szél 1864: *Kenderszél* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. A név bizonyára a *Kenderes-kert* névvel függ össze. A *szél* utótag 'valamely terület külső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kerek-erdő 2020: *Kerek-erdő.* – Szántóföld a határ délkeleti részén a Kis-homokos közelében. Korábban erdős terület volt.

Kertalja 1935: *Kértajja* (SzamSz. 1: 482). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára a Fő utca kertjeinek végében fekhetett.

Kis utca 1. 2020: *Kis utca*, 1998: *Hajdu ucca* (SzMH. 2: 146). – A Viski Ernő utcát és a Jenei utcát összekötő kisebb utca.

Kis utca 2. 1998: *Kis ucca* (SzMH. 2: 146). – Az Éliás negyed legkeletibb utcája.

Kis utca 3. lásd **Ács utca**

Kis-erdő 1. lásd **Akác**

Kis-erdő 2. lásd **Faiskola**

Kis-Fogás 2020: *Kis-Fogás.* – Szántóföld a határ déli részén a Nagy-Fogás és az Ökörlegelő között. A *Nagy-Fogás*-sal együtt a *Fogás* része, annak kisebbik darabja.

Kis-halastó 1998: *Kis-halastó* (SzMH. 2: 149). – A forrás szerint az erdőben található. Pontos helyét nem jelöli.

Kis-Homokos 1. 2020: *Kis-Homokos.* – Szántóföld a falu határának keleti részén. A *Nagy-Homokos*-sal együtt a *Homokos* része, annak kisebbik darabja.

Kis-homokos 2. 2020: *Kis-homokos.* – Homokosgödör a Régi temető közelében. A név előtagja a *Nagy-homokos* név előtagjával áll összefüggésben.

Kis-láz 1864: *Kis-láz* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kis-nyáras 1864: *Kis Nyáras* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kis-Ördögös 1935: *Kisördögös* (SzamSz. 1: 516). – Egykori dűlő a falu határában. Bizonyára az *Ördögös* része lehetett.

Kis-tag 2020: *Kis-tag*. – Szántóföld a határ déli részén a Miklós tava mellett. A név utótagja a *tag* ’a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kollektív iroda 2020: *Kolektiv iroda ~ Téesz-iroda*, 1998: *Téesz* (SzMH. 2: 147). – Épület a Szatmári út mentén a Falu földje közelében. Korábban a kollektív gazdaság irodája működött benne.

Könyvtár 2020: *Könyvtár*, 1998: *Falu-könyvtár* (SzMH. 2: 146). – A könyvtár épülete a Fő utcán, a Református templommal szemben. Korábban óvoda is működött benne.

Körtélyes 2020: *Körtélyes*, 1998: *Körtés ~ Öt-körtefa* (SzMH. 2: 149–150). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Szabó Pali földje mellett. Nevét a korábban itt álló vadkörtefákról kapta.

Körtés lásd **Körtélyes**

Kultúrház 1. 2020: *Kulturház*, 1998: *Művelődési-ház* (SzMH. 2: 147). – Romos épület a Falu földjén. Korábban kultúrház volt.

Kultúrház 2. lásd **Ember Géza kúriája**

Kupás-tanya 2020: *Kupás-tanya*, 1998: *Kupás-tanya* (SzMH. 2: 149). – Egykori tanya a Mózes-tagban. Nevét *Kupás* nevű tulajdonosáról kapta. Már lebontották.

Lázári út 2020: *Lázári ut*, 1998: *Lázári út* (SzMH. 2: 147). – A Temető utca folytatása, mely Lázáriba vezet.

Legelő lásd **Régi-legelő**

Lukács-láz 1935: *Lukácsláz* (SzamSz. 2 :46), 1864: *Lukáts láz. | szántó föld és kaszálók hajdan még gazos műveletlen állapotában Lukács nevű birta.* (Pesty 342), 1864: *Lukáts lázza* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. A név előtagja egykori tulajdonosára utal. Az utótag a *láz* ’erdei tisztás, irtás’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Márkász földje 1998: *Márkász fölgye* (SzMH. 2: 150). – A forrás szántóként említi. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *Márkász* előtag bizonyára tulajdonosára utal.

Második híd 2020: *Második hid.* – Kanálison átívelő híd a Szatmári úton. A *második* előtag arra utal, hogy a belterület felől közelítve később következik, mint az Első-híd.

Melegház 1998: *Melekház* (SzMH. 2: 150). – Kert a határ délkeleti részén. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Mihály-telek 1998: *Miháj-telek* (SzMH. 2: 150). – A forrás szerint szántóföld a határ északnyugati részén. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Miklós tava 2020: *Miklós tava*, 1998: *Miklós tava* (SzMH. 2: 150), 1935: *Miklóustova* (SzamSz. 2: 129), 1884: *Miklós tó* (HKFT.), 1864: *Míklós tava*. | *Motsaros tó száraz időben Kaszaltatik* (Pesty 342), 1864: *Miklós tava* (MP 390). – Szántóföld a határ déli részén a Szatmári úttól délre. Korábban legelő volt. A helybeliek elmondása szerint korábban egy része mocsaras volt, melyet később lecsapoltak.

Mózes-tag 2020: *Mózes-tag*, 1998: *Mózes-tag* (SzMH. 2: 150). – Szántóföld a határ északkeleti részén az Úrbéres-tag szomszédságában. Az előtag egykori zsidó tulajdonosára utal. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Művelődési ház lásd **Kultúrház 1.**

Nagy út lásd **Szatmári út**

Nagy-erdő 2020: *Nagy-erdő*, 1941: *Nagyerdő* (MKF.), 1935: *Nagyērdőü* (SzamSz. 2: 147), 1884: *Nagy erdő* (HKFT.), 1863–1864: *Nagy erdő* (MKFT.). – A falu déli határát szegélyező erdő. A *nagy* előtag a *Kis-erdő* név előtagjával függ össze.

Nagy-Fogás 2020: *Nagy-Fogás*. – Szántóföld a határ déli részén a Nagy-erdő mellett. A *Kis-Fogás*-sal együtt a *Fogás* része, annak nagyobbik darabja.

Nagy-gödör lásd **Cigánygödör**

Nagy-Homokos 1. 2020: *Nagy-Homokos*. – Szántóföld a határ keleti részén. A *Kis-Homokos*-sal együtt a *Homokos* része, annak nagyobbik darabja.

Nagy-homokos 2. 2020: *Nagy-homokos*. – Homokosgödör a Hosszú területén. Ma már halastóként használják.

Nagy-juharos 1998: *Nagyjuharos* (SzMH. 2: 150). – A forrás szerint erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem jelöli. A név utótagja a *juharos* 'terület, amelyen sok juharfa van' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Nagy-kert 2020: *Nagy-kert* ~ *Kastélykert*, 1998: *Kastéjkert* (SzMH. 2: 146). – Az Ember Géza kúriáját övező kert.

Nagy-lápos 1941: *N. lápos* (MKF.), 1884: *Nagy Lápos* (HKFT.). – Egykori szántóföld és rét a határ északkeleti részén a Csigér közelében. A név utótagja a *lápos* 'vizes,

mocsaras, nádas, vízinvényekkel benőtt hely' jelentésű földrajz köznévből (FKnT.) származik.

Nagy-legelő 2020: *Nagy-legelő*, 1998: *Nagylegelő* (SzMH. 2: 150). – Legelő a határ északkeleti részén a Lázári úttól északra.

Nagy-rét 1941: *Nagy-rét* (MKF.), 1935: *Nagyrét* (SzamSz. 2: 149), 1884: *Nagy rét* (HKFT.), 1864: *Nagy rét. | mint egy 200 hóld Területű Kaszáló.* (Pesty 343). – Egykori rét a Petei úttól délre.

Nagy-tölgyfás lásd **Tölgyfa-tábla**

Névtelen utca 1998: *Névtelen ucca* (SzMH. 2: 147). – Utca a Pintye-tagban. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Neagu gödre 2020: *Nyágu gödre*. – Gödör a Temető utca végén. Nevét az itt lakó *Neagu* vezetéknévű rendőrrel kapta.

Nyakasszék 2020: *Nyakasszék*, 1998: *Nyakasszék* (SzMH. 2: 150), 1935: *Nyakasszék* (SzamSz. 2: 162). – A falu határának déli részén a Nagy-erdőbe benyúló szántóföld. A névadást a helybeliek a terület alakjával magyarázzák. Egyesek szerint a terület egy kiszabott ruha nyakának alakjára hasonlít, mások szerint viszont egy szék alakjára emlékeztet.

Nyíri utcája lásd **Pesti utca**

Ócska temető lásd **Régi temető**

Omhozér-föld 1998: *Omhozèr-föld* (SzMH. 2: 150). – A forrás szerint szántóföld a határ északi részén. Bizonyára tulajdonosáról kapta a nevét.

Országút 1998: *Örszágút* (SzMH. 2: 147). – A forrás a Viski Ernő utcájával azonos helyen jelöli, bizonyára tévesen. Valószínűleg a Szatmári út névváltozata lehet.

Orvosi rendelő lásd **Diszpenszár**

Óvoda 2020: *Ovoda*, 1998: *Óvoda* (SzMH. 2: 147). – Épület a Szatmári úton. Óvoda működik benne.

Ökörlegelő lásd **Régi-legelő**

Ördögös 2020: *Ördögös*, 1998: *Ördögös* (SzMH. 2: 150). – Szántóföld a határ délnyugati részén a Nagy-erdő mellett. A név a 'megbabonázott, elvarázsolts' jelentésű *ördögös* tájszóval (ÚMTSz.) áll kapcsolatban. A helybeliek a névadást azzal magyarázzák, hogy korábban mocsaras hely volt, ahol betyárok tanyáztak. A név a

szatmári területen máshol is előfordul mocsaras erdei terület neveként. Bizonyára a korhadó fadarabok által kibocsátott fények miatt tulajdoníthattak természetfeletti tulajdonságokat a helynek.

Ösvény-sor 1864: *Ösvény sor* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *sor* 'szabályos alakú földdarabok a határban' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Paku utcája lásd **Visky Ernő utcája**

Papné földje lásd **Papné kertje**

Papné kertje 2020: *Papné kertje ~ Papné földje ~ Dohi földje*, 1998: *Papné kertje* (SzMH. 2: 150). – Szántóföld a határ nyugati részén, a Davilas és a Petei Újsor között. A református egyház tulajdona volt, erre utal a *Papné kertje* elnevezés. A *Dohi földje* névváltozat a papné *Dohi* nevű vejére utal.

Park 2020: *Park*, 1998: *Park* (SzMH. 2: 147). – Park a Szatmári út mentén.

Páskom 2020: *Páskum*, 1998: *Páskom* (SzMH. 2: 150), 1935: *Páskom* (SzamSz. 2: 220). – Szántóföld a határ északi részén az Atyai út mentén. Korábban legelőként használták. A név a *páskom* 'a településhez közel fekvő legelő' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Páskom-kút 1998: *Páskom-kút* (SzMH. 2: 150). – Kút a Páskomon. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Pécsi-ráta 1935: *Pécsiráta* (SzamSz. 2: 224). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára tulajdonosára utal. Az utótag a *ráta* 'egy rész a (szétosztott) földterületből' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Pépes 1935: *Pépes* (SzamSz. 2: 228), 1864: *Pépes motsár*. | *nevét a' medrében lévő ragatsos sartól vette*. (Pesty 343), 1864: *Pépes* (MP 390). – Mocsaras hely lehetett a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Peres-puszta 1864: *Peres puszta*. | *Az erdőre vezető ut, mely hajdan Paray Mihálytól a Község által per útján foglaltatott el* (Pesty 343). – Egykori út a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Pesti Sanyi bácsi utcája lásd **Pesti utca**

Pesti utca 2020: *Pesti utca ~ Pesti Sanyi bácsi utcája ~ Nyíri utcája ~ Futballtér utca*, 1998: *Fotbáltér ucca ~ Nyíri uccája* (SzMH. 2: 146–147). – A Szatmári útról déli irányba nyíló, a Futballtérhez vezető utca. Az itt lakó Pesti és Nyíri családokról nevezték el.

Petei Új sor 2020: *Petei Új sor*, 1998: *Peteji-újsor* (SzMH. 2: 147). – A Petei útról nyíló, újabban épült utca. A név előtagja Pete közelségére utal.

Petei út 2020: *Petei ut*, 1998: *Peteji út* (SzMH. 2: 150). – A szomszédos településre, Petére vezető út.

Pintye-tag 2020: *Pintye-tag ~ Éliás negyed ~ Éliás*. – A belterület déli részén az Iskolától keletre fekvő falurész, mely az 1970-es árvíz után épült. A házakat *Éliás* nevű személy építtette a Pintye-tag területére.

Pintye tag 2. 2020: *Pintye-tag*, 1998: *Pintye-tag ~ Pintye-tábla* (SzMH. 2: 150). – Szántóföld a belterületől délre. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Polgármesteri hivatal 2020: *Polgármesteri hivatal ~ Primöria ~ Szfát*, 1998: *Pòlgármesteri-hivatàl* (SzMH. 2: 147). – Épület a Szatmári út és a Temető utca találkozásánál. Polgármesteri hivatal működik benne. A *Primöria* névváltozat a román *primărie* 'község háza', a *Szfát* pedig a román *sfat* 'tanács' szóból (RK.) ered.

Primöria lásd **Polgármesteri hivatal**

Református temető 2020: *Református temető*, 1998: *Refòrmátus-temetőü* (SzMH. 2: 147). – Az Új temető északkeleti része, ahová reformátusok temetkeznek.

Református templom 2020: *Református templom*. – A Fő utcán található.

Régi temető 2020: *Régi temető ~ Ócska temető*, 1998: *Régi temető* (SzMH. 2: 147). – Az Új temetővel szemközt elhelyezkedő, öreg fákkal benőtt temető. Ma már nem temetkeznek ide.

Régi-legelő 2020: *Régi-legelő ~ Ökör-legelő ~ Legelő*, 1998: *Legelő* (SzMH. 2: 149). – Legelő a határ déli részén a Futballtér mellett. Korábban ökörlégeként használták.

Rendőrség 2020: *Rendőrség*, 1998: *Rendőrség* (SzMH. 2: 147). – Épület a Temető utcában a Polgármesteri hivatal mellett. Rendőrség működik benne.

Római templom 2020: *Római templom ~ Katólikus templom*. – Nemrégiben épült templom a Falu földjén.

Sarkas sara 1864: *Sarkas Sára* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Sáskás-csere 1884: *Sáskás Csere* (HKFT.). – A katonai térkép szerint a Nagy-erdő északkeleti részének megnevezése. A név előtagja talán sáskajárásra utal, utótagja pedig a *csere* ‘cserfaerdő, cserfákból álló erdőrész’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Sejebi akácosa 1935: *Sejebi-ákácossa* (SzamSz. 2: 292). – Egykori akácos a falu határában. Talán a határ északi részén fekvő akácossal azonos. Az előtag bizonyára tulajdonosára utal.

Sóstenger 1935: *Sóüstenger* (SzamSz. 2: 303). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Sovány-szer lásd **Sovány-szer-dűlő**

Sovány-szer-dűlő 1864: *Sován szer dűlő. | szántó földek nevét a föld sovánságtól vette.* (Pesty 342), 1864: *Sovány-szer* (MP 390). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a *sovány* ‘trágyázatlan, terméketlen’ (SzamSz.) szóból származik. A *szer* utótag a ‘határ távol eső darabja’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Szabó Pali útja 2020: *Szabó Pali utja.* – Az Atyai útról nyíló, a Papné kertje és a Davilas között futó út. Az út északi oldalán fekszik a Szabó Pali földje, erre utal a név előtagja.

Szabó Pali földje 2020: *Szabó Pali földje*, 1998: *Szabó-Pali földje* (SzMH. 2: 151). – Szántóföld a határ nyugati részén a Davilas mellett. Nevét tulajdonosáról kapta.

Szatmári út 2020: *Szatmári ut ~ Nagy ut ~ Fő ut*, 1998: *Szatmári út* (SzMH. 2: 150). – A települést átszelő, Szatmárnémetibe vezető országút.

Szfát lásd **Polgármesteri hivatal**

Szilas 2020: *Szilas*, 1941: *Szilas* (MKF.), 1884: *Szilas* (HKFT.), 1864: *Szilas alatt* (MP 390). – Szántóföld a határ északnyugati részén. A név a *szilas* ‘terület, amelyen sok szilfa van’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Szilas alatt lásd **Szilas**

Tank-árok 2020: *Tank-árok ~ Tankfogó*, 1998: *Tank-árok* (SzMH. 2: 151). – Mély árok a Páskom keleti végén. A helybeliek elmondása szerint háború idején megakadályozta a tankok átjutását.

Tankfogó lásd **Tank-árok**

Tatár-erdő 1884: *Tatár e.* (HKFT.), 1863–1864: *Tatár erdő* (MKFT.), 1783: *Tatár Erdő* (EKFT.), 1469: *Tatár erdeje* (Szirmay 199) – Egykori erdő a határ északkeleti részén a Haraszttól északra. A név előtagja személynévből alakult (Németh 228).

Téesz lásd **Kollektív iroda**

Téesz iroda lásd **Kollektív iroda**

Téglagödör lásd **Cigánygödör**

Téglaszín lásd **Cigánygödör**

Temető utca 2020: *Temető utca*, 1998: *Temetőü ucca* (SzMH. 2: 147). – A Szatmári útról nyíló, a Temető mellett elhaladó utca.

Temető kereszt 1998: *Temetőükereszt* (SzMH. 2: 147). – Kereszt az Új temetőben.

Tizennégyhold szere 1935: *Tizennétyhóútszere* (SzamSz. 2: 393), 1864: *Tizennegy hold szere*. | *szántó földek. Hajdan e helyen csak tizen négy hold művelhető föld volt az erdők között innét vette el nevezését.* (Pesty 342). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a terület méretére utal, utótagja pedig a szer 'határ távol eső darabja' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Tölgyfa-tábla 2020: *Tölgyfa-tábla*, 1998: *Töltyfa-tábla ~ Naty-tölgyfás* (SzMH. 2: 150–151). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Hét tölgyfa közelében.

Traktorállomás 2020: *Traktorállomás*, 1998: *Tarktòrállomás* (SzMH. 2: 147). – Az állami gazdaság traktorállomása volt a Petei út mentén.

Újsor 2020: *Újsor*, 1998: *Új sòr* (SzMH. 2: 147). – A falu újabban épült utcáinak összefoglaló neve. A Falun kívül valamennyi utca az Újsor része.

Új temető 2020: *Új temető*, 1998: *Új temető* (SzMH. 2: 147). – A Temető utca mentén található. Északkeleti részén a Református, délnyugati részén pedig a Katolikus temető fekszik.

Úr árka 1941: *Úr árka* (MKF.), 1884: *Ur árka* (HKFT.). – A határ nyugati részén, a Petei úttal párhuzamosan folyó kisebb patak volt. A területet birtokló földesúr készítette, erre utal a név előtagja.

Úr árka dűlő 1864: *Ur arka dülő. | hajdan a Községet biró urak által a' Községben meg álló víz levezetésére szántott árok melletti szántó földek, honnan a' Dülő nevezetét veszi.* (Pesty 343), 1864: *Ur árkánál* (MP 390). – Egykori dűlő a határ nyugati részén, az Úr árka mentén.

Úr árkánál lásd **Úr árka dűlő**

Úrbéres-tag 2020: *Urbéres-tag*, 1935: *Úrbérestag* (SzamSz. 2: 422). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Nagy-legelő szomszédságában. Az *úrbéres* előtag jelentése 'jobbágy' (SzamSz.). A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Varjas 1935: *Vārjas* (SzamSz. 2: 441), 1864: *Varjas. | Hajdan erdő jelenleg szántó földek. Varjasnak nevezetik, mert itt a hajdani magas cserfák kedvencz tanyája volt a' varjaknak.* (Pesty 342), 1864: *Varjas* (MP 390). – Egykori szántóföld a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Vasas-bákány 1935: *Vasazsbákány* (SzamSz. 2: 443). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink. Az utótag a *bákány* 'mocsaras, nádas hely' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Vasas-csere 1935: *Vasascsere* (SzamSz. 2: 443), 1864: *Vasas Csere. | Egykor cserés erdős hely, jelenleg szántó földek 's Kaszállók* (Pesty 342). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink. Utótagja a *csere* 'cserfaerdő, cserfákból álló erdőrészt' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Viski árka 2020: *Viski árka*, 1998: *Viski árok ~ Vizesárok* (SzMH. 2: 147). – Árok volt a Katolikus templom közelében. A Viski család telkén feküdt, erre utal a név előtagja. Már betemették.

Viski Ernő utcája 2020: *Viski Ernő utcája ~ Paku utcája*, 1998: *Paku uccája* (SzMH. 2: 147). – A Sztármári útról északi irányba nyíló utca. Az utca sarkán lakó Viski Ernőről, illetve az utcában lakó Paku családról kapta a nevét.

Zár-erge 1884: *Zár erge* (HKFT.). – A Nagy-erdő északi részét kelet-nyugati irányban átszelő egykori patak. A névadás motivációja ismeretlen. A név utótagja az *erge* 'kisebb vízfolyás, árok' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Zsidó temető 2020: *Zsidó temető*, 1998: *Zsidó-temetőü* (SzMH. 2: 147). – Zsidók egykori temetkezési helye a Petei út mentén. Ma már beépült a terület.

14. Sándorhomok

Sándorhomok 2020: *Sándorhomok ~ Homok*, 1992: *Sándorhomok*, román *Nisipeni* (EHSz.), 1944: *Sándorhomok* (Hnt.), 1941: *Sándorhomok* (MKF.), 1935: *Homok* (SzamSz. 1: 392), 1913: *Sándorhomok* (Hnt.), 1884: *Homok* (HKFT.), 1865: *Homok* (Pesty 312), 1863–1864: *Homok* (MKFT.), 1851: *Homok* (Fényes), 1810: *Homok* (Szirmay), 1784: *Homok* (EKFT.), 1261: *Humuk* (Németh). – A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Nyugaton Kispeske, délen Kissár, keleten Mikola, északon pedig Szárazberek határolja. A helynév a talaj jellegére utaló magyar *homok* főnévből keletkezett. A megkülönböztető *Sándor* előtag a település legnagyobb birtokosaira utal. A 20. század elején a falu legnagyobb földbirtokosai Kovács Jenő és Sándor, illetve Gödény Sándor voltak (FNESz.).

Állami-gazdaság lásd **Gosztát**

Általános iskola lásd **Iskola**

Által-berek *Átālberek* (SzamSz. 1: 38). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *berek* utótag 'vizenyős (bokros) rét vagy legelő' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Barackos 2020: *Barackos*, 1973: *Barackos* (SzMH. 2: 161). – Szántóföld a Kis-erdőtől keletre. *Külső-* és *Belső-Barackos* nevű részekből áll. Bizonyára baracktermesztés folyt a területen.

Barackosi-kút 2020: *Barackosi-kut*, 1973: *Barackosi-kút* (SzMH. 2: 161). – Egykori kút a Barackosban.

Belső-Barackos 2020: *Belső-Barackos*, 1973: *Bèlső-barackos* (SzMH. 2: 161). – Szántóföld a határ délkeleti részén. A *Külső-Barackos*-sal együtt a *Barackos* része, annak a Csordajáró út melletti területe.

Belső major lásd **Belső tanya**

Belső tanya 2020: *Belső-tanya*, 1973: *Bèlső majòr* (SzMH. 2: 161). – Szántóföld a határ déli részén a Kis-erdőtől északra. A *Külső-tanya*-val együtt a *Tanya* része, annak az erdőhöz közelebb eső darabja.

Belső-Törzsökös 2020: *Belső-Törzsökös*, 1973: *Bèlső-tòrzsökös* (SzMH. 2: 161). – Szántóföld a határ délkeleti részén. A *Külső-Törzsökös*-sel együtt a *Törzsökös* része, annak

a Nagy-erdőhöz közelebb eső darabja. Kisebb erdős terület választja el a Külső-Törzsököstől.

Berencei-kastély 1. lásd **Sándor úr kastélya**

Berencei-kastély 2. lásd **Miklós úr kastélya**

Berki híd 2020: *Berki hid*, 1973: *Bèrki-híd* (SzMH. 2: 161). – A Vármegye árján átívelő híd a Berki úton.

Berki sor 1973: *Bèrkisør* (SzMH. 2: 159). – A forrás szerint nyugati irányba futó földút a Bolt mellett. Feltehetően Szárazberek határába vezetett.

Berki út lásd **Libarét**

Biloka 1973: *Biloka* (SzMH. 2: 161), 1935: *Biloka* (SzamSz. 1: 93). – Egykori dűlő a település határában. BURA szántóföldként említi, de pontos helyét nem közli. A név talán a *billóka* 'mérleghinta, libikóka' tájszóval (ÚMTSz.) áll kapcsolatban.

Bíró-tag 1973: *Bíró tag* (SzMH. 2: 161). – A forrás szerint a falu bírójának a szántóföldje. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Bokor rekettye 1973: *Bokør rekettye* (SzMH. 2: 161), 1935: *Bokørrekettye* (SzamSz. 1: 100), 1865: *Bokor rekettye* (MP 400). – BURA szerint bokros terület a település határában, de pontos helyét nem közli.

Bolt 2020: *Bolt*, 1973: *Büfé* (SzMH. 2: 159). – Épület a Gosztát mellett. Élelmiszerbolt működik benne.

Borzlyuk-domb 1865: *Borzjukdomb. | ebben borzok tanyáztak* (Pesty 312). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Büfé lásd **Bolt**

Cigánygödör 2020: *Cigánygödör*, 1973: *Cigánygödør* (SzMH. 2: 161). – Bokros, gödrös terület a határ nyugati részén, a belterület közelében. Korábban téglát vetettek itt a cigányok.

Cigánysor 2020: *Cigánysor*, 1973: *Cigány-sør* (SzMH. 2: 159). – A Libarét középső, cigányok által lakott szakasza.

Cigány-tábla 2020: *Cigány-tábla*, 1973: *Cigány-tábla* (SzMH. 2: 161). – Szántóföld a határ nyugati részén a Cigánygödör mellett.

Csarnahó 1973: *Csàrnahóu* (SzMH. 2: 161), 1935: *Csārnahóu* (SzamSz. 1: 134). – Egykori szántóföld a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Csepe-rekesz 2020: *Csepe-rekesz*, 1973: *Cseperekesz* (SzMH. 2: 161), 1935: *Cseperekesz* (SzamSz. 1: 140). – Szántóföld a határ délnyugati részén a Sár mentén, a Kátyú mellett. A név előtagja a *csepe* 'bokros terület', utótagja pedig a *rekesz* 'terület, amelyet sövénnel vagy árokkal vettek körül' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.). A *rekesz* tájszó a szamosháti területen 'vesszőből font kerítés, sövénykerítés' jelentésű (SzamSz.).

Csikókert 1973: *Csikókèrt* (SzMH. 2: 161). – Egykori dűlő a falu határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név a *csikókert* 'csikók legeltetésére használt, természetes vagy mesterséges úton körülzárt legelő' jelentésű összetett földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Csinált út lásd **Kecskesor**

Csóka csárda 2020: *Csóka csárda*. – Romos épület a Berki út bal oldalán. Korábban büfé és söröző működött benne. Nevét a mellette húzódó Vármegye árka mentén álló fákon tanyázó csókákról kapta.

Csókás-árok 1973: *Csókás-árok* (SzMH. 2: 159, 162). – A forrás egykori árokként említi a kül- és belterületen egyaránt. Pontos helyét azonban nem közli.

Csókás-oldal 2020: *Csókás-ódal*, 1973: *Csókás-òdàl ~ Csókásóudàl* (SzMH. 2: 162), 1935: *Csókásóudàl* (SzamSz. 1: 153), 1865: *Csókás oldal* (MP 376). – Szántóföld a határ északnyugati részén az egykori Csóka csárda mellett.

Csonkás 1941: *Csonkás* (MKF.), 1884: *Csonkás alja* (HKFT.). – A település határának nyugati részén húzódó egykori szántóföld. A név a *csonkás* 'irtással nyert szántóterület, amelyben a fák tuskóját benne hagyták' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Csonkás alja lásd **Csonkás**

Csordajáró út 1. 2020: *Csordajáró ut*, 1973: *Csòrdajátó út* (SzMH. 2: 162). – A Fő utcáról nyíló, a Legelőre vezető út. Korábban ezen az úton járt a falu csordája.

Csordajáró út 2. lásd **Libarét**

Csűrös-kert 2020: *Csűrös-kert*, 1973: *Csűrös-kèrt* (SzMH. 2: 162). – Szántóföld a Miklós úr kastélyának kertje végében.

Dani-vágás 2020: *Dani-vágás*, 1973: *Dani-vágás* (SzMH. 2: 162), 1935: *Danivágás* (SzamSz. 1: 163). – A határ délkeleti részén a Sár mentén húzódó kisebb erdő. A név előtagja bizonyára személynév. Dani családnevűek ma is élnek a faluban. A *vágás* utótag a 'kivágott erdőréssz, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT).

Dinnye-föld 1935: *Dinnyeföld* (SzamSz. 1: 170), 1865: *Dinnye földek* (MP 400). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Talán a mai Dinnyéskerttel azonos helyet jelöl.

Dinnyés-kert 2020: *Dinnyés-kert*, 1973: *Dinnyéskert* (SzMH. 2: 162). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Vármegye árka mentén. Korábban dinnyét termesztettek a területen.

Disznólegelő 2020: *Disznólegelő*. – Szántóföld a határ északkeleti részén a Vármegye árka mentén. A Dinnyés-kert, a Nagy-gaz és a Vájás határolja. Korábban disznólegelőként használták a területet.

Dombos-rét 1973: *Dombosrét* (SzMH. 2: 162), 1935: *Dombosrét* (SzamSz. 1: 176). – Egykori dűlő a falu határában. BURA rétként említi, de pontos helyét nem közli.

Dögtér 2020: *Dögtér*, 1973: *Döktér* (SzMH. 2: 159). – Bokros, fás terület a Kecske sortól nyugatra. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat.

Dögtér-tábla 2020: *Dögtér-tábla*. – Szántóföld a határ délnyugati részén, a Dögtér szomszédságában.

Drágos tanyája 1973: *Drágos tanyája* (SzMH. 2: 162). – A forrás szerint épület volt a falu külterületén, de pontos helyét nem közli. A név előtagja bizonyára tulajdonosára utal.

Égeres 2020: *Égres*. – A falu határának északi részén, a Vármegye árka mellett húzódó égererdő.

Éger-mocsár lásd **Vármegye árka**

Egyház rétje 1973: *Etyház réttye* (SzMH. 2: 162). – Egykori rét a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli.

Erdő 2020: *Erdő ~ Kis-erdő*, 1884: *Hangás e.* (HKFT.) – A határ déli részén húzódó kisebb erdő. A *kis* előtag a *Nagy-erdő* név előtagjával áll kapcsolatban. A *Hangás-erdő* név előtagja a *hanga* 'gyommal, vadon termő növényekkel benőtt hely' jelentésű tájszóval (ÚMTSz.) állhat kapcsolatban.

Erőszakсарok lásd **Kisvég**

Falu 2020: *Falu ~ Kisvég*, 1973: *Fő ucca* (SzMH. 2: 159). – A falu legrégebben beépült utcája a belterület keleti részén. BURA LÁSZLÓ helynévtára még *Fő utca* néven említi, azonban mára a települést Kissárral és Szárazberekkel összekötő út viseli a *Fő utca* nevet. Noha ebben az utcában áll a Református templom, illetve a Berencei Kovács földbirtokos család két kastélya is, ma a helybeliek az utca egészét a Kisvég részének tekintik.

Fekete-berek 1935: *Feketeberek* (SzamSz. 1: 262), 1865: *Fekete berek* (MP 400). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *berek* utótag 'vizenyős (bokros) rét vagy legelő' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Fényes-féle-tábla 1973: *Fényes féle tábla* (SzMH. 2: 162). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára tulajdonosáról kapta a nevét. *Fényes* családnévűek ma is élnek a faluban.

Foglár-oldal 1973: *Foglár òldàl* (SzMH. 2: 162). – Egykori szántóföld a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A *foglár* előtag 'a falu közelében a telekhez kimért toldás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Fok-tő 2020: *Fok-tű*, 1973: *Foktű* (SzMH. 2: 162), 1935: *Foktű* (SzamSz. 1: 298). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Kis-erdő mentén futó Foktői-árok mellett. A név a *fok* 'kisebb vízfolyás, vízállás' és a *tő* 'földrajzi hely közvetlen környéke' földrajzi köznevek (FKnT.) összetételéből alakult.

Foktői-árok 2020: *Foktői-árok*, 1973: *Foktűji-árok* (SzMH. 2: 162). – A határ délkeleti részén a Fok-tő és a Kis-erdő között futó kisebb árok.

Folyár-oldal 1973: *Fojár òldàl* (SzMH. 2: 162). – A forrás szerint szántóföld a határ keleti részén, a Vármegye árkától keletre, Újmikola közelében.

Forrás-domb 1973: *Fòrrásdomb*. | *A magas fekvésű szántóföldre a domb lejtőjéről forrás vize folyt.* (SzMH. 2: 162). – Egykori dombos határrész. Pontos helyét a forrás nem közli.

Fő utca 1. 2020: *Fő utca*. – A településen észak-déli irányban átvezető útszakasz. BURA LÁSZLÓ helynévtára a település ősi magvát képező, a belterület keleti részén húzódó utcát említi *Fő utca* néven (lásd. Fő utca 2.), azonban a települést Kissárral és Szárazberekkel összekötő útszakasz beépülése után ez vált a falu legnagyobb, legjelentősebb utcájává. Déli részét *Kecskesor*-nak, északi részét pedig a *Libarét*-nek nevezik.

Fő utca 2. lásd **Falu**

Fövenyes gödör 2020: *Fövenyes gödör ~ Homokosgödör ~ Téglagödör*, 1973: *Fövenyes-gödör ~ Homog-gödör ~ Téгла gödör* (SzMH. 2: 159, 160, 166). – Homokosgödör a Kecskesor északi részén a Görög templom közelében.

Futballpálya 2020: *Futballpálya*. – Futballpálya az Iskola mellett.

Fürdő 1. 2020: *Fürdő*, 1973: *Fürdő* (SzMH. 2: 162), 1941: *Mikolai fürdő* (MKF.), 1865: *Fördő ~ Firidő ~ Feredő* (MP 400), 1863–1864: *Mikolai fürdő* (MKFT.). – Egykori épület a Sűrű alján, melyben korábban fürdő működött. Ma Mikola községhez tartozik a terület.

Fürdő 2. lásd **Vájás**

Fürdő-odal 1973: *Fürdő oldal* (SzMH. 2: 162). – A forrás a határ északi részén fekvő erdőként ábrázolja, feltehetően tévesen. Valószínű, hogy az egykori Fürdő közelében feküdt a határ keleti részén.

Fürdős-kert 1973: *Fürdős kert* (SzMH. 2: 162). – A forrás határrész neveként említi, de pontos helyét nem közli. Bizonyára a Fürdő közelében feküdt.

Fürdő út lásd **Sűrű aljai út**

Fürdő utca 1973: *Fürdő ucca* (SzMH. 2: 159). – A forrás szerint a Kisvégről nyíló utca. Talán a Fürdő út belterületi szakasza lehetett.

Garda háza melletti út lásd **Vásár út**

Gilisztás 2020: *Gilisztás ~ Legelő*, 1973: *Gilisztás* (SzMH. 2: 162), 1935: *Gilisztás* (SzamSz. 329). – Legelő a határ délkeleti részén a Nagy-erdő közelében.

Gosztát 2020: *Gosztát ~ Major*, 1973: *Gödényház ~ Gödény-kúrija ~ Állami-gazdaság* (SzMH. 2: 159). – Az iskolával szemközi területen fekvő épületek. Korábban az állami gazdaság, azaz a *Gospodăria Agricolă de Stat* (Gostat) tulajdona volt. A *Gödény-ház* és *Gödény-kúria* elnevezések az egykori tulajdonosra utalnak.

Gödény-ház lásd **Gosztát**

Gödény hídja 1973: *Gödény higgya* (SzMH. 2: 159). – Egykori híd a Gödény-ház közelében.

Gödény-kert 1973: *Gödénykert* (SzMH. 2: 159). – A Gödény-házhoz tartozó kert.

Gödény-kert alja 1973: *Gödény kertájja* (SzMH. 2: 159). – A forrás szántóföldként említi, de pontos helyét nem közli. Bizonyára a Gödény-ház kertje közelében fekvő területre utal.

Gödény-kúria lásd **Gosztát**

Gödény-rét 1973: *Gödényrét* (SzMH. 2: 162) – Egykori szántóföld és rét. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név egykori tulajdonosára utal.

Gödény-temető 2020: *Gödény-temető ~ Kanizsák temetője ~ Kis temető*, 1973: *Gödény-temető ~ Gödény temetője ~ Kanizsa-temető ~ Kanizsák temetője* (SzMH. 2: 159–160). – Egykori temető a Kisvég keleti végén. A Gödény és Kanizsa földbirtokos családok temetkezési helye volt.

Görög templom 2020: *Görög templom*. – Görögkatolikus templom a Kecskesor északi részén.

Gyene erdeje 2020: *Gyene erdeje*, 1973: *Gyene èrdeje* (SzMH. 2: 162). – Hosszan elnyúló erdős terület a Kis-erdőtől délre. A név bizonyára tulajdonosára utal.

Gyulai-tag 1973: *Gyulaji-tag* (SzMH. 2: 162). – Egykori szántóföld a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára tulajdonosáról kapta a nevét. *Gyulai* nevűek ma is élnek a településen.

Gyuri útja 1973: *Gyuri uttya ~ Kis út* (SzMH. 2: 160). – A forrás szerint a Kisvégről nyíló, délkeleti irányba futó kisebb utca.

Hajdár-lapos 1973: *Hajdár-lapos*. | *A villámcsapás sújtotta Hajdár nevű ökröt itt temették el*. (SzMH. 2: 162). – A forrás lápos területként említi, de pontos helyét nem közli.

Hajnal utca 1973: *Hàjnàl ucca* (SzMH. 2: 160). – A forrás a Kisvégről nyíló, északi irányba futó utcaként jelöli.

Halgass lásd **Horgas**

Halgass-föld lásd **Horgas**

Hegyes-föld 2020: *Hegyes-föld*, 1973: *Hegyesföld* (SzMH. 2: 163). – Szántóföld a határ déli részén a Kis-erdő és a Köves út között. Hosszan elnyúló, hegyes formájáról kapta a nevét.

Herceg-domb 2020: *Herceg-domb*, 1973: *Hèrceg-domb* (SzMH. 2: 163). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Szúnyugos szomszédságában. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Hèrceg hát 1973: *Hèrceg hát* (SzMH. 2: 163). – A forrás szerint erdő a település határában, pontos helyét azonban nem közli. Talán a Herceg-domb közelében fekvő Nagy-erdő része lehetett.

Homokosgödör lásd **Fövényes-gödör**

Homokosgödörnél 2020: *Homokosgödörnél*. – Szántóföld a határ nyugati részén a Homokos-gödör mellett.

Horgas 2020: *Hargas ~ Halgass*, 1973: *Hàrgos föld ~ Hàlgass-főüd* (SzMH. 2: 163), 1935: *Hālgas-főüd* (SzamSz. 1: 354). – Szántóföld a határ délnyugati részén a Sár partján. A *Horgas* név a terület alakjára utal. A *Halgass* és *Halgass-föld* nevek bizonyára népetimológias úton keletkeztek.

Horgas-föld lásd **Horgas**

Igényelt lásd **Igényelt-föld**

Igényelt-föld 2020: *Igényelt-föld*, 1973: *Igényelt* (SzMH. 2: 163). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Nagy-erdő közelében. A helybeliek szerint rossz minőségű föld, melyhez tulajdonosai földosztás révén jutottak.

Iskola 2020: *Iskola*, 1973: *Általános iskola ~ Iskola* (SzMH. 2: 159–160). – A falu általános iskolája a Fő utcán.

Iskola-kert 1973: *Iskolakèrt ~ Urak kèrtye* (SzMH. 2: 163, 166). – A forrás szerint kert a külterületen, de pontos helyét nem közli. Bizonyára az Iskola közelében feküdt.

Iskola melletti híd 1973: *Iskola-mèlletti híd* (SzMH. 2: 160). – Egykori híd a belterületen, bizonyára az Iskola közelében. Pontos helyét a forrás nem közli.

Jánki-féle-feketeföld lásd **Jánki-féle-föld**

Jánki-féle-föld 1973: *Jánki féle-föld ~ Jánkiféle feketeföld* (SzMH. 2: 163). – Egykori dűlő a település határában. Pontos helyét a forrás nem közli. A név bizonyára tulajdonosára utal.

Juhászháznál 2020: *Juhászháznál ~ Juhász-tábla*, 1973: *Juhászház-tábla* (SzMH. 2: 163). – Szántóföld a Sűrű aljai út és a Vármegye árka között a határ keleti részén. Korábban juhászház állt a területen.

Juhászház-tábla lásd **Juhászháznál**

Juhász-tábla lásd **Juhászháznál**

Juhász-tanya 1973: *Juhász-tanya* (SzMH. 2: 163). – A forrás lebontott épületként említi a falu határában, de pontos helyét nem közli. Talán a *Juhász-tábla* névvel áll összefüggésben.

Kan-föld 2020: *Kan-föld*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Kis-erdő és a Brackos között. A név a *kanföld* 'illetményföld a községi kan tartásáért' jelentésű összetett földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Kanizsák temetője lásd **Gödény-temető**

Kanizsa-temető lásd **Gödény-temető**

Kapu-tábla 2020: *Kapu-tábla*, 1973: *Kapu-tábla*. | *Az árokkal és akácfákkal körülvett szántóterületre kapun keresztül lehet bejutni.* (SzMH. 2: 163). – Egykori szántóföld a falu határában. Pontos helyét a 2020-as gyűjtés adatközlői nem tudták meghatározni.

Katolikus temető 1973: *Katolikus-temető*. – A forrás az Iskola közelében fekvő temetőként említi. Feltehetően a Régi temetőre vonatkozik a név.

Kecskesor *Kecskesor ~ Köves ut.* | *A kisvégre való lánynak udvarolt egy fiú a Kecskesorról, és miután elmaradtak, a lány ráragasztotta a fiú utcájára hogy Kecskesor. Mert volt ott egy néhány kecske.* 1973: *Kecske sör ~ Köves út ~ Csinált út* (SzMH. 2: 159–160). – A Fő utcának a Bolttól délre eső része.

Kék-domb 1973: *Kékdomb* (SzMH. 2: 163), 1865: *Kék domb*. | *benne a' homok kékes* (Pesty 312). – Egykori dombos szántóföld a határ keleti részén, a belterület közelében.

Kerek-tábla 1973: *Kerek-tábla* (SzMH. 2: 163), 1935: *Kerek-tábla* (SzamSz. 478). – Egykori szántóföld a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét alakjáról kapta.

Kerek-tisza-domb 2020: *Kerek-tisza-domb*, 1973: *Kerek-tisza* (SzMH. 2: 163), 1935: *Kerek-tiszadomb* (SzamSz. 1: 478), 1865: *Kerek tisz domb*. | *a' fekvése kerek* (Pesty 312), *Kerek tiszta domb* (MP 400). – Környezeténél kissé magasabban fekvő szántóföld a határ déli részén, a Csűrös-kert és a Szúnyogos között. A *tiszta* névelem 'erdőben levő füves terület, ahol nincs fa' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.), melynek népetimológias változata szerepel a ma is élő *Kerek-tisza-domb* helynévben.

Kerek-tisza lásd **Kerek-tisza-domb**

Kereszt-tábla 1973: *Kereszt-tábla* (SzMH. 2: 163). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Kereszt állhatott a közelében.

Kertalja 1. 1973: *Kèrtàja* (SzMH. 2: 160). – A forrás szerint a Kecsesor nyugati irányba futó kertjeinek végében húzódott.

Kertaljai-domb 1973: *Kèrtàljaji domb ~ Kèrtàljasi domb* (SzMH. 2: 163). – Egykori dombos szántóföld. Pontos helyét nem ismerjük, de feltehetően a Kertalja valamely része, vagy annak közelében fekvő dombos terület lehetett.

Kígyós 2020: *Kigyós*, 1973: *Kigyóus* (SzMH. 2: 163), 1935: *Kígyóus* (SzamSz. 1: 500), 1865: *Kígyós. | legelő helyül használtatik – hihető hogy ott sok kígyók tanyáztak* (Pesty 312). – Szántóföld a határ északi részén, a Dinnyés-kerttől délre.

Kígyós-kút 2020: *Kigyós-kut*, 1973: *Kigyóus kút ~ Kigyósi kút* (SzMH. 2: 163). – Kút a Kígyós területén.

Király-kert 1973: *Király kèrt. | Családnevet őriz.* (SzMH. 2: 163). – A forrás kertként említi. Pontos helyét nem ismerjük.

Király-rét 1973: *Király rét. | Családnevet őriz.* (SzMH. 2: 163). – A forrás legelőként említi. Pontos helyét nem ismerjük.

Kis-domb 1973: *Kisdomb* (SzMH. 2: 163). – Egykori szántóföld a határ északkeleti részén.

Kis-erdő lásd **Erdő**

Kis-erdő-tábla 1973: *Kisèrdő tábla* (SzMH. 2: 163). – Egykori dűlő a falu határában. A forrás nem jelöli a pontos helyét, de bizonyára a Kis-erdő közelében feküdt.

Kis-mező 1973: *Kismezőü* (SzMH. 2: 164), 1935: *Kismezőü* (SzamSz. 1: 516). – Egykori szántóföld a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kis temető 1. lásd **Új temető**

Kis temető 2. lásd **Gödény temető**

Kis temető tábla 2020: *Kis temető tábla ~ Temető-tábla*, 1973: *Temető-tábla* (SzMH. 2: 166). – Szántóföld a határ keleti részén a Kis temető 2. szomszédságában.

Kis út 1. lásd **Gyuri útja**

Kis út 2. 2020: *Kis ut.* – A Kecsesorról nyíló, a Dögtérre vezető kisebb földút.

Kisvég 1. lásd **Falu**

Kisvég 2. 1973: *Kisvég ~ Erőszakсарок ~ Kutyaszorító ~ Pocokkvég* (SzMH. 2: 159–160). – A forrás szerint ide tartozik a mai *Kisvég* keleti része és az onnan nyíló két kisebb utca. Ma már az egykori Fő utca egészét a Kisvéghez sorolják a helybeliek.

Kisvégi híd 1973: *Kisvégi-híd* (SzMH. 2: 160). – Egykori híd a Kisvégen. Pontos helyét a forrás nem közli.

Kisvégi-homokos 1973: *Kisvégi-homokos* (SzMH. 2: 160). – Egykori homokosgödör a Kisvégen. Pontos helyét a forrás nem közli.

Kocsma 1973: *Kocsma* (SzMH. 2: 160). – Egykori kocsmá a belterületen. Pontos helyét nem ismerjük.

Koroknai-rét 1973: *Koroknaji rét. | Családnevet őriz.* (SzMH. 2: 164). – A forrás legelőként említi. Pontos helyét nem ismerjük.

Korom-hát 1. 2020: *Koromhát*, 1973: *Koromhát* (SzMH. 2: 164), 1935: *Koromhát* (SzamSz. 1: 357). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Lazsna és a Cigány-tábla között. Jó minőségű, fekete földjéről kapta a nevét.

Koromhát 2. 2020: *Koromhát*. – Újabban épült utca a Korom-hát közelében.

Kovács-domb 1973: *Kovács-domb* (SzMH. 2: 164), 1865: *Kovács domb. | Míkola felől egy darab hely Kovács dombnak neveztetik a' benne lévő számos kavicstól.* (Pesty 312). – Dombos szántóföld volt a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kovács-tábla 1973: *Kovács-tábla. | Családnevet őriz.* (SzMH. 2: 164). – Egykori szántóföld a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kovács-tag 1865: *Kovács-tag* (MP 400). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név feltehetően a *Kovács-tábla* névvel függ össze, azaz egykori tulajdonosa családnevét őrzi.

Kovács-tanya 1973: *Kovács-tanya* (SzMH. 2: 164). – A forrás lebontott épület nevéként említi a falu külterületén. Bizonyára a Kovács család tanyája lehetett.

Köves út lásd **Kecske sor**

Középösvény 1973: *Középösvény* (SzMH. 2: 164), 1935: *Középösveny* (SzamSz. 1: 557). – A forrás szántóföldként említi. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kripta-domb 1. 2020: *Kripta-domb*, 1973: *Kripta-domb* (SzMH. 2: 160). – Mesterséges domb a Régi temetőben, melyre családi kriptát építettek.

Kripta-domb 2. 2020: *Kripta-domb*, 1973: *Kripta-domb ~ Kripta-tábla. | A Kripta temető melletti határrész.* (SzMH. 2: 164), 1884: *Kripta domb* (HKFT.). – Szántóföld a határ déli részén a Kripta-domb 1. mellett.

Kripta-tábla lásd **Kripta-domb 2.**

Kripta temető lásd **Régi temető**

Kút aljai domb 1973: *Kutàjjasi domb* (SzMH. 2: 164). – A forrás dombos szántóföldként említi. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kúti-tábla 1973: *Kuti-tábla* (SzMH. 2: 164). – Egykori szántóföld a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kutyaszorító lásd **Kisvég**

Külső-Barackos 2020: *Külső-Barackos*, 1973: *Külső-barackos* (SzMH. 2: 164). – Szántóföld a határ déli részén. A *Belső-Barackos*-sal együtt a *Barackos* része.

Külső major lásd **Külső-Tanya**

Külső-Tanya 2020: *Külső-tanya*, 1973: *Külső major ~ Külső tanya* (SzMH. 2: 164). – Szántóföld a határ déli részén. A *Belső-Tanyá*-val együtt a *Tanya* része. BURA tanyanévként említi.

Külső-Törzsökös 2020: *Külső-Törzsökös*, 1973: *Külső-törzsökös* (SzMH. 2: 164). – Szántóföld a határ délkeleti részén. A *Belső-Törzsökös*-sel együtt a *Törzsökös* része, annak a faluhoz közelebb eső darabja.

Lazsna 2020: *Lazsna*, 1973: *Lazsna* (SzMH. 2: 164), 1935: *Lazsna*, erdőnév (SzamSz. 2: 13), 1865: *Laszna* (MP 376). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Rét és a Korom-hát között. A név a *lazsna* ‘dudvával, burjánnal benőtt hely, bikres-bokros hely’ jelentésű tájszóból (SzamSz.) származik.

Legelő 1. lásd **Gilisztás**

Legelő 2. lásd **Libarét 2.**

Lengyel Albert gödre 1973: *Lengyel Albèrt gödre* (SzMH. 2: 164). – Egykori gödör a külterületen. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Lenti sikátor 1973: *Lenti sikátòr* (SzMH. 2: 160). – A forrás szerint a Kecsesorról nyíló utca. Talán a Dögtérre vezető Kis úttal azonos.

Libarét 1. 2020: *Libarét ~ Berki ut*, 1973: *Bèrki út ~ Csòrdajáró út* (SzMH. 2: 159). – A Libarétre épült, Szárazberekre vezető utca.

Libarét 2. 2020: *Libarét ~ Legelő*, 1973: *Libarét* (SzMH. 2: 164). – Legelő a határ északi részén. Korábban libalegelőként használták a területet.

Lucernás-kert 1973: *Lucèrnás kèrt* (SzMH. 2: 164). – A forrás egykori kertként említi a falu határában. Pontos helyét nem ismerjük.

Major lásd **Gosztát**

Malom 1973: *Malom*, 1973: *Malom* (SzMH. 2: 160). – A forrás szerint a jelenlegi iskola közelében fekvő épület.

Malom alja 1973: *Malom àjja ~ Malomkèrt* (SzMH. 2: 160). – A forrás szerint kert a Malom mellett.

Malom-kert lásd **Malom alja**

Malom-kert alja 1973: *Malomkèrtàjja* (SzMH. 2: 164). – A forrás szerint szántóföld a falu határában, bizonyára a Malom-kert közelében.

Manci-tag 1973: *Manci-tag* (SzMH. 2: 164). – Egykori szántóföld a falu határában. Pontos helyét a forrás nem közli.

Mander sarok 1973: *Mandèr sarok. | Birtokosa családnevét őrzi.* (SzMH. 2: 164). – Egykori szántóföld a falu határában. Pontos helyét a forrás nem közli.

Miklós úr kastélya 2020: *Miklós úr kastélya*, 1973: *Miklós-úr-kastéja ~ Specijálisiskola* (SzMH. 2: 160). – Berencei Kovács Miklós egykori földbirtokos kastélya a Református templom közelében. Romos állapotban van.

Mikolai-forduló 1973: *Mikolaji fòrduló* (SzMH. 2: 164). – Egykori dűlő a határ keleti részén, a szomszédos Mikola közelében.

Mikolai út 1973: *Mikolaji út* (SzMH. 2: 164). – A forrás szerint a Süveg útról nyíló, Mikolába vezető út.

Miksa háza 1973: *Miksa háza* (SzMH. 2: 160). – A forrás szerint borbélyműhely a belterületen. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Mogyorós 1973: *Mogyorós* (SzMH. 2: 164). – Egykori szántóföld a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Nagy-éger lásd **Vármegye árka**

Nagy-erdő lásd **Sári-erdő**

Nagy-gaz 2020: *Nagy-gaz*, 1973: *Nagygaz* (SzMH. 2: 165), 1935: *Nagygaz* (SzamSz. 2: 147), 1865: *Nagy gaz* (MP 400). – Szántóföld a határ északi részén a Disznólegelőtől délre. A helybeliek szerint korábban gödrös, gazos hely volt, disznók fürödtek benne.

Nagy-gaz alja 1973: *Nagygaz àjja* (SzMH. 2: 165). – A forrás legelőként említi, de pontos helyét nem közli. Talán a Nagy-gaz mellett fekvő Disznólegelővel azonos.

Nagy-gazi-kút 2020: *Nagy-gazi-kut*, 1973: *Nagygaz-kút ~ Nagyhazi-kút* (SzMH. 2: 165). – Kút a Nagy-gazon. Jóságok itatására használták.

Nagy híd 1973: *Natyhíd* (SzMH. 2: 160). – A forrás szerint híd a falu belterületén. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Nagy János keresztje 1973: *Nagy János keresztje* (SzMH. 2: 160). – A forrás a belterületen álló keresztként említi, de pontos helyét nem közli. Feltehetően állíttatójáról nevezték el.

Nagy-rét 1865: *Nagy rét* (MP 400). – Egykori rét a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Nagy temető lásd **Régi temető**

Nagyvég 1973: *Nagyvég* (SzMH. 2: 160). – A forrás a belterület déli részén fekvő falurész neveként említi.

Németi-erdő lásd **Sári-erdő**

Nyalóka 1935: *Nyalóka* (SzamSz. 2: 164). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás oka ismeretlen.

Nyárfa-tábla 2020: *Nyárfa-tábla*, 1973: *Nyárfatábla* (SzMH. 2: 165), 1935: *Nyárfatábla* (SzamSz. 2: 164). – Szántóföld a határ déli részén a Kis-erdőtől északra. Korábban hatalmas nyárfák álltak a területen.

Ó-gát 1973: *Óugát* (SzMH. 2: 165), 1935: *Óugát* (SzamSz. 2: 179). – A forrás szántóföldként említi, de pontos helyét nem közli.

Ó-gát eleje 1973: *Óugát eleje* (SzMH. 2: 165), 1935: *Óugáteleje* (SzamSz. 2: 179). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára az Ó-gát közelében.

Ökör-tilalmas 1973: *Ökør-tilalmas* (SzMH. 2: 165). – A forrás legelőként említi, de pontos helyét nem közli.

Ördögös lásd **Ördögös-lapos**

Ördögös-lapos 1973: *Ördögös-lapos* (SzMH. 2: 165), 1941: *Ördögös* (MKF.), 1884: *Ördögös* (HKFT.). – BURA erdőként említi, de pontos helyét nem jelöli. A katonai térképen az *Ördögös* név a Sár-erdőbe benyúló mocsaras területet jelöl. A név a 'megbabonázott, elvarázsolt' jelentésű *ördögös* tájszóval (ÚMTSz.) áll kapcsolatban. A név a szatmári területen máshol is előfordul mocsaras erdei terület neveként. Bizonyára a

korhadó fadarabok által kibocsátott fények miatt tulajdoníthattak természetfeletti tulajdonságokat a helynek.

Pálinkás-lapos 1973: *Pálinkás-lapos* (SzMH. 2: 165). – A forrás a falu határában húzódó erdőként említi. Pontos helyét nem ismerjük. Feltehetően tulajdonosáról kapta a nevét. *Pálinkás* nevűek ma is élnek a településen.

Pécskai sor 1973: *Pécskaji-sør* (SzMH. 2: 160). – A forrás cigányok által lakott utcaként említi a Kecskesor közelében. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink.

Peleskei út 1973: *Peleskeji út* (SzMH. 2: 165). – A forrás a határ északi részén futó útként jelöli. Bizonyára Kispereskére vezetett.

Péter útja 1973: *Pètèr uttya* (SzMH. 2: 165), 1935: *Péteruta* (SzamSz. 2: 230), 1865: *Péter után véggel* (MP 376). – A forrás szántóföldként említi. Pontos helyét nem ismerjük.

Péter útján véggel lásd **Péter útja**

Pintye-föld 2020: *Pintye-föld*, 1973: *Pintye-föld* (SzMH. 2: 165). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Kis-erdő mellett. Nevét a tulajdonos Pintye családról kapta.

Pocokvég lásd **Kisvég**

Pojanszki-gödör 1973: *Pojanszki gödör* (SzMH. 2: 165). – A forrás a külterületen fekvő gödörként említi, de pontos helyét nem közli.

Református temető 2020: *Református temető*, 1973: *Refòrmátus-temető* (SzMH. 2: 160). – A Falutól északra fekvő területen, a Süveg útja mentén fekszik.

Református templom 2020: *Református templom*, 1973: *Refòrmátus-templom* (SzMH. 2: 160). – Református templom a Faluban.

Régi temető 2020: *Régi temető ~ Nagy temető*, 1973: *Kripta-temető* (SzMH. 2: 160). – A Kecskesoron a Római templom mellett található. A *régi* előtag az *Új temető* név előtagjával, a *nagy* előtag pedig a *Kis temető* név előtagjával áll összefüggésben.

Rét 2020: *Rét*, 1973: *Rét* (SzMH. 2: 165). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Csókás-oldal mellett.

Római templom 2020: *Római templom*. – Római katolikus templom a Kecskesor északi részén.

Rosztoka 2020: *Rosztoka*, 1973: *Rosztoka* (SzMH. 2: 165), 1935: *Rosztoka* (SzamSz. 2: 278). – Szántó föld a falu határának déli részén. Szláv eredetű név, jelentése 'két ágra oszló, vagy két ág egyesüléséből keletkező vízfolyás' (FNESz.).

Sándor úr kastélya 2020: *Sándor ur kastélya ~ Berencei-kastély*, 1973: *Berenceji kastéj ~ Sándor-úr-kastéja* (SzMH. 2: 159, 161). – Berencei Kovács Sándor egykori földesúr kúriája a Faluban a Református templom mellett.

Sár 2020: *Sár*, 1973: *Sár* (SzMH. 2: 165), 1941: *Sárvíz* (MKF.), 1884: *Sár viz* (HKFT.). – A falu déli határát átszelő patak. A Sár név a sár 'sáros folyóvíz' jelentésű vízrajzi köznévből (TESz.) származik.

Sárfészek 1. 1973: *Sárfészek. | Kis, sáros utca a csordajáró úton.* (SzMH. 2: 161). – A forrás szerint kisebb utca.

Sárfészek 2. 1973: *Sárfészek* (SzMH. 2: 165). – A forrás mocsaras területként említi, de pontos helyét nem közli. Feltehetően a *Sárfészek* nevű utca közelében feküdt.

Sár-hát 1973: *Sárhát* (SzMH. 2: 165). – A forrás erdőből lett legelőként említi. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a Sár patak közelében húzódott. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Sári-erdő 2020: *Sári-erdő ~ Nagy-erdő*, 1973: *Sárerdő* (SzMH. 2: 165), 1941: *Sárerdő* (MKF.), 1884: *Németi erdő* (HKFT.), 1863–1864: *Sár erdő* (MKFT.). – Nagy kiterjedésű erdő a határ délkeleti részén. Jelenleg Szatmárnémeti határához tartozik.

Sári út 1973: *Sári út ~ Tiszaújlaki út* (SzMH. 2: 161). – A forrás a jelenlegi Csordajáró út helyén jelöli. A szomszédos Sár település határába vezet. A *Tiszaújlaki út* esetében a névadás okát nem ismerjük.

Sári-vágás 1973: *Sári-vágás* (SzMH. 2: 165). – A forrás erdőként jelöli a határ északkeleti részén. Ma szántóként használják a területet. A név utótagja a *vágás* 'kivágott erdő rész, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Speciális iskola lásd **Miklós úr kastélya**

Sűrű aljai út 2020: *Sűrű aljai út*, 1973: *Fürdő út ~ Sűrű-ajjai út* (SzMH. 2: 162, 164). – A ma Mikola határába eső Sűrű aljára vezető út. A *Fürdő út* névváltozat az egykor a Sűrű alján álló Fürdőre utal.

Sűrű-erdő 1863–1864: *Sűrű erdő* (MKFT.). – A határ északi részén húzódó egykori erdő. Ma már szántóként hasznosítják a területet.

Süveg út 2020: *Süveg ut*, 1973: *Süveg út* (SzMH. 2: 161). – A Kisvégről északi irányba nyíló kisebb út. *Süveg* nevűek ma is élnek a településen, de a helybeliek ma már nem emlékeznek, hogy kire utalhat a név.

Szabó-tanya 2020: *Szabó-tanya ~ Tanya*. | *Volt itt egy tanya, az urak cselédei laktak itt, de aztán beköltöztek a faluba*. 1973: *Szabó-tanya* (SzMH. 2: 164–165). – Szántóföld a belterülettől délre a Kis-erdő mellett. *Belső-Tanya* és *Külső-Tanya* nevű részekből áll. Korábban tanya állt a területen, melyben egy ideig a Szabó család lakott. Erre utal a *Szabó-tanya* elnevezés.

Szekció 1973: *Szekcijó* (SzMH. 2: 165). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás oka ismeretlen.

Sziget-fő 1973: *Szigetfű*. | *A Sár partján fekvő hely*. (SzMH. 2: 165), 1935: *Szigetfű* (SzamSz. 2: 347). – BURA a Sár partján fekvő pusztaként említi. A Sár és a Nádasd-patak által határolt területen fekvő Sziget nevű elpusztult település (Németh 463) emlékét őrzi. A *fő* utótag ‘valaminek a kezdete’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Szilágyi-föld 2020: *Szilágyi-föld*, 1973: *Szilágyi-föld* (SzMH. 2: 166). – Szántóföld a határ délnyugati részén a Nagy-erdő közelében. Nevét tulajdonosáról kapta.

Szilágyi-ház 2020: *Szilágyi-ház*. – Szántóföld a határ északi részén a Süveg út mentén. Nevét az ott lakó Szilágyi családról kapta.

Szilágyi-lapos 1973: *Szilágyi-lapos* (SzMH. 2: 166). – Egykori dűlő a falu határában. Pontos helyét a forrás nem közli. Bizonyára a *Szilágyi-föld* és *Szilágyi-ház* nevekkal áll összefüggésben.

Szilágyi út 1973: *Szilágyi út* (SzMH. 2: 165). – A forrás a külterületen fekvő útként említi. Helyét pontosabban nem ismerjük. Feltehetően a *Szilágyi-föld* és *Szilágyi-ház* nevekkal áll kapcsolatban.

Szomoga 2020: *Szomoga*, 1973: *Szomoga-árok* (SzMH. 2: 166). – Árok a határ déli részén. A név a *szomoga* ‘patak, kisebb vízfolyás’ földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Szomoga-árok lásd **Szomoga**

Szonda-tábla 2020: *Szonda-tábla*. – Szántóföld a határ délnyugati részén. Fúrószonda áll a területen.

Szőlő-domb 1941: *Szőlődomb* (MKF.), 1884: *Szőlő domb* (HKFT.), 1865: *Szollő domb* (Pesty 312). – A belterülettől északra fekvő szántóföld volt. Mára a Cigánysor épült a területre.

Szúnyogos 2020: *Szúnyogos*, 1973: *Szunnyogos* (SzMH. 2: 166), 1941: *Szúnyogos* (MKF.), 1935: *Szunnyogos* (SzamSz. 2: 360), 1884: *Szunnyogos* (HKFT.). – Szántóföld a határ keleti részén a Nagy-erdő közelében. Korábban legelőként használták.

Szúnyogosi kút 2020: *Szunnyogosi kut*, 1973: *Szunnyogosi-kút* (SzMH. 2: 166). – Egykori kút a Szúnyogosban.

Tanya lásd **Szabó-tanya**

Tanya-domb 1973: *Tanya-domb* (SzMH. 2: 166). – A forrás a falu határában fekvő szántóföldként említi, de pontos helyét nem közli. Talán a Tanyával áll kapcsolatban.

Tanya-tábla 1973: *Tanya-tábla* (SzMH. 2: 166). – A forrás szántóföldként említi. Talán a Tanyával azonos helyet jelöl.

Téglagödör lásd **Fövenyesgödör**

Téglaszén 2020: *Téglaszén*, 1973: *Téglaszín* (SzMH. 2: 161). – Téglavető gödör a Kecsesor közelében. Korábban vályogot vetettek a területen.

Tekeres-híd 1973: *Tekeres-híd. | A Szomoga árkon volt, ma már nincs meg.* (SzMH. 2: 166). – A Szomogán átívelő egykori híd.

Telek-domb 1865: *Telek domb ~ Vásáros domb. | ezen keresztül járnak a' Szathmári vásárra menok* (Pesty 312), *Telek domb* (MP 376). – Egykori domb a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Temető-tábla lásd **Kis temető tábla**

Terméskői-Vájt-kút 1973: *Terméskői-vájott-kút* (SzMH. 2: 166). – A forrás kútként említi, de pontos helyét nem közli.

Tiszaújlaki út lásd **Sári út**

Tízköblös lásd **Tízköblös-föld**

Tízköblös-föld 2020: *Tízköblös-föld*, 1973: *Tízköblös* (SzMH. 2: 166). – Szántóföld a belterület közelében a Gosztát mögött. A név a köblös 'akkora, helyenként változó nagyságú földterület, amelybe egy köből vetőmagot lehet vetni' jelentésű közszóval (ÚMTsz.) áll összefüggésben, és a terület méretére utal.

Töltési-föld 1973: *Töltési föld* (SzMH. 2: 166). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Új-mező 1865: *Új mező* (MP 400). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Új temető 2020: *Új temető ~ Kis temető*, 1973: *Kistemető ~ Új-temető* (SzMH. 2: 160). – A belterület északi részén a Cigánysor közelében fekszik. Az *Új temető* név előtagja a *Régi-temető* előtagjával, a *Kis temető* név előtagja pedig a *Nagy temető* előtagjával áll összefüggésben.

Urak kertje lásd **Iskola-kert**

Úrbéres 2020: *Úrbéres*, 1973: *Úrbéres ~ Úrbéres-rét ~ Úrbéres-tag* (SzMH. 2: 166). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Kígyós mellett. A helybeliek a névadást azzal magyarázták, hogy a területet Kovács Sándor földbirtokostól bérelték.

Úrbéres-rét lásd **Úrbéres**

Úrbéres-tag lásd **Úrbéres**

Út melletti kereszt 1973: *Útmelletti-kereszt* (SzMH. 2: 161). – A forrás a Kecskesor mentén húzódó keresztként említi.

Vájás 2020: *Vájás ~ Fürdő*. – Szántóföld a határ keleti részén a Vármegye árka mentén. A helybeliek elmondása szerint korábban egy gödröt vájtak ki ezen a területen, melyből később halastavat alakítottak ki.

Vályogvető-gödör 1973: *Vájogvető-gödör* (SzMH. 2: 166). – A forrás a falu külterületén levő gödörként említi, de pontos helyét nem közli.

Vármegye árka 2020: *Vármegye árka*, 1973: *Vármegye árka ~ Nagy-égér* (SzMH. 2: 164, 166), 1941: *N. Eger* (MKF.), 1884: *Nagy Eger* (HKFT.), 1865: *Éger mocsár*. | *Az 1717-ki Tatár járás alkalmával a' körülle levő községekbe dultak, de Homokra be nem jöttek a' kerülte folyó éger nevezetű mocsár miatt.* (Pesty 312), 1863–1864: *Nagy éger* (MKFT.). – A határt északi és keleti irányból határoló kisebb vízfolyás.

Vásár út 1973: *Vásár út ~ Gàrda háza mellett út* (SzMH. 2: 161–162). – A forrás a belterület déli részén húzódó útként említi.

Vásár útra véggel 1865: *Vásár utra véggel* (MP 400). – Egykori dűlő, feltehetően a Vásár út mentén.

Vilokács 2020: *Vilokács*, 1973: *Vilokács* (SzMH. 2: 166). – Szántóföld a határ keleti részén a Juhász-tábla és a Szúnyogos között. A név eredete ismeretlen.

Vilokácsi-kút 1973: *Vilokácsi-kút ~ Vilokócsi-kút* (SzMH. 2: 166). – Kút a Vilokács területén.

Vízlevezető-árok 1973: *Vízlevezető-árok* (SzMH. 2: 161). – A forrás szerint a Kisvégtől délre húzódó árok.

Zuhogó 1. 2020: *Zuhogó*, 1973: *Zuhogó* (SzMH. 2: 166). – A Nagy-erdőtől keletre húzódó kisebb fás terület.

Zuhogó 2. 1973: *Zuhogóu* (SzMH. 2: 166). – A forrás mocsárként említi, de pontos helyét nem közli.

15. Szamosdara

Szamosdara 2020: *Szamosdara ~ Dara*, 1992: *Szamosdara*, román *Dara* (EHSz.), 1944: *Szamosdara* (Hnt.), 1941: *Szamosdara* (MKF.), 1913: *Szamosdara* (Hnt.), 1884: *Dara* (HKFT.), 1864: *Dara* (Pesty 301), 1863–1864: *Dara* (MKFT.), 1851: *Darah* (Fényes), 1810: *Darah* (Szirmay), 1783: *Dara* (EKFT.), 1312: *Darah* (Németh). – A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Nyugaton és északon Ukrajna, keleten Pete és Pusztadaróc, délen pedig Vetés és Óvári határolja. A Dara helynév eredete bizonytalan, talán puszta személynévből keletkezett magyar névadással (FNESz.). A *Szamos*- előtag a település folyóparti fekvésére utal.

Alsó utca 2020: *Alsó utca ~ Első utca*, 2008: *Alsó utca* (SzMH. 2: 189). – Az Újtelep része, annak délebbi fekvésű utcája. Az *alsó* előtag a *Felső utca* név előtagjával, az *első* előtag pedig a *Második utca* név előtagjával áll összefüggésben.

Aranyos-tanya lásd **Fried-tanya**

Baksa lásd **Lókert**

Bányász-fűz 2008: *Bányászfűz* (SzMH. 2: 190). – A forrás szántóföldként jelöli meg a határ keleti részén, a Szamos mentén. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet. Elmondásuk szerint az egykori Fürdő tulajdonosát Bányász Albertnek hívták, valószínűleg az ő tulajdona lehetett a terület.

Bazin 2020: *Bazin*. – Mesterséges tó a Székely Misu gödre mellett. A név a román *bazin* 'medence' szóból származik (RK.).

Békakuruttyoló 2020: *Békakuruttyoló*, 1941: *Békakuruttyoló* (MKF.), 1884: *Bekakuruttyoló* (HKFT.). – A Darai-erdő keleti részén fekvő terület. A névadás okát a helybeliek azzal magyarázták, hogy a békák számára kedvező, vizenyős, terméketlen terület.

Belső-kert lásd **Darai-kert**

Berek 2020: *Berek*, 1864: *Kis berek* (MP 375), *Kis Berek* (uo. 391). – Szántóföld a határ délnyugati részén a Szamos mentén. A név a *berek* 'vizenyős (bokros) rét vagy legelő' jelentésű földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll kapcsolatban.

Betyár-lapos lásd **Nagy-lapos**

Bíbor 2020: *Bibor*. – Szántóföld a határ északnyugati részén. Korábban bíborherét vetettek bele, erre utal az elnevezés.

Bihari sarok 2020: *Bihari sarok ~ Vince sarok*. – A Felső és az Újsor sarka. Az ott lakó Bihari, illetve Vince családról kapta a nevét.

Bilánc lásd **Forduló**

Bordás sarok 2020: *Bordás sarok ~ Debreceni sarok*. – A Felső és a Cigánysor sarka. Az itt lakó Bordás, illetve Debreceni családról kapta a nevét.

Bulldózer-árok lásd **Kanális**

Cigányok útja lásd **Cigánysor**

Cigánysor 2020: *Cigánysor ~ Cigányok útja ~ Pete ut ~ Petei ut*, 2008: *Peteji út* (SzMH. 2: 189). – Utca a falu belterületének északkeleti részén. A *Cigánysor* és a *Cigányok útja* elnevezés az itt élő cigányokra utal. Az Új út megépítése előtt ez az út vezetett Petére.

Csemetekert 2020: *Csemetekert ~ Szilbokor*, 1941: *Szilbokor* (MKF.), 1884: *Szilbokor* (HKFT.), 1783: *Zilbokour* (EKFT.). – Facsemetékkal beültetett erdőrész a Darai-erdő délnyugati részén. A *Szilbokor* névváltozat a korábban ott álló szilfákra utal. Az első katonai felmérés idején a *Szilbokor* elnevezés nagy kiterjedésű erdőt jelölt, a későbbi felmérések azonban a Nagy-erdőtől délnyugatra fekvő kisebb szántóföldként ábrázolják (HKFT., MKF.).

Csemetekert útja 2020: *Csemetekert útja*. – A Cigánysorról nyíló, a Csemetekertbe vezető út.

Csonkás 1864: *Csonkás* (MP 391). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *csonkás* 'irtással nyert szántóterület, amelyben a fák tuskóját benne hagyták' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Csorda út 1. 2020: *Csorda ut ~ Legelő ut*. – A Gazi-legelőre vezető földút.

Csorda út 2. 2020: *Csorda ut ~ Legelő ut*. – A Falusi-legelőre vezető földút.

Dara-erdő 1863–1864: *Dara Erdő* (MKFT.). – A határ északnyugati részén húzódó egykori erdő.

Darai-erdő lásd **Nagy-erdő**

Darai-kert 2020: *Darai-kert ~ Belső-kert*. – Szántóföld a Kis utcától északnyugatra. Korábban gyümölcsös volt. Az ettől délre eső terület korábban Óvárihoz tartozott, erre utal a *darai*, illetve a *belső* előtag.

Debreceni sarok lásd **Bordás sarok**

Dinnyés 2020: *Dinnyés*, 2008: *Dinnyés* (SzMH. 2: 190). – Szántóföld a határ déli részén a Kerti-föld szomszédságában. Korábban dinnyetermesztés folyt a területen.

Diófa-tábla 2020: *Diófa-tábla*, 2008: *Dijófatábla* (SzMH. 2: 190). – Szántóföld a falu határának nyugati részén a Sájku-tagi úttól délre. Nevét az itt álló diófákról kapta.

Első keresztlénia 2020: *Első keresztlénia*. – A Nagy-erdőt észak-déli irányban átszelő erdei ösvény. A Fekete-kút mellett elhaladva az Ördögöshöz vezet. Az *első* előtag a *Második keresztlénia* név előtagjával áll összefüggésben.

Első utca lásd **Alsó utca**

Epres-kert lásd **Új temető**

Erdei-föld 2020: *Erdei-föld ~ Erdő-hát*. – Szántóföld az Új út mentén, a Darai-erdőtől nyugatra. A *hát* utótag a 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' jelentésű földrajzi köznévvé (FKnT.).

Erdő lásd **Darai-erdő**

Erdő alja lásd **Forduló**

Erdő-hát lásd **Erdei-föld**

Falu 2020: *Falu*, 2008: *Falu* (SzMH. 2: 189). – A Fő utcának a Félsort követő, nyugati része.

Falusi-legelő 2020: *Falusi-legelő ~ Nagy-legelő*. – A falu határának északi részén fekvő legelő. A *Nagy-legelő* név a *Kis-legelő* névvel áll összefüggésben.

Falusi temető 2020: *Falusi temető*, 2008: *Temetői* (SzMH. 2: 189). – A falu belterületének délkeleti részén található. *Katolikus-* és *Református temető* nevű részekből áll. A *falusi* előtag a *Gazi temető* előtagjával áll összefüggésben.

Farkas-erge lásd **Görbe-árok**

Fekete-ház 2020: *Fekete-ház*, 1941: *Őrh.* (MKF.). – Erdészház a Nagy-erdő nyugati részén. *Fekete Jani* nevű erdésről kapta a nevét.

Fekete-kút 2020: *Fekete-kut.* – Egykori kút a Nagy-erdő nyugati részén. *Fekete Jani* nevű erdésről kapta a nevét. Már betemették.

Félsor 2020: *Félsor*, 2008: *Félsor* (SzMH. 2: 189). – A Fő utca keleti szakasza. Csak az út déli oldalán épültek házak.

Felső utca 2020 *Felső utca ~ Második utca*, 2008: *Felső utca* (SzMH. 2: 189). – Az Újtelep része, annak északi fekvésű utcája. A *felső* előtag az *Alsó utca* név előtagjával, a *második* előtag pedig az *Első utca* név előtagjával áll összefüggésben.

Forduló 2020: *Forduló ~ Bilánc ~ Kertészet ~ Keresztnél ~ Kis-kuti-föld*. | *Ki lett parcellázva tizhektáronként, locsolásra készítettük, ezér neveztük el Biláncnak*. 2008: *Förduló ~ Urbéri-förduló* (SzMH. 2: 190–191), 1941: *Erdő alja* (MKF.), 1884: *Erdő alja* (HKFT.), 1864: *Erdőalyja* (MP 391). – Szántóföld a falu határának délkeleti részén a Csemetekert mellett. Korábban zöldségeket termesztettek itt, erre utal a *Kertészet* elnevezés. A *Bilánc* név a román *bilanț* 'mérleg' szóból származik. A *Keresztnél* névváltozat a földtábla délkeleti sarkában álló keresztre utal, a *Kis-kúti-föld* név pedig az ott álló kútra. Régebbi elnevezése a *Forduló*, ezt a névváltozatot ma már ritkán használják. A katonai térképeken szereplő *Erdő alja* elnevezés a Nagy-erdő közelségére utal.

Földcsomó 2020: *Földcsomó*. – Az Új út egyik szakasza, mely a közelében futó árok ásásakor otthagyt földcsomóról kapta a nevét.

Fő utca 2020: *Fő utca*. – A település fő utcája. A Félsor és a Falu tartozik hozzá.

Fried-tag 2020: *Fríd-tag*. – Szántóföld a falu határának északi részén a Falusi-legelőtől délre. A *Májer-tag*-gal együtt a *Tag* része. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Fried-tanya 2020: *Fríd-tanya*, 1941: *Aranyos-tny.* (MKF.), 1884: *Fried tn.* (HKFT.). – Egykori tanya a belterület északkeleti részén. Ma lakóházként funkcionál. A *Fried* előtag egykori tulajdonosára utal. Az *Aranyos-tanya* névváltozat esetében a névadás motivációját nem ismerjük.

Füldő 1. lásd **Füldő-kert**

Füldő 2. 2020: *Firidő*, 2008: *Firidő* (SzMH. 2: 190), 1941: *Óvári fürdő* (MKF.), 1884: *Óvári fürdő* (HKFT.). – Egykori épület a Füldő-kert területén, melyben gyógyfürdő működött. Már lebontották.

Füldő alja lásd **Füldő-kert**

Füldő-kert 2020 *Firidő-kert ~ Firidő*, 2008: *Firidőàjja* (SzMH. 2: 190). – Szántóföld a falu határának nyugati részén a Diófa-táblától délre. Korábban gyógyfürdő működött a területen.

Garand 1. 2020: *Garand*. – Szántóföld a település külterületének északkeleti részén a Garand-árok szomszédságában.

Garand 2. lásd **Garand-árok**

Garand-árok 2020: *Garand-árok*, 2008: *Garand* (SzMH. 2: 190), 1884: *Garand* (HKFT.). – A település határának északkeleti részét átszelő kisebb patak.

Gaz 1. 2020: *Gaz*. – A belterület északnyugati részén fekvő kisebb falurész. A név a *gaz* 'cserjés bokros erdő' földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll összefüggésben.

Gaz 2. lásd **Gazi-legelő**

Gazi-legelő 2020: *Gazi-legelő ~ Kis-legelő*, 2008: *Gaz ~ Gazi legelő ~ Kislegelő* (SzMH. 2: 190–191). – A falu határának északnyugati részén a *Gaz* nevű falurész közelében fekvő legelő. A *Kis-legelő* név a *Nagy-legelő* névvel áll összefüggésben.

Gazi temető 2020: *Gazi temető*, 2008: *Gazi temető* (SzMH. 2: 189). – A falu belterületének északnyugati részén található, a *Gaz* nevű falurész közelében.

Gazi temető utca 2020: *Gazi temető utca*. – A Gazi temetőhöz vezető kisebb földút.

Gircse-kút 2020: *Gircse-kut*, 2008: *Gircse-kút* (SzMH. 2: 189). – Egykori kút a Darai-erdőtől délre, a Zsilip közelében. A névadás motivációja ismeretlen.

Gorzás 2008: *Görzás* (SzMH. 2: 190). – Szántóföld a Szamostól délre fekvő területen a Hamvas-szer közelében. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői szerint a szomszédos település, Vetés határához tartozik.

Görbe-árok 2020: *Görbe-árok*, 2008: *Görbeárok* (SzMH. 2: 190), 1884: *Farkas erge* (HKFT.). – Kisebb patak volt a Fried-tanyától északra. A *Görbe-árok* név az alakjára utal. Az *erge* utótag a 'lapos mocsaras ér' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.). Jelenleg művelik a területet.

Gyümölcsöskert lásd **Lanka**

Hajójáró 2020: *Hajójáró*. | *Vót két nagy oszlop letéve, egy vaszsínór kifeszítve, amelyik biztosította a kis hajót. De régen nem vót az se, csak lapáttal vagy ruddal nyomták.* 2008: *Hajójáró* (SzMH. 2: 190). – Egykori átkelőhely a Szamoson az Ótemető közelében.

Halastó lásd **Moby Dick**

Hamvas-szer 2020: *Hamvas-szer*. | *Homokos, puha földje van.* 2008: *Hamvas-szer* (SzMH. 2: 190). – Szántóföld a Szamos mentén a Csemetekerttől délre. A helybeliek

szerint puha, homokos földjéről kapta a nevét. A név utótagja a szer 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Haynau 2020: *Haynau ~ Igényelt-föld. | A háboru után igényelték a katonai szolgálatért.* – A Felső keleti részének megnevezése. Haynau birtoka volt, melyet később házhelyeknek osztottak ki.

Holt-Szamos 2020: *Hótt-Szamos*, 2008: *Hólt-Szamos* (SzMH. 2: 189), 1884: *Holt-Szamos* (HKFT.), 1863–1864: *Holt Szamos* (MKFT.). – A Szamos egykori folyómedre a Felső mentén. Ma halastó.

Hosszú-erge 1884: *Hosszú erge* (HKFT.). – Kisebb patak a határ északnyugati részén. A név utótagja az *erge* 'kisebb vízfolyás, árok' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Hosszú-gyep 2020: *Hosszu-gyep.* – Szántóföld a határ északnyugati részén az országhatár mentén. Hosszan elnyúló alakjáról kapta a nevét.

Hosszú lénia 2020: *Hosszu lénia.* – A Nagy-erdőt kelet-nyugati irányban átszelő erdei ösvény.

Igényelt-föld lásd **Haynau**

Igényelt út 2008: *Igényelt út* (SzMH. 2: 190). – A forrás szerint a határ északi részén fekvő szántóföld, melyet a falu szegényei igényelhettek.

Iskola 2020: *Iskola*, 2008: *Iskola* (SzMH. 2: 189). – A falu általános iskolája a Fő utcán.

Irtás 2020: *Irtás.* – A határ délnyugati részén a Szamos mentén fekvő terület. Korábban fákkal és bokrokkal borított hely volt, melyet kiirtottak, erre utal az elnevezés.

Judit-tábla 2020: *Judit-tábla ~ Lúhere-tábla.* – Szántóföld a határ északnyugati részén a Sájku-tagtól délre. Nevét az ott lakó *Judit* nevű személyről kapta. A *Lóhere-tábla* névváltozat arra utal, hogy korábban az állami gazdaság lóherével vetette be a területet.

Kanális 2020: *Kanális ~ Bulduzer-árok.* – A falu határának északi részén futó árok. A *Buldozer-árok* elnevezés arra utal, hogy buldozer segítségével ásták ki az árkot.

Katolikus temető 2020: *Katólikus temető.* – A Falusi temető déli, katolikusok által használt része.

Katolikus templom 2020: *Katólikus templom*, 2008: *Katolikus-templom* (SzMH. 2: 189). – Római katolikus templom a Faluban.

Kereszt 2020: *Kereszt.* – A Forduló és a Csemetekert között álló kereszt.

Kertalja 1. lásd **Kis utca**

Kertalja 2. 2020: *Kertalja ~ Hajnal utca*, 2008: *Kèrtàjja* (SzMH. 2: 189). – A belterület délkeleti részén az Újsortól délre fekvő, vele párhuzamosan futó utca.

Kertészet lásd **Forduló**

Kerti-föld 2020: *Kerti-főd*. – Szántóföld a Szamos mentén az Ótemetőtől az Irtásig. A név előtagja a kertek közelségére utal.

Keresztnél lásd **Forduló**

Két akácfa 2020: *Két akácfa*. | *Ott nyaralt a gulya. Vót két akácfa, arra vót felakasztva a gulyásoknak a tarisznya, ujjas*. – Szántóföld a határ északi részén a Tövistől nyugatra. Nevét az egykor ott álló akácfákról kapta.

Kis-berek lásd **Berek**

Kis-erdő 2020: *Kis-erdő*, 2008: *Kiserdő* (SzMH. 2: 191). – Szántóföld az Újteleptől északra. A helybeliek elmondása szerint a név korábban jóval nagyobb területet jelölt. Az Újtelep is a Kis-erdő területére épült.

Kis-kút 2020: *Kis-kut*, 2008: *Kiskút* (SzMH. 2: 189). – Kút a Forduló közepén.

Kis-kúti-föld lásd **Forduló**

Kis-kúti út 2020: *Kis-kuti ut*. – A Csemetekert és a Kis-kúti-föld között futó földút.

Kis-legelő lásd **Gazi-legelő**

Kis-tag 2020: *Kis-tag ~ Nyárfa-tábla*, 2008: *Kistag* (SzMH. 2: 191), 1864: *Nyáros*. | *az azon helyyen tenyészett Nyár fáktól*. (Pesty 301), *Nyáras* (MP 391). – Kisebb szántóföld a Holt-Szamos és a Falusi-legelő között. Korábban egy nyárfa állt a területen. A név utótagja a *tag* ‘a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kis-tagi-út 2020: *Kis-tagi ut*. – A Holt-Szamos mentén futó, a Kis-tagba vezető földút.

Kis utca 2020: *Kis utca ~ Kertalja*. – A Falutól északra fekvő kisebb utca.

Kultúrház 2020: *Kulturház ~ Művelődési ház*, 2008: *Művelődési-ház* (SzMH. 2: 189). – Épület a Felsőron. Kultúrházként működik.

Kún-erdő 2020: *Kun-erdő ~ Kun erdeje*, 2008: *Kún-erdő* (SzMH. 2: 191). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Rét szomszédságában. Korábban a Kún család tulajdona volt.

Lanka 2020: *Lanka*, 2008: *Gyümölcsöskert ~ Lanka* (SzMH. 2: 190–191). – Szántóföld a Szamos mentén a Kerti-föld szomszédságában. Korábban gyümölcsöskert volt. A név a

lanka '(enyhén lejtős területen) ártéren, holtmederben levő gyümölcsös' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Legelő út 1. lásd **Csorda út 1.**

Legelő út 2. lásd **Csorda út 2.**

Lókert 2020: *Lúkert* ~ *Baksa*, 2008: *Lókèrt* ~ *Baksa* (SzMH. 2: 190–191). – Szántóföld a darai határ déli részén, a Piroskától nyugatra fekvő területen. A *Lókert* elnevezés a helybeliek szerint arra utal, hogy egy ideig lovak legelője volt. A *Baksa* névváltozat feltehetően a *boksa* '(szénégetésnél) farakás, melyet földdel stb. takarnak be, hogy a felhalmozott fa tökéletlen égéssel faszénné égjen' jelentésű tájszóval (ÚMTSz.) áll kapcsolatban.

Májér-tag 2020: *Májér-tag*, 2008: *Májèr-tag* (SzMH. 2: 191). – Szántóföld a falu határának északi részén a Falusi-legelőtől délre. A *Fried-tag*-gal együtt a *Tag* része. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Második keresztlénia 2020: *Második keresztlénia*. – A Nagy-erdőt észak-déli irányban átszelő erdei ösvény. A Fekete-ház mellett halad el, és a Nyakas-székhez vezet. A *második* előtag az *Első keresztlénia* név előtagjával áll kapcsolatban.

Második utca lásd **Felső utca**

Mérlegház 2020: *Mérlegház*. – A belterület északkeleti részén álló egykori épület. A *Fried-tanya* része, mely korábban mérlegházként működött.

Miska-bár 2020: *Miska-bár*. – Korábban kocsmaként működő épület. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Moby Dick 2020: *Mobidikk* ~ *Halastó*. – Halastó a határ északkeleti részén. A *Moby Dick* hivatalos név.

Mogyorós 2020: *Mogyorós*, 1864: *Mogyorós*. | *a' hajdan e' helyen dusan tenyészett Mogyoro fáktól*. 1864: *Mogyorós* (MP 391). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Szamos mentén.

Művelődési ház lásd **Kultúrház**

Nagy-erdő 2020: *Nagy-erdő* ~ *Darai-erdő* ~ *Erdő*, 1941: *Nagy erdő* (MKF.), 1884: *Nagy erdő* (HKFT.), 1863–1864: *Nagy Erdő* (MKFT.). – A falu határának keleti részén fekvő erdő. A *Nagy-erdő* névváltozat a második katonai felmérés idején a Németi-erdőtől keletre húzódó kisebb erdőrészt jelöl.

Nagy-lapos 2020: *Nagy-lapos ~ Betyár-lapos*, 2008: *Nagylapos ~ Betyárlapos ~ Betyárlápos* (SzMH. 2: 190–191). – A falu határának északkeleti része, mely a belvízelvezető csatornák létrehozása előtt lapos, vízállásos terület volt. A helybeliek elmondása szerint a Tövis, a Falusi-legelő, a Kis-tag és a Tag tartozik hozzá. A *Betyár-lapos* név egyesek szerint arra utal, hogy egykor betyárok tanyáztak a területen.

Nagy-legelő 1. lásd **Falusi-legelő**

Nagy-legelő 2. lásd **Rét**

Németi-erdő 1863–1864: *Nemethy-Erdő* (MKFT.). – A Holt-Szamostól északkeletre húzódó nagy kiterjedésű erdő volt. A név előtagja arra utal, hogy az erdő Németi városrész tulajdonában lehetett.

Nyakasszék 2020: *Nyakasszék*. – Erdőbe benyúló szántóföld a Darai-erdőtől északra. A helybeliek elmondása szerint nevét egy székre emlékeztető alakjáról kapta.

Nyáras lásd **Kis-tag**

Ócska temető lásd **Ótemető**

Oltás-kert 2020: *Ótás-kert*. | *Valamikor az ur ott növesztette a gyümölcsfákat. Ott ótották*. – Szántóföld a Gazi temető és a Gaz között.

Óriási-gazi-lanka 2008: *Órijási-gazi-lanka* (SzMH. 2: 191). – A forrás falurészként említi, de pontos helyét nem jelöli. Talán a *Gaz*-zal azonos.

Ótemető 2020: *Ótemető ~ Régi temető*, 2008: *Ócskatemető* (SzMH. 2: 191). – Bokros terület a Szamos mentén a Pocvég közelében. Korábban temető volt.

Óvoda 2020: *Ovoda ~ Diszpenzár*. – Épület a Felső nyugati részén. Óvoda és orvosi rendelő működik benne. A *Diszpenzár* név a román *dispensar* 'orvosi rendelő' szó átvétele (RK).

Ördögös 2020: *Ördögös*. | *A régi betyár világba betyárok tanyáztak benne*. 2008: *Ördögös* (SzMH. 2: 191). – Szántóföld a falu határának északkeleti részén a Darai-erdőtől északra. A név a 'megbabonázott, elvarázsolts' jelentésű *ördögös* tájszóval (ÚMTSz.) áll kapcsolatban. A helybeliek a névadást azzal magyarázzák, hogy korábban mocsaras hely volt, ahol betyárok tanyáztak. A név a szatmári területen máshol is előfordul mocsaras erdei terület nevéként. Bizonyára a korhadó fadarabok által kibocsátott fények miatt tulajdoníthattak természetfeletti tulajdonságokat a helynek.

Órház lásd **Fekete-ház**

Paszuly-föld 2020: *Paszuj-főd*. | *A kolektív időbe egyszer vót bele vetve paszuj. Ződpaszuj*. – Szántóföld a Cigánysortól északra az Erdő-hát mellett.

Petei út lásd **Cigánysor**

Piroska 2020: *Piroska*. | *Jónás Piroskának mérték ki ott egy hód földet*. 2008: *Piroska ~ Piroska-tag* (SzMH. 2: 191). – Szántóföld a falu határának déli részén a Lókert és a Töltés mellett. A név a szélső tábla tulajdonosának keresztnévére utal.

Piroska-tag lásd **Piroska**

Pocvég 2020: *Pocvég*, 2008: *Pocvég* (SzMH. 2: 189). – A Fő utca végéről nyíló kisebb utca.

Popa kútja 2020: *Pópa kutja*. – Kút a Darai-erdőtől északra. *Popa* vezetéknévű juhászról kapta a nevét, aki a szomszédos Réten legeltetett.

Református temető 2020: *Református temető*. – A Falusi temető északi, reformátusok által használt része.

Református templom 2020: *Református templom*, 2008: *Refòrmátus-templom* (SzMH. 2: 189). – Református templom a Faluban.

Régi temető lásd **Ótemető**

Rét 2020: *Rét ~ Nagy-legelő*, 2008: *Rét* (SzMH. 2: 191), 1884: *Nagy-rét* (HKFT.), 1864: *Nagy-rét*. | *az ezen helyen el nyuló rétes helyiségtől* (Pesty 301), *Nagy rét* (MP 391). – Szántóföld a falu határának északkeleti részén a Falusi-legelőtől keletre. Korábban legelő volt, majd az állami gazdaság felszántotta, a legelő helyét pedig a Nagy-lapason jelölte ki.

Román harangláb 2020: *Román harangláb*. – Görögkatolikus harangláb a Katolikus templom közelében.

Román-temető 2020: *Román temető*. – A Cigánysortól délre található kisebb görögkatolikus temető. Korábban a görögkatolikus egyházi szertartásokat román nyelven végezték a településen, erre utal a *román* előtag.

Sájku-tag 2020: *Sájku-tag*, 2008: *Sájku-tag* (SzMH. 2: 191). – Szántóföld a falu határának északnyugati részén a Tövisbokor és a Diófa-tábla között. A név előtagja egykori tulajdonosa családnévére utal.

Sájku-tagi út 2020: *Sájku-tagi ut*. – A Kis-tagtól a Sájku-tagba vezető földút.

Sikkancsos 1884: *Sikkancsos* (HKFT.). – A határ északi részén folyó patak. Ma az országhatár húzódik a helyén. A név eredete ismeretlen.

Sikátor 1. 2020: *Sikátor*, 2008: *Sikátør* (SzMH. 2: 189). – A Felsőrt az Újtelep keleti részével összekötő utca.

Sikátor 2. 2020: *Sikátor*. – A Felsőrt az Újtelep nyugati részével összekötő kisebb út.

Sikátor 3. 2020: *Sikátor*. – A Faluból a Kis-utcába vezető út.

Szamos 2020: *Szamos*, 2008: *Szamos* (SzMH. 2: 191), 1884: *Szamos Fl.* (HKFT.), 1863–1864: *Szamos Fluss* (MKFT.). – A Tisza bal oldali mellékfolyója, mely Szamosdara déli határán folyik. A *Szamos* ősi folyónév, a latin *Samum* alakban bukkan fel a római korban. Töve talán a francia *Somme* folyónévvel van kapcsolatban (FNESz.).

Szamos-hát 2020: *Szamos-hát*, 2008: *Szamoshát* (SzMH. 2: 191), 1864: *Szamos hát* (MP 391). – Szántóföld a határ déli részén, a Szamos mentén. A Hamvas-szertől az Ótemetőig terjed.

Szamosszéli-föld 2020: *Szamosszéli-föld*. – Szántóföld a darai határ délnyugati részén, a Szamos árterében.

Székely Misu gödre 2020: *Székely Misu gödre ~ Kubikgödör*. – Lapos terület a Bazin közelében. A Szamos menti töltés építéséhez innen vettek földet. A név a közelben lakó személyre utal.

Szomoga 2020: *Szomoga*. | *Az olyan helyen vót ott, hogy a csorda, mikor sok eső vót, ki kellett menni kihuzni a tehenet a sárbul, nem tudott kijönni belőlle*. 2008: *Szomoga* (SzMH. 2: 191). – Szántóföld a falu határának délkeleti részén a Cigánysor és a Csemetekert útja között. A név a *szomoga* 'patak, kisebb vízfolyás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Tag 2020: *Tag*, 2008: *Tag* (SzMH. 2: 191). – Szántóföld a falu határának északi részén. *Fried-tag* és *Májer-tag* nevű részekből áll.

Temető utcája 2020: *Temető utcája*. – A Cigánysortól déli irányba futó földút, mely a Temetőhöz vezet.

Téglaszín 2020: *Téglaszin*, 2008: *Téglaszén ~ Téglaszín* (SzMH. 2: 189). – Egykori téglavető hely a Cigánysoron.

Törzsökös 2020: *Törzsökös*, 2008: *Törzsökös* (SzMH. 2: 189). – Szántóföld a falu határának északnyugati részén a Sájku-tagtól nyugatra. A név a *törzsökös* 'erdőrész, ahol a fákat legallyazták' vagy 'szálas erdő' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Tövis 2020: *Tövis*. – Szántóföld a falu határának északi részén a Falusi-legelőtől északra. Homoktövis természetnek rajta.

Tövisbokor 2020: *Tövisbokor*. – Szántóföld a külterület északnyugati részén a határ mentén.

Újsor 2020: *Újsor*, 2008: *Újsor* (SzMH. 2: 189). – A Bihari saroktól a Falusi temetőhöz vezető, újabban épült utca.

Újtelep 2020: *Újtelep*, 2008: *Újtelep* (SzMH. 2: 190). – A beleterület északi részén található, újabban épült falurész. Az *Alsó utca*, a *Felső utca*, a *Sikátor 1.* és a *Virágné felé* nevű kisebb utca tartozik hozzá.

Új temető 2020: *Új temető ~ Epreskert*, 2008: *Új temető ~ Epreskert* (SzMH. 2: 189–190). – Művelt terület a Zsidó temető és a Falusi temető között. Újabban jelölték ki temetőnek. Az *Epreskert* névváltozat az 'eperfával beültetett hely' jelentésű *epreskert* földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Új út 2020: *Új ut.* – Szamosdarát a szomszédos településekkel összekötő, újabban épült út.

Úrbéri erdő 2008: *Úrbéri-erdő* (SzMH. 2: 191). – A forrás a határ északkeleti részén húzódó erdőként említi. A határnak ezen a részén jelenleg nem található erdő.

Úrbéri-forduló lásd **Forduló**

Virágné felé 2020: *Virágné fele*. – A Sikátorral párhuzamos utca az Újtelepen, a Holt-Szamos közelében. A név az ott lakó Virág családra utal.

Vizsoly 2020: *Vizsoly*, 2008: *Vizsòj ~ Vizsòjváros* (SzMH. 2: 191), 1941: *Vizsoly-psz.* (MKF.), 1884: *Vizsoly* (HKFT.), 1864: *Vizsoly*. | *a' nép monda szerint e' helyen hajdan Vizsoly nevű Község levén el nevezését onnan kapta, 's hogy ezen állítás némi alappal bír, tanúsítja azon körülmény is miszerint e' helyen egy emelkedetteb helyiség levén elpusztult épületek romaira mutat, melly helyen ásatások alkalmával máig is téglá és épület maradványok találtnak* (Pesty 301), 1864: *Vizsoj pusztá* (MP 375), *Visoly* (uo. 391). – Szántóföld a határ északi részén a Gazi-legelő közelében. A katonai térkép a Gazi-legelőtől

nyugatra fekvő területen ábrázolja. A név a település határába olvadt *Vizsoly* település emlékéét őrzi (Németh 346).

Viszolypuszta lásd **Vizsoly**

Vizsolyváros lásd **Vizsoly**

Zár-erge 1884: *Zár-erge* (HKFT.). – A Nagy-erdőt kelet-nyugati irányban átszelő egykori patak. A névadás okát nem ismerjük. A név utótagja az *erge* 'lapos, mocsaras ér' jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Zsidó temető 2020: *Zsidó temető*, 2008: *Zsidóutemetőü* (SzMH. 2: 190). – A falu belterületének keleti részén található az Új temető és a Téglaszín között. Korábban zsidók temetkezési helye volt.

Zsilip 2020: *Zsilip*. – A Darai-erdőtől délre, a Töltés mentén található.

Zsuzsika-tábla 2020: *Zsuzsika-tábla*. – Szántóföld a darai határ északnyugati részén a Diófa-táblától északra. A földtábla szélső darabja Csaholci Zsuzsika tulajdona volt.

16. Szárazberek

Szárazberek 2020: *Szárazberek ~ Berek*, 1992: *Szárazberek*, román *Bercu* (EHSz.), 1944: *Szárazberek* (Hnt.), 1941: *Szárazberek* (MKF.), 1935: *Berek* (SzamSz. 1: 85), 1913: *Szárazberek* (Hnt.), 1884: *Száraz Berek* (HKFT.), 1864: *Száraz Berek* (Pesty 349), 1863–1864: *Szárasz Berek* (MKFT.), 1851: *Szárazberek* (Fényes), 1810: *Száraz-Berek* (Szirmay), 1784: *Szaraz Bereg* (EKFT.), 1216: *Berche* (Németh). – A romániai Szatmár megye északi részén fekvő település. Nyugaton Kisperleske, délen Sándorhomok, keleten Újberek, északon pedig Magyarország határolja. A név a *száraz* melléknév és a *berek* ’vizenyős vagy vízzel borított, ingoványos, sással benőtt terület, lapály’ jelentésű főnév (ÚMTSz.) összetételéből alakult (FNESz.).

Alimentára lásd **Nagy bolt**

Álféltre-sűrű 1935: *Álféresűrű. | régebben erdő volt* (SzamSz. 1: 35). – Egykori erdő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a hellyel kapcsolatos eseményre utalhat, utótagja pedig a *sűrű* ’mocsári erdő’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Alsó-rét 1935: *Ásóúrét* (SzamSz. 1: 38). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az *alsó* előtag a *Felső-rét* név előtagjával áll összefüggésben.

Alsóvég 2020: *Alsóvég*, 1971: *Alsóvég* (SzMH. 2: 221), 1935: *Álsóúvég* (SzamSz. 1: 38). – A Fő utcának a Görög templomtól északra fekvő szakasza.

Általános iskola lásd **Iskola**

Aszas 1935: *Aszas* (SzamSz. 1: 51). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen, talán az *aszó* ’völgy’ földrajzi köznévvel (FKnT.) áll kapcsolatban.

Bánóci-lapos 1935: *Bánóvilaposs* (SzamSz. 1: 61). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára személynév.

Bár 1971: *Bár* (SzMH. 2: 221). – Épület a belterületen. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Batarcs 1864: *Batarcs* (MP 376). – A *Batarcs* név Ugocsa megyében folyó- és településnévként is előfordul. A név a *Batár* víznévből kicsinyítő funkciójú -cs képzővel alakult.

Belső-erdei út lásd **Nagy út**

Belső-erdő 2020: *Belső-erdő* ~ *Cser-hát*, 1971: *Csèrhát* (SzMH. 2: 223), 1941: *Belső erdő* (MKF.), 1884: *Belső erdő* (HKFT.). – A település határának északi részén, a Cser és a Töltés között elterülő erdő és legelő. A katonai térképeken a *Belső-erdő* név a Cser-pataktól délre eső erdős terület jelöli. A *belső* előtag a *Külső-erdő* név előtagjával áll összefüggésben. A *Cser-hát* névváltozat utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Borona-sűrű 2020: *Berena-sűrű*, 1971: *Berenasűrű* (SzMH. 2: 223), 1935: *Berenasűrű* (SzamSz. 1: 85). – Szántófield a határ északkeleti részén, a Legelő mellett. A név előtagjaként álló *borona* közszo a szamosháti területen a felszántott föld elsimítására szolgáló eszközt jelöl, illetve 'deszkakerítés, palánk' jelentésben is használatos (SzamSz.). A névadás motivációja azonban ismeretlen. A név utótagja a *sűrű* 'mocsári erdő' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Berki malom 1884: *Berki-m.* (HKFT.), 1863–1864: *Berki malom* (MKFT.), 1784: *Szarasz Bereker M.* (EKFT.). – Egykori vízimalom a Túron.

Bika-kaszáló 2020: *Bika-kaszáló*, 1935: *Bikakaszálló* (SzamSz. 1: 92), 1935: *Bikarét* (SzamSz. 1: 93). – Szántófield a határ északnyugati részén a Ló-kert és a Makra között. Bizonyára a falu bikájának takarmányozására fenntartott kaszáló volt.

Bika-rét lásd **Bika-kaszáló**

Birtokos-mező 2020: *Birtokos-mező*, 1971: *Birtokos-mező* (SzMH. 2: 223). – Szántófield a berki határ nyugati részén a Szőlős-kert és a Liget alja között. A *birtokos* előtag az *Úrbéres-mező* név előtagjával áll összefüggésben.

Bitas 2020: *Bitas*, 1971: *Bitas* (SzMH. 2: 221), 1935: *Bitas* (SzamSz. 1: 95), 1864: *Bitos* (MP 376). – Szántófield a belterület közelében, a Nagy úttól jobbra. A név talán a *bitó* 'földbe vert rúd, cölöp a pásztorok szálláshelye mögött, elfogott kóbor állatok, esetleg hátaslovak megkötésére' jelentésű közszoval (ÚMTSz.) áll kapcsolatban.

Bóbicka 1935: *Bóybicka* (SzamSz. 1: 97), 1864: *Bóbicza* (MP 376). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név eredete ismeretlen.

Boris-tag 2020: *Boris-tag*, 1971: *Boris-tag* (SzMH. 2: 223). – Szántófield a határ keleti részén, a Montenegró közlében. Nevét a közelében lakó asszonyról kapta.

Boros útja 2020: *Boros utja*. – A Montenegróból nyíló, a Boros-tagba vezető földút.

Boros-tag 2020: *Boros-tag*, 1971: *Boros-tag* (SzMH. 2: 223). – Szántóföld a határ keleti részén a Mándi-tag és a Patai-tag között. Nevét egykori tulajdonosáról, Boros Miklósról kapta. A név utótagja a *tag* 'a tagosított, művelés alatt levő határ egyben levő darabja' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Borzlyuk 1935: *Börzjuk* (SzamSz. 1: 108). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a területen élő borzokról kapta a nevét.

Butyka-szeg 1935: *Butykaszeg* (SzamSz. 1: 117). – Egykori dűlő a falu határában. A név előtagja bizonyára a korábban a szomszédos Kökényesden is földbirtokkal rendelkező Butykai családra utal. Utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.), ami a terület Túr menti fekvését valószínűsíti.

Bücs-bár lásd **Nagy bolt**

Cigánygödör 2020: *Cigánygödör*, 1971: *Cigány-gödör* (SzMH. 2: 221). – Bokros, gödrös terület a belterülettől északra, a Kenderes és a Loznó között. A korábban itt lakó cigányok vályogvető helye volt.

Csatorna *Csatørna* (SzMH. 2: 221). – A forrás szerint csatorna a Fő utcától nyugatra eső területen. A 2020-as gyűjtés adatközlői névként nem ismerték.

Cser 2020: *Cser ~ Cser árka ~ Cser-árok*, 1971: *Csèr* (SzMH. 2: 223), 1941: *Cser-p.* (MKF.), 1884: *Cser-p.* (HKFT.), 1863–1864: *Csere patak* (MKFT.). – A falu északi határát kelet-nyugati irányban átszelő patak. A név a *cser* 'kicsiny vízer, csermely' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Cser-árok lásd **Cser**

Csere-patak lásd **Cser**

Cser-híd 2020: *Cser-hid.* – A Cseren átívelő egykori híd.

Cser-hát lásd **Belső-erdő**

Cser-hegy 2020: *Cser-hegy*, 1935: *Csèrhegy* (SzamSz. 1: 142). – Erdős terület a Túr egyik kanyarulatában a Cser-hát területén, a Hármashatár közelében. A helybeliek elmondása szerint a *hegy* utótag a terület hegyes alakjára utal.

Cser-patak lásd **Cser**

Csóka csárda 2020: *Csóka csárda. | Sok vót a csóka az Égresbe, és elnevezték Csóka csárdának.* 1971: *Csóka-csárda* (SzMH. 2: 223). – Egykori épület az Égres közelében. Korábban csárda működött benne.

Csordajáró út 2020: *Csordajáró ut ~ Legelő ut.* – A Montenegróból a Legelőre vezető földút. Korábban ezen járt a Legelőre a falu csordája.

Darvas 1935: *Dārvas* (SzamSz. 1: 165). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára a területen élő darvakról kapta a nevét.

Dinnyés lásd **Dinnyés-kert**

Dinnyés-kert 2020: *Dinnyéskert*, 1971: *Dinnyés ~ Dinnyéskert* (SzMH. 2: 221, 223), 1935: *Dinnyéskert* (SzamSz. 1: 170). – Szántóföld a határ északnyugati részén, az országhatár mentén. Korábban dinnyét termesztettek a területen.

Diszpenzár 2020: *Diszpenzár*, 1971: *Orvosi-rendelő* (SzMH. 2: 222). – Épület a Fő utcán a Görög templom mellett. Orvosi rendelő működik benne. A *Diszpenzár* név a román *dispensar* ‘orvosi rendelő’ szóból (RK.) származik.

Dögtér-tábla 2020: *Dögtér-tábla*, 1971: *Döktér-tábla* (SzMH. 2: 223). – Szántóföld a határ déli részén. Korábban itt földelték el az elhullott állatokat.

Éger 1. lásd **Éger-árok**

Éger 2. 1971: *Égèr* (SzMH. 2: 223), 1935: *Égër* (SzamSz. 1: 187). – BURA szerint szántóföld az Éger-árok közelében.

Éger 3. lásd **Égres**

Éger-árok 2020: *Éger-árok ~ Éger ~ Vármegye árka*, 1971: *Éger ~ Vármegye árka* (SzMH. 2: 221–222), 1941: *Nagy Éger* (MKF.), 1884: *Nagy Éger* (HKFT.), 1863–1864: *Nagy éger* (MKFT.), 1339: *Nogeger ~ Nogegur* (Németh 276). – A település déli részét átszelő kisebb vízfolyás. A *Nagy-Éger* korrelációs párja a *Kis-Éger*.

Égres 2020: *Égres ~ Kis-erdő*, 1971: *Égèr ~ Égres* (SzMH. 2: 223), 1935: *Egres* (SzamSz. 1: 189). – Kisebb erdő az Éger-árok mentén. Az *Égres* név az ‘égererdő, égerfával benőtt terület’ jelentésű *égres* földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Égres-hát 1935: *Egres hát* (SzamSz. 1: 189). – Egykori dűlő az Égres közelében. A név utótagja a *hát* ‘valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Egyház erdeje 2020: *Egyház erdeje*, 1971: *Etyház erdeje* (SzMH. 2: 223). – Szántóföld a határ északnyugati részén az országhatár mellett, a Hodos-hát közelében. Korábban a református egyház erdeje volt.

Falu gödre 2020: *Falu gödre ~ Fövényes-gödör*, 1971: *Falu gödre ~ Fövényes-gödör* (SzMH. 2: 221). – Homokosgödör a Kisperleskei út mentén a Szereda-szeg mellett. Az innen kitermelt homokot és kavicsot használták a falu házainak építéséhez.

Falu háza lásd **Kultúrház**

Fekete-víz 1. 1971: *Fekete víz* (SzMH. 2: 223), 1935: *Feketeviz* (SzamSz. 1: 263). – Patak a falu határának északnyugati részén. A név előtagja vize színére utal. A 2020-as gyűjtés adatközlői pataknévként nem ismerték a nevet.

Fekete-víz 2. 2020: *Feketeviz*. – Lapos kaszáló a határ északnyugati részén a Ló-kert és a Rét között. Nevét az itt folyó *Fekete-víz* nevű patakról kapta.

Félix-szeg 1935: *Féliszszeg* (SzamSz. 1: 272). – Egykori dűlő a falu határában. Nevét bizonyára egykori tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.), ami a terület Túr menti fekvésére utal. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Felső-rét 1935: *Felsőürét* (SzamSz. 1: 279). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név korrlációs párja az *Alsó-rét*.

Felsővég 2020: *Felsővég*, 1971: *Felső vég* (SzMH. 2: 221), 1935: *Felsőüvé* (SzamSz. 1: 279). – A Fő utcának a Görög templomtól délre fekvő része.

Feneketlen-hát 1864: *Feneketlen hát* (MP 376). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás indítéka ismeretlen.

Fényes-domb 1935: *Fényezsdomb* (SzamSz. 1: 285). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás oka ismeretlen.

Fogás 1935: *Fogás* (SzamSz. 1: 296). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *fogás* 'erdő kiirtott része, irtás' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Futballtér 2020: *Fotballtér*. – Futballpálya a Csóka csárda mellett.

Fő utca 2020: *Fő utca*, 1971: *Fő ucca* (SzMH. 2: 221). – A település fő utcája. Északi része *Alsóvég*, déli része pedig *Felsővég* néven ismert.

Fövényes-gödör lásd **Falu gödre**

Garbolci-dűlő 1941: *Garbolci dűlő* (MKF.), 1884: *Garbolci dűlő* (HKFT.). – A határ délnyugati részén, az Éger-árok és a belterület között fekvő szántóföld volt. A név a szomszédos Garbolc közelségére utal.

Gátórház 2020: *Gátórház*. – Gátórház a határ északi részén a Kis-töltés mellett, a Legelő közelében.

Gépállomás 2020: *Gépállomás*, 1971: *Gép- és traktorállomás* (SzMH. 2: 221). – Épület a Fő utcán a Malom sikátor mellett. Korábban az állami gazdaság gépállomása volt.

Gép- és traktorállomás lásd **Gépállomás**

Görögkatolikus templom lásd **Görög templom**

Görög templom 2020: *Görög templom*, 1971: *Görök-katolikus-templom* (SzMH. 2: 221). – Görögkatolikus templom a Fő utcán.

Gubás-föld 1935: *Gubásföld* (SzamSz. 1: 334). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán a *guba* ‘gyapjúból készült, gallér nélküli, bő, fürtös suba’ jelentésű tájszóval (SzamSz.) állhat összefüggésben.

Gyeplegelő 2020: *Gyeplegelő*. – Szántóföld a határ északnyugati részén a Makra és a Hodos-hát között. A név a *gyeplegelő* ‘gyengébb minőségű legelő’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Gyümölcsös 1971: *Gyümölcsös* (SzMH. 2: 224). – A forrás szerint gyümölcsös a Vármegye árkától keletre. A helybeliek ezt a területet a szomszédos Sándorhomok határához sorolják.

Gyűrűs-föld 1935: *Gyűrűsföld* (SzamSz. 1: 345). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Az előtag a *gyűrűs* ‘gyűrűfával benőtt terület’ jelentésű földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll kapcsolatban.

Gyűrűs-vég 1864: *Gyűrűs vég* (MP 376). – Egykori dűlő a falu határában. Bizonyára a Gyűrűs-föld része volt, vagy annak közelében feküdt. A név utótagja a *vég* ‘valamely tájrésznek a településtől távolabb eső része’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Hajnal utca 1935: *Hajnal ucca* (SzamSz. 1: 351). – Egykori utcanév. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Hármashatár 2020: *Hármashatár*, 1971: *Hármashatár* (SzMH. 2: 224). – A román, a magyar és az ukrán országhatár találkozásának a helye a Cser-hegy közelében.

Háromszáznyolcas lásd **Nádaska**

Határ-lapos 1935: *Határlaposs* (SzamSz. 1: 369). – Egykori lapos a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára valamelyik szomszédos település határát jelölte.

Határőrség lásd **Pikét**

Hidrofor lásd **Pumpaház 2.**

Hodos 1339: *Hodos ~ Hudus* (Németh 276). – A település határának északnyugati részén folyó egykori patak. Ma kisebb lapály jelzi egykori helyét. A név a *hód* állatnév -s képzős formájából alakult.

Hodos-hát 2020: *Hodos-hát*, 1971: *Hodoshát ~ Hodoshát* (SzMH. 2: 224), 1935: *Hodoshát* (SzamSz. 1: 387), 1884: *Hodos hát oldal* (HKFT.). – Szántóföld a határ északnyugati részén az egykori Hodos mellett. A név utótagja a *hát* 'dombos vízparti terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Hodos-hát-oldal lásd **Hodos-hát**

Hodos-rekettye 1935: *Hodosrekettye* (SzamSz. 1: 386). – Egykori dűlő a Hodos közelében. A név utótagja a *rekettye* 'rekettyebokrokkal benőtt terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Hosszú-Satana 2020: *Hosszú-Satana*. – Szántóföld a határ északkeleti részén. A *Rövid-Sataná*-val együtt a *Satana* része, annak hosszabbik darabja.

Igényelt 2020: *Igényelt*, 1971: *Igényelt* (SzMH. 2: 224). – Szántóföld a határ északnyugati részén. A Borona-sűrű déli része. A név arra utal, hogy tulajdonosai földosztás révén jutottak hozzá.

Igényelt-legelő lásd **Nagy-legelő**

Iskola 2020: *Iskola*, 1971: *Általános iskola ~ Iskola* (SzMH. 2: 221). – A falu általános iskolája a Felsővégen.

Juhfürösztó 1935: *Jufirisztő ~ Júfirisztő* (SzamSz. 1: 438). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *juhfürösztó* 'juhok fürösztésére alkalmas hely' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) alakult.

Kabolaút lásd **Marosán útja**

Kádáré lásd **Kádár-kert**

Kádár-kert 2020: *Kádár-kert ~ Kádáré*. – Egykori gyümölcsös a határ északi részén, a Túr egyik kanyarulatában. Ma bokros terület. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.

Katolikus temető 2020: *Katolikus temető*, 1971: *Katólikus-temető* (SzMH. 2: 221). – Katolikus temető a görögkatolikus templom mellett.

Katolikus templom 1971: *Katolikus templom* (SzMH. 2: 221). – A forrás szerint épület a Temető út mentén.

Kavicsos 2020: *Kavicsos*, 1971: *Kavicsos* (SzMH. 2: 224). – Gödör az Égeres közelében. Korábban kavicsot termeltek ki belőle.

Kenderáztató 2020: *Kenderáztató*, 1971: *Kendèráztató tó* (SzMH. 2: 224), 1935: *Kenderáztó* (Szamsz. 1: 472), 1339: *Kenderatto ~ Kenduratto* (Németh 276). – A Túr sekélyebb szakasza, ahol korábban kendert áztattak a helybeliek.

Kenderáztató-tó lásd **Kenderáztatató**

Kenderes 2020: *Kenderes*, 1971: *Kenderes* (SzMH. 2: 221), 1935: *Kendereskért* (SzamSz. 1: 472). – Szántóföld a Fő utca északkeleti irányba futó kertjeinek végében. Korábban kendert termesztettek a területen.

Kenyeres 1971: *Kenyeres* (SzMH. 2: 224). – A forrás a házak mögötti kerteken túl elterülő szántóföldként említi. Pontos helyét nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Kerek-rekettye 1935: *Kerekrekettye* (SzamSz. 1: 478). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Bizonyára alakjáról kapta a nevét. A név utótagja a *rekettye* 'rekettyebokrokkal benőtt terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Keskeny-szeg 1935: *Keskészeg* (SzamSz. 1: 485). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja a hely alakjára utal, utótagja pedig a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.), ami a terület Túr menti fekvését valószínűsíti.

Két-rét-gaz 1935: *Kétréd-gaz* (SzamSz. 1: 487). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Utótagja a *gaz* 'cserjés, bokros erdő' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Két-rét köze 1935: *Kétrét-köze* (SzamSz. 1: 487). – Egykori dűlő a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Király Antalé 2020: *Király Antalé*. – Szántóföld a határ keleti részén a Király-tanya mellett. Nevét tulajdonosáról kapta.

Király kosárja 2020: *Király kosárja*, 1971: *Kirájkosár* (SzMH. 2: 224). – Szántóföld a határ északkeleti részén, a Nagy út és a Medvés között. Korábban Király László tanyája állt itt. A *kosár* utótag a 'nem művelt szántóföldön gallyakból készített kerítés a juhok számára, hogy ott éjszakázva a területet trágyázzák' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Király-tanya 2020: *Király-tanya*. – A Király Antalé közelében fekvő tanya. Nevét tulajdonosáról kapta.

Kis-Éger 1971: *Kis-Éger* (SzMH. 2: 224), 1339: *Kiseger ~ Kisegur* (Németh 276). – Patak a település határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *kis* előtag a *Nagy-Éger* név előtagjával áll összefüggésben.

Kis híd 2020: *Kis hid*. – Kanálison átívelő híd a Nagy úton. A *kis* előtag a *Nagy híd* név előtagjával áll összefüggésben.

Kis kőhíd 2020: *Kis kőhid*, 1971: *Kis kőhíd* (SzMH. 2: 221). – Az Éger-árkon átívelő híd.

Kis-köpődék 1935: *Kisköpődék* (SzamSz. 1: 515). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *kis* előtag a *Nagy-köpődék* név előtagjával áll kapcsolatban. A név utótagja a *köpődék* 'szántóföldön levő mélyedés, melyben megáll a víz' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.).

Kis sikátor 2020: *Kis sikátor*, 1971: *Kis út* (SzMH. 2: 222). – A Nagy-sikátorral párhuzamos utca az Alsóvégen.

Kis-erdő 1. lásd **Égeres**

Kis-erdő 2. 1971: *Kiserdő* (SzMH. 2: 224). – A forrás szerint erdő a Malom-sikátortól északra.

Kis-Medvés 2020: *Kis-Medvés*. – Szántóföld a határ északkeleti részén, a Medvés mellett.

Kispeleskei út lásd **Malom sikátor**

Kis-szeg 2020: *Kis-szeg*. – Erdős terület a Túr egyik kanyarulatában. A *kis* előtag a *Nagy-szeg* előtagjával áll kapcsolatban. Az utótag a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.).

Kis-tag 2020: *Kis-tag ~ Korlát ~ Kollát ~ Marozsán földje*, 1971: *Kis-tag* (SzMH. 2: 222), 1935: *Kollát* (SzamSz. 1: 536). – Szántóföld a Nagy út mentén. Nyugatról a

Szénégető határolja. A *Korlát* név a *korlát* ‘a szabadban legeltetett jószág kerítéssel körülvett, fedetlen szálláshelye’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik. A *Marozsán földje* névváltozat korábbi tulajdonosára utal.

Kis-telek 1935: *Kistelek* (SzamSz. 1: 516). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Kis-töltés 2020: *Kis-töltés*. – A Cser-árok mentén futó földgát.

Kis út lásd **Kis sikátor**

Kis-váró 1884: *Kis váró* (HKFT.), 1864: *Kis váró* (MP 376), 1935: *Kisváru* (SzamSz. 1: 517). – A katonai térképen épületként szerepel a jelenlegi Király-tanya helyén. A *kis* előtag a *Nagy-váró* név előtagjával áll összefüggésben. Az utótag a *váró* ‘(erdészeti) várakozóhely’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kisvég 2020: *Kisvég*, 1971: *Kisvég* (SzMH. 2: 222), 1935: *Kisvég* (SzamSz. 1: 517). – A belterület keleti részén húzódó utcának a Református temetőig terjedő része.

Kocsolya 2020: *Kocsolya*, 1971: *Kocsoja* (SzMH. 2: 225), 1935: *Kocsoja* (SzamSz. 1: 527). – Vízállásos terület volt a Legelő délkeleti részén. A név eredete bizonytalan, talán a *mocsolya* ‘mocsaras, vizenyős terület’ jelentésű földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll kapcsolatban.

Kocsma 1971: *Kocsma* (SzMH. 2: 222). – A forrás szerint épület a Kupán-sarok közelében.

Kodács-bár 2020: *Kodács-bár*. – Élelmiszerbolt és kávézó az Alsóvégen. Nevét tulajdonosáról kapta.

Korlát lásd **Kis-tag**

Kovács-fok 1935: *Kovácsfok* (SzamSz. 1: 542). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név előtagja bizonyára tulajdonosára utal. Utótagja a *fok* ‘vízpart magasabb része’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Középső híd 2020: *Közzezső híd*. – A Szénégetőn átívelő híd a Nagy út mentén. A Kis híd és a Nagy híd között fekszik.

Kultúrház 2020: *Kultúrház ~ Művelődési ház*, 1971: *Falu háza ~ Kultúrotthon* (SzMH. 2: 221–222). – Épület a Felsővégen. Kultúrház működik benne.

Kultúrotthon lásd **Kultúrház**

Kupán sarok 2020: *Kupán sarok*, 1971: *Kupán-sarok* (SzMH. 2: 222). – A Fő utca és a Kisvég sarka. A név a korábban itt lakó Kupán családra utal.

Kupán-ház 2020: *Kupán-ház*. – A Kupán család háza a Fő utca és a Kisvég találkozásánál.

Kút-vápa-dűlő 1935: *Kutvápa-dűllő* (SzamSz. 1: 567). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Külső-erdő 1884: *Külső e.* (HKFT.). – Egykori erdő a határ északi részén, a Belső-erdőtől délre.

Lazsna lásd **Liba-rét**

Lébuc-szer 1935: *Lěbuc-szēr* (SzamSz. 2: 14). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *lébuc* előtag a *bíbic* nyelvjárási alakja (SzamSz.). Az utótag a *szer* 'határ távol eső része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Legelő lásd **Nagy-legelő**

Legelő út lásd **Csordajáró út**

Libarét 2020: *Libarét ~ Lazsna*, 1971: *Libarét* (SzMH. 2: 225), 1935: *Lazsna* (SzamSz. 2: 13). – Rét a Csóka csárda szomszédságában. Korábban libalegelőként használták a területet. A *Lazsna* névváltozat a *lazsna* 'dudvával, burjánnal benőtt hely, bikres-bokros hely' jelentésű szóból (SzamSz.) származik.

Liget 1971: *Liget* (SzMH. 2: 225), 1339: *Lygeth* (Németh 276). – Szántóföld a határ délkeleti részén, a Liget alja szomszédságában. A 2020-as helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Liget alja 2020: *Liget alja*, 1971: *Liget àjja* (SzMH. 2: 225). – Szántóföld a berki határ délkeleti részén, az országhatár és a Birtokos-mező között. Nevét a közelében fekvő Ligetről kapta.

Lóger 1971: *Lógèr* (SzMH. 2: 222). – A forrás szerint legelő a Nagy sikátor közelében. A név a *lóger* 'takarmány, cséplés előtti gabona, szalma tárolására kijelölt hely' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Ló-kert 2020: *Ló-kert*, 1971: *Lókèrt* (SzMH. 2: 222). – Szántóföld a határ északnyugati részén a Makra szomszédságában. Bizonyára lovakat tartottak a területen.

Loznó 2020: *Loznó*, 1971: *Loznó* (SzMH. 2: 222). – Szántóföld a belterület közelében, a Cigány-gödör és a Mándi-tag között. A név eredete ismeretlen.

Magas-domb 1935: *Magozsdomb* (SzamSz. 2: 54). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Makra 2020: *Makra*, 1971: *Makra ~ Makra-fördülő* (SzMH. 2: 225). – Szántófield a határ északnyugati részén a Rét és a Gyeplegelő között. A név a *makra* 'nedves, mocsaras területrészt' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Makra-hegy 1935: *Makrahegy* (SzamSz. 2: 57). – Egykori dűlő. Bizonyára a Makra része volt, vagy annak közelében húzódó terület. A név utótagja a *hegy* 'vizenyős, mocsaras területből kiemelkedő kisebb halom' vagy 'földdarab elkeskenyedő vége' jelentésű földrajzi köznévtől (FKnT.).

Malom 2020: *Malom*, 1971: *Malom* (SzMH. 2: 222). – Épület a Malom sikátorban. Korábban malom működött benne, ma műanyag nyílászárók készítésével foglalkozó vállalkozásnak ad helyet.

Malom sikátor 2020: *Malom sikátor ~ Malom utca ~ Kipeleski út*, 1971: *Malom ucca ~ Malomsikátör ~ Peleskeji út* (SzMH. 2: 222). – Az egykori malomhoz, illetve a szomszédos Kipeleskére vezető út.

Malom utca lásd **Malom sikátor**

Malom-tábla 2020: *Malom-tábla*, 1971: *Malom-tábla* (SzMH. 2: 225). – Szántófield a határ déli részén, a Malom közelében.

Mándi út 2020: *Mándi út*. – A Mándi-tagba vezető földút.

Mándi-tag 2020: *Mándi-tag*, 1971: *Mándi-tag* (SzMH. 2: 225). – Szántófield a Montenegrótól északra fekvő területen, a Loznó és a Boros-tag között. Nevét tulajdonosáról kapta.

Mándi-szeg 1935: *Mándisszeg* (SzamSz. 2: 61). – Egykori dűlő a falu határában. Nevét tulajdonosáról kapta. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévtől (FKnT.). Helyét pontosabban nem ismerjük.

Marosán földje lásd **Kis-tag**

Marosán kabolaút lásd **Marosán útja**

Marosán útja 2020: *Marosán útja*, 1971: *Kabola-út ~ Marosán-kabolaút* (SzMH. 2: 224–225). – A Marosán földjéhez vezető földút. A *kabolaút* 'keskeny szekérút, dűlőút' jelentésű földrajzi köznévtől (FKnT.).

Medve laposa 1941: *Medve laposa* (MKF.), 1884: *Medvés láposa* (HKFT.). – Egykori szántóföld a határ keleti részén, a mai Medvés közelében.

Medvés 2020: *Medvés*, 1971: *Medvés* (SzMH. 2: 225), 1935: *Medvés* (SzamSz. 2: 70). – Kisebb erdő a határ keleti részén, a Király kosárja közelében. BURA szerint a név a területen növvő medveszederre utal.

Medvés-ág 1935: *Medvéság* (SzamSz. 2: 70). – A Medvés közelében húzódó egykori dűlő. Az *ág* utótag 'kisebb csatorna' vagy 'földterület másik határba való átnyúlása' jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Medvés oldal 2020: *Medvés oldal*, 1971: *Medvés-òldàl ~ Medvés-tábla* (SzMH. 2: 225). – Szántóföld a Medvés és a Satana között.

Medvés-tábla lásd **Medvés-oldal**

Ménes-kút 1935: *Mëneskut* (SzamSz. 2: 120). – Egykori kút a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Montenegró 2020: *Montenegró*, 1971: *Montenegró* (SzMH. 2: 222). – A belterület keleti részén fekvő utcának a Kisvéget követő szakasza. A névadás indítékát az adatközlők nem ismerték.

Művelődési ház lásd **Kultúrház**

Nádaska 2020: *Nádaska ~ Háromszáznyócas*, 1971: *Nádaska* (SzMH. 2: 225). – Szántóföld a határ északi részén a Hodos-hát és a Legelő között. A kommunizmus idején kapta a *Háromszáznyolcas* elnevezést, melyet ma is használnak. Korábbi, ritkábban használt neve a *Nádaska*, mely a terület növényzetére utal.

Nagy-bolt 2020: *Nagy-bót ~ Szövetkezet ~ Alimentára ~ Bücs-bár*, 1971: *Szövetkezet* (SzMH. 2: 222). – Épület a Felsővégen. Élelmiszerbolt működik benne. Az *Alimentára* név a román *alimentară* 'élelmiszerüzlet' szóból ered (RK.). A *Bücs-bár* névváltozat előtagja tulajdonosa családnevére utal.

Nagy-Éger lásd **Éger-árok**

Nagy híd 2020: *Nagy hid*. – Kanálison átívelő híd a Nagy út mentén. A név korrelációs párja a *Kis híd*.

Nagy-irtás 2020: *Nagy irtás*, 1971: *Nagy-irtás* (SzMH. 2: 225). – Bokros terület a Legelő és a Kis-Medvés között.

Nagy kőhíd 2020: *Nagy kőhid* ~ *Vármegye árka hid*, 1971: *Nagykőhíd* (SzMH. 2: 222). – A Vármegye árkan átívelő híd.

Nagy-köpődék 1935: *Natyköpőüdek* (SzamSz. 2: 148). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A *nagy* előtag a *Kis-köpődék* név előtagjával áll összefüggésben. Az utótag a *köpődék* 'szántóföldön levő mélyedés, melyben megáll a víz' jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Nagy-legelő 2020: *Nagy-legelő* ~ *Legelő* ~ *Igényelt-legelő*, 1971: *Nagy-legelő* (SzMH. 2: 225). – Legelő a határ északkeleti részén. Korábban itt legelt a falu csordája.

Nagy sikátor 2020: *Nagy sikátor*, 1971: *Sikátòr* (SzMH. 2: 222). – Az Alsóvégről nyíló kisebb utca.

Nagy-szeg 2020: *Nagy-szeg*, 1935: *Natyszeg* (SzamSz. 2: 149). – Erdős terület a határ északi részén, a Túr egyik kanyarulatában. A *nagy* előtag a *Kis-szeg* név előtagjával áll összefüggésben. A név utótagja a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Nagy-telek 1339: *Nogteluk* (Németh 276). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Nagy-töltés 2020: *Nagy-tőtés*, 1971: *Töltés* (SzMH. 2: 226). – A Túr mentén futó földgát. A *nagy* előtag a *Kis-töltés* név előtagjával áll összefüggésben.

Nagy út 2020: *Nagy ut* ~ *Belső-erdei ut*, 1971: *Nagy út* ~ *Belső-erdèji út* (SzMH. 2: 222–223). – A Nagy sikátor folytatása, mely a Belső-erdőhöz vezet.

Nagy-váró 1935: *Nagyvárú* (SzamSz. 2: 149), 1864: *Nagy váró* (MP 376). – A Kis-váróhoz hasonlóan erdészeti várakozóhely lehetett a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Nyolcapróföld 1935: *Nyóıcapróıfőıd* (SzamSz. 2: 171). – Egykori dűlő a berki határban. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Ócska-gát 1935: *Óıcskagát* (SzamSz. 2: 177). – Egykori gát. Talán a Kis-töltéssel azonos.

Ócska telep 2020: *Ócska telep*. – Régi, romos épület a Felsővégen.

Orosz-bár 2020: *Orosz-bár*. – Élelmiszerbolt a Felsővégen. A név tulajdonosa családnévére utal.

Orvosi rendelő lásd **Diszpenszár**

Ördögös 2020: *Ördögös*, 1935: *Ördögös* (SzamSz. 2: 199). – Korábban lapályos terület volt a Szénégető-tábla mellett. Ma szántóföld. A név a 'megbabonázott, elvarázsolt' jelentésű *ördögös* tájszóval (ÚMTSz.) áll kapcsolatban. A név a szatmári területen máshol is előfordul mocsaras terület neveként. Bizonyára a korhadó fadarabok által kibocsátott fények miatt tulajdoníthattak természetfeletti tulajdonságokat a helynek.

Patai kabolaút 2020: *Patai kabolaut*. – A Patai-tagba vezető földút.

Patai-tag 2020: *Patai-tag*. – Szántóföld a határ keleti részén a Boros-tag mellett. Nevét tulajdonosáról kapta.

Patak-híd 1935: *Patakhid* (SzamSz. 2: 222). – Híd a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Peleskei út lásd **Malom sikátor**

Pendelyes-föld 1935: *Pendejesföüd* (SzamSz. 2: 225). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen.

Péterútja 1935: *Péteruta* (SzamSz. 2: 230). – Egykori dűlő lehetett a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. Nevét bizonyára az ott futó útról kapta.

Pikét 2020: *Pikét*, 1971: *Határőrség* (SzMH. 2: 221). – Romos épület a Fő utca északi végén. Korábban laktanyaként működött. A *Pikét* név a román *pichet* 'őrház' jelentésű szóból ered (RK).

Pompaház 1. 2020: *Pompaház*. – Épület a hármashatár közelében. A Túr magas vízállása esetén a kanálisokba szivattyúzza a vizet.

Pompaház 2. 2020: *Pompaház*, 1971: *Hidroför ~ Pompház* (SzMH. 2: 221). – Épület a Király-tanya mellett. A Túr magas vízállása esetén a kanálisokba szivattyúzza a vizet.

Pusztá-Borona 1935: *Pusztaberena* (SzamSz. 2: 253). – Egykori dűlő a berki határban. Bizonyára a *Borona-sűrű* névvel áll kapcsolatban.

Református temető 2020: *Református temető*, 1971: *Refòrmátus-temető* (SzMH. 2: 222). – Temető a Kisvég és a Montenegró határán.

Református templom 2020: *Református templom*, 1971: *Refòrmátus-templom* (SzMH. 2: 222). – A Fő utca és a Kisvég találkozásánál fekszik.

Rét 2020: *Rét*, 1971: *Rét* (SzMH. 2: 226). – Szántóföld a határ nyugati részén a Makra mellett.

Rét-fenek 1941: *Rétfenék* (MKF.), 1884: *Rét fenék* (HKFT.). – Egykori rét a határ északkeleti részén, a mai Legelő területén. A *fenék* utótag 'valamely terület mélyebben fekvő része' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Rét útja 1935: *Rétuttya* (SzamSz. 2: 271). – A Rétre vezető út lehetett. Pontos helyét nem ismerjük.

Rövid-Satana 2020: *Rövid-Satana*. – Szántóföld a határ keleti részén. A *Hosszú-Sataná*-val együtt a *Satana* része, annak rövidebb darabja.

Satana 2020: *Satana*, 1971: *Satona* (SzMH. 2: 226). – Szántóföld a határ keleti részén. *Rövid-* és *Hosszú-Satana* nevű részekből áll. A név eredete ismeretlen.

Sikátor lásd **Nagy sikátor**

Silógödör 2020: *Silógödör*, 1971: *Siló* (SzMH. 2: 222). – Bokros terület a Cigánygödör mellett. Az állami gazdaság silógödre volt itt. A *siló* jelentése 'takarmánynövények erjesztő raktározására való, gyakran egészen vagy félig a földbe süllyesztett, rendsz. kör alakú nagy tartály' (ÉrtSz.).

Stark út 2020: *Stark ut*, 1971: *Stàrk út* (SzMH. 2: 222). – A Montenegróból nyíló kisebb utca. A Stark család épített először házat az utcába.

Sűrű-szeg 1935: *Sűrűszeg* (SzamSz. 2: 309). – Egykori dűlő a berki határban. A név a *sűrű* 'mocsári erdő' és a *szeg* 'folyókanyarban fekvő földterület' földrajzi köznevek (FKnT.) összetételéből alakult.

Szárazberki-erdő 1863–1864: *Szárasz berki Erdő* (MKFT.). – A határ északi részét borító, nagy kiterjedésű egykori erdő. Nagy részét mára kiirtották.

Szárazberki malom lásd **Berki malom**

Széles-berek 1339: *Zelesberek ~ Zeuleusberuk* (Németh 276). – Egykori határnév. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név utótagja a *berek* 'vizenyős (bokros) rét vagy legelő' földrajzi köznév (FKnT.).

Szénégető 2020: *Szenegető*, 1971: *Sziénégető-árok ~ Szenekető* (SzMH. 2: 222, 226), 1935: *Szenegetőü* (SzamSz. 2: 340). – Kanális a belterületről északra. A név a 'faszén égetésére használt hely' jelentésű *szénégető* földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Szénégető-árok lásd **Szénégető**

Szénégető-tábla 2020: *Szenegető-tábla*. – Szántóföld a határ nyugati részén, a Szénégető mentén.

Szepszes 2020: *Szepszes*, 1971: *Szepszes* (SzMH. 2: 226). – Szántóföld a belterület közelében, a Bitas és a Loznó szomszédságában. A név eredete ismeretlen.

Szereda-szeg 2020: *Szereda-szeg ~ Úrbéres-mező*, 1971: *Szeredaszeg ~ Úrbéres-mező* (SzMH. 2: 226). – Szántóföld a határ délnyugati részén, a Szőlős-kert mellett. A *Szereda-szeg* név esetében a névadás motivációja összefügghet a *szereda* előtag ‘hetivásár’ jelentésével (SzamSz., TESz.). A név utótagja a *szeg* ‘folyókanyarban fekvő földterület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.). Az *Úrbéres-mező* névváltozat a *Birtokos-mező* névvel áll összefüggésben.

Szőlős lásd **Szőlős-kert**

Szőlős-domb lásd **Szőlős-kert**

Szőlős-kert 2020: *Szőlős-kert ~ Szőlős-domb*, 1971: *Szőlős* (SzMH. 2: 222), 1884: *Szőlős kert* (HKFT.), 1864: *szőlős kert* (Pesty 349), 1864: *Szőlős kert* (MP 376). – Szántóföld a határ déli részén, a Kispeskei út mentén. Korábban szőlőt termesztettek a területen.

Szövetkezet lásd **Nagy bolt**

Temető út 2020: *Temető ut*, 1971: *Temető út* (SzMH. 2: 222). – A Református temetőhöz vezető út.

Tót birtok 2020: *Tót-birtok*. – Szántóföld a határ északkeleti részén, a Satana közelében. Nevét tulajdonosáról kapta.

Tót útja 2020: *Tót útja*. – A Tót-birtok mentén elhaladó földút, mely a Montenegróról a Nagy útra vezet.

Töltés lásd **Nagy-töltés**

Túr 2020: *Tur*, 1971: *Túr* (SzMH. 2: 226), 1339: *Twr* (Németh 276). – A Tisza bal oldali mellékfolyója, mely Szárazberket északi irányból határolja. A név szláv eredetű, az ósszláv *turъ* ‘őstulok’ jelentésű főnévből alakult (FNESz.).

Túr-hát 1935: *Túrhát* (SzamSz. 2: 408). – Egykori dűlő a Túr mentén. A *hát* utótag ‘dombos vízparti terület’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Úrbéres-mező lásd **Szereda-szeg**

Vadas 1971: *Vadas* (SzMH. 2: 222). – A forrás szerint kert a belterületen, de pontos helyét nem jelöli.

Varjas 1935: *Vārjas* (SzamSz. 2: 441). – Egykori dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük. A név bizonyára a területen élő varjakra utal.

Vármegye árka lásd **Éger-árok**

Vármegye árka híd lásd **Nagy kőhíd**

Vermes-ág 1339: *Vermesagh* (Németh 276). – Egykori határnév. Helyét pontosabban nem ismerjük. A névadás motivációja ismeretlen. Az *ág* utótag ’kisebb csatorna’ vagy ’földterület másik határba való átnyúlása’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Virág-lapos 2020: *Virág-lapos*, 1935: *Viráglaposs* (SzamSz. 2: 461). – Sásas, nádas, lapos hely a Szénégető-tábla végében.

Zsidó temető 2020: *Zsidó temető*, 1971: *Zsidó-temető* (SzMH. 2: 222). – A Református temető közelében fekszik. Zsidók egykori temetkezési helye.

17. Tamásváralja

Tamásváralja 2017: *Tamásváralja ~ Váralja ~ Tamásvároja ~ Vároja*, 1992: *Tamásváralja*, román *Tămășeni* (EHsz.), 1941: *Tamásváralja* (MKF.), 1884: *Tamas Váralja* (HKFT.), 1859–1860: *Tamás Varallya* (MKFT.) 1865: *Tamás Várallya* (Pesty 45), 1851: *Váralja (Tamás)* (Fényes), 1784: *Tamas Várállya* (EKFT.), 1464: *Thamaswaralya*, 1488, 1446–83, 1482, 1447: *Waralya* (Cs.), 1364: *Thamasfalwa* (uo.), 1323: *Waralya* (AOkt. 7: 303). – A romániai Szatmár megye északkeleti részén fekszik az ukrán határ közelében. Északon Batarccsal, nyugaton Halmihegygel, délen Turccal és Kisbábonnyal határos. A Káta nemzetségbeli Tamás mester az Avas-hegység nyugati oldalán 1280 körül várat építtetett, mely valószínűleg még a 15. században elpusztult. A vár alá települt falu a *Tamásváralja* nevet kapta (Szabó 493). Az egykori vár romjai még ma is láthatók a Vár-hegy erdejében.

Agyagos-hát 2017: *Agyagos-hát*, 2000: *Agyagos-hát* (SzMH. 2: 277), 1865: *Agyagos hát* (Pesty 67). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Nagy-szőlő szomszédságában. Agyagos talajáról kapta a nevét.

Akasztó-domb 2017: *Akasztó-domb*, 1865: *Akasztodomb* (Pesty 67). – Szántóföld a Pelesőctől északra a Kert-domb és a Balázs-domb között. A névadás motivációját az adatközlők nem ismerték. A név előtagja talán az *akasztó* ‘hely, ahol kivégzés történt’, vagy ‘meredek terep, ahol fékezés céljából a szekér kerekét láncsal akasztani, rögzíteni kell’ jelentésű földrajzi köznévvvel (FKnT.) áll kapcsolatban.

Akol 2017: *Akol*. – Szántóföld és legelő a falu határának délkeleti részén. Két részből áll: *Alsó-* és *Felső-Akol*-ból. A név az *akol* ‘legelőn elkülönített, bekerített hely’ földrajzi köznéből (FKnT.) származik.

Akoli-kút 2017: *Akoli-kut*. – Kút az Akol területén.

Almás 2017: *Almás*, 2000: *Álmás* (SzMH. 2: 277). – Szántóföld a Pelesőc alja területén. Nevét a korábban itt álló almafákról kapta.

Alsó-Akol 2017: *Alsó-Akol ~ Kilső-Akol*, 1865: *Alsó akól* (Pesty 67). – Szántóföld a határ délkeleti részén. A *Felső-Akol*-lal együtt az *Akol* része, annak a falutól távolabb eső darabja. A *Külső-Akol* név a *Belső-Akol*-lal áll korrelációban.

Alsó-iskola 2017: *Alsó-iskola*, 2000: *Àlsó iskola* (SzMH. 2: 276). – Épület az Alszezen. A *Felső-iskola* névvel áll korrelációban. Jelenleg az épületben óvoda működik.

Alsó-mező 1694: *Alsó mező* (Szabó 496). – Egykori dűlő a falu határában, helyét pontosabban nem ismerjük. Ma már nem ismerik a nevet.

Alszeg 2017: *Alszeg*, 2000: *Àlszeg* (SzMH. 2: 276). – A falu alacsonyabban fekvő, nyugati része.

Apró-földek 2017: *Apró-földek*, 2000: *Apró-földek* (SzMH. 2: 277), 1865: *Apróföld* (Pesty 67). – Szántóföld a falu határának keleti részén az Orbán-domb szomszédságában. Kis méretű parcellákból áll, erre utal a név előtagja.

Aprozár-kert 2017: *Aprozár-kert*. – Lejtős kert a Dandut mentén. Korábban bolt állt itt, mára azonban lebontották. Az *aprozár* előtag a román *aprozar* ‘élelmiszerbolt’ jelentésű szóból származik.

Aranyos-domb 2017: *Aranyos-domb*, 1865: *Aranyos Domb* (Pesty 67). – Szántóföld a határ délkeleti részén. Az adatközlők szerint ma már a szomszédos Turc település határához tartozik. A névadás motivációja ismeretlen.

Bábonyi-gödör 2017: *Bábonyi-gödör*, 2000: *Bábonyi gödör* (SzMH. 2: 277). – Erdő a Pelesőc déli részén. A (kis)bábonyi egyház tulajdona ma is. Az utótag az ott található gödörrre utal.

Balázs-domb 2017: *Balázs-domb*, 1865: *Balazs domja* (Pesty 67). – Szántóföld és gyümölcsös a Pelesőctől északra. A név előtagja egykori tulajdonosa családnevére utalhat. A faluban ma is élnek *Balázs* vezetéknévűek.

Balázs-mező 2000: *Balázs-mező* (SzMH. 2: 277). – A forrás szerint szántóföld a belterülettől délre. Feltehetően azonos a Balázs-dombbal. A 2017-es helynévgyűjtés adatközlői ilyen formában nem ismerték a nevet.

Balkány 2017: *Balkány*. – Szántóföld a falu határának déli részén a Hodos 1. közelében. A név a *balkány* ‘vízállásos hely, árterület’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Balog-bükk 2017: *Balog-bikk*. – Erdő a Pelesőcön. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Balog-forrás 2017: *Balog-forás*, 2000: *Balog fòrrás* (SzMH. 2: 277). – Forrás a belterülettől keletre a Haraszt-nyak közelében. A faluban ma is élnek *Balog* nevűek, de a helybeliek nem tudják, hogy pontosan kihez köthető a név előtagja.

Balog Pál tisztás 2017: *Balog Pál-tisztás*. – Erdei tisztás a Hosszú-háton. Tulajdonosáról kapta a nevét.

Bánya út 2017: *Bánya ut*, 2000: *Bánya út* (SzMH. 2: 276). – A Felszegről a Kormosba vezető út. A név előtagja a korábban itt zajló kőfejtésre utal.

Bárány-völgy 2017: *Bárány-vőgy*. – Kaszáló a Pelesőctől északra a Fertő közelében. A névadás motivációja ismeretlen.

Barát-tó 2017: *Barát-tó*, 2000: *Barát-tó* (SzMH. 2: 276). – Tó a belterülettől keletre a Bánya út közelében. A faluban ma is élnek *Barát* nevűek, de a helybeliek nem tudják, hogy pontosan kihez köthető a név előtagja.

Barázs-tó 2000: *Barázs-tó* (SzMH. 2: 277). – Valószínűleg a szomszédos Halmihegyen lévő Barázzsal azonos. Tamásváralján nem ismertek ilyen nevet a 2017-es helynévgyűjtés adatközlői. A *barázs* előtag a román *baraj* ‘völgyzáró gát’ jelentésű szóból származik.

Barnáé 2017: *Barnáé ~ Barna-hegy*. – Szántóföld és szőlő a határ északnyugati részén a Hosszú-hát közelében. *Csernák Barna* nevű tulajdonosáról kapta a nevét.

Barna-hegy lásd **Barnáé**

Barták láza 2017: *Barták ládza*. – Szántóföld és kaszáló a település határának délkeleti részén a Rövid-szer közelében. Nevét tulajdonosairól kapta. Az utótag a *láz* ‘erdei tisztás, irtás’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Belső-Akol lásd **Felső-Akol**

Belső-Bükk 2017: *Belső-Bikk*, 1865: *Belső bik* (Pesty 67). – Legelő és erdő a falu határának északi részén. A *Külső-Bükkel* együtt a *Bükk* része, annak a falu belterületéhez közelebb eső darabja.

Berti-kő 2000: *Bèrti-kő* (SzMH. 2: 277). – A forrás szerint a település határának északi részén húzódó dombot jelöl. A névadás okát nem ismerjük.

Bolt 2017: *Bót ~ Bolt ~ Bufet*. – Épület a Dandut mentén. Élelmiszerüzlet működik benne. A *bufet* lexéma a román *bufet* ‘büfé’ jelentésű szó átvétele.

Bogárdi 2017: *Bogárdi*. – Szántóföld a falu határának délnyugati részén. A név feltehetően személynévi eredetű.

Bogárdi-forrás 2017: *Bogárdi-forás*. – Forrás a Bogárdi területén.

Bogárdi gödre 1865: *Bogárdi gödre* (Pesty 67). – Egykori gödör. Bizonyára összefügg a ma is használatos *Bogárdi* névvel.

Bölcös-kő 2017: *Böcsös-kű*, 2000: *Böcsös-kő* (SzMH. 2: 277). – Bölcső alakú szikla a Kormoson.

Brigád 2017: *Brigád*, 2000: *Brigád* (SzMH. 2: 276). – Épület a Dandut mentén. Az állami gazdaság traktorállomásaként működött.

Bufet lásd **Bolt**

Bükk 2017: *Bikk*, 1694: *Bik mező* (Szabó 496), 1584: *Bykkes erdeo* (Szabó 495). – Domb alatti tisztás a határ északi részén. Korábban szántották, ma a szomszédos Batarcs település legelője. Részei a *Belső-Bükk* és a *Külső-Bükk*. A *bikk* lexémát 'bikkfa, bikkerdő' értelemben közsóként is illabiális formában használják a helybeliek.

Bükk-mező lásd **Bükk**

Bükkös-erdő lásd **Bükk**

Bükki-kút 2017: *Bikki-kut*. – Kút a Bükkön.

Csató-láz 2017: *Csató-láz*. – Kaszáló a Pelesőctől északkeletre a Gátas közelében. A név előtagja bizonyára személynév. FÉNYES ELEK szótárában a tamásváraljai földesurak nevei között szerepel. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Csekő-szeg lásd **Csető-szeg**

Csető-szeg 2017: *Csető-szeg* ~ *Csekő-szeg*, 1865: *Csető-szeg* (Pesty 67). – Az erdőbe benyúló szántó a Pelesőc délnyugati lábánál. Az előtagra vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, talán a *Csató*-val azonos személynév. Az utótag a *szeg* 'nagyjából háromszög alakú vagy valahogyan körülzárt terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Csető-szegi-forrás 2017: *Csető-szegi-forás*. – Forrás a Csető-szeg területén.

Csillagos 2017: *Csillagos*, 2000: *Csillagos*, *Csillagos-erdő* (SzMH. 2: 277). – Erdő a határ keleti részén a Kormos közelében. A névadás motivációja ismeretlen.

Csillagos alja 1865: *Csillagos alja* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára a Csillagos mellett. Ma már nem ismerik a nevet.

Csillagos-erdő lásd **Csillagos**

Csipás-forrás 2017: *Csipás-forás*. – Forrás a határ északkeleti részén a Kis-híd 2. közelében. A név előtagja arra utal, hogy a forrás vizét szembetegségek gyógyítására használták és használják még ma is.

Csonka lásd **Csonka-nyíres**

Csonka-nyíres 2017: *Csonka-nyíres*, 2000: *Csonka ~ Csonka-nyíres* (SzMH. 2: 277), 1865: *Csonkanyíres* (Pesty 67). – Szántóföld a Pelesőctől északkeletre a Somolyó és a Pásti között. A név előtagja valószínűleg a *csonka* 'öregedő, letöredező koronájú fákból álló erdő' jelentésű földrajzi köznévvvel áll összefüggésben. Az utótag pedig a *nyíres* 'nyírfákkal benőtt, beültetett erdő, terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Csorgatós 2017: *Csorgatós*. – Kaszáló a falu belterületétől délre a Kert-domb és a Kertekalja között. A névadás motivációja ismeretlen.

Csorgó 2017: *Csorgó*, 2000: *Csòrgó* (SzMH. 2: 276), 1865: *Csorgó*. | *ez is hasonlít tartalmára a hideg forráshoz – csatornákon folj ki a' kö sziklából, - ki csorog, ezért neveztetik csorgónak.* (Pesty 47). – Forrás a Bükkön.

Dabolci-gorond 2017: *Dabóci-gorond*, 2000: *Dabòlci-gorond* (SzMH. 2: 277), 1865: *Dabólczi gorond* (Pesty 67). – Erdő a Pelesőc északnyugati részén. Korábban dabolciak tulajdonában volt, erre utal a név előtagja. Az utótag a *gorond* 'mélyebben fekvő területből, mocsárból, árvízből kiemelkedő dombos hely, földhát' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Dandut 2017: *Dandut*, 2000: *Danduk* (SzMH. 2: 276). – A falu Batarcsra vezető utcája. A *Dandut* név eredete ismeretlen.

Dani-völgy 2017: *Dani-vőgy*, 1865: *Dani völgy*. | *ez a hely olly völgy, a' melljbe gyümölcs fák vagynak, és szőlővel be ültetett hely, itt a' szőlők között van egy víz forrás, a' mit ivó vízül használnak a szőlő birtokosok; az a' hely Dani nevezetü embertől vette nevét.* (Pesty 47). – Völgy a település határában. Pontos helyét az adatközlők nem ismerték.

Delelő 2017: *Déllő*. – Szántóföld a határ délkeleti részén. Korábban itt deleltek a jószágok.

Delelő alja 1865: *Dellő alja* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára a Delelő mellett. Ma már nem ismerik a nevet.

Delelő-nyíres 1865: *Dellő Nyíres, Dellő nyíres* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában. Valószínűleg a *Nyíres* valamelyik részét jelölte. Ma már nem ismerik a nevet.

Dinnye-föld 2017: *Dinnye-föld*, 2000: *Dinnyeföld* (SzMH. 2: 277), 1865: *Dinnyés föld* (Pesty 67). – Szántóföld és legelő a határ északkeleti részén a Mogyorós mellett. Korábban dinnyét termesztettek a területen.

Diós 2017: *Diós*. – Erdő a Pelesőcön. Nevét az ott álló diófákról kapta.

Dögtér 2017: *Dögtér*, 2000: *Dögtér* (SzMH. 2: 277). – Az elhullott állatok elföldelésének helye a Csillagos közelében.

Egyház szőlője 2017: *Egyház szőlője*, 2000: *Egyház szőlőse* (SzMH. 2: 277). – Szőlő a határ északi részén a Róka-völgy mellett. A református egyház tulajdona.

Egyház-szilvás 2000: *Etyház-szilvás* (SzMH. 2: 277). – Gyümölcsös a település határának északi részén.

Elek-forrás 2017: *Elek-forás*. – Forrás az Elek-hegyen.

Elek-hegy 2017: *Elek-hegy*, 1865: *Elekék hegy* (Pesty 67). – Gyümölcsös a határ északnyugati részén a Hosszú-hát közelében. Nevét *Elek* vezetéknevű tulajdonosáról kapta.

Elek malma 1865: *Elek Malma*. | *a' patakon van közel a' községhez egy malom hely; a' mellj malom T. váraljai lakos Elek Andrásé volt; 1800-ba éppült, és 1825-ben el púszult* (Pesty 48). – Egykori malom. Ma már nem ismerik a nevet.

Elek Mihály völgy lásd **Mihály völgye**

Erdő 1865: *Erdő* (Pesty 67). – Egykori erdő a falu határában. Ma már nem ismerik a nevet.

Faluvég 2017: *Faluvég*. – Az Alszegnek a faluból kivezető része.

Fekecs 2017: *Fekecs*, 2000: *Fekecs* (SzMH. 2: 278). – Szántóföld a Pelesőctől északra a Balázs-domb mellett. A név eredete ismeretlen.

Fekete-láz 2017: *Fekete-láz*, 1865: *Fekete láz* (Pesty 67). – Szántóföld a határ délkeleti részén az Aranyos-domb mellett. Az adatközlők elmondása szerint a név előtagja tulajdonosa családnevére utal. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Felső-Akol 2017: *Felső-Akol ~ Belső-Akol*, 1865: *Felső akol* (Pesty 67). – Szántóföld a határ délkeleti részén. Az *Alsó-Akol*-al együtt az *Akol* része, annak a falu belterületéhez közelebb eső darabja. A *Belső-Akol* név a *Külső-Akol*-al áll korrelációban.

Felső-iskola 2017: *Felső-iskola ~ Gyülekezeti ház ~ Gyülekezeti terem*, 2000: *Felső iskola* (SzMH. 2: 276). – Épület a Felszegen. Korábban iskola működött benne, ma a református egyház gyülekezeti terme. A *Felső-iskola* név az *Alsó-iskola* névvel áll korrelációban.

Felszeg 2017: *Felszeg*, 2000: *Fèlszeg* (SzMH. 2: 276). – A falunak a magasabban fekvő, keleti része.

Ferenc-kút 2017: *Ferenc-kut.* – Kút a Pelesőctől északnyugatra a Kosár közelében. A név előtagja a kút körüli terület tulajdonosára, Balogh Ferencre utal.

Férges-Nyíres 2017: *Férges-Nyires.* – Szántóföld a határ délkeleti részén a Nagy-Nyíres mellett. Az előtagban a *féreg* főnév utalhat a növények gyökerén, gyümölcsben, romlott húsban stb. kelt féreg mellett olyan élősködőkre is, mint a tetű, bolha és poloska, illetve az egérre és a méhre is (SzamSz). Az utótag a *nyíres* 'nyírfákkal benőtt, beültetett erdő, terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Ferdő-domb 1859–1860: *Ferdő domb* (MKFT.). – Domb a Nagy-Kormostól keletre.

Fertő 1. 2017: *Fertő*, 1865: *Fertő* (Pesty 67). – Szántóföld a Pelesőctől északra. A név a *fertő* 'mocsaras terület időnként vízzel újra megtelő tócsákkal, gödrökkel' jelentésű földrajzi köznévvel (FKnT.) azonos.

Fertő 2. 2017: *Fertő.* – Szántóföld a határ délkeleti részén az Agyagos-hát és a Nagy-nyíres között. A név a *fertő* 'mocsaras terület időnként vízzel újra megtelő tócsákkal, gödrökkel' jelentésű földrajzi köznévvel (FKnT.) azonos.

Forda 1865: *Forda* (Pesty 67). – Egykori dülő Tamásváralja határában. A név eredete ismeretlen.

Forgatos-lapos 1865: *Forgatos lapos* (Pesty 67). – Egykori dülő Tamásváralja határában. A névadás motivációja ismeretlen.

Fő utca 2017: *Fő utca*, 2000: *Fő ucca* (SzMH. 2: 276). – Az Alszeget és a Dandutot magába foglaló aszfaltos útszakasz.

Gacs-forrás 2017: *Gacs-forás.* – Forrás a Kerek-hegyen. A közelében lakó *Gacs* vezetéknévű személyről kapta a nevét.

Gátas 2017: *Gátas.* | *Régen gátak vótak ott csinálva a kolektiv idejibe.* 2000: *Gátas* (SzMH. 2: 278), 1865: *Gátos* (Pesty 67). – Gödrös kaszáló a Pelesőc alja és a Csonka-nyíres között. A gödörben korábban kendert is áztattak. Az adatközlők szerint a név az újabb időkben épült gátakra utal, azonban a név jóval korábbi, és az egykor ott folyó Gátas patakára utal.

Gátas(i)-kaszáló lásd **Hodály**

Gátas-lapos 1865: *Gátos lapos* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára a Gátas pataka közelében. Ma már nem ismerik a nevet.

Gátasi-kút 2017: *Gátasi-kut.* – Kút a Gátas területén.

Gátas pataka 1865: *Gátos pataka. | ez a ' T. váralljai hegyek kupájából ered, szintén hó olvadáskor és zápor esőzéskor bővülködik vízzel, nevezetét vette onnan, hogy mint mocsáros patakon nem hidat, hanem gátat használtak az által járásra.* (Pesty 48), 1941: *Szomoga p.* (MKF.), 1884: *Szomoga patak* (HKFT.), 1859–1860: *Gátos Bach* (MKFT.). – Egykori patak, mely a Pelesőc északi és nyugati lábánál folyt. Ma kisebb bokros árok húzódik a helyén, illetve a *Gátas* nevű kaszáló is az egykori patak medrének helyén fekszik. A *Szomoga-patak* névváltozat előtagja a *szomoga* 'patak, kisebb vízfolyás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.). Ez utóbbi megnevezésnek nincs nyoma a mai helynévrendszerben.

Gérus-gorondja 2017: *Gérus gorondja.* – Bokros domb a Fertő 1. és a Bárány-völgy között. A név előtagja tulajdonosa családnevét őrzi. Az utótag a *gorond* 'mélyebben fekvő területből, mocsárból, árvízből kiemelkedő dombos hely, földhát' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Gorond 2017: *Gorond.* – Kisebb erdővel fedett domb a Pelesőc nyugati lábánál a Zsoldos-völgyi-forrástól északra. A név a *gorond* 'mélyebben fekvő területből, mocsárból, árvízből kiemelkedő dombos hely, földhát' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Gyökér 2017: *Gyüker.* – Szántóföld a határ nyugati részén a Nyíres-szeg és a Pap molna között. A név a *gyökér* 'terület, melyre jellemző a fák földből kiálló, erős gyökérszete, illetve gyökértuskók jelenléte' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Györe 2017: *Györe.* – Bokros terület és legelő a határ északkeleti részén a Laci-kert szomszédságában. A névadás motivációja ismeretlen.

Gyülekezeti ház lásd **Felső-iskola**

Gyülekezeti terem lásd **Felső-iskola**

Halmi-hegy 2000: *Hàlmi-hegy* (SzMH. 2: 278). – A forrás dombként jelöli meg, azonban valószínűleg a szomszédos *Halmihegy* nevű településre vonatkozik.

Halmi-legelő 2000: *Halmi legelő* (SzMH. 2: 278). – A forrás Halmi községhez tartozó legelőként említi. Pontos helyét nem ismerjük.

Harangozó-lapos 2017: *Harangozó-lapos*, 2000: *Harangozó-lapos* (SzMH. 2: 278). – A református egyház tulajdonában lévő kaszáló a bolt mögötti területen. A harangozó illetményföldje.

Haraszt 1694: *Haraszt* (Szabó 496). – Egykori határnév, helyét pontosabban nem ismerjük. A név a *haraszt* 'fiatal, sarjadzó, cserjés erdő, bozót' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Haraszt-nyak 2017: *Haraszt-nyak*, 1859–1860: *Harasztniak* (MKFT.). – Szántóföld és gyümölcsös a határ északkeleti részén. A név a *haraszt* 'fiatal, sarjadzó, cserjés erdő, bozót' és a *nyak* 'két hegyet összekötő keskeny hát' jelentésű földrajzi köznevek (FKnT.) összetétele. A katonai térképeken a név a Pelesőc és a Kormos közötti területet jelöli, mely a mai helyétől kissé délre található.

Harasztos-hát 2017: *Harasztos-hát*, 1865: *Harasztos hát* (Pesty 67). – Szántóföld a Felszegtől északra. A név előtagja a *haraszt* 'lehullott száraz falevél, avar' jelentésű tájszó (ÚMTSz.) -s képzős formája. Az utótag a hát 'a környezeténél magasabban fekvő földterület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Harasztos-hát mögött 1865: *Harasztos hát megett* (Pesty 67). – Egykori dúlő Tamásváralja határában, bizonyára a Harasztos-hát mellett. Ma már nem ismerik a nevet.

Hegyalja 2017: *Hegyalja*, 1865: *Hegy alja* (Pesty 67). – Szántó és gyümölcsös a Kerek-hegy lábánál.

Hegykapu 2017: *Hegykapu*. – Gyümölcsös a határ északi részén a Kerek-hegy közelében. Az itt futó földút vezet a Kerek-hegyre. A név a *hegykapu* 'szőlőhegyi út kezdete, amely a szőlőhegy gyepején vezet át' jelentésű összetett földrajzi könévvel (FKnT.) áll összefüggésben.

Hegyi út lásd **Hegy út 1.**

Hegy út 1. 2017: *Hegy út*, 2000: *Hegyi út* (SzMH. 2: 276). – Az Alszegegről nyíló, nyugati irányba futó földút, mely a Suhóhoz vezet.

Hegy út 2. 2000: *Hegy út* (SzMH. 2: 278). – A forrás szerint gyümölcsös és szőlő a határ északi részén.

Hideg-forrás 1865: *Hidegforrás. | ez hasonló a' Máramarosi hideg vizekhez – a' hidegsége miatt különösen nyárba – azért neveztetik Hideg forrásnak.* (Pesty 47). – Forrás a Hosszú-hát nyugati részén. Ma már nem ismerik a nevet.

Hideg-völgyi-forrás 2017: *Hideg-völgyi-forrás.* – Forrás a Bükkön.

Hodály 2017: *Hodály ~ Tatár, 1865: Tatár kaszálló, gátosi kaszálló, Gátos kaszáló. | Tatár kaszállónak azért nevezik; hogy az utolsó tatárjáráskor a' község csordása bojtárjával, - több tatárokat megöltek som fa gortsös (?) botjaikkal, a Gátosi kaszállónak pedig azért nevezik; mert a gátos patakába van.* (Pesty 48, 67). – Szántófield a határ délnyugati részén. A *Hodály* név arra utal, hogy korábban juhodály állt a területen. A *Tatár* név az adatközlők szerint korábban volt használatos, de a névadás motivációját nem ismerik, erről PESTY FRIGYES helynévtárában olvashatunk. A *Gátas-kaszáló* és *Gátasi-kaszáló* névváltozatok a Gátas pataka közelségére utal.

Hodos 1. 2017: *Hodos, 1884: Hodos patak (HKFT.), 1865: Hodos. | a' medre posvány, Aklinal egy feneketlen motsárrá válik, a' hol hajdan Kávás vára vólt; a' mocsár közepén. – ezen folyó nevezetét onnan vette; hogy mikor meg árad a' medrét lommal, iszappal tele hordja* (Pesty 47), 1784: *Hodos Patak (EKFT.).* – Tamásváralja és Halmi határán folyó patak. A név a *hód* állatnév -s képzős formájából származik.

Hodos 2. 2000: *Hódos (SzMH. 2: 278).* – A forrás szántófieldként említi a határ délnyugati részén a Hodos 2. közelében.

Hodos-híd 2017: *Hodos-hid.* – A Halmiba vezető út mentén a Hodoson átívelő híd.

Hodos-part 1865: *Hódos part* (Pesty 67). – Egykori dülő a Hodos mellett. Ma már nem ismerik a nevet.

Hodos-patak lásd **Hodos 1.**

Honcsokos 2017: *Honcsokos, 1865: Honcsokos (Pesty 67).* – Szántófield a Rossz-mocsártól északra a Halmiba vezető út mentén. A név a 'zsombékos; vakondtúrásos' jelentésű *honcsokos* szóból (SzamSz.) származik.

Hosszú-hát 2017: *Hosszu-hát, 2000: Hosszú-hát (SzMH. 2: 278), 1941: Hosszú-hát (MKF.), 1865: hosszu hát, Hosszú hát, Hosszu hát. | ezen hegy inkább csak egy görbe léniát formal. Batarcs felől Akliig nyúlik a déli oldala kitűnő mindenféle gyümölcs fákkal, és szőlővel van be ültetve. Ezen Hosszú hát nevezetét vette Hosszú formájától.* (Pesty 46, 67), 1859–1860: *Hoszuhat (MKFT.), 1784: Hoszu hat (EKFT.), 1584: Zelpes Bykk aliter*

Hozzwhat, mons seu promontorium (Szabó 495). – Erdővel borított hegy a határ északnyugati részén. Nevét hosszan elnyúló alakjáról kapta.

Hosszú-szer 2017: *Hosszu-szer*, 1865: *Hosszuszer* (Pesty 67), 1694: *Hosszu szer* (Szabó 496). – Szántóföld a határ délkeleti részén. A *Rövid-szer* névvel áll korrelációban. A névadás indítékát illetően többféle magyarázat is létezik. Egyesek szerint a *Hosszú* előtag arra utal, hogy a Hosszú-szer távolabb van a falutól, mint a Rövid-szer, azaz hosszabb az út odáig. Más adatközlők szerint a parcellák méretéről kapta a nevét. Az utótag a *szer* ‘határ távol eső darabja’ földrajzi köznévvé (FKnT.).

Hozsváth-kert 2017: *Hozsváth-kert*. – Kert a Felszegen. Már beépült. Az előtag egykori tulajdonosára utal.

Ilyés 2017: *Ijés*. – Szántóföld a Pelesőc nyugati lábánál. Bizonyára személynévből alakult, de a helybeliek ma már nem emlékeznek, hogy kire utalhat a név.

Jordán 2017: *Jordán*. – Szántóföld a Dandut mentén. A névadás motivációja ismeretlen.

Jordán-tó 2000: *Jòrdán tó* (SzMH. 2: 276). – A forrásban tóként szerepel a határ északi részén a Jordán közelében. A 2017-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Juhkosár-domb 1865: *Jukosárdomb* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában. A név előtagja a *juhkosár* ‘juhkarám’ jelentésű földrajzi köznévvé (FKnT.).

Kálmán 2017: *Kálmán*, 1865: *Kálmán Kosara* (Pesty 67). – Szántóföld a határ délkeleti részén a Kis-telek mellett. A helybeliek ma már nem emlékeznek, hogy kire utalhatott a név előtagja. A *kosár* utótag a ‘nem művelt szántóföldön gallyakból készített kerítés a juhok számára, hogy ott éjszakázva a területet trágyázzák’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Kálmán kosara lásd **Kálmán**

Kanális lásd **Köves-patak**

Karám 2017: *Karán*. – Szántóföld a temető közelében. A név a *karám* ‘a szabadban legeltetett jószág fedetlen szálláshelye’ jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Kaszáló 2000: *Kaszáló* (SzMH. 2: 278). – Kaszáló a határ délkeleti részén. A 2017-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Kecske-patak 1859–1860: *Kecske Bach* (MKFT.), 1784: *Keske pat.* (EKFT.). – Egykori patak a határ délkeleti részén.

Kenderártó 2017: *Kenderártó*, 1865: *Kender ártó* (Pesty 67). – Szántófield a határ déli részén a Hodos mentén. A név a *kenderártó* ‘kenderáztatásra használt hely főként álló-, esetleg folyóvízben’ földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Kerek-hegy 2017: *Kerek-hegy*, 2000: *Kerek-hegy* (SzMH. 2: 278). – Szőlő és gyümölcsös a határ északi részén. Alakjáról kapta a nevét.

Kerek-hegyi-forrás 2017: *Kerek-hegyi-forrás*, 1865: *Kerekhegyi forrás*. | *a Hosszú hátnak Batarcs felől való végén van az úgy nevezett Kerekhegyi forrás. Mint hogy itt a szőlő ültetések vége fél kört formál, nevezetét innen vette.* (Pesty 47). – Forrás a Kerek-hegyen.

Kerek-liget 1865: *Kerek liget* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában. Bizonyára alakjáról kapta a nevét.

Kert lásd **Kert-domb**

Kert-domb 2017: *Kert-domb*, 2000: *Kert* (SzMH. 2: 279), 1865: *Kert domb*, *Kert dombja* (Pesty 67). – Dombos szántófield a kertek közelében a Pelesőc lábánál.

Kertekalja 2017: *Kertekalja*, 1865: *Kert alja* (Pesty 67), 1694: *Kert alatt* (Szabó 496). – Szántófield a felszegi kertek közelében.

Kert-vég 1865: *Kert vég* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában, bizonyára a kertek közelében. Ma már nem ismerik a nevet.

Kis-bükk 1694: *Kis bik* (Szabó 496). – Egykor erdő lehetett. Ma nem ismerik a nevet.

Kis-Csillagos 2017: *Kis-Csillagos*. – Erdő a határ keleti részén. A Csillagos része.

Kis-haraszt 1865: *Kisharaszt* (Pesty 67). – Egykori dűlőnév a falu határában. A *Nagy-haraszt* névvel áll korrelációban. A név utótagja a *haraszt* ‘fiatal, sarjadzó cserjés erdő, bozót’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kis-hegy 2017: *Kis-hegy*, 2000: *Kis-hegy* (SzMH. 2: 279), 1865: *Kis hegy* (Pesty 67). – Legelő a falu határának déli részén a Pelesőc lábánál.

Kis-híd 1. 2017: *Kis-híd*, 2000: *Kis-híd* (SzMH. 2: 279). – Híd a Batarcsra vezető úton.

Kis-híd 2. 2017: *Kis-híd*, 1865: *Kis híd lapos* (Pesty 67). – Szántófield a Kis-híd 1. közelében.

Kis-híd-lapos lásd **Kis-híd 2.**

Kis-Kolnik-hegy lásd **Kolnik**

Kis-Kormos lásd **Kormos**

Kis-láz 2017: *Kis-láz*. – Kaszáló és gyümölcsös a határ nyugati részén a Pálinkafőző mellett. Az előtag a terület méretére utal. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Kis-mező 2017: *Kis-mező*, 2000: *Kis-mező* (SzMH. 2: 279), 1865: *Kismező* (Pesty 67). – Szántóföld a határ északkeleti részén a Harasztos-hát közelében. Méretéről kapta a nevét.

Kis-telek 2017: *Kis-telek*, 2000: *Kis-telek* (SzMH. 2: 279), 1865: *Kis Telek* (Pesty 67). – Szántóföld a határ keleti részén a Kormos közelében. Méretéről kapta a nevét.

Kóka gorondja 1865: *Kóka gorondja* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában. A név előtagjára vonatkozóan nincsenek biztos ismereteink, feltehetően személynévi eredetű. Tamásvárálján jelenleg nem, azonban a szomszédos Halmiban ma is élnek *Kóka* családnevűek. Az utótag a *gorond* 'mélyebben fekvő területből, mocsárból, árvízből kiemelkedő dombos hely, földhát' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Kolnik 2017: *Kolnik*, 1865: *Konik* (Pesty 67), 1859–1860: *Kis Kolnikhegy* (MKFT.). – Erdő a határ keleti részén a Kormoson. A névadás motivációja ismeretlen.

Kormos 2017: *Kormos*, 1941: *Kormos* (MKF.), 1884: *Kormos* (HKFT.), 1865: *Nagy Kormos*. | *ezen hegy azért neveztetik Nagy Kormosnak, hogy egészen kormos kö sziklák emelkednek ki belőle* (Pesty 46), 1859–1860: *Kis Kormos, Nagy Kormos* (MKFT.). – Erdővel borított hegy a határ keleti részén. A katonai felmérések térképein északi része *Nagy-Kormos*, déli része pedig *Kis-Kormos* néven szerepel. Fekete szikláiról nevezték el.

Kosár 2017: *Kosár*, 1865: *Kosár* (Pesty 67). – Szántóföld a Pelesőc északi lábánál a Bárány-völgy szomszédságában. A név a *kosár* 'nem művelt szántóföldön gallyakból készített kerítés a juhok számára, hogy ott éjszakázva a területet trágyázzák' jelentésű földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Kosár-völgy 2000: *Kosár-völgy* (SzMH. 2: 279). – Völgy a település határának délnyugati részén. A 2017-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Köves-patak 2017: *Köves-patak* ~ *Kanális*, 1865: *Köves patak*. | *azért, hogy a' medre köves, míg hosszú hátból ki ér, - a' szőlők között délre.* (Pesty 46). – Kisebb patak a határ délnyugati részén a Honcsokos mellett.

Kőbánya 2017: *Kőbánya*, 2000: *Kőbánya* (SzMH. 2: 279). – Egykori kőbánya a határ északnyugati részén a Hossszú-hát lábánál.

Kultúr 2017: *Kultur ~ Kulturház*, 2000: *Kültúrház* (SzMH. 2: 276). – Épület a Felszegen.

Külső-Akol lásd **Alsó-Akol**

Külső-Bükk 2017: *Kilső-Bikk*. – Legelő és erdő a falu határának északi részén. A *Belső-Bükk*-kel együtt a *Bükk* része, annak a falu belterületétől távolabb eső területe.

Laci-kert 2017: *Laci-kert*. – Szántóföld és gyümölcsös a Batarcsra vezető út mentén a Kis-híd 1. közelében. A helybeliek ma már nem emlékeznek rá, hogy kit jelölt a név előtagja.

Lyukas-kő 2017: *Lyukas-kő*. – Szikla a Kormoson. Alakjáról kapta a nevét.

Majsi-kert 2017: *Majsi-kert*. – Gyümölcsös az Alszeg és a Dandut által közrezárt területen. Egykori zsidó tulajdonosáról kapta a nevét.

Malom-láz 2017: *Malom-láz*. | *Valami Elek családnak vót itt malom*. – Kaszáló a Pelesőc északi lábánál az Almás mellett. A helybeliek még emlékeznek az itt álló malomra. A név utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznévi (FKnT.).

Mihály-kút lásd **Mihály-völgyi-kút**

Mihály völgye 2017: *Mihály vőggye*, 2000: *Miháj-völgy* (SzMH. 2: 279), 1865: *Elekmihály völgy* (Pesty 67). – Legelő a Pelesőc keleti lábánál a Szomódok és a Rövid-szer között. A helybeliek ma már nem emlékeznek rá, hogy kit jelölhetett a név előtagja.

Mihály-völgyi-kút 2017: *Mihály-vőgyi-kut*, 2000: *Miháj-kút* (SzMH. 2: 279). – Kút a Mihály völgye területén.

Moc-forrás 2017: *Moc-forrás*. – Forrás a Pelesőc alján. A névadás motivációja ismeretlen.

Mogyorós 2017: *Mogyorós*, 2000: *Mogyorós* (SzMH. 2: 279), 1865: *Mogyoros* (Pesty 67). – Kaszáló a Batarcsra vezető út mentén a Dinnyeföld közelében. Nevét növényzetéről kapta.

Mosó-kút 2017: *Mosó-kut*. | *Ide jártak sújkolni régen az asszonyok*. 2000: *Mosókút* (SzMH. 2: 276). – Kút a Várhegy lábánál.

Mosó-kút-forrás 2017: *Mosó-kut-forrás*. – A Mosó-kút közelében lévő jó vizű forrás.

Nádas lásd **Nádas-láz**

Nádas-láz 2017: *Nádas-láz*, 2000: *Nádas-láz* (SzMH. 2: 279), 1941: *Nádas* (MKF.), 1884: *Nádas* (HKFT.). – Szántóföld a határ délnyugati részén a Hodos partján. Korábban

nádas terület volt, erre utal a név előtagja. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Nagy-dűlő alja 2000: *Nagy-düllő àjja* (SzMH. 2: 279), 1865: *Nagy Düllő alja* (Pesty 67). – Dűlő a falu határában. Helyét pontosabban nem ismerjük.

Nagy-erdő 2017: *Nagy-erdő*, 2000: *Nagyèrdő* (SzMH. 2: 279). – Erdő a Halmiba vezető út mentén.

Nagy-gödör 2017: *Nagy-gödör*. – Árok a Pelesőctől északra a Balázs-domb és az Akasztó-domb között.

Nagy-gödöri út 2017: *Nagy-gödöri ut*. – A Nagy-gödör mentén futó földút.

Nagy-haraszt 1865: *Nagy Haraszt* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában. A *Kis-haraszt* névvel áll korrelációban. A név utótagja a *haraszt* 'fiatal, sarjadzó cserjés erdő, bozót' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Nagy-Kormos lásd **Kormos**

Nagy-kő 2000: *Naty-kő* (SzMH. 2: 279). – A forrás szerint domb a település határának délnyugati részén. A 2017-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Nagy Lőrinc láza lásd **Tekeres-láz**

Nagy-mező 1694: *Nagy mező* (Szabó 496). – Ma már nem ismerik a nevet.

Nagy-Nyíres 2017: *Nagy-Nyires*. – Szántóföld a határ délkeleti részén a Férges-Nyíres szomszédságában. Az előtag a terület méretére utal. Az utótag a *nyíres* 'nyírfákkal benőtt, beültetett erdő, terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Nagy-szőlő 2017: *Nagy-szőlő*, 1865: *Nagy Szöllő* (Pesty 67). – Legelő a határ keleti részén.

Nagy utca 2017: *Nagy utca*, 2000: *Nagy ucca* (SzMH. 2: 276). – A Felszegről nyíló, déli irányba futó földút.

Német-hegy 2017: *Német-hegy*, 1865: *Német-hegy* (Pesty 67). – Elbokrosodott terület a Hosszú-hát lábánál. A névadás motivációja bizonytalan. Talán családnévi eredetű. A helybeliek szerint német nemzetiségű személy birtokolhatta, ugyanis a szomszédos Bataracson utcanév is utal ez egykori német lakosságra (*Német utca*).

Nyíres 2000: *Nyíres* (SzMH. 2: 279), 1941: *Nyíres dűlő* (MKF.), 1884: *Nyires dűlő* (HKFT.). – Dűlő a határ délkeleti részén. A Nagy-Nyírest és Férges-Nyírest foglalja magába. A 2017-es helynévgyűjtés adatközlői csak a részek megnevezéseit használták.

Nyíres-domb 1865: *Nyíres Domb, Nyiresdomb* (Pesty 67). – Egykori dűlőnév a falu határában. Talán a mai Nyíresre vonatkozik a név.

Nyíres-dűlő lásd **Nyíres**

Nyíres-láz 1584: *Nyres Lazz, pratum* (Szabó 496). – Egykori rét a falu határában. Ma már nem ismerik a nevet.

Nyíres-szeg 2017: *Nyires-szeg*, 1865: *Nyíres szeg* (Pesty 67). – Szántóföld a határ nyugati részén a Gyökér és a Vasadié között. A név utótagja a *szeg* ‘határ egy része’ jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Nyíri-tó 2017: *Nyiri-tó*. – Szántóföld és kaszáló az Alszeg déli irányba futó kertjeinek végében. A faluban éltek *Nyíri* nevűek, de az adatközlők nem kötik hozzájuk a névadás motivációját.

Nyíri-tói-kút 2017: *Nyiri-tói-kut*. – Kút a Nyíri-tóban.

Nyíró-tag 1865: *Nyirótag* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában. A névadás okát nem ismerjük.

Odú 2017: *Odu ~ Odu-hegy*. – Szőlő és gyümölcsös a Hosszú-hát lábánál. Az adatközlők elmondása szerint az ott lévő odúszerű forrásról kaphatta a nevét.

Odú-hegy lásd **Odú**

Odú-forrás 2017: *Odu-forás*, 1865: *Odú forrás*. | *Azért neveztetik odúnak; mert felette és oldalba borzasztó kő szirtek állanak, mint egy várat formálnak; a' viz forrás pedig ez alatt áll.* (Pesty 47). – Forrás az Odu-hegyen. A név előtagja a forrás odúszerű elhelyezkedésére utal.

Oláh-hegy 2017: *Oláh-hegy*. | *Azért Oláh-hegy, mert közzel vótak a batarcsiak, és ide jártak cseresznyét lopni.* 2000: *Oláh-hegy* (SzMH. 2: 280), 1865: *Oláh-hegy* (Pesty 67). – Gyümölcsös a határ északi részén. A név előtagja a román lakosságú Batarcs közelségére utal.

Orbán-domb 2017: *Orbán-domb*, 2000: *Orbán-domb* (SzMH. 2: 280), 1941: *Orbán-domb* (MKF.), 1884: *Orbán domb* (HKFT.), 1865: *Orbándomb* (Pesty 67). – Erdő a határ keleti részén az Apró-földek mellett. A helybeliek nem emlékeznek, hogy kire utalhatott a név előtagja.

Ökör-fő 1482: *Ewkewrfew, silva* (Szabó 495). – Egykori erdő a falu határában.

Pálinkafőző 2017: *Pálinkafőző*, 2000: *Pálinkafőző* (SzMH. 2: 276). – Épület a határ nyugati részén. Korábban pálinkafőző működött benne.

Pap-domb 2017: *Pap-domb*, 2000: *Pap-domb*, *Párti-domb* (SzMH. 2: 280), 1865: *Pap dombja* (Pesty 67). – Szántófield a temető közelében. A *Pap* előtag arra utal, hogy korábban a református egyház tulajdonában volt. A *Párti-domb* névváltozat esetében a névadás motivációja ismeretlen.

Pap forrása 2017: *Pap forrása*, 1694: *Pap forrása* (Szabó 496). – Forrás a Pelesőc északi lábánál a Moc-forrás közelében. A közeli terület egyházi tulajdonban van, feltehetőleg ezzel áll kapcsolatban a név előtagja.

Pap Laci 2017: *Pap Laci*. – Erdő és kaszáló a Kőbánya közelében. Nevét tulajdonosáról kapta.

Pap Laci-bánya 2000: *Pap-Laci-bánya* (SzMH. 2: 280). – A forrásban dombként szerepel. Helyét pontosabban nem ismerjük. A 2017-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Pap Laci forrás 2017: *Pap Laci forrás*. – Forrás a Pap Laciban.

Pap molna 2017: *Pap móna*, 1694: *Pap mona* (Szabó 496). – Szántófield a Pelesőc északnyugati lábánál. Az utótag a *molna* ‘malom’ földrajzi köznév (FKnT.).

Párti-domb lásd **Pap-domb**

Pásti 2017: *Pásti*, 1865: *Pásti* (Pesty 67). – Gyümölcsös a határ keleti részén a Nagy utca mentén. A név a *pást* ‘alacsony, sűrű fűvel benőtt hely, legelő’ földrajzi köznévből (FKnT.) származik.

Pelesőc 2017: *Pelesőc* ~ *Pelecős*, 2000: *Pelecős* (SzMH. 2: 280), 1941: *Pelesóc*, *Pelesőc* (MKF.), 1884: *Pelesőcz*, *Pelesoc* (HKFT.), 1865: *Pelsőcz*, *Peleszecz* (Pesty 46), 1859–1860: *Beleseutz* (MKFT.), 1784: *Belesocz* (EKFT.). – Nagy kiterjedésű erdővel borított hegy a település határának déli részén. A hegynév szláv eredetű és összefügg a magyar nyelvterületen máshol is előforduló *Pelsőc*, illetve közvetve a *Pilis* helynevekkel. A szláv **plěšb* ‘csupasz, kopár hely’ **Plěšivъcъ* > *Pelsőc* > *Pelesőc* történeti fejlődésen ment keresztül (KNIEZSA 1974: 1/421).

Pelesőc alja 2017: *Pelesőc alja* ~ *Pelecős alja*, 2000: *Pelecős ajja* (SzMH. 2: 280), 1865: *Paleczes alja*, *Peleszecs alja* (Pesty 67). – Szántófield a Pelesőc északkeleti lábánál.

Péter pataka 2017: *Péter pataka*, 1865: *Péter pataka* (Pesty 67). – Szántóföld a Pelesőctől nyugatra a Köves-patak mellett. A névadás motivációja ismeretlen.

Pogácsa-mező 2017: *Pogácsa-mező*. – Szántóföld a Pelesóc északi lábánál a Fertő mellett. Gyengén termő föld, ahová rendszerint napraforgót vetettek, a kicsévelt napraforgókalapot pedig pogácsának nevezik.

Református temető lásd **Temető**

Róka 2000: *Róka* (SzMH. 2: 280), 1865: *Róka hegy* (Pesty 67). – Domb a település határának északi részén a Róka-völgy mellett. A 2017-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Róka-hegy lásd **Róka**

Róka-völgy 2017: *Róka-völgy*. – Gyümölcsös és szántó a település határának északi részén a Róka-hegy lábánál.

Rossz-mocsár 2017: *Rossz-macsár*, 1865: *Rossz mocsár*, *Roszmocsár*. | *ezt a' gátos pataka előnti, és mocsárrá válik, a' mi a' hodos foljába lassan le szivárog, - innen nevezték rossz mocsárnak.* (Pesty 48, 67). – A Hodostól északra fekvő, gyakran vízenyős, mocsaras szántóföld.

Rövid-szer 2017: *Rövid-szer*, 1865: *Rövid-szer* (Pesty 67), 1694: *Rövid szer* (Szabó 496). – Szántóföld a falu határának délkeleti részén. A *Hosszú-szer* névvel áll korrelációban. A névadás indítékáról lásd a *Hosszú-szer* alatt.

Sellő 2017: *Sellő*. – Szántóföld a határ déli részén a Hodos közelében. A név a *sellő* ‘folyómeder kielemelkedő része, illetve az ilyen mederszakasz fölött nagyobb sodrással folyó víz’ jelentésű szóból (ÚMTSz.) származik.

Sillye-bükkje 1694: *Sillye Biki* (Szabó 496). – Egykori erdő lehetett. A név előtagja bizonyára családnévi eredetű.

Sohó 1. lásd **Suhó**

Sohó 2. lásd **Suhó-hegy**

Somolyó 2017: *Somolyó*, 1865: *Somolyó* (Pesty 67). – Bokorral benőtt, gödrös terület a határ keleti részén a Csonka-Nyíres mellett. A név a magyar nyelvterületen elterjedt *Somló* ~ *Somlyó* nevekkal áll kapcsolatban, s e szerint egy régi *somlik* ~ *somlyik* ige igenévi származéka, melynek értelme ‘megcsuszamló, suvadó oldalú hegy’ (FNESz.).

Somos 2017: *Somos*. – Erdő a Pelesőcön. A név a hely növényzetére utal.

Somos-bükk 1584: *Somos Bykk* (Szabó 495). – Egykor erdő lehetett. A név előtagja a terület növényzetére utal.

Sőre-vápa 1865: *Sőrevápa* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában. A név előtagja a *sőre* 'hízalt szarvasmarha' köznév (ÚMTSz.). Utótagja a *vápa* 'völgy' vagy 'vizenyős, mocsaras terület' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Suhó 2017: *Suhó*, 2000: *Sohó* (SzMH. 2: 280), 1865: *Suhó, Zubogó forrás, Zúgó.* | *ez Tamás Várallya Községhez nem messze fekszik a szőlők között, kő sziklából ki zuhanó víz; ezért neveztetik Suhó, vagy Zúgónak, csendes zúgással ömlik ki* (Pesty 47). – Forrás a Suhó-hegyen a Hosszú-hát közelében. Az adatközlők elmondása szerint a forrás 16 családot lát el vízzel.

Suhó-hegy 2017: *Suhó-hegy*, 2000: *Sohó* (SzMH. 2: 280), 1865: *Zuhó-hegy* (Pesty 67). – Szőlő, gyümölcsös és szántó a határ nyugati részén a Hosszú-hát közelében. Nevét az ott lévő *Suhó* nevű forrásról kapta.

Suhó út 2017: *Suhó ut*, 2000: *Sohó út* (SzMH. 2: 276). – A Suhóhoz vezető földút.

Sülyedés 2017: *Sillyedés.* – Gyümölcsös a Felszeg északi irányba futó kertjeinek végénél a Vár-hegy lábánál. A név a hely alacsony, völgyyszerű fekvésére utal.

Száldobos-orrozat 1694: *Száldobos Arrozat* (Szabó 496). – Az előtagban a régi *száldob* 'hársfa' szó rejlik (TESz.). Ma már nem ismerik a nevet.

Szarvas-kő-hát 1865: *Szarvas kő hát* (Pesty 67). – Egykori dűlő a Halmihegy területén fekvő Szarvas-kő közelében. A név utótagja a *hát* 'valami mögött fekvő terület, valaminek a mögöttes része' földrajzi köznév (FKnT.).

Szegedi-hát 2017: *Szegedi-hát.* – Erdő a Pelesőcön. Nevét egykori tulajdonosa családnevéről kapta.

Szelpes-Bükk lásd **Hosszú-hát**

Szíjas-láz 2017: *Szijas-láz*, 1865: *Szijas-láz* (Pesty 67). – Szántó a határ északkeleti részén a Tilkós szomszédságában. A név előtagja a *szijas* 'letaposott, szikkadt, kemény' (SzamSz.) melléknév *szijus* formájából alakult. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Szíjas-láz gödre 2017: *Szijas-láz gödre*, 2000: *Szihusláz gödre* (SzMH. 2: 281). – Gödör a Szíjas-lázban. Bokros hely.

Szilvás 2017: *Szilvás*, 2000: *Szilvás* (SzMH. 2: 281). – Erdő a Pelesőcön. Növényzetéről kapta a nevét.

Szirmai-szőlő 1613: *Zirmay-szőlő* (Szabó 496). – Egykori dűlő a falu határában. Az előtagja bizonyára személynévi eredetű.

Szomódok 2017: *Szomódok*, 1865: *Szomodok* (Pesty 67). – Szántóföld a határ keleti részén a Mihály völgye mellett. A névadás motivációja ismeretlen.

Szomoga-patak lásd **Gátas pataka**

Szoros 2017: *Szoros*, 2000: *Szoros-hegyi-út* (SzMH. 2: 276). – A Hegyútról nyíló keskeny gyalogút.

Szoros-hegyi-út lásd **Szoros**

Talok láza 2017: *Talok ládza ~ Tarok ládza*, 2000: *Talok láza* (SzMH. 2: 281). – Szántóföld a határ északi részén a Tilkós közelében. Az előtagra vonatkozóan nincsenek ismereteink. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Tamásváraljai temető lásd **Temető**

Tankfogó 2017: *Tankfogó. | Vájtak egy nagy gödröt, hogy a tank ne tudjon rajta keresztülmenni, mert háboru vót. Meg a katonák ide huzódtak be.* – Gödör az Orbán-domb közelében.

Tarok láza lásd **Talok láza**

Tatár lásd **Hodály**

Tatár-kaszáló lásd **Hodály**

Tekeres-láz 1584: *Thekeres Lazz* aliter *Nagyh Leorincz Lazza*, pratum (Szabó 496). – Egykori rét a falu határában. Az előtag bizonyára a szomszédos Batarcs településen folyó Batarcs patak régebbi *Tekeres patak* nevével van kapcsolatban, ahhoz közeli területre utalhat. Az utótag a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.). Ma már nem ismerik a nevet.

Temető 2017: *Temető*, 2000: *Refõrmátus-temetõ ~ Tamásváràjjai-temetõ* (SzMH. 2: 276). – Temető a Felszegen a templom mellett.

Templom 2017: *Templom.* – Református templom a Felszegen. A település egyetlen temploma.

Tilkós 2017: *Tilkós*, 2000: *Tilkos* (SzMH. 2: 281), 1865: *Tilkosláz* (Pesty 67). – Kaszáló a határ északi részén a Dandut mentén. A név eredete ismeretlen.

Tilkós-láz lásd **Tilkós**

Török-láz 1865: *Törökláz* (Pesty 67). – Egykori dűlő a falu határában. A név utótagja a *láz* 'erdei tisztás, irtás' jelentésű földrajzi köznév (FKnT.).

Török-temető 2000: *Török-temető* (SzMH. 2: 281). – A forrás szerint egykor törökök temetkezési helye volt a külterület északnyugati részén. A 2017-es helynévgyűjtés adatközlői nem ismerték a nevet.

Turci út 2017: *Turci ut.* – Út a határ délkeleti részén. A szomszédos településre, Turcra vezet.

Új-kút 2017: *Uj kut.* – Ásott kút a bolttal szemben a Dandut mentén.

Vár-hegy 2017: *Vár-hegy*, 2000: *Várhegy* (SzMH. 2: 281), 1941: *Várhegy* (MKF.), 1884: *Várhegy* (HKFT.), 1865: *Várhegy. | ezen hegy azért neveztetik Vár hegynek, mert vár volt rajta a leg régibb időkbe* (Pesty 46), 1859–1860: *Várhegy* (MKFT.). – Erdővel borított hegy a határ északkeleti részén. Ezen a hegyen állt a Tamás mester által építtetett vár (Szabó 493), mely alá a falu telepedett.

Vár-hegy alja 2017: *Vár-hegy alja ~ Zohom*, 2000: *Zohóm* (SzMH. 2: 281), 1865: *Zohon, Várhegy alja* (Pesty 67). – Kaszáló a Vár-hegy lábánál. A *Zohom* név eredete ismeretlen.

Vasadié 2017: *Vasadié.* – Szántóföld a határ nyugati részén a Nyíres-szeg mellett. Nevét tulajdonosa családnévéről kapta.

Vászka forrása 2017: *Vászka forrása.* – Forrás a határ északkeleti részén a Györe közelében. Az név előtagja a forrást környező terület tulajdonosának családnévére utal.

Verbőci lásd **Verbőci-hegy**

Verbőci-hegy 2017: *Verbőci-hegy ~ Verbőci*, 2000: *Vèrbőci hegy* (SzMH. 2: 281). – Szőlő az Oláh-hegy és Róka-völgy közt. A név előtagja az ott lakó Verbőci családra utal.

Völgy 2017: *Vőgy*, 1865: *Völgy* (Pesty 67). – Bokros kaszáló a Vár-hegy lábánál.

Vonikás 2017: *Vonikás*, 2000: *Vonyikás* (SzMH. 2: 281), 1865: *Vonyikás* (Pesty 67). – Erdő a Pelesőcön. A névadás motivációja ismeretlen, esetleg kapcsolatba hozható a Szatmárból adatolt *vonyika* 'vézna, beteges' szóval (ÚMTSz.).

Zohom lásd **Várhegy alja**

Zubogó-forrás lásd **Suhó**

Zúgó lásd **Suhó**

Zugoly 2017: *Szujogj*. – Bebokrosodott kaszáló a határ nyugati részén a Nyíres-szeg szomszédságában. A név a *zugoly* ‘szöglet’, ‘két domb között fekvő terület’ földrajzi köznévből (FKnT.) alakult.

Zuhó-hegy lásd **Suhó-hegy**

Zsidó-temető 2017: *Zsidó-temető*, 2000: *Zsidó-temető* (SzMH. 2: 276). – Zsidók egykori temetkezési helye a Talok láza közelében.

Zsoldos-völgy 2017: *Zsódos-vőgy*, 1865: *Zsoldos völgy* (Pesty 67). – Völgy a Pelesőc északnyugati lábánál. A névadás motivációja ismeretlen.

Zsoldos-völgyi-forrás 2017: *Zsódos-vőgyi-forás*. – Forrás a Zsoldos-völgyben.

Zsupán-völgy 2017: *Zsupán-vőgy*. – Völgy a Pelesőc északnyugati részén. A névadás motivációja ismeretlen.

Összegzés. Kitekintés

Dolgozatomban a hármashatár mentén fekvő (magyarországi, romániai és ukrán) települések helynévanyagának névrendszertani összevető elemzésére vállalkoztam. Az összesen 57 településre kiterjedő vizsgálat annak a kérdésnek a tisztázását célozta, hogy a mintegy száz éve meghúzott trianoni országhatár milyen hatást gyakorolt az egymással szomszédos, de politikai határvonallal elkülönített települések névrendszereire. Névrendszertani elemzésem részeként részletesen vizsgáltam a települések névsűrűségi viszonyait, illetve a névállományok szerkezeti jellemzőit és az e téren mutatkozó területi eltéréseket.

A névsűrűsége irányuló vizsgálataimból kiderült, hogy egy-egy helynévrendszer felépítésében részt vevő nevek számát számos tényező befolyásolja. A szinonim helynevek gyakorisága, a település mérete, népsűrűsége, etnikai összetétele, illetve a terület földrajzi, gazdasági jellege egyaránt hatással van egy-egy település névsűrűségére. Noha a tényezők igen sokfélék és bonyolult összefüggésrendszert alkotnak, az eredményekből kitűnik, hogy egy-egy település névsűrűségét legerősebben a terület mérete határozza meg. A viszonylag kis területű települések névsűrűségi értékei – a határ nagyfokú kihasználtsága, intenzív, belterjes művelése következtében – általában jóval magasabbak, mint a kiterjedt határral rendelkező falvak mutatói.

A területi kiterjedés mellett a helynévállományok mennyiségi viszonyainak alakulásában egyre nagyobb szerepe van a mezőgazdasági tevékenységek átszerveződésének is. A hagyományosnak tekintett falusi életforma eltűnése és a nagyüzemi mezőgazdaság előretörése – mely ma már kisebb-nagyobb mértékben valamennyi falusi települést érint – együtt jár a (külterületi) helynevek számának nagyjából csökkenésével. Ezt a tendenciát elsősorban a Szatmárnémetihez közelebb eső települések esetében tapasztaltam, azonban az ott végbement folyamatok a jövőben várhatóan a teljes területen felerősödnek majd.

Ezek a körülmények még sürgetőbbé teszik a magyar nyelvterület teljes helynévkincsének összegyűjtését, mely a Magyar Nemzeti Helynévtár Program keretében a közeljövőben megvalósulni látszik. A magyar nyelvterület egészét érintő gyűjtőmunka eredményeképpen elkészülő névtárak a névsűrűség vizsgálata terén is számos új lehetőséggel szolgálnak majd. Nem csak a vizsgálatok területi kiterjesztése válhat lehetővé, de a névsűrűség időbeli változásának feltárására, illetve a határon túli, vegyes etnikumú települések névsűrűségi viszonyainak tisztázására is lehetőség nyílhat.

Dolgozatom törzsét a folyóvíznevekre, illetve a határnevekre irányuló szerkezeti analízis képezi. Ennek eredményei megerősítették azt az előzetes feltevésemet, miszerint az országhatár megvonása következtében több mint egy évszázada fennálló megosztottság a helynévrendszerekben is különfejlődést eredményezett. Az elkülönült térségek névmintáinak összevető elemzése számos eltérést hozott a felszínre, többek között az egy- és kétrészes nevek gyakorisága, a birtoklást kifejező nevek nyelvi felépítése, illetve a lokális viszonyt jelölő struktúrák terén. Ezek az eltérések tehát minden bizonnyal összefüggnek az országhatár elkülönülést elősegítő szerepével, ugyanakkor a 19. századi, azaz a Trianon előtti időszakból származó névanyagoknak a terület mai névadási szokásaival való összevetése azt is világossá tette, hogy az említett területi eltérések némelyike már a határmegvonásokat megelőző időszakban is fennállt.

Vizsgálataim hozzájárulhatnak annak a névtani szakirodalomban többször felvetett kérdésnek a tisztázásához is, hogy a különböző helynévstruktúrák területi elterjedtségét mutató jelenséghatárokat támaszkodva kijelölhetők-e úgynevezett névjárási területek. Noha elemzésem a magyar nyelvterületnek mindössze egy kis szeletére korlátozódik, a vizsgálatok nagyobb területre való kiterjesztése (melynek lehetőségei a fent említett helynévgyűjtő program révén jelentősen kibővülnek), illetve az eredményeknek a más térségekben végzett hasonló jellegű vizsgálatokkal való összevetése közelebb vihet minket a magyar névjárási területek kijelöléséhez.

Irodalom- és forrásjegyzék

- AOkt. = *Anjou-kori oklevéltár*. Szerk. KRISTÓ GYULA. Bp.–Szeged, 1990–.
- BABBIE, EARL 2000. A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest, Balassa Kiadó.
- BARTA VIKTÓRIA 2009. A kárpátaljai Gyula helynevei. *Magyar Nyelvjárások* 47: 213–224.
- BENKŐ LORÁND 1957. *Magyar nyelvjárástörténet*. Budapest, Tankönyvkiadó.
- BURA LÁSZLÓ 2008. *Szatmár megye helynevei 1–2*. Csíkszereda, Státus Könyvkiadó.
- Cs. = CSÁNKI DEZSŐ, *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában 1–3.*, 5. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1890–1913.
- CSERNICKÓ ISTVÁN 1998. *A magyar nyelv Ukrajnában (Kárpátalján)*. Budapest, Osiris – MTA Kisebbségkutató Műhely.
- CsL = WENZ GUBER–WOSTROWSKY KARL 1865. *Feldskizzen der Gemeinde Csedreg*. Magyar Országos Levéltár. S 79 - No. 1775/7.
- CSOMORTÁNI MAGDOLNA 2014. A helynévi szinonímia csíki szinkrón mikrotoponímiai rendszerek tanúsága alapján. *Helynévtörténeti tanulmányok* 10: 61–71.
- DITRÓI ESZTER 2017. *Helynévrendszerek modellalapú vizsgálata. (A helynévminták összevető analízise statisztikai megközelítésben)*. A Magyar Névértéktár Kiadványai 40. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.
- Dex. = *Dicționar explicativ al limbii române*.
URL: <https://dexonline.ro/intrare/handal/174241>
- DL = HERMAN ZAHAJKIEWICZ, KAZIMIR KIETA, 1865. *Feldbrouillons der Gemeinde Dabolcz*. Magyar Országos Levéltár. S 79 - No. 1776/4.
- EHsz. = SZABÓ M. ATTILA–SZABÓ M. ERZSÉBET szerk., *Erdélyi helységnévszótár*. Kolozsvár, Kriterion Könyvkiadó, 1992.
- EKFT. = *Az első katonai felmérés. A magyar királyság teljes területe 965 nagyfelbontású színes térképszelvényen. 1782–85*. Arcanum Adatbázis Kft. DVD. 2004.
- ÉrtSz. = BÁRCZI GÉZA–ORSZÁGH LÁSZLÓ, *A magyar nyelv értelmező szótára*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1959–1962.
- FÉNYES ELEK, *Magyarország geográfiai szótára, melyben minden város, falu és puszta betűrendben körülményesen leíratik 1–2*. Pest, 1851.

- FKnT. = BÁBA BARBARA–NEMES MAGDOLNA, *Magyar földrajzi köznevek tára*. A Magyar Névévarchívum Kiadványai 32. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2014.
- FNESz. = KISS LAJOS, *Földrajzi nevek etimológiai szótára 1–2*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988.
- GÖNCZ LAJOS 1999. *A magyar nyelv Jugoszláviában (Vajdaságban)*. Budapest–Újvidék, Osiris– Fórum Könyvkiadó–MTA Kisebbségkutató Műhely.
- GYÓRFFY ERZSÉBET 2011. *Korai ómagyar kori folyóvíznevek*. A Magyar Névévarchívum Kiadványai 20. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.
- HALMOS JUDIT 2013. *Névsűrűségi vizsgálatok a Pápai járásban*. Szakdolgozat. Kézirat. Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézet Könyvtára.
- HKFT. = *A harmadik katonai felmérés. 1869–87. A Magyar Szent Korona Országai. (1: 25 000)*. Arcanum Adatbázis Kft. DVD. 2007.
- HL = RÖSSLER FRANZ, VIEVELT ANTON, 1865. *Feldskizzen von Markte Halmi*, Magyar Országos Levéltár. S 79 - No. 1777/6.
- Hnt. = *Magyarország helységnévtára*. Statisztika Kiadó Vállalat, 1913, 1944.
- HOFFMANN ISTVÁN 1980. *A helynevek jelentéstani vizsgálatához*. *Magyar Nyelvjárások* 23: 11–22.
- HOFFMANN ISTVÁN 1993a. *Helynevek nyelvi elemzése*. A Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 61. Debrecen.
- HOFFMANN ISTVÁN 1993b. *A helynevek szerkezeti változása*. *Hungarológia* 3: 266–278.
- HOFFMANN ISTVÁN 1999. *A helynevek rendszerének nyelvi leírásához*. *Magyar Nyelvjárások* 37: 207–216.
- HOFFMANN ISTVÁN 2003. *Magyar helynévkutatás 1958–2002*. A Magyar Névévarchívum Kiadványai 7. Debrecen, Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke.
- HOFFMANN ISTVÁN 2005. *Régi helyneveink névadóinak kérdéséhez*. *Névtani Értesítő* 27: 117–124.
- HOFFMANN ISTVÁN 2015. *Nagykörű és Tapolcafü. Összehasonlító helynévrendszertani vizsgálat*. In: BÁRTH M. JÁNOS–BODÓ CSANÁD–KOCIS ZSUZSANNA szerk., *A nyelv dimenziói. Tanulmányok Juhász Dezső tiszteletére*. Budapest, ELTE BTK. 376–387.

- HOFFMANN ISTVÁN – RÁCZ ANITA – TÓTH VALÉRIA 2018. *Régi magyar helynévadás. A korai ómagyar kor helynevei mint a magyar nyelvtörténet forrásai*. Budapest, Gondolat Kiadó.
- INCZEFI GÉZA 1958. Sövényháza és vidékének földrajzi nevei. In: LERNER KÁROLY szerk., *A Szegedi Pedagógiai Főiskola évkönyve*. Szeged. 83–153.
- INCZEFI GÉZA 1966. Zala megye földrajzi nevei. *Nyelvtudományi Közlemények* 68: 205–207.
- INCZEFI GÉZA 1968. Névsűrűség a települések határában. In: BENKŐ LÁSZLÓ szerk., *A Szegedi Tanárképző Főiskola tudományos közleményei I.* Szeged. 99–108.
- J. SOLTÉSZ KATALIN 1979. *A tulajdonnév funkciója és jelentése*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- JUHÁSZ DEZSŐ 1988. *A magyar tájnévadás*. Nyelvtudományi Értekezések 126. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- KÁLNÁSI ÁRPÁD 1993. A Csengeri járás helyneveinek összegyűjtéséről. *Névtani Értesítő* 15: 167–170.
- KÁLNÁSI ÁRPÁD 1995. Rendszerváltás – utcanév-változtatás. *Magyar Nyelvjárások* 32: 55–61.
- KÁLNÁSI ÁRPÁD 1996. *Szatmári helynévtípusok és történeti rétegződésük*. A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének kiadványai 67. Debrecen.
- KÁLNÁSI ÁRPÁD–SEBESTYÉN ÁRPÁD 1993. *A Csengeri járás földrajzi nevei*. A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 67. Debrecen.
- KÁZMÉR MIKLÓS 1970. *A »falu« a magyar helynevekben. XIII–XIX. Század*. Nyelvészeti Tanulmányok 13. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- KISS KÁLMÁN 2004. *Egri község*. Partiumi Füzetek 31. Kiadja a Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Bizottság, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület és a Nagyváradi Római Katolikus Püspökség.
- KISS KÁLMÁN 2014. *Túrterebes földrajzi neveinek története*. Nagyváradi, Varadinum Script Kiadó.
- KISS LAJOS 1985. Barangolás földrajzi neveink világában. *Magyar Nyelvőr* 109: 359–366.

Kat. = *Halmi 1918-as kataszteri térképszelvényei*. URL:

<https://maps.arcanum.com/hu/map/cadastral/?bbox=2554951.9581644274%2C6101216.450258279%2C2569465.4389100755%2C6106385.504296064&map-list=1&layers=3%2C4>

KL = WANEČEK CAJETAN, PROKSCH LEOPOLD, DRESCHER LEOPOLD, 1865. *Feld-Skizzen der Gemeinde Kökönyösd*. Magyar Országos Levéltár. [S 79 - No. 1779/3.].

KNIEZSA ISTVÁN 1942. *Erdély folyóvíznevei*. Kolozsvár, Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet.

KNIEZSA ISTVÁN, 1955. *A magyar nyelv szláv jövevényszavai 1–2*. Budapest. Akadémiai Kiadó.

KNIEZSA ISTVÁN 1943–1944/2001. *Kelet-Magyarország helynevei*. Újraközlése KISS LAJOS bevezető tanulmányával. Budapest. Lucidus Kiadó.

KOCÁN BÉLA 2003. *A földrajzi nevek vizsgálata a Nagyszőlősi járás négy településén (Újaklin, Aklihegyen, Aklin, Nevetlenfalun)*. Kézirat. Szakdolgozat. Ungvár.

KOCÁN BÉLA 2017. *Helynévtörténeti vizsgálatok a régi Ugocsa megyében*. A magyar Névérték Kiadványai 43. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.

KOCÁN BÉLA 2022. *A régi Ugocsa vármegye helyneveinek történeti etimológiai szótára*. A Magyar Névérték Kiadványai 55. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.

LANSTYÁK ISTVÁN 2000. *A magyar nyelv Szlovákiában*. Budapest–Pozsony, Osiris–Kalligram Könyvkiadó–MTA Kisebbségkutató Műhely.

Matkó = MATKÓ LÁSZLÓ 1995. *Szatmár vármegye egyházi levéltári forrásai. Atya község adattára*. Szabolcs-Szatmár-Beregi levéltári évkönyv 11. Nyíregyháza.

MKF. = *Magyarország katonai felmérése 1941*.

MIZSER LAJOS, *Szatmár vármegye Pesty Frigyes 1864–1866. évi helynévtárában*. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár Kiadványai II. Közlemények 24. Nyíregyháza, 2001.

MKFT. = *A második katonai felmérés. A Magyar Királyság és a Temesi bánság nagyfelbontású színes térképei. 1819–69*. Arcanum Adatbázis Kft. DVD. 2005.

MNL = ORTUTAY GYULA szerk. 1977–1982. *Magyar néprajzi lexikon 1–5*. Budapest. Akadémiai Kiadó.

- MP = Vendégszöveg Pesty Frigyes 1864. évi helynévgyűjtésében. Gyűjtötte: Mándy Péter.
In: Mizser Lajos, *Szatmár vármegye Pesty Frigyes 1864–1866. évi helynévtárában*. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár Kiadványai II. Közlemények 24. Nyíregyháza, 2001.
- E. NAGY KATALIN 2018. Összevető helynévrendszertani vizsgálatok Bakonszeg és Szentpéterszeg helynevei alapján. *Helynévtörténeti tanulmányok* 14: 139–154.
- E. NAGY KATALIN 2021. *Empíria és teória a helynév-szociológiában*. A Magyar Névarchívum Kiadványai 53. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.
- NAGY MÁTÉ 2013. *Vizsgálatok a Bodrogtörzs helyneveinek köréből*. Szakdolgozat. Kézirat. Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézet Könyvtára.
- NÉMETH PÉTER 2008. *A Középkori Szatmár megye települései a 15. század elejéig*. Nyíregyháza, András Múzeum Kiadványai 60.
- NYIRKOS ISTVÁN 1993. A földrajzinév-sűrűség kérdéséhez. *Névtani Értesítő* 15: 244–246.
- ÖRDÖG FERENC 1981. A megyékben folyó földrajzinév-gyűjtés helyzete és időszerű kérdései. In: HAJDÚ MIHÁLY–RÁCZ ENDRE szerk., *A III. Magyar Névtudományi Konferencia előadásai*. Budapest. 147–157.
- PÁSZTOR ÉVA 2013. Határnevek névrendszertani vizsgálata (Hajdúnánás határának helynevei alapján). Doktori értekezés. Kézirat. Debrecen.
- PÉNTEK JÁNOS 2017. A külső régiók. In: TOLCSVAI NAGY GÁBOR szerk., *A magyar nyelv jelene és jövője*. Budapest, Gondolat Kiadó. 179–198.
- PÉNTEK JÁNOS–BENŐ ATTILA 2020. *A magyar nyelv Romániában (Erdélyben)*. Kolozsvár–Budapest, Erdélyi Múzeum-Egyesület–Gondolat Kiadó.
- Pesty = MIZSER LAJOS, *Ung és Ugocsa megye Pesty Frigyes 1864–66. évi helynévtárában*. Nyíregyháza, Stúdium Kiadó, 1999.
- PESTI JÁNOS 1985. A közzététel és szerkesztés tapasztalatai a BMFN. (Baranya megye földrajzi nevei) I. és II. kötete alapján. In: BÉKÉSI IMRE szerk., *Az Inczei Géza halálának 10. évfordulóján rendezett emlékülés előadásai*. Kiadja a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Szeged. 83–91.
- P. LAKATOS ILONA – T. KÁROLYI MARGIT – IGLAI EDIT 2012. *Változó nyelvhasználat a hármas határ mentén. Többdimenziós nyelvföldrajzi térképlapok tanúságai*. Budapest, Tinta Könyvkiadó.

- PÓCZOS RITA 2010. *Nyelvi érintkezés és a helynevek kölcsönhatása*. A Magyar Névarchívum Kiadványai 18. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.
- RESZEGI KATALIN 2011. *Hegyevek a középkori Magyarországon*. A Magyar Névarchívum Kiadványai 21. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó.
- RK. = MÁRTON GYULA–PÉNTEK JÁNOS–VÖÖ ISTVÁN, *A magyar nyelvjárások román kölcsönszavai*. Bukarest, Kriterion Könyvkiadó, 1977.
- SEBESTYÉN ÁRPÁD 1967. Újabb eredmények és feladatok a földrajzinév-kutatásunkban. *Magyar Nyelvjárások* 13: 29–55.
- SEBESTYÉN ÁRPÁD 1986. Új utak a földrajzinév-gyűjtésben. *Pest megyei Honismereti Közlemények* 4: 40–55.
- Szabó = SZABÓ ISTVÁN, *Ugocsa megye*. Budapest, Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia, 1937.
- SzamSz. = CSÜRY BÁLINT, *Szamosháti szótár 1–2*. Budapest, Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1935–1936.
- SZEMÁK ÉVA 2012. *Helynévvizsgálatok a romániai Szatmár megye területéről*. Kézirat. Szakdolgozat. Debrecen.
- SZÉPFALUSI ISTVÁN–VÖRÖS OTTÓ–BEREGSZÁSZI ANIKÓ–KONTRA MIKLÓS 2012. *A magyar nyelv Ausztriában és Szlovéniában*. Budapest–Alsóőr–Lendva, Gondolat Kiadó–Imre Samu Nyelvi Intézet–Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet.
- SZILÁGYI VARGA ZSUZSA 2015. A romániai Kisbábony helynevei. *Magyar Nyelvjárások* 53: 157–187.
- SZILÁGYI VARGA ZSUZSA 2020. *Helynév-szociológiai vizsgálatok két romániai településen*. Doktori értekezés. Kézirat. Debrecen.
- Szirmay = SZIRMAY ANTAL, *Szathmár vármegye fekvése, története és polgári esmerete I-II*. Buda, 1810.
- SzMH. = BURA LÁSZLÓ, *Szatmár megye helynevei (földrajzi nevei) 1–2*. Csíkszereda, Státus Kiadó, 2008.
- TESz. = BENKŐ LORÁND főszerk. 1967–1984. *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára 1–4*. Budapest. Akadémiai Kiadó.

- TOLCSVAI NAGY GÁBOR 2017. Az anyaország és a külső régiók, a határtalanítás. In: TOLCSVAI NAGY GÁBOR szerk., *A magyar nyelv jelene és jövője*. Budapest, Gondolat Kiadó. 150–163.
- TÓTH VALÉRIA 1999. A helynevek jelentéstani vizsgálatához. *Névtani Értesítő* 21: 55–61.
- TÓTH VALÉRIA 2001. *Névrendszertani vizsgálatok a korai ómagyar korban (Abaúj és Bars vármegye)*. A Magyar Névarchívum Kiadványai 6. Debrecen.
- TÓTH VALÉRIA 2002. A helynévmodellek nyelvföldrajzi vizsgálata a korai ómagyar korban. In: HOFFMANN ISTVÁN – JUHÁSZ DEZSŐ – PÉNTEK JÁNOS szerk. *Hungarológia és dimenzionális nyelvszemlélet*. Debreceni Egyetem, Debrecen–Jyväskylä. 127–138.
- TÓTH VALÉRIA 2015. Helynévgyűjtemények a névkutatás szolgálatában. *Acta Academiae Pedagogicae Agriensis Nova Series: Sectio Linguistica Hungarica* 4: 217–224.
- ÚMTsz. = B. LÖRINCZY ÉVA főszerk., *Új magyar tájszótár 1–5*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1979–2002.
- VARGA MÁRIA 1981. A Veszprém megyei tapolcai járás földrajzinév-gyűjtésének és közzétételének tapasztalatai. In: HAJDÚ MIHÁLY–RÁCZ ENDRE szerk., *A III. Magyar Névtudományi Konferencia előadásai*. Budapest. 159–162.
- VARGA ZSUZSANNA 2015. Földreformok a II. világháború után Közép- és Kelet-Európában, *Történelmi Szemle*: 4. 583–605.
- VÖRÖS OTTÓ 1999. *Vízrajzi köznevek szóföldrajzi és jelentéstani vizsgálata*. A Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványai 211. Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest.
- ZMFN = PAPP LÁSZLÓ–VÉGH JÓZSEF szerk., *Zala megye földrajzi nevei*. Zalaegerszeg, 1964.

Az értekezés magyar nyelvű összefoglalója

A helynévrendszerekben megfigyelhető területi eltérések vizsgálata csak az utóbbi időszakban került a névkutatás előterébe. Az eddigi vizsgálatok a névrendszerek területi differenciáltságát elsősorban a földrajzi környezet, a belső migráció és az idegen nyelvi környezet hatásával magyarázták. Dolgozatomban egy további tényező szerepét igyekszem feltárni, azaz a trianoni békeszerződés nyomán meghúzott országhatároknak a helynévrendszerekre gyakorolt hatását vizsgálom. E tényező kapcsán abból az előfeltevésből indultam ki, hogy a hosszú ideig fennálló megosztottság, akárcsak a nyelvben általában, a helynévrendszerekben is az elkülönülést erősítette. Mindezt a Magyarország, Románia és Ukrajna területén fekvő, egymással szomszédos határ menti települések összevető névrendszertani elemzése révén kísérlem meg igazolni.

Dolgozatom három nagyobb egységből áll. Az második fejezetben egy korábban alig vizsgált problémakört, a helynévsűrűség kérdését járom körül. A szakirodalmi előzmények áttekintése után a települések névsűrűségi viszonyait vizsgálom, illetve a névsűrűséget meghatározó tényezők feltárásával foglalkozom. Elsőként a helynévi szinonimiának a névsűrűségekre gyakorolt hatásáról szólok, majd a települések névsűrűségének a területük méretével való összevetését országonként külön-külön végzem el, kitérve a névsűrűség alakulásában szerepet játszó egyéb körülményekre is. Elemzésem kimutatta, hogy a névsűrűséget a települések mérete, népsűrűsége, etnikai összetétele, illetve a mezőgazdasági tevékenységek jellege is jelentősen befolyásolja.

Disszertációm harmadik fejezetében az általam vizsgált három térség helynévadási mintáinak összevető analízisével foglalkozom. Ehhez a HOFFMANN ISTVÁN által kialakított helynévelemzési modellt használom (1993), azaz a nevek funkcionális-szemantikai és lexikális-morfológiai síkon mutatkozó eltéréseit tárgyalom. Vizsgálataim a névrendszerek egésze helyett a két legjelentősebb névcsoportra, a folyóvíznevekre és a határnevekre irányulnak. Összevető elemzésem a mintegy száz éve elkülönült területek névadási szokásait tekintve számos eltérést hozott a felszínre. A névszerkezeti áttekintésből az egyrészes neveknek a keleti, határon túli területeken való nagyobb fokú gyakorisága rajzolódott ki. További lényeges eltérés mutatkozott a birtoklást kifejező struktúrák, illetve a lokális viszonyt tükröző nevek használata terén.

A negyedik fejezetben történeti kitekintést teszek: az érintett térség Trianon előtti időszakból származó határneveinek elemzésével foglalkozom. A 19. századi, illetve a mai helynévanyagok névmintáink összevetése ugyanis lehetőséget ad annak a pontosabb megvilágítására, hogy a névrendszerekben mutatkozó területi eltérések mennyiben magyarázhatók az országhatár elkülönülést elősegítő szerepével.

Vizsgálataimhoz a legutóbbi időszakból származó publikált helynévtárak mellett a romániai térség 17 településén végzett helynévgyűjtő munkámból származó helyneveket is felhasználtam. Az összegyűjtött névanyagot bizonyos történeti források névadataival kiegészítve szótári formába rendeztem, melyet dolgozatom is tartalmaz, és amely a térségben végzett további gyűjtőmunka után a Magyar Nemzeti Helynévtár Program keretében kerül majd kiadásra.

English-language summary of the dissertation

The study of regional variation in toponym systems has only recently come to the forefront of toponomastics. Previous studies have explained the regional differences in name systems mainly based on the effects of the geographical environment, internal migration, and the foreign-language context. In my dissertation, I explore the role of an additional factor, namely the impact of the borders drawn after the Treaty of Trianon on toponym systems. In relation to this factor, I start from the premise that the long-standing division, as in language in general, has reinforced separation in toponym systems as well. I try to prove this by means of a comparative onomatosystematic analysis of the toponym systems of neighboring border settlements in Hungary, Romania and the Ukraine.

My dissertation consists of three major units. In the second chapter, I deal with a problem that has hardly been studied before, the issue of toponym density. After a review of relevant literature, I examine the toponym density of settlements and explore the factors that determine name density. First, I discuss the impact of toponym synonymy on name density, then I compare the name density of settlements with the size of their area, country by country, also addressing other factors that may influence the development of name density. My analysis has shown that name density is significantly influenced by the size, population density, ethnic composition of settlements and type of agricultural activity there.

In the third chapter of my dissertation, I deal with a comparative analysis of the toponym patterns of the three regions I study. For this purpose, I use the toponym analysis model developed by ISTVÁN HOFFMANN (1993), i.e. I discuss the differences in names prevalent on the functional-semantic and lexical-morphological levels. My investigations focus on the two most important groups of names, river names and boundary names, rather than the name system as a whole. My comparative analysis of the name patterns of areas that have been separated for about a century has revealed a number of differences. A review of the toponym structure revealed the greater prevalence of single-component names in the eastern areas beyond the Hungarian border. Other significant differences were found in the use of structures expressing ownership and names reflecting local conditions.

In the fourth chapter, I provide a historical overview and analyze the boundary names of the area concerned from the pre-Trianon period. The comparison of the name patterns from the 19th-century and contemporary toponym corpuses provides an opportunity to shed more light on the extent to which the regional differences in the name systems can be explained by the role of the border facilitating separation.

In addition to the published toponym registries from the most recent period, I have also used place names from my toponym collection work carried out in 17 settlements in the Romanian region. Supplementing the collected name corpus with the name records of certain historical sources, I arranged it in a dictionary form, which is included in my dissertation as well, and which will be published in the Hungarian National Toponym Registry Program after further collecting work in the region.

Nyilvántartási szám: DEENK/394/2023.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Hankusz Éva
Doktori Iskola: Nyelvtudományok Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10055505

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (6)

1. **Hankusz, É.:** Történeti helynévvizsgálatok a szatmári térségben.
Helynévtört. tanulm. közlésre elfogadva, 1-15, 2022. ISSN: 1789-0128.
2. **Hankusz, É.:** Névűrségi vizsgálatok a szatmári térségben.
Magy. nyelvjár. 59, 67-81, 2021. ISSN: 0541-9298.
DOI: <http://dx.doi.org/10.30790/mnyj/2021/05>
3. **Hankusz, É.:** Határnevek összevető vizsgálata a szatmári térségben.
Helynévtört. tanulm. 16, 107-128, 2020. ISSN: 1789-0128.
DOI: <http://dx.doi.org/10.35528/Helynevtort/16/05>
4. **Hankusz, É.:** Határnevek összevető vizsgálata.
Helynévtört. tanulm. 15, 149-161, 2019. ISSN: 1789-0128.
DOI: <http://dx.doi.org/10.35528/Helynevtort/15/08>
5. **Hankusz, É.:** Víznévrendszerek összevető vizsgálata.
Magy. nyelvjár. 57, 51-64, 2019. ISSN: 0541-9298.
DOI: <http://dx.doi.org/10.30790/mnyj/2019/03>
6. **Hankusz, É.:** Névűrségi vizsgálatok a Csengeri járásban.
Magy. nyelvjár. 55, 111-120, 2017. ISSN: 0541-9298.

További közlemények

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (2)

7. **Hankusz, É.:** Kocán Béla, Helynévtörténeti vizsgálatok a régi Ugocsa megyében.

Névt. ért. 40, 240-243, 2018. ISSN: 0139-2190.

8. **Hankusz, É.:** Összevető helynévvizsgálatok Szatmár megye területéről.

Magy. nyelvjár. 53, 63-76, 2015. ISSN: 0541-9298.

Magyar nyelvű konferencia közlemények (1)

9. **Hankusz, É.:** Összevető helynévvizsgálatok Szatmár megye területéről.

In: Anyanyelvünk évszázadai 3.: Az ELTE Benkő Loránd Nyelvtörténeti Hallgatói Műhelye által szervezett 2016. június 10-i nyelvtörténeti konferencia előadásából készült tanulmánykötet. Szerk.: P. Kocsis Réka, Bagyinszki Szilvia, Szabó Gergely, ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszék, Budapest, 57-66, 2018.

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudományometriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2023.08.28.

Registry number:

DEENK/394/2023.PL

Subject:

PhD Publication List

Candidate: Éva Hankusz

Doctoral School: Doctoral School of Linguistics

MTMT ID: 10055505

List of publications related to the dissertation

Hungarian scientific articles in Hungarian journals (6)

1. **Hankusz, É.:** Történeti helynévvizsgálatok a szatmári térségben.
Helynévtört. tanulm. közlésre elfogadva, 1-15, 2022. ISSN: 1789-0128.
2. **Hankusz, É.:** Névsűrűségi vizsgálatok a szatmári térségben.
Magy. nyelvjár. 59, 67-81, 2021. ISSN: 0541-9298.
DOI: <http://dx.doi.org/10.30790/mnyj/2021/05>
3. **Hankusz, É.:** Határnevek összevető vizsgálata a szatmári térségben.
Helynévtört. tanulm. 16, 107-128, 2020. ISSN: 1789-0128.
DOI: <http://dx.doi.org/10.35528/Helynevtort/16/05>
4. **Hankusz, É.:** Határnevek összevető vizsgálata.
Helynévtört. tanulm. 15, 149-161, 2019. ISSN: 1789-0128.
DOI: <http://dx.doi.org/10.35528/Helynevtort/15/08>
5. **Hankusz, É.:** Víznevrendszerek összevető vizsgálata.
Magy. nyelvjár. 57, 51-64, 2019. ISSN: 0541-9298.
DOI: <http://dx.doi.org/10.30790/mnyj/2019/03>
6. **Hankusz, É.:** Névsűrűségi vizsgálatok a Csengeri járásban.
Magy. nyelvjár. 55, 111-120, 2017. ISSN: 0541-9298.

List of other publications

Hungarian scientific articles in Hungarian journals (2)

7. **Hankusz, É.:** Kocán Béla, Helynévtörténeti vizsgálatok a régi Ugocsa megyében.

Névt. ért. 40, 240-243, 2018. ISSN: 0139-2190.

8. **Hankusz, É.:** Összevető helynévvizsgálatok Szatmár megye területéről.

Magy. nyelvjár. 53, 63-76, 2015. ISSN: 0541-9298.

Hungarian conference proceedings (1)

9. **Hankusz, É.:** Összevető helynévvizsgálatok Szatmár megye területéről.

In: Anyanyelvünk évszázadai 3.: Az ELTE Benkő Loránd Nyelvtörténeti Hallgatói Műhelye által szervezett 2016. június 10-i nyelvtörténeti konferencia előadásából készült tanulmánykötet. Szerk.: P. Kocsis Réka, Bagyinszki Szilvia, Szabó Gergely, ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszék, Budapest, 57-66, 2018.

The Candidate's publication data submitted to the iDEa Tudóstér have been validated by DEENK on the basis of the Journal Citation Report (Impact Factor) database.

28 August, 2023

